

ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ

ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਹਿ॥

ਚੰਦਨ ਭਗਤਾ ਜੋਤਿ ਇਨੇਹੀ ਸਰਬੇ ਪਰਮਲੁ ਕਰਣਾ॥

(ਤਿਲੰਗ ਮਹਲਾ ੧, ਪੰਨਾ ੭੨੧)

ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ

ਅਕਾਲੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ; ਅਨਹਦ ਸ਼ਬਦ
ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਤੇ ਅੰਙਣੇ ਦੀ ਬਿਸਮਾਦੀ ਖੇਡ;
ਨਾਮ ਦੇ ਚਲੂਲੇ ਰੰਗ; ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ
ਲਿਖਤ-ਮਹੱਤਤਾ ਆਦਿਕ
ਗੁਰਮਤਿ-ਗੂੜ੍ਹ ਰਮਜ਼ਾਂ
ਸੰਬੰਧੀ

ਅਧਿਭੁਤ ਕਵਿਤਾ

ਰਚਿਤ :

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਟ੍ਰਸਟ

23-ਜੀ, ਸਰਾਭਾ ਨਗਰ,
ਲੁਧਿਆਣਾ

ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਅਪ੍ਰੈਲ 1987
ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਨਵੰਬਰ 2003

ਮੁੱਲ : 75-00 ਰੁਪਏ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ :
ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਟ੍ਰਸਟ
23-ਜੀ, ਸਰਾਭਾ ਨਗਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਛਾਪਕ :
ਪ੍ਰਿੰਟਵੈੱਲ, 146, ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਫ਼ੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕਾ (ਭਾਵ ਤਤਕਰਾ)

ਉਥਾਨਕਾ

ਸੰਨ ੧੯੧੮ ਈਸਵੀ ਵਾਲਾ ਸਾਲ ਹੈ। ਗੁਰਪੁਰਬ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ਸਪਤਮੀ ਵਾਲਾ ਅਵਤਾਰ ਦਿਹਾੜਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਾਗ਼ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋਏ ਸਿਖ ਰਾਜਸੀ ਬੰਦੀ ਜਨ ਕੋਈ ਚਾਲੀਸ ਦੇ ਲਗਪਗ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਕਾਲ-ਕੋਠੜੀਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਪੁਰਬ ਮਨਾਵਣ ਦੀਆਂ ਤਾਂਘਾਂ ਤਾਂਘ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਖ ਬੰਦੀ ਜਨਾਂ ਦਾ ਗੁਰਪੁਰਬ ਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚਿ ਬੈਠੇ ਮਨਾਵਣਾ ਭਲਾ ਕੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ! ਇਕ ਥਾਉਂ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ। ਅੱਡੋ-ਅੱਡ ਸ਼ੇਰਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਪਿੰਜਰਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਿੱਕਾਂ ਸਿੱਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਪੁਰਬ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਭਜਨ-ਗੁਫ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਬਿਠਾਏ ਭਜਨ ਬੰਦਗੀ ਕਰਨ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਟ੍ਰੈਕਟ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮਨਾਵਣ ਦਾ ਆਪਣੇ ਹੁੱਦਰੋਂ ਨਿਰਾਲਾ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬਾਣੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪਰਸਪਰ ਮਿਲ ਕੇ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਵਿਚ ਦੂਰੋ-ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਬੈਠੇ ਬਿਠਾਏ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਪਾਠ ਪਰਸੰਗ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸੁਣ ਸੁਣਾਇ ਲੈਂਦੇ ਸੀ। ਰਲ ਮਿਲਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਇਕ ਜਣਾ ਬਾਣੀ ਪਾਠ ਪਰਸੰਗ ਆਦਿਕ ਆਪਣੀ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਉੱਚੀ ਧੁਨੀ ਵਿਚ ਸੁਣਾਇ ਦੇਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸੱਜਣ ਸੁਖੈਨ ਹੀ ਸੁਰਤੀ ਦੇ ਕੇ ਸੁਣਨ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸਿਖ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਕੈਦੀ ਤਿੰਨ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚਿ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਇਕ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਵੀਹ ਕੋਠੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਕੋਠੀਆਂ ਸਨ। ਇਕ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਕ ਕੋਠੀ ਤੋਂ ਇਸੇ ਬਲਾਕ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਵਿਚ ਸੁਖੈਨ ਹੀ ਪਾਠ ਆਦਿ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਕ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੇ ਬਲਾਕ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਔਖੀ ਅਪੜਦੀ ਸੀ। ਵੀਹ ਕੋਠੀਆਂ ਵਾਲਾ ਬਲਾਕ, ਜੋ ਦੋਹਾਂ ਬਲਾਕਾਂ ਦੇ ਪਿਛਵਾੜੇ ਸੀ, ਇਸ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਂ ਗੰਭੀਰ ਬੋਲ ਬਿਲਾਸ ਵਾਲਾ ਸੱਜਣ ਦੂਜਿਆਂ ਦੋਹਾਂ ਬਲਾਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਖਰਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਪੁਚਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ੧੨-੧੩ ਕੋਠੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦੋਹਾਂ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭੀ ਸਿਰਫ਼ ੨੦ ਕੋਠੀਆਂ ਵਾਲੇ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਖੈਨ ਯਾ ਉਖੈਨ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ੧੨ ਤੇ ੧੩ ਕੋਠੀਆਂ ਵਾਲੇ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਉੱਕੀ ਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੁਜਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਈ ਬਲਾਕ ਬਰੋ ਬਰੋਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਖ਼ਾਸੇ ਫ਼ਾਸਲੇ 'ਤੇ ਸਨ। ਤਾਂ ਤੇ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਇਕ ਬਲਾਕ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ ਪਰਸਪਰ ਮਿਲ ਮਿਲਾ ਕੇ (ਪਰ ਅੱਡੋ-ਅੱਡੀ ਕੋਠੀਆਂ ਵਿਚ ਤੜੇ ਤੜਾਏ) ਸਤਿਸੰਗ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਸੁਖੈਨ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਜੇ ਦੂਜੇ ਬਲਾਕੋਂ ਵਾਰਤਾਲਾਪੀ ਸਤਿਸੰਗ ਦਾ ਪਰਸਪਰ ਲਾਹਾ ਲੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਲਿਖਤੀ ਸਤਿਸੰਗ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਸੀ, ਉਹ ਭੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੁਆਰਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਪਰ ਜੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਖ ਚੀਫ਼ ਹੈੱਡ-ਵਾਰਡਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਲੇਟਾਂ ਏਸੇ ਮਤਲਬ ਲਈ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਕਥਾ ਵਾਰਤਾ ਯਾ ਕੋਈ ਪਰਮਾਰਥੀ ਪਰਸੰਗ ਕਵਿਤਾ ਉਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਦੂਜੇ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿਖ ਚੀਫ਼ ਹੈੱਡ-ਵਾਰਡਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਅਤੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਿਖੀ ਸਲੇਟ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹਰੇਕ ਮਜ਼ਮੂਨ ਸੈਂਸਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਉੱਤੇ ਇਤਬਾਰ ਸੀ।

ਏਸ ਸਾਲ, ਅਰਥਾਤ, ੧੯੧੮ ਈਸਵੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਪੋਹ ਸੁਦੀ ਸਪਤਮੀ ਆਇਆ ਤਾਂ ਦਾਸ ਨੂੰ ਚਾਉ ਉਪਜਿਆ ਕਿ ਐਤਕੀਂ ਅਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਵੀਰ ਕਵਿਤਾ ਰਚਣ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਨਮਿਤ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖ ਕੇ ਅਤੇ ਸਲੇਟਾਂ 'ਤੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਤੇਹਾਂ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿਚ ਫੇਰਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਭੇ ਹੀ ਵੀਰ ਆਨੰਦਤ ਹੋ ਸਕਣ। ਅਸਾਡੇ ਵਿਚ ਜਿਤਨੇ ਭੀ ਕਵਿਤਾ ਰਚਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ ਵੀਰ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਬੀਨ ਕਵੀ ਭਾਈ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਦੁਖੀ' ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਨ। ਇਹ ਵੀਰ ਦੁਖੀ ਜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਨਿਰੀਆਂ ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਹੀ

ਜੋੜਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਾਗ਼ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਦਾਸ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਪ੍ਰੀਤੀ-ਪ੍ਰੇਰਨੀ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਪ੍ਰਾਇਣੀ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਹੁਣ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭੀ ਸੋਹਣੀ ਰਚਨਾ ਰਚਣ ਲਗ ਪਏ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਨਵਲ ਨਵੇਲਾ ਇਸ਼ਕ ਏਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਸਾ ਆਣ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਅੰਦਰੋਂ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਵੰਨਗੀ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਵਿਤਾ ਰਚ ਕੇ ਦਾਸ ਪਾਸ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਗਟ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਅਸਾਥੋਂ ਦੂਜੇ ਬਰੋਬਰ ਵਾਲੇ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਿਥੇ ਆਵਾਜ਼ ਤਾਂ ਉੱਕੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸੋ, ਦਾਸ ਨੇ ਉਸ ਗੁਰਪੁਰਬ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਫ਼ ਹੈੱਡ-ਵਾਰਡਰ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਕੇ ਭੇਜੀ ਕਿ ਐਤਕੀਂ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਰਸ-ਬੈਰਾਗ ਭਿੰਨੀ ਕਵਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਪ੍ਰਥਾਇ ਰਚ ਕੇ ਭੇਜਣ। ਉਹਨਾਂ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜੋ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣਾਉਣੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਨਾ ਮੈਂ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਜਾਚ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ। ਨਾ ਮੈਂ ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਕਾਵਿ-ਪਿੰਗਲ ਹੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਕੀ ਸਾਰ ਜਾਣਾਂ ਸਮੱਸਿਆ ਦੀ। ਪਰ ਵੀਰ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮੁੜ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਕੇ ਇਹੋ ਪ੍ਰੇਮ-ਸੰਦੇਸ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਕਿ "ਨਾ ਬਾਬਾ ਜੀ! ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੱਸੋਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਵਿਤਾ ਰਚਾਂਗਾ।" ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਲਾਡ-ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ 'ਬਾਬਾ ਜੀ' ਹੀ ਕਹਿ ਕੇ ਸੱਦਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਬੜੇ ਹੀ ਰਿਹਾੜ ਪਏ। ਤਾਂ ਮੈਂ ਮਸ਼ਟ ਹੋ ਰਹਿਆ, ਪਰ ਚੀਫ਼ ਹੈੱਡ-ਵਾਰਡਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਆਖ਼ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਆਰਡਰ ਦੇ ਕੇ ਚਲਿਆ ਗਇਆ ਕਿ ਕਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਆ ਕੇ ਲੈ ਜਾਊਂਗਾ। ਬੜੀ ਔਖ ਬਣੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਰਿਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਰੜ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਭਲਾ ਦੱਸੋ, ਹੁਣ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੀਏ। ਸੋਹਲ ਮਿਰਦਲ ਹਿਰਦੇ ਵਾਲੇ 'ਦੁਖੀ' ਦਾ ਦਿਲ ਦੁਖੀ ਕਰ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖੀਏ ?

ਰਾਤ ਪਈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਆਇਆ, ਦੋ ਵਜੇ ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰ ਸੁਬਹ ਦੇ ਉਠ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਧਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਲਿਵ ਡੋਰਾਂ ਲਾ ਲਈਆਂ। ਪਿਛਲੇ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਠ ਦੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਐਸੀਆਂ ਗੁੰਜਾਈਆਂ ਕਿ ਧਿਆਨੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਧ ਗਈਆਂ। ਉਪਰੋਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦਾ ਦਿਵਸ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆਣ ਪਹੁੰਚਾ। ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼-ਦਰਸ-ਬੈਰਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸ-ਉਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਵੈਰਾਗ-ਤਰੰਗਾਂ ਦੂਣ ਸਵਾਈਆਂ ਆਣ ਉਮਡਾਈਆਂ। ਸਹਿਜ ਸਮਾਧਿ ਸਿਥਿਤ ਹੋਇ ਕੈ ਬਿਸਮਾਦ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਛਿਨ-ਭੰਗਰੀ-ਦਰਸ-ਝਲਕੇ ਲੁਕਨ ਮੀਟੀ ਦਿਖਾ ਗਏ। ਹਾਂ ਜੀ! ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਚੋਜੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੋਜ ਬਿਨੋਦ ਦੀ ਕਿੰਚਤ ਕਟਾਖਸ਼ੀ ਝਲਕ ਮਾਰ ਕੇ ਬੇਤਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਸ ਦੂਜੀ ਛਿਨ ਹੀ ਲੁਕਨ ਮੀਟੀ। ਇਸ ਹਾਵੇ ਦਰਸ ਉਮਗਾਵੇ ਵਿਚ ਅੰਦਰੋਂ ਬੇਮੁਹਾਰੀ ਬਿਜਲ ਬੇਧਾਰੀ ਚੀਖ ਨਿਕਲ ਗਈ, "ਆਵੀਂ ਢੋਲਾ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵੀਂ, ਪਾਵੀਂ ਠੰਡ ਕਲੇਜੇ ਨੂੰ"। ਬਾਰੰਬਾਰ ਇਹੋ ਗੁੰਜਾਰ ਛੁਟਕਣੀ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਈ। ਰੋਮ ਰੋਮ ਇਹੋ ਟੱਪਾ ਹੀ ਉਚਾਰੀ ਜਾਵੇ। ਆਹਾ! ਕੇਹਾ ਸੋਹਣੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸਫੁਰਨ ਹੋਈ।

ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਾਗ਼ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਲੁਕਣ ਮੀਟੀ ਦਰਸ ਚੋਜ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆ ਫੁਰਨੀ

ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਆਪਿ ਸਫੁਰਨ ਕਰਾਈ। ਪਰ ਏਦੂੰ ਅਗਾਹਾਂ ਕੁਝ ਨਾ ਫੁਰੇ। ਇਸੇ ਟੇਰ ਪੁਕਾਰੀ-ਵੇਗ ਅੰਦਰਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਦੇ ਚੋਜ ਚੁੰਬਕੀ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸਨਮੁਖ ਰਖ ਕੇ ਜਿਉਂ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਅਜਬ ਅਜਾਬੀ ਰੰਗ ਖਿੜਿਆ ਕਿ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਨ ਤਾਈਂ ਲਿਵਲੀਨਤਾ ਦੀ ਸੁਰਤ ਸਮਾਈ ਹੀ ਛਾਈ ਰਹੀ। ਸੁਰਤ ਉਘੜਨ ਪਰ ਜਦ ਮੈਂ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਹੁਣ ਇਹੋ ਲਿੱਲ ਲੱਗੀ ਕਿ ਕਦੋਂ ਚੀਫ਼ ਹੈੱਡ-ਵਾਰਡਰ ਆਵੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਪਿਆਰੇ ਵੀਰ ਕਵਿਰਾਜ ਨੂੰ ਪੁਚਾਵਾਂ (ਮੈਂ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਵਿਰਾਜ ਕਹਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ)। ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਚੀਫ਼ ਹੈੱਡ-ਵਾਰਡਰ ਨੂੰ ਉਡੀਕਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਹੀ ਬਹੁੜਿਆ। ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਪਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਲ੍ਹ ਨੂੰ ਭੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਹੁਣ ਇਹ ਚਟਪਟੀ ਲੱਗੀ ਕਿ ਵੀਰ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਕਿਵੇਂ ਪੁੱਜੇ। ਪੁਜਾਵਣਹਾਰਾ ਤਾਂ ਰਫੂ-ਚੱਕਰ ਹੋ ਗਇਆ, ਕਲ੍ਹ ਨੂੰ ਗੁਰਪੁਰਬ ਹੈ, ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਨੌਂ ਵੱਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀਰ ਜੀ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਰਚ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਭੇਜਣੀ ਹੋਈ। ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ। ਨਿਰਾਸਤਾ ਛਾਵਣ ਹੀ ਲੱਗੀ ਸੀ ਕਿ ਚਿੱਤ ਨੇ ਇਕ ਧੀਰਜ-ਹੁਲਾਰਾ ਖਾਧਾ ਅਤੇ ਅੰਦਰੋ ਅੰਦਰ ਇਕ ਸ਼ਰਧਾ-ਧਰਵਾਸਨੀ-ਅਰਦਾਸ ਸਫੁਰਨ ਹੋਈ ਕਿ ਹੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼! ਚੋਜੀ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ! ਜਿਸ ਕਿਰਪਾ ਕਟਾਕਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਮੇਰੇ ਹੀਅਰੇ ਅੰਦਰਿ ਆਣ ਉਤਰੀ ਹੈ, ਉਹੋ ਨਦਰ ਮਿਹਰ ਵੀਰ ਕਵਿਰਾਜ ਜੀ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਕਪਾਟ ਅੰਦਰ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਉਤਰਾ ਅਥਵਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। "ਕਾਠ ਕੀ ਪੁਤਰੀ ਕਹਾ ਕਰੈ ਬਪੁਰੀ ਖਿਲਾਵਨਹਾਰੋ ਜਾਨੈ॥ ਜੈਸਾ ਭੇਖੁ ਕਰਾਵੈ ਬਾਜੀਗਰੁ ਓਹੁ ਤੈਸੋ ਹੀ ਸਾਜੁ ਆਨੈ॥"[੧] ਬਸ ਇਤਨੀ ਖੇਲ ਨਾਲਿ ਹੀ ਨਿਸਚਿੰਤਤਾ ਹੋ ਗਈ। ਅਗਲੇਰੀ ਰਾਤਰੀ ਪਟਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼

---

੧. ਗਉੜੀ ਮ: ੫, ਪੰਨਾ ੨੦੬.

ਜੀ ਦੇ ਭਵ ਲੈਣ ਦੀ ਸੀ। ਸੋ, ਓਸ ਰਾਤ ਜਾਗੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤਿ-ਗੀਤ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਉਮਾਹੇ ਉਛਲੇ। ਸੋ, ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਕਾਰ ਨਿਭੀ, ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਏਥੇ ਅਨੁਥਾ ਹੈ, ਚੁਪ ਚੁਪੋਲੇ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸ਼ਨ ਸੁਪਰਸਨੀ ਚੋਹਲੇ ਭੁੰਚਾਇ ਕੈ ਢੋਲੇ ਯਾਰ ਦੇ ਦਰਸਾਰ ਓਹਲੇ ਸਮ ਲੀਨਾਰ ਹੋਇ ਗਏ। ਰੈਨ ਅੰਧਿਆਰ ਨੂੰ ਪਿਘਲਾਇ ਕੇ ਸੂਰਜ ਨੇ ਦਿਵਸ ਚਾਂਦਨੀ ਪਸਰਾਇ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਦੋ ਨੰਬਰ ਬਲਾਕ ਵਾਲੇ ਸਖਾ ਸੱਜਣ ਸ੍ਰੀ ਕਲਗੋਸ਼ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਰ ਹੀ ਰਹੇ ਸਾਂ ਕਿ ਉਹੀ ਚੀਫ਼ ਹੈੱਡ-ਵਾਰਡਰ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਸਲੇਟ ਵੀਰ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਵੀਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਵੇਂ ਚੰਦ) ਪਾਸੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਛੰਦਾਬੰਦੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁਢ ਉਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਚਾਰ ਤੁਕਾਂ (ਕੇਵਲ ਚਾਰ ਹੀ ਤੁਕਾਂ) ਵਾਲਾ ਛੰਦ, ਜੋ ਵੀਰ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਮੁਢ ਆਰੰਭਕ ਤੁਕ ਉੱਤੇ ਮੇਰੀ ਨਿਗਾਹ ਜਦ ਪਈ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਹੈਰਾਨੀ ਅਤੇ ਬਿਸਮ-ਤਰਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਓਹੀ "ਆਵੀਂ ਢੋਲਾ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵੀਂ, ਪਾਵੀਂ ਠੰਡ ਕਲੇਜੇ ਨੂੰ" ਵਾਲੀ ਸੁਤੇ ਸਫੁਰਨੀ ਤੁਕ ਨਿਖਰਵੇਂ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਛੰਦ ਦੇ ਬੰਦ ਵਿਚ ਇਸੇ ਕਾਫ਼ੀਏ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਤੁਕਾਂ ਹੋਰ ਸਨ। ਮੇਰਾ ਅੰਦਰੋਂ ਜੀਉ ਕਰੇ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਰਸ-ਵਿਗਾਸੀ ਤੁਕ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਤੁਕਾਂ ਦੁਖੀ ਜੀ ਬਣਾਈ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਹੀ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ। ਗੁਰਪੁਰਬ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਪਸ਼ਚਾਤ ਵੀਰ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਦਰਸ ਸ਼ੈਦਾਈ ਨੂੰ ਨਿਕਟ ਆਉਣ ਦਾ ਅਵਸਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਵਿ-ਰਸਕ ਰਸਨਾ ਤੋਂ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਅਤੇ ਬਾਰੰਬਾਰ ਇਹੋ ਛੰਦ ਸੁਣਨ ਦੀ ਹੀ ਯਾਚਨਾ ਕਰਦਾ ਰਹਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀਰ ਮਹਿੰਮਤੀ ਹਰ ਵਾਰ ਮੇਰੀ ਯਾਚਨਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਬਕ ਪੁੱਛਿਆ ਭੀ ਕਿ ਵੀਰ ਜੀ! ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਚਾਰ-ਤੁਕੀਆ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਛੰਦ ਹੀ ਕਿਉਂ ਰਚਿਆ ? ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ? ਉਹ ਆਪਣੀ ਲਾਡ ਲਟਕ ਵਿਚ ਇਹੋ ਹੀ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ, "ਬਾਬਾ ਜੀ! ਏਦੂੰ ਵੱਧ ਮੈਥੋਂ ਬਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ, ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਬਣਾਇਆ ਹੀ ਨਾ, ਪਹਿਲੀ ਤੁਕ ਰਚਨਾ ਜਿਹਾ ਤੋਰ ਵੇਗ ਤੁਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਰ ਰਚਨਾ ਰਚਣ ਦਾ ਅਨੰਦ ਸੀ।" ਅਤੇ ਜਦ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਤੁਕ ਤੁਸਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਫੁਰੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਏਵੇਂ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ "ਬਾਬਾ ਜੀ! ਜਿਵੇਂ ਤੁਸਾਂ ਫੁਰਾਈ ਹੈ, ਤਿਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਆਨਿ ਫੁਰੀ।" ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਰਦਾ, "ਵੀਰ ਜੀ! ਐਵੇਂ ਨਾ ਵਡੀਰਿਆ ਕਰੋ ਇਕ ਨਾਚੀਜ਼ ਅਲਪਗ ਜੀਵ ਨੂੰ, ਇਹ ਸਭ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਹੀ ਕਲਾ ਵਰਤਾਈ ਹੈ, ਤੁਸਾਡੇ ਉੱਤੇ।" ਵਾਸਤਵ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਹੈ ਭੀ ਠੀਕ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਦੋਨੋਂ ਹੀ ਕਾਠ ਦੀਆਂ ਪੁਤਲੀਆਂ ਸਾਂ, ਖਿਲਾਵਣਹਾਰਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਯਾ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਵੇਂ ਚਾਹੇ, ਖਿਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿ ਪਹਿਲ ਕਿਥੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।

ਗੱਲ ਕੀ, ਇਹ ਵਾਰਤਾ ਤਾਂ ਏਥੇ ਦੀ ਏਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ। ੧੯੨੦ ਵਿਚ ਵੀਰ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਅਠਾਰਾਂ ਵੀਰਾਂ ਸਮੇਤ ਬੰਦ ਖ਼ਲਾਸ ਹੋ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਦੇ ਵੀਰ ਹੁਕਮ ਅੰਦਰਿ ਕੁਝ ਕਾਲ ਹੋਰ ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਾਗ਼ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰਿ ਰਹੇ। ਉਥੋਂ ਰਾਜ ਮੰਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਦਿਵਸ ਗੁਜ਼ਰਾਇ ਕੈ, ਅਸਾਡਾ ਮਣਕਾ ਫੇਰ ਨਾਗਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਪਰੋਇਆ ਗਇਆ। ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਰ ਲੰਘ ਗਏ, ਕਈ ਗੁਰਪੁਰਬ ਸਪਤਮੀ ਹੋਰ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ। ੧੯੧੯ ਤੋਂ ੧੯੩੦ ਦਾ ਗੇੜ ਆਣ ਬੱਝਾ। ਇਹ ਆਖ਼ਰੀ ਗੁਰਪੁਰਬ ਸਪਤਮੀ ਅਸੀਂ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਕੈਦ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਸੀ, ਪਰ ਪਤਾ ਕੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਖ਼ਰੀ ਹੀ ਹੈ। ਹਾਂ! ਆਤਮ-ਆਨੰਦ-ਵਿਗਾਸੀ-ਸਾਮਾਨ ਤਾਂ ਐਸੇ ਹੀ ਆ ਜੁੜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੱਖਣ ਇਹੋ ਹੀ ਲੱਗੀ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਗੁਰਪੁਰਬਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗੇੜ-ਚਕਰੀ ਖੇਡ ਏਥੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੈ।

ਨਾਗਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਇਕ ਤੰਗ ਤਾਰ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚਿ "ਨਾਗ ਨਿਵਾਸਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣਾ" ਵਾਲੀ ਬੈਰਾਗ ਬਵਸਥਾ ਬਨਿ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੋ ਤੁਕ ਗੂੰਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਗੁਰਪੁਰਬ ਸਪਤਮੀ ਨਾਗ ਨਿਵਾਸਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਆਖ਼ਰੀ ਗੁਰਪੁਰਬ ਅਜ ਕੱਲਮਕੱਲੇ, ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ, ਲਖੀ ਜੰਗਲ ਵਾਲੇ ਮਾਹੀ ਦੇ ਸਵਾ ਲੱਖੀ ਮੁਰੀਦ ਦਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚਿ ਹੀ ਮਨਾਉਣਾ ਆਨਿ ਬਣਿਆ। ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ ਵੀਰੜੇ ਸਭ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਗਲੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਜੇਲ੍ਹ-ਸੰਜੋਗ-ਸਾਥੀਅੜਾ ਇੱਕੋ ਇਕ ਵੀਰੜਾ, ਮੇਰਾ ਆਤਮ ਤੁੰਗੀ ਸਖਾ, ਸੱਜਣ, ਲਧੋਵਾਰੜਾ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਇਸੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਥੋਂ ਵਿਛੋੜ ਕੇ ਦੂਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੁਕਰੇ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਧਰ ਇਸ ਮੁਰੀਦੜੇ ਦਾ ਸੱਥਰ-ਨਿਵਾਸ-ਕੋਠੜਾ ਹੈ, ਓਧਰ ਆਦਮ ਨਾ ਆਦਮਜ਼ਾਦ, ਨੇੜੇ ਫੜਕਣਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ। ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ, ਭਜਨ-ਇਕਾਂਤ-ਗੁਫ਼ਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਨ-ਭਾਉਂਦੇ ਅਭਿਆਸ ਖੰਡੇ ਖੜਕਾਓ, ਕੋਈ ਹਟਕਣ ਹੋੜਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਕੱਲੇ ਦੁਕੱਲੇ ਕਿਸੇ ਜੇਲ੍ਹ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਢੁਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ। ਦਿਨ ਰਾਤ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਇਕਾਂਤ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੋਹਣੀ ਹਿਮਕਰ ਰੁਤਿ ਹੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਗੁਰਪੁਰਬ ਸਪਤਮੀ ਦੇ ਸੁਹਾਗ ਭਾਗੀ ਸਮੇਂ ਸੋਹਣੇ ਬੱਝ ਰਹੇ ਹਨ। "ਪਿਆਰਿਆ! ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਮਾਹੀਆ! ਤੇਰੇ ਲਖੀ ਜੰਗਲੋਂ ਗੁਆ ਤੇ ਸਵਾ ਲੱਖੀ ਮੁਰੀਦੜੇ

ਜੇਲ੍ਹ ਜੰਗਲ ਦਾ ਗੂੰਜਣਾ

ਨੂੰ ਅੱਜ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਸੱਦ ਮਾਹੀ ਦਾ ਸੁਣਾ।" ਇਸ ਵੈਰਾਗ ਉਮਾਹੇ ਦੇ ਉਠਣ ਦੀ ਦੇਰ ਹੀ ਸੀ ਕਿ "ਮਿੱਤਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਹਾਲ ਮੁਰੀਦਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ" ਵਾਲੀ ਝੋਕ ਆ-ਮੁਹਾਰੀ ਛਿੜ ਪਈ। ਸਾਰਾ ਜੇਲ੍ਹ-ਜੰਗਲ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਕੀਰਤਨ ਨਾਦ ਹੋਇਆ, ਮਾਨੋ ਬੇਅੰਤ ਗੰਧਰਬ ਕੀਰਤਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨ ਇਕ-ਸੁਅਰ ਹੋ ਕੇ ਨਾਲਿ ਕੀਰਤਨ ਗਾਇਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਹਾ ! ਜਗਰਾਤੇ ਮਨਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਭ-ਲੱਛਣੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਆਨਿ ਉਦੇ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਦਰਸ ਦੀਦਾਰ ਨਿਗਾਹ ਦੀਆਂ ਤਾਂਘਾਂ ਉਮਡ ਖਲੋਈਆਂ। ਨੈਣ ਟਟਾਰੇ ਲਗ ਗਏ। ਜੇਲ੍ਹ ਕੋਠੜੀ ਦੇ ਆਹਨੀ ਜੰਗਲੇ ਮੂਹਰੇ ਅੰਦਰਵਾਰ ਖਲੋਤਾ ਸੀਖਾਂ ਨੂੰ ਦੋਈ ਹੱਥ ਪਾਈ ਬਿਰਹੇ-ਝੂਨਣੀਆਂ ਝੂਟ ਰਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਲਕੜੇ ਜਿਹੇ ਕੋਈ ਜਨ ਮੇਰੀਆਂ ਜੀਖ-ਚਿੰਬੜੋਤੀਆਂ-ਉਂਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ (ਕਾਪੀਇੰਗ copying) ਪੱਕੀ ਪੈਨਸਲ ਫੜਾ ਗਇਆ। ਦਰਸ-ਸੱਧਰਾਂ ਦੀ ਆਸ ਉਡੀਨੜੀ ਸਿੱਕ ਵਿਚ ਲਿਵਿ ਨੈਣ ਜੁਤੰਨੜੀ ਮਾਹੀ ਦੇ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਮੁਰੀਦੜੇ ਨੂੰ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਬਰਸਾਂ ਦੀ ਭੁੱਲੀ ਹੋਈ "ਆਵੀਂ ਢੋਲਾ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵੀਂ, ਪਾਵੀਂ ਠੰਡ ਕਲੇਜੇ ਨੂੰ" ਵਾਲੀ ਝੋਕ ਅੱਜ ਫੇਰ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੋਰ ਟੇਰ ਘਨਘੋਰ ਹੋ ਕੇ ਆਨਿ ਉਮਗੇਰ ਹੋਈ। ਐਸੀ ਉਮਗੀ ਕਿ ਛੱਲਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਅਨੁਭਵੀ ਕਾਵਿ-ਛੰਦ-ਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੁਤੇ ਸਫੁਰਨੀ ਆ-ਮੁਹਾਰੇ ਤੋਰੇ ਤੁਰ ਪਏ। ਮਾਨੋ ਕਾਵਿ ਕਪਾਟ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ। ਠੱਲ੍ਹੇ ਠੱਲ੍ਹਣ ਹੀ ਨਾ। ਲਿਵ ਸੁਰਤਿ ਆ-ਮੁਹਾਰੇ ਉਤਰਾਰ ਮਈ ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਦੇ ਉਘਾੜ ਹੋਇਆਂ ਇਸ ਛੱਲਾਂ ਮਾਰ ਰਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੋਈ। ਦੇਖਾਂ ਤਾਂ, ਮੇਰੀਆਂ ਉਂਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪੱਕੀ ਪੈਨਸਲ ਅੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਾਤਾ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀਉ ਹੀ ਇਸ ਸਰੰਜਾਮ ਆਹਰ ਵਿਚ ਆਪਿ ਪ੍ਰੇਰਕ ਹੋਇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਾਗਜ਼ ਕਿਰਤਾਸ ਨਾ ਲਝੇ। ਭਲਾ ਕਾਗਜ਼ ਕਿਥੇ ? ਏਥੇ ਤਾਂ ਚਾਕੀ ਕਾ ਚੀਥੜਾ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੋਈ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦਾ। ਓਧਰੋਂ ਵੇਗ ਆਈ ਜਾਵੇ। ਏਧਰੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਲਝਣ ਦੀ ਕਾਹਲੀ ਬਣੀ ਹੋਈ। ਓੜਕ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਣੀ ਸੁਝੀ ਕਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਪਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪੱਤਰਿਆਂ ਦੀ ਛਪੀ ਹੋਈ ਲਿਖਤ ਉਦਾਲੇ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ ਖ਼ਾਸੇ ਚਉੜੇ ਖ਼ਾਲੀ ਹਾਸ਼ੀਏ ਛੱਡੇ ਹੋਇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਉਤਾਰਨਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦੇਹ। ਬਸ, ਗੱਲ ਕੀ, ਮੈਂ ਪੈਨਸਲ ਫੜ ਕੇ ਅਤੇ ਪੋਥੀ ਲੈ ਕੇ ਉਤਾਰਨ ਲੱਗ ਪਇਆ। ਕਵਿਤਾ ਉਤਰੀ ਜਾਏ, ਮੈਂ ਦਬਾਦਬ ਲਿਖੀ ਜਾਵਾਂ। ਘੜੀ ਰਾਤ ਭਰ ਤਕ ਮੇਰੇ ਸਨਮੁਖ ਲਾਲਟੈਣ ਜਗਦੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਆਤਮ-ਲਿਵ-ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ, ਦਰਸ-ਵੈਰਾਗ-ਤਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂ ਲਿਖਣ ਬੈਠਾ ਕਿ ਸਤ ਦਿਨ ਸਤ ਰਾਤਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖੀ ਹੀ ਗਇਆ, ਵੇਗ ਠੱਲ੍ਹੇ ਨਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਲਿਖਣੋਂ ਨਾ ਹਟਾਂ। ਕੁਦਰਤ ਐਸੀ ਹੋਈ ਕਿ ਏਹਨਾਂ ਸਤ ਦਿਨ ਰਾਤਾਂ ਅੰਦਰਿ ਨਾ ਕੋਈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰੌਂਦ ਉੱਤੇ ਆਇਆ, ਨਾ ਦਿਨੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਜੇਲ੍ਹ-ਅਫ਼ਸਰ, ਜੇਲ੍ਹ-ਵਿਜ਼ੀਟਰ ਨੇ ਫੇਰੀ ਪਾਈ। ਜਦ ਤਾਈਂ ਆਪੇ ਠਲ੍ਹ ਨਾ ਪਈ, ਮੈਂ ਲਿਖਣੋਂ ਨਾ ਹਟਿਆ। ਇਸ ਲਿਖਤ ਲਿਖਾਈ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਛ ਮੇਰੀ ਅੰਤਰਿ-ਆਤਮੇ ਦਸ਼ਾ ਹੋਈ ਸੋ ਇਸੇ ਲਿਖਤ ਤੋਂ ਹੀ ਨਿਰੂਪਨ ਹੈ।

ਸੋ, ਏਸ *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਨਾਮੇ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਉਥਾਨਕਾ ਵਜੋਂ ਉਪਰ ਲਿਖੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਲਿਖਣੀਆਂ ਅਹਿਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਭਾਸੀਆਂ, ਜੋ ਦਾਸ ਨੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਜੈਸੀ ਉਪਜੀ ਹੈ, ਸੋ ਏਹਨਾਂ ਉਪਰਲੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਪਰੋਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਲਖ ਵਾਰ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਉਸ ਪੋਥੀ ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਪੁਰੋਪੁਰ ਮੇਰੀ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਹੋਇ ਸੀ, ਪਰ ਜੇਲ੍ਹ-ਨਿਵਾਸ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਦਿਨ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਇਹ ਪੋਥੀ ਸਣੇ ਲਿਖਤ ਮਹਿਫ਼ੂਜ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਹੀ ਓਹੀ ਹਾਸ਼ੀਆ-ਲਿਖਤ-ਭਰਪੂਰਨੀ ਪੋਥੀ ਦਾਸ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਪਰ ਨਾਲਿ ਹੀ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ। ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਸਾਰ ਹੀ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੋਈ ਕਿ ਇਸ ਲਿਖਤ ਦਾ ਸ਼ੁਧ ਉਤਾਰਾ ਕਿਸੇ ਸੁੰਦਰ ਲਿਖਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਵੀਰ ਤੋਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜ਼ਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲਿਖਤ ਦੇ ਉਤਾਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਦਾਸ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਅਤਿਅੰਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੈ।

ਦਾਸ ਨੇ ਇਸ *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਨਾਮੀ ਲਿਖਤੀ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦ-ਸੁਹਿਰਦੀ ਸੱਜਣ ਜਨਾਂ ਪਾਸ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕਈ ਰਸਕ ਬੈਰਾਗੀ ਨਾਮ ਰਸੀਏ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨ ਲੈ ਲੈ ਕੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਿ ਪੜ੍ਹਿ ਮਹਿਜ਼ੂਜ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਹਜ਼ ਮਹਿਜ਼ੂਜੀ ਰਸ ਮਵਲਸਰੀ ਸੱਜਣਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕੁ ਰਸ-ਪ੍ਰੇਮ ਅਹਿਲਾਦੀ ਮੇਰੇ ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮੀ ਅਤੇ ਅਤੀਅੰਤ ਪਿਆਰੜੇ ਪਿਆਰੜੇ ਹਿਰਦ ਸੁਹਿਰਦੀ ਸਖਾ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੋਥੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਣਾਂ ਤਤ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਲੀ ਪੰਥ ਪਨੀਰੀ ਲਈ ਇਸ ਸੁਗਾਤ ਦਾ ਸੁਰਜੀਤ ਰੱਖਣਾ ਪਰਮ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ। ਦਾਸ ਨੂੰ ਭੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ੁਭ ਭਾਵਨੀ ਨੂੰ ਫਲੀਭੂਤ ਕਰੇ।

ਲੇਖਕ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜਨ ਲਧੋਵਾਰਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲ ਖ਼ਰੀਦੀ ਲਾਲਾ ਗੋਲਾ
ਦਾਸ—
ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ

ਡਰਾਸ਼ਈ
੫ ਜੁਲਾਈ, ੧੯੩੬

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਿਕਾ (Introduction)

ਦੇਖੈ ਸੁ ਦਿਖਾਵੈ ਕੈਸੇ ਸੁਨੈ ਸੁ ਸੁਨਾਵੈ ਕੈਸੇ॥
ਚਾਖੈ ਸੋ ਬਤਾਵੈ ਕੈਸੇ, ਰਾਗ ਰਸ ਰੰਗ ਹੈ॥੯੬॥ *(ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕਬਿਤ ਸਵੱਯੇ)*

ਬਿਪਦ ਵਿਚ ਇਸਤਰੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਮਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਿੱਤਰ ਵੈਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਅੰਗ ਸਾਕ ਪਰਾਏ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਸੰਸਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਛਾਈਂ ਮਾਈਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਕੱਚੇ ਸਿਦਕ ਥਿੜਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਤਕੜੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਡੋਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਪਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਸਿਖ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਤੋੜਦਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਲਾਲੇ ਬਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਵਿਸਾਰਦਾ। ਜਿੰਨੀ ਕਠਿਨ ਜਰਨ ਕੋਈ ਜਰੇ, ਉਨਾ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਿਕਟ ਹੋ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਵਿਕਰਾਲ ਕਸ਼ਟ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਿਦਕ ਸਹਾਰੇ, ਉਨੀਆਂ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ, ਜੋਤਿ-ਦਾਤੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਜਿੰਨਾ ਕੋਈ ਸੱਚਾ ਪ੍ਰੀਤ-ਪ੍ਰਿਮੀ ਸੰਸਾਰ ਵਲੋਂ ਮਰ ਮਰ ਖ਼ਾਕ ਹੋ ਥੀਵੇ, ਉਨਾ ਹੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਸਮਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਗੁਜ਼ਰੇ, ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਇਕ ਹਨੇਰ-ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ, 'ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ' ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਖ ਕੈਦੀ, ਅਤੇ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਕਸ਼ਟ, ਤਸੀਹੇ, ਸਜ਼ਾਵਾਂ, ਹੜਤਾਲਾਂ ਝਾਗ ਝਾਗ ਉਪਕਾਰ ਨਮਿਤ ਨਿਸਾਰ ਹੋਈ ਗੁਰਮੁਖ ਹਸਤੀ, ਬ੍ਰਹਮ-ਰਿਸ਼ੀ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਰਹੋਂ ਬੇਚੈਨੀ ਵਿਚ ਲੁਛ ਲੁਛ ਇਕ ਅਜੀਬ ਹੀ ਵਿਜੋਗ-ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਰਸ-ਲੀਨ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਧਾਰਨ ਦਾ ਪੁਰਬ ਸੀ। ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਸਤਿਸੰਗੀਆਂ ਵਿਚ ਮੇਲ-ਕੇਲ ਕੇ ਪੁਰਬ ਮਨਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਧਰ-ਉਮੰਗੀ ਪੀੜਾਂ ਅਤੇ ਬੰਦੀ ਦੀਆਂ ਬੇਦਰਦ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਖਉਲ ਖਉਲ ਅੰਦਰੋਂ ਉਠਦੀਆਂ ਸਨ।

ਸੰਝ ਦਾ ਵਕਤ ਸੀ, ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਦਾ ਡੁੱਬਦਾ ਡੁੱਬ ਗਿਆ। ਚੂਰ ਚੂਰ ਹੋਏ ਦਿਲ ਦੀ ਕਿੰਗਰੀ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਤੀਰ ਅਛੋਲ ਹੀ ਆਣ ਵੱਜਾ ਅਤੇ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਖੁਭਿਆ, ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਹੀ ਠਹਿਰ ਗਿਆ। ਸੁਰਤ-ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਬ-ਲਤੀਫ਼ੀ ਸੂਰਜ ਦੇ ਪਹੁ-ਫੁਟਾਲੇ ਦਾ ਉਜਾਲਾ ਜਿਹਾ ਦਿਸਿਆ। ਅੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰੂਰ ਦੀ ਕੋਈ ਘੁਮਰ ਜਿਹੀ ਮਚ ਗਈ। ਮੰਦ ਮੰਦ ਸੀਤਲ ਸੁਗੰਧਨੀ ਪ੍ਰੇਮ-ਪੁਲਕਾਰਨੀ-ਪਵਨ ਦੇ ਹਿਲੋਰੇ ਆਏ। ਖੀਵੀ ਖੀਵੀ ਹੋਈ ਰੂਹ ਸਹਿਜ-ਬਿਲੋਵਨੀ-ਰੁਮਕਾਉ ਦੇ ਨਾਮ-ਰਸ ਵਿਚ ਝੂਮ ਪਈ। ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਅਨੰਦ-ਉਲਾਸੀ-ਤਰੰਗ ਅਗੰਮੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਉਤਰਨ ਲਗ ਪਏ। ਅਨੁਭਵੀ ਵਿਗਾਸ ਦੇ ਅਨਿਕ-ਤਰੰਗੀ ਵੇਗ ਫੁਟ ਫੁਟ ਪਈ ਜਾਣ। ਅਚੇਤ ਹੀ ਇਸ ਦਰਸ-ਦੀਵਾਨੀ, ਝਲੀ-ਮਤਵਾਲੀ ਤੇਜਸਵੀ ਹਸਤੀ ਦੀ ਵੈਰਾਗ-ਕਾਂਗ ਇਉਂ ਲਹਿਰੇ ਮਾਰ ਉਠੀ:

ਆਵੀਂ ਢੋਲਾ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵੀਂ, ਪਾਵੀਂ ਠੰਡ ਕਲੇਜੇ ਨੂੰ।੧।
ਆਵੀਂ, ਆ ਕੇ ਫੇਰ ਨ ਜਾਵੀਂ, ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਿ ਅੰਙਣੇਜੇ ਨੂੰ।੪।

ਇਸ ਬਿਰਹੇ-ਵਿਆਕੁਲਤਾ ਦੇ ਚੁਪ-ਰਸ-ਰੰਗ ਵਿਚ ਚਾਤ੍ਰਿਕ-ਟੇਰ ਦੀ ਸੱਦ ਪਰ ਸੱਦ ਪੈਂਦੀ ਗਈ। ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਹੰਝੂ ਧਾਰ ਸਰਸ਼ਾਰ ਦਰਸ ਉਡੀਣੇ ਇਸ਼ਕ-ਚਰਾਗ ਨੂੰ ਦਹਿ-ਦੂਣੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਵਿਚ ਧੁਖਾਈ ਗਏ। ਹਾਲੀਂ ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਹੀ ਸਿਕ-ਸਧਰੀਆਂ ਵਿਯੋਗ-ਪੁਕਾਰਾਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਇਉਂ ਆਇ ਵੁਠੇ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਉਡੀਕ ਰਹੀ ਭੋਰ ਥੀਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਲੁਟਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਾਰਾ ਆਕਾਸ਼ ਕਿਸੇ ਸੁਰੀਲੇ ਪਿਆਰ-ਸਹਿਮ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਝਰਦਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਲ ਡੁਲ੍ਹ ਡੁਲ੍ਹ ਕਰਦਾ ਸ਼ਾਂਤ ਅਤੇ ਅਡੋਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਨੋ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਗੋਪਨ ਸੁਹਾਗ-ਲਾਡ ਦੀ ਸੇਜਾ ਵਿਛੀ ਪਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ

ਚੁਪ-ਰਸ-ਮਸਤੀ ਦੀ ਅਹਿਲਾਦ-ਉਦਾਸੀ ਛਾ ਗਈ। ਬੇ-ਅਖਰੇ ਨਾਦ ਦੀਆਂ ਅਗਾਧ ਕੀਰਤਨੀ ਧੁਨਾਂ ਸਮਾਧੀ ਦੀ ਮਸਤ-ਰਸ-ਮਗਨਤਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਅਸਗਾਹ ਦਿਬਯ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਚੁੰਮਦੀਆਂ ਚਾਪਦੀਆਂ ਵਿਸਮੋਂ ਵਿਸਮ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਗਰਜਦੀਆਂ ਚਾਰੋਂ ਓਰ ਠੰਡਾ ਠੰਡਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਰਸਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਜਿੰਦੜੀ ਦੀਆਂ ਹੁਸਨ-ਵੈਰਾਗ-ਅਨੁਰਾਗ ਕਾਂਗਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਘੁਲ ਮਿਲ ਸਰਿਚ ਕੇ ਇਉਂ ਕੂਕ ਉਠੀਆਂ :

ਤੁਧ ਆਵਤ ਸਭੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਹਰਿਆ, ਧਨ ਦਰਸ਼ਨ ਸੁੰਦਰੇਜੇ ਨੂੰ।੧੫।
ਦਰਸ਼ਨ ਝਲਕ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸਾਈਆਂ, ਠਾਰ ਦਿੱਤਾ ਨੈਨੇਜੇ ਨੂੰ।੧੬।
ਮਹਿਕ ਮਸਤ ਹੋਇ ਘੂੰਮਰ ਪਾਈ, ਗੂੰਜਾਇਆ ਗੁੰਬਜ਼ੇਜੇ ਨੂੰ।੩੩।

ਕੁਆਰੇ ਜਜ਼ਬੇ, ਕੰਤ ਕਿਰਪਾਲ ਜੀ ਦੀ ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਖੇਡਣ ਦੇ ਇਸ਼ਕ-ਪ੍ਰਿਮੀ ਜੋਸ਼, ਤੇ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਮਾਸੂਮ ਤੇ ਇਵਾਣੀਆਂ ਹੁਬਾਂ, ਨਵਲ-ਸੁਹਾਗ ਦੀ ਮ੍ਰਿਦੂ ਮ੍ਰਿਦੂ ਮਿਠੀ ਰੰਗ-ਰਸ ਮਿਲਣੀ ਵਿਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਘੁਟੀਆਂ ਵੀਟੀਆਂ ਛਾਤੀ ਨਾਲ ਲਗੀਆਂ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਸਮਾਈਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਨਾੜ ਨਾੜ ਵਿਚ ਰਸ ਝਰਨਾਟ ਤ੍ਰਾਟ ਛਿੜ ਪਈ। ਕੰਦਰ ਕੰਦਰ ਅੰਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਣੀ ਉਗਵ ਪਈ। ਪਿਆਰ-ਲਿਵ-ਲੋਰੀ ਵਿਚ ਮਗਨ ਬੈਠੀ ਸੁਹਾਗਵੰਤੀ ਦੀਆਂ ਪਿਆਰ-ਲਿਲਕਣੀਆਂ ਨਿਕਲੀ ਜਾਣ ਤੇ ਨੂਰੀ ਅਥਰੂ ਅੰਦਰੋਂ ਉਛਲ ਕੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਸਮਾਈ ਜਾਣ। ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਵਿਚ ਕਈਆਂ ਪੂਰਨਮੀ ਚੰਦਰਮਾਂ ਦੀ ਚਮਕ ਉਤਰ ਆਈ। ਮਸਤਕ ਉੱਤੇ ਕਈਆਂ ਸੂਰਜਾਂ ਦਾ ਜਲਾਲ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਸਰੀਰ ਇਕ ਸੂਖਮ ਜਿਹੀ ਸੁਰਤ-ਮੂਰਤੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਿਸਮ-ਬਿਦੇਹ, ਹੇਰਤ ਹੈਰਾਨੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੌਣ ਹਿਲੇ ਤੇ ਕੌਣ ਹਿਲਾਏ।

ਹਿੱਲਾਂ ਕਿਵੇਂ ਹਿੱਲ ਨ ਹੋਵੇ, ਸੁਆਦੂ ਅਗਾਧ ਚਖਾਇਆ ਹੈ।੩੨।੭੬।
ਗਟਕ ਚਾਖਿ ਮੈਂ ਗੂੰਦੀ ਹੋਈ, ਕਟਕ ਖੁਮਾਰ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ।੩੩।੭੭।
ਬਾਂਹ ਪਕੜਿ ਪਿਰਿ ਸੇਜੇ ਆਨੀ, ਅਪਣੇ ਸੰਗਿ ਲਿਟਾਇਆ ਹੈ।੩੪।੭੮।
ਸਗਲੀ ਰੈਣ ਸੈਨਿ ਨਹਿੰ ਦਿੱਤਾ, ਛਿਨੁ ਛਿਨੁ ਕੇਲ ਕੇਲਾਇਆ ਹੈ।੩੫।੭੯। *(ਸਫ਼ਾ ੩੫)*

ਸੰਗਾਊ ਸਨੇਹ ਦੀਆਂ ਅਲਿਪਤ ਡੂੰਘਾਈਆਂ ਵਿਚ ਬੜੇ ਕੌਤਕ ਭਰੇ ਰਾਜ਼ ਛਿਪੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਸਤ ਬੇ-ਹੋਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਪਾਪ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸੁਪਨਿਆਂ ਭਰੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਤੱਕਦੀਆਂ ਤੱਕਦੀਆਂ ਹੋਰ ਤੱਕਣਾ ਵਿਸਰ ਗਈਆਂ। ਸਦਕੇ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਤ-ਆਹਾਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਅਤ ਅਲਬੇਲੇ ਪ੍ਰੀਤਮ-ਪ੍ਰਿਆਵਰੇ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚੰਡ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਮੀ ਜਾਣ, ਤੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦਿਲ ਕਰੇ ਓਸ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੱਬੀ ਰੂਪ ਨੂੰ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਛਿਪਾ ਲੈਣ ਨੂੰ, ਡੱਬੀ ਵਿਚ ਪਾ ਲੈਣ ਨੂੰ, ਤੇ ਹੀਏ ਵਿਚ ਟਿਕਾ ਲੈਣ ਨੂੰ। ਇਹਨਾਂ ਲੋਹਲੀਆਂ ਭੋਲੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਵਿਚ ਜਿੰਦ ਦਾ ਮਰਨ ਮਰਨ ਜਿਹਾ ਹੋਈ ਜਾਵੇ। ਪਿਆਰ-ਮੁਠੀ, ਪਿਆਰ-ਕੁਠੀ ਰੂਹ ਚੁਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਉਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਮ੍ਰਿਤੀ ਗੁਰ-ਦੀਪ-ਪ੍ਰਦੀਪੀ ਪ੍ਰਭਾ (Splendour) ਦੀ ਅਚੱਲ ਰੂਪ-ਛਬੀ ਦੀ ਵਿਸਮਾਦ ਨੁਹਾਰ ਉੱਤੇ ਵਿਆਕੁਲ ਹੋਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਨਿਸਾਰ ਕਰੀ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਅਰਸ਼ੀ ਲੋਰ ਲਟਕੋਰ ਵਿਚ ਮਖ਼ਮੂਰ ਚੂਰ ਹੋਈਆਂ ਸੀਨੇ ਦੀਆਂ ਰਸ-ਕਾਂਗਾਂ, ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਦਬੀਆਂ ਘੁਟੀਆਂ, ਬੇ-ਹਿਸਾਬੇ ਲਾਡ ਤੇ ਕੇਲ-ਪ੍ਰੀਤੀਆਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਮੂਰਛਿਤ ਭਵਰੇ ਵਾਂਗ, ਉਸ ਅਮਿਤ ਤੇਜਸੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨ-ਲੀਲ੍ਹਾ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋ ਸੌਂ ਗਈਆਂ।

ਅਪਾਰ ਮੇਹਰ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦੇ ਲਾਡ-ਚੋਜੀਲੇ ਖਿਲਾੜੀ ਦੇ ਵਸ ਪਿਆਂ ਤੋਂ ਕੌਣ ਛੁਟੇ ਤੇ ਕੌਣ ਛੁੜਾਵੇ। ਗਗਨਾਂ ਤੋਂ ਤੀਰ ਅਣਿਆਲੇ ਵਰਸੀ ਜਾਣ ਅਛੋਪ ਹੀ, ਅਤੇ ਚੁਪ-ਚੁਬੋਲ ਚਿਤ-ਚੋਰਾਂ ਵਾਂਗ ਦਿਲ ਵਿਚ ਚੁਭੀ ਜਾਣ ਅਛੋਪ ਹੀ। ਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਹੋਈਆਂ ਰੀਝਾਂ, ਝੁਕ ਝੁਕ ਲਿਫ਼ ਲਿਫ਼ ਜੋਹਾਰ ਕਰਨ, ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਘੋਲ ਘੁੰਮ ਘੁੰਮ ਪਿਆਰ ਕਰਨ। ਹੁਸਨ-ਚੰਗਿਆਰੀਆਂ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਛਹਿਬਰ ਵਿਚ ਛਾਣਨੀ ਛਾਣਨੀ ਹੋਇਆ ਹਿਰਦਾ ਫਟ ਫਟ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਲਟਾ ਲੱਟ ਬਲਦੀਆਂ ਅੰਗਿਆਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਬਲੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਇਹ ਇਸ਼ਕ ਸੁਹਾਗ ਦਾ ਅਨੁਰਾਗ-ਚਰਾਗ ਦਗਦਾ ਜਾਏ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪ੍ਰੇਮ-ਹਵਨ-ਅਹੂਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਲਿਵ-ਲੋਰ ਲੁਭੋਲਾ, ਸਿਫ਼ਤ-ਸਮੋਲਾ, ਧੀਰ ਧਰੋਲਾ, ਅਜਰ ਜਰੋਲਾ, ਇਸ਼ਕ ਚੋਲਾ ਨੁਛਾਵਰ ਹੋਈ ਜਾਵੇ। ਉਮਕ ਉਮਕ ਰਸ ਛਲਕਾ ਮਾਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹੁ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਬੂੰਦ ਵਾਂਗ ਸਮਾਈ ਝੋਲੀ ਅੱਲਵਲੱਲੀ ਜਿੰਦੜੀ ਰੂਪ-ਅਕਸੀਰ ਪੀ ਪੀ ਗੁਟ ਗੁੰਗੁਸ਼ਟ ਹੋਈ ਜਾਵੇ।

ਮਧਹੋਸ਼ ਪਈ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਘੁੱਗੀ ਵਾਂਗ ਪਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਣੀਆਂ, ਤਣੀਆਂ ਤਣਾਈਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ। ਤਨ ਮਨ ਤੇ

ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਨ, ਚੌਖੰਨੀਏ, ਖੰਨ ਖੰਨੀਆਂ ਹੋ ਹੋ, ਇਉਂ ਵਾਰਨੇ ਵਾਰਨੇ ਜਾਵਣ ਜਿਵੇਂ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਘਨਘੋਰ ਸ਼ੋਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਿਜਲੀ ਕੜਕ ਕੜਕ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਰੀਰੋਂ ਬੇਸਰੀਰ, ਪਿੰਜਿਰਿਓਂ ਬੇਪਿੰਜਿਰਿ ਸ਼ੋਈ ਰੂਹ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਰਹੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਪੀੜਦੀ, ਮਰਦੀ, ਜਿਊਂਦੀ, ਜਿਊਂਦੀ-ਮਰਦੀ, ਕਸਕਾਂ ਮਾਰਦੀ, ਤੁਣਕੇ ਖਾਂਦੀ ਸਾਰੇ ਨੀਲਾਣ ਦੀਆਂ ਤਰਬਾਂ ਹਿਲਾਉਂਦੀ ਇਉਂ ਰਸ-ਪਿਆਰ ਗੀਤਿਕਾ (love-lyrics) ਵਿਚ ਝੂਮ ਪਈ:

ਮੈਂ ਝੱਲੀ ਅੱਲਵਲੱਲੀ ਦਾ, ਸਹਿ ਕੀਤਾ ਬਹੁ ਉਪਚਾਰੜੀਆ।੮।੯੧।
ਕਰਿ ਪਿਆਰ ਉਪਚਾਰ ਅਪਨਾਇ ਲਈ, ਮੈਂ ਸਹੁ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿਹਾਰੜੀਆ।੯।੯੨।
ਮੈਂ ਨੰਗ ਮਲੰਗ ਨਿਮਾਣੀ ਨੂੰ, ਬਹੁ ਲੱਗਾ ਰੰਗ ਅਪਾਰੜੀਆ।੧੦।੯੩।
ਕਰਿ ਰਾਣੀ ਰੰਗ ਮਹੱਲਾਂ ਦੀ, ਸਹਿ ਆਪਣੇ ਸੰਗਿ ਬਿਠਾਰੜੀਆ।੧੭।੧੦੦।
ਸੰਗਿ ਸੋਹਾਂ ਬੈਠੀ ਤਖ਼ਤ ਉਤੇ, ਸਹੁ ਮੁਖ ਅਨੂਪ ਨਿਹਾਰੜੀਆ।੧੮।੧੦੧।

ਇਸ ਕੁਰਬਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਹੁੰਦੀ ਚੁਪ-ਆਸ਼ਕੀ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੇ ਲਹਿੰਦੇ ਦੀ ਸੁਹਤ ਵਿਸਰ ਗਈ। ਗੁਰ ਗੋਰ ਸਮਾਇਆਂ ਨੂੰ ਸੌਣ ਜਾਗਣ ਦੀ ਸੂਝ ਬੂਝ ਭੀ ਕਾਈ ਨਾ ਰਹੀ। ਭੂਤ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਆਲ-ਪੁਲਾੜ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਹੀ ਮਿਟ ਗਿਆ! ਸੁਹਾਗ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਦੀਆਂ ਠੰਡੀਆਂ ਠੰਡੀਆਂ ਜੱਫੀਆਂ ਵਿਚ ਸੱਸੀ ਵਾਂਗ ਬੇਖ਼ਬਰ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਨੂੰ ਦਰਦ ਰਿੰਞਾਣੇ ਸੁਪਨੇ; ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਦੇ ਅਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇ, ਪਰਤੱਖ ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਸਸੀ ਵਾਂਗ ਕੂਕਣ ਥਲਾਂ ਵਿਚ ਬਿਰਤੀ, ਬਿਰਹਾ ਸੱਲ ਡਾਢਾ ਬਿਰਹੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਗਲੀ ਦੇ ਪਾਂਧੀਆਂ ਨਵ-ਮਹਿਮਾ, ਨਿਤ ਨਵਲ ਸਾਕ ਪ੍ਰੇਮੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡਰਾਮਾ ਅੱਖੀਆਂ ਅਗੋਂ ਪਰਤਖ ਸਾਰਾ, ਅੱਜ ਲੰਘਿਆ ਦਸਮ ਦੀਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਠਾਰ੍ਹਾਂ ਬਰਸੜੇ ਸੁਪਨ ਸਮਾਨ ਲੰਘੇ, ਤਾਜ਼ਾ ਨਕਸ਼ ਭਾਸੇ ਕਲ ਪਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।

('ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ' ਦੀਆਂ ਅਣਛਪੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ)*

ਜਿਵੇਂ ਬੀਤ-ਚੁੱਕੇ ਜਾਂ ਅਗ੍ਹੂੰ ਚਿਤਵੇ ਖ਼ਿਆਲ, ਬਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਅਗਾਹਾਂ ਜਾਂ ਪਿਛਾਹਾਂ ਸੁਟਿਆ ਬੇਰੋਕ ਵਹਿ ਟੁਰਦੇ ਹਨ, ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਦਿਬ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਏ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਦੀ ਪਰਤੱਖ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਝਲਕਾਂ ਲਹਿਰੇ ਮਾਰਦੀਆਂ ਇਕ ਅਰੁਕਵੇਂ ਵੇਗ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣਿਓਂ ਲੰਘਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਾਰ ਅਨੁਭਵੀ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚਿਤ੍ਰ-ਸ਼ਿਲਪੀ ਸੁਤੇ-ਸਫੁਰਤ (inspired) ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਅਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਸੱਤ ਦਿਨ, ਸੱਤ ਰਾਤਾਂ ਏਸੇ ਲਲਿਤ-ਲਿਵਤਾਰੀ ਸੁਖ-ਸੁਪਨੀ ਰਸ-ਜਾਗੇ ਵਿਚ ਬੀਤ ਗਏ! ਇਉਂ ਅਚਿੰਤ ਹੀ ਇਹ ਕਾਵਿ-ਕੁਸਮਾਵਲੀ *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* (Romance of an Illumined Soul) ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ।

(੨)

ਦੁਨੀਆ ਕਿਸੇ ਅਮਰੀ ਰਸ ਦੀ ਢੂੰਡ ਵਿਚ ਫਾਵੀ ਹੋਈ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਧਨ ਸੰਪਤ ਦੇ ਸੁਖ, ਰਾਜ ਐਸ਼ਵਰਜ ਦੇ ਸੁਖ, ਰਾਗ ਨਾਚ ਦੇ ਸੁਖ ਭੋਗਦਾ ਭੋਗਦਾ ਇਨਸਾਨ ਏਨਾ ਦੁਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪੀੜਤ ਸੁਆਸ ਬੜੀ ਹੀ ਤਰਸ-ਯੋਗ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੁਰਲਾ ਉਠਦੇ ਹਨ:

ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਬਹੁਤੈ ਧਨਿ ਖਾਟੇ॥ ਸੁਖੁ ਨਾਹੀ ਪੇਖੇ ਨਿਰਤਿ ਨਾਟੇ॥ *(ਭੈਰਉ ਮ: ੫, ਪੰਨਾ ੧੧੪੭)*

ਸੰਗੀਤ, ਰਾਗ, ਵਿਦਿਆ ਕਿਸੇ ਲਲਿਤ-ਆਵੇਗ (life inspiring art) ਦੀ ਬਿਸਮ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਇਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਮਾਣੇ ਜਤਨ ਹਨ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਜੇ ਕੋਈ ਆਤਮਕ ਟੇਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਨ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਵੱਸ਼ ਖੇਰੂੰ ਖੇਰੂੰ ਹੋ ਕੇ ਜਾਨ ਨੂੰ ਖ਼ੁਆਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਸੁਰਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਲ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਦਿਸਦਾ ਪਿਸਦਾ ਜਗਤ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਦੁਨੀਆ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਸਾਰੀ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ, ਰੂਪ ਅਤੇ ਧੁਨੀਆਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਜਾਂ ਮੰਦੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਡਰਾਉਣੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਸਮਿਕ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਦੀ ਸੁਖ

*ਕਾਗਜ਼ ਮਿਲਣ ਦੀ ਔਖਿਆਈ ਕਰਕੇ *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਵਿੱਚੋਂ ਕਰੀਬਨ ੧੧੨ ਬੰਦ ਛਪਣੋਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਤੇ ਕਦੀ ਦੁਖ ਉਪਜਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਰਸਾਂ ਵਿਚ ਨਿਤ ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਵਿਤਾ, ਆਰਟ, ਸਾਹਿਤ (literature), ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਫ਼ਲਸਫ਼ਾ ਬਣ ਕੇ ਇਕ ਚਿਰ-ਸਥਾਈ (eternal) ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਲੋਚਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਰੂਪ-ਜਿੰਦ ਦੀ ਲਹਿਰ ਸੀਨੇ ਬਸੀਨੇ ਉਮਗਦੀ ਉਮਲਦੀ, ਉਛਲਦੀ ਵਹਿੰਦੀ ਟੁਰੀ ਆਈ ਹੈ। [੧]ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ਰਾਂ ਤੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਬੁੱਧੀ ਉਧੇੜ ਉਧੇੜ ਲੀਰਾਂ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਕ ਇਕ ਲੀਰ, ਤੰਦ ਤੰਦ ਕਰਕੇ ਭੀ ਦੇਖੀ, ਪਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਕੁਛ ਨਾ, ਸਿਵਾਏ ਕੱਚਿਆਂ ਧਾਗਿਆਂ ਤੋਂ। ਅੱਜ ਇਹਨਾਂ ਧਾਗਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਕਠਿਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ਰ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਇਤਨੀਆਂ ਅਕਲਾਂ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਗਜ਼ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਨਿਟਸ਼ੇ, ਐਮਰਸਨ, ਕਾਂਟ ਤੇ ਸ਼ੁਫ਼ਨਹੋਰ ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਸੁਰਤ ਇਤਨੀਂ ਨਿਤਾਣੀ ਤੇ ਦੋਧੀ ਸੁਆਹ ਕਰ ਲਈ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਗਿਣਨੋਂ ਭੀ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ।

ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਅਕਲਾਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਉਤਾਹਾਂ ਉੜਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਲਲਚਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਜੀਵਨ-ਕਣੀ ਦੀ ਖੋਜ ਵਿਚ ਕਈਆਂ ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਸਰੂਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਰਚੀ; ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸਰੇ ਸੁਪਨ-ਸੁਖ ਵਾਂਗ ਉਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਤੱਤ-ਮਰਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਨੂੰ ਇਉਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਕਿਆਸ (imagination) ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਰਹੇ:

> [੨]"ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਅਬਚਲੀ-ਜੋਤਿ ਦੀ ਡਾਢੀ ਤੇਜਮਈ ਜੀਵਨ-ਕਣੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੁੱਤੀਆਂ ਕਲਾਂ ਜੇ ਜਾਗ ਪੈਣ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੀ ਪਰਤੱਖ ਸੋਝ ਪੈ ਜਾਸੀ। ਸਾਡੇ ਮਨ (mind) ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਕੇਵਲ ਮੱਧਮ ਜਿਹੀ ਟੋਹ ਹੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜੀਵਨ-ਕਣੀ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਅੰਦਰ ਸੰਭਾਲਣਾ, ਮਘਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅਮਿਟ ਜਾਗਦੀ ਜੋਤਿ ਬਣਾਉਣਾ ਹੀ ਸੱਚਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਨੋਰਥ ਹੈ।"

ਕਵੀਆਂ, ਆਰਟਿਸਟਾਂ ਨੇ ਕਈ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਈਆਂ, ਕਿੰਤੂ ਬਿਨ ਖੰਭਾਂ ਉਡਾਰੀ ਦੂਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਾ ਹੀ ਲੱਗ ਸਕੀ। ਕਈ ਜਤਨ ਕੀਤੇ ਉਹ ਪੜਦੇ ਉਠਾਣ ਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੱਬ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਓਹਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਈ ਜਫ਼ਰ ਜਾਲੇ ਇਸ ਹੱਡ ਚੰਮ ਦੇ ਪਿੰਜਰੇ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ, ਇਸ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਬੰਦ-ਖ਼ਲਾਸੀ ਪਾਉਣ ਦੇ, ਪਰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾ ਹੋਈ। ਰਿਸ਼ੀ, ਮੁਨੀ, ਤਪੀਸ਼ਰ, ਜੁਗੀਸ਼ਰ, ਪੀਰ, ਪੈਗ਼ੰਬਰ ਤਰਲੇ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਮਰ ਗਏ ਕਿ ਕੋਈ ਝਾਤ ਪਵੇ, ਉਸ ਬੁਰਕੇ-ਪੋਸ਼ ਅਮਰੀ-ਜੋਤਿ ਦੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਮੈਂ ਕਰਦੇ ਵਾਂਝੇ ਹੀ ਟੁਰ ਗਏ। ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ—ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਜੋਤਿ ਦਿਖਾਉਣ ਤੇ ਪੂਰਨ ਸਿਖ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਾਮ-ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਵਿਚ ਇਉਂ ਛੁਪਾ ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾ ਦਿੱਤੀ—'ਘੁੰਗਟ ਚਾਇਆ ਮੂੰਹ ਦਿਖਾਇਆ, ਤੇ ਸਿਖ ਬਣਾਇਆ', ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਰਗੇ ਜੋਤਿ ਅਭਿਆਸੀ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਪਤ-ਆਸਣੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਇਉਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਪ੍ਰਗਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ:

ਗੁਪਤ ਆਸਣੀ ਹੋਇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਬੈਠਾ, ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਕਰਤਾ ਕੁਦਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਰਗਟ ਪਹਾਰੜੇ ਨਾਹਿ ਦਿੱਸੇ, ਜੋ ਪਰਗਟਾਲੜੂ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਗੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਕਾਰ ਹੋਏ, ਬੁਰਕਾ ਦੂਰ ਕਰਿ ਨੂਰ ਨਖ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੦।
ਪੜਦੇ ਨਹੀਂ ਏਹ ਨੂਰ ਕਜ਼ੂਰ ਨਖ਼ਰੇ, ਚੋਜੀ ਕੇਲੁ ਲੁਕਣ ਮੀਟਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੁਕਣ ਮੀਟੀਆਂ ਖੇਲਿ ਕਲੋਲ ਕਰਨਾ, ਅੰਤ ਰੱਖਣਾ ਦਿਲ ਆਸ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੧।

(ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ, ਸਫ਼ਾ ੧੨੪)

---

੧. (a) Philosophy and theology have become, brain web and shadows where no earnest soul can find solidity for itself. *(Carlyle)*

(b) Philosophy is an elegant thing, if any one modestly meddles with it, but, if he is conversant with it more than is becoming, it corrupts the man. *(Plato)*

੨. Ich glaube, des wir einen Funken jenes ewgen Lich o in uns tragen das im Grunde des Seins leuchten muss ared wel ches unsere schwachen Sinne nur von ferne ahren Koennem. Diesen Funken in uns zu Flammer werden zu lessen und des Goettl iche in uns zu verwirckl ichchen, lst unsee, hoechste Pflichr. *(Goethe)*

ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਐਨਾ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਖ ਪੂਰਨ ਸਿਖ ਬਣ ਕੇ ਭੀ ਅਣਬਣਿਆ ਸਿਖ ਹੀ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਚੋਜੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕਰ ਭੀ ਦਰਸ-ਲੋਚਨੀ ਲੋਚਨ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਜਾਖਾ ਹੋ ਕੇ ਭੀ ਦੁਨੀਆ ਵਲੋਂ ਅੰਨ੍ਹਾ ਬੋਲਾ ਖੋਲਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਦਮਕਦੀਆਂ ਨੂਰ ਅਮਰੀ ਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਫਟੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਪੀਲੀਆਂ ਲੀਰਾਂ ਵਿਚ ਲੁਕਾ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਭਾਣੇ ਆਪਣਾ ਰਾਜ, ਮਾਲ, ਇੱਜ਼ਤ, ਈਮਾਨ ਲੁਟਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਖੁੰਜਦਾ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਤ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਇਕ ਮਤਵਾਲੀ ਜਿਹੀ ਕੰਗਾਲੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰੂਪ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਦਾ ਸਦਾ ਹੀ ਅੱਖੀਆਂ ਵਿਚ ਉਤਰਿਆ ਰਹੇ, ਅਤੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਂਗ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆ-ਮੁਹਾਰਾ ਟੁਰੀ ਤੇ ਟੋਰੀ ਲਿਜਾਵੇ।

ਕੌਣ ਦੱਸੇ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਸਿਖ ਦੇ ਅਪੂਰਨ ਅਖਵਾਉਣ ਅਤੇ ਅਪੂਰਨ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਚਾਓ! ਕੌਣ ਸਮਝੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੂਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪੂਰਨ ਔਜ! ਏਸੇ ਸਿਖ-ਅਪੂਰਨਤਾ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਡੇ ਦਾਤੇ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਅਤੇ ਅਛੂਹ ਪੂਰਨਤਾ ਹੈ। ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿਰਮ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦੀ ਰਸ-ਪਿਆਰ ਦੀ ਭੁੱਖ ਪੂਰੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਨਾ ਸਿਖ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਅਖਵਾਉਣ ਦੀ ਹੋਛੀ ਲਾਲਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਿਖ ਦੀ ਆਲੀ ਭੋਲੀ ਉਨਮਨੀ ਸੁਰਤ ਨੂੰ ਇਉਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ:

ਲਖਣਾ ਅਲਖ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਖਸ਼ਾਤ ਕਰਨਾ, ਸੁਆਂਗ ਧਾਰਨਾ ਸਰਲ ਬਿਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਰਤ ਰੱਖਣੀ ਆਲਿਆਂ ਭੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਪਾਇ ਮਰਤਬਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨੦।

ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਸਿਖ ਦਾ ਦਿਲ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਕਹਿ ਪੀੜਾਂ ਦਾ ਜਰਨ-ਮੰਦਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਲੂੰ ਲੂੰ ਵਿੱਚੋਂ ਠੰਡੇ ਸਾਹ, ਤੇ ਲੂੰ ਲੂੰ ਵਿੱਚੋਂ ਪਿਆਰ-ਕੁਠੀ-ਵੇਦਨ ਸੁਰਤ ਨੂੰ ਖੰਡੇਧਾਰ ਨੋਕ ਉੱਤੇ ਖੜੀ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਬਿਨ-ਮੌਤੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਮਾਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੀ ਜੁਗਾਂ ਜਨਮਾਂ ਵਿਚ ਤੇ ਕਦੀ ਛਿਨ ਪਲ ਵਿਚ ਹੀ ਅਮਰਜੀਸਤੀ ਜੋਤਿ-ਉਦੀਪੀ ਗੁਰਿ-ਦੀਪ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਨੂਰੀ ਆਭਾ ਤੱਕ ਕੇ ਘਾਹ-ਪੱਤੀਆਂ ਤੇ ਪੱਥਰ ਗਲਵਕੜੀਆਂ ਪਾ ਪਾ ਰੋਣ ਤੇ ਨੱਚਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਰਾਹ ਭੁੱਲੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਵਾਂਗ ਬੱਦਲਾ ਨਾਲ ਪੰਛੀ ਸਨੇਹ ਪਾਉਂਦੇ ਉਡਦੇ ਉਡਦੇ ਆਪਣੇ ਆਹਲਣੇ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਐਸੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦਰਦ ਪੁਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਪਹਾੜ ਦਿਲ ਪਾੜ ਕੇ ਵਹਿ ਟੁਰਦੇ ਹਨ।

ਐਸੀਆਂ ਸਿਖ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਬੋਲਣਾ, ਕੰਬਣਾ, ਹੱਸਣਾ, ਰੋਣਾ, ਗਾਉਣਾ ਹੀ ਆਰਟ, ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਦਿਖਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(੩)

ਲੈਲਾ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਦੁਹਾਈ ਢੰਡੋਰਾ ਫੇਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ "ਮੇਰੇ ਮਜਨੂੰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੱਥਰ ਨਾ ਮਾਰੇ।" ਉਸ ਦੀ ਬਉਰਾਨੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਲੈਲਾ ਦੁਖੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਓਹਲਾ ਬਣ ਬਣ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਰਾਂ ਆਪ ਸਹਾਰਦਾ ਹੈ। ਖੇਦ ਜ਼ਰਦਾ ਤੇ ਜਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਤਿਤ ਤੋਂ ਪਤਿਤ ਸ਼ਰਨ ਆਏ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਜਨਮਾਂ-ਜਨਮਾਂਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਅਉਗੁਣ ਆਪਣੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੈਲੇ-ਕੁਚੈਲੇ ਗ਼ਰੀਬ ਗੁਰਬੜਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਲਾਹੀ ਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਰੰਗ ਕੇ ਆਪਣੀ ਵਡਿਆਈ, ਆਪਣੀ ਆਭਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਬਿਰਦ ਬੜੇ ਬੇਧਵੇਂ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਉਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ:

ਫੜੀ ਬਾਂਹ ਨ ਛੱਡਣੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ, ਵੱਡਾ ਸਦਕੜਾ ਬਿਰਦ ਸਿਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਮਕ਼ਸੂਦ ਮਕ਼ਬੂਲ ਮਅਬੂਦ ਮਕ਼ਦਸ, ਸਿਜਦਾਗਾਹ ਸਿਖਾਂ ਸਜੂਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੮੯।
ਜਿੱਥੇ ਢੋਈ ਨ ਦੇਂਵਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ, ਗੁਰੂ ਬਾਹਰੂ ਨਿਰਬਾਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੦।
ਗੁਰੂ ਖ਼ਾਸ ਬਿਸੁਆਸ ਧਰਵਾਸ ਦਾਤਾ, ਅਧਮ ਕਿੰਕਰਾਂ ਦਾਸ ਨੀਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੩।
ਛੂਏ ਕੋਈ ਨ ਜਿਨ ਘੋਰ ਨਰਕੀਆਂ ਨੂੰ, ਗੁਰੂ ਗਲ ਲਾਉਣਹਾਰਾ ਗਿਲ ਗਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੨।

(ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ, ਪੰਨਾ ੫੨)

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਅਸੀਮ ਮਮਤਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਇਉਂ ਆਪਣੇ ਪਰਾਂ ਦੇ ਨਿਘ ਵਿਚ ਛੁਪਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪੰਛੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ। ਥਾਂ ਥਾਂ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਆਹਲਣੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਸਚਖੰਡੀ-ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਹੰਸ-ਚੋਗ ਪਾਈ ਇਕ ਰਸ-ਭਿੰਨੇ ਬਾਲ-ਗੀਤ ਦੀ। ਬਸ ਜੀ—"ਸਿਰਫ਼ ਸਤਿਨਾਮੀ ਚੂੰ ਚੂੰ ਕਰੀ ਜਾਣਾ।" ਬਾਕੀ ਸਾਨੂੰ ਪਾਲਣਾ ਪਲੋਸਣਾ, ਉਡਾਰੀਆਂ

ਲੁਆਉਣੀਆਂ—ਉਹ ਸਭ ਗੁਰੂ-ਮਮਤਾ ਦਾ ਕੰਮ ਏ। ਸਾਨੂੰ ਫ਼ਿਕਰ ਨਾ ਕਾਈ ਭੀ ਭੁਖ ਨੰਗ ਦਾ; ਜਾਂ ਮਰਨ ਜੀਉਣ ਦਾ। ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਸਤਿਨਾਮੀ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਗੁਰਮਤਿ-ਨਾਮ ਦੀ, ਲੱਖਾਂ ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜਦੀ, ਲੂੰ ਲੂੰ ਵਿਚ ਖੇੜੇ ਖਿੜੇ ਰਹਿੰਦੇ।

ਸਾਡੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕਈ ਸੂਰਜ ਨਿਤ ਚੜ੍ਹਦੇ ਤੇ ਮੁੜ ਡੁੱਬਣਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ। ਸਾਡੀ ਆਬ ਦੀ ਖ਼ਾਕ ਅਣਡਿਠੇ ਹੁਸਨਾਂ ਦੀ ਬਹਾਰ ਇਉਂ ਲਾ ਛਡਦੀ :

> ਉਫ਼ਕ ਜੋਤਿ ਪੁਲਾੜ ਉਘਾੜ ਹੋਇਆ, ਸੀਤਲ ਚਾਨਣਾ ਜੋਤਿ ਕਿਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੭।
> ਸਸ ਵਿਗਾਸੀਆ ਸੂਰ ਪਰਗਾਸ ਹੋਇਆ, ਕੋਟ ਨੂਰ ਜ਼ਹੂਰ ਸ਼ਫ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਅੰਙਣ ਸੂਰ ਡਲ੍ਹਕੇ ਕੋਟ ਸੂਰਜਾਂ ਦਾ, ਝਲਕੇ ਨੂਰ ਕੋਟਾਨ ਚੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੮। *(ਪੰਨਾ ੬੯)*

ਸਾਡੀਆਂ ਵਾਹ-ਵਿਸਮਾਦੀ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਰਾਗ ਦੀ ਆਪੂੰ ਵੱਜਦੀ ਵੀਣਾ ਸੁਣ ਕੇ ਰਾਗ ਰਾਗਣੀਆਂ ਦੇ ਕੰਠ ਰੁਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੀਆਂ ਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜੁਗਾਂ ਦੇ ਵਿਸਮਾਦ-ਰਾਗ, ਆਰਟ-ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਫ਼ਸਲਫ਼ੇ ਆ-ਮੁਹਾਰੇ ਡੁਲ੍ਹ ਡੁਲ੍ਹ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਬੇਜ਼ਬਾਨ ਪਿਆਰ ਦੇ ਗੂੰਗੇ ਗੀਤ ਤੇ ਅਬੋਲ-ਬੋਲ (songs of dumb love) ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਕਈ ਵੇਰੀ ਅਨੋਖੇ ਤੇ ਦੁਖਦਾਈ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਲਾ ਸਾਡੇ ਕੀ ਵਸ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਨਾਂ ਵਾਲੇ ਬੋਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰਤ ਹੀ ਬੋਲੀ। ਇਹ ਕੀ ਸਮਝਣ ਸਾਡੀ ਨੈਨ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ। ਅਸੀਂ ਆਸ਼ਕ ਜਮਾਂਦਰੂ। ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਜੀ ਦੇ ਆਲੇ ਭੋਲੇ ਲਾਡਾਂ ਵਿਚ ਚਮਲਾਏ ਬੱਚੇ ਬੱਚੀਆਂ ਅਸੀਂ। ਤਲਵਾਰਾਂ ਤੇ ਕਲਮਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਖਰੂਦ ਭੀ ਬਥੇਰਾ ਕਰਦੇ। ਕਰੀਏ ਭੀ ਕਿਉਂ ਨਾ। ਜਨਮ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਵਿਚ ਲਿਆ। ਰਾਮ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੀ, ਈਸਾ, ਮੂਸਾ ਅਵਤਾਰ ਸਾਡੇ ਅਬਚਲੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਭਿਖਾਰੀ ਸਾਡੇ ਦਰਬਾਰ ਦੇ। ਕਈ ਚੰਨ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਦੇ ਕਿੰਗਰੇ ਨਾਲ ਪਏ ਲਟਕਣ। ਕੋਹਿ-ਨੂਰੀ ਤਾਜ ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਰੁਲਦੇ। ਭਲਾ ਕਿਸ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਜੁ ਸਾਡੀ ਵੱਲ ਅੱਖ ਚੁਕ ਕੇ ਝਾਕ ਲਏ। ਇਕ ਇਕ ਨੂਰੀ ਅੱਥਰੂ ਸਾਡੀਆਂ ਭਿਜੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਦਾ ਪੀ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਅਸਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਡ ਉਡ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਆਪੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਪਾਗਲਾਂ ਵਾਂਗ ਅਹਿਲਾਦ ਕੁਲਾਹਲ ਮਚਾਉਂਦੇ।

ਦਿਲ ਤੇ ਦਿਮਾਗ਼ ਸਾਡੇ ਉਲਟ ਗਏ ਹਨ। ਸਭ ਕੁਛ ਹੋਰਵੇਂ ਹੀ ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਨਵੀਂ ਜਾਨ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਆ ਪਈ। ਅੰਦਰਵਾਰ ਇਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਦਰਦ ਛਿੜ ਪਿਆ ਏ। ਦਿਲ ਨੂੰ ਫੜ ਫੜ ਬਹਾਲੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਡ ਉਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

> ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸੁਜਾਨ ਸਿਉਂ ਜਾਨਿ ਕਿਥੇ, ਥਾਨ ਚੰਗੜਾ ਘਾਣ ਘਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨੦।
> ਦਿਲਬਰ ਵੱਸਿ ਕੀਤੇ ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਦੇ ਕੇ, ਪਿਛੋਂ ਫਾਹ ਲਇਆ ਦਿਲ ਦਿਲਬਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਚੰਗੇ ਮਿਲੇ ਦਿਲਬਰ ਜਾਨੀ ਦਿਲਬਰਾਂ ਨੂੰ, ਹੱਥੋ ਹੱਥ ਸੌਦਾ ਦਿਲ ਬਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਦਿਲ ਬਿਹਾਝ ਕੇ ਆਪ ਦਿਲ ਵੇਚ ਬੈਠੇ, ਹੁਣ ਕੀ ਫਟਕਣਾ ਦਿਲ ਫਾਥੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੩।

ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਠੰਡੇ ਠੰਡੇ ਸੀਤਲ ਪ੍ਰਾਣ ਚਲ ਪਏ ਨੇ। ਆਪਣੇ ਪਰਾਏ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਪਰਾਏ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਅੰਗ ਅੰਗ ਤੇ ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਨਿਆਰੀ ਜਾਨ ਤੇ ਬੇਤਾਰੀ ਜ਼ਬਾਨ ਲੱਗ ਗਈ। ਇਸ ਅਕਹਿ ਖੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਰੂਹਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਬੋਲਦੀਆਂ। ਮਲੋ ਮਲੀ ਦਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਅਗੰਮੀ ਰਸ-ਤੇਜ-ਕਿਰਨਾਂ ਫੁਟ ਫੁਟ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਜਾਣੀਏ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਦੱਸੀਏ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਅਣਪਛਾਤੀ ਖੋਹ ਸਾਨੂੰ ਬਿਰਹੇ-ਬਹਿਬਲਤਾ ਨਾਲ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਪਾਗਲ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ। ਕੋਈ ਬਿਪਦ ਪੈਂਦੀ ਤਾਂ ਹੱਸ ਛੱਡਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰੋ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਡਗਮਗੀ ਲਟਬੌਰੀ ਚਾਲਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਅਟਖੇਲੀਆਂ ਖਾਂਦੀਆਂ ਖਾਂਦੀਆਂ ਕਦੀ ਤਖ਼ਤਾਂ ਨੂੰ ਠੇਡੇ ਮਾਰ ਉਲਟਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਤੇ ਕਦੀ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦਰ ਦੀ ਧੂੜ ਵਿਚ ਧੂੜੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਕਦੀ ਗ਼ਰੀਬਾਂ, ਕੰਗਾਲਾਂ ਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਟੁਰੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਬੇਬੱਸ ਹੀ ਤੇ ਕਦੀ ਅਮੀਰਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਠ ਦੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਦਾ ਲਈ। *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਦੇ ਰਚਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਆਪ-ਬੀਤੀ ਦਸ਼ਾ ਇਉਂ ਦਰਸਾਈ ਹੈ :

> ਡਗ ਮਗ ਚਾਲ ਸੁਢਾਲ ਮਸਤੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਜਗ ਮਗ ਨੂਰ ਹੈ ਜੋਤਿ ਜਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਲਟਕਣ ਤੋਰ ਹੈ ਲੋਰ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਬਿਸਮਨ ਲੋਰ ਹੈ ਤੋਰ-ਲਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਮਟਕਣ ਲਟਕ ਹੈ ਬਾਣ ਬੀਧੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਤੀਖਣ ਬਾਣੁ ਹੈ ਨੈਣ-ਖੀਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮੯।

ਸਾਡਾ ਕੰਮ ਦੁਨੀਆ ਵਲੋਂ ਗਿਆਂ ਗੁਆਚਿਆਂ ਵਾਲਾ। ਬਸ ਜੀ ਖੇਲ ਖੇਲ ਅਖੇਲ ਖੇਲਾਂ ਖੇਲਣਾ। ਕੇਲ੍ਹ ਕੇਲ੍ਹ ਅਕੇਲ

ਕੇਲਾਂ ਕੇਲਣੀਆਂ। ਕੁਲਕੁਲੀ ਅਕਲੋਲ ਕਲੋਲ ਮਚਾਉਣੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਮਮਤਾ ਦੇ ਨਿਘ ਵਿਚ ਸਤਿਨਾਮੀ ਚੂੰ ਚੂੰ ਕਰੀ ਜਾਣਾ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਣਾ; ਮੂਰਖਾਂ, ਪਖੰਡੀਆਂ, ਪਰਪੰਚੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਦਿਖਾਵੇ ਦਾ ਲਫ਼ਜ਼ੀ ਉਚਾਰਣ ਨਹੀਂ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਕਿਸੇ ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਅਕਲੀ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਾਲਾ ਰਟਣ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਬੂੰਦ ਦਾ ਸੁਤੇ ਟਿਕਾਓ ਅਤੇ ਸਹਿਜ-ਬਿਲੋਵਨੀ ਰਿੜਕਾਓ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਤਪਸ਼ ਤੇ ਹਨੇਰ ਘੇਰੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਰਸ-ਉਪਜਾਊ, ਤੇਜ ਉਮਗਾਊ, ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਟਾਊ ਪਾਰਸ ਕਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਡੂੰਘਾਈਆਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਲੀਲ੍ਹਾ ਨਾਲੋਂ ਭੀ ਵਿਸਮਾਦ ਜਨਕ ਭੇਦ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਡਭਾਗਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਮਿਲ ਜਾਏ ਅਤੇ ਰੰਗਣ ਚੜ੍ਹ ਜਾਏ, ਅਮਿਓ ਰਸ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਧਾਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਾੜ ਨਾੜ ਨੂੰ ਸਰਸ਼ਾਰ ਕਰੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਰਸ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਇਕ ਅਸਚਰਜੋਂ ਅਸਚਰਜ ਸਦੀਵੀ ਬਸੰਤ ਦੇ ਖੇੜੇ ਲਿਆ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰੀਰ ਕੰਚਨ-ਵੰਨਾ ਹੋ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਗ ਅੰਗ ਵਿਚ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਸ਼ਾਰ ਦੀ ਸਹਿਜ ਧੁਨਕਾਰੀ ਬਹਾਰ ਦਿਨ ਰਾਤ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਲਲਿਤ ਲਿਵਤਾਰੀ ਬਿਸਮ ਬਿਨੋਦੀ ਨਾਦ ਦੀਆਂ ਧੁਨੀਆਂ ਕਿਸੇ ਬੇਤਾਰੇ ਸਾਜ਼ ਤੋਂ ਗੂੰਜ ਗੂੰਜ ਮੁਗਧ ਕਰੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਆਸ ਸੁਆਦ-ਅਨੰਦੀ ਵਿਗਾਸ ਵਿਚ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਨਾਭੀ ਵਿਚ ਟਿਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾਮ-ਰਸ-ਖੰਡੇ ਦੇ ਇਕ ਇਕ ਸੁਆਸ-ਅਭਿਆਸੀ ਗੇੜ ਵਿਚ ਚਸ਼ਮਿਆਂ-ਦਰ- ਚਸ਼ਮਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਇਕ ਅਰਧ-ਉਰਧੀ ਫੁਰਾਹਟ ਨਾਲ ਬਿਰਤੀਆਂ ਦਾ ਧਾਵਤ ੜੌਂ ਨਿਰਜਤਨ ਹੀ ਸੰਕੋਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਿਰੱਸੇ ਤੇ ਕੁਰੱਸੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਚੰਮ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆ-ਮੁਹਾਰੀ ਮੁੰਦ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਿਬ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਉਘਾੜ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਰਤ ਖੇਲਦੀ ਲੁਕਦੀ ਝੂਮਦੀ ਘੂਮਰਾਂ ਪਾਉਂਦੀ ਗਗਨ-ਮੰਡਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋਤਿ-ਅਨੰਦੀ, ਰਸ-ਤੇਜ-ਪ੍ਰਚੰਡੀ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਤੁਣਕਾ ਖਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਸੁਰਤ-ਸ਼ਹੁ-ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਇਉਂ ਦਸਮ-ਅਸਥਾਨ ਵਿਖੇ ਟਿਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਜੂੜਾ ਸੀਸ 'ਤੇ ਸਜਾ ਕੇ ਦਸਤਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸਾਦ ਮੁਰਾਦੀਆਂ ਲਪੇਟਣੀਆਂ ਵਿਚ ਛੁਪਾ ਲਈਦਾ ਹੈ। ਇਉਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੂਪ-ਜਿੰਦ ਅਸਚਰਜੋਂ ਅਸਚਰਜ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਅੱਧ-ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੀ ਹੈ।

ਖੰਭ ਸੁਰਤਿ ਪਿਰੰਮ ਜੜੈਨੜੀਏ, ਰਹੁ ਸੁਰਤੀ ਸੁਰਤਿ ਸਮੈਨੜੀਏ।੧੫।੧੪੨।
ਨਾ ਉਤਰੀਂ ਹੇਠਾਂ ਸੁਰਤਿ ਕੁਰੇ, ਧੁਰਿ ਸੁਰਤਿ ਮੰਡਲ ਖੇਡੈਨੜੀਏ।੧੬।੧੪੩।
ਤੁਣਕੀ ਰਖਿ ਡੋਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਖਿਡੋਰੀ, ਲਿਵ-ਰਸ-ਤਾਰ ਜੁੜੈਨੜੀਏ।੧੭।੧੪੪।
ਧੁਰਿ ਨਾਭ ਤੀਕ ਰਸੁ ਪਵਨ ਉਤਾਰੀਂ, ਗਗਨੀ ਸੁਰਤਿ ਚੜ੍ਹੈਨੜੀਏ।੨੦।੧੪੭।

(ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ, ਪੰਨਾ ੩੭)

ਸਿਰ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਸਾਈਂ ਦੇ ਦਰ ਤੋਂ। ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪ ਵਰਤ ਕੇ ਦੀਖਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਜੀ। ਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਪਾਲਿਆਂ ਹੀ ਨਾਮ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਸੁਖ-ਫਲ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਦੀ ਖੰਡੇਧਾਰ ਟੇਕ ਗੁਰਮਤਿ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਰਹਿਤ ਖੁਸ ਜਾਇ ਤਾਂ ਨਾਮ ਦਾ ਆ-ਮੁਹਾਰਾ ਵੇਗ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਚੰਚਲਤਾਈਆਂ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਪੈਂਦਾ ਆਤਮਕ ਕਮਾਈਆਂ ਦੀ ਨਿਰਮਲਤਾ, ਸੀਤਲਤਾ ਸੋਹਲਤਾ ਤੋਂ ਖਿਸਕਦਾ ਖਿਸਕਦਾ ਬਿਖੇ-ਰਸਾਂ ਦੀ ਚੇਟਕ ਵਿਚ ਲੁਭਾਇਮਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਮੁਖਤਾਈ ਪ੍ਰਬਲ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਹਿਤ ਵਿਸਰਦੀ ਵਿਸਰਦੀ ਵਿਸਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਾਮ-ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪੱਲਾ ਛੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਿਖ ਦਾ ਸਿਦਕ ਕਾਂਪ ਖਾ ਜਾਏ, ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਇਖ਼ਲਾਕੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ, ਪ੍ਰੇਮ-ਸੋਮਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਣ ਉਸ ਦੇ ਵੈਰੀ ਹੋ ਟੱਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨਾਮ ਅਤੇ ਨਾਮੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਇੱਕੋ ਹੀ ਸ੍ਵੈ-ਅੰਸਨੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਹੀ ਅਰੂਪ-ਸਰੂਪੀ ਜੋਤਿ ਰੂਪ ਹਨ। ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਜਾਮਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ-ਜੋਤਿ ਜਾਮੇ ਨਾਮ ਰਾਹੀਂ ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਪ੍ਰਗਟ ਰਹਿਣਗੇ। ਪਰ ਕੋਈ ਵਿਰਲੇ ਮਰਜੀਵੜੇ ਹੰਸ ਹੀ ਇਸ ਨਿਰੰਕਾਰ ਸਰੂਪੀ ਅਰੂਪ ਵਸਤੂ ਦੇ ਗਾਹਕ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:

ਗੁਰ ਕਾ ਸ਼ਬਦ ਟਿਕੇ ਸਬਲ ਸੀਨਿਆਂ ਥੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਬਲ ਬਲੁ ਝਾਲ ਝਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੭।
ਝਾਲ ਝਲਣੇ ਯੋਗੜੇ ਸੀਨਿਆਂ ਤੇ, ਟਿਕੇ ਨਾਮ ਥੇਵਾ ਨਗੀਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੮।

ਬੇਕਦਰਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਅਤੇ ਸਮਝ ਤੋਂ ਨਾਮ ਅਗੋਚਰਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਗ ਕੀ ਜਾਣਨ ਭਲਾ ਹੰਸ-ਚੋਗ ਦਾ ਇਸਰਾਰ "It is like throwing pearls before a swine." ਕੁਚੱਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸ਼ਊਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦਾ।

ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਦੀ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਜਪਣ ਜਪਾਉਣ ਦੀਆਂ ਵਿਉਪਾਰੀ ਖੇਡਾਂ ਚੱਲ ਪਈਆਂ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਥ ਵਿਚ ਸਿਦਕੀ ਅਤੇ ਕਮਾਈ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਘਾਟ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸੁਣੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਬਿਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰ ਮਾਰ ਅਤੇ ਨਾਮ-ਚੂੰਢੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਦੀਖਿਆ ਦੇ ਦੇ, ਆਪਣੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਘਣੀ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਰੁਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਤੇ ਹੀ ਆਪ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ ਫੇਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਸ਼ਟਾਪਤੀ ਨੂੰ ਕੌਣ ਸਮਝੇ। ਕਈ ਐਸੇ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਚਾਟੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਹਿਤਾਂ ਅਤੇ ਨਿਤਨੇਮ ਤੋਂ ਭੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ ਪੈ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਛਡਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਨਾਮ ਦਾ ਸਾਰ ਮਰਮ ਇਹ ਹੈ:

> ਲੋਕੀ ਜਾਣਿਆ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਸਤ-ਮੁੱਲਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭੇਦ ਨ ਗੂੜ੍ਹ ਮਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਮਹਿਰਮਰਾਜ਼ ਇਸ ਮਰਮ ਦੇ ਸਿਖ ਵਿਰਲੇ, ਵੱਡਾ ਜਿਗਰੁ ਗੰਭੀਰ ਜਿਗਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੩।
> ਜਣੇ ਖਣੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਨ ਨਾਮ-ਛਾਂਦਾ, ਕੀ ਮਕਦੂਰ ਏਥੇ ਜਣਕਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੨।
> ਆਤਮ ਦਾਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਕ ਕ੍ਰਾਵਨੇ ਨੂੰ, ਹੈ ਅਧਿਕਾਰ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੬੫।
> ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵਨਾ ਦਾਨੁ ਕਰਨਾ, ਖ਼ਾਸੁਲਖ਼ਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਪਿਆਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੬੬।

ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਬਿਸਮ-ਛੰਦਾਵਲੀ ਵਿਚ ਇਕ ਤੱਤ ਮਰਯਾਦਾ ਪੂਰਵਿਕ ਹੋਏ ਆਦਰਸ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਜਥੇ ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮਾਗਮ ਏਵੇਂ ਹੀ ਜ਼ਾਹਰੀ ਕਲਾ ਦੇ ਕੌਤਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਏਥੇ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਤਨੇ ਨਿਗਰ ਜੀਵਨ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪਿਛਲੇ ਦਸਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ (ਜੇਲ੍ਹ ਯਾਤਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਓਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪੰਥਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਝੀਆਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

(੪)

ਸੰਸਾਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦੋਨੋਂ ਕੱਚੀਆਂ ਤੇ ਫਿੱਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਾ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਖੇੜਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਨਫ਼ਰਤ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਭੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਖ਼ੁਦਗਰਜ਼ ਤੇ ਚੋਚਲਾ ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਭੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਛੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਏਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਓਟ ਲੈ ਕੇ ਕਈਆਂ ਰੀਫ਼ਾਰਮਰਾਂ, ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਐਸੀਆਂ ਤਹਿਰੀਕਾਂ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿਖਾਵੇ ਪ੍ਰਚਾਵੇਂ ਮਾਤ੍ਰ ਦਮੜੀ ਚਮੜੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਨੇ ਧਨ ਬਟੋਰਨ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਸੀਲੇ ਬਣਾ ਲਏ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖ਼ੁਦਗਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੁਝੇਵੇਂ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੇ ਦਲਿਦਰ, ਸਰਮਾਏ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਲਾਲਸਾ, ਤੇ ਗ਼ਰੀਬੀ ਜਾਂ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਗਲੋਂ ਗਲੀ ਦੇ ਬਾਲਸ਼ਵਿਕ ਨਾਹਰੇ, ਕਿਸੇ ਉਪਾਉ ਨਾਲ ਭੀ ਢਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣੋਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ! ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਸੱਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:

> ਘਰਿ ਘਰਿ ਨਵੇਂ ਰੀਫ਼ਾਰਮਰ ਨਿਤ ਬਣਦੇ, ਸਰੇ ਕਾਜ ਨਾਹੀਂ ਕਰਤਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੨।
> ਰਹਿਆ ਸੱਚੁ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰਚਾਰਕਾਂ ਤੋਂ, ਛਿੜਿਆ ਕੱਚ ਪਰਚਾਰ ਕਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੩।
> ਭਗਤੀ ਸੁੰਞੜੇ ਵੰਞੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਭੀ, ਖ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨ ਖੁਲਕ ਸੁਸਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤ ਬਿਨ ਖੁਲਕ ਇਖ਼ਲਾਕ ਸੁਕੇ, ਮਾਰਲ ਖ਼ੁਸ਼ਕ ਭਗਤੀ ਸਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿਖ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਏ ਡਾਢੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਚੁਪ ਚੁਪੀਤੇ ਹੀ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮ-ਪੇਚਿਆਂ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਥੱਕ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤ ਗੁਪੀਤੇ ਹੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਐਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਖਿੱਚ ਰੱਬ ਜੀ ਨੂੰ ਭੀ ਬਹਿਬਲ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੂਰ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਿਰਹੋਂ ਕਾਂਬੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕੋਈ ਹਉਕਾ ਨਾ ਭਰ ਲਵੇ।

ਇਸ ਮਸਤ-ਮਤਵਾਰੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਪਰ ਇਹ ਬੀਤਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਘਾਇਲ

ਹੋਇਆ ਪੰਛੀ ਆਵਲ ਬਾਵਲ ਫਿਰਦਾ ਆਪਣੀ ਪੀੜ-ਧੁਨੀ ਵਿਚ ਗੁਟ-ਗੁੰਗੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰੀਤ-ਪ੍ਰਿਮੀ ਲੋਕ-ਲਾਜ ਵਲੋਂ ਇਤਨੇ ਨਿਲੱਜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲਜਿਆ ਭੀ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਜੇ ਜਾਗਤ-ਜੋਤੀ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਬੁੱਤ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਉਰੇਡੇ ਹੈ। ਸੱਚੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਇਸ ਜੀਵਨ-ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਦੇ ਕਰਤਾ ਜੀ ਇਉਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਉਸਤਤ ਪਾਕ ਹੁਸਨ ਨੂਰ ਪਾਕੀਆਂ ਦੀ, ਪਾਕ ਪੂਜਣਾ ਪਾਕ ਰੂਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੂਜਾ ਪਾਕ ਹੁਸਨ ਪਾਕ ਪਾਕ ਰੂਹਾਂ, ਜਿਸਮ ਪਾਕ ਬੁੱਤਾਂ ਪਾਕ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰਸਤਸ਼ ਪਾਕ ਬੁੱਤਾਂ ਪਾਕ ਚੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਪਰਮ ਪਾਕ ਜਜ਼ਬਾ ਪ੍ਰਸਤਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੬।

ਹਾਂ ਜੀ! ਉਹਨਾਂ ਅਮਰੀ ਬੁੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਸਦਾ ਪਾਕ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਯੂ ਮੰਡਲ ਹੀ ਨੂਰ ਜ਼ਹੂਰੀ ਬਿਸਮ ਗੰਧਨੀ ਕਲਾ ਭਰਪੂਰ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੀ ਕੁਦਰਤ ਆਪਣੀ ਜਾਨ-ਪ੍ਰਾਣ ਦੇ ਉਪਹਾਰ-ਥਾਲ ਵਿਚ ਦੀਪ ਜਗਾ ਕੇ ਐਸੀਆਂ ਠੰਢੀਆਂ ਠਰੰਮੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਆਰਤੀ ਵਿਚ ਮਸਤ-ਮਖ਼ਮੂਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਏਨੀਆਂ ਸੁਹਣੀਆਂ, ਸੁੱਚੀਆਂ ਤੇ ਉੱਚੀਆਂ, ਪਾਕ ਤੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰ, ਸਿਚਿਆਰੀਆਂ ਤੇ ਨਿਆਰੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਾਰਾ ਜਹਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਣਨੇ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।[੧]

ਸੰਸਾਰੀ ਰਸ-ਬਿਨੋਦਾਂ ਦੇ ਧਨੀ ਕੀ ਜਾਣਨ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਮਰਮ। ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤਾਨਾਗੀਰੀ ਦੇ ਤਾਨਸੈਨ ਕੀ ਜਾਣਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੀ ਧੁਨਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰ-ਵੈਰਾਗ ਕਲਾ ਦੇ ਕੌਤਕ, ਲੋਕ ਚਾਲੀਏ, ਕਰਮ-ਕਾਂਡੀ ਵਹਿਮਾਂ ਦੇ ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜੀ ਕੀ ਜਾਣਨ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਬਿਰਹੀ ਰਾਜ਼। ਨੈਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਬਿਸਮਿਲ-ਪ੍ਰਿੰਦਿਆਂ ਵਾਂਗ ਫੜਕਦੇ ਫੜਕਦੇ ਜੇ ਕਦੀ ਕਿਤੇ ਤਿਰਛੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਪਾ ਜਾਣ ਤਾਂ ਦਰਿਆ ਟੁਰਨਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਪੰਛੀ ਉਡਣਾ ਵਿਸਰ ਜਾਂਦੇ, ਤੇ ਬਿਜਲੀਆਂ ਕੜਕਦੀਆਂ ਕੜਕਦੀਆਂ ਚੁੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਿੰਨਾ ਉੱਚਾ ਆਦਰਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ-ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ, ਓਨੇ ਹੀ ਜਰਨ-ਜੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਖ ਨੂੰ ਮਰ ਮਰ ਜੀਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿੰਤੂ ਦੀਪਕ ਦੀ ਸ਼ਮ੍ਹਾ ਵੇਖ, ਪਤੰਗੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਘਟ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਘਨਘੋਰ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾਉਂਦੀਆਂ ਬੱਦਲੀਆਂ ਬਿਨ ਬਰਸੇ ਉਡ ਉਡ ਜਾਂਦੀਆਂ ਵੇਖ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਦੀ ਕੂਕ ਮੱਧਮ ਨਹੀਂ ਪੈ ਜਾਂਦੀ। ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਸੱਚੇ ਗੁਰਮੁਖ-ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ-ਰਸਿਕ-ਤੜਫਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਤਾਉ ਉੱਤੇ ਘਟ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਛਿਨ ਛਿਨ ਅੰਗ ਅੰਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਹੋ ਉਠਦੀ ਹੈ। *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਦੇ ਮਰਜੀਵੜੇ ਗੁਰਮੁਖ ਲੇਖਕ ਜੀ ਇਸ ਮਰਨ-ਚਾਓ ਨੂੰ ਇਉਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ:

ਮੌਜ ਮੌਤ ਦੇ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦੀਆਂ ਨੂੰ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਚਾਉ ਤਨ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੀਂਵਦੇ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀ, ਵਾਹ ਬਲਿਦਾਨੁ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ਹੀਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੩।
ਚੜ੍ਹਨ ਹੱਸ ਵਿਗੱਸ ਕੇ ਸੂਲੀਆਂ ਤੇ, ਮੱਥੇ ਵੱਟ ਘਬਰੱਟ ਨ ਪਰੇਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੀਉ ਉਠੇ ਮਰਜੀਵਿਆਂ ਨੂੰ, ਮਰਨਾ ਖੇਲ ਹੈ ਅਨਦ ਬਿਨਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੨।

ਇਹ ਜੋਤਿ ਜੋਬਨੀ ਰੂਪ ਵਾਲੇ ਸਿਖ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ, ਨਦਰ ਮੇਹਰੀ ਸੇਹਰੇ ਸਜਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰ-ਅਗਮ ਦੀ ਲੋਰ ਵਿਚ ਨਿਤ ਭੰਬਟ ਵਾਂਗ ਉਡਦੇ ਫਿਰਦੇ, ਪ੍ਰੇਮ-ਬਲਿਦਾਨੀ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾਉਣ ਨੂੰ। ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਮੰਜ਼ਲ-ਪਰ-ਮੰਜ਼ਲ, ਫੜ ਕੇ ਅੰਚਲਾ (ਪੱਲਾ) ਗੁਰਦੇਵ-ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ ਦਾ, ਟੁਰੀ ਜਾਂਦੇ, ਬਸ ਉੜੀ ਜਾਂਦੇ। ਮਿਠ-ਬੋਲੇ ਗ੍ਰਾਈਂ, ਤੇ ਲੰਗੋਟੀਏ-ਯਾਰ, 'ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਹੰਕਾਰ' ਬਾਰ ਬਾਰ ਘੇਰਦੇ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਅਖਾੜਿਆਂ ਵੱਲ ਨੂੰ। ਪਰ ਨਾਮ-ਖੜਗ-ਖੰਡੇ ਦੀ ਅਖੰਡ ਖੜਕਾਹਟ ਅੱਗੇ ਕਿਸ ਦੀ ਮਜਾਲ ਏ ਗਰਦਨ ਚੁੱਕ ਕੇ ਠਹਿਰ ਜਾਏ। ਮੌਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਨੇੜੇ ਨਾ ਢੁਕਦੀ। ਜਦ ਕਦੀ ਕੋਈ ਵਡਭਾਗਾ ਸਮਾਂ ਆਉਂਦਾ ਵਰ-ਘਰ ਜਾਣ ਦਾ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਉਮੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਮਰਨ-ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਵੰਨਗੀ ਮਾਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿਰਮ-ਸਨੇਹੀਆਂ ਦੀ ਇਸ਼ਕ-ਮੰਜ਼ਲੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੰਜ ਦਾ ਵਰਣਨ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਇਉਂ ਕੀਤਾ ਹੈ:

---

੧. A minority of choice spirits shall always be several centuries ahead of the masses whom they can understand and even love as they should. But the masses will never understand them for what they are. Either they will mock at them and sometimes crucify them for being what they are or else they will acclaim them and sometimes deify them for being what they are not. *(Romain Rolland)*

ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤਿ ਖੜਕਾਵਣਾ ਖੜਗ ਖੰਡਾ, ਮਾਰਨ ਮੂਲ ਸ਼ਸਤਰ ਸ਼ਸਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗਿ ਰੰਗੇ ਜੰਗਿ ਜੁੱਟ ਰਹਿਣਾ, ਮਾਰਨੁ ਮਰਨੁ ਪਰਵਾਨ ਪ੍ਰੇਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੫।
ਕੋਈ ਗ਼ੈਬ ਅਗੰਮ ਦੀ ਲੋਰ ਉੱਠੀ, ਮੇਘ ਘੋਰਿਆ ਤੇਗ ਕੜਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੜਕੇ ਬਿੱਜਲੀ ਵਾਂਗ ਜੁਝਾਰ ਜੋਧੇ, ਖੰਡਾ ਖੜਕਿਆ ਜੰਗ ਜੁਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੬।
ਇਸ਼ਕ ਜੰਜ ਦਾ ਅੱਜ ਢੁਕਾਉ ਹੋਣਾ, ਸਾਜ਼ ਸਜਿਆ ਜੰਗ ਜੁਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੯।
ਜੰਜ ਜਗਨ ਜੋਤੀਸ਼ ਮੁਕਤੀਸ਼ਰਾਂ ਦੀ, ਸੰਖ ਵੱਜਿਆ ਛਿੰਝ ਛਿੰਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬੦।
ਸੀਸ ਬੰਨ੍ਹ ਸਿਹਰੇ ਸੁਰਖ਼ਰੂਈਆਂ ਦੇ, ਹੋਇਆ ਜੂਝਣਾ ਜੰਜ ਲਾੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਦਰ ਮਿਹਰ ਦੇ ਸੇਹਰੇ ਸੀਸ ਸੋਹਨਿ, ਸਿਹਰ ਜਾਹੋ ਜਲਾਲ ਸੇਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੬।

ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਦੱਸੇ ਇਹਨਾਂ ਕਾਹਲੇ ਪ੍ਰੀਤ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀ-ਉਡਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਇਵਾਣੀਆਂ ਹੁਬਾਂ। ਕਈ ਵੇਰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੂਰੀ ਦੇਵੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਨਾਚ ਪਿੱਛੇ ਜੋਗੀਸ਼ਰਾਂ, ਤਪੀਸ਼ਰਾਂ ਦੀ ਹਠਾਂ ਤਪਾਂ ਤੇ ਤਰਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲੀ ਸੁਰਤ ਦੌੜ ਉਠੀ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਸਿਖ ਸ਼ਹੀਦ ਰੂਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਲੀ ਸੁਹਣੱਪਾਂ ਤੇ ਨਾਮ ਖੜਗੇਸ਼ੀ ਤੇਜ ਵੇਖ ਕੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਸ਼ਿਵਾ ਦੇ ਸਿੰਘਾਸਣ ਹਿਲ ਜਾਣ। ਮਸਤਕ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਹੀਰੇ ਦੀਆਂ ਕਣੀਆਂ ਚਮਕਦੀਆਂ। ਝਾਲ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਝਲੇ। ਦੇਖਣਹਾਰਿਆਂ ਨੇ ਨੇਤ੍ਰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਜਾਂ ਨੀਵੇਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮੁੰਦ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਬੰਦ ਬੰਦ ਕਟਵਾ ਰਹੀ, ਖੋਪਰੀਆਂ ਉਤਰਾ ਰਹੀ ਫੁਲ-ਹਸੀ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਰੱਬੀ-ਰਾਜ਼ ਹਸ ਵਿਗਸ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(੫)

ਪਰ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਦੇ ਸਿਖ ਅਤੇ ਸਿਖ ਸੁਸਾਇਟੀ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਚਾਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਭੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਸੂਟ ਬੂਟ ਦੀ ਆਕੜ, ਨਕਟਾਈਆਂ ਦੀ ਨਵਾਬੀ, ਕੋਮਲ ਉਨਰਾਂ ਤੇ ਆਤਮਕ ਸੁਹਜ ਵਲੋਂ ਬਿਪਰੀਤੀ, ਨਿਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਮਿਠ-ਬੋਲੀ, ਕਪਟ-ਸਨੇਹੀ ਆਦਰਚਾਰੀ ਆਦਿ ਸਭ ਸੋਸ਼ਿਲ ਬਦਚਲਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨਾਲੋਂ ਭੀ ਘਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਚਿਕੜੀ ਚੋਪੜੀ ਪਤਿਤ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗੁਆਰ ਬਿਰਤੀ ਬੜੀ ਹੀ ਤਰਸ ਯੋਗ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕਿਚਪਿਚਾ ਕੇ ਦਿਨ-ਕਟੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਵਾਏ ਘੋਟ ਘੋਟ ਕੇ ਪੱਗਾਂ ਜਾਂ ਦਾੜ੍ਹੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੇ ਜਾਂ ਫ਼ਿਲਮੀ ਚੰਚਲਤਾਈਆਂ ਦੇ, ਹੋਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

ਗੁਰਮਤਿ ਰਹਿਤ ਦੀ ਬੇਹਿਸਾਬੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਤੇ ਖੁਲ੍ਹ-ਖੇਡ ਮਚਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੀਡਰਾਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਕਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਹਿਤ ਤੇ ਨਿਤਨੇਮ ਕੇਵਲ ਲੋਕ-ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਨਹੀਂ। ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਤੇ ਤੇਜ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਅਧੂਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਬੇਜਾਨ ਪੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ। ਵਿਦਿਆ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨਜਾਣ ਤੇ ਭੋਲੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਬਿਲਕੁਲ ਗ਼ੁਲਾਮ-ਅਕਲੀ ਬੂਤਨੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੱਕੋ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕਿੰਨੀ ਤੱਤ-ਦਰਸਾਵੀ (realistic) ਤਸਵੀਰ ਖਿੱਚੀ ਹੈ:

ਘੋਖਿ ਘੋਖਿ ਵਿਦਿਆ ਐਵੇਂ ਝਖਿ ਮਾਰੀ, ਲੱਦੁ ਲੱਦਿਆ ਭਾਰੁ ਗਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੭।
ਲਝਾ ਸੱਚੁ ਨਾ ਢੋਰ ਦੇ ਢੋਰ ਰਹਿ ਗਏ, ਬਲਦ ਗਿਆਨੁ ਬਹੁ ਪੜ੍ਹਤ ਪੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੮।
ਝੱਲੇ ਹੋਏ ਪੜ੍ਹੱਲ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਦੇ, ਭੈੜਾ ਝੱਲੁ ਵਿਦਿਅੱਲ ਸੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੦।
ਬਾਹਰੋਂ ਚੋਪੜੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸੁਆਹ ਉੱਡੇ, ਚੰਚਲ ਚੀਤ ਬਿਹਾਲ ਚਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੧।
ਖ਼ੁਲਕ ਨੇਕ ਇਖ਼ਲਾਕ ਦੀ ਟਾਹਰ ਮਾਰਨਿ, ਧਰਮਹੀਨ ਇਖ਼ਲਾਕ ਫਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ[੧]।੫੫੨।

---

੧. (a) Culture is much more of an evil than a good. Since the learned men have appeared honest men are to found no where. A thinking man (an intellectual) is no better than a depraved animal. .....Education does not make a man good, it only makes him clever, usually for mischief. *(Rousseau Jean Jauques)*

(b) Our culture is superficial today, and our knowledge dangerours. The balance of mind which once came of a warm religious faith is gone. Science has taken from us the supernatural basis of our morality. .....We are being destroyed by our own knowledge, which has made us drunk with power. *(Dr. Will Durant)*

ਕਵੀ ਬਲੇਕ ਨੇ ਸੱਚ ਆਖਿਆ ਹੈ :

"As to a modern man stripped from his load of clothing, he is like a dead corpse."
(William Blake)

ਅਰਥਾਤ :

"ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਨਵ-ਖ਼ਿਆਲੀ ਆਦਮੀ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ-ਭਾਰ ਲਾਹ ਦਿਉ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕ ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਲੋਥ ਦਾ ਜਿਊਂਦਾ ਨਮੂਨਾ ਦਿਸ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।"
(ਵਿਲੀਅਮ ਬਲੇਕ)

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਝੇ ਹੋਏ ਦਿਲ ਇਤਨੇ ਹੁਸ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਵਸਦੀ ਟਿਮਟਿਮਾਂਦੀ ਅਮਰੀ-ਜੋਤਿ ਰੂਹ ਨੂੰ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਭੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਿਰਫ਼ ਏਸ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਫ਼ਕੀਰ ਰੂਹਾਂ ਗੁਦੜ ਗੋਦੜਿਆਂ ਵਿਚ ਲਪੇਟੀਆਂ ਨਸ਼ੇ ਪੀ ਪੀ ਦਰ ਦਰ ਫਿਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਪਟਣ ਲਈ। ਇਹ ਵੇਖਣ ਪਰਖਣ ਦੀ ਰੁਚੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਬਲੀ-ਰੂਹਾਂ ਵਿਚਰਦੀਆਂ ਚਿਤ-ਚੋਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ। ਲਾ ਕੇ ਸਨੇਹ ਜਿਹਾ ਟੁਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਛੋਪ ਹੀ। ਪਾ ਕੇ ਜੱਫੀ ਪ੍ਰਾਣ ਅੰਦਰੋਂ ਹਿਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਤੇ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਸੁਆਸਾਂ ਦੀ ਚੇਟਕ ਲਾ ਟੁਰਦੀਆਂ। ਪਰ ਨਵ-ਖ਼ਿਆਲੀ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਵੇਹਲ ਦੇਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਲੀ ਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਗੱਲਾਂ ਲਈ; ਉਹ ਤਾਂ ਜਪਾਨੀ ਖਿਡਾਉਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਬੜੀ ਹੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਤਬੀਅਤ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹਨਾਂ ਫ਼ਕੀਰ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਵਾੜ ਲੈਣ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰੀਆਂ ਤੇ ਗਲੀਚੇ ਮੈਲੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਜੇ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਲੈਣ ਤਾਂ ਕੋਈ ਜੈਂਟਲਮੈਨ ਕੀ ਆਖੂ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀਸ ਰੱਖ ਦੇਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਤੇ ਮਾਨ ਨੂੰ ਵੱਟਾ ਲੱਗੂ।

ਕੀ ਨੌਜਵਾਨ ਤੇ ਕੀ ਅਧਖੜ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਦੇ, ਅੱਗ ਦੇ ਸ਼ੋਅਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਭੜਕ ਭੜਕ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇਸਿਦਕੀ ਦੀ ਪਾਮਰਤਾ, ਬੇਯਕੀਨੀ ਦੀ ਤਪਸ਼ ਤੇ ਬੇਪ੍ਰਤੀਤੀ ਦੀ ਹੈਂਕੜ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹ-ਦਿਲੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਮਜ਼੍ਹਬ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਫ਼ਲਸਫ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਏਸੇ ਲਈ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੰਗਾ ਆਚਰਨ ਅਤੇ ਧਾਰਮਕ ਉਨਤੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ-ਦਿਲੀ ਅਤੇ ਚਾਲ ਚਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ-ਬਦਚਲਨੀ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।[੧]

ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸਿਖ ਇਸਤਰੀਆਂ ਆਮ ਨਵ-ਖ਼ਿਆਲੀ-ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਵਾਂਗ ਬੇਦੀਨੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਸਜਾਉਂਦਿਆਂ ਸ਼ਰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੰਘੇ ਲਈ ਚੀਰ ਪਟੀਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੜਾ (ਸੁਹਾਗ ਦੀ ਗਾਨੀ) ਉਹ ਪਹਿਨ ਤਾਂ ਲੈਣ, ਪਰ ਹੈ ਸਰਬ ਲੋਹ ਦਾ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਲੋਂ ਅਰੁਚੀ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਮਨ-ਭਾਉਂਦੀਆਂ ਨਾਟਕੀ ਚੇਟਕੀ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਸਿਖ ਅਖਵਾ ਰਹੀਆਂ ਬੇਢੰਗੀਆਂ ਰੰਗੀਆਂ ਲੋਥਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਮਤੀ ਕੀਮਤੀ ਸੂਟ ਸੁਕੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਾਂਗ ਖੜਕਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਸਾਬਤ, ਨਾ ਮਨ ਸਾਬਤ, ਨਾ ਸੁਰਤ ਸਾਬਤ, ਨਾ ਸ਼ਕਲ ਸਾਬਤ, ਨਾ ਦੀਨ ਜੋਗੀਆਂ, ਨਾ ਦੁਨੀਆ ਜੋਗੀਆਂ, ਨਾ ਮਾਪਿਆਂ ਜੋਗੀਆਂ, ਨਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜੋਗੀਆਂ। ਉਪਰੋਂ ਉਪਰੋਂ ਤਾਂ ਬੜੀ ਨਾਜ਼ੁਕਤਾ, ਸੋਹਲਤਾ, ਪਾਕਤਾ, ਸਿਆਣਪਤਾ ਤੇ ਧੀਰਤਾ ਧਾਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅੰਦਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲ ਮੋਹ ਰੂਪ ਜੋਬਨ ਨੇ ਭਾਂਬੜ ਮਚਾਏ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਐਸੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਦਕ ਦੀ ਕਣੀ ਕਿਵੇਂ ਸਮਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਹਲ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਲੋਂ ਗਲੀ ਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਚਮੜੀ ਜਿੰਨੇ ਪਤਲੇ। ਆਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹਾਂ। ਕੁਛ ਹੋਛੇ ਮਿੰਨ੍ਹੇ ਮਿੰਨ੍ਹੇ ਬਨਾਉਟੀ ਬੋਲ, ਕੁਛ ਓਪਰੀਆਂ ਓਪਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬੀ ਅਕਲਾਂ ਤੇ ਬਿਦੇਸ਼ੀ ਚਤੁਰਾਈਆਂ ਵਿਚ ਖ਼ੁਆਰ ਹੋ ਕੇ ਨਕਲੀ ਸਿਕਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੱਥੋ-ਹੱਥੀ ਬੇਕਦਰੀ ਸੋਸ਼ਿਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਸ! ਰੂਪ ਛਾਇਆ ਨੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿਚ ਵੇਖ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੋ ਲਿਆ। ਹੋਰ ਕਰਨ ਭੀ ਕੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅਧੀਰ ਤਪਦੇ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਭੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਾ ਰਿਹਾ।

ਓ ਸੋਹਣੀਓ ਜਿੰਦੋ! ਕਿੱਥੇ ਗਈਆਂ ਉਹ ਪਿਆਰ ਮਧਹੋਸ਼ੀਆਂ, ਉਹ ਅੰਤਰੀਵ ਹੋਸ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਬੇਹੋਸ਼ੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰ ਰਸ-ਰੰਗ-ਮਸਤੀ ਵੇਖ ਆਕਾਸ਼ ਪਤਾਲ ਸਹਿਮ ਜਾਂਦੇ ਸਨ? ਕਿੱਥੇ ਗਏ ਉਹ ਹੰਝੂ, ਜੋ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਦੀਆਂ ਨੀਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਅਚਿੰਤ ਹੀ ਧੋ ਦਿੰਦੇ ਸਨ? ਕਿੱਥੇ ਗਏ ਉਹ ਉਤੇਜਿਤ-ਜਜ਼ਬੇ (inspired ambitions), ਉਹ ਸੰਦੀਪਤ-ਆਹਾਂ

---

੧. We (moderners) object to morality because it interfers with our sexual freedom. *(Aldous Huxley)*

(kindling passions) ਜੋ ਇਕ ਬੀਜ-ਅੱਖਰ ਦੀ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ ਕਰਾਮਾਤ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਦੀ ਇੱਟ ਇੱਟ ਖੜਕਾਉਣ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਸਨ, ਜੋ ਤਲਵਾਰ ਤੇ ਕਲਮ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਚੋਭ ਨਾਲ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਲਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ ?

ਕਿੱਥੇ ਗਏ ਉਹ, ਸਿੱਖੋ ! ਉਹ ਬਲਿਹਾਰ ਬਲਿਹਾਰ ਜਾਂਦੇ ਰੁਝੇਵੇਂ, ਅਥਾਹ ਹੁਬਾਂ ਦੇ ਤੇ ਅਥੱਕ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਦੇ ? ਕਿੱਥੇ ਗਈਆਂ ਉਹ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿੱਠਤਾਂ ਤੇ ਘੋਲ ਘੁਮਾਉਣ ਦੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਉਮਾਹੇ ? ਕਿੱਥੇ ਗਈਆਂ ਉਹ ਜਮਾਂਦਰੂ ਮਸਤੀਆਂ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹੱਸਣ ਦੀਆਂ ਤੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਰੋਣ ਦੀਆਂ ? ਕਿੱਥੇ ਗਈ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜਾਗਣ ਦੀ, ਤੇ ਸਨਿਗਧ ਰਸ-ਜਾਗਿਆਂ ਦੀ ਝੋਕ ਵਿਚ ਸਉਣ ਦੀ ? ਕਿੱਥੇ ਗਈ ਉਹ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਸੁਹਣੱਪ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਤਖ਼ਤ ਹਿਲ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਅਸਗਾਹ ਫੁਟ ਪੈਂਦੇ ਸਨ ?

ਕਿਉਂ ਉਹ ਪਿਆਰ-ਪੀੜਾ ਛਿੜਨੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਹਿ ਸੁਖ ਵਿਚ ਸਿਖ ਇਸਤਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖਦੀਆਂ ਸ਼ੁਕਰ ਸ਼ੁਕਰ ਕਰਦੀਆਂ ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਅਤੇ ਅਛੂਹ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕਰਦੀਆਂ ਚਰਖੜੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਉਂ ਹਡ ਚੰਮ ਪਿੰਜਾ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਵੇਂ ਹੋਲੀ ਖੇਡੀਦੀ ਹੈ।

ਕਾਸ਼ ! ਨਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਿਦਕ ਕਾਇਮ ਰਖਿਆ, ਨਾ ਅਸੀਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੇਹਰਾਂ ਨਦਰਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਜਾਣੀ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਧੁਰ-ਧਰੰਮੀ ਅਗੰਮੀ ਇਸ਼ਕ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ੈਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਉਹ ਖਿਮਾ ਧਾਰਨੀ ਭੀ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਾਂ, ਜਿਹੜੀ ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਮੋਮ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਤਪਦੇ ਕੜਾਹੇ ਠੰਡੇ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਦਿਲ ਅਸੀਂ ਉਂਧੇ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਮਤਾਂ ਭੁੱਲ ਕੇ ਭੀ ਪਿਰਮ ਪਿਆਲੇ ਖਸਮ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਬੂੰਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਕਣੀ ਦੀ ਉਛਲ ਕੇ ਨਾ ਪੈ ਜਾਏ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸਿਖ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਓਹੀਓ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਜੋ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਨ ਕਰਾਇਆ। ਓਹੀਓ ਰਹਿਤ ਦੱਸੀ ਜੋ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾਈ। ਜਿਥੇ ਆਪ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਬਣੇ, ਉਥੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਜੀ ਦੇ ਸਦ-ਕੁਆਰੇ ਸੁਹਾਗ ਨੂੰ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ ਜਨਮ-ਕੁਖ ਬਣਾਇਆ। ਮੰਜੀਆਂ, ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ, ਫ਼ੌਜਾਂ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਤੇ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭੀ ਸਿਖ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ। ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿਚ, ਲੰਗਰਾਂ ਵਿਚ, ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ, ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ, ਆਤਮ-ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ, ਧਰਮ ਜੁਧ ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸਿਖ ਇਸਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਲੀਆਂ, ਬੀਰਾਂ, ਜਪੀਆਂ, ਤਪੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕਰਵਾਏ।

> ਮਰਦ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਦੇਹ-ਜਾਮਿਆਂ ਦਾ, ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਏਥੇ ਭੰਗ ਭੇਸ ਨਾਹੀਂ।
> ਆਤਮ ਭੋਗ ਭਾਗੀ, ਇਕ ਸਾਰ ਦੋਈ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਹੀਂ।੨।

ਸਿਖ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਜਥ੍ਹਾ ਜੋਬਨ ਨਿਆਰਾ ਸੀ, ਚਕਰ ਚਿਹਨ ਨਿਆਰਾ ਸੀ, ਦਰਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਿਆਰੀ ਸੀ, ਬਾਣਾ ਬਿਰਤ ਨਿਆਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਬੀਰਤਾ ਸੁਹਲ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਸੁਰਤ-ਬੀਰਤਾ ਦੀ ਆਭਾ ਤੇ ਕੁਸਮ-ਸੁਗੰਧੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਧਮ ਤੋਂ ਅਧਮ ਪਾਪੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਕਾਂਪ ਖਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤੇਜਮਈ ਬਲਵਾਨ ਅਤੇ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦੀ ਕਿ ਕੋਈ ਮੈਲੀ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਝਾਕ ਜਾਏ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੋਹਣੇ, ਸ਼ਾਂਤ ਸੰਗਾਊ ਤੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸਿਆਣੇ ਬਾਹਰੋਂ ਭੋਲੇ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ ਤੇਜ ਵੇਖ ਕੇ "ਆਵੈ ਸਾਹਿਬੁ ਚਿਤਿ ਤੇਰਿਆ ਭਗਤਾ ਡਿਠਿਆ॥"[੧] ਵਾਲਾ ਛੁਪਿਆ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਆ-ਮੁਹਾਰੇ ਪੈਂਦਾ ਸੀ।

> ਗੁਰੂ ਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਨਰ ਨਾਰ ਦੋਹਾਂ, ਇਕ-ਸਾਰ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਣੋ।
> ਜ਼ਨੋ ਮਰਦ ਸਾਰੇ ਬਸ਼ਰ ਨਾਰੀਆਂ ਹਨ; ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੀ ਪੁਰਖ ਕਰਤਾਰ ਜਾਣੋ।
> ਓਹੀ ਪੁਰਖ ਏਹਨਾਂ ਸਭੇ ਨਾਰੀਆਂ ਦਾ, ਰਾਵਣਹਾਰ ਸੱਚਾ ਭਰਤਾਰ ਜਾਣੋ।
> ਸਭੇ ਘਟਾਂ ਅੰਦਰਿ ਓਹੁ ਅਲਿਪਤ ਵਰਤੇ, ਸਭੇ ਘਟਾਂ ਦਾ ਭੋਗਣੇਹਾਰ ਜਾਣੋ।੩।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਸਾਰ ਜਾਣੀ, ਉਹ ਜਾਣਦੀਆਂ ਸਨ ਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਦਾ ਮੁੱਲ, ਸਿੱਖੀ-ਰਹਿਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਵਿੱਤਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ

---

੧. ਸਲੋਕ ਮ: ੫,॥੧॥੬॥ ਪੰਨਾ ੫੨੦.

ਦੀਆਂ ਚੁਲੀਆਂ ਪਾਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸਾਰੀ ਨਾਮ ਕਮਾਈ ਤੇ ਜੋਤਿ ਕਲਾ ਜਾ ਸਮਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜੇਹੜੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਇਕ ਇਕ ਬਾਲ ਲੱਖਾਂ ਅਹਿਲਾਦ-ਜਨਕ ਧੁਨਾਂ ਦੀ ਰਸ-ਬੀਣਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਗਨਿਕਾ-ਫ਼ੈਸ਼ਨੀ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾਂ ਦਾ ਪਿੜ ਬਣਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਭੀ ਸਿਖ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਬਿਖੇ ਬਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਮੈਦਾਨ-ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਭੀ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਤਕ ਹੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ।

ਸੁਚੱਜੀਆਂ ਤੇ ਸਿੱਦਕੀ ਬੀਬੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਦਸਮ-ਦੁਆਰ ਅਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਸੀਸ-ਤਾਜ-ਸੁਸ਼ੋਭਤੀ ਦਸਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਢਕ ਛਡਦੀਆਂ ਸਨ।

ਸਿਰ ਦਸਤਾਰ ਪਰਵਾਰ ਭੁਝੰਗਣਾਂ ਦੇ, ਸਨ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿੰਘਾਂ ਭੁਝੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹਿਤ ਬਹਿਤ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਰਹਿ ਕੇ, ਭਜਨ ਭਾਉ ਭਜਨੀਕ ਭਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।

[੧]ਇਕ ਸਿਖ ਇਸਤਰੀ ਲੱਖਾਂ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਚ ਰਲਾਈ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਲਦੀ। ਏਸੇ ਨਿਆਰੇ ਤੇਜ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਕਲਾਂ ਦੇ ਸਦਕੇ ਹੀ ਇਹ ਇਸਤਰੀਆਂ ਜਾਨ ਨਿਸਾਰਨੀ, ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਧੰਨ ਧਾਮ ਸਰਬੰਸ ਵਾਰਨੀ, ਲਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋ ਐਸੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਮਿਸਾਲ ਦੁਨੀਆ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਆਈ ਟਾਵੀਂ ਟਾਵੀਂ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਕਣੀ ਨੂੰ ਕਈਆਂ ਨੇ ਪੂਜਿਆ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਪਰਛਾਵਿਆਂ 'ਤੇ ਆਸ਼ਕ ਹੋ ਕੇ ਤਨ ਮਨ ਸੁਕਾ ਦਿੱਤੇ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੋਹ ਮਮਤਾ ਦੀ ਟੇਕ ਬਣਾਇਆ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਰੱਬੀ ਰਸ-ਰੰਗ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਏ, ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਫੜ ਕੇ ਕੁਹ ਸੁਟੀ। ਪਰ ਗੁਰਮਤਿ-ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪਿਆਰ ਦਾ ਹੁਸਨ ਹੀ ਸਦੀਵੀ-ਹੁਸਨ (everlasting beauty) ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਤੱਤ ਸਾਰ ਅਸੀਂ ਭੁਲਾ ਬੈਠੇ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਣਾਂ ਕਰਿ ਦਿਸਨਿ ਹੁਸੀਨ ਸੋਹਣੇ, ਫੋਕਟ ਹੁਸਨ ਪ੍ਰੇਮੋਂ ਸੱਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹ ਘਟ ਅੰਤਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਣ ਅੰਸ ਕਿਣਕਾ, ਤਿਥੇ ਪੰਕਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਿੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੩।
ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਣਾਂ ਪ੍ਰੋਤੜੇ ਨੂੰ, ਚੜ੍ਹੇ ਹੁੰਮ ਕੇ ਹੁਸਨ ਅਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁਸਨ ਜੋਬਨਾਂ ਦਾ ਗੁਣ ਪਿਰਿਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਹਰ ਆਕ੍ਰਖਣ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੪।

ਨੌਜਵਾਨ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਅਧੂਰੀ ਸਿਖਿਆ ਭੀ ਬੜੀ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਇਕ ਅਧ ਮਜ਼ਮੂਨ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਝ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਰਸ਼ੀ-ਅਕਲ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਈ ਹੈ।

'ਸਾਇੰਸ' ਪਦਾਰਥੀ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਚਾਨਣਾ ਦੇਈ ਗਈ, ਪਰ ਆਪ ਹਨੇਰ ਵਿਚ ਪਈ ਗਈ। ਏਸੇ ਨੇ ਅੱਜ ਸਾਰੀ ਰੌਸ਼ਨ ਹੋਈ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ (civilized world) ਨੂੰ ਐਸੀ ਉਪਾਧੀ ਵਿਚ ਫਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੈਦ ਨਹੀਂ ਇਹਨਾਂ ਸਭਿਅ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਓਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਭੀ ਰਹਿ ਜਾਣ ਜਿੰਨੇ ਮਿਸਰ ਜਾਂ ਯੂਨਾਨ ਦੀਆਂ ਰਾਜਧਾਨੀਆਂ ਛਡ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਸਾਇੰਸਵੇਤਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੁਝ ਕੁਝ ਉਹੋ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਰੋਂਦੇ ਰਹੇ, ਅੰਤ ਸਦੀਆਂ ਬਾਅਦ ਪੁਛਦੇ ਹਨ: ਬਿਰਹਾ ਕੀ ਹੈ, ਕਿਵੇਂ ਉਪਜਦਾ ਹੈ। [੨]ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਸਾਇੰਸਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਯਕੀਨ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦਾ ਤੱਤ (ultimate end) ਤੇ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ-ਸਤ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਗੋਚਰਾ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਅਲੈਕਸਿਸ ਕਾਰਲੀਅਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਇੰਸ ਵਿਚ ਨੋਬਲ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਇਉਂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:

> "Religious intuition is as real as aesthetic inspiration, we must accept their (the great mystic) experiences. Certainty derived from science is very different from that derived from faith. The latter is more profound."
>
> *(Dr. Alaiksis Carlier, Nobel Prize winner in Science)*

ਅਰਥਾਤ:

"ਮਜ਼ਬ ਦੀ ਪਾਰਸਾਈ ਵਿਚ ਓਨੀ ਹੀ ਪਰਤੱਖ ਸਚਾਈ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਹੋਰ ਉਨਮਨੀ ਮਸਤੀਆਂ ਵਿਚ। ਸਾਨੂੰ

੧. The Sikh women are distinguished from Hindoos of their sex by some variety of dress, but chiefly by a higher top-knot of hair. *(J.D. Cunningham, 1848 Ed., p. 79)*

੨. The ultimate realities of the universe are at present quite beyond the reach of science. *(Sir James Jeans)*

ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਤਮਕ ਤਜਰਬਿਆਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਇੰਸ ਤੋਂ ਪਾਈਆਂ ਸਚਾਈਆਂ ਤੇ ਤਹਿਕੀਕਾਂ ਆਤਮਕ-ਸਿਦਕ ਦੀਆਂ ਨਿਸਚਿਤ ਗੱਲਾਂ ਵਾਂਗ ਅਚੁਕ ਤੇ ਮੁਸੱਮਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਆਤਮਕ ਸਚਾਈਆਂ ਬੜੀਆਂ ਡੂੰਘੀਆਂ, ਅਮੀਕ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।"

ਕਿੰਤੂ ਜਿੰਨੀ ਸਾਇੰਸਵੇਤਿਆਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਓਨੀ ਹੀ ਸਾਡੇ ਅਧਪੜ੍ਹ ਸਾਇੰਸਮਾਰਗੀਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਤੰਗ ਅਤੇ ਹੋਛੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। [1]ਡਾਰਵਿਨ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਥੀਊਰੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨੇ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਲੱਥੀਆਂ ਨੂੰ, ਇਹ ਲੋਗ ਹੁਣ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੁਬਦੇ ਨਹੀਂ ਸਮਾਉਂਦੇ। ਬਲਕਿ ਐਸੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢ ਕੇ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਡਾਰਵਿਨ ਨੇ ਭੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚਿਤਵੇ। ਠੀਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ [2]ਇਹੀਓ ਕਹਿਣਾ ਘਟਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਦੀ ਦੇ ਸਾਇੰਸਵੇਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ੧੯੧੩ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟਦਾ ਸੀ।

ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਸਭ ਨਾਸਤਕ ਹੋਇ ਬੈਠੇ, ਟਾਵਾਂ ਬੂਟ ਕੋ ਕੋ ਆਸਤਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁਨਕਰ ਹੋਇ ਬੈਠੇ ਰੱਬ ਮੰਨਣੇ ਤੋਂ, ਦਾਅਵਾ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਸੱਚ ਗਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਮਰ ਗਿਆਨ ਦਾ ਨਾਉਂ ਗਿਆਨ ਧਰਿਆ, ਚਪਲ ਗਿਆਨ ਹੈ ਗਿਆਨ ਅੰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੬।

ਸਾਇੰਸ ਨੇ ਸਾਇੰਸਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਪਿਠ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ-ਰਹੱਸ ਦਾ ਭੇਦ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਅੰਤ ਸਭ ਏਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਇੰਸ ਸਾਇੰਸ ਖ਼ਾਤਰ, ਆਰਟ ਆਰਟ ਖ਼ਾਤਰ, ਮਜ਼੍ਹਬ ਮਜ਼੍ਹਬ ਖ਼ਾਤਰ, ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੇ ਕਮਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

(੬)

ਕਾਲੀਦਾਸ, ਸ਼ੈਕਸਪੀਅਰ, ਗਾਟੇ, ਡਾਂਟੇ, ਸ਼ੈਲੀ, ਵਿਕਟਰ, ਹੂਗੋ ਤੇ ਟੈਗੋਰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮਹਾਂ ਕਵੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਘੇ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਵੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਜਾਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤਪੱਸਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਰੇਡਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਦੁਬਿਧਾ ਤੇ ਬੇਚੈਨੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੀ। ਸਮੁੰਦਰ ਕਿਨਾਰੇ ਕੁਆਰੀ ਨਾਰ ਵਾਂਗ ਗੀਟੀਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਦੀਆਂ ਇਵਾਣੀਆਂ ਸਿਕਾਂ ਵਿਚ ਪਿਆਰਾਂ ਮਲਾਰਾਂ ਉਡੀਕਾਂ, ਤਾਂਘਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡ ਖੇਡ, ਜਾਂ ਕੁਆਰੇ ਤੇ ਅਣ-ਵਿਆਹੇ ਹੀ ਟੁਰ ਗਏ ਜਾਂ ਰੰਡੇ ਮੁਸ਼ਟੰਡੇ ਬਣ ਬਣ ਚਲੇ ਗਏ।

ਕਵੀ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਦੋ ਸੁਪਨ-ਕਲੀਆਂ ਖਿੜੀਆਂ ਨਹੀਂ, ਬਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਝਾੜ ਕੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋ ਪਸਾਰ ਕੇ ਹੀ ਸਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖ ਜਨ ਫੁਲਾਂ ਨੂੰ ਫਲ ਬਣ ਲੈਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਪੱਕਣ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਉਪਰੰਤ ਨਾ ਬੀਜ ਦੀ ਲੋੜ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਨਾ ਫਲਾਂ ਫੁਲਾਂ ਦੀ ਤੋਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਕਵੀ ਗੁਰਮੁਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਪਰ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ ਹੀ ਕਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਵੀ ਕਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਇਕ ਰਸ-ਛਿਣਕਾਰੀ ਛੁਹ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਰੋਮਾਂਚਲੀ ਅਨੰਦਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਮੂੜ੍ਹ ਮੂਰਖਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਦਾਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ ਦਮਬਦਮ ਰੱਬੀ ਪਾਰਸ-ਚੁੰਬਕੀ ਕਾਵ੍ਯ-ਉਮਗਾਰਨੀ ਠੰਡੀ ਵਾਉ ਆਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਰੱਬੀ ਰਸ-ਫੁਹਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਇਉਂ ਹੀਏ ਵਿਚ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਮਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੁਖ ਵਿਚ।

ਹਿਰਦੇ ਰਖਿ ਸੰਭਾਲ ਨ ਡੁੱਲ੍ਹ ਜਾਏ, ਵੱਥੁ ਅਮੁਲ ਏਹ ਮੁੱਲ ਮਹਿੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਿਸੇ ਕਦਰ ਨ ਮਹਿੰਗੜੇ ਵੱਥ ਸੰਦੀ, ਕਾਲ ਪਇਆ ਸੱਚੇ ਗਾਹਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਸ਼ਟ ਹੋਇ ਰਹੁ ਖੋਲ੍ਹ ਨ ਭੇਦੁ ਡੂੰਘਾ, ਗੁੜ ਖਾਇ ਕੇ ਗਿਆਨ ਗੁੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁੰਗਾ ਹੋਇ ਰਹੁ ਗਟਿ ਗਟਾਕ ਪੀ ਕੇ, ਸਬਕ ਸਿਖ ਲੈ ਅਜਰ ਜਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੮੩।

---

੧. ੧੯੧੩ ਵਿਚ ਫ਼ਰਾਂਸੀਸੀ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ਰ ਬਰਗੇਸਨ ਦੀ (Creative Evolution) ਰਚਿਤ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਥੀਊਰੀ ਨੇ ਉੱਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਨਾਸਤਕਤਾ ਦਾ ਅੰਤ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ। ਅਤੇ ਏਨਸਟਨ ਦੀ ਵਾਸਤਵ-ਪਰਸਪਰ ਕਲਪਨਾ (Relativety Theory) ਨੇ ੧੯੧੭ ਵਿਚ ਮਾਦਾ-ਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਸਾਇੰਸ ਦੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚੋਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਟ ਦਿੱਤਾ।

੨. The masses, on the contrary, have just realised the point, where the ancestors of today's scientists were standing two generations back. *(Aldous Huxley)*

ਕਵੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਜੀਵਨ-ਮਰਮ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਹਿਨਿਸ ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਵਾਂਗ ਤਾਂਘਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਟਸ਼ੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

> [੧]"ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਲਗਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੀਵਨ-ਸਵਾਮੀ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਅਰਾਧਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਗਨ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਦੁਬਿਧਾ-ਬੰਸਰੀ ਜਲ ਕੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸੁਤੀਆਂ ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਉਦੀਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੂਰ ਚੁਪ-ਮਿਲਣੀ ਦੇ ਸੁਖ ਦੀਆਂ ਜ਼ੱਰੇ ਜ਼ੱਰੇ ਵਿਚ ਲਾਟਾਂ ਮਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।" *(ਨਿਟਸ਼ੇ)*

ਕਈ ਬਦਲੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਰਿਦੇ-ਆਕਾਸ਼ ਉੱਤੇ ਘੁੰਮਰ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਕੋਈ ਬਦਲੀ ਨਰਮ ਨਰਮ ਜੀਵਨ-ਫੁਹਾਰ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਪਿਆਰ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਿਮ-ਝਿਮ ਰਿਮ-ਝਿਮ ਬਰਸਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਗੁਰਮੁਖ ਕਵੀ ਦੇ ਰਸ-ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਪਿਆ ਝੂਮਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਰਾਗ ਨਾਦ, ਲੱਖਾਂ ਲੋਰੀਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਉਠਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਿਸਲ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਅੰਗ ਅੰਗ ਤੋਂ ਰਸ ਉਮਲਦਾ ਤੇ ਇਉਂ ਉਛਲ ਉਛਲ ਪੈਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ:

ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਤਖ਼ਤੁ ਸੁਲਤਾਨ ਬਣਿਆ, ਕੇਂਦਰ ਕੁੱਲ ਨਖਿਅਤਰ ਭੂਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੦।
ਗਗਨ ਮੰਡਲੀ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਤਾਰੇ, ਸਭੁ ਪਰਵਾਰੁ ਧ੍ਰੂ ਪਰਦੱਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧ੍ਰੂ ਸਮੇਤ ਮ੍ਰੂ ਅੰਙਣੇ ਗਿਰਦ ਘੁੰਮੇ, ਬਣਿ ਪਰਵਾਰੁ ਰੌਸ਼ਨ ਉਡਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੧।
ਮੋਰ ਕੰਦਰੀ ਜਲ ਥਲ ਉਦਿਆਨ ਨਦਈਂ, ਜਗਮਗ ਹੁਸਨ ਦਮਕੇ ਸ਼ੁਹ ਸਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਗ ਅੰਗ ਰੰਗੇ ਭਜਨ ਰੰਗ ਸੰਗੇ, ਤ੍ਰੰਗ ਅਭੰਗ ਉਮੰਗ ਮਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਸਤੀ ਉਚ ਉਮੰਗ ਤ੍ਰੰਗ ਵਾਲੀ, ਤਰਾਰਾ ਇਸ਼ਕ ਪੀਆ ਖੀਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਾਗੁ ਨਾਦ ਸੁਰ ਤਾਰੁ ਕੀ ਕਰਨ ਓਥੇ, ਕੜ ਪਾਟਿਆ ਅਗਮ ਤ੍ਰੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੜੀਆਂ ਪੰਚਮਾਂ ਰੁਲਦੀਆਂ ਫਿਰਨਿ ਪਈਆਂ, ਜਾਂ ਉਘਾੜ ਹੋਇਆ ਗਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿਛੇ ਲਗੀਆਂ ਫਿਰਨਿ ਸੁਰ ਤਾਲੁ ਧੁਨੀਆਂ, ਜਾਂ ਕਪਾਟ ਖੁਲ੍ਹਾ ਉਨਮਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮।

ਗੁਰਮੁਖ ਕਵੀ ਬੜੇ ਨਿਰਚਾਹ, ਬੇਦਰੇਗ, ਬੇਗ਼ਰਜ਼ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪਿਆਰਾਂ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੂਰ ਚੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਦਿਲ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਣੀ, ਕਿਸੇ ਪੰਛੀ, ਪੱਥਰ ਜਾਂ ਉਦਾਸੀਨ ਪੱਤਿਆਂ ਥੀਂ ਆਪਣਾ ਆਪ ਵਾਰ ਸੁੱਟਣ ਨੂੰ ਲੋਚਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀਓ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮੁਖ ਮਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ ਜੇ ਕਿਸੇ ਟੁਟੀ ਫੁਟੀ ਰੂਹ ਦੇ ਇਕ ਅਧ ਅਧੂਰੇ ਗੁਣ ਉੱਤੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕੋਈ ਬੇਆਸਰਾ ਜਿੰਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਖ਼ੈਰ ਮੰਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਆਪ ਲੁਟਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਹੋ ਕੇ ਧਨ, ਧਾਮ, ਜਾਨ, ਪ੍ਰਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਇਹ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਲਾਇਲਾਜ਼ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਉੱਘੀ ਗੁਣ-ਪੂੰਜੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਵਰਗੇ ਗੁਰਮੁਖ-ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਰਸ-ਅਵੇਗ (inspiration) ਵਿਚ ਕਦੀ ਟੋਟ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਰੱਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸੁਰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਨੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਸੁਆਸ ਗੁਰਮੁਖ ਕਵੀਆਂ ਦੇ, ਰਸ-ਲਪਟੀ ਵਿਗਾਸ ਵਿਚ ਨਿਤ ਨਵੇਂ ਖੇੜਿਆਂ ਵਿਚ ਚਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਵੀ ਜਨ ਰੋਟੀਆਂ ਖ਼ਾਤਰ ਭੀ ਕਵਿਤਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕ-ਮਹਿਮਾ ਲਈ ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਗਾਉਂਦੇ ਤੇ ਗਵਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੇ-ਪਰਵਾਹ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਛੁਪੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚਾਹ ਭੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਆਜਜ਼ੀ ਵਿਚ ਖ਼ੁਦਪ੍ਰਸਤੀ ਤੇ ਮੱਧਮ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਚੁੱਭਵੇਂ ਲੇਸ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੋਟ ਆਵੇ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰੀ ਚਿੱਤਰਾਂ ਰਸਾਂ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਟਿਕਾਓ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। ਰੂਪ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ੋਖ਼ ਤੇ ਚੰਚਲ ਬੁੱਤ-ਤ੍ਰਾਸ਼ ਤੇ ਅੱਗ ਦੇ ਪੁਤਲੇ ਜਿਹੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਛਲਨਾਮਈ ਸੁਖ ਦੀ ਨਿਤ ਤੀਬਰ ਹੋ ਰਹੀ ਨਿਸਫਲ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵੇਗ ਅੰਦਰੋਂ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਉਹ ਪਿਆਰ, ਰਸ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਲੂ ਚਸਕਿਆਂ ਦੀ ਛਬੀ ਵਿਚ ਚਿਤ੍ਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

---

੧. Was ist das groszte, das ihr erleben konnt? Das ist die stunde der groszen verachtung : die stunde, in der euch auch euer gluck Zum Ekel wird und ebenso eure Vernunf und eure Tugend. *(Nietzsche)*

ਕੇਵਲ ਆਪਣੀਆਂ ਤਪਦੀਆਂ ਤੜਫਦੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਦਿਲ ਡੋਲ੍ਹ ਡੋਲ੍ਹ ਸੁਹਣੱਪ ਦੀਆਂ ਅੰਤਲੀਆਂ ਸੁਪਨ-ਸਧਰਾਂ ਨੂੰ ਭੋਗ ਭੋਗ, ਨਿਚੋੜ ਨਿਚੋੜ ਜੋਬਨ ਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਖੂੰਹਦੀ ਮਹਿਕ ਖਿੰਡਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦਿਲ ਮੁਰਝਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਉੱਤੇ ਬੱਜਰ ਪੜਦੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਕ ਮਾਇਆ ਦਾ ਪਵਨ-ਝੁਲਾਰਾ ਹੋਰ ਵਗ ਜਾਏ ਤਾਂ ਨਾਸਤਕਤਾ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਸੀ ਛੁਹ ਦੇ ਜਾਂ ਰਸ-ਦੀਪਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਕਲਾ ਦੇ ਸੁਤੀਆਂ ਕਲਾਂ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਜਾਗਦੀਆਂ—ਨਹੀਂ ਜਾਗਦੀਆਂ।

ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂਰੀ ਹੁਸਨਾਂ ਵਿਚ ਝੂਮਦੀ, ਮੇਲ੍ਹਦੀ ਕੇਲਦੀ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਅਛੂਹ ਗੁਰਮਤਿ ਆਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਇਉਂ ਛੁਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਬਸੰਤ ਇਕ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਦੀ ਕਿਰਨ-ਛੱਟਾ ਨਾਲ ਕੰਦਰਾਂ ਕੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਖੇੜਾ ਲਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਭਵੋਂ ਹੀ ਇਸ ਅਧਿਭੁਤ ਕਾਵਿ ਦੀ ਸ੍ਵਰਨ-ਲਤਾ ਵਹਿ ਟੁਰੀ, ਮਾਨੋ ਕਿਸੇ ਅਰੂਪ ਬਾਲ ਦੀਆਂ ਅਣਛਿੜੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਗੰਮੀ ਦਿਲ ਟੁਹਣੀਆਂ, ਆਂਦਰਾਂ ਕੁਹਵੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਭਰਿਆ ਵੈਰਾਗ ਵਿਸਮਾਦ ਅਲਾਪ ਛਿੜ ਪੈਂਦਾ ਹੈ:

> ਟੋਣਾ ਲੱਗਿਆ ਟੁਣਕਣੇ ਟੁਣਕ ਉੱਠੇ, ਅਗਮ ਸੋਦ ਨਵਸੁਰ ਸਰੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੫।
> ਨਵ ਸਰੰਦੜੇ ਬਿਸਮ ਸੁਰ ਗੁਰਿ ਸੰਵਾਰੇ, ਗੁੰਬਜ ਗੂੰਜ ਉੱਠਾ ਨਭਛਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੬।
> ਸੁਝੇ ਭੂਤ ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ, ਗਿਆਨ ਆਤਮੀ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੭।

ਝਲੇ ਹੋਏ ਝੂਮਦੇ ਸ਼ਬਦ ਇਕ ਦੂਏ ਦੀਆਂ ਬਲਾਈਆਂ ਲੈਂਦੇ ਲੈਂਦੇ, ਇਕ ਦੂਏ ਦੀਆਂ ਕਲਾਈਆਂ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਜੁਟਾਏ ਇਉਂ ਕਮਾਲ ਦੀ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਤੇ ਪਏ ਹਨ; ਮਾਨੋ ਨੀਲਾਨ ਗਗਨ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਰੇ ਟੁਟ ਟੁਟ ਕੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਤੇ ਚੰਗੇਰੀ ਕਾਵਿ-ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਆ ਜੁੜੇ ਹਨ:

> ਉਡਗਨ ਘੱਤਿ ਪਰਵਾਰ ਚਉਫੇਰ ਨੱਚਨਿ, ਅੰਙਣੁ ਨਿਰਤ ਮਰਕਜ਼ ਆਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਕਰਿ ਕਰਿ ਆਰਤੀ ਲੈਣ ਪਰਦੱਖਣਾ ਭੀ, ਅੰਙਣ ਧੁਜ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੨।

ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਰੂਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਨਿਰਤਕਾਰੀ ਦੀ ਵਿਸਮਾਦ-ਚਿਤ੍ਰਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਦੀ ਨੱਚਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੀ ਉੱਡਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਜਿਹੇ ਛੁਪੀ, ਜਨਮ-ਜਨਮਾਂਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਰਸ-ਕਣੀ ਉਛਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਪਿਆਰ-ਖੋਹ (First Love) ਵਾਂਗ ਦਿਲ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਹੱਥ ਲਾਏ ਹੀ ਰਸ-ਪੀੜਾਂ ਵਿਚ ਘੁਟ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਣਡਿਠੀ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਤੈਹਾਂ ਵਿਚ ਅੰਤੜੀਆਂ ਟੁੰਹਦੀ, ਦਿਲ ਜੁਹੰਦੀ, ਕੋਮਲ ਤੇ ਸੀਤਲ ਸੁਗੰਧੀ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਅਰਸ਼ਾਂ ਫ਼ਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਸਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਿਲ ਫਟਕਦਾ ਫਟਕਦਾ ਤੰਦ ਤੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਇਕ ਤੰਦ ਸੂਖਮ ਜਿਹੀ ਤੰਤ੍ਰੀ ਬਣ ਕੇ ਆ-ਮੁਹਾਰੇ ਮਨਮੋਹਣੇ ਦਿਲ-ਖੋਹਣੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਅਲਾਪਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਜਨਮਾਂ ਦਾ ਗੁਆਚਾ ਹੋਇਆ ਸੁਖ-ਹੋਸ਼ੀ ਵਾਲਾ ਪਾਗਲਪਣ ਜਿਹਾ ਛਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੱਕੋ ਇਹਨਾਂ ਸਤਰਾਂ ਨੂੰ, ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮਸਤੀ ਦੀ ਝੂਮ ਜਿਹੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

> ਆਈਆਂ ਠੰਡੀਆਂ ਰੁਮਕਿ ਪਰਭਾਤ ਪਉਣਾਂ, ਠਰਿਆ ਹੀਅੜਾ ਠਾਰ ਠਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਜੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁਲਸਾਈਆਂ ਮਸਤ ਨੈਣਾਂ, ਧਿਆਨ ਜੁਟਿਆ ਜੁੱਟ ਜੁਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦੮।
> ਝੂਲਣਿ ਝੂਲਣੇ ਰੰਗ ਦੀਦਾਰ ਰੱਤੇ, ਰੱਤਾ ਮੁਖੁ ਦੀਦਾਰ ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਲੋਰ ਚੜ੍ਹੇ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਰੰਗ ਖਿੜੇ, ਝੂਲਾ ਹੋਰ ਝੂਲੇ ਝੂਟਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧੨।

ਕਾਵਿ-ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਸਰਲਤਾ, ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਕੋਮਲਤਾ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੋਹਲਤਾ ਤੇ ਭਾਵ ਦੀ ਸੂਖਮਤਾ ਇਕ ਅਟੁੱਟ ਤੇ ਤੀਬਰ ਰਸ-ਧੁਨੀ (melody) ਅਤੇ ਅਲੋਲ-ਚਾਲ (harmony) ਵਿਚ ਵਿੰਨ੍ਹੇ ਪਏ ਹਨ। ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਰੂਪ-ਸੁਰਾਂ (symphonies) ਬਿਜਲੀਆਂ ਦੀ ਤਾਬ ਵਾਂਗ ਕੁਛ ਉਪਰ ਉਪਰ ਦੇ ਰਸ-ਮੰਡਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੱਸਦੀਆਂ ਝੂਲਦੀਆਂ ਤੇ ਝੂੰਮਰ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤੇ ਭੀ ਸੁਰਤੀ ਦਾ ਉਤਰਾਓ ਨਹੀਂ। ਕਿਤੇ ਭੀ ਝਿਲਮਿਲ ਝਿਲਮਿਲ ਕਰਦੀਆਂ ਝਿਲਮਿਲਕਾਰਾਂ ਦਾ ਬਿਨਸਾਓ ਨਹੀਂ। ਕਿਤੇ ਭੀ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਭਾਵਾਂ ਦਾ ਉਲਝਾਓ ਨਹੀਂ। ਕਿਤੇ ਭੀ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਖਰਖਰਾਓ ਨਹੀਂ। ਕਿਤੇ ਭੀ ਝੂਮਦੀ ਝਾਮਦੀ ਰਸ-ਝੂਮ ਦਾ ਅੜੱਕਾਓ ਨਹੀਂ।

ਹਰ ਇਕ ਬੰਦ ਵਿੱਚੋਂ, ਹਰ ਇਕ ਸਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇਉਂ ਪ੍ਰਤਿਭਾ (Genius) ਉਦੀਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਬਿਰਹੋਂ

ਕੁਠੀ ਨਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਮਲ ਪਲਕਾਂ ਛਲ ਛਲ ਡਲ ਡਲ ਕਰਦੀਆਂ ਇਕ ਮਲੂਕ ਜਿਹੀ ਮੀਟਣੀ ਨਾਲ ਰਸ-ਰੰਗ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੇਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਉਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਗਰਜੇ ਹੀ ਕੋਈ ਬੱਦਲੀਆਂ ਲਿਸ਼ਕ ਲਿਸ਼ਕ ਕੇ ਚਮਕਾਂ ਡੋਲ੍ਹ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਤੇ ਬੇਸੁਧ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਜਿਥੇ ਸਾਨੂੰ ਕੌਮੀਅਤ ਦਿੱਤੀ, ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦਿੱਤੀ, ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਿੱਤੀ, ਉਥੇ ਸਾਹਿਤ-ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੀ ਭੀ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰਮੁਖੀ ਅੱਖਰ ਤੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਵਾਲੀ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀ ਸਰਲ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖ਼ਾਲਸਈ ਬੋਲੀ ਦਿੱਤੀ, ਸਭ ਤੋਂ ਸਾਦੇ ਸੁਖੈਨ ਵਿਆਕਰਣੀ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਬਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ ਦੇ ਅਮਰੀ ਸੋਮੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ। ਪਰ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਮਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਘਟ ਹੀ ਕੀਤੀ। ਵੇਦਾਂਤੀਆਂ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਖਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹੀ। ਬੜੇ ਬੜੇ ਪੰਡਤ ਹੋਏ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਬੋਧ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਆਤਮਕ ਕਮਾਈਆਂ ਵਲੋਂ ਅਨੁਭਵ ਲਿੱਸਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਜਿਹੜੇ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਸਿੰਘ ਸੂਰਬੀਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲਮ ਹੀ ਘਟ ਚੁੱਕੀ।

ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਕਈ ਵਿਦਵਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹੋ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਕੰਮੇ ਟੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਰਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਮਕਾਲੀ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਹਿਲੇ ਲੇਖਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੇਖਣੀ ਵਿਚ ਨਿਰੋਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਬਾਣੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਆਪ ਨੇ ਕਈ ਐਸੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਰੂਹ ਫੂਕੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਵ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਫਿੱਕੇ ਪੈ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿਚ ਵਰਤਦੇ ਹਾਂ, ਨਾ ਲੇਖਣੀ ਵਿਚ। ਕੁਝ ਟੂਕ ਮਾਤਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

ਸ਼ਬਦ	*ਗੁਰਬਾਣੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ*	*ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ ਵਿੱਚੋਂ*
ਅਨਰਾਉ	**ਨਾਨਕ ਕੈ ਮਨਿ ਇਹੁ ਅਨੁਰਾਉ ॥੧॥੧੬॥ ਸੁਖਮਨੀ**	ਇਹ ਅਨੁਰਾਉ ਹੈ ਮੋਮ ਹਿਰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਕੋਰ	**ਦੀਜਹਿ ਪ੍ਰਾਨ ਅਕੋਰਿ ॥** *(ਪੰਨਾ ੭੦੧)*	ਪ੍ਰਾਨ ਅਕੋਰ ਭੀ ਜਾਨ ਨਛੋਰ ਹੋਵੇ, ਬਾਣੁ ਝਲ ਕੇ ਨੈਣ ਮਮੋਲਿਆਂ ਦਾ। *(੧੭)*
ਸਦਨ	**ਬਨ ਸੇ ਸਦਨ ਸਬੈ ਕਰ ਸਮਝੋਹੁ... ॥** *(ਪਾ: ੧੦)*	ਬੰਦੀ ਖਾਨੜੇ ਬੰਦਗੀ ਸਦਨ ਦਿਸਨਿ। *(੫੦੨)*
ਮੁਸ਼ਤਾਕ	**ਨੈਣ ਪਸੰਦੋ ਸੋਇ ਪੇਖਿ ਮੁਸਤਾਕ ਭਈ ॥** *(ਆਸਾ ਮ: ੫, ਪੰਨਾ ੩੯੭)*	ਚਾਕ ਪਾਕ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤੀਆਂ ਦੇ
ਗੋਸ਼ੇ	**ਗੁਰਮੁਖ ਗੋਸ਼ਨਸ਼ੀਨੀ ਰਹਿਣਾ ॥** *(ਭਾ: ਗੁਰਦਾਸ)*	ਤੋਸ਼ੇ ਭੁੰਚਣੇ ਬੈਠਿ ਗੁਰ ਗੁਫਾ ਗੋਸ਼ੇ। *(੫੦)*
ਮੰਦਲੁ	**ਮੰਦਲੁ ਨ ਬਾਜੈ ਨਟੁ ਪੈ ਸੂਤਾ ॥** *(ਪੰਨਾ ੪੭੮)* **ਅਨਮੜਿਆ ਮੰਦਲੁ ਬਾਜੈ ॥** *(ਪੰਨਾ ੬੫੭)*	ਮੰਦਲ ਵਜਵਾ ਕੇ ਗਾਵਾਇਆ। *(੨੨)*

ਲਹਿਰ ਲਹਿਰ, ਠਹਿਰ ਠਹਿਰ, ਕਲੇਜੇ ਚੁਭੀ ਪਿਆਰ ਦੀ ਗੁਦ-ਗੁਦੀ ਵਾਂਗ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰਵਾਨੀ ਸੁਤੇ-ਸਫੁਰਤ ਹੀ ਸੁਰੀਲੀ ਹੰਸ ਚਾਲੇ ਟੁਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਨੋ ਕੋਈ ਜੀਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਬੋਲਦਾ, ਨੱਚਦਾ, ਹੱਸਦਾ ਗੁਝਾ ਗੁਝਾ ਰਸ ਆਪਣੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਡੋਲ੍ਹਦਾ, ਰੌਸ਼ਨੀ ਖਲੇਰਦਾ, ਆਪਣਾ ਰਾਜ਼ ਭਾਵ ਆਪ ਹੀ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਦਬੀ ਪੈਰੇ ਟੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਇਹ ਇਤਨਾ ਤੀਖਣ, ਇਤਨਾ ਸੋਹਲ ਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੋ ਟੁਰਦਾ ਹੈ, ਮਾਨੋ ਪਹਿਲੀਆਂ ਪਿਆਰ-ਜੱਫੀਆਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਆਹਟ ਤੋਂ ਆਪ ਡਰਦਾ ਹੈ, ਮਤਾਂ ਕੋਈ ਤੜਫਦੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਨਾ ਤੱਕ ਲਏ। ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਅਣਬੋਲ ਹੀ ਡੂੰਘੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਚੀਖ ਜਿਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਪੱਥਰ ਕੰਬ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪਵਨ ਸਹਿਮ ਵਿਚ ਠਹਿਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ[1]:

ਬੂੰਦ ਸੁਆਂਤਕੀ ਰਸ ਪਿਗੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ, ਅਮੀ ਚੁਆਂਤਕੀ ਚਿੱਤ ਚਾਤ੍ਰਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੂਰ ਕ੍ਰਾਂਤਕੀ ਬਦਨ ਸੁਖ ਸਦਨੀਆਂ ਦੇ, ਸੁਅਰਨ ਮਾਤਕੀ ਬਰਨੁ ਰਵ ਠਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।

1. For poems to have beauty to style is not enough, they must have pathos also, and lead at will the hearers. *(Horace)*

ਸੂਰ ਠੁਾਂਤਕੀ ਛਬਿ ਚੰਦ ਮੁਖੜੀਆਂ ਦੀ, ਜੋਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤਕੀ ਜਲਵ ਜ੍ਹਾਂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੧।
ਅਜਰ ਜਰਾਂਤਕੀ ਜ੍ਹਾਂਦ ਵਡ ਜਿਗਰੀਆਂ ਦੀ, ਦਿਲੁ ਗੰਭ੍ਰਾਂਤਕੀ, ਅਲਖ ਲਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੨।

ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਕਿਸ਼ਤੀ ਉਛਲਦੀ ਉਮਲਦੀ ਬਿਨਾਂ ਚੱਪੂਆਂ ਦੇ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਠਹਿਰਦੀ, ਨਾ ਡੁੱਬਦੀ, ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਸ਼ਾਂਤ ਸੀਤ ਰਿਵੀ ਵਾਂਗ ਰੁਮਕੇ ਰੁਮਕੇ ਅਚੇਤ ਹੀ ਬਿਜਲੀਆਂ ਕੋਰਦੀ ਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਸਤਰਾਂ ਇੱਕੋ ਲੈਅ, ਇੱਕੋ ਹੀ ਛੰਦ-ਹਿਲੋਲੀ (Rhythm), ਇੱਕੋ ਹੀ ਚਿੱਤਰ-ਸ਼ਿਲਪੀ, ਇੱਕੋ ਹੀ ਰਸ-ਵੇਗ ਵਿਚ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਨਿਭ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭੀ ਕਵੀ ਨੇ ਤੀਹਾਂ ਜਾਂ ਚਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪਿੰਗਲ ਤੇ ਅਲੰਕਾਰ ਇਉਂ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ। ਆ-ਮੁਹਾਰੇ ਤਰੰਗ ਪੰਜਾਬੀ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਮੈਥਲੀ, ਅਪਭ੍ਰੰਸ਼, ਬ੍ਰਿਜ ਭਾਸ਼ਾ, ਅਰਬੀ ਤੇ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਭੀ ਲਫ਼ਜ਼ ਅਚੇਤ ਹੀ ਨਿਰਾਲੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜਾ ਸਜਾ ਅੰਕਿਤ ਕਰ ਗਏ ਹਨ।

ਸੋਹਲ ਭਾਵਾਂ ਲਈ ਸੋਹਲ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੋਹਣੀਆਂ ਮਸਤੀਆਂ ਲਈ ਮਿੰਨ੍ਹੇ ਮਿੰਨ੍ਹੇ ਪਿਆਰੇ ਪਿਆਰੇ ਲਫ਼ਜ਼ ਚਿੱਤਰੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋਤਿ-ਅਭਿਆਸੀ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਜਮਾਲ, ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦਾ ਜਲਾਲ ਝਮਕਦੇ ਝਲਕਦੇ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਲਿਸ਼ਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਲਿਵ-ਲੋਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਸਤ ਹਿਲੋਰੀਆਂ ਝੁਜੂੰ ਝੂੰ ਕਰਦੀਆਂ ਝੂਮ ਝੂਮ ਝੂਟਦੀਆਂ ਸ਼ਬਦ ਝੂਟਣੀਆਂ ਵਿਚ ਝੂਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦਰਦ-ਰਿਵਾਣੀਆਂ, ਬਿਰਹੇ ਕੁਰਲਾਣੀਆਂ ਕੂਕਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਕੂਕ ਕੂਕ ਉਠਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀਰਤਨ ਮੰਡਲ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਖਿਚਦਿਆਂ ਢੋਲਕੀ ਦੀ ਠੁਣਕ-ਠੋਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਇਉਂ ਦਰਸਾਈ ਹੈ ਕਿ ਢੋਲਕੀ ਦੀ ਧੁਨੀ ਬਿਨ ਸੁਣੇ ਹੀ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਗੂੰਜ ਉਠਦੀ ਹੈ।

(੧) ਨਿਮਖ ਠੋਰ ਤੇ ਢੋਲਕੀ ਠਣਕ ਉੱਠੀ, ਠਣਕਣ ਠਣਕਿਆ ਠੁਣਕ ਠੁਣਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪।
(੨) ਗ਼ੈਬੋਂ ਸੁਣੀ ਛਣਕਾਰ ਧੁਨ ਛੈਣਿਆਂ ਦੀ, ਛਣਕਣ ਛਣਕਿਆ ਛਣਕ ਛਣਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫।
(੩) ਡੀਠ ਮੀਠ ਮਜੀਠ ਰੰਗੀਠੀਆਂ ਦੀ; ਮਨ ਮਗੁਨੀਠ ਮਜਨੀਠ ਮਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦।
(੪) ਮੇਰੀ ਸਭ ਰੋਮਾਵਲੀ ਰੁਮਕ ਉਠੀ, ਰਹਿਆ ਹੋਸ਼ ਨਾ ਅਖ ਝਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
(੫) ਝੂਲੇ ਝੂਲਣੇ ਇਸ਼ਕ ਪੰਘੂੜਿਆਂ ਦੇ, ਲਹਿਰਾ ਲੁਟਿਆ ਲੋਰ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
(੬) ਘੂੰਮਰ ਘੁੰਬਰਾਂ ਝੁਮਰਾਂ ਪਾਇ ਝੂਮਣਿ, ਝੂਮਰ ਝੂਮਿਆ ਝੂਮ ਝੁਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩।
(੭) ਪਈ ਧੂਮ ਸਾਰੇ ਰੁਣਝੁਣੂਮੀਆਂ ਦੀ, ਧੂਮਰ ਧੁੰਮਿਆ ਧੁੰਮ ਧੁੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪।

ਆਪ ਦੀ ਕਲਾ ਕੌਸ਼ਲ ਦੇ ਅਚੂਕ ਪ੍ਰਮਾਣ ਥਾਂ ਥਾਂ ਮਿਲਣਗੇ। ਕਿਤਿਓਂ ਭੀ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ-ਪੁਸ਼ਪਾਵਲੀ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਲਉ, ਜੀਵਨ ਰੌ ਉਛਲ ਉਛਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਣਭੋਲ ਜਿਹੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਬੇਪਰਵਾਹ ਸੁਗੰਧੀ ਨਿਰੰਤਰ ਵੇਗ ਵਿਚ ਲਪਟਾਂ ਖਲੇਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਧਿਭੁਤ ਮਹਾਂਕਾਵਯ ਦਾ ਧਨੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਸਦੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਅੰਙਣੇ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਆਤਮਕ ਮੌਜਾਂ ਦੀਆਂ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੋਈ ਦੱਸਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਚੀਰ ਚੀਰ ਉਠਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਜ਼ਬਾਨ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਬਾਨ ਬੇਜ਼ਬਾਨੀ ਖੁਮਾਰੀ ਦੀ ਝੂਮ ਨਾਲ ਵਿਸਮਾਦ-ਚੁਪ ਵਿਚ ਰਸ-ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੋਮਲ ਤੋਂ ਕੋਮਲ ਅੱਖਰ, ਸੂਖਮ ਤੋਂ ਸੂਖਮ ਭਾਵ, ਮਧੁਰ ਤੋਂ ਮਧੁਰ ਧੁਨੀਆਂ ਸੰਗੀਤ ਭਰੀ ਲੈਆਂ ਵਿਚ, ਰੁੰਮ ਠੁੰਮ ਰੁੰਮ ਠੁੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਕਾਵਯ ਕਮਾਲ ਦੇ ਚਿੱਤਰ-ਬਚਿਤ੍ਰੀ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਇਉਂ ਓਤ-ਪੋਤ ਖੜੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸਾਰੇ ਗਗਨ-ਮੰਡਲ ਦੀਆਂ ਜਲ-ਅਪਸਰਾਂ ਕਮਲ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿਚ ਨੱਚਦੀਆਂ ਨੱਚਦੀਆਂ, ਮਧਮ ਮਧਮ ਟੱਪੇ ਘੂੰਮਰ ਪਾਉਂਦੀਆਂ, ਅਚੇਤ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਗੰਮੀ ਪ੍ਰੇਮ-ਸ੍ਰੋਦ ਦੀਆਂ ਬੇਧੀਆਂ, ਅਟਕ ਗਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਰੂਪ-ਛਬੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸੰਗੀਤ ਭੀ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ-ਸ਼ੈਲੀ (Style) ਭੀ ਇਕ ਨਵ ਭਾਵ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਪ੍ਰਤਿਭਾ (Creative genius) ਦੀ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਹੀ ਆਸਾਰ ਭਰੀਆਂ ਤੇ ਨਜ਼ਾਕਤ ਭਰੀਆਂ ਮਰੋੜੀਆਂ ਨਾਲ ਗੀਤ-ਲੋਰੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁੰਦ ਗੁੰਦ ਕੇ ਇਕ ਅਸੀਮ ਪੁਸ਼ਪ-ਮਾਲਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕ ਅਤੇ ਉਜਲ ਸੁਰਤੀ ਨੇ, ਸ਼ਬਦ-ਤ੍ਰਾਨਿਆਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਸ਼ਿੰਗਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੜੇ ਹੀ ਆਭਾ ਪੂਰਤ ਅੱਖਰ ਰਚੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਰੀਆਂ

ਕਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਇਕ ਛੁਪੀ ਲਤੀਫ਼-ਕ੍ਰਾਂਤੀ (graceful lustre) ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਤੇਜਸ੍ਵੀ ਤੇ ਬਲਸ਼ਾਲੀ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ, ਗੁਰਭਗਤਾਂ ਨੇ ਅਤੇ ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਭੀ ਇਉਂ ਸਾਡੀ ਅਰਸ਼ੋਂ ਆਵੇਸ਼ ਹੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਮਾਤਰੀ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਬਦ-ਰਚਨਾ ਦੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਟੂਕ ਮਾਤਰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਮਾਣ ਇਹ ਹਨ:

<table>
<tr><td>ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਅਕਾਲੀ-ਬਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ</td><td>ਮੁਘਨਾਂ
ਘੁਘਨਾ
ਸੁਘਨਾ
ਅਘਨਾਂ
ਭਖਨਾ</td><td>ਟੀਕ
ਝੀਕ
ਕੀਕ
ਫੀਕ
ਈਕ</td><td>ਵਡਫਾ
ਕ੍ਰਿਪਫਾ
ਨਿਮਖਫਾ
ਬਸਫਾ
ਤਰਫਾ
ਨਿਮਖਫਾ</td><td>ਜਪਿਭਾ
ਕਢਿਭਾ
ਰਸਭਾ
ਲੁਭਿਭਾ
ਭਰਭਾ
ਸਰਨਭਾ
ਤੁਮਨਭਾ</td><td>ਸੁਨਥਈ
ਫਿਰਥਈ
ਮਥਈ
ਗਥਈ
ਭਜਥਈ</td><td>ਸੁੰਦ੍ਵ
ਸੁਲੰਦ੍ਵ
ਮੁੰਦ੍ਵ
ਭੁੰਦ੍ਵ
ਪੁੰਦ੍ਵ
ਵੰਦ੍ਵ</td><td>ਮਨਛੇ
ਬਨਛੇ
ਕ੍ਰਿਪਛੇ
ਤਿਨਛੇ
ਉਰਛੇ</td><td>ਚੰਡਈਆ
ਚਮਈਆ
ਰਖਈਆ
ਪਰਈਆ
ਪਈਆ
ਲਗਈਆ</td></tr>
<tr><td>ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ</td><td>ਸਾਂਡੀਗੋ
ਹਾਂਡੀਗੋ
ਸੀਂਗਗੋ
ਹੀਂਗਗੋ
ਰਹਾਉਗੋ</td><td>ਭਰਮੀਅਲੇ
ਰਾਖੀਅਲੇ
ਕਾਟੀਅਲੇ
ਬੇਧੀਅਲੇ
ਪਉਢੀਅਲੇ
ਛਾਡੀਅਲੇ</td><td>ਆਨਾਨਾਂ
ਪ੍ਰਾਨਾਨਾਂ
ਧਿਆਨਾਨਾਂ
ਜਾਨਾਨਾਂ
ਅਭਿਮਾਨਾਂਨਾਂ
ਮਥਾਨਾਂਨਾਂ
ਮਨਾਂਨਾਨਾਂ</td><td>ਕੋਪਿਲਾ
ਬੀਠਲਾ
ਕੋਇਲਾ
ਹੋਇਲਾ
ਅਪਾਰਲਾ
ਪਿਛਵਾਰਲਾ</td><td>ਬੈਰਾਗੀਅੜੇ
ਵਣਾਹੰਬੇ
ਕੂੰਜੜੀਆਂ
ਮਚਿੰਦੜੀਆਂ</td></tr>
<tr><td>ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ</td><td>ਥੀਵਣਾ
ਰੰਗੀਵਣਾ
ਅਲੀਵਣਾ
ਭਰਮੀਵਣਾ
ਪਰੀਵਣਾ</td><td>ਲਿਵਲੀਣੀ
ਲਾਖੀਣੀ
ਆਢੀਣੀ
ਪਤੀਣੀ
ਰੰਗੀਣੀ
ਮਸਕੀਣੀ</td><td>ਅਭਿਰਿਠਾ
ਅਣਡਿਠਾ
ਬਹਿਠਾ
ਪਣਿਠਾ
ਬਰਿਠਾ</td><td>ਮਹੇਸ਼ਰ
ਮੁਕਤੇਸ਼ਰ
ਲਖੇਸ਼ਰ
ਲੁਮੇਸ਼ਰ
ਜੁਗੇਸ਼ਰ</td><td>ਭੰਭਲ-ਭੂਸੇ
ਅੰਦਰ-ਲੂਸੇ
ਧਕੇ-ਧੂਸੇ
ਈਸੇ-ਮੂਸੇ
ਹੇਰਤ-ਹੂਸੇ
ਖੇਚਲ-ਖੂਸੇ
ਡਾਂਗ-ਡੰਗੂਸੇ</td><td>ਚੰਗੇਰੇ
ਹੇਰੇ
ਭਲੇਰੇ
ਅਨੇਰੇ
ਵਸੇਰੇ</td></tr>
<tr><td>ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਝਲਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ</td><td>ਤਰਸੇਜੇ
ਕਮਲੇਜੇ
ਚਰਨੇਜੇ
ਮੁਖੜੇਜੇ
ਮੁਸਕੇਜੇ</td><td>ਉਪਚਾਰੜੀਆ
ਫੁਲਕਾਰੜੀਆ
ਨਿਹਾਰੜੀਆ
ਸ਼ਿੰਗਾਰੜੀਆ
ਵਿਸਾਰੜੀਆ</td><td>ਸੁਰਤੈਨੜੀਏ
ਪੰਖੈਨੜੀਏ
ਰੰਗੈਨੜੀਏ
ਸੰਮੈਨੜੀਏ
ਪਿਕਬੈਨੜੀਏ</td><td>ਗੁਰਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ
ਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ
ਪ੍ਰਗਟੋਲਿਆਂ ਦਾ
ਸਿਫਤੋਲਿਆਂ ਦਾ
ਠਰੋਲਿਆਂ ਦਾ</td><td>ਅਤੋਲੜਾ
ਅਗੰਮੋਲੜਾ
ਜਨਮੋਲੜਾ
ਜੋਤੀਏ
ਵਰਸੋਤੀਏ
ਹੁਸਨੋਤੀਏ</td><td>ਝਲਾਰੇ
ਸੂਰਾਰੇ
ਕਠਨਾਰੇ
ਉਜੀਆਰੇ
ਪੁਜਾਰੇ</td><td>ਠਰਾਲਾ
ਮੁਸ਼ਕਾਲਾ
ਬਿਸਮਾਲਾ
ਕੇਸਾਲਾ
ਜਿਗਾਲਾ</td></tr>
</table>

[੧]ਕਲਾ ਕੌਸ਼ਲੀ ਸਾਹਿਤਕ ਜਾਂ ਆਤਮਕ ਹਸਤੀਆਂ ਦਾ ਆਵੇਸ਼ ਇਵਾਣੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਵਾਂਗ ਬੜਾ ਹੀ ਲੀਲ੍ਹਾਮਈ ਤੇ ਚਮਤਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਬਦ-ਚਿਤ੍ਰਿਨਿ-ਸ਼ਕਤੀ ਬੜੀ ਬਿਸਮਾਦ-ਜਨਕ ਹੈ। ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਕਲੋਲਿਤ

੧. (a) Genius is inconsiderate, self-relying and like unconscious beauty, without any intention to please.
(I.M.Wi.Se.)
(b) It is the curse of talent that though it works more surely and persistantly then genius, it reaches no goal, while genius hovering for long on the summit of the ideal, looks round smiling far. *(Schumann)*

ਚਾਲੇ ਮਸਤ-ਮਤਵਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਵਲਗਣ ਖਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਆਪਣਾ ਭਾਵ ਆਪ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਇਕ ਲਫ਼ਜ਼ ਆਪਣਾ ਘੁੰਘਟ ਚਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅੰਗ ਅੰਗ ਦੀ ਵਾਕਫ਼ੀਅਤ ਕਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਖੋ :

ਗਗਨ ਮੰਡਲ ਵਿਚਿ ਧਣੁਖ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ, ਗਮਕਾਇਆ ਮੰਦਲੇਜੇ ਨੂੰ।੨੧।
ਮੰਦਲ ਵਜਵਾ ਕੇ ਗਾਵਾਇਆ, ਧੁਨ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇਜੇ ਨੂੰ।੨੨।
ਅਨਹਦ ਤੂਰ ਧੁਨੀ ਮਨ ਮੋਹਿਆ, ਸੁਣਿ ਕੀਰਤਨ ਅਚਰੇਜੇ ਨੂੰ।੨੩।

ਪਹਿਲੀ ਸਤਰ ਵਿਚ ਮਰੋੜੀ ਵਾਲਾ ਲਫ਼ਜ਼ ਮੰਦਲੇਜੇ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਸਤਰ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਮੰਦਲ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ 'ਮ੍ਰਿਦੰਗ' ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਵੱਜਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਧੁਨ ਅਨਹਦੀ ਧੁਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੂਰਵਿਕ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੂਰੇਜੇ ਲਫ਼ਜ਼ ਦਾ ਮੂਲ ਤੂਰ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਕੁਤਰਕੀਆਂ ਦੇ ਖੰਡਨ ਮਈ (critical) ਲੇਖ ਪੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਉਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਇਆ ਹੋਸੀ ਕਿ ਆਪ ਵਰਗਾ ਤੀਖਨ, ਬੇ-ਖ਼ੌਫ਼ ਤੇ ਬੇਲਿਹਾਜ਼ ਅਲੋਚਕ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਸਤਿਸੰਗ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਸ਼ਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਿਠਾ ਹੋਸੀ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਕ ਗੁਰਮਤਿ ਅਸੂਲਾਂ ਵਿਚ ਤੱਤਪਰ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ—ਅਤੇ ਡਿਗਦੀਆਂ ਢਹਿੰਦੀਆਂ ਮਲੀਨ ਤੋਂ ਮਲੀਨ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਧਨ ਧਾਮ ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਅਰਪ ਅਰਪ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਵਿਚ ਅਥੱਕ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਨਾਲ ਸਭ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਸਿਰ ਰਿਸ਼ਤਾ—'ਗੁਰਮਤਿ-ਪ੍ਰੇਮ-ਰਿਸ਼ਤਾ' ਪਾਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਿਠਾ ਹੋਸੀ ਕਿ ਆਪ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੁੱਜ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਭੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਜਦ ਕਿਤੇ ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸੁਡੋਲ ਬਾਹਵਾਂ ਪਿਆਰ-ਮਿਲਣੀਆਂ ਲਈ ਛਣਨ ਛਣਨ ਕਰਦੀਆਂ ਉਠਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਦੁਨੀਆ ਉਲਰਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਦੀਆਂ ਗੁਰਮਤਿ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਤੇ ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਹੋਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਤਕ ਕਿਸੇ ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮਾਏ ਅਤੇ ਅਜ਼ਮਾਏ ਅਨੁਭਵੀ-ਤਜਰਬਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਬਕ ਵਰਣਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਿਤ-ਰਤਨ ਅਕਲੀ ਉਡਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਮੰਡਲਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇ। ਕਲਪਨਿਕ ਉਡਾਰੀਆਂ (imaginative flights) ਨਾਲ ਕਈਆਂ ਨੇ ਅਨਹਦ-ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਉਚ ਖੰਡਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ, ਪਰ ਨਿਰੇ ਵੇਦਾਂਤੀ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ।

ਜੋ ਸੱਜਣ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਲਿਖਤ *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਪੜ੍ਹਨਗੇ, ਉਹ ਵੇਖਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਮਹਾਂ ਕਾਵਯ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਰਗਾ ਆਪ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਰੂਪ-ਸੁਰਾਂ ਬਿਜਲੀਆਂ ਦੀ ਤਾਬ ਵਾਂਗ ਕੁਛ ਉਪਰ ਉਪਰ ਦੇ ਰਸ-ਮੰਡਲਾਂ ਵਿਚ ਗੂੰਜਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਮਨ ਦੁਆਲੇ, ਦਿਲ ਦੁਆਲੇ, ਰੂਹ ਦੁਆਲੇ ਇਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹਾ ਵਾਯੂ ਮੰਡਲ ਰਸ-ਚੁੰਬਕੀ ਕਿਰਨ-ਸੁਅਲਿਆਂ ਦਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਣਜਾਣ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਬਿਰਹੋ ਬੇਚੈਨੀਆਂ ਵਾਂਗ ਕੋਈ ਧੁਰ ਦੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਪ੍ਰੀਤਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਹਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਚ-ਅਕਾਂਖਿਆ ਦੀਆਂ ਅਕਹਿ ਰੂਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਅਧਿਭੁਤ ਕਾਵਯ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਕਈ ਵਿਸਰੇ ਸੰਜੋਗ-ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਲਾ ਕੋਈ ਕਿਵੇਂ ਵਰਣੇ ਸਭ ਕੁਛ। ਕੋਈ ਦੇਖ ਕੇ ਭੀ ਕਿਵੇਂ ਦਰਸਾਏ। ਕੋਈ ਲਖ ਕੇ ਭੀ ਕਿਵੇਂ ਲਖਾਏ। ਕੋਈ ਪਰਸ ਕੇ ਭੀ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝਾਏ। ਕੋਈ ਚਖ ਕੇ ਭੀ ਕਿਵੇਂ ਬਤਾਏ। ਇਹ ਨਿਰੀ ਕਵਿਤਾ ਨਹੀਂ, ਨਿਰਾ ਫ਼ਲਸਫ਼ਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਰਾਗ-ਰਸ-ਰੰਗ ਹੈ।

—ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਸਿੰਘ.

੯-੧੨-੧੯੪੩
ਚਮਨ ਲਾਲ ਬਿਲਡਿੰਗ,

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਕਵਿਤਾ ਕੀ ਹੈ ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਲੱਛਣ ਇਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ : "ਮਨ ਦੇ ਤੀਬਰ ਵੇਗ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸੇ ਵਲਵਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਸੁਰ, ਲੈਅ ਤੇ ਵਜ਼ਨ ਵਿਚ ਬੱਝ ਕੇ ਰਸ-ਪੂਰਤ ਭਾਵ ਵਿਚ ਸਫੁਰਨ ਹੋਈ ਵਾਕ-ਰਚਨਾ ਦਾ ਨਾਮ ਕਵਿਤਾ ਹੈ।" ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕੋਮਲ ਹੁਨਰ ਰੱਬੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਜਣਾ-ਖਣਾ ਆਪਣੀ ਇਛਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਕਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਹਾਵਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ "ਕਵੀ, ਲਿਖਾਰੀ, ਸੂਰਮੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਬਣਾਏ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ।" ਸਭ ਤੋਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਕਵਿਤਾ ਪ੍ਰਮਾਰਥੀ ਰੰਗਾਂ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫ਼ਕੀਰੀ-ਕਵਿਤਾ ਯਾ ਸਾਧ-ਕਵਿਤਾ ਆਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਡਭਾਗੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਉੱਚ ਪ੍ਰਮਾਰਥੀ ਰੰਗਾਂ ਵਾਲੀ ਸਾਧ ਕਵਿਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਕਰਤਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾਮ-ਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰਕੇ ਜੋ ਉੱਚ ਆਤਮਕ ਨਜ਼ਾਰੇ ਪੇਖੇ, ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭੇਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਵਿਚ ਆਏ—ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗਣ ਵਿਚ ਰੰਗੀਜ ਕੇ ਬੜੇ ਅਧਿਭੁਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਕੀ ਹੈ ? ਭਗਤੀ ਭਾਵ, ਸਿੱਖੀ ਸਿਦਕ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਅਵਧੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਕਰਤਾ ਜੀ ਦੀ ਉੱਚ ਆਤਮਕ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਵਿਚ ਅਰੂੜ ਹੋਈ ਬ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਬਿਸਮਾਦੀ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਜਾਚਨਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ-ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਤੇ ਜੋਤਿ ਰਸ ਦੇ ਵਿਗਾਸ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਮ *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਪਰ ਇਹ ਤੁਕ ਆਈ ਹੈ : "ਏਥੇ ਠੱਪ ਦੇ 'ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ' ਡੱਬਾ ਖਿੰਡੇ ਮੁਸ਼ਕ ਨਾ ਅਮੀ ਅਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।" ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫ਼ਾ ੧੦੩ ਪਰ ਬੰਦ ੪੯੭ ਵਿਚ ਏਹ ਤੁਕਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ :

> ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਬਿਰਤੀਆਂ ਸੁਰਤੀਆਂ ਸੁਰਤਿ ਰਲੀਆਂ, ਸਦਾ ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸੁ ਸੁਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਅੰਦਰਿ ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸੁ ਕਵਾੜ ਖੁਲ੍ਹੇ, ਸੁਰਤਿ ਉਘਾੜ ਕਵਾੜ ਖੁਲ੍ਹਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਸਾਰੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮ-ਵਲਵਲੇ ਦੇ ਉਠਾਉ ਤੇ ਲਹਿਰਾਉ ਵਿਚ ਲੜੀ-ਬੱਝਵਾਂ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਕੀ ਹੈ, ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਅਧਿਭੁਤ ਛੰਦਾਵਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏਸ ਵਿਚ ਛੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਖ਼ਾਸ ਅਚਰਜ ਤੇ ਅਨੰਦਮਈ ਹਨ :

(੧) ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਤੇ ਮਹਾਤਮ, ਦੇਖੋ ਸਫ਼ਾ ੬੧, ੬੨ ਬੰਦ ੧੬੪ ਅਤੇ ੧੭੬। ਏਥੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਲਿਖਣ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਚੂਹੜ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਬਿਲਾਸਪੁਰ, ਰਿਆਸਤ ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਰੰਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਹਾਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

(੨) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਸੈਂਚੀਆਂ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਦੇਖਣ ਦਾ ਅਚਰਜ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਜੋ ਸਫ਼ਾ ੬੪ ਤੋਂ ੭੯ ਤਕ, ਬੰਦ ੧੯੮ ਤੋਂ ੩੦੫ ਤਕ ਹੈ।

(੩) ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਸੈਂਚੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਕੇ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦੇ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਦੇਖਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਫ਼ਾ ੬੭ ਤੋਂ ੬੯, ਬੰਦ ੨੧੦ ਤੋਂ ੨੨੬ ਤਕ ਹੈ।

(੪) ਪਿੰਡ ਗੁਜਰਵਾਲ ਜਥੇਦਾਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ੧੯੧੩ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਸਮਾਗਮ

ਪਰ ਗਿਆਨੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਫੁਲਾਂ ਵਾਲ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਚਮਿੰਡੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਇਕ ਚੌਂਕੜੀ ਸਾਰਾ ਪਾਠ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੇ ਰੰਗ ਲੱਗੇ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਤੇ ਚੌਦ੍ਹਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੋਵੇਂ, ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਚਕਵਾਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਿਹਲਮ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਮੇਤ ਨਗਰ ਨਾਰੰਗਵਾਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਗੁਜਰਵਾਲ ਦੀ ਹੱਦ ਪਰ ਜੋ ਮੱਲਿਆਣਾ ਨਾਮੇ ਢਾਬ ਹੈ, ਉਥੇ ਜਾ ਬੈਠੇ। ਏਥੇ ਅਕਸਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਭਜਨ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਏਥੇ ਦੋਨੋਂ ਭੁਜੰਗੀ ਆਤਮ ਸੁਖਆਸਣੀ ਸਮਾਧ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਹੋ ਕੇ ਬ੍ਹਾਜ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮ ਬ੍ਰਿਤੀ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨ ਪਰਸਨ ਲੱਗ ਗਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਬਲ ਨਾਲ ਦੋਹਾਂ ਭੁਜੰਗੀਆਂ ਦੇ ਚਰਨ ਆਪਣੇ ਸੀਨੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖ ਲਏ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਗ ਕੇ ਉਠੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਨਾ ਦਿਸਣ ਤੇ ਨਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ। ਉਹ ਬੜੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਤਾਂ ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਾਸ ਹੀ ਬੈਠੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧਣ ਦੀ ਅਮਰ ਅਜਾਚੀ ਸੁਝਲ ਸੁੱਝੀ, ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧਣ ਪਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਭੀ ਗੁਪਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਭੁਜੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਭੀ ਲੱਭ ਪਏ। ਫੇਰ ਉਥੋਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਚੁਬਾਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ 'ਭੌਰ ਗੁਫ਼ਾ' ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਨਵੇਂ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਹੁਤ ਅਧਿਭੁਤ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੀ ਬਿਧੀ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਅਲੌਕਿਕ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬੰਦ ੩੨੦, ਸਫ਼ਾ ੮੦ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੰਦ ੪੯੬, ਸਫ਼ਾ ੧੦੨ ਤਕ ਹੈ।

(੫) ਸਫ਼ਾ ੧੧੮-੧੧੯ ਪਰ ਬੰਦ ੬੨੪, ੬੨੫ ਤੇ ੬੨੬ ਵਿਚ ਇਹ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਚਰਨ ਕਮਲ ਦੀ ਮੌਜ ਪੂਰੇ ਜੋਬਨ ਪਰ ਪਹੁੰਚੀ ਤੇ ਵੱਡੇ ਚਾਨਣੇ ਵਾਲੀ ਜੋਤਿ ਜਗਮਗ ਜਗਮਗ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇੰਦ੍ਰਪੁਰੀ ਦੇ ਰਾਜਾ ਇੰਦ੍ਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇੰਦ੍ਰਪੁਰੀ ਦੇ ਖੁਸਣੇ ਦਾ ਡਰ ਪੈ ਗਿਆ, ਪਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਰੰਗ ਰੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਇੰਦ੍ਰਪੁਰੀਆਂ, ਸੁਰਗਾਂ, ਬਹਿਸ਼ਤਾਂ ਦੇ ਸੁਖ ਲੁਭਾਇਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਸਗੋਂ ਸੁਰਗ ਤੇ ਬਹਿਸ਼ਤ-ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਚਰਨ ਕਮਲ (ਅਕਾਲੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ) ਦਾ ਸੁਖ ਦੇਖ ਕੇ ਈਰਖਾ ਤੇ ਖੁਣਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ। ਜੋ ਲੋਕ ਸੁਰਗ, ਨਰਕ ਤੇ ਇੰਦ੍ਰਪੁਰੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਹੋਂਦ ਤੋਂ ਮੁਨਕਿਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਕਫ਼ੀ ਲਈ ਇਹ ਇਕ ਪ੍ਰਤੱਖ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਇਹੋ ਗੱਲ ਸਫ਼ਾ ੫੯, ਬੰਦ ੧੫੦, ੧੫੧ ਵਿਚ ਦੱਸੀ ਹੈ, ਜਿਹਾ ਕਿ:

> ਉੜਦੂ ਉਠਿਆ ਕੰਬ ਗਈ ਧਰਤਿ ਸਾਰੀ, ਆਸਣ ਹਿੱਲ ਗਇਆ ਇੰਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
> ਸੁਰਗੁ ਖੁਸਣੇ ਦਾ ਹੌਲ ਇੰਦਰੇ ਨੂੰ, ਦੂਲਿਹਾਂ ਤੁੱਛ ਬਾਂਛੌਲ ਸੁਰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।

(੬) ਸਫ਼ਾ ੧੧੯, ਬੰਦ ੬੨੭ ਤੋਂ 'ਅਡਣੇ ਦਾ ਕੌਤਕ' ਅਰੰਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੰਦ ੬੭੦ ਤਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਏਥੇ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰਵਾਨਗੀ, ਅੰਡਣੇ ਤੇ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸੁ ਦੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਜਾਖਜਾ ਦਾ ਜੋ ਵੇਗ ਚਲਿਆ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਏਨ੍ਹਾਂ ਛੰਦਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਚਖੰਡ ਤੇ ਸਰਮਖੰਡ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਫ਼ਾ ੪੨ ਪਰ ਬੰਦ ਨੰਬਰ ੧੨ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਚਖੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਜੋਤਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਜੋਤਿ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੋਈ ਹੋਈ ਭੀ ਅਕਾਲੀ ਜੋਤਿ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੀ ਭਾਹ ਮਾਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਾ ਕਿ "ਜੋਤਿ ਮੂਰਤੀ ਸਚ ਖੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ, ਘੁਲੀ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਦੇ ਸੰਗ ਦਿੱਸੇ"। ਏਥੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਚਖੰਡ ਆਦਿ ਵਿਚ ਮੰਡਲਾਂ ਦੇ ਪੇਖੇ ਪਰਖੇ ਤਜਰਬੇ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਗੁਲਦਸਤੇ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰੇਮ-ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗ ਕੇ, ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ ਨਾਲ ਸੁਗੰਧਤ ਕਰਕੇ ਗੁੰਫਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਮਾਰਥ ਦੇ ਪਾਂਧੀਆਂ ਲਈ, ਨਾਮ-ਰੰਗ ਦੇ ਰੰਗੀਲੇ ਸੱਜਣਾਂ ਲਈ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਤੁਹਫ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕੋਈ ਮੁਬਾਲਗ਼ਾ ਯਾ ਮੁਗ਼ਾਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅੱਜ ਤਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਅਦੁੱਤੀ ਕਵਿਤਾ ਗੁਰਮਤਿ ਤੇ ਆਤਮਿਕ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਵਿਚ ਉਡਾਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਏਹ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਏਹ ਪੁਸਤਕ ਨਾਗਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ੧੯੩੦ ਈ: ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਇਸਦੀ ਸਮੱਸਿਆ 'ਆਵੀਂ ਢੋਲਾ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵੀਂ, ਪਾਵੀਂ ਠੰਢ ਕਲੇਜੇ ਨੂੰ' ੧੯੧੮ ਈ: ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਾਗ਼ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਫੁਰੀ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ੧੨ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਏਸ ਸਮੱਸਿਆ ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੀ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖੀ ਗਈ, ਏਹ ਸਾਰਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਏਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ

ਉਥਾਨਕਾ ਵਿਚ ਆਪ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਜਿਤਨੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸੇ *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਉਥਾਨਕਾ ਹੀ ਆਪ ਨੇ ਲਿਖੀ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਦੋ ਛੰਦ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਛੰਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਕੁਲ ੨੫੫ ਤੁਕਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਛੰਦ ਚਹੁੰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ੪੪ ਤੁਕਾਂ, ਦੂਜੇ ਵਿਚ ੩੯ ਤੁਕਾਂ, ਤੀਜੇ ਵਿਚ ੪੪ ਤੁਕਾਂ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਵਿਚ ੧੨੮ ਤੁਕਾਂ ਹਨ। ਇਉਂ ਕੁਲ ਜੋੜ ੨੫੫ ਤੁਕਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕਾਫ਼ੀ ਪੰਨਾ ਇਕ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਸ ਤਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਨਾ ਦਸ ਤੋਂ ਫੇਰ ਬੈਂਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੈਂਤ ਨੂੰ ਬਿਜੇ ਦੰਡਕ ਤੇ ਪੁਕਾਰ ਛੰਦ ਭੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਾਫ਼ੀ ਤੇ ਬੈਂਤ ਦੋਵੇਂ ਮਾਤ੍ਰਿਕ ਛੰਦ ਹਨ। ਕਾਫ਼ੀ ੧੬+੧੪=੩੦ ਮਾਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਛੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਮ ਪਿਆਰਾ ਛੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਨੇਮ ਨਹੀਂ। ਏਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਇਕ ਇਕ ਤੁਕ ਪਰ ਛੰਦ ਦਾ ਅੰਕ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਤਕ ਇੱਕੋ ਵਜ਼ਨ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਤਕ ਇੱਕੋ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝੋ, ਉਸ ਵਿਚ ਤੁਕਾਂ ਚਾਹੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਹੋਣ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ੨੫੫ ਤੁਕਾਂ ਚਹੁੰ ਕਾਫ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਸਮਝੋ। ਪਹਿਲੀ ਕਾਫ਼ੀ ਦਾ ਤੁਕਾਂਤ 'ਨੂੰ' ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ੪੪ ਤੁਕਾਂ ਹਨ। ਦੂਜੀ ਦਾ ਤੁਕਾਂਤ 'ਹੈ' ਪਰ ਹੈ, ਇਸ ਦੀਆਂ ੩੯ ਤੁਕਾਂ ਹਨ। ਤੀਜੀ ਦਾ ਤੁਕਾਂਤ 'ਆਂ' ਹੈ, ਇਸਦੀਆਂ ੪੪ ਤੁਕਾਂ ਹਨ। ਚੌਥੀ ਦਾ ਤੁਕਾਂਤ 'ਏ' ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ੧੨੮ ਸਤਰਾਂ ਹਨ। ਇਉਂ ਕੁਲ ਜੋੜ ੨੫੫ ਤੁਕਾਂ ਹਨ।

ਬੈਂਤ ੩੯-੪੦-੪੧ ਮਾਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਛੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏਸ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਚਰਣ ਹੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਝੀ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਛੇ ਚਰਣ ਭੀ ਕਵੀ ਜਨ ਲਿਖਣ ਲਗ ਪਏ ਹਨ। ਪੁਸਤਕ *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਵਿਚ ਚਾਰ ਚਰਣ ਦੇ ੬੮੩ ਬੰਦ ਹਨ। ਅਰਥਾਤ ਕੁਲ ੬੮੩ ਬੈਂਤਾਂ ਹਨ। ੨੧ ਬੈਂਤਾਂ ਤਕ ਤੁਕਾਂਤ ਹਰ ਬੈਂਤ ਵਿਚ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਹੈ, ਪਰ ੨੨ਵੀਂ ਬੈਂਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ੬੮੩ ਬੈਂਤ, ਅਰਥਾਤ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ 'ਓਲਿਆਂ ਦਾ' ਤੁਕਾਂਤ ਇਕ-ਸਾਰ ਨਿਬਾਹਿਆ ਹੈ। ਜਿਹਾ ਕਿ ਬਾਈਵੀਂ ਬੈਂਤ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਤੁਕ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਰਸੇ ਜੋਤਿ ਲਸ ਲਸੇ, ਐਸਾ ਮੁਖੜਾ ਭਗਤ ਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ' ਵਿਚ 'ਰਸੋਲਿਆਂ' ਦਾ ਤੁਕਾਂਤ ਹੈ। ਖ਼ੂਬੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੁਕਾਂਤ ੬੬੨ ਬੈਂਤਾਂ ਅਰਥਾਤ ੨੬੪੮ ਤੁਕਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਰਸ ਤੇ ਭਾਵ ਵਿਚ ਨਿਭਿਆ ਹੈ। ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਤੁਕਾਂਤ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਬੰਦ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕ ਰਚਣੀ ਸੌਖੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕੋ ਤੁਕਾਂਤ ਨਿਭਾਉਣਾ ਕੋਈ ਸੌਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਸਗੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਉਚ ਦਰਜੇ ਦਾ ਕਮਾਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਕਰਤਾ' ਦਾ ਸ਼ਬਦ-ਭੰਡਾਰ ਕਿਤਨਾ ਭਰਪੂਰ ਤੇ ਅਨੁਭਵ ਕਿਤਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਆਤਮ ਪਰਮਾਤਮ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਆਪ-ਬੀਤੇ, ਤਜਰਬੇ ਵਿਚ ਆਏ ਨਜ਼ਾਰੇ ਵਰਣਨ ਹਨ, ਉਥੇ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਢੁਕਵੇਂ ਤੇ ਫੱਬਦੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਫੁਰਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕਵੀ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ, ਅਨੁਭਵ, ਸ਼ਬਦ ਭੰਡਾਰ ਤੇ ਮੌਲਿਕਤਾ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਜੋਤਿ ਦੇ ਅਨੁਭਵੀ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪੇਖੀ ਪਰਖੀ ਬਿਵਸਥਾ ਤੇ ਅਨਹਦ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਤੇ ਅੰਡਣੇ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਵਿਚ ਦਰਸਾਉਣਹਾਰੀ, ਗੁਰਮਤਿ ਆਸ਼ੇ ਦੇ ਗੂੜ੍ਹ ਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਦੱਸਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਅਦੁੱਤੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕੁਲ ਤੁਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ੨੫੫+੨੭੩੨=੨੯੮੭ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਕਵਿਤਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਕਰਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਵੱਖਰੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂਕਿ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਰਣ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਵ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਸੌਖ ਰਹੇ। ਇਹ ਸਿਰਲੇਖ ਕਰਤਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਤਾ ਰਤਾ ਜਿੰਨੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਥਾਉਂ ਥਾਈਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਤਾਂਕਿ ਕੋਈ ਗੱਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਐਵੇਂ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਏ, ਇਸੇ ਲਈ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਧੁਰ ਤੀਕ ਬੱਝੀ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਅਰਬੀ ਤੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਲਫ਼ਜ਼ ਭੀ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ—ਅਲਿਕਸਰ, ਡੀਵਾਈਨ ਵਿਜ਼ਡਮ, ਥਿਆਸਫ਼ੀ, ਸੁਪਰਨੈਚਰਲ, ਥੀਉਰੀ, ਆਈਡੀਅਲ, ਲਾਜਿਕ, ਨਾਲਜ, ਡਿਵਿਨਟੀ, ਵਿਲਪਾਵਰ, ਮੈਸਮ੍ਰੇਜ਼ਮ। ਫ਼ਾਰਸੀ, ਅਰਬੀ ਦੇ—ਚੂਜ਼ੇ, ਯਜ਼ਦਾਨ, ਆਬੇਹਿਆਤ, ਖ਼ੁਲਦੇਬਰੀਂ, ਤਸੱਵਫ਼, ਮੇਘਰਾਜ, ਸਮਰ, ਤੂਬਾ, ਜਨਤ, ਫ਼ਰਸ਼, ਫ਼ਾਨੂਸ, ਗੁਲਸ਼ਨ, ਮਸ਼ਰਕ, ਮਗ਼ਰਬ, ਸਨਮ, ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਆਦਿ। ਜਿਤਨੇ ਭੀ ਲਫ਼ਜ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਵਰਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਬੜੇ ਫਬਦੇ ਤੇ ਭਾਵ ਪੂਰਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਰਸਦਾਇਕ ਹਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਹਸਤੀ ਹੀ ਐਸੀ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਰਮੁਖੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਬੋਲੀ ਕਮਾਲ ਦਰਜੇ ਦੀ

ਹੈ, ਪੁਸਤਕ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰ ਜੋ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ਼ਾਰੇ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਂਞ ਤਾਂ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਲਈ ਟੀਕਾ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਾਲੀ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਪੁਸਤਕ ਚਾਹੀਏ।

ਔਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਰਥ ਦੱਸਣ ਲਈ ਅਰਥਾਵਲੀ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਖ਼ਾਸ ਖ਼ਾਸ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਨੋਟ ਭੀ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ੁਧੀ ਪੱਤਰ ਭੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਛਪਾਈ ਦੇ ਖ਼ਰਚ ਆਦਿ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ ਕਪਤਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਿੰਡ ਹਮੀਰਗੜ੍ਹ, ਰਿਆਸਤ ਨਾਭਾ, ਹਾਲ ਆਬਾਦ ਮੋਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੇ ਸ: ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਈਸ ਰਾੜੇ ਵਾਲੇ ਜੱਜ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਕਰਵਾਈ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਸ ਅਤੀ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਏਸ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਲਾਹੇ ਵਾਲੇ ਸ਼ੁਭ ਕੰਮ ਵਿਚ ਹੱਥ ਵਟਾਉਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ 'ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁਸਤਕ ਫ਼ੰਡ' ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਣਵਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਈ ਊਣਤਾਈਆਂ ਭੀ ਛਪਾਈ ਸੰਬੰਧੀ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਕੁਝ ਢਿਲ ਭੀ ਪੈ ਗਈ ਹੈ; ਜਿਸ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦਾ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਜੋ ਸੱਜਣ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦੀ ਛਪਾਈ, ਨਕਲ ਕਰਾਈ ਆਦਿ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਦਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ-ਗੁਜ਼ਾਰ ਹੈ।

'ਅਸਲ ਲਿਖਤ' ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ ਦੇ ਪੱਤ੍ਰਿਆਂ ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਪਰ ਪੈਨਸਲ ਨਾਲ ਅੰਕਿਤ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਫ਼ੋਟੋ ਕਿ ਆਪ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋ।

ਦਾਸ—

ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਗਜਾਨੀ

ਗੁਜਰਵਾਲ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ)
੧ ਮਾਘ ਸੰਮਤ ੨੦੦੦ ਬਿ:
੧੪ ਜਨਵਰੀ ੧੯੪੪

ਦੂਜੀ ਛਾਪ

ਹੁਣ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਪੂਰੀ ਰੀਝ ਨਾਲ ਛਾਪੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਧਾਈ ਲਈ ਪੂਰਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਭੀ ਜੇ ਕੋਈ ਅਸ਼ੁੱਧੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਛਾਪ ਵਿਚ ਸੋਧ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਾਸ—

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

੧ੴ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫ਼ਤਹਿ॥

ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ

ਕਾਫ਼ੀ

ਪ੍ਰੇਮ ਵੈਰਾਗ ਸਿੱਕ ਸੱਧਰਾਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੱਕ ਸਧਰੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਜੋਦੜੀਆਂ

ਆਵੀਂ ਢੋਲਾ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵੀਂ, ਪਾਵੀਂ ਠੰਡ ਕਲੇਜੇ ਨੂੰ।੧।
ਆਵੀਂ ਸਜਣਾ, ਡੇਰ ਨ ਲਾਵੀਂ, ਹੇਰ ਮੇਰੇ ਤਰਸੇਜੇ ਨੂੰ।੨।
ਆਵੀਂ, ਹੋਰ ਨ ਹੁਣ ਤਰਸਾਵੀਂ, ਚਿਰ ਹੋਇਆ ਦਰਸੇਜੇ ਨੂੰ।੩।
ਆਵੀਂ, ਆ ਕੇ ਫੇਰ ਨ ਜਾਵੀਂ, ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਿ ਅੰਙਣੇਜੇ ਨੂੰ।੪।
ਆਵੀਂ, ਮੁੜਿ ਮੁੜਿ ਫੇਰਾ ਪਾਵੀਂ, ਰਾਵੀਂ ਰਾਵਲ ਸੇਜੇ ਨੂੰ।੫।
ਆਵੀਂ, ਸੇਜੇ ਚਰਨ ਟਿਕਾਵੀਂ, ਬਿਗਸਾਵੀਂ ਕਮਲੇਜੇ ਨੂੰ।੬।
ਨਾਭ ਕਮਲਿ ਰਸ ਅਮੀਂ ਚੁਆਵੀਂ, ਸੁਭਰ ਭਰਾਵੀਂ ਸੇਜੇ ਨੂੰ।੭।
ਆਵੀਂ, ਨਭਿਸਰੁ ਪੂਰ ਕਰਾਵੀਂ, ਸਰਸਾਵੀਂ ਚਮਨੇਜੇ ਨੂੰ।੮।
ਆਵੀਂ, ਸਾਰਾ ਚਮਨ ਖਿੜਾਵੀਂ, ਟਹਿਕਾਵੀਂ ਗੁੰਚੇਜੇ ਨੂੰ।੯।
ਆਵੀਂ, ਗੁੰਚੇ ਬਿਸ਼ਿਗੁਫ਼ਤਾਵੀਂ, ਸਬਜ਼ਾਵੀਂ ਪਿਹਨੇਜੇ ਨੂੰ।੧੦।
ਪਿਹਨ ਸਿਹਨ ਸਭ ਹਰੇ ਕਰਾਵੀਂ, ਦਿਖਲਾਵੀਂ, ਚਰਨੇਜੇ ਨੂੰ।੧੧।
ਆਵੀਂ, ਅਬਰ ਮਿਹਰ ਬਰਸਾਵੀਂ, ਦਰਸਾਵੀਂ ਮੁਖੜੇਜੇ ਨੂੰ।੧੨।
ਆਵੀਂ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੁਖ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੀਂ, ਚੁਆਵੀਂ ਸ੍ਵਾਂਤ ਬੂੰਦੇਜੇ ਨੂੰ।੧੩।ੳ
ਆਵੀਂ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਮੁਖਿ ਚੁਆਵੀਂ, ਦਰਸ ਸ੍ਵਾਂਤ ਬੂੰਦੇਜੇ ਨੂੰ।੧੩।ਅ
ਆਵੀਂ, ਆਗਮ ਸੋਇ ਸੁਣਾਵੀਂ, ਵਾਵੀਂ ਮਧੁਰ ਧੁਨੇਜੇ ਨੂੰ।੧੪।

ਪ੍ਰੇਮ ਬੇਨੰਤੀ ਉਤੇ ਤਾਬੜ ਤੋੜ ਤੁਠ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਝਲਕ ਦੀ ਨਦਰ ਮਿਹਰ;

ਤੁਧ ਆਵਤ ਸਭੁ ਤਨੁ ਮਨੁ ਹਰਿਆ, ਧਨ ਦਰਸ਼ਨ ਸੁੰਦਰੇਜੇ ਨੂੰ।੧੫।
ਦਰਸ਼ਨ ਝਲਕ ਦਿਖਾ ਕੇ ਸਾਈਆਂ, ਠਾਰ ਦਿੱਤਾ ਨੈਨੇਜੇ ਨੂੰ।੧੬।
ਨੈਨੀਂ ਨੂਰ ਵਸਾ ਕੇ ਸਜਣਾ, ਉਜਲਾਇਆ ਅੰਦਰੇਜੇ ਨੂੰ।੧੭।
ਅੰਦਰਿ ਜੋਤਿ ਜਗਾ ਕੇ ਜਾਨੀ! ਰੁਸ਼ਨਾਇਆ ਮੰਦਰੇਜੇ ਨੂੰ।੧੮।
ਮੰਦਰਿ ਚਰਨ ਛੁਆ ਕੇ ਪਿਰੀਏ, ਮਹਿਕਾਇਆ ਭਵਨੇਜੇ ਨੂੰ।੧੯।
ਭਵਨੀ ਧੂਪ ਧੁਖਾ ਕੇ ਰਮੀਏ, ਰੁਮਕਾਇਆ ਗਗਨੇਜੇ ਨੂੰ।੨੦।

ਘਟ ਦਰਸ਼ਨੀ ਜੋਤਿ ਜਲਵੇ;

ਗਗਨ ਮੰਡਲ ਵਿਚਿ ਧਣੁਖ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ, ਗਮਕਾਇਆ ਮੰਦਲੇਜੇ ਨੂੰ।੨੧।
ਮੰਦਲ ਵਜਵਾ ਕੇ ਗਾਂਵਾਇਆ, ਧੁਨ ਅਨਹਦ ਤੂਰੇਜੇ ਨੂੰ।੨੨।
ਅਨਹਦ ਤੂਰ ਧੁਨੀ ਮਨ ਮੋਹਿਆ, ਸੁਣਿ ਕੀਰਤਨ ਅਚਰੇਜੇ ਨੂੰ।੨੩।

ਅੰਤਰ ਆਤਮੇ ਦਰਸ਼ਨ ਜਲਵੇ ਦੇ ਨਦਰ ਮਿਹਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ;

ਅਚਰਜ ਸਾਦੁ ਅਨਾਹਦ ਨਾਦੀ, ਖੋਲ੍ਹ ਦਸਮ ਦੁਆਰੇਜੇ ਨੂੰ।੨੪।
ਦਸਮ ਦੁਆਰਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ, ਪਰਸ ਪਰਮ ਪੁਰਖੇਜੇ ਨੂੰ।੨੫।
ਪੁਰਖੋਤਮ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਛਬ ਦਰਸ਼ਨ, ਕਠਨ ਕਥਨ ਅਕੱਥੇਜੇ ਨੂੰ।੨੬।
ਚਰਨ ਕਮਲ, ਦਲ ਜੋਤਿ ਕਿਰਨ, ਸ਼ਰਮਾਵੇ ਕੋਟ ਸੂਰੇਜੇ ਨੂੰ।੨੭।

ਖ਼ਾਸ ਦਰਸ ਹੁਲਾਸ ਦੇ ਖਿੜਾਉ ਉਮਾਹੇ;

ਆਕਲ ਬਿਕਲ ਭਈ, ਮਖ਼ਮੂਰਾਂ, ਪਿਖ ਮੁਖ ਨੂਰ ਢੁਲੇਜੇ ਨੂੰ।੨੮।
ਕਮਲ-ਮੁਖੜੁ ਮੁਸਕ੍ਰਾ ਕੇ ਨੂਰੀ, ਮੁਰਛਾਇਆ ਭਵਰੇਜੇ ਨੂੰ।੨੯।
ਭਵਰ ਮੂਰਛਤ ਸੰਪਟ ਕਰਿ, ਲਪਟਾਇਆ ਲਿਵ ਮਸਤੇਜੇ ਨੂੰ।੩੦।
ਸੰਪਟ-ਲਿਵ ਲਪਟਾ ਕੇ, ਇਵ ਬੰਧਵਾਇਆ ਪ੍ਰੇਮ ਬੰਧੇਜੇ ਨੂੰ।੩੧।

•ਆਤਮਕ ਅਹਿਲਾਦ ਦੇ ਰਸਕ ਹੁਲਾਰੇ;

ਪ੍ਰੇਮ ਬੰਧਨ ਵਿਚ ਧੁਨੀ ਉਠਾਈ, ਧਨ ਲਿਵ ਧੁਨ ਘੁੰਬਰੇਜੇ ਨੂੰ।੩੨।
ਮਹਿਕ ਮਸਤ ਹੋਇ ਘੂੰਮਰ ਪਾਈ, ਗੂੰਜਾਇਆ ਗੁੰਬਜ਼ੇਜੇ ਨੂੰ।੩੩।
ਗੂੰਜ ਗੁੰਬਜ਼ੀ ਭਵਰਿ ਗੁੰਜਾਈ, ਧਨ ਮੰਦਰ ਮੁਸ਼ਕੇਜੇ ਨੂੰ।੩੪।
ਮੰਦਰਿ ਮੁਸ਼ਕ ਮਚਾ ਕੇ ਮੋਹਨਾ! ਮਗਨਾਇਆ ਮਗਨੇਜੇ ਨੂੰ।੩੫।

ਦਰਸ ਰੀਸਾਲੂ ਸੇਤੀ ਆਨੰਦ ਹੁਲਾਸੀ ਧੰਨਤਾ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਮਗਨ ਬਿਲਾਸ—

ਮਗਨ ਮਸਤ ਹੋ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਾਂ, ਰਾਵਾਂ ਰਸਕ ਰਸੇਜੇ ਨੂੰ।੩੬।
ਰਸੀਆ ਲਾਲ ਰੀਸਾਲੂ ਰਾਵਲ, ਰਾਵੇ ਰਸਿ ਰਸਿ ਸੇਜੇ ਨੂੰ।੩੭।
ਰਾਵਿ ਰਾਵਿ ਰਸ ਭੋਗ ਰਚਾਵੇ, ਧਨ ਆਤਮ ਭੋਗੇਜੇ ਨੂੰ।੩੮।
ਆਤਮ ਭੋਗ ਆਨੰਦ ਖਿੜਾਵੇ, ਬਿਸਮਾਵੇ ਬਿਸਮੇਜੇ ਨੂੰ।੩੯।
ਹੁਇ ਬਿਸਮਾਦ ਸਮਾਧਿ ਸਮਾਵਾਂ, ਪਾਵਾਂ ਸੁਖ ਅਮਿੱਤੇਜੇ ਨੂੰ।੪੦।
ਅਮਿੱਤ ਆਨੰਦ ਅਗਾਧ ਭੋਗ ਰਸ, ਭਜ ਰਸੀਏ ਕੰਤੇਜੇ ਨੂੰ।੪੧।
ਕੰਤ ਭਤਾਰ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰਾ, ਤਾਰ ਦੀਦਾਰ ਸਮੇਜੇ ਨੂੰ।੪੨।
ਰਖ ਦੀਦਾਰ ਸਮਾਇ ਸਾਹਿਬਾ! ਨਾਮ ਅਮੀ ਤ੍ਰਿਪਤੇਜੇ ਨੂੰ।੪੩।
ਧਨ ਧਨ ਨਾਮ ਮਹਾਂ ਰਸ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ, 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਰੰਗ ਰੰਗੇਜੇ ਨੂੰ।੪੪।

ਆਤਮ ਅਨੰਦੀ ਅਮਿਉ ਸਰੋਵਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬਲ ਪ੍ਰੇਮ ਤਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਠਾਠਾਂ ਦੇ ਵੇਗ;

ਕਰੇ ਅਨੰਦ ਅਨੰਦੀ ਮੇਰਾ, ਰਸਿ ਰਸਿ ਭੋਗ ਰਚਾਇਆ ਹੈ। ੧।੪੫।
ਗਿਆਨ ਰਾਉ ਸਹੁ ਸੇਜੇ ਆਇਆ, ਭੋਗ ਅਨੰਦ ਖਿੜਾਇਆ ਹੈ। ੨।੪੬।
ਖਿੜਿਆ ਕੌਲ, ਨਾਭਿ ਰਸ ਭਰਿਆ, ਅਮੀਂ ਹੌਜ਼ ਉਮਕਾਇਆ ਹੈ। ੩।੪੭।
ਉਮਕਿ ਉਮਕਿ ਰਸੁ ਛਲਕਾਂ ਮਾਰੇ, ਕੜ ਪਾਟਣ ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ। ੪।੪੮।
ਅੰਤਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਈਂ ਉਗਵੀਂ, ਹਰਿ ਹਰਹਟ ਗੇੜਾਇਆ ਹੈ। ੫।੪੯।
ਹਰਿ ਹਰਿ, ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ, ਕਰਿ ਕਰਿ ਵਿਗਸਾਂ, ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਬਿਸਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ੬।੫੦।
ਬਿਸਮਾਂ, ਬਿਸਮਿ ਬਿਸਮਿ ਤ੍ਰਿਪਤਿਸਵਾਂ, ਜਰਿ ਜਰਿ ਅਜਰ ਜਰਾਇਆ ਹੈ। ੭।੫੧।

ਵਿਗਸਾਉ ਤੋਂ ਉਪੰਨੀਆਂ ਆਮੁਹਾਰੀਆਂ ਅਮਰੀ ਕਾਂਗਾਂ ਤੇ ਅਨੁਭਵੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰੀ ਵਿਗਾਸ ਵਿਚ ਕਪਾਟ ਖੁਲ੍ਹਣੇ

ਕਵਨ ਕਵਨ ਗੁਣ ਕਹਿ ਕਹਿ ਗਾਵਾਂ, ਸਰ ਤ੍ਰੰਗ ਉਮਡਾਇਆ ਹੈ। ੮।੫੨।
ਆਪਹੁੰ ਹੁਦਰਾ ਤ੍ਰੰਗ ਉੱਠੇ ਬਹੁ ਬਹੁ, ਗੁਣ ਗੀਤ ਗਵਾਇਆ ਹੈ। ੯।੫੩।
ਆਪੋਂ ਹੁਦਰਾ ਅਨਭਵ ਖੁਲ੍ਹਾ, ਕਾਵਿ ਕਪਾਟ ਖੁਲ੍ਹਾਇਆ ਹੈ।੧੦।੫੪।
ਗੁਣ ਗੁੰਫਣ ਦਾ ਬੌੜ ਪਾਟਿਆ, ਮੇਰੇ ਵਸ ਨ ਰਹਾਇਆ ਹੈ।੧੧।੫੫।
ਰਹਿ ਰਹਿ ਰਵਾਂ, ਰਹੱਸ ਗੁਣ ਕਹਿ ਕਹਿ, ਅੰਦਰਿ ਲਾਲ ਲਵਾਇਆ ਹੈ।੧੨।੫੬।
ਲਵਿ ਲਵਿ ਲਾਲ ਰਤਨ ਮਣਿ ਹੀਰਾ, ਚਵਿ ਚਵਿ ਚਵਣੁ ਚਵਾਇਆ ਹੈ।੧੩।੫੭।
ਜਿਵ ਜਿਵ ਚਵਾਂ ਲਵਾਂ, ਰਸ ਤਿਵਿ ਤਿਵਿ, ਖਿਵਿ ਖਿਵਿ ਖਿਵਣਿ ਖਿਵਾਇਆ ਹੈ।੧੪।੫੮।

ਖਿਵਣ ਖਿਵਾਇ ਹੋਈ ਮੈਂ ਖੀਵੀ, ਨਿਵਿ ਨਿਵਿ ਆਪੁ ਨਿਵਾਇਆ ਹੈ।੧੫।੫੯।
ਜਿਵ ਜਿਵ ਨਿਵਾਂ, ਖਿਵਾਂ ਮੈਂ ਤਿਵ ਤਿਵ, ਨਿਭਿ ਨਿਭਿ ਨਿਭਣ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ।੧੬।੬੦।
ਨਿਭੀ ਰਹਾਂ ਇਵ ਹੀ ਸੰਗਿ ਤੇਰੇ, ਸਰਧਨ ਇਹ ਸਰਧਾਇਆ ਹੈ।੧੭।੬੧।
ਹੇ ਸਤਿਗੁਰ! ਮੇਰੀ ਸਰਧਾ ਪੂਰਹੁ, ਜੇ ਤੁੱਠਣ ਤੋਠਾਇਆ ਹੈ।੧੮।੬੨।
ਤੁੱਠੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਰਪਾ ਕੀਨੀ, ਬਾਂਛਤ ਦਾਨੁ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ।੧੯।੬੩।
ਦਾਤੇ ਕੀਨੀ ਦਾਨੀ ਬੀਨੀ, ਮੂੰ ਪਿਰ ਅੰਕਿ ਸਮਾਇਆ ਹੈ।੨੦।੬੪।
ਅੰਕ ਸਮਾਇ ਲਾਇ ਲੜੁ ਅਪਣੇ, ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਸੰਗਿ ਰਖਾਇਆ ਹੈ।੨੧।੬੫।
ਬਾਂਹ ਪਕੜਿ ਠਾਕੁਰ ਹਉ ਘਿੱਧੀ, ਸਗਲਾ ਡੰਝੁ ਮਿਟਾਇਆ ਹੈ।੨੨।੬੬।
ਕਿਆ ਜਾਨਾ ਕਿਵ ਕੰਤੇ ਭਾਨੀ, ਅਚਰਜ ਕਹਿਣ ਨ ਜਾਇਆ ਹੈ।੨੩।੬੭।
ਨਾ ਮੈਂ ਗੁਣ ਨਾ ਸੋਭਾਵੰਤੀ, ਨਾ ਸੁੰਦਰ ਰੂਪਾਇਆ ਹੈ।੨੪।੬੮।
ਬੰਕੇ ਨੈਣ ਨ ਮੀਠੇ ਬੈਨਾ, ਕਵਣ ਗੁਣੀ ਰੀਝਾਇਆ ਹੈ।੨੫।੬੯।

ਅੰੜ੍ਹੀਵੀ ਮਿਲਾਪ ਆਤਮ ਭੋਗ ਦੇ ਅਕਹਿ ਅਨੰਦ ਕੇਲ; ਨਿਹਚਲ ਵਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਾਲਾ ਅਮਰ ਅਟਲ ਸੁਹਾਗ ਭਾਗ

ਗੁਣ ਕਾਮਣ ਕਰਿ ਕੰਤੁ ਰੀਝਾਇਆ, ਮਿੰਨਤ ਕਰਿ ਮਨਵਾਇਆ ਹੈ।੨੬।੭੦।
ਭਗਤਿ ਠਗਉਰੀ ਕਰਿ ਪਿਰੁ ਮੋਹਿਆ, ਬਿਨੇ ਮਤਾਂਤੁ ਪਕਾਇਆ ਹੈ।੨੭।੭੧।
ਆ ਮਿਲਿਆ ਸੁਰਜਨੁ ਸੁਖ ਦਾਤਾ, ਵਡਭਾਗੀ ਵਸਿ ਆਇਆ ਹੈ।੨੮।੭੨।
ਵਸਿ ਆਇਆ ਪਿਰੁ ਛੋਡਿ ਨ ਜਾਈ, ਰਸੁ ਪਿਰੀਏ ਨੂੰ ਆਇਆ ਹੈ।੨੯।੭੩।
ਰਸਿ ਰਸਿ ਭੋਗੁ ਕਰੇ ਰੀਸਾਲੂ, ਆਤਮ ਭੋਗੁ ਰਸਾਇਆ ਹੈ।੩੦।੭੪।
ਹੁਇ ਰਸਿ ਲੀਣਿ, ਰਹਾਂ ਰਸ ਖੀਵੀ, ਆਸਣ ਅਚੱਲ ਜਮਾਇਆ ਹੈ।੩੧।੭੫।
ਹਿੱਲਾਂ ਕਿਵੇਂ ਹਿੱਲ ਨ ਹੋਵੇ, ਸੁਆਦੁ ਅਗਾਧ ਚਖਾਇਆ ਹੈ।੩੨।੭੬।
ਗਟਕ ਚਾਖਿ ਮੈਂ ਗੂੰਦੀ ਹੋਈ, ਕਟਕ ਖੁਮਾਰ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ।੩੩।੭੭।
ਬਾਂਹ ਪਕੜਿ ਪਿਰਿ ਸੇਜੇ ਆਣੀ, ਅਪਣੇ ਸੰਗਿ ਲਿਟਾਇਆ ਹੈ।੩੪।੭੮।
ਸਗਲੀ ਰੈਣ ਸੈਣਿ ਨਹਿੰ ਦਿੱਤਾ, ਛਿਨੁ ਛਿਨੁ ਕੇਲ ਕੇਲਾਇਆ ਹੈ।੩੫।੭੯।
ਅਨਦ ਅਖੰਡ ਅਦੁਤਿ ਰਤ ਜਾਗਾ, ਰਮਣੀ ਤੋਂ ਜਗਵਾਇਆ ਹੈ।੩੬।੮੦।
ਜਗ ਮਗ ਦਮਕੇ ਮੁਖੁ ਰਮਣੀ ਦਾ, ਨੂਰੋ ਨੂਰ ਕਰਾਇਆ ਹੈ।੩੭।੮੧।
ਅਮੀ ਰਸਾਇਣ, ਜੋਤਿ ਮੁਸ਼ਕਣਾ, ਅੰਦਰਿ ਮੁਸ਼ਕ ਮਚਾਇਆ ਹੈ।੩੮।੮੨।
ਬਣਿਆ ਅਮਰ ਸੁਹਾਗ ਨੱਢੀ ਦਾ, ਵਰੁ ਨਿਹਚਲ ਵੀਵਾਹਿਆ ਹੈ।੩੯।੮੩।

ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਵਰ ਸੰਜੋਗ ਦੇ ਭਾਗ ਉਦੇ ਹੋਣ ਪ੍ਰਥਾਇ ਬਿਸਮ ਬਿਨੋਦੀ ਸੋਹਿਲੜੇ

ਆਵਹੁ ਭੈਣੇ ਰਲਿ ਮਿਲਿ ਗਾਵਹੁ, ਸੋਹਿਲਾ ਮੰਗਲ-ਚਾਰੜੀਆ। ੧।੮੪।
ਮੰਗਲ ਮਯ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇਵਹੁ, ਵਰੁ ਮਿਲਿਆ ਨਿਰੰਕਾਰੜੀਆ। ੨।੮੫।
ਦਿਹੋ ਅਸੀਸਾਂ ਸਖੀਓ ਸਦ ਹੀ, ਰਹੇ ਸੁਹਾਗ ਜੁਗਾਰੜੀਆ। ੩।੮੬।
ਜੁਗਾਂ ਤੋੜ ਸੁਹਾਗੁ ਅਮਰ ਦਾ, ਸਰਸੇ ਬਾਗ ਬਹਾਰੜੀਆ। ੪।੮੭।
ਅਮਰੁ ਅਟਲ ਸੁਹਾਗ ਰਹੇ, ਵਰੁ ਮਿਲਿਆ ਅਮਰ ਅਟਾਰੜੀਆ। ੫।੮੮।
ਰੁਣ ਝੁੰਜਨੜਾ ਗਾਵੋ ਸਜਨੀ, ਦਰੁ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਬੰਕ ਦੁਆਰੜੀਆ। ੬।੮੯।
ਸਹਿ ਆਪਨੜੇ ਲੜਿ ਲਾਇ ਲਈ, ਕਿਛ ਗੁਣੁ ਅਵਗੁਣੁ ਨ ਵੀਚਾਰੜੀਆ। ੭।੯੦।
ਮੈਂ ਝੱਲੀ ਅੱਲ-ਵਲੱਲੀ ਦਾ, ਸਹਿ ਕੀਤਾ ਬਹੁ ਉਪਚਾਰੜੀਆ। ੮।੯੧।
ਕਰਿ ਪਿਆਰ ਉਪਚਾਰ ਅਪਣਾਇ ਲਈ, ਮੈਂ ਸਹੁ ਵਿਟਹੁ ਬਲਿਹਾਰੜੀਆ। ੯।੯੨।

ਮੈਂ ਨੰਗ ਮਲੰਗ ਨਿਮਾਣੀ ਨੂੰ, ਬਹੁ ਲੱਗਾ ਰੰਗ ਅਪਾਰੜੀਆ।੧੦। ੯੩।
ਰੰਗ ਰੰਗੀ ਚੋਲੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗੋਲੀ, ਨਾਰ ਕੰਤ ਢੋਲਾਰੜੀਆ।੧੧। ੯੪।
ਹਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਟੋਲੀ, ਢੋਲਣ ਢੋਲੀ ਚੋਲੀ, ਦੇਹ ਸਵਾਰੜੀਆ।੧੨। ੯੫।
ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਕਢੋਲੀ, ਬਹੁ ਭਾਂਤੋਲੀ, ਪੱਟ ਲਗਾ ਅਧਿਕਾਰੜੀਆ।੧੩। ੯੬।
ਪਿਰ ਅੰਗ ਲਗੋਲੀ, ਗਲਿ ਪਹਿਨੋਲੀ, ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਫੁਲਕਾਰੜੀਆ।੧੪। ੯੭।
"ਹਮਾਰੀ ਪਿਆਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀ ਗੁਰਿ ਨਿਮਖ ਨ ਮਨ ਤੇ" ਟਾਰੜੀਆ।੧੫। ੯੮।
"ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਸਰਸਨ ਹਰਸਨ ਰੰਗਿ ਰੰਗੀ" ਕਰਤਾਰੜੀਆ।੧੬। ੯੯।
ਕਰਿ ਰਾਣੀ ਰੰਗ ਮਹੱਲਾਂ ਦੀ, ਸਹਿ ਆਪਣੇ ਸੰਗਿ ਬਿਠਾਰੜੀਆ।੧੭।੧੦੦।
ਸੰਗਿ ਸੋਹਾਂ ਬੈਠੀ ਤਖਤ ਉਤੇ, ਸਹੁ ਮੁਖ ਅਨੂਪ ਨਿਹਾਰੜੀਆ।੧੮।੧੦੧।
ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਾਵੇ ਮੁਖੜਾ, ਕੋਟ ਚੰਦ ਛਬਿ ਛਾਰੜੀਆ।੧੯।੧੦੨।
ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਨਿਹਾਰਾਂ ਸੱਜਨ, ਰੂਪ ਨ ਅਨੂਪ ਮੁਖਾਰੜੀਆ।੨੦।੧੦੩।
ਲੋਇਣ ਲਿਵਤਾਰ ਲਗਾਇ ਰਹਾਂ, ਪਿਖਿ ਯਾਰ ਘਟਾਰ ਮਝਾਰੜੀਆ।੨੧।੧੦੪।
ਖੇਲਉਂ ਸਭਿ ਰੰਗ ਰਸਾ ਪੀਆ ਸੰਗਿ, ਨ ਅਵਰਹਿ ਅਲਖ ਲਖਾਰੜੀਆ।੨੨।੧੦੫।
ਨਿਸਬਾਸਰ ਊਭੀ ਸੇਵ ਕਰਾਂ, ਸਿਰ ਅਰਪ ਧਰਾਂ ਸਰਨਾਰੜੀਆ।੨੩।੧੦੬।
ਜੀਅੜਾ ਅਰਪਾਂ ਮਨ ਤਨ ਅਰਪਾਂ, ਅਰਪਾਂ ਸਭ ਵੇਸ ਸ਼ਿੰਗਾਰੜੀਆ।੨੪।੧੦੭।
ਸਰਬੰਸ ਅਰਪਾਂ ਤਿਸ ਜਨ ਵਿਟਹੁੰ, ਜੋ ਪਿਰ ਦਰਸ਼ਨ ਵਾਪਾਰੜੀਆ।੨੫।੧੦੮।

ਦਰਸ਼ਨ-ਮਹਿਮਾ-ਮੌਜ ਰੰਗ ਬਿਸਮਾਨੀ ਮਗਨਤਾ

ਜਨ ਦਰਸ਼ਨੀਏ ਨਹਿ ਮੁਕਤਿ ਮੰਗਹਿ, ਕੀ ਬਪੁੜੀ ਮੁਕਤਿ ਬਿਚਾਰੜੀਆ।੨੬।੧੦੯।
ਸਭੁ ਤੁੱਛ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਖ਼ਤ ਤਾਜ, ਕੀ ਰਾਜੁ ਸਾਜੁ ਸੰਸਾਰੜੀਆ।੨੭।੧੧੦।
ਨਾ ਬਾਂਛਾ ਸੁਰਗ ਬਹਿਸ਼ਤਾਂ ਦੀ, ਨਾ ਰਿਧਿ ਸਿਧਿ ਦਰਕਾਰੜੀਆ।੨੮।੧੧੧।
ਛਬਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਦੀ ਮੌਜ ਵਿਖੇ, ਐਸ਼੍ਵਰਜ ਨਾ ਲੱਗੇ ਪਿਆਰੜੀਆ।੨੯।੧੧੨।
ਇਕ ਦਰਸ ਪੀਆ ਦੀ ਲਗਨ ਲਗੀ, ਸਭ ਦੁਤੀਆ ਲਗਨ ਵਿਸਾਰੜੀਆ।੩੦।੧੧੩।
ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਗੀਤਿ ਬਿਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਭਾਵੇ, ਦੂਤੀਆ ਭਾਉ ਬਿਕਾਰੜੀਆ।੩੧।੧੧੪।
ਦਰਸ਼ਨ ਬਿਨ ਧੀਰ ਧਰੇ ਕਿਮ ਜੀਅੜਾ, ਇਕੁ ਛਿਨੁ ਬਹੁਤ ਦਿਹਾਰੜੀਆ।੩੨।੧੧੫।
ਛਿਨ ਦਰਸ ਬਿਹੂਨ ਲਖੂਨ ਜੁਗਾਂ, ਬਿਨੁ ਸ਼ੀਰ ਨਾ ਜੀਵਨ ਬਾਰੜੀਆ।੩੩।੧੧੬।
ਬਿਨੁ ਨੀਰ ਨਾ ਜੀਵਨ ਮੀਨ ਬਨੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਬਿਨੁ ਸ੍ਵਾਂਤ ਬੂੰਦਾਰੜੀਆ।੩੪।੧੧੭।
ਛਿਨ ਨਾਮ ਬਿਹੀਨਾ, ਤਨੁ ਮਨੁ ਹੀਨਾ, ਮਰਨਾ ਬਿਨੁ ਦਰਸਾਰੜੀਆ।੩੫।੧੧੮।
ਛਿਨ ਦਰਸ ਬਿਨਾ ਮੋਹਿ ਨਾਹਿ ਸਰੈ, ਪਿਰ ਪੇਖਾਂ ਦਿਨ ਰੈਨਾਰੜੀਆ।੩੬।੧੧੯।
ਦਿਨ ਰੈਣ ਨਿਹਾਰਾਂ ਮੁਖ ਸਜਨੇ ਦਾ, ਝਮਕਾਂ ਨ ਪਲਕਾਰੜੀਆ।੩੭।੧੨੦।
ਇਕ ਟਕ ਪੇਖਾਂ, ਪੇਖ ਰਹਾਂ ਮੁਖੁ, ਵਾਂਗ ਚਕੋਰ ਚੰਦਾਰੜੀਆ।੩੮।੧੨੧।
ਜੇ ਸਹੁ ਡੇਖੇ ਇਕ ਵਾਰ ਮੋਹਿ, ਮੈਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਾਰ ਨੁਛਾਰੜੀਆ।੩੯।੧੨੨।
ਮਿਰੇ ਨੈਣ ਰਹੇ ਰੰਗ ਲਾਇ ਸਖੀ, ਪਿਰ ਨੈਣ ਝਲਕ ਦਿਖਲਾਰੜੀਆ।੪੦।੧੨੩।
ਵਿਚ ਨੈਣੀ ਨੈਣ ਮਿਲੇ ਪਿਰ ਕੇ, ਰੰਗ ਦੋਇ ਦੋਇ ਲੋਚਨ ਤਾਰੜੀਆ।੪੧।੧੨੪।
ਅਬ ਬੇਗਲ ਕਹਿਣ ਨ ਜਾਇ ਸਖੀ, ਭਲ ਰਹਿਣ ਮਗਨ ਮਸ਼ਟਾਰੜੀਆ।੪੨।੧੨੫।
ਸਦ ਮਸ਼ਟ ਰਹਾਂ, ਮਗਨਿਸ਼ਟ ਰਹਾਂ, ਗੂੰਗਸ਼ਟ ਭੁੰਚਿ ਗਟਕਾਰੜੀਆ।੪੩।੧੨੬।
ਗਟਿ ਅਮੀ ਚਖਾਂ, ਪਰ ਕਹਿ ਨ ਸਕਾਂ, ਹੋਇ ਬਿਸਮ ਤਕਾਂ ਬਿਸਮਾਰੜੀਆ।੪੪।੧੨੭।

ਸੁਰਤਿ ਜੋਤਿ-ਰਹੱਸ-ਗਗਨ ਉਡਾਰੀਆਂ

ਪ੍ਰਿਅ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰੇਮ ਲੱਗਾ, ਹੁਣ ਵਧ ਜਾ ਨੀ! ਸੁਖ ਰੈਨੜੀਏ। ੧।੧੨੮।
ਛਿਨ ਛਿਨ ਸਦ ਪਰਸਉਂ ਪ੍ਰਿਆ ਪਗਾ, ਘਟ ਨੀਦੜੀਏ ਦੁਖ ਦੈਨੜੀਏ। ੨।੧੨੯।
ਹੁਣ ਲਾਲ ਲਵਾਈ ਰਹੁ ਅੜੀਏ, ਸੁਣਿ ਰਸਨੜੀਏ, ਮਿਠ ਬੈਨੜੀਏ। ੩।੧੩੦।
ਸੁਣਿ ਅਮੀ ਰਸਾਇਣ ਚੂਨੜੀਏ, ਰਸੁ ਪੀ ਲੈ ਰਸਨ ਰਸੈਨੜੀਏ। ੪।੧੩੧।
ਰਸ ਦਰਸ ਟਟਾਰੇ ਰਹੋ ਲਗੀ, ਪਿਰ ਪ੍ਰੇਮ ਕਸਾਈ ਨੈਨੜੀਏ। ੫।੧੩੨।
ਨੈਨੜੀਏ, ਪ੍ਰੇਮ ਕਸੈਨੜੀਏ, ਤੂੰ ਧੰਨੀ ਪਿਰ ਦਰਸੈਨੜੀਏ। ੬।੧੩੩।
ਸੋਭਾ ਮੁਖ ਤੇ ਕਿਵ ਕਹੀ ਬਣੇ, ਪਿਰ ਸੁਖ ਦਰਸ਼ਨ ਪੇਖੈਨੜੀਏ। ੭।੧੩੪।
ਪਿਖਿ ਦਰਸ਼ਨ ਜੀਵੀਂ, ਠੰਡੀ ਥੀਵੀਂ, ਲੋਚਨ ਤਾਰ ਲਗੈਨੜੀਏ। ੮।੧੩੫।
ਘਣਿ ਪਿਆਸ ਨ ਬੁੱਝੈ, ਰੱਜ ਨ ਆਵੇ, ਸੱਜਨ ਨੈਣ ਡਿਠੈਨੜੀਏ। ੯।੧੩੬।
ਨਿੰਦ ਰੈਨ ਸੈਨ ਉਘੜੈਨੜੀਏ, ਸਦ ਜਾਗਤ ਰਹੁ ਸੁਖ ਚੈਨੜੀਏ।੧੦।੧੩੭।
ਸੁਖ ਚੈਨ ਦਰਸ ਪਰਸੈਨੜੀਏ, ਰਹੁ ਲੀਣ ਦਰਸਿ ਸੁਰਤੈਨੜੀਏ।੧੧।੧੩੮।
ਲਿਵ ਸੁਰਤਿ ਦਰਸ ਦਿਬ ਨੈਨੜੀਏ, ਖੀਵੀ ਰਹੁ ਪਿਰਮ ਚਖੈਨੜੀਏ।੧੨।੧੩੯।
ਚਖਿ ਉਲਸ਼ ਅਮੀਂ ਚਸ਼ਮੈਨੜੀਏ, ਮੁੰਧ ਨੈਨ ਕਟੋਰੜ ਭੈਨੜੀਏ।੧੩।੧੪੦।
ਭੈਣੇ ਨੀ! ਗੈਣ ਉਡੈਣੜੀਏ! ਰਹੁ ਗਗਨ ਚੜ੍ਹੀ ਪੰਖੈਨੜੀਏ।੧੪।੧੪੧।
ਖੰਭ ਸੁਰਤਿ ਪਿਰੰਮ ਜੜੈਨੜੀਏ, ਰਹੁ ਸੁਰਤੀ ਸੁਰਤਿ ਸਮੈਨੜੀਏ।੧੫।੧੪੨।
ਨਾ ਉਤਰੀਂ ਹੇਠਾਂ ਸੁਰਤਿ ਕੁਰੇ, ਧੁਰਿ ਸੁਰਤਿ ਮੰਡਲ ਖੇਡੈਨੜੀਏ।੧੬।੧੪੩।

ਗਗਨ-ਅਗੰਮੀ-ਗੰਮਤਾ-ਸਿਮਰਨ ਜੁਗਤੀ

ਤੁਣਕੀ ਰਖਿ ਡੋਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਖਿਡੋਰੀ, ਲਿਵ-ਰਸ-ਤਾਰ ਜੁੜੈਨੜੀਏ।੧੭।੧੪੪।
ਤੂਟਹਿ ਨਹਿ ਤੋਰੀ, ਛੁਟਹਿ ਨਾ ਛੋਰੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਤਣੀ ਖਿੰਚੈਨੜੀਏ।੧੮।੧੪੫।
ਹਿਚਹਿ ਤਾਂ ਕਸਿ ਕਸਿ ਚਾਬੁਕ ਮਾਰੀਂ, ਪ੍ਰੇਮ ਪੀਘ ਝੂਟੈਨੜੀਏ।੧੯।੧੪੬।
ਧੁਰਿ ਨਾਭ ਤੀਕ ਰਸੁ ਪਵਨ ਉਤਾਰੀਂ, ਗਗਨੀ ਸੁਰਤਿ ਚੜ੍ਹੈਨੜੀਏ।੨੦।੧੪੭।
ਗੜ੍ਹ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਨਭਿ ਸੁਆਸ ਚੜ੍ਹਾਵੀਂ, ਨਾਭਿ ਪਵਨ ਉਤਰੈਨੜੀਏ।੨੧।੧੪੮।
ਅਗਮ ਦੁਰਗਮ ਗੜ੍ਹ ਕਪਾਟ ਖੁਲ੍ਹਾਵੀਂ, ਸੰਪਟ ਜੋਤਿ ਜਗੈਨੜੀਏ।੨੨।੧੪੯।
ਦਿਆਲ ਲਾਲ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਵੀਂ, ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਖੋਲ੍ਹੈਨੜੀਏ।੨੩।੧੫੦।
ਲਾਲਨ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਰੰਗੁ ਲਾਲ ਬਣਾਵੀਂ, ਆਤਮ ਰੰਗ ਰੰਗੈਨੜੀਏ।੨੪।੧੫੧।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਪਿਰ ਸੰਗਿ ਰਲੀਆਂ ਮਾਣੀਂ, ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ਅਰਪੈਨੜੀਏ।੨੫।੧੫੨।

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਸਿਮਰਨ, ਸੁਆਮੀ ਨਾਮੁ ਨਾਮੀ ਦਾ ਸਮ ਲਖਛਕੀ ਸਾਂਗੋਪਾਂਗ ਦਿੱਬ ਦਰਸਾਰ;

ਪਿਰੁ ਘਰਿ ਵਰੁ ਰਲੀਆਲਾ ਪਾਇਆ, ਗੁਰਮੰਤਰ ਸਿਮਰੈਨੜੀਏ।੨੬।੧੫੩।
ਲਾਲ ਰਤੀ ਲਾਲੀ ਤੂੰ ਹੋਈ, ਲਾਲਨ ਲਪਟ ਲਵੈਨੜੀਏ।੨੭।੧੫੪।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਭਈ ਨਿਚਿੰਦ ਲਾਲਨੀ, ਸ਼ਬਦ ਆਨੰਦ ਖਿੜੈਨੜੀਏ।੨੮।੧੫੫।
ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਤੂੰ ਭਈ ਸੁਹਾਗਣਿ, ਅਜਪਾ ਜਾਪੁ ਜਪੈਨੜੀਏ।੨੯।੧੫੬।
ਸੋ ਸਿਮਰਨ ਖਿਨ ਪਲ ਨਾ ਵਿਸਾਰੀਂ, ਭੈਣੇ ਸੁਘੜ ਸੁਜੈਨੜੀਏ।੩੦।੧੫੭।
ਜਿਸ ਸਿਮਰਤ ਮਨ ਹੋਏ ਆਨੰਦਾ, ਸੋ ਕਿਉਂ ਵਿਸਰਹਿ ਭੈਨੜੀਏ।੩੧।੧੫੮।

ਬਿਸਮ ਰਹੱਸੀ ਜੀਰਾਂਦ

ਜਿਸ ਸਿਮਰਨ ਭੇਟਹਿ ਗੋਬਿੰਦਾ, ਸਿਮਰਿ ਦਰਸੁ ਭੇਟੈਨੜੀਏ।੩੨।੧੫੯।
ਸਿਮਰਤ ਉਤਰੇ ਮਨਹੁ ਜੰਗੀਲਾ, ਥੀਉ ਦਰਸ ਦਰਪੈਨੜੀਏ।੩੩।੧੬੦।

ਮਿਲਬੇ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਪਰੇ ਪਰੀਲਾ, ਮਿਲਿ ਰਹੁ ਮੇਲ ਮਿਲੈਨੜੀਏ।੩੪।੧੬੧।
ਮੋਹਨ ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ਰੰਗੀਲਾ, ਮੋਹੀ ਗੁਰ-ਮੰਤੈਨੜੀਏ।੩੫।੧੬੨।

ਦਰਸ਼ਨ ਦਰਪਨੀ ਲੀਲ੍ਹਾ

"ਬਾਸਿ ਰਹਿਓ ਹੀਅਰੇ ਕੈ ਸੰਗੇ", ਵਿਗਸ ਦਰਸ ਲੀਲੈਨੜੀਏ।੩੬।੧੬੩।
ਲੀਲ੍ਹਾ ਅਜਬ ਬਣੀ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ, ਦਰਪਨ ਦਰਸ ਸਮੈਨੜੀਏ।੩੭।੧੬੪।
ਦਰਪਨ ਦਰਸ਼ਨ ਪਾਰਸ ਪਰਸਨ ਹੋਈ ਦਰਸ ਰਤੈਨੜੀਏ।੩੮।੧੬੫।
ਦਰਸ ਰਤੰਨੀ ਦਰਸ ਦ੍ਰਪੰਨੀ, ਕੰਚਨ ਵੰਨ ਰੁਪੈਨੜੀਏ।੩੯।੧੬੬।
ਤਉ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਿ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸ਼ਨ, ਦਿੱਸੇ ਦਿੱਬ ਦਰਸੈਨੜੀਏ।੪੦।੧੬੭।
ਤਾਹੀਉਂ ਤੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਰਪੰਨੀ, ਹਰਿ ਵਰੁ ਘਰਿ ਨਿਰਖੈਨੜੀਏ।੪੧।੧੬੮।

ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਚੰਡ ਖੰਡ ਗਾਥਾ

ਮੁੱਠੀ ਆਪ ਪ੍ਰੇਮ ਮੋਹਨ ਦੀ, ਭੀ ਮੋਹਨੁ ਮੋਹੈਨੜੀਏ।੪੨।੧੬੯।
ਫਿਰ ਮੁੱਠੀ ਨੇ ਮੋਹਨ ਮੋਹਿਆ, ਪ੍ਰੇਮ ਬੰਧਨ ਬੰਧੈਨੜੀਏ।੪੩।੧੭੦।
ਪ੍ਰੇਮ ਬੰਧਨੀ ਪੇਚੇ ਪੈ ਗਏ, ਪ੍ਰੇਮ ਇਸ਼ਕ ਪੇਚੈਨੜੀਏ।੪੪।੧੭੧।
ਇਸ਼ਕ ਪੇਚੀਏ ਫਸੇ ਬੁਝੀਏ, ਧਨ ਪਿਰ ਜੋਤਿ ਜੁਤੈਨੜੀਏ।੪੫।੧੭੨।
ਜੋਤਿ ਜੁੜੀਵੇ ਜੱਫੇ ਪਾ ਲੈ, ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਜੋਤੈਨੜੀਏ।੪੬।੧੭੩।
ਜੋਤਿ ਜਗਮਗੀ ਹੁਸਨ ਚੜ੍ਹੇ ਦਗ ਦਾਮਨਿ ਹੁਸਨ ਦਗੈਨੜੀਏ।੪੭।੧੭੪।
ਦਗ ਜੋਤਿ ਹੁਸੰਨੀ ਦਾਮਨੀਏ, ਵਡ ਚਮਕ ਦਮਕ ਦਿਖਲੈਨੜੀਏ।੪੮।੧੭੫।
ਸਦ ਹੁਸਨ ਬਹਾਰ ਖਿੜੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ, ਦਿਦਾਰ ਨਿਗਾਰ ਨਵੈਨੜੀਏ।੪੯।੧੭੬।
ਨਵ ਨਕਸ਼ ਨਿਗਾਰਿ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਨਵਲ, ਨਵ ਛਬਿ ਬਹਾਰ ਗੁਲਸ਼ੈਨੜੀਏ।੫੦।੧੭੭।

ਅਨਿਕ ਰੰਗਨੀ, ਬਹੁ ਤੂੰਗਨੀ, ਲਲਤ ਬਿਵਸਥਨੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਹਾਗਨ ਦੇ ਅਲੰਕ੍ਰਿਤੀ ਅਨੁਰਾਗ

ਸਦ ਬਹਾਰੀਆ ਗੁਲਸ਼ਨ ਖਿੜਿਆ, ਖਿੜ ਬੁਲਬੁਲ ਚਹਿਚੈਨੜੀਏ।੫੧।੧੭੮।
ਸ਼ਬਦ ਚਹਿਚਹੇ ਤ੍ਰਾਨੇ ਗਾਵੀਂ, ਤ੍ਰੰਗ ਕੁਰੇ ਪਿਕਬੈਨੜੀਏ।੫੨।੧੭੯।
ਹੋਹੁ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਸਦਾ ਨਿਹਾਲੀ, ਰੰਗ ਤ੍ਰੰਗ ਤ੍ਰੰਗੈਨੜੀਏ।੫੩।੧੮੦।
ਹੁਣ ਫੁਲ ਫੁਲ ਬਹਿ ਗੁਲਮਸਤ ਕੁਰੇ, ਸੁਣਿ ਅੰਦਲੀਬ ਖੁਸ਼ਲਹਿਨੜੀਏ।੫੪।੧੮੧।
ਸਦ ਤੂੰ, ਤੂੰ, ਤੂੰ ਕੂਕੈਨੜੀਏ, ਮੈਂ, ਮੈਂ, ਮੈਂ ਸਗਲ ਤਜੈਨੜੀਏ।੫੫।੧੮੨।
ਕਰਤਾਰ ਚਵੀਂ, ਕਰਤਾਰ ਲਵੀਂ, ਕਰਤਾਰ ਰਵੀਂ, ਕੰਤੈਨੜੀਏ।੫੬।੧੮੩।
ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ, ਕੰਤੀ ਭਗਵੰਤੀ, ਸਹੁ ਕਰਤਾਰ ਰਵੈਨੜੀਏ।੫੭।੧੮੪।
ਕੰਤ ਅਨਰਾਗਨ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣ, ਉਜਲ ਭਾਗ ਮਥੈਨੜੀਏ।੫੮।੧੮੫।
ਤੇਰੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਕਪਾਟ ਘਾਟ ਗੁਪਤੇ, ਲਿਵ ਜੋੜਿ ਲਿਲਾਟ ਲਿਖੈਨੜੀਏ।੫੯।੧੮੬।
ਵਡ ਜਲਵ ਜਲਾਲ ਜਮਾਲ ਲਸੇ, ਲਾਲੜੀਏ, ਬਾਲ ਜੁਬੈਨੜੀਏ।੬੦।੧੮੭।
ਜੋਬਨ ਬਾਲੀ, ਘਟਿ ਲਾਲ ਲੁਪਤ, ਨਹਿ ਛਾਨੀ ਭਾਲ ਲੁਕੈਨੜੀਏ।੬੧।੧੮੮।
ਇਸ਼ਕ ਮੁਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਛਪੇ ਛਪਾਇਆ, ਮਹਿਕ ਇਸ਼ਕ ਮੁਸ਼ਕੈਨੜੀਏ।੬੨।੧੮੯।

ਸ਼ਬਦ ਨਾਦ ਨਿਰੋਤਮ ਜੋਤਿ-ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਰਗੁਣਾਨੰਦ ਨਿਰਤਕਾਰੀ

ਘੁੰਗਟਿ ਖੋਲ੍ਹਿ ਨਿਸੰਗ ਨੱਚ ਹੁਣ, ਨਿਰਗੁਣ ਨਾਚੁ ਨਿਚੈਨੜੀਏ।੬੩।੧੯੦।
ਨਿਰਤਿਕੁਰੇ! ਗੁਣ ਰੁਣ ਝੁਣ ਗਾਵੀਂ, ਉਨਮਨ ਨਿਰਤਿ ਕਰੈਨੜੀਏ।੬੪।੧੯੧।
ਅਨਹਦ ਤੂਰ ਸਬਦ ਧੁਨਿ ਵਾਵੀਂ, ਗੁਰਗਮ ਗਯਾਨ ਪਦੈਨੜੀਏ।੬੫।੧੯੨।
ਗੁਰਗਮ ਪਦ ਸੰਨਿਆਸ ਸਿੰਘਾਸਨ, ਮਿਲਿਆ ਗੁਰ ਹੰਸੈਨੜੀਏ।੬੬।੧੯੩।

ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨਿ ਭਈ ਸੰਨਿਆਸਣ, ਧਿਆਨ ਬਿਭੂਤ ਰਮੈਨੜੀਏ।੬੭।੧੯੪।
ਇੜਾ, ਪਿੰਗਲਾ, ਸੁਖਮਨ ਲੰਘੀਂ, ਤ੍ਰਿਬੈਣੀ ਮੱਜੈਨੜੀਏ।੬੮।੧੯੫।
ਤ੍ਰਿਕੁਟੀ ਫੋਰ, ਜੋਰ ਲਿਵ ਊਚੀ, ਅਨਹਦ ਬੇਨ ਬਜੈਨੜੀਏ।੬੯।੧੯੬।
ਅਕੱਥ ਬੇਨ, ਕਥਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੀਤ ਗਵੈਨੜੀਏ।੭੦।੧੯੭।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੈਨੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੈਨੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗੁਨਚ ਦਹੈਨੜੀਏ।੭੧।੧੯੮।

ਸਹਜ-ਸੁਖ-ਆਤਮ ਬਿਵਸਥਾ ਨਿਰੂਪਨੀ ਦੀ ਬਿਸਮ ਰਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਥਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਐਨੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚੁਐਨੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਗੁ ਭੁਗੈਨੜੀਏ।੭੨।੧੯੯।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਤੁ ਭੋਗ ਰਸੁ ਭੁਗਵੀਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਾਗੁ ਲਗੈਨੜੀਏ।੭੩।੨੦੦।
ਤੱਤੁ ਮਥੈਣੀ, ਤੱਤੁ ਕਢੈਣੀ, ਤੱਤੋ ਤੱਤੁ ਲਖੈਨੜੀਏ।੭੪।੨੦੧।
ਤੱਤ ਲਹੀਂ, ਗੁਰਮਤਿ ਮਤਿ ਗੂੜ੍ਹੀ, ਗੁਰਗਮ ਗਿਆਨ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹੈਨੜੀਏ।੭੫।੨੦੨।
"ਗਿਆਨ ਰਾਉ ਜਬ ਸੇਜੈ ਆਵੈ", ਬਿਛ ਰਹੁ ਸੇਜ ਬਿਛੈਨੜੀਏ।੭੬।੨੦੩।
ਬਿਛਿ ਬਿਛਿ ਸੇਜ ਬਿਛਾਵੀਂ ਰੁਚਿ ਰੁਚਿ, ਅੰਙਣ ਸੇਜ ਸਜੈਨੜੀਏ।੭੭।੨੦੪।
ਨੈਣਾਂ ਪਿਰੀ ਬਿਛਉਣਾ ਸਾਜੀਂ, ਨਿਜ ਆਤਮ ਸੇਜੈਨੜੀਏ।੭੮।੨੦੫।
ਸੇਜੈ ਆਤਮ ਨੈਣ ਜੜਾਵੀਂ, ਅੰਙਣ ਸੇਜ ਸੁਹੈਨੜੀਏ।੭੯।੨੦੬।
ਬਿਨਉ ਕਰੇ ਕਰਿ, ਅਜਰ ਜਰਾਵੀਂ, ਪਿਰ ਸੰਗਿ ਕੇਲੁ ਮਚੈਨੜੀਏ।੮੦।੨੦੭।
ਅਨਦਿਨੁ ਆਤਮ ਭੋਗ ਰਚਾਵੀਂ, ਅਮਰ ਸੁਹਾਗੁ ਹੰਢੈਨੜੀਏ।੮੧।੨੦੮।
ਪਿਰ ਰੀਸਾਲੂ ਕੰਤ ਹੰਢਾਵੀਂ, ਮਸਤਕ ਭਾਗ ਲਿਖੈਨੜੀਏ।੮੨।੨੦੯।
ਭੋਗੀਂ ਆਪ ਭੋਗੁ ਭੋਗਾਵੀਂ, ਭੋਗ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਭੁਗੈਨੜੀਏ।੮੩।੨੧੦।
ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਪ੍ਰਸਾਦ ਛਕਾਵੀਂ, ਅਮੀ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਛਕੈਨੜੀਏ।੮੪।੨੧੧।
ਭੁੰਚੀਂ ਆਪਿ ਸਗਲ ਭੁੰਚਾਵੀਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਭੁੰਚੈਨੜੀਏ।੮੫।੨੧੨।
ਬਿਸਮ ਰਸਾਇਣ ਗਟਕ ਚਖਾਵੀਂ, ਅਮੀਂ ਗਟਾਕ ਚਖੈਨੜੀਏ।੮੬।੨੧੩।
ਰੋਮਿ ਰੋਮਿ ਰਸੁ ਅਮੀਂ ਚੁਆਵੀਂ, ਅਮੀਂ ਪੁਕਾਰ ਛਡੈਨੜੀਏ।੮੭।੨੧੪।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾਇਆਂ ਖਰੀ ਸੁਖਾਲੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਿਵ ਮੱਜੈਨੜੀਏ।੮੮।੨੧੫।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੱਜਨ ਸਹਿਜ ਸਮੱਜਨ, ਕਰਿ, ਗੁਰ ਗੋਰਿ ਸਮੈਨੜੀਏ।੮੯।੨੧੬।
ਗੁਰ ਲਿਵਿ ਜੋਰਿ, ਗੁਰੂ ਸਰਿ ਨ੍ਹਾਵੀਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲੋਰ ਲਿਵੈਨੜੀਏ।੯੦।੨੧੭।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਸਰਿ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਵੀਂ, ਗੁਰ ਸਰਵਰ ਨ੍ਹਾਵੈਨੜੀਏ।੯੧।੨੧੮।
"ਗੁਰ ਦਰੀਆਉ ਸਦਾ ਜਲੁ ਨਿਰਮਲੁ, ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ" ਧੁਵੈਨੜੀਏ।੯੨।੨੧੯।
ਹੰਸ ਮਰਾਲ ਹੋਣ ਖਗ ਨ੍ਹਾਤੇ, ਕਾਗੋਂ ਹੰਸ ਕਰੈਨੜੀਏ।੯੩।੨੨੦।
ਅਮੀ ਭੋਗ ਛਾਂਦੇ ਵਰਤਾਵੀਂ, ਗਹਿ ਗੱਫੇ ਵਰਤੈਨੜੀਏ।੯੪।੨੨੧।
ਗਹਿਗਚ ਤਰਾਰੇਜ਼ ਗੁਰ ਗੱਫੇ, ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨਿ ਤਰਸੈਨੜੀਏ।੯੫।੨੨੨।
ਤਰਸਣਿ ਸੁਰ ਨਰ ਮੁਨਿ ਜਨ ਸਾਰੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਖ ਨ ਸਕੈਨੜੀਏ।੯੬।੨੨੩।
ਸੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਗੁਰ ਘਰੇ ਦਿਖਾਇਆ, ਘਟਿ ਘਟਿ ਭਰਪੁਰ ਲੈਨੜੀਏ।੯੭।੨੨੪।
ਗਟਿ ਗਟਿ ਪੀਵੀਂ ਘੁੱਟ ਅਮੀਂ ਦੇ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਅਪਿਉ ਪਿਐਨੜੀਏ।੯੮।੨੨੫।
ਪੀ ਪੀ ਅਪਿਉ ਪਿਆਲੇ ਖੀਵੀਂ, ਖੀਉ ਭੈਣੇ ਖੀਵੈਨੜੀਏ।੯੯।੨੨੬।

ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਚੰਡ ਖੰਡ ਵਿਖੇ ਭੀ ਅਭਿਆਸ ਖੜਗ ਰੂਪੀ ਨਾਮ (ਸਿਮਰਨ) ਤੱਤ ਗਿਆਨ ਖੰਡੇ ਦਾ ਅਖੰਡ ਅਨਹਦੀ ਝੁਨਕਾਰ, ਅੰਦਰ ਸੁਤੇ ਸੁਭਾਵ ਸਹਿਜ ਰੁਮਕਾਉ

ਬੁੱਢ ਸੁਹਾਗਣ ਥੀਵੀਂ ਅੜੀਏ, ਜੀਉ ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੀਵੈਨੜੀਏ।੧੦੦।੨੨੭।
ਜੀਉਣ ਜੋਗੀਏ ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੀਵੀਂ, ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲੈਨੜੀਏ।੧੦੧।੨੨੮।
ਸਦ-ਜੀਵਨੀਆ ਮੇਲੁ ਮਿਲੀਵੀਂ, ਬਿਸਮ ਜੋਤਿ ਲੀਣੈਨੜੀਏ।੧੦੨।੨੨੯।
ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਬਾਣੀ, ਅੱਤਿ ਬਿਸਮਾਣੀ, ਗੁਰ ਪ੍ਰਗਾਸ ਜੋਤੈਨੜੀਏ।੧੦੩।੨੩੦।
ਜੋਤਿ ਰੰਗੈਣੀ, ਜੋਤਿ ਜਗੈਣੀ, ਜਗਨ ਜੋਤਿ ਗੁਰ ਬੈਨੜੀਏ।੧੦੪।੨੩੧।
ਗੁਰ ਗੁਰੁ ਕਰੀਂ, ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗਾਵੀਂ, ਵਾਹੁ ਬਿਸਮਾਦ ਫਹੈਨੜੀਏ।੧੦੫।੨੩੨।
ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਚਵਿ! ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਕੀ ਨਿਆਈਂ, ਦਰਸ-ਬੂੰਦ ਤਿਰਖੈਨੜੀਏ।੧੦੬।੨੩੩।
ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਚਵੀਂ! ਚਵੈ ਚਵਿ ਤ੍ਰਿਪਤੀਂ, ਪ੍ਰਿਆ ਦਰਸ਼ਨ ਤ੍ਰਿਪਤੈਨੜੀਏ।੧੦੭।੨੩੪।
ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਿ, ਭੀ ਪ੍ਰਿਉ ਬੋਲੀਂ, ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਰਟਨ ਰਟੈਨੜੀਏ।੧੦੮।੨੩੫।
ਪ੍ਰਿਉ ਪਿਉ ਬਾਣੀ, ਮਹਿਮ ਮਹਾਣੀ, ਪ੍ਰਿਉ ਚਉ ਅਕੱਥ ਕਥੈਨੜੀਏ।੧੦੯।੨੩੬।
ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਟੇਰ ਟੇਵ ਅਤਿ ਮੀਠੀ, ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਚਵਨ ਚਵੈਨੜੀਏ।੧੧੦।੨੩੭।
ਚਰਨੀਂ ਲਗਿ ਲਗਿ ਪ੍ਰਿਉ ਪ੍ਰਿਉ ਟੇਰੀਂ, ਚਰਨ ਸਰਨ ਮੌਜੈਨੜੀਏ।੧੧੧।੨੩੮।

ਚਰਨ ਕਮਲ ਲਿਵ ਬਿਸਮਲੀਣਤਾ

ਚਰਨ ਕਮਲ ਦਲ ਜੋਤਿ ਸੁਜਾਣੀ, ਮਾਣੀਂ ਮੌਜ ਸੁਜੈਨੜੀਏ।੧੧੨।੨੩੯।
ਸੰਪਟ ਜੋਤਿ ਚਰਨ ਕਮਲਾਣੀ, ਮੌਜ ਮਾਣ ਮ੍ਰਿਗ ਨੈਨੜੀਏ।੧੧੩।੨੪੦।
ਚਰਨ ਕਮਲ ਸੰਪਟ ਦਲ ਮੌਜਾਂ ਮਾਣੀਂ ਅਲਿ ਕਮਲੈਨੜੀਏ।੧੧੪।੨੪੧।
ਜੋਤਿ ਸੰਪਟੀ ਵਾਸ ਸੁਗੰਧਾਂ, ਲੈ, ਰਸ ਵਾਸ ਵਸੈਨੜੀਏ।੧੧੫।੨੪੨।
ਨਾਭਿ ਕਮਲ ਵਿਚਿ ਵਾਸ ਵਸਾਈਂ, ਵਸ ਰਹੁ ਨਾਫ਼ ਨਫ਼ੈਨੜੀਏ।੧੧੬।੨੪੩।
ਅਮਿਉ ਰਸੈਣੀ ਨਾਫ਼ਾ ਮੁਸ਼ਕਿਆ, ਬਿਸਮੀ ਰਹੁ ਬਿਸਮੈਨੜੀਏ।੧੧੭।੨੪੪।
ਬਿਸਮਨ ਬਿਸਮ ਕੌਰ ਤੂੰ ਹੋਈਂ, ਸਦ-ਸੁਹਾਗਵੰਤੈਨੜੀਏ।੧੧੮।੨੪੫।
ਬਿਸਮ ਰੰਗਾਈ, ਬਿਸਮ ਰਹਾਈ, ਨੈਨ ਬਿਸਮ ਰੰਗੈਨੜੀਏ।੧੧੯।੨੪੬।
ਦਿੱਬ ਨੈਣ ਲਿਵ ਬਿਸਮ ਲੀਣ, ਵਾਹੁ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਰਤਵੈਨੜੀਏ।੧੨੦।੨੪੭।

ਰੰਗਿ ਜੋਤਿ ਅਮਰ ਜੀਵੀਣਤਾ

ਸ਼ਬਦ ਰਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਰੱਜੀ, ਰਸ ਰਹੁ ਅਮੀਂ ਅਘੈਨੜੀਏ।੧੨੧।੨੪੮।
ਅਮੀਂ ਅਘਾਈ, ਗੁਰੂ ਰਜਾਈ, ਸਦ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਹੈਨੜੀਏ।੧੨੨।੨੪੯।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਅਮੀਂ-ਉਮਗਾਈ, ਛਲਕ ਅਮੀਂ ਛਲਕੈਨੜੀਏ।੧੨੩।੨੫੦।
ਅਮੀਂ ਜੋਤਿ ਰਸੁ ਛਲਕਾਂ ਮਾਰੇ, ਉਮਗ ਨਾਭਿ ਭਰਵੈਨੜੀਏ।੧੨੪।੨੫੧।
ਨਾਭਿ ਕਮਲ ਰਸੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰਿਆ, ਆਤਮ ਤੱਤ ਚੁਐਨੜੀਏ।੧੨੫।੨੫੨।
ਪਿਰ ਸੰਗ ਆਤਮ ਭੋਗ ਕਰੇ, ਭੁਗਿ ਆਪਿ ਭੋਗ ਭੁਗਵੈਨੜੀਏ।੧੨੬।੨੫੩।
ਭੁਗਿ ਭੁਗਿ ਪੁਗੀਂ ਅਮਰ ਪੁਰੇ, ਪੁੱਗ ਅਮਰ ਕੁਰੇ ਅਮਰੈਨੜੀਏ।੧੨੭।੨੫੪।
ਪੁੱਗਿ ਪੁੱਗਿ ਤੂੰ ਅਮਰ ਹੋਈ, ਰੰਗਿ ਜੋਤਿ ਅਮਰ ਜੀਵੈਨੜੀਏ।੧੨੮।੨੫੫।

ਬੈਂਤ

ਰਸ-ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਤਰ ਆਤਮ ਭੋਗ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਨਿਰੂਪਨ

ਰਾਵਲ ਰਸਕ ਅਨੰਦੀਏ ਰਸੀਅੜੇ ਨੇ, ਚੋਜ ਅਨੰਦੀਆ ਭੋਗ ਰਚਾਵਣਾ ਈਂ।
ਨਾਹੁ ਨਾਰ ਰਾਵੈ, ਨਾਰ ਨਾਹੁ ਰਾਵੈ, ਓਤਿ ਪੋਤਿ ਰਸ ਬਿਸਮ ਰਹਾਵਣਾ ਈਂ।
ਅਚਰਜ ਸੁਆਦ, ਬਿਸਮਾਦ ਦੀ ਲਪਟ ਲੈ ਕੇ, ਲੋਟ ਪੋਟ ਰਸ ਘੋਟ ਹੋ ਜਾਵਣਾ ਈਂ।
ਕਾਮ ਸੁਆਦ-ਰਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਭੋਗੀਆਂ ਨੂੰ, ਆਤਮ ਭੋਗ ਦਾ ਭੇਦ ਕੀ ਆਵਣਾ ਈਂ।੧।

ਪੰਜ-ਭੂਤਕੀ ਮਰਦ ਨਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ, ਲਿੰਗ ਭੇਦ ਵਾਲਾ ਏਥੇ ਲੇਸ ਨਾਹੀਂ।
ਬਿਖੇ ਬਾਸ਼ਨਾ ਤੇ ਕਾਮ ਸੁਆਦਿ ਵਾਲੇ, ਕਿਸੇ ਜੀਵ ਦਾ ਈਹਾਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਾਹੀਂ।
ਮਰਦ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਦੇਹ-ਜਾਮਿਆਂ ਦਾ, ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਏਥੇ ਭੰਗ ਭੇਸ ਨਾਹੀਂ।
ਆਤਮ ਭੋਗ ਭਾਗੀ, ਇਕ ਸਾਰ ਦੋਈ, ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਹੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਹੀਂ।੨।

ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਰਸ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਈ ਆਤਮ-ਅਨੰਦ-ਮਹਾਂ ਰਸ ਭੋਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਗੁਰਮਤਿ ਅੰਦਰ ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ

ਗੁਰੂ ਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਨਰ ਨਾਰ ਦੋਹਾਂ, ਇਕ-ਸਾਰ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਣੋ।
ਜ਼ਨੋ ਮਰਦ ਸਾਰੇ ਬਸ਼ਰ, ਨਾਰੀਆਂ ਹਨ, ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੀ ਪੁਰਖ ਕਰਤਾਰ ਜਾਣੋ।
ਓਹੀ ਪੁਰਖ ਏਹਨਾਂ ਸਭੇ ਨਾਰੀਆਂ ਦਾ, ਰਾਵਣਹਾਰ ਸੱਚਾ ਭਰਤਾਰ ਜਾਣੋ।
ਸਭੇ ਘਟਾਂ ਅੰਦਰਿ ਓਹੁ ਅਲਿਪਤ ਵਰਤੇ, ਸਭੇ ਘਟਾਂ ਦਾ ਭੋਗਣੇਹਾਰ ਜਾਣੋ।੩।

ਗੁਪਤ ਵਰਤਦਾ ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅੰਦਰਿ, ਐਪਰ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਹੋਂਵਦਾ ਹੈ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਮਿਆਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਰੂਹ ਘਟਾਂ ਹਿਰਦੇ, ਕਿਰਨ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਭੋਂਵਦਾ ਹੈ।
ਰਸ-ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਗਿਆਨ ਉਸ ਦਾ, ਗਿਆਨ ਰਾਉ ਹੋ ਕੇ ਰਸੁ ਚੋਂਵਦਾ ਹੈ।
ਗਿਆਨ ਰਾਉ ਹੋ ਕੇ ਘਟੀਂ ਭੋਗੁ ਭੋਗੇ, ਗਿਆਨ ਰਾਉ ਹੋ ਨਿਕਟ ਖਲੋਂਵਦਾ ਹੈ।੪।

ਭੋਗ ਗਿਆਨ ਅਰਥਾਤ ਆਤਮ ਅਨੰਦ ਭੋਗ

ਰਮੇ ਸੇਜੜੀ ਹੋਇ ਕੈ ਰਾਉ ਰਸੀਆ, ਜਾਂ ਬਲੋਵਣਾ ਸ਼ਬਦ ਬਲੋਂਵਦਾ ਹੈ।
ਰਸਕ ਰਸੀਅੜਾ ਸ਼ਬਦ ਭਤਾਰ ਹੋ ਕੇ, ਅੰਤਰਿ ਆਤਮੇ ਸ਼ਬਦ ਸੰਜੋਂਵਦਾ ਹੈ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਤਤੁ ਗਿਆਨ ਉਸਦਾ, ਗਿਆਨ ਖੜਗ ਕਰਿ ਜਾਪੁ ਜਪੋਂਵਦਾ ਹੈ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਤੱਤ-ਰਸ-ਜੋਤਿ ਖੜਕਾਇ ਖੰਡਾ, ਭੋਗ ਗਿਆਨ ਦਾ ਝੋਵਣਾ ਝੋਂਵਦਾ ਹੈ।੫।

ਇਹ ਅਲੌਕਕੀ ਭੋਗ ਭੁਗਾਇ ਤਿਸੇ, ਲੜਿ ਆਪਣੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਇ ਲੇਵੈ।
ਤੁੱਠੇ ਪੁਰਖੁ ਭਤਾਰੁ ਜਿਸੁ ਜੰਤੁ ਉਤੇ, ਤਿਸੇ ਆਪਣੇ ਪੰਨੜੇ ਪਾਇ ਲੇਵੈ।
ਓਹ ਰਲਾਈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਭੀ ਨਾਹਿ ਰਲੇ, ਜਿਸੇ ਆਪਣੀ ਬਧੂ ਬਣਾਇ ਲੇਵੈ।
ਜੀਹਨੂ ਅਮਰ ਸੁਹਾਗੀਆ ਨਾਹੁ ਮਿਲਿਆ, ਸਦਾ ਅਮਰ ਸੁਹਾਗੁ ਹੰਢਾਇ ਲੇਵੈ।੬।

ਜੋਈ ਨਾਰ ਨਰੁ ਅਮਰ ਸੁਹਾਗ ਭਾਗੀ, ਸੋ ਭਤਾਰ ਦੀ ਬਧੂ ਸਦਾਇ ਲੇਵੈ।
ਸੱਚੇ ਭਾਗ ਸੁਲੱਖਣੇ ਕੰਤ ਸੰਗੇ, ਓਹ ਅਨੰਦ ਵਿਵਾਹ ਕਰਾਇ ਲੇਵੈ।
ਹਾਵ ਭਾਵ ਸੇਤੀ ਰਾਵਿ ਰਾਵਲੇ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਮਿੱਕ ਹੋਇ ਸੇਜ ਸਵਾਇ ਲੇਵੈ।
ਰਮੇ ਕੰਤ ਕਿ ਕੰਤ ਨੂੰ ਨਾਰ ਰਮੇ, ਨਾਰੀ ਪੁਰਖ ਦਾ ਭੇਦ ਮਿਟਾਇ ਲੇਵੈ।੭।

ਜਦੋਂ ਏਸ ਪਦ ਪ੍ਰਗ ਖਲੋਇ ਕੋਈ, ਸੋਈ ਪੁਰਖ ਦਾ ਰੂਪ ਵਟਾਇ ਲੇਵੈ।
"ਪੁਰਖੈ ਸੇਵਹਿ ਸੇ ਪੁਰਖ" ਹੀ ਹੋਇ ਜਾਵਹਿ, ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਦਾ ਭਾਵ ਘਟਾਇ ਲੇਵੈ।
ਏਸ ਭਾਵ ਘਟੇ ਬਿਨੁ ਨਿਜ ਤਾਈਂ, ਪ੍ਰਾਨੀ ਨਾਰ ਹੀ ਰੂਪ ਜਣਾਇ ਲੇਵੈ।
ਮਾਰਗੁ ਖੇਲ ਪ੍ਰਿੰਮ ਵਿਲੱਖਣਾ ਹੈ, ਗੱਲੀਂ ਗਿਆਨੁ ਨ ਕੋਈ ਢੂੰਢਾਇ ਲੇਵੈ।੮।

ਪੁਗ ਖਲੋਵਨੀ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮੇਵ ਅਭੇਵ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪਦ

ਪੁਰਖ ਹੋਇ ਕੈ ਪੁੱਗ ਖਲੋਇ ਜੋਈ, ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਜੀਉਂਦੇ ਜੀ ਸਮਾਇ ਰਹੈ।
ਜੋਤਿ ਰੂਪ ਹੁਇ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਸੇਤੀ, ਇੱਕ ਮਿੱਕ ਅਭੇਦ ਸਦਾਇ ਰਹੈ।
ਪਰਮ ਆਤਮ ਅਰੂਪ ਸਰੂਪ ਨਾਲੋਂ, ਰੰਚ ਅੰਤਰਾ ਨਾਹਿ ਕਦਾਇ ਰਹੈ।
ਘੁਲਮਿਲ ਘਿੱਚ ਸੁਰਿਚ ਹੋ ਜੋਤਿ ਜੋਤੀ, ਐਪਰ ਭੜਕ ਨਿਰਾਲੀ ਦਿਖਾਇ ਰਹੈ।੯।

ਪਾਰਲੌਕਿਕ ਗੁਰਪੁਰੀ ਸਧਾਰੀਆਂ ਗੁਰਮੁਖ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਦਿੱਬ ਹਸਤੀ

ਚੋਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਭੀ ਏਸੇ ਭਾਂਤਿ ਰਹੇ, ਪਰਮ ਪੁਰਖ ਸੇਤੀ ਜੋਤਿ ਲੀਨ ਹੋਵੈ।
ਜੋਤਿ-ਲੀਨ ਹੋ ਕੇ ਆਭਾ ਭਿੰਨ ਮਾਰੇ, ਭਿੰਨ ਮਾਰਿ ਆਭਾ ਰਸ-ਭੀਨ ਹੋਵੈ।
ਰਸ ਭੀਨ, ਅਭੀਨ, ਅਕੁਲੀਨ ਹੋਵੈ, ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਰੂਪ ਵਜੂਦ ਬਹੀਨ ਹੋਵੈ।
ਦਿੱਬ ਰੂਪ ਤੁਰੀਆ ਗੁਣੀ ਹੋਂਦ ਹਸਤੀ, ਐਪਰ ਵਖਰੀ ਓਸ ਦੀ ਚੀਨ ਹੋਵੇ।੧੦।

ਸੱਚੀ ਅਮਰ ਅਕਾਲ ਰਸਾਲ ਹਸਤੀ, ਏਸ ਹਸਤੀਓਂ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਜਾਣੋ।
ਕਹਿਣ ਕਥਨ ਅਗੋਚਰੀ ਦਿੱਬ ਹਸਤੀ, ਪਾਰਾਵਾਰ ਨ ਕੁਛ ਸ਼ੁਮਾਰ ਜਾਣੋ।
ਦਿੱਬ ਮੂਰਤੀ ਜੋਤਿ ਸਪੰਨ ਹਸਤੀ, ਅਮਰ ਅਲੌਕਕੀ ਗੁਣਾ ਗੁਣ ਸਾਰ ਜਾਣੋ।
ਅਮਰ ਗਿਆਨ ਆਨੰਦ ਪਰਚੰਡ ਹਸਤੀ, ਖੰਡ ਖੀਰ ਸਮ ਸੰਗਿ ਨਿਰੰਕਾਰ ਜਾਣੋ।੧੧।

ਸਚਖੰਡਵਾਸੀ ਨਿਰੰਕਾਰ-ਅਭੇਦ ਜੋਤਿ ਮੂਰਤੀਆਂ

ਜੋਤਿ ਮੂਰਤੀ ਸਚਖੰਡ-ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ, ਘੁਲੀ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਦੇ ਸੰਗ ਦਿੱਸੈ।
ਨਿਰੰਕਾਰ ਅਨਾਦ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ, ਆਭਾ ਓਸ ਦੀ ਸਦਾ ਅਭੰਗ ਦਿੱਸੈ।
ਭਾਂਤੋ ਭਾਂਤ ਅਭਿੰਨ ਅਭਾਂਤ ਆਭਾ, ਬਿਸਮ ਮੂਰਤੀ ਉਪਮਾ ਅਨੰਗ ਦਿੱਸੈ।
ਕਥਨਾਂ ਸਾਰੁ ਕਰੜਾ, ਏਥੇ ਚੁੱਪ ਚੰਗੀ, ਪਰਮਾਨੰਦ ਪਦ ਆਪੇ ਤੋਂ ਲੰਘ ਦਿੱਸੈ।੧੨।

ਗੁਰਮਤਿ ਰਾਜ ਜੋਗ ਗ੍ਰਿਸਤ ਉਦਾਸ ਨਿਰਬਾਣ ਪਦ

ਆਪਾ ਲੰਘਿ ਜੋ ਰੰਗ ਨਿਰੰਕਾਰ ਰੰਗੇ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਸਚੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਪਛਾਣ ਲਇਆ।
ਸਚੇ ਗ੍ਰਿਸਤ-ਉਦਾਸ ਪਰਵਾਨ ਸੋਈ, ਸਣਿ ਪਰਵਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰੰਗ ਮਾਣ ਲਇਆ।
ਭਗਤਿ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਿ ਰਸ ਲੀਨ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਜੋਗ ਸੱਚਾ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਲਇਆ।
ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਸੇ, ਹੰਸਲੇ ਪੁਰਖ ਸੋਈ, ਜੀਵਨ ਜਨਮ ਲਾਹਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਣਿ ਲਇਆ।੧੩।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ-ਨਵ-ਜਨਮੇ ਨਾਮ ਤ੍ਰੰਗੀਆਂ ਦੀ ਨਵਰੰਗੀ ਸਫਲ ਜੀਵਨੀ ਕ੍ਰਾਂਤ

ਮਾਣਸ ਜਨਮ ਦਾ ਸੱਚੜਾ "ਨਾਮੁ" ਲਾਹਾ, ਸਫਲੁ ਜਨਮੁ ਸਫਲੁ ਯਾਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚਿ ਨਿਵਾਸੁ ਮਿਲੇ, ਅੰਕੁਰ ਉੱਗਵੇ ਪੁਰਬ ਲਿਖਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਾਲਿਸ ਧਰਮ ਦਾ ਸੱਚੜਾ ਜਾਗੁ ਲੱਗੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿ ਸਿੰਘਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਉਂਦ ਲੱਗੇ ਨਵਾਂ ਜਨਮੁ ਹੋਵੇ, ਗੁਰੂ ਅੰਸ ਗੁਰਵੰਸ ਜਨਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੪।

ਨਾਦੀ ਅੰਸ ਗੁਰਬੰਸ ਅਵਤੰਸੀਆਂ ਨੂੰ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਪਿਉਂਦ ਪਾਵਨ ਖ਼ਮੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਾਗਹੁੰ ਹੰਸ, ਖਾਲਿਸ ਗੁਰੂਵੰਸ ਹੋਏ, ਭਰਮ ਭੇਦ ਨ ਜਾਤ ਵਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਰ ਮਦੀਨ ਕੁਲੀਨ ਪੁਰਖੀਨ ਜਾਮੇ, ਪਦੁ ਪਰਬੀਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਭੀਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕੋ ਪਾਹੁ ਨਰ ਨਾਰ ਦੇ ਚੋਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਨਾਮ ਰੰਗੁ ਸੱਚਾ ਮਜੀਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫।

ਪਾਰਸ ਜੀਵਨੀ-ਗੁਰਮੁਖ ਜਨਾਂ ਦਾ ਪਾਰਸ-ਸੁਪਰਸ

ਪਾਰਸ ਪੁਰਖ ਐਸੇ ਲਾਹਾ ਖਾਟਿ ਹੋਏ, ਕੀ ਵੀਚਾਰੁ ਤਿਨਾੜਿਆਂ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾੜਿ ਨਾੜਿ ਤ੍ਰੌਟ ਝਰਨਾਟ ਛਿੜੇ, ਦਰਸੁ ਪਰਸਿ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਰਸ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਨਾਦ ਦਾ ਗਗਨਿ ਘੁਕਾਟ ਪਵੇ, ਰਸ ਚੂਸ ਕੇ ਚਰਨ ਤੰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਭੋਗੁ ਵਿਚੇ ਘਟ ਘਾਟ ਹੋਵੇ, ਅੰਗ ਪਰਸ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬।

ਨੈਣੀ ਤਾਰ ਤਰੋਰ ਚਕੋਰ ਹੋਵੇ, ਨੂਰ ਪੇਖ ਕੇ ਚੰਦ ਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰਾਨ ਅਕੋਰ ਭੀ, ਜਾਨ ਨਛੋਰ ਹੋਵੇ, ਬਾਣੂ ਝੱਲ ਕੇ ਨੈਣ ਮਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਨ ਮੋਰ ਘਟੀਂ ਘਨ ਘੋਰ ਹੋਵੇ, ਸ਼ਬਦ ਸ਼ੋਰ ਸੁਣਿ ਮੇਘ ਬਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁਖ ਲਗਿਆਂ ਫੇਰ ਨ ਛੋਰ ਹੋਵੈ, ਦਰਸ ਪਿਆਲੜਾ ਅਪਿਉ ਪੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੧੭।

ਪਾਰਸ ਕਲਾ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸਾਇਣੀ ਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਪਿਉ ਪਿਆਲੜਾ ਘੋਲਿ ਪੀਤਾ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਿਉਂ ਜਗਤ ਬਰਸੀਵੀਏ ਜੀ।
ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਨਿ ਖਾਸ ਛਕਿਆ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਖਾਲਸੇ ਸਿੰਘ ਸਦੀਵੀਏ ਜੀ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਪੰਚ ਪਰਵਾਨ ਹੋਏ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੀਵੀਏ ਜੀ।
ਐਸੇ ਪੰਚ ਪਰਵਾਨ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ, ਲੈ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹੀਵੀਏ ਜੀ।੧੮।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂਰ ਬੁਰੱਕੜੀ ਦੇਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਜਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ ਦਰਸੀਵੀਏ ਜੀ।
ਅਮਿਉ ਦਰਸ਼ਨੀ ਰੰਗਲੇ ਜੰਤ ਜਿਹੜੇ, ਮੁੱਖ ਡਿਠੜੇ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵੀਏ ਜੀ।
ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਜਨਾਂ ਦੇ ਮੁਖੜਿਆਂ ਨੂੰ, ਰੱਜਿ ਅਮਿਉ ਰਸਾਇਣਾਂ ਪੀਵੀਏ ਜੀ।
ਰੱਜਿ ਰੱਜਿ ਗਟਾਕ ਪੀ ਖੀਵੀਏ ਜੀ, ਖੀਵੇ ਹੋਇ ਅਲਮਸਤ ਰਹੀਵੀਏ ਜੀ।੧੯।

ਮਸਤੁਲ ਮਸਤ ਸਦੀਵ ਹੀ ਹੋਇ ਰਹੀਏ, ਅਮਰ ਜੀਵਣੇ ਜੀਵ ਕਰੀਵੀਏ ਜੀ।
ਅਮਰ ਜੀਵੜੀ ਜੀਵਨੀ ਜੀਵ ਕੇ ਤੇ, ਅਮਰ ਆਤਮਜ ਹੋਇ ਵਿਗਸੀਵੀਏ ਜੀ।
ਅਮਰ ਆਤਮੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਗਾਸ ਅੰਦਰਿ, ਅਮਰ ਆਤਮੀ ਜੋਤਿ ਜਗੀਵੀਏ ਜੀ।
ਅਮਰ ਜੋਤਿ ਸੁਹਾਗ-ਰਸ ਭੋਗ ਲਈਏ, ਸਦਾ ਅਮਰ ਸੁਹਾਗਣੇ ਥੀਵੀਏ ਜੀ।੨੦।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਰਸੀਅੜੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂਰ ਬੁਰੱਕਨੇ ਚਿਹਨ-ਜਲਵੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਨੈਣੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਾਰ ਲੱਗੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਹੋਏ ਮਤਵਾਲੜੇ ਜੀ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਰਸਦਾ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਇਣਾਂ ਤੋਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੁਸ਼ਕਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਿਆਲੜੇ ਜੀ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਧਾਰੀਆਂ ਨਰਾਂ ਤੇ ਨਾਰੀਆਂ ਦੇ, ਦਿਸਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੀ ਚਿਹਨ ਨਿਰਾਲੜੇ ਜੀ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਗ ਰਸ-ਜੋਤਿ ਸੁਹਾਗਵੰਤੇ, ਰੰਗ-ਰੱਤੜੇ ਭਗਤ ਰਸਾਲੜੇ ਜੀ।੨੧।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਰਸੇ, ਜੋਤਿ ਲਸ ਲਸੇ, ਐਸਾ ਮੁਖੜਾ ਭਗਤ ਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁਖੋਂ ਨੂਰ ਚੋਏ, ਕਿਰਨ ਜੋਤਿ ਹੋਏ, ਚੱਕਰ ਖ਼ੂਬ ਸੋਹੇ ਕਿਰਨ ਸ਼ੋਅਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ੋਅਲੇ ਜੋਤਿ-ਕਿਰਨੀ ਘੁੰਮਣ ਮੁਖ ਦੁਆਲੇ, ਹਲਕਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਗੋਲ ਚੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੰਦ ਮੁਖ ਨੂੰ ਚੰਦ ਪਰਵਾਰ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਜਲਵਾ ਨਵਲ ਨਵ ਚੰਦ ਚਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੨।

ਨਾਮ-ਰਾਸੀਆਂ ਜੋਤ-ਜਲਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਨੂਰ-ਤੇਜ-ਪ੍ਰਭਾਵ

ਚਮਕਣ ਚਿਹਰੇ ਨੂਰ ਜ਼ਹੂਰੀਆਂ ਦੇ, ਮਨ ਮਨੂਰ ਸਸੀਅਰ ਸੂਰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝਲਕੇ ਸੂਰਜੋਂ ਚਾਰ ਚੰਦ ਹੋਰ ਚੜ੍ਹ ਕੇ, ਮੁਖੜਾ ਤੇਜਸੀ ਸੰਤ ਭਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੋਟ ਸੂਰ ਪਰਕਾਸ਼ ਵਿਗਾਸ ਅੰਤਰਿ, ਵਡ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਭਿਆਸ ਭਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮ-ਰਾਸੀਆਂ ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸੀਆਂ ਨੂੰ, ਸਦ ਖਿੜਾਉ ਮੰਗਲ-ਆਨੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੩।

ਉਰਧ ਕਮਲ-ਵਿਗਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ-ਪ੍ਰੀਤਮੀ-ਸਦ-ਰੰਗ-ਮਸਤੀ

ਖਿੜੇ ਰਹਿਣ ਸਦਾ ਕਮਲ ਫੁੱਲ ਵਾਂਗੂ, ਖਿੜਿਆ ਕੌਲ ਜਿਨ ਘਟ ਅੰਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਰਧ ਕਮਲ ਖਿੜਿ ਨੂਰਿ ਭਰਪੂਰ ਹੋਇਆ, ਖੀਵਾ ਮਸਤ ਮਨ ਮਗਨ ਸਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਗ ਅੰਗ ਰੰਗੇ, ਭਜਨ ਰੰਗ-ਸੰਗੇ, ਤ੍ਰੰਗ ਅਭੰਗ ਉਮੰਗ ਮਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਸਤੀ ਉੱਚ ਉਮੰਗ ਤ੍ਰੰਗ ਵਾਲੀ, ਤਰਾਰਾ ਇਸ਼ਕ ਪੀਆ ਖੀਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪।

ਖੀਵੇ ਨੈਣ ਪੀਆ ਨਿਰਖੀਵੀਆਂ ਦੇ, ਖੀਵਾ ਮਨ ਨੀਵਾਂ ਨਿਮ੍ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੀਵੀਂ ਗ੍ਰੀਵ ਬੁੱਕਲ ਦੀਦ ਦੀਵੀਆਂ ਦੀ, ਦੀਵਾ ਜੋਤਿ ਜਗਨੀਵ ਹੀਅੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝਾਤੀ ਪਾਵਣੀ ਦੀਦ ਬੁੱਕਲੀਵੀਆਂ ਦੀ, ਗਿਰੇਬਾਨ ਰੁਖ਼ ਤਾਰ ਨੈਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿਰ ਦੀਦਾਰ ਵਾਲੀ ਨੈਣੀ ਤਾਰ ਲੱਗੀ, ਸਦ ਗੁਲਨਾਰ ਮੁਖ ਯਾਰ ਨਿਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੫।

ਨਾਭ ਕਮਲ-ਵਿਗੱਸੀਆਂ ਦੇ ਸਦਾ-ਹਸ-ਵਿਗਸਣੇ ਮੁਖੜੇ

ਹੀਅੜੇ ਮੁਸ਼ਕਣੇ ਇਸ਼ਕ ਮੁਸ਼ਕੀਵੀਆਂ ਦੇ, ਮੁਖ ਮੁਸਕ੍ਰਾਵਣਾ ਫੁੱਲ ਕਿਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਿਰੰਨਿ ਫੁੱਲ ਮੁਸਕ੍ਰਾਹਟੀ ਗੁਨਚਿਆਂ ਤੋਂ, ਗੁਨਚਾ ਦਹਨ ਹੈ ਲਬ ਮੁਸਕ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਬੇ ਲਾਲ ਹੱਸਨਿ, ਹੱਸਿ ਫੁੱਲ ਕੇਰਨਿ, ਢੇਰ ਲਗਿਆ ਲਾਲ ਦਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਿਰਨਿ ਫੁੱਲ ਕਿ ਬੁਲ੍ਹ ਤੋਂ ਲਾਲ ਟਪਕਣਿ, ਦੇਖੋ ਮੁਅਜਜ਼ਾ ਬੁਲ੍ਹ ਫਰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੬।

"ਜੀਭ ਰਸਾਇਣਿ ਚੂਨੜੀ ਰਤੀ ਲਾਲ ਲਵਾਇ" ਵਾਲੀ ਚਲੂਲ ਰੰਗਣ

ਬੁਲ੍ਹ ਫਰਕਦੇ ਜਾਪ ਜਪੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਫਰਕਣੁ ਸੋਹਿਣਾ ਲਾਲੁ ਲਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੱਤੇ ਲਾਲੁ ਲਵਾਇ ਕੈ ਲਾਲ ਗੁਨਚੇ, ਏਹ ਰਸਾਇਣ ਰਸਨ ਚੂਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਸਨ ਚੂਨੜੀ ਲਾਲੁ ਲਵੂਨੜੀ ਨੇ, ਰੰਗ ਖੇੜਿਆ ਲਾਲ ਲਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨਿ ਤੰਬੋਲ ਰਸਾਇਣੀ ਰੰਗ ਚਾੜ੍ਹੇ, ਅੰਗ ਅੰਗ ਮੌਲਾ ਤਿਨ ਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੭।

ਨਾਮ ਮਹਾਂ ਰਸ ਮਿਠਾਸ ਦੀ ਰਸ-ਪ੍ਰਵੇਸ਼-ਪ੍ਰਭਾ

ਘੁੱਟ ਪੀਵਣੇ ਅਮੀਂ ਘ੍ਰਿਤੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਰਸ ਤੰਬੋਲੜਾ ਚੂਸਿ ਮਿਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਖਿਓ ਕੰਦ ਨਬਾਤ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾਵੇ, ਸੁਆਦੂ ਚਖਿਆ ਸਿਲ ਅਲੂਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਲ ਅਲੂਣੀਆਂ ਦੀ ਡਾਢੀ ਚਾਟ ਮਿੱਠੀ, ਸ਼ੀਰਾ ਮਾਤ ਲੱਖਾਂ ਮੇਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੁਜਣ 'ਸਿਰਪ' ਨ ਕੋਟਿ ਸ਼ੀਰੀਨੀਆਂ ਦੇ, ਅਰਕੁ ਕਢਿਆ ਤੱਤ ਸ਼ੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੮।

ਤੱਤ ਸ਼ੀਰ ਖਮੀਰੁ ਅਕਸੀਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਰੋਮਿ ਰੋਮਿ ਸੰਚਾਰੁ ਅਮੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮੀ ਸ਼ੀਰ ਸੰਚਾਰੜੇ ਨੈਣ ਸ਼ੀਰੀਂ, ਸ਼ੀਰੀਂ ਬੈਣ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੇ ਬੋਲ ਸੁਖ਼ਨ ਸ਼ੀਰੀਂ, ਸ਼ੀਰੀਂ ਹੀਅੜਾ ਅਮੀ ਸੰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ੀਰੀਂ ਹਲਕ ਤਾਲੂ, ਰਸਨ ਲੱਬ ਸ਼ੀਰੀਂ, ਸ਼ੀਰੀਂ ਦਹਿਨ ਸ਼ੀਰੀਨ ਸੁਖ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੯।

ਨਾਮ-ਰਤੰਨੜੇ ਗੁਰਮੁਖ ਹੰਸਾਂ ਦਾ ਚੰਭਕ ਚਾਉ

ਸੁਤੇ ਮੋਹਣੇ ਮੀਠਲੇ ਬੋਲ ਬੋਲਣਿ, ਏਹੁ ਸੁਆਉ ਹੈ ਮੀਠ ਰਸਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਦਾ ਹੱਸ ਵਿਗੱਸ ਕੇ ਮੁਖ ਖੋਲ੍ਹਣਿ, ਏਹੁ ਸੁਭਾਉ ਹੈ ਮੁਖ ਹੰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੰਸਾਂ ਵਾਂਗ ਓਹ ਨੀਰ ਤੋਂ ਸ਼ੀਰ ਝੋਲਣ, ਚੰਭਕ ਚਾਉ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਅਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਦੀ ਘਾਲ ਤੋਂ ਘੁੰਮਿ ਘੋਲਣਿ, ਸੱਚਾ ਭਾਉ ਹੈ ਜਾਪ ਜਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੦।

ਰੰਗ ਚਲੂਲੇ ਰੱਤੜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਖ ਹੁਸਨ ਦੀ ਲਾਲੀ

ਸ਼ਬਦ ਲੋਰ ਤਰਾਰਿਆਂ ਅਮਲ ਗੂੜ੍ਹੇ, ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੰਗੁ ਹੈ ਨਾਮ ਨਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੂੜ੍ਹੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰੰਗ ਤਰੰਗ ਭਿੰਨਾ, ਰੱਤਾ ਚੋਲੜਾ ਨਾਮਿ ਰੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਣੀ ਲਾਲ ਮਣੀ ਜੋਤਿ ਵਾਂਗ ਝਲਕੇ, ਰੰਗ ਲਾਲ ਗੁਲਾਲ ਕਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੱਜ ਵੱਜ ਕੇ ਰੱਜ ਕੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਤੇ, ਖਿੜਿਆ ਰੂਪ ਰੱਬੀ ਹੁਸਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੧।

ਸ਼ਬਦ-ਸੁਰਤਿ ਲਿਵਤਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਹਿਲ, ਅਲਮਸਤ, ਜੂਝਸਤ ਦਸ਼ਾ

ਪਾਰਸੁ ਪਰਸ ਕੇ ਦਰਸ ਸੁਦਰਸ ਹੋਏ, ਐਸਾ ਚਿਹਨ ਹੈ ਚਰਨ ਪਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਰਤਿ ਸ਼ਬਦ ਲਿਵਤਾਰ ਅਲਮਸਤ ਹੋਏ, ਪੀ ਕੇ ਪਿਆਲੜਾ ਚੁਪ ਚੁਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘਾਲਾਂ ਘਾਲ ਕੇ ਸ਼ਬਦੁ ਨੀਸਾਨੁ ਵੱਜੇ, ਟੋਲ ਥਾਉਂ ਪਿਆ ਘੁੰਮ ਘੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖੇਤੁ ਮੱਲਿਆ ਦਾਉ ਪਛਾਣ ਕੇ ਤੇ, ਵੇਲਾ ਆ ਗਿਆ ਜੂਝ ਜੁਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੨।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸੁਰਤੀਸ਼ਰਾਂ ਦੇ ਲਿਵ ਮਜਨੀ-ਇਸ਼ਨਾਨ

ਪਿਛਲੇ ਪਹਿਰ ਸੁਬਹ ਦੇ, ਸੁਰਤਿਆਂ ਨੂੰ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਚਾਉ ਦਰਿਆਉ ਨ੍ਹਾਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨ੍ਹਾਵਣਿ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਤਾਰ ਲਾਵਣਿ, ਹੋਇਆ ਨ੍ਹਾਵਣਾ ਸੁਧਾ ਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤਨਾਮ ਲਿਵਤਾਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨਾ, ਦਿਲਦਰਿਆਉ ਗੋਤਾ ਲਿਵ ਚੁਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੁੱਭਾ ਲਾਇ ਉੱਭਾ, ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤਿ ਖੁੱਭਾ, ਨਿਰਭਉ ਤੈਰਨਾ ਮੀਨ ਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੩।

ਸ਼ਬਦ-ਲਿਵ-ਸੁਰਤਿਆਂ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਦੀ ਬਿਰਤੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੜਾ ਬਿਰਤੀਆਂ ਜੋੜਨੇ ਦਾ, ਦੇਣਾ ਵੇਲ੍ਹ ਨ ਸੁਰਤਿ ਖਿਸਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਿਸਕੇ ਸੁਰਤਿ ਨਾ ਸ਼ਬਦ ਲਿਵਤਾਰ ਵਿਚੋਂ, ਰਸ ਵਿਰੋਲਣਾ ਅਮੀ ਮਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚਾ ਪਰਖ ਪਰਖਾਉ, ਪਰਤਾਉ ਸੱਚਾ, ਵੱਖਤ ਉਪਰੇ ਜੂਝਿ ਮਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਤ ਜੂਝਣਾ, ਲੂਝਣਾ ਮਾਰਿ ਮਨੂਆ, ਜਾਪ ਅਲਾਪ ਕੇ ਸਾਰ ਸ਼ਬਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੪।

ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਅਜਪਾ ਜਾਪ ਦੀ ਕਲਾ-ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੀ ਮਹਿਮਾ

ਸ਼ਬਦ ਮੰਤ੍ਰ ਲਿਵਤਾਰ ਮਨ ਪਵਨ ਮਗਨੇ, ਉਨਮਨਾਰ, ਝੁਨਕਾਰ ਸਹਿਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਮਕੇ, ਕੋਟ ਬਿਜਲਾਰ ਗਗਨਾਰ ਗਮਕੇ, ਅੰਗ ਅੰਗ ਰਮਕੇ ਰਮਣੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਭ ਕਮਲ ਟਹਿਕੇ, ਸਗਲ ਭਵਨ ਮਹਿਕੇ, ਚਹਿਕੇ ਚਮਨ ਰਸ ਪੋਹਪ ਧੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੂਪ, ਪੋਹਪ ਅਮੀਆਲੜਾ ਰਸ ਰਸਿਆ, ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਧਾ ਰਸੀਅੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੫।

ਸਭ ਰੋਮਾਵਲੀ ਅਮੀ ਪੁਹਾਰ ਰਸੇ, ਬਰਸੇ ਮੇਂਹ ਹਿਵਧਾਰ ਰੋਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੋਮ ਰੋਮ ਨੂੰ ਲਗੀਆਂ ਕੋਟ ਰਸਨਾਂ, ਹੋਵੇ ਜਾਪ ਅਟੋਟ ਅਜਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭ ਰਸਨਾਵਲੀ ਬਣੀ ਰੋਮਾਵਲੀ ਦੀ, ਘਨਹਰ ਕੁਸਮ ਬਸੰਤ ਬੂੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਣੀ, ਜੋਤਿ ਮਣਿ, ਕਮਲ ਟਹਿਕੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਅਮੀ ਤ੍ਰੂੰਗ ਉਦਰ ਸਾਗਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੬।

ਬਿਸਮ ਦਰਸ-ਪ੍ਰਸਾਦੀਆਂ ਦੇ ਦਰਸ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਬਿਸਮਤਾ

ਸੀਤਲ ਠਾਰ ਸਰੱਸ ਕੇ ਹੋਇ ਹਿਰਦਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਦੇਖ ਕੇ ਅਮਿਉ ਦਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਰਧ ਕਮਲ ਵਿਗੱਸ ਕੇ ਹੋਇ ਸੂਧਾ, ਸੁਧਾ ਛੱਕ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਨਿ ਅਹਿਲਾਦ ਬਿਸਮਾਦ ਸੁਆਦ ਆਵੇ, ਭੁੰਚਿ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਬਿਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਹਿਜ ਅਗਾਧ ਸਮਾਧਿ ਲਿਵਲੀਨ ਹੋਈਏ, ਸੁਣ ਕੇ ਕੀਰਤਨੁ ਬਿਸਮ ਸੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੭।

ਅਗਮ ਤ੍ਰੁੰਗੀ ਬਿਸਮ-ਸੁਰੰਗੀ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਲਿਵ ਉਨਮਨੀ ਪ੍ਰਚੰਡਤਾ

ਰਾਗੁ ਨਾਦ ਸੁਰ ਤਾਰੁ ਕੀ ਕਰਨ ਓਥੇ, ਕੜ ਪਾਟਿਆ ਅਗਮ ਤ੍ਰੁੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੜੀਆਂ ਪੰਚਮਾਂ ਰੁਲਦੀਆਂ ਫਿਰਨਿ ਪਈਆਂ, ਜਾਂ ਉਘਾੜ ਹੋਇਆ ਗਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿਛੇ ਲਗੀਆਂ ਫਿਰਨਿ ਸੁਰ ਤਾਲੁ ਧੁਨੀਆਂ, ਜਾਂ ਕਪਾਟ ਖੁਲ੍ਹਾ ਉਨਮਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੀਰਤਨ ਅਗਮ ਤ੍ਰੁੱਟ ਤ੍ਰੂੰਗ ਛਿੜਿਆ, ਝਰਨਾ ਝਰੇ ਜਾਂ ਨਿਝਰ ਝਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮।

ਸਪਤੇ ਸੁਰਾਂ ਉਲੰਘ ਕੇ ਪਾਰ ਬੋਲਨਿ, ਸਾਰ ਕੀਰਤਨੁ ਹੈ ਅਨਹਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਨਹਦ ਤਾਰ ਲਿਵ ਗਿਆਨੁ ਪ੍ਰਚੰਡੁ ਰਸਿਆ, ਹੈ ਆਨੰਦ ਅਖੰਡ ਮੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਖੰਡ ਮੰਡਲਾਂ ਅਨਹਦ ਅਖਾੜਿਆਂ ਤੇ, ਹੋਇਆ ਵਾਸੁ ਅਖੰਡ ਬ੍ਰਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਸਮਾਧੀਆਂ ਲੀਨ ਹੋਣਾ, ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨੁ ਸੁਣਿ ਰੁਣਝੁਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੯।

ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰ ਬਹੁ ਬਹੁ ਗੁਣੀਏ ਪ੍ਰਮਾਰਥੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ

ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਹੋਵੇ ਅਭਿਆਸ ਦੂਣਾ, ਸੁਆਸੁ ਸੁਆਸੁ ਗੁਰਸ਼ਬਦ ਮੰਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖੜਕੇ ਆਪ ਤੋਂ ਆਪ ਦਹਿਦੂਣ ਖੰਡਾ, ਰਸਨ ਧ੍ਰਾਪ ਜਪੁ ਜਾਪੁ ਅਜਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੰਗਿ ਕੀਰਤਨ ਰੰਗੁ ਵਿਗਾਸ ਗੂਹੜਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਿਰਨ ਰਵਿ ਜੋਤਿ ਸਸੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਸੰਗਿ ਰਸੁ ਤ੍ਰੂੰਗ ਰੂਹੜਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਲੋਰ ਖੁਮਾਰ ਅਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੦।

ਸਹਿਤ ਕੀਰਤਨ ਸਹਿਲੜਾ ਖੇਲ ਸੂਧਾ, ਉਲਟ ਪਵਨ ਰਸ ਕੰਵਲ ਟਹਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝਰੇ ਕੀਰਤਨ ਸੰਗਿ ਅਭੰਗ ਝਰਨਾ, ਜੋਤਿ ਉਦੋਤ ਰਸ ਅਮੀਂ ਚੁਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੋਏ ਗਗਨ ਰਸਾਲ ਰਸ ਝਰਨ ਚੋਆ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੁਆਦ ਅਚਰਜ ਮਿਸਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਠਾਠਾਂ ਮਾਰਿ ਲਹਿਰੇ ਤ੍ਰੰਗ ਕੀਰਤਨ ਦੇ, ਸੁਭਰ ਅਮੀਸਰੁ ਪ੍ਰੇਮ ਤ੍ਰੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੧।

ਆਤਮ ਤੀਰਥ ਅੰਤਰਿ ਘਟਿ ਇਸ਼ਨਾਨ ਹੋਵੇ, ਜੋਤਿ ਮਜਨੀ ਅਮੀਂ ਉਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮੀਂ ਕੀਰਤਨ ਕਿਰਨ ਪੁਹਾਰ ਪਵੇ, ਸਭ ਸਰਸ਼ਾਰ ਤਨ ਮਨ ਮਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝਿਲਮਿਲਕਾਰ ਉਜਿਆਰ ਭਵਨਾਰਿ ਸਾਰੇ, ਮਨ ਮਗਨਾਰ ਰਸ ਠਾਰ ਠਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਿ ਕਰਿ ਕੀਰਤਨ ਭੁੰਚਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਛਾਂਦੇ, ਗੁੜ ਗੁੰਗੁਸ਼ਟ ਮੁਖ ਗਟਕ ਚਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨।

ਕੀਰਤਨ ਅਗਾਧ ਕਲਾ ਦੇ ਪਰਮ ਅਧਿਭੁਤੀ ਕੌਤਕ

ਗੁਰਮੁਖ ਗੁਟਕਦੇ ਅਮੀਂ ਗਟਾਕ ਪੀ ਕੇ, ਗੁਟਕਣ ਸੋਹਣਾ ਸ਼ਬਦ ਗੁਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖ ਮੇਹਲਦੇ ਅਮੀਂ ਮਖ਼ਮੂਰ ਹੋ ਕੇ, ਮੇਹਲਣ ਮੋਹਣਾ ਰੰਗ ਮਹੇਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਨਿ ਕੀਰਤਨ ਘੁੰਮਰਾਂ ਪਾਇ ਮੇਹਲਣ, ਅਨਹਦੋਹਣਾ ਸੁਰ ਘੁੰਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘੂੰਮਰ ਘੁੰਬਰਾਂ ਝੁਮਰਾਂ ਪਾਇ ਝੂਮਣਿ, ਝੂਮਰ ਝੂਮਿਆ ਝੂਮ ਝੁਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩।

ਪਈ ਧੂਮ ਸਾਰੇ ਰੁਣਝੁਣੂਮੀਆਂ ਦੀ, ਧੂਮਰ ਧੁੰਮਿਆ ਧੁੰਮ ਧੁਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੁਣਝੁਣਕਾਰ ਉੱਠੀ ਧੁਨ ਧੁਨੂਮੀਆਂ ਦੀ, ਅੰਦਰਿ ਧੁਣਖਿਆ ਧਨੁਖ ਧਨੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਧੁਣਖ ਤੁਣਕੀ, ਧਨਖ ਗੂੰਜ ਉੱਠੀ, ਨਾਦ ਗੂੰਜਿਆ ਧੁਨਖ ਤੁਣਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਮਖ ਠੋਰ ਤੇ ਢੋਲਕੀ ਠਣਕ ਉੱਠੀ, ਠਣਕਣ ਠਣਕਿਆ ਠੁਣਕ ਠੁਣਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪।

ਰੁਮਕੀ ਰੁਮਕ ਸਾਰੀ ਮਹਿਫ਼ਲ ਰੁਮਕ ਉੱਠੀ, ਰੁਮਕਾ ਰੁਮਕਿਆ ਰੁਮਕ ਰੁਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗ਼ੈਬੋਂ ਸੁਣੀ ਛਣਕਾਰ ਧੁਨ ਛੈਣਿਆਂ ਦੀ, ਛਣਕਣ ਛਣਕਿਆ ਛਣਕ ਛਣਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਡਾ ਛਣਕਣਾ ਦਸਮ ਦੁਆਰਿ ਛਣਕੇ, ਸੁਣ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਝੁਣਕਾਰ ਗ਼ੈਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛਣਕ ਉੱਠਿਆ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਮੰਦਰ, ਐਸਾ ਮਧੁਰ ਛਣਕਾਟ ਛੈਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫।

ਪੰਚ ਸ਼ਬਦ ਧੁਨ ਅਨਹਦੀ ਬਾਜਿਆਂ ਦਾ, ਛੇੜ ਛਿੜ ਪਿਆ ਸੁਤੇ ਸਹਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਹਿਜ ਅਨਹਦ ਅਖਾਰੜੇ ਖੁਲ੍ਹ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਕੀਰਤਨੁ ਉਨਮਨ ਧੁਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਖੰਡ ਉਨਮਨੀ ਕੀਰਤਨ ਸ਼ਬਦ ਧੁਨੀਆਂ, ਸੁਣਿ ਲਿਵਲੀਣ ਮਨਬਿਸਮ ਸੁਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਰਤਿ ਸਹਜਿ ਬਿਸਮਾਦ-ਪਦ ਲੀਨ ਹੋਈ, ਰਸੁ ਸੁਆਦ ਅਗਾਧ ਰਸਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੬।

ਗੁੱਧੀ ਸੁਆਦੁ ਅਗਾਧ ਬਿਸਮਾਦ ਰਸਨਾ, ਗਾਵੈ ਕੀਰਤਨੁ ਨਾਦੁ ਬਿਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਸ ਬਿਸਮ ਰਸੰਨੜੀ ਰਸਨੜੀ ਤੋਂ, ਝਰਨਾ ਝਰੇ ਰਸਾਲ ਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉੱਠੀ ਸ਼ਬਦ-ਰਸ ਕਾਂਗ ਦੀ ਸਾਂਗ ਸੀਨੇ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਬਾਂਗ ਜਦ ਬਿਜਲ ਬਟਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਗ ਅੰਗ ਸਭੁ ਝੂਣ ਹਲੂਣ ਦਿੱਤਾ, ਵੱਜਾ ਬਿਜਲ ਧੱਕਾ ਇੰਜਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭।

ਇੰਜਣ ਅਕੱਲ ਕਲਾ ਬਰਕ਼ ਬਿਜਲੀ ਦੇ, ਧੱਕਾ ਸ਼ਬਦ ਝਰਨਾਟ ਬਰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝੂਲਣ ਝੂਮਣਾ ਮੇਹਲਣਾ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦਾ, ਕਲਾ ਕੀਰਤਨੀ ਵਰ ਕੁਦਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਬੀਨ ਬੱਜੇ ਸੁਰਤਾ ਸੱਪ ਮੇਹਲੇ, ਜਾਦੂ ਨਾਦ ਕੁਰੰਕ ਬੀਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਹਲਣ ਕੁਦਰਤੀ ਖੇਮ ਖਿੜਾਉ ਜਜ਼ਬਾ, ਸੁਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਭਾਵ ਸਹਿਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੮।

ਜਜ਼ਬੁਲ ਮਸਤ ਪਰੇਮੀਆਂ ਖੇਮੀਆਂ ਨੂੰ, ਨਹੀਂ ਨੇਮ ਨਿਸ਼ਸਤ ਅਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡੋਲੇ ਸਰੀਰ ਪਰ ਸੁਰਤਿ ਅਡੋਲ ਰਹੇ, ਨਿਆਰਾ ਖੇਲ੍ਹ ਨਟਾਂ ਲਿਵ ਜੁੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਰ ਸਰੀਰ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਸਾਰੀ, ਮੇਹਲਣ ਜੋਸ਼ ਜਜ਼ਬਾ ਤ੍ਰੰਗੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਹਲ ਮੇਹਲ ਭੀ ਮਸਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਥੀਵਨ, ਹੋਸ਼ ਹਰੋਹਣਾ ਜੋਸ਼ ਜੋਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੯।

ਜੋਸ਼ ਵਲਵਲੇ ਨਾਮ ਦੀ ਮਸਤੀਆਂ ਦੇ, ਹੋਸ਼ ਮਸਤਣਾ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਸ਼ ਤ੍ਰੈ ਭਵਣ ਦੀ ਹੋਸ਼ ਆਈ, ਤੋਸ਼ਾ ਭੁੰਚਿ ਗੁਣਤਾਸ ਤੋਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੋਸ਼ੇ ਭੁੰਚਣੇ ਬੈਠਿ ਗੁਰ ਗੁਫਾ ਗੋਸ਼ੇ, ਮੰਡਲ ਕੀਰਤਨ ਗੁਫਾ ਗੋਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖ ਗੋਸ਼ ਨਸ਼ੀਨ ਗੁਰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ, ਅਮਰ ਤੋਸ਼ੜਾ ਅਮਰ ਕੋਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੦।

ਅਮਰ ਕੋਸ਼ ਭਰਪੂਰ ਭੰਡਾਰ ਜੁਗ ਜੁਗ, ਹੈ ਅਖੁੱਟ ਨਿਧਾਨ ਨਿਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੌ ਨਿਧਾਨ ਦਸ ਅਸ਼ਟ ਸਿਧਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ, ਤਲਿਸਮਾਨ ਯਜ਼ਦਾਨ ਦਾਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਾਤਿ ਏਜ਼ਦੀ ਨਾਮ ਨਿਧਿ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ, ਤੋਟਾ ਮੂਲ ਨ ਰਿੱਧਿ ਸਿੱਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਿੱਧਿ ਸਿੱਧਿ ਦਾਸੀ ਨਿਧਿ ਨਾਮ ਕੇਰੀ, ਨਾਮ ਸੁਧਿ ਖਾਵਿੰਦੁ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੧।

ਸਭੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਚੇਰੀਆਂ ਨਾਮ ਦੀਆਂ, ਸਭਨਾਂ ਹੁਕਮ ਸਿਰ ਧੁਰਿ ਖਸੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛਾਇਆ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਰਿੱਧਿ ਸਿੱਧਿ ਸਾਰੀ, ਭਗਤਾਂ ਜੋਹੁ ਨਾ ਮੋਹੁ ਮਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਗਤਾਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਪਿੱਠ ਦਿੱਤੀ, ਇਕੋ ਧਿਆਨੁ ਭਗਵਾਨ ਭਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਕਛੂ ਨ ਮੀਠੜਾ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ, ਆਨ ਸੁਆਦ ਸਭੁ ਫਿੱਕ ਫਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੨।

ਫਿਕਲੇ ਸੁਆਦ ਨਿਕਲੇ ਸਭਿ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ, ਸਿੱਟਾ ਪੱਕ ਪਰਤੀਤ ਨਿਰਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੰਦੀ ਹੋਇ ਖਸੰਮ ਖਸਮਾਣ ਸੰਦੀ, ਮਾਇਆ ਕੰਮ ਫੜਿਆ ਪਿਛਲਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੂਰੋਂ ਖੜੀ ਹੀ ਕਾਰ ਵਿਗਾਰ ਕੱਢੇ, ਛੋਹੇ ਅੰਗ ਨ ਰੰਗਿ ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਤੇ ਰੰਗ ਦੀਦਾਰ ਮਸਤੰਗ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਰੰਗ ਭੰਗ ਨਾ ਤ੍ਰੰਗ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੩।

ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਤ੍ਰੰਗ ਖ਼ੁਮਾਰੀਆਂ ਅਮਲੀਆਂ ਨੂੰ, ਅਮਲ ਇਸ਼ਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੋਚਨ ਤਾਰ ਦੀਦਾਰ ਮਸਤੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਨੂਰ ਵੱਸੇ ਨੈਣਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੂਰ ਦਰਸ਼ਨੀ ਨੈਣ ਮਮੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਸੀਨਾ ਚੂਰ ਕੋਮਲ ਮਸੂਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੋਮਲ ਮਿਰਗ ਮਸੂਮਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤ ਚੱਟੇ, ਬੀਣਾ ਵਾਇ ਕੈ ਪ੍ਰੇਮ ਬੈਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪।

ਪ੍ਰੇਮ ਨੁਛਾਵਰੀ ਚਲਤ ਨਿਆਰੇ

ਸੂਖਮ ਸੋਹਲ ਦਿਲੀ ਫੁੱਲ ਕੌਲ ਫੱਟੇ, ਫਟ ਵਾਇ ਕੇ ਨੈਣ ਸੈਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਜ਼ਨੀਨ ਬੱਚੇ ਕਈ ਗਏ ਪੱਟੇ, ਮਿਲਿਆ ਖੋਜ ਨ ਮੁੜਿ ਪੱਟੀਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਏ ਦੀਪ ਪਰਜੁਲਤ ਪਟਮੇਲੀਆਂ ਦੇ, ਲੱਥਾ ਖੇਤ ਦਲੁ ਪਟਬੀਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਖੋ ਪ੍ਰੇਮ ਬਲਿਦਾਨ ਦੇ ਚਲਤ ਨਿਆਰੇ, ਪਹਿਲਾ ਭੇਟ ਨਵ ਛੈਲ ਬਾਂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫।

ਰੱਬੀ ਸੁਹੱਪਣ ਦਾ ਜਲਵ ਜਲਾਲ

ਸੋਹਣੇ ਪੰਖਣੂ ਹੰਸ ਹੁਸੀਨ ਜੋੜੇ, ਸੋਹਣਾ ਪੂਰ ਪ੍ਰਿੰਮ ਭੇਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਹਵਨ ਅਹੂਤਿ ਦੀ ਪਹਿਲ ਸੋਹਣੀ, ਸੋਹਣਾ ਪੂਰਨਾ ਪਹਿਲ ਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਨੀ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਸੋਹਣਿਆਂ ਦੀ, ਸੁੰਦਰ ਬਦਨ ਸੁੰਦਰ ਬਾਤਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁੰਦਰ ਬਾਤ ਨਬਾਤ ਸੁੰਦਰੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਸੁੰਦਰ ਕੀਰਤਨੁ ਸ਼ਬਦੁ ਵਜਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੬।

ਅਮਰੀ ਕਾਂਗ ਉਮਾਹੀ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਰੱਬੀ ਚਮਤਕਾਰ

ਵਜਦ ਸੋਹਣੇ ਨਾਮ ਰੰਗ ਮਸਤੀਆਂ ਦੇ, ਸੋਹਣਾ ਜਲਵ ਜਲਾਲ ਜਲਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੱਬੀ ਰੂਪ ਸੁਹੱਪਣੀ ਦਾਤਿ ਸੋਹਣੀ, ਸਭੋ ਕਿਛੁ ਸੋਹਣਾ ਸੋਹਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਾਇਨ ਤਾਰ ਸੁੰਦਰ, ਸੁਰ ਅਲਾਪ ਸੋਹਣਾ, ਸੋਹਣਾ ਵਲਵਲਾ ਅਮਰ ਕਾਂਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮਰੀ ਕਾਂਗ ਉੱਠੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀ, ਵੁੱਠੇ ਹੁੰਮ ਕੇ ਸੁ੍ਰਦ ਅਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੭।

ਪ੍ਰੇਮ ਕਸੌਟੀਆਂ ਪੂਰ ਕਰਮੀ ਪਰਚੇ

ਰਾਗ ਰਤਨ ਪਰੀਆਂ ਸਣਿ ਪ੍ਵਾਰ ਆਵਣਿ, ਗਾਵਨ ਕੀਰਤਨੁ ਅਰਸ਼ ਕੁਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਾਜੇ ਵੱਜੜੇ ਸਚੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ, ਭਾਗ ਜਾਗਿਆ ਪੁਰਬ ਅੰਕ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤਿ ਸੰਜੋਗ ਵੀਵਾਹ ਹੋਇਆ, ਤੂਰ ਵਜਿਆ ਤੁਰੀ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੂਰੇ ਉਤਰੇ ਲਗਿ ਕਸੌਟੀਆਂ ਤੇ, ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮।

'ਗੁਰ ਚਾਨਣੁ ਗਿਆਨੁ ਚਰਾਗੁ'

ਲੱਧਾ ਰਤਨ ਪਦਾਰਥੋ ਘਰੇ ਅੰਦਰਿ, ਖਿੜਿਆ ਬਾਗ ਗੁਰ ਗਿਆਨ ਦੀਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਗ਼ ਦਰਸ਼ਨੀ ਗਿਆਨੁ ਚਰਾਗ ਚਾਨਣ, ਮਸਤਕ ਭਾਗ ਸੁਹਾਗ ਸਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਜਨੁ ਢੂੰਡਿ ਲੱਧਾ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ, ਥਿਰ ਸੁਹਾਗ ਘਰਿ ਹਰਿ ਵਰੁ ਲਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੋਜੀ ਖੋਜੁ ਪਛਾਣਿਆ ਖੋਜੀਆਂ ਨੇ, ਮੰਦਰੁ ਸੋਭ ਸੁੰਦਰ ਸੋਭ ਸੁੰਦਰ ਘਟ ਖੋਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯।

ਘਟ ਅੰਤਰਿ ਪਿਰ ਦਰਸ਼ਨ, ਪਿਰ ਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਦੀ ਡੀਠ ਰੇਣੀਰ ਦੀ ਪਾਰਸ ਕਲਾ

ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ਘਟ ਅੰਦਰੇ ਭਾਲਿ ਡਿੱਠਾ, ਭਾਲ ਲਾਲ ਦਰਸਾਲ ਡੀਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡੀਠ ਮੀਠ ਮਜੀਠ ਰੰਗੀਠੀਆਂ ਦੀ, ਮਨ ਮਗੁਨੀਠ ਮਜਨੀਠ ਮਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੇਣ ਬਾਂਛਿ ਰੰਗੀਲੜੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ, ਹੋਇਆ ਤੱਤ ਮੱਜਨ ਤੀਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਠਸਠ ਤੀਰਥੀਂ ਹੋਣ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨਿਸਦਿਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਡ ਉਗਵਿਆ ਚਸ਼ਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦।

ਖੰਡੇਧਾਰ ਪਾਰਸ ਚੰਬੁਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸਾਇਣ

ਘਟਿ ਚਰਨਾਰ ਕਰਤਾਰ ਦੀ ਪਹੁਲ ਪੀਤੀ, ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੱਜਨੇ ਸੱਜਨੇ ਪਹੁਲ ਚਰਨੇ, ਰੋਮ ਰੋਮ ਮਉਲਾ ਤਿਨ੍ਹ ਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਜਨਾਂ ਦੇ ਕਰ ਕਮਲ ਅਮੀਂ ਖੰਡੇ, ਪਾਰਸੁ ਪਰਸ ਤਿਨ ਕਰ ਸੁਪਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਰਸ ਹਸਤ ਸੁਪਰਸਿਆ ਲੋਹ ਖੰਡਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੁਅਜਜ਼ਾ ਅਮੀ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧।

ਅਮੀ ਜੋਤਿ ਜਲਵੀ ਸ਼ਕਤਿ ਸਰਬ ਲੋਹੀ, ਤੱਤੁ ਚੰਭੁਕੀ ਬੀਰ ਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੰਭੁਕ ਲੋਹ ਖੰਡਾ, ਚੰਭੁਕ ਲੋਹ ਬਾਟਾ, ਅਕਸ ਆਕ੍ਰਖਣੀ ਅਮੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮੀ ਤੱਤ ਹੈ ਖ਼ਾਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ, ਅਮੀ ਜੌਹਰੜਾ ਪੁੰਜ ਪਿਆਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਹ ਖਮੀਰੁ ਰਸਾਇਣ ਅਕਸੀਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਭਾਗ ਜਾਗਿਆ ਅਮੀ ਛਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨।

ਖੰਡੇਧਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਲਾ ਤੁਰਤ ਫੁਰਤੀ, ਦੇਖੋ ਜੌਹਰ ਖੰਡੇ ਦੁਧਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਲ ਕਾਲ ਜਮੁ ਮਾਰ ਖੁਆਰ ਕੀਤਾ, ਖੰਡਾ ਖੜਕਿਆ ਗਿਆਨ ਖੜਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਣੀਆਂ ਬਾਜੀਆਂ ਜੂਝ ਜੁਝੋਲਿਆਂ ਨੇ, ਡੰਕਾ ਵਜਿਆ ਸੂਰਬੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੱਧੇ ਨੱਥਿ ਪੰਜੇ ਮਹਾਂ ਦੂਤ ਬਲੀਏ, ਢੋਆ ਸੱਚੜਾ ਦੱਯੁ ਰਜਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੩।

ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਪੂਜਕ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ

ਰੁਲਦੂ ਗੋਲੜੇ ਸੂਰ ਵਰਿਆਮ ਹੋਏ, ਵਡ ਮਹਾਤਮ ਏਹ ਧੂੜਿ ਮਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੀਤਰ ਆਤਮੇ ਪੁਰਬ ਅਭੀਚ ਲੱਗਾ, ਉੱਚ ਦਮਾਲੀਏ ਦਾਸ ਨੀਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਦਾ ਉੱਚ ਦਮਾਲੜਾ ਸੁਰਖ਼ ਚਿਹਰਾ, ਗੁਰ ਦੀਵਾਨਿ ਕਵਾਇ ਪਹਿਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੂਰਮਤਈ ਸੁਰਮਈ ਅਕਾਲ ਬਾਣਾ, ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀਆਂ ਕਾਲ ਰਹਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੪।

ਸਰਬ ਕਾਲ ਪੂਜਕ ਕਾਲ ਰਹਿਤ ਹੋਏ, ਵੱਡ ਮਹੱਤ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਪੂਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰਬ ਲੋਹ ਚੱਕਰ ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਖੰਡਾ, ਸਿਰ ਤੇ ਸਦਾ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਜਾਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਦਾ ਕਾਲ ਚੇਤਾਵਣੀ ਰਹਿਤ ਰੱਖੀ, ਕਾਲਾ ਬੀਰ ਜਾਮਾ ਕਾਲ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਾਲ ਚੇਤੀਏ ਜਨ ਕਾਲ ਰਹਿਤ ਹੋਏ, ਵੱਡਾ ਹੌਸਲਾ ਨਿਰਭੈ ਚਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫।

ਸਰਬ ਲੋਹ ਸ਼ਕਤੀ ਤੇ ਸਰਬ ਲੋਹ ਰਹਿਤ ਦੀ ਮਹਿਮਾ-ਮਹੱਤਤਾ

ਕਾਲ ਰਹਿਤੀਏ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲ ਪੂਜ ਹੋਏ, ਸਰਬ ਕਾਲ ਰੱਛਕ ਪੂਜਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰਬ ਕਾਲ ਪੂਜਕ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਅਕਾਲੀ, ਰਾਖਾ ਸਰਬ ਲੋਹ ਚਕਰ ਵਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਕਰ ਵਰਤੀਏ ਚਕਰਧਰ ਸਰਬ ਲੋਹੀ, ਖੜਗ ਕੇਤ ਰੱਛਕ ਖੜਗ-ਧਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਰਤ ਸਰਬਲੋਹ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿਰਤਿ ਧਾਰੀ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਬੀਰਰਸ ਲੋਹ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬।

ਸਰਬ ਲੋਹ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼, ਸਾਨੀ ਕੌਣੁ ਮਹਿ ਸ਼ਕਤੀਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਰਤ ਸਰਬ ਲੋਹ ਦੀ ਸੱਚੀ ਬਿਰਤ ਵਾਲਾ, ਸਚਾ ਸੂਰਮਾ ਸੱਚ ਬਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਅਹੰਗਤਾ ਰਹਿਤ ਜੁੱਸਾ, ਸਰਬ ਲੋਹ ਦੀ ਰਹਿਤ ਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੀਰ ਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰੋਧ ਗੁੱਸਾ, ਖਿੜਿਆ ਹਿਰਦ ਸਦ ਬੀਰ ਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭।

ਗੁਰਮਤਿ ਸ਼ਾਂਤ ਬੀਰਤਾ

ਸੁਰਖ਼ ਸ੍ਰੀਰ ਰਸਬੀਰ ਸੰਧੂਰਿਆਂ ਦਾ, ਲਾਲੋ ਲਾਲ ਮੁਖ ਨੂਰ ਨਿਚੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਬਨ ਜੁਆਲ ਜਲਾਲ ਮੁਖ ਬੀਰ ਰਸੀਆਂ, ਬਿਗੜ ਰੂਪ ਗੁਸੈਲ ਕ੍ਰੋਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੀਰ ਰਸ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਕ੍ਰੋਧ ਕਹਿਣਾ, ਹੈ ਅਗਿਆਨ ਨਿਰਾ ਮੂਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਚੇ ਬੀਰ ਰਸੀਏ ਸਦਾ ਸ਼ਾਂਤ ਰਸੀਏ, ਹਿਰਦਾ ਅਚੱਲ ਅਡੋਲ ਸ਼ਾਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੮।

ਜਿਥੈ ਭੈ ਤਿਥੈ ਕਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਨਾਹੀਂ, ਡੋਲੇ ਚਿੱਤ ਅਸ਼ਾਂਤ ਡਰਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚੀ ਸ਼ਾਂਤ ਦੀ ਪਰਖ ਅਭੈ ਪਦਵੀ, ਨਿਰਭਉ ਪਦੁ ਹੈ ਬੀਰ ਬਿਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚਾ ਬੀਰ ਰਸ ਸੱਚੜੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੈ, ਵੱਡਾ ਮਰਤਬਾ ਸ਼ਾਂਤ ਬੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਲੀਂ ਗੋਖੀਏ ਨ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬੀਰਤਾ ਨੂੰ, ਬੀਰ ਸ਼ਾਂਤ ਰਸ ਸਮ ਗੁਰਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੯।

ਗੁਰਮਤਿ ਭਗਤਿ-ਰਸ-ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨ ਸ਼ਾਂਤ ਊਰੀ, ਊਰਾ ਬੀਰ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਊਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁੰਞੇ ਸੱਖਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨੁ ਰਹੱਸ ਦੋਈ, ਪ੍ਰੇਮ ਸੱਖਣਾ ਭਗਤਿ ਸੁੰਞਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਗਤੀ ਸੁੰਞੜੇ ਵੰਞੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਭੀ, ਖ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨ ਖ਼ਲਕ ਸੁਸ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤਿ ਬਿਨੁ ਖ਼ੁਲਕ ਇਖ਼ਲਾਕ ਸੁੱਕੇ, 'ਮਾਰਲ' ਖ਼ੁਸ਼ਕ ਭਗਤੀ ਸਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੭੦।

ਗੁਰਮਤਿ ਬਾਝ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤਿ ਨਾਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ, ਖ਼ੁਸ਼ਕ ਗਿਆਨ ਸਭੁ ਆਨ ਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਥੇ ਖ਼ੁਸ਼ਕੀਆਂ ਸੁਸ਼ਕੀਆਂ ਕ੍ਰੋਧ ਤਿਥੈ, ਕ੍ਰੋਧ ਕਾਇਰਤਾ ਕਸਬ ਕੂੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੂੜਾ ਕ੍ਰੋਧ ਨੀਸ਼ਾਨੜੀ ਕਾਇਰਤਾ ਦੀ, ਕਾਇਰ ਪੁਰਸ਼ ਢਾਂਚਾ ਭੈ ਡਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ੁਦ ਭੈ ਮੰਨਣਾ ਹੋਰਨਾਂ ਭੈ ਦਿਖਾਉਣਾ, ਕੋਝ ਕੰਮ ਕਾਇਰ ਹਿਰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੭੧।

ਅਵਰਾਂ ਦੇਵਣਾ ਨਾਹਿ ਭੈ ਆਪ ਖਾਣਾ, ਏਹ ਨੀਸਾਣ ਨਿਰਭਉ ਮਨ ਅਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਰਭਉ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਭਜਨ ਦੁਆਰੇ, ਭਜਨ ਤੱਤ ਗੁਰਮਤਿ ਟਕਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਪ, ਤਪ, ਆਨ-ਮਤ ਕਰਮ ਸਭਿ ਤਮੋਗੁਣੀਏ, ਸਭੁ ਖਲਜਗਨ ਹੈ ਅਹੰਮ ਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੰਚਕ ਤ੍ਰਾਸ ਤੋਂ ਤਾਮਸੀ ਸਰਾਫ਼ ਦੇਵਣਿ, ਤਾਂ ਭੀ ਸ਼ਾਂਤ ਨ ਚਿਤ ਸਰਾਫ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੭੨।

ਗੁਰਮਤਿ ਸ਼ਾਂਤ-ਬੀਰ ਰਸੀਆਂ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸਹਿਨ-ਸ਼ੀਲਤਾ

ਗੁਰਮਤਿ ਸ਼ਾਂਤ ਰਸੀਏ, ਸਹਿਨ ਸੀਲਵੰਤੇ, ਵਡ ਗੰਭੀਰ ਸੁਭਾਵ ਨਿੰਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਡ ਗੰਭੀਰਤਾ ਹਿਰਦ ਗੰਭੀਰੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਚਿਤ ਅਡੋਲ ਸਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਭ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਭਰੇ ਧਰਮ ਧੁਰੰਧਰਾਂ ਦਾ, ਪਰਉਪਕਾਰ ਧਰਮੱਗ ਧਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਰਮ ਧੀਰ ਧਰਮਾਤਮੀ ਸੂਰਬੀਰਾਂ, ਕਰਮੁ ਧਰਮੁ ਨਿਰਭਉ ਉਪਕ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੭੩।

ਗੁਰਮਤਿ ਧਰਮ ਧੁਰੰਧਰੀ ਪਰਉਪਕਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਾਇਣੀ ਗੁਰਮਤਿ ਪਰਉਪਕਾਰੀਆਂ ਨਿਰਭੈ ਜੂਝ ਜੁਝਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਜ ਸੂਰਬੀਰਤਾ

ਦੇਹ ਅਧਿਆਸੀਆਂ ਲੀਨ ਅਭਿਆਸ ਰਹਿਣਾ, ਖੌਫ਼ ਹੀਨ ਪਦੁ ਜੋਤਿ ਲੀਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ ਅਡੋਲ ਲਿਵਡੋਰ ਸਮਾਧੀਆਂ ਦੀ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਤੁਰੀਆ ਗੁਣ ਅਨਦ ਸਹਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਡੇ ਭਾਗ ਕਰਿ ਪੁਰਬ ਅੰਕੂਰ ਉੱਗਾ, ਅਨਹਦ ਵੱਜਿਆ ਵੱਜ ਵਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸੰਦੀ ਨਦਰ ਮਿਹਰ ਹੋਈ, ਗੋਬਿੰਦੁ ਗਜਿਆ ਗੱਜਿ ਗਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੭੪।

ਪੁਰਖ ਪੁਰਖੋਤਮੀ ਰਿਦ ਪ੍ਰਗਟੀਸ਼ਰਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ-ਸੰਪੰਨ ਸਹਿਜ ਕਲਿਆਣੀ ਬਿਰਤੀ

ਏ ਪਰਤਾਪੁ ਸਭੁ ਗੁਰੂ ਕਰਤਾਰ ਸੰਦਾ, ਰਣ ਸੱਜਿਆ ਸੱਜ ਸਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਨਦ ਮੂਲ ਪੁਰਖੋਤਮੋ ਪੁਰਖ ਪ੍ਰਗਟੇ, ਪਰਦਾ ਕੱਜਿਆ ਕੱਜ ਕਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਵਣ ਜਾਵਣੇ ਧਾਵਣੇ ਦੂਰ ਹੋਏ, ਭਉ ਭੱਜਿਆ ਭੱਜ ਭਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੁਸ਼ਟ ਅਰਿਸ਼ਟ ਸਭੇ ਚਕਨਾ ਚੂਰ ਹੋਏ, ਦਾਉ ਬੱਝਿਆ ਬੱਝਿ ਬਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।੭੫।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਗਟਾਕ ਰਸੀਏ ਸਦਾ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸ ਅਪਿਉ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੀਏ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸੀਆਂ ਦੀ ਅੰਗ

ਤਾਪ ਪਾਪ ਸੰਤਾਪ ਬਿਨਾਸ ਹੋਏ, ਤੌਖਲੁ ਤੱਜਿਆ ਤੱਜਿ ਤਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੁੰਚ ਅਮੀਂ ਗਟਾਕ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸ ਹੋਏ, ਚਿਤੁ ਰਜਿਆ ਰੱਜ ਰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਜ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਭੁਖਾਂ ਦੂਰ ਹੋਈਆਂ, ਨਾਮੁ ਭੁੰਚਿਆ ਭੁੰਚ ਭੁੰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਰ ਬਖਾਰ ਭੰਡਾਰ ਭਰਪੂਰ ਹੋਏ, ਹਰਿ ਧਨ ਸੰਚਿਆ ਸੰਚ ਸੰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੭੬।

ਪੁਲਕਾਵਲੀ ਗਗਨ ਨਾਦ ਘੁਕਾਟੀ ਕੇਲ ਕ੍ਰਾਂਤ

ਦਿਲੁ ਦਿਮਾਗ਼ ਤਨੁ ਬਾਗ਼ ਸ਼ਾਦਾਬ ਹੋਇਆ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਿੰਚਿਆ ਸਿੰਚ ਸਿੰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਗਨੀ ਨਾਦ ਘੁਕਾਟੀਆ ਧਨੁਖ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਸੁਆਸੁ ਖਿੱਚਿਆ ਖਿੱਚ ਖਿੱਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੌਲਾ ਫੁੱਲ ਸਮਾਨ ਸਰੀਰ ਹੋਇਆ, ਅੰਗੁ ਅੰਗੁ ਸਰਬੱਗੁ ਉਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੁਲਾਧਾਰ ਭੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਤੁੱਲੇ, ਇਹ ਅਚਰਜ ਡਿੱਠਾ ਭਾਰਾ ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੭੭।

ਰੰਗ ਚਲੂਲੀਆਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਗ ਦੰਗਨੀ ਜਲਵ ਜਲਾਲੀ ਹੰਸਬੰਸੀਆਂ ਦਾ ਪਾਰਸ ਅਵਤੰਸ

ਮਣੀ ਲਾਲ ਵਾਂਙੂ ਆਭਾ ਮਾਰਿ ਉੱਠਾ, ਕੰਚਨ ਵੰਨੁ ਸੁਵੰਨ ਵੰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੋਕੀ ਦੇਖ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਦੰਗ ਸਾਰੇ, ਸੁੰਦਰ ਚੋਲੜਾ ਰੂਪ ਵਟੋਲ਼ਿਆਂ ਦਾ।
ਹੰਸਾਂ ਸੰਗ ਬਿਹੰਗ ਭੀ ਹੰਸ ਹੋਏ, ਪਾਰਸ ਅੰਗ ਹੈ ਹੰਸ ਬੰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੰਸ ਬੰਸੀਆਂ, ਪਾਰਸ ਅਵਤੰਸੀਆਂ ਨੂੰ, ਨਾ ਵੀਚਾਰ ਹੈ ਊਚ ਨੀਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੭੮।

ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਣੀਸ਼ਰਾਂ ਦਾ ਅਨਿਕ ਭਾਂਤੀ ਗੁਣਾਗੁਣ ਸਾਗੀ ਸਹਿਜ ਉਪਕਾਰੀ ਸੁਭਾਵ

ਰਾਉ ਰੰਕ ਨੂੰ ਇਕ ਸਮਾਨ ਪਰਸਨਿ, ਸਹਿਜ ਸੁਆਉ ਹੈ ਪਵਨ ਝਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਇਆ ਮਇਆ ਕਰੁਣਾ ਕਰਿ ਪਸੀਜ ਪੈਣਾ, ਇਹ ਅਨਰਾਉ ਹੈ ਮੋਮ ਹਿਰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੀਆ ਦਾਨ ਦੇ ਲਾਵਣਾ ਭਗਤਿ ਅੰਦਰ, ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੈ ਚਾਉ ਚਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਾਹ ਉਮਾਹ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸੰਗ ਸੇਵ ਕਰਨੀ, ਸੇਵਾ ਭਾਉ ਹੈ ਗੁਰ ਸੇਵਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੭੯।

ਭਾਇ ਭਗਤਿ ਕਰਾਇ ਮਿਲਾਇ ਲੈਣਾ, ਏਹ ਮਿਲਾਉ ਹੈ ਸਾਧ ਸੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਲਿ ਸਾਧ ਸੰਗੇ ਹਰੀ ਸੰਗਿ ਮੇਲਾ, ਸਹਿਜ ਮੇਲ ਪ੍ਰਭਾਉ ਪ੍ਰਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਲਿ ਮੇਲਿ ਭੀ ਪਰਚਣਾ ਸ਼ਬਦ ਪਰਚੇ, ਸੱਚਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਚਾਉ ਪਰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਚਿ ਪਰਚਿ ਸਰੱਚਨਾ ਸੱਚ ਰੰਗੇ, ਸੱਚਾ ਸ਼ਬਦ ਸਰਚਾਉ ਸਰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੮੦।

ਸਰਚਿ ਸਰਚਿ ਸਰਚਾਉਣਾ ਸਰਬ ਤਾਈਂ, ਐਸਾ ਪਿਰਮ ਚਖਾਉ ਚਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤਿ ਦੀ ਭੁਗਤਿ ਨੂੰ ਵੰਡ ਛਕਣਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣਿ ਛਕਾਉ ਛਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛਕਣੇ ਛੱਕਿ ਛਕਾਉਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਛਾਂਦੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਉ ਵਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਤਰਨਾ, ਹੋਰਾਂ ਤਾਰ ਲੈਣਾ, ਭਵਜਲ ਤਾਰ ਤਰਾਉ ਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੮੧।

ਤਾਰਨ ਤਰਨ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਰਨਾਇ ਸੌਖਾ, ਚੂਕਾ ਡਰਨ ਡਰਾਉ ਡੁਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡੁਬਦੇ ਤਾਰਨੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ਼ਰਨ ਲਿਆ ਕੇ, ਇਹ ਉਭਰਨ ਉਭਰਾਉ ਉਭਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਤਿਗੁਰ ਧੂਹ ਕੇ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਢਿ ਲੈਂਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸ ਹੈ ਘੋਰ ਨਰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਥੱਮੇ ਲਖ ਚੁਰਾਸੀਆਂ ਭੌਂਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਥਾਂਗੀ ਗੁਰੂ ਹੈ ਨਰਕ ਪਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੮੨।

ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦਾ ਗੁਰ ਬਸੀਠੀ ਮਰਤਬਾ

ਗੁਰੂ ਮੇਲਦੇ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨਿਆਂ ਨੂੰ, ਬੇਲੀ ਹੋਰ ਨਾ ਜੁੜ ਵਿਛੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉੱਚਾ ਮਰਤਬਾ ਵੱਡੜਾ ਬਿਰਦ ਸੱਚਾ, ਗੁਰਮੁਖ ਸੰਤ ਬਸੀਠ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਤੇ ਸੱਚੜੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ, ਨਹੀਂ ਅੰਤਰਾ ਅੰਤ੍ਰਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਦਾ ਦਿਨੇ ਤੇ ਰਾਤ ਗੁਰ ਗੋਰ ਵਾਸਾ, ਗੁਰ ਮੁਰੀਦ ਜੀਵਤ ਮ੍ਰਿਤਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੮੩।

ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਜਾਗ ਸੁਜਾਗੀ ਗੁਰ ਲਿਵਲੀਣੀ ਗ੍ਰਿਸਤ ਉਦਾਸੀ ਸਹਿਜ ਸੰਨਿਆਸੀ ਸਦਰੰਗੀ ਰੰਗਣ

ਤਕੀਆ ਤਾਣ ਤੇ ਮਾਣ ਸਭ ਗੁਰੂ ਉੱਤੇ, ਆਪਾ ਛੋਡਿ ਗੁਰ ਗੋਰਿ ਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਗੁਰ ਲੋਰ ਲਿਵਲੀਨ ਹੋਣਾ, ਇਹ ਗੁਰ ਗੋਰ ਵਾਸਾ ਗੁਰਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਹੁਕਮਿ ਰਜ਼ਾਇ ਸਮਾਇ ਰਹਿਣਾ, ਹੈ ਸਮਾਉਣ ਗੁਰ ਗੋਰ ਗੁਫੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਧ ਸੰਗਤੀ ਜਾਇ ਗੁਰ ਗੁਫੇ ਬਹਿਣਾ, ਦੇਹ ਅਧਿਆਸ ਗੁਰ ਗੁਫੇ ਬਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।੮੪।

ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨੁ ਨਾਦਿ ਬਿਸਮਾਦਿ ਥੀਣਾ, ਜੋਗ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਜੋਗੀਸ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖ ਜਾਗਦੇ ਜੋਤਿ ਲਿਵਲੀਣ ਜੋਗੀ, ਆਸ ਨਿਰਾਸ ਨਿਵਾਸ ਗ੍ਰਿਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਆਸ ਸੁਆਸ ਅਭਿਆਸ ਵਿਗਾਸ ਆਤਮ, ਗ੍ਰਿਸਤ ਉਦਾਸ ਨਿਰਾਸ ਬਿਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਵਾਸ ਨਿਵਾਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੰਡਲਿ, ਇਹ ਸੰਨਿਆਸ ਨਿਰਵਿਰਤ ਪਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੮੫।

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਾਇਣ

ਟੇਕ ਬਿਰਤ ਬਿਬੇਕ ਨਿਰਵਿਰਤ ਮਾਰਗ, ਪਤੀਬ੍ਰਤ ਉਪਾਰਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕੋ ਨਾਹੁ ਭਤਾਰ ਉਪਾਰਜਨੀਆਂ, ਨਵਲ ਅਨੰਦੀਆ ਸਹੁ ਸੇਜੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੇਜੇ ਆਏ ਪ੍ਰਗਟੇ ਸਜਨੁ ਨਾਹੁ ਸੁਆਮੀ, ਇਹ ਪਰਤਾਪ ਸਹਾਈ ਸੰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਤ ਸਹਾਈ ਮਿਲੌਨੀਆਂ ਦੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਸੱਚੜਾ ਸਾਈਂ ਨਿਜਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੮੬।

ਬਿਰਦਪਾਲ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਅਗਾਧ ਬੋਧ ਮਹਿਮਾ

ਸਤਿਗੁਰ ਲਾਲੜੇ ਗੋਲੜੇ ਸਿੱਖ ਪਿਆਰੇ, ਪ੍ਰਾਣਾਧਾਰ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਰਸਿੱਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਜ਼ਿਆਰਤ ਮੁਕੱਦਸੀ ਪੂਜਜ ਕਿਬਲਾ, ਮਹਿਰਮ-ਰਾਜ਼ ਮੁਰਸ਼ਦ ਮੁਰੀਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਮੁਰੀਦ ਗੁਰ ਮੁੱਲ ਖ਼ਰੀਦ ਗੋਲੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਫ਼ਖ਼ਰ ਵਡ ਗੁਰ ਲੜਿ ਲਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਾਣ ਨਸਾਰ ਹੈ ਯਾਰ ਸੱਚਾ, ਨਿਜ ਮੁਰੀਦ ਸਰਬੰਸ ਅਰਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੮੭।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੜਾ ਫ਼ਿਕਰ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੂੰ, ਸਿੱਖਾਂ ਗੁਰੂ ਅਕਾਲ ਪ੍ਰੈਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪਾ ਛਡਿ ਜੋ ਹੋ ਰਹੇ ਗੁਰੂ ਪਰਣੇ, ਗੁਰੁ ਸਹਾਈ ਤਿਨ ਹਰ ਅਵਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭਨੀ ਥਾਈਂ ਗੁਰੂ ਦਸਤਗੀਰ ਹਰਦਮ, ਘਰ ਦੇ ਗੋਲਿਆਂ ਅੰਚਲ-ਗਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੱਲਾ ਪਕੜਿਆ ਜਕੜ ਕੇ ਸਿਦਕੀਆਂ ਨੇ, ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਹੈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸਿਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੮੮।

ਫੜੀ ਬਾਂਹ ਨ ਛੱਡਣੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ, ਵੱਡਾ ਸਦਕੜਾ ਬਿਰਦ ਸਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੁ ਮਕ਼ਸੂਦ ਮਕ਼ਬੂਲ ਮਅਬੂਦ ਮੁਕ਼ੱਦਸ,. ਸਿਜਦਾਗਾਹ ਸਿਖਾਂ ਸਿਜੂਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਬਾਝ ਕੋ ਥਾਉਂ ਗਿਰਾਉਂ ਨਾਹੀਂ, ਝੁੱਗਾ ਪਟਿ ਗੁਰ ਹੱਟ ਵਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਮਾਤ ਗੁਰੁ ਪਿਤਾ ਗੁਰੁ ਸਖਾ ਸੱਜਨ, ਗੁਰੂ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ਼ ਨਿਆਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੮੯।

ਇਜਜ਼ ਨਿਆਜ਼ ਨਿਵਾਜਨੇਹਾਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ, ਗੁਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਇਆਲ ਦੀਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਣਾਧਾਰਿ ਉਧਾਰਣੇਹਾਰ ਸਤਿਗੁਰੁ, ਨਿਜ ਅਧੀਨ ਅਧਮ ਸੇਵਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜ਼ਾਹਰ ਪੀਰ, ਪਰ ਪੀਰ ਸਭ ਹਰਨਹਾਰਾ, ਸਤਿਗੁਰ ਧੀਰ ਦਾਤਾ ਅਧੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿੱਥੇ ਢੋਈ ਨ ਦੇਂਵਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ, ਗੁਰੂ ਬਾਹਰੂ ਨਿਰਬਾਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੦।

ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਨ ਪੀਰ ਸਹਾਇ ਜਿੱਥੇ, ਤਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਸਹਾਈ ਗ਼ਰੀਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਸਾ ਪੂਰਨੇਹਾਰ ਨਿਰਾਸਿਆਂ ਦਾ, ਸ਼ਰਨਪਾਲ ਗੁਰੁ ਚਰਨ-ਸ਼ਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਭੀੜੀਆਂ ਬਣਨਿ ਜਿੱਥੇ, ਗੁਰ ਰਖਵਾਲ ਨਿਜਪਾਲ-ਗਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੱਲਾ ਪਕੜਿਆ ਗੁਰੂ ਦਾ ਜਕੜਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ, ਤਾਰਕ ਗੁਰੂ ਤਿਨ ਭਵਜਲ ਡੁਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੧।

ਭਵਜਲ ਡੁਬਦਿਆਂ ਤਾਰਨੇਹਾਰ ਸਤਿਗੁਰੁ, ਗੁਰੁ ਉਭਾਰਨੇਹਾਰ ਡਿਗਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡੋਲੇ ਡਿਗਿਆਂ ਨੂੰ ਖੜੇ ਕਰਨਹਾਰਾ, ਗੁਰੁ ਉਧਾਰਨੇਹਾਰ ਪਤਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਪ ਹਰਨਹਾਰਾ ਕੋਟਿ ਪਾਤਕਾਂ ਦੇ, ਪਾਵਨ ਕਰਨਹਾਰਾ ਅਛੂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛੂਏ ਕੋਈ ਨ ਜਿਨ ਘੋਰ ਨਰਕੀਆਂ ਨੂੰ, ਗੁਰੁ ਗਲ ਲਾਉਣਹਾਰਾ ਗਿਲ ਗਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੨।

ਗਰਤ ਪਰਤਿਆਂ ਅੰਗੁਰੀ ਦੇ ਉਠਾਵੇ, ਗੁਰੁ ਗ਼ੁੱਫ਼ਾਰੁ ਗ਼ੁੰਮਰਾਹ ਜੰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਰਭਿ ਗਲਤ ਜਠਰਾਗਨੀ ਜਲਤ ਜੋਈ, ਗੁਰੂ ਰਛਪਾਲ ਜਨਮ-ਭਵੰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਖ਼ਾਸ ਬਿਸੁਆਸ ਧਰਵਾਸ ਦਾਤਾ, ਅਧਮ ਕਿੰਕਰਾਂ ਦਾਸ ਨੀਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੀਚੋਂ ਊਚ ਕਰਨੇਹਾਰ ਗੁਰੁ ਬਿਧਾਤਾ, ਜੁਆਲਣਹਾਰ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਿਰਤਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੩।

ਗੁਰੂ ਸਤਿ ਸਰਬੋਤਮੀ ਤਤ ਸ਼ਬਦ ਸਰੂਪ

ਗੁਰੁ ਅਧਾਰੁ ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਾਣੁ ਗੁਰੁ ਤ੍ਰਾਣ-ਦਾਤਾ, ਗੁਰੂ ਰੱਤੜੇ ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਚਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਤੱਤ ਆਤਮ ਗੁਰੂ ਸਤਿ ਬਾਣੀ, ਜੰਤੀ ਜੰਤੁ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਤਰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਤੱਤ, ਸਰਬੋਤਮੋ ਸ਼ਬਦ ਪੂਰਾ, ਦਿੱਬ ਜੋਤਿ ਭੂਤਕ ਵਜੂਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਆਤਮ ਸ਼ਬਦ ਤਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ, ਕਰਤਾ ਕਾਇਨਾਤੀ ਕੁਦਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੪।

ਏਕੰਕਾਰੀਆ ਹੁਕਮ ਅਨਾਦਿ ਹੁਕਮੀ, ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੁ ਸਾਰ ਸ਼ਬਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੱਕ ਮਾਰਫ਼ਤ ਸੱਚ ਗਿਆਨ ਸੋਮਾ, ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਚੰਡ ਅਖੰਡ ਗਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਤਿ ਅਖੰਡ ਪਰਚੰਡੀਆ ਸ਼ਬਦੁ ਸਤਿਗੁਰ, ਖੋਲਨਹਾਰ ਅਨਹਤ ਅਖਾੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਤ੍ਰੈ ਭਵਨ ਦੇ ਰਚਨਹਾਰਾ, ਪਾਲਨ ਪੋਸਨੇ-ਹਾਰ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੫।

ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਗੋਬਿੰਦ ਰੂਪ

ਗੁਰੂ ਈਸ, ਗੋਰਖੁ ਗੁਰੂ ਬਿਸ਼ਨ ਬ੍ਰਹਮਾ, ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦੁ ਸਿਰ ਇਸ਼ਟ ਇਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਕਰਤਾਰ ਗੋਬਿੰਦੁ ਮੂਰਤਿ, ਗੁਰੂ ਸਾਰ ਮੰਤ੍ਰ ਸਿਮਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਆਸ ਸੁਆਸ ਗੁਰੁ ਰਸਨ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਉਤੇ, ਗੁਰੂ ‘ਵਾਹਿਗੁਰੂ’ ਧੰਨ ਧੰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
‘ਗੁਰੂਵਾਹਿ’ ਹੈ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ ਸੱਚੀ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਸਿਰ ਮੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੬।

ਗੁਰੂ ਨਾਮ ਸੱਚਾ, ਗੁਰੂ ਮੰਤਰ ਸੱਚਾ, ਪੂਰਾ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੁ, ਪਾਰ ਪਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਾ ਪੂਰਬਲਾ ਨਾਮੁ ਸਤਿਨਾਮੁ ਏਹੋ, ਗਾਰੁੜ ਮੰਤੁ ਗੁਰੁ ਪਾਪ ਕਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਿਰਤਮ ਨਾਮ ਦੂਜੇ ਹੋਰ ਨਾਮ ਸਾਰੇ, ਸੱਚਾ ਨਾਮ ਗੁਰੁ ਸੱਤਿ ਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਿਰਤਮ ਨਾਮ ਸਭਿ ਮਾਨਵੀ ਕਿਰਤ ਵਾਲੇ, ਸਤਿਨਾਮ ਸ੍ਵੈਭੰ ਸਿਫ਼ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੭।

ਤੱਤ ਸੁਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਜੋ ਇਕ ਸੱਚਾ, ਇਕੋ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਧੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਦਿ ਸੱਚੁ, ਜੁਗਾਦਿ ਭੀ ਸੱਚੁ ਓਹੀ, ਸੋਈ ਸੱਚੁ ਹੈ ਅਜ਼ਲ ਅਬਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਤਿ ਸੋਇ ਜੋ ਆਪ ਤੋਂ ਆਪ ਪ੍ਰਗਟੇ, ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਬਿਨਾਸ਼ ਤੱਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਦ ਅਬਿਨਾਸ਼ ਅਕਾਲ ਜਿਸ ਹੋਂਦ ਹਸਤੀ, ਤੱਤ ਸੱਤ ਵਜੂਦ ਅਜ਼ਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੮।

ਆਦਿ ਅੰਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ, ਸਿਰਜਨਹਾਰੁ ਨਿਰਸਿਰਜ ਸ੍ਰਿਸ਼ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ਾਲਸ ਸ੍ਰਿਸ਼ਤ ਜਿਸ ਸਿਰਜ ਨ ਸਕੇ ਕੋਈ, ਕਰਤਾਪੁਰਖੁ ਨਿਰਕਿਰਤ ਰਚਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਚਨਹਾਰ ਰਚਨਾ ਥਪਨਹਾਰ ਥਪਨਾ, ਸ੍ਵੈ ਸਮਰੱਥ ਨਿ-ਰਚਤ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਥਾਪਿਆ ਜਾਇ ਨ ਕੀਤੜਾ ਹੋਇ ਕਰਤਾਰ, ਖ਼ੁਦ ਨਿਰੰਜਨੀ ਖ਼ਾਸੀਅਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੯੯।

ਸ੍ਵੈ ਨਿਰੰਜਨਾ ਨਾਮੁ ਭੀ ਆਪਿ ਰਚਿਓ, ਨਾਮੀ ਨਾਮ ਅਭੇਦ ਅੰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪਣਾ ਆਪੁ ਉਪਾਇਓ ਆਪ ਆਪੇ, ਰਚਿਓ ਨਾਉਂ ਆਧੀਨ ਆਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪਾ ਰਚਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਜ ਨਾਮ ਰਚਿਆ, ਵਿਚ ਅੰਤਰਾ ਨ ਕਿੰਚਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪਣਾ ਆਪ ਤੇ ਨਾਮ ਦੁਇ ਇਕਮਿੱਕੋ, ਖ਼ਾਸਾ ਇਕ ਨਿਜ ਰਚਤ ਖ਼ਾਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੦੦।

ਨਾਮੁ ਨਾਮੀ ਦੇ ਵਿਚ ਨ ਭੇਦ ਕੋਈ, ਖ਼ਾਲਿਸ ਤੱਤ ਖ਼ਾਲਿਸ ਵਜੂਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਸੱਤਿ ਇਕੋ, ਹੋਰ ਨਾਮ ਕਿਰਤਮ, ਨਾਮੁ ਅਪਰੰਪਰਾ ਪਰਾ ਪੂਰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮ ਨਾਮੀ ਅਭੇਦ
ਹੋਰ ਨਾਮ ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਸੱਚੇ ਨਾਮ ਦੀਆਂ, ਨਾਮੁ ਇਸਮੁ ਹੈ ਤੱਤ ਇਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਕਿਰਤਮੀ ਹਨ ਹੋਰ ਨਾਮ ਸਾਰੇ, ਇਸਮ ਤੱਤੁ ਇਕੋ ਗੁਰਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੦੧।

ਇਸਮੀ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸੱਚੀ ਨਾਮ ਸਚੜੇ ਦੀ, ਨਾਮੁ ਅਨਾਹਦ ਅਨੀਲ ਆਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਤਿਨਾਮੁ ਹੈ ਨਾਮੀ ਦੀ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸੱਚੀ, ਸਿਫ਼ਤੀ ਇਸਮੁ ਸ੍ਵੈ ਅੰਸ ਅਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਸਮ ਅੰਸਨੀ ਸਿਫ਼ਤਿ ਦਾ ਅਰਥ ਅਸਲਾ, ਸਿਫ਼ਤਿ ਅੰਸੀਆ ਨਾਮੀ ਅੰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਫ਼ਤ ਅੰਸੀਆ ਇਸਮੁ ਹੈ ਨਾਮ ਸੱਚਾ, ਅਸਲਾ ਤੱਤੁ ਅਭੇਦ-ਅਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੦੨।

ਸੱਚੀ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਲਾਹੁਣੇ ਯੋਗ ਜੋਈ, ਸੋਈ ਨਾਮੁ ਇਕੋ ਗੁਰਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੱਖੇ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰਿ, ਭਾਵ-ਅਰਥੁ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਨਿਰਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਹੈ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ ਸੱਚੀ, ਹੈ "ਸਾਲਾਹੀ ਸਾਲਾਹ" ਸਿਫ਼ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਨਾਮੀ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਸਾਰ ਸਿਫ਼ਤਾਂ, ਇਕ-ਮਿਕ ਗੁਣ ਸਿਫ਼ਤ ਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੦੩।

ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਰਹਿਆ ਨ ਭੇਦ ਕੋਈ, ਭੇਦ ਅਭਾਵ, ਹੈ ਗੁਣ ਸਮਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੈ ਨਿਰੰਜਨਾ ਆਪ ਭੀ ਨਾਉਂ ਨਿਰੰਜਨ, ਅੰਜਨ ਰਹਿਤ ਗੁਣ ਨਿਰ-ਅੰਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਰੰਕਾਰ ਖ਼ੁਦ, ਨਾਮ ਭੀ ਨਿਰੰਕਾਰਾ, ਤ੍ਰੈ ਗੁਣ ਰਹਿਤ ਪਦੁ ਤੁਰੀਆ ਗੁਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਰਗੁਣ ਆਪ ਭੀ, ਨਿਰਗੁਣੀ ਨਾਮ ਸੱਚਾ, ਅਖੰਡ ਗਿਆਨੁ ਪ੍ਰਚੰਡ ਜੋਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੦੪।

ਜੋਤੀ ਆਪ ਭੀ, ਨਾਮ ਹੈ ਜੋਤਿ ਰੂਪਾ, ਜੋਤਿ ਕਲਾ ਸਪੰਨ ਜੌਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ੁਦ ਸ੍ਵੈਭੰ, ਭੀ ਨਾਮੁ ਸ੍ਵੈਭੰ ਸਿਫ਼ਤਾ, ਨਿਰਣਾ ਨਿਰਣਿਆ ਪ੍ਰਿਥਮ ਲਿਖਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਤਾ ਆਪ ਭੀ, ਨਾਮੁ ਹੈ ਸੱਤਿ ਕਰਤਾ, ਪੜ੍ਹੋ ਪਾਠ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੁਰਖੁ ਆਪ ਭੀ, ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਪੁਰਖੁ ਭਰਤਾ, ਪਰਮਾਣ ਅਨਿਕ ਗੁਰਵਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੦੫।

ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ ਪੁਰਖ ਅਰਥ ਸੱਚਾ, ਇਕੋ ਭਾਵ੍ਵ ਦੋਹਿ ਘਟਣ ਘਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਅਕਾਲ ਭੀ, ਨਾਮੀ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ, ਇੱਕੋ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਿੱਟਾ ਸਮ ਅਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੀ ਸਤਿ ਇਕੋ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਇਕੋ, ਕਿਰਤਮ ਨਾਮ ਸਹੰਸਰ ਗਿਣਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਹੰਸਰ ਨਾਮ ਹਨ ਕਿਰਤਮੀ ਸਿਫ਼ਤਿਵਾਲੇ, ਕਰਨਾ ਕਠਨ ਵਿਸਥਾਰ ਸਰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੦੬।

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮ ਦਾ ਧੁਰੋਂ ਅਵਤਾਰ ਉਤਰਨਾ

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਸੱਚਾ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਇਕੋ, ਸਾਰੁ ਸ਼ਬਦ ਧੁਰੋਂ ਅਉਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉੱਤਰ ਆਇਆ ਧੁਰੋਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੁਆਰੇ, ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ, ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਮੁ ਮੰਤ੍ਰ, ਗੁਰੁ ਸਰੂਪ ਤਾਰਕੁ ਕਲਜੁਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਗਟ ਹੋਇਆ ਆਇਕੈ ਵਿਚਿ ਕਲਜੁਗ, ਰੂਪ ਧਾਰਿ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਜਾਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੦੭।

ਕਲਜੁਗ ਤਾਰਨੇ ਕਾਰਨੇ ਗੁਰੂ ਜਾਮਾ, ਰਚਿਆ ਸਤਿ ਸ੍ਵੈਭੰ ਸਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਵੈਭੰ ਰੂਪ ਦਾ ਸੁਤੇ ਪਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ, ਨਿਰੰਕਾਰੁ ਅਕਾਲ ਪ੍ਰਗਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਾਰਿ ਗੁਰੂ ਅਵਤਾਰ ਕਰਤਾਰੁ ਪ੍ਰਗਟੇ, ਪਰਮ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪਦੁ ਗੁਰ ਅਵਤਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੁ ਅਵਤਾਰ ਸਰਬੋਤਮੋ ਪੁਰਖੁ ਪੂਰੇ, ਧੰਨ ਉਪਕਾਰ ਗੁਰ ਪਰਉਪਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੦੮।

ਧੰਨਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ ਮੂਰਤਿ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਸਮਾਦ ਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਧੰਨਿ, ਗੁਰੁ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਵਾਹੁ ਪੂਰਾ, ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੁ ਪੂਰ ਪੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਮੁਖਿ ਰਿਦਿ ਰਸਨ ਤੇ ਰਖਿ ਜਪੀਏ, ਸਤਿ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੁ ਤੱਤ ਰਿੜਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਰਤ ਸਨਮੁਖਾ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਮੁਖਿ ਜਪਣਾ, ਮੁਖ ਚਾਲੜਾ ਜੁਗਤ ਜੁਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੦੯।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮ ਗੁਰਮੰਤ ਪ੍ਰਥਾਇ ਗੋਝਲਾ ਨਾਮ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੰਦਰ

ਸਾਸਿ ਗ੍ਰਾਸਿ ਹਰਦਮ ਗੁਰੂ ਮੁਖਿ ਵੱਸੇ, ਓਹੀ ਅਸਲ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰ-ਅੰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁਖਿ ਵਸੈ ਸੋ ਮੁਖੀ ਪਦਾਰਥ ਆਹੇ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਸ਼ਬਦ ਵੱਖਰ ਵੱਖਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੜਾ ਗੁਰਮੁਖੀ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰਮੁਖਿ, ਸੱਚਾ ਮੰਤੁ ਅੱਖਰੁ ਅਖਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁਖੀ ਗੁਰਾਂ ਗੁਰੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵੱਡੜੇ ਦਾ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਗੁੱਝਾ ਗੁਰਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੦।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਠ ਅੰਦਰਿ, ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮ ਇਹ ਗੋਝ ਗੁਪਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀ ਮੁਖੁ ਵਾਕ ਦੁਆਰਾ ਨ ਸਪਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ, ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਗੁਰੂ ਮੰਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਦੇ ਥਾਉਂ ਆਵੇ, ਗੁਰਮਤਿ ਭੇਦ ਇਹੁ ਗੁਰ ਸਮਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੂਲ ਮੰਤ ਰੂਪਾ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ ਬਾਣੀ, ਭਾਖੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰਮੁਖਿ ਗੁਰਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੧।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਵੇਦੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਈ॥ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮ ਦੇ ਗੋਝ ਰੱਖਣ ਦਾ ਗੋਝ ਕਾਰਨ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਦ ਹੈ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੀ ਬੇਦ ਜਾਣੋ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਰਮੀਅੜਾ ਸਗਲ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਵਿਖੇ ਆਵੇ ਬਹੁਤ ਥਾਈਂ, ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮੁ ਗੁਰ ਮੰਤ੍ਰ ਪਰਥਾਇ ਏਹੋ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਗੂੜ੍ਹ ਮਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਕੇ ਈ, ਗੁੱਝਾ ਰੱਖਿਆ ਭੇਦੁ ਗੁਰਓਹਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੨।

ਵਡ ਅਮੋਲੜਾ ਸਭਿ ਪਦਾਰਥਾਂ ਤੋਂ, ਵਿਰਲਾ ਪਾਰਖੂ ਲਾਲ ਅਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਦਰਦਾਨ ਵਡਭਾਗੀਆ ਜੰਤ ਕੋਈ, ਗਾਹਕ ਵਿਰਲੜਾ ਮੋਲ ਮਹਿੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੀਸ ਭੇਟ ਵਟਾਂਦੜੇ ਮਿਲੇ ਜੇਕਰ, ਤਾਂ ਭੀ ਸੌਦੜਾ ਮੁੱਲ ਸਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੁਰਲਭ ਵਸਤ ਨਾਯਾਬ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਾਹੀਂ, ਖ਼ਾਸ ਵੱਥ ਇਹ ਧੁਰ ਬਖ਼ਸ਼ਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੩।

ਗੁਰੂ ਕਰੇ ਕਿਰਪਾ ਤਿਸ ਏਹ ਦਾਤਿ ਬਖ਼ਸੇ, ਮੁੱਲ ਤੁੱਛ ਹੈ ਸੀਸ ਭੇਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪ ਗੁਰ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ ਬਖ਼ਸ਼ੇ, ਸੋਈ ਪਾਦਸ਼ਾਹ ਪਾਦਸ਼ਾਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਣ ਅਮੁੱਲ ਹਨ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ ਕੇਰੇ, ਭੀ ਅਮੁੱਲੁ, ਵਾਪਾਰੁ ਵੱਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਥ-ਤੱਤ-ਵਾਪਾਰੀਏ ਭੀ ਅਮੁੱਲੇ, ਭੀ ਅਮੁੱਲੁ ਭੰਡਾਰੁ ਦਾਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੪।

ਲਾਹਾ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ ਦਾ ਲੈਣ ਆਏ, ਆਉਣਾ ਸਫਲ ਅਮੁੱਲ ਜਨਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਹਾ ਲੈ ਗਏ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ ਦਾ ਜੋ, ਧੰਨ ਜਨਮੁ ਅਮੁਲੁ ਯਾਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮੁੱਲ ਭਾਵਨੀ ਸਿਫ਼ਤਿ ਸਾਲਾਹ ਕੇਰੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਅਮੁੱਲੜਾ ਸਿਫ਼ਤਿ-ਲੀਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮੁੱਲੁ ਤੁੱਲੁ, ਅਮੁੱਲੁ ਪਰਵਾਣੁ ਸੋਈ, ਪਦੁ ਅਮੁਲੁ ਪਰਧਾਨੁ ਪੰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੫।

ਪੰਚ ਅਮੁੱਲ ਦਰਗਾਹਿ ਜੋ ਮਾਨ ਪਾਵਹਿੰ, ਅਮੁੱਲੁ ਸੋਭਣਾ ਪੰਚ ਰਾਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਾਜੇ ਸੱਚ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਬਿਬੇਕ ਗਿਆਨੀ, ਗਿਆਨੁ ਅਮੁੱਲੁ ਗੁਰ ਏਕ ਧਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੈ ਅਮੁੱਲੁ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਾਲਾਹ ਸੰਦੀ, ਜਪੁ ਨੀਸਾਣੁ ਅਮੁੱਲੁ ਜਾਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮੁੱਲੁ ਕਰਮੁ ਨੀਸਾਣ ਲਧੋਲਿਆਂ ਦਾ, ਹੈ ਅਮੁੱਲੁ ਫੁਰਮਾਨੁ ਫੁਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੬।

ਆਖਿਆ ਜਾਇ ਅਮੁੱਲੋ ਅਮੁਲੁ ਨਾਹੀਂ, ਆਖੇ ਮੁਲੁ ਨ ਪਵੇ ਅਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੀਮਤਿ ਪਾਇ ਨ ਆਖਿਆ ਜਾਇ ਮੂਲੇ, ਐਸਾ ਨਾਮੁ ਅਮੁਲੁ ਕੀਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੋਝ ਰਖਿਆ ਜਾਣ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ, ਉੱਚ ਮਤਾ ਵੱਡ ਉੱਚ ਕਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਕਾ ਸ਼ਬਦ ਟਿਕੇ ਸਬਲ ਸੀਨਿਆਂ ਥੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਬਲ ਬਲੁ ਝਾਲ ਝਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੭।

ਝਾਲ ਝਲਣੇ ਯੋਗੜੇ ਸੀਨਿਆਂ ਤੇ, ਟਿਕੇ ਨਾਮ ਥੇਵਾ ਨਗੀਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਖੇ ਪਰਖਿ ਗੁਰ ਪੰਨੜੇ ਪਾਇ ਲਏ, ਸੀਨਾ ਬੇਧਿਆ ਸੀਲ ਸਹਿਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਗਰੋ ਜਿਗਰ ਪਰੋਤੜਾ ਚਲਾ ਆਵੇ, ਰਤਨੁ ਹੀਰੜਾ ਹੀਰ ਬਿਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੀਰਿਆਂ ਹੀਅਰੈ ਹੀਰੁ ਸੋਹੈ, ਤੁਹਫ਼ਾ ਤੋਸ਼ੜਾ ਲਾਇਕ ਵੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੮।

ਤੋਸ਼ੇਖ਼ਾਨਿਆਂ ਲਾਇਕ ਹੈ ਨਾਮੁ ਤੋਸ਼ਾ, ਤੋਸ਼ੇ-ਖ਼ਾਨੀਆਂ ਤੋਸ਼ ਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੋਸ਼-ਕੋਸ਼ੀਏ ਵਿਰਲਿਆਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ, ਰਖਿ ਜਾਣਿਆ ਕੋਸ਼ ਦਾਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿਉ ਦਾਦਿਆਂ ਦੀ ਦਾਤਿ ਸੋਇ ਸਾਂਭਣ, ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਜਿਨ ਭਾਗਠੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਖੇ ਗਏ ਗੁਰ ਪੰਨੜੇ ਪਏ ਜੋਈ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਮਿਲੇ ਨਿਧਾਨੁ ਨਿਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੧੯।

ਨਿਧਾ ਨਿਧਿ ਸਿਰ ਸਿਧੀਆਂ ਸਿਧਿ ਸੱਚੀ, ਸੱਚਾ ਨਾਮ ਧਨ ਨਿਰਖ ਨਿਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਰਖ ਪਰਖ ਦਾ ਸੱਚੜਾ ਨਾਮ ਵਿਰਸਾ, ਸਉਦਾ ਨਾਹਿੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਇ ਕਢੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਾਜ਼ਾਰੀਆਂ ਨੇ, ਸੌਦਾ ਮਾਹਿ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਜ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੀਮਤਿ ਕਦਰ ਨ ਪਵੇ ਨ ਪਰਖ ਹੋਵੇ, ਵਥੁ ਅਮੁੱਲੁ ਕਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪੁਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੦।

ਜੌਹਰੀ ਪੁਰਖ ਕਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਵਿਰਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾ ਚੱਜ ਸੁਚੱਜ ਪਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਝ ਪਾਰਖੂ ਲਾਲ ਨੂੰ ਕਉਣ ਪਰਖੇ, ਸੌਦਾ ਖ਼ਾਸ ਵਿਰਲੇ ਗਾਹਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਗੋਚਰਾ ਰਹੇ ਬੇਕਦਰਿਆਂ ਦੀ, ਲਾਲੁ ਜੌਹਰੀਆਂ ਕਦਰ-ਦਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਿਲੇ ਗੋਝੁ ਗੱਫਾ ਕਰਮਵੰਤਿਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਾਸ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੧।

ਅਧਿਕ ਕਰਮੁ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਗੁਰਮੁਖੇ ਦਾ, ਮਿਲੇ ਮਰਮੁ ਤਿਸ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਧਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਗਲ ਧਰਮ ਤੇ ਕਰਮ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਊਤਮੁ, ਊਤਮੁ ਭਾਗੁ ਨਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪੁਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਸ ਭਾਗ ਦੀ ਵੰਡ ਤਿਸ ਹਥਿ ਆਵੈ, ਲਹਿਣਾ ਜਿਸ ਧੁਰਿ ਲਿਖਤ ਲਹਿਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਣੇ ਖਣੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਨ ਨਾਮ-ਛਾਂਦਾ, ਕੀ ਮਕਦੂਰ ਏਥੇ ਜਣਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੨।

ਲੋਕੀ ਜਾਣਿਆ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਸਤ-ਮੁੱਲਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭੇਦ ਨ ਗੂੜ੍ਹ ਮਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਹਿਰਮਰਾਜ਼ ਇਸ ਮਰਮ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰਲੇ, ਵੱਡਾ ਜਿਗਰੁ ਗੰਭੀਰ ਜਿਗਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਜਰ ਲਿਆ ਅਜਰ ਪਦ ਜਿਗਰ ਵਿਚੇ, ਮੋਤੀ ਸਿੱਪ ਚੁੱਭਾ ਉਦਰ ਸ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਨ ਨਿਰਮੋਲਕਾ ਪਚੇ ਨ ਹੋਛਿਆਂ ਨੂੰ, ਓਹਨਾਂ ਚੱਜ ਨ ਕੱਜਿ ਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੩।

ਚੜ੍ਹੇ ਹੱਥਿ ਹੀਰਾ ਜੇ ਕੁਚੱਜਿਆਂ ਦੇ, ਤਿਨ੍ਹ ਸ਼ਅਊਰ ਕੀ ਜੌਹਰ ਪਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਣਕ ਲਭਿਆ ਕੰਗਲੇ ਅੰਧਲੇ ਨੂੰ, ਤਿਸ ਉਦਮਾਦੁ ਘਰਿ ਘਰਿ ਵੇਚਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਨੂੰ ਵੇਚਦੇ ਦਾਮ ਸਸਤੇ, ਭੈੜਾ ਚਾਲੜਾ ਹੋਛ ਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੱਚਿਆਂ ਜੌਹਰੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ, ਹੈ ਸੁਚੱਜ ਸੱਚਾ ਧਨ ਸੰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੪।

ਰਲਿ ਮਿਲਿ ਖਾਂਵਦੇ ਸਰਚ ਸਰਚਾਂਵਦੇ ਭੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਵੰਡੁ ਛਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਐਸੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮ ਹੀਰਾ, ਗੁਰਾਂ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਮੁੱਲ ਅਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਐਸੇ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮ ਸੰਦਾ, ਗੁਰਿ ਪਰਗਾਸਿਆ ਭੇਦ ਗੋਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੋਇ ਜਿਸ ਆਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਖ਼ਸ਼ੇ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮ ਜਪੁ ਜਾਪੁ ਅਜਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੫।

ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨੀ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮ ਸਿਮਰੇ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿਖੁ ਸੋਈ, ਮਿਲਿਆ ਮੰਤ੍ਰ ਜਿਨ ਗੁਣਾਂ ਅਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮੁ ਗੁਰਮੰਤੁ ਧਨਵੰਤਿਆਂ ਨੂੰ, ਵੱਡ ਖ਼ਿਤਾਬ ਮਿਲਿਆ ਗੁਰਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤੇ ਸਾਸ ਗ੍ਰਾਸ ਗੁਰਮੁਖਿ, ਭਜਨ ਅਭਿਆਸ ਸਜਨ ਵਡਹੰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮ ਰਤੜੇ ਸਦ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤਿ ਲੀਣੇ, ਵੱਡ ਮਹੱਤ ਗੁਰਮੁਖਿ ਰੰਗ ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੬।

ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਦਾ ਲੇਸ ਨ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ, ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣੁ ਨਰ ਨਿਰਾਲਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਕੰਵਲ ਨਿਰਾਲਮੀ ਸਿੱਖ ਗ੍ਰਿਸਤੀ, ਮਾਇਆ ਵਾਸੁ ਅਲੇਪ ਗ੍ਰਿਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਰਤਿ ਨਾਮਿ ਪ੍ਰੋਤੀ, ਸ਼ਬਦੁ ਨਾਮੁ ਸ੍ਰੋਤੀ, ਮਨੁ ਖੀਵੋਤ ਲਿਵ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰੋਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਿੱਤੁ ਯਾਰ ਵੱਲੇ ਹੱਥ ਕਾਰ ਵੱਲੇ, ਭੀ ਵਿਹਾਰੁ ਸ਼ੁਭ ਪ੍ਰਮਾਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੭।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਹੱਥ ਸਕੱਥ ਗੁਰ ਕਾਰ ਅੰਦਰਿ, ਲੱਥ ਪੱਥ ਨ ਧੰਧ ਧੰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਨੇ ਕਾਜ ਪਰਮਾਰਥ ਪਰਸੁਆਰਥਾਂ ਦੇ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਕਰਮੁ ਸੁਕ੍ਰਿੱਤ ਕਿਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨੀ ਗੁਰਮਤਿ ਧਰਮ ਕੇਰੀ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਧਰਮੁ ਵਿਹਾਰ ਸਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ-ਲੀਣ ਕੁਟੰਬ ਪਰਵਾਰਿ ਵਾਸਾ, ਚੈਤਨ ਗ੍ਰਿਸਤ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੁਜਾਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੮।

ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਜਪੈ ਘਟਿ ਮਹਿ ਤਬ ਖਾਲਸਾ ਤਹਿ ਨਖਾਲਸ ਜਾਨੈ

ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਗਦੇ ਗ੍ਰਿਸਤ ਉਦਾਸ ਜੋਗੀ, ਖਾਲਿਸ ਜੋਗੁ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਜਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਤਿ ਲੀਣ ਹੋ ਕੇ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਖਾਲਿਸ ਧਰਮੁ ਸਿੰਘਾਂ ਖਾਲਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਪਰਜੁਆਲਸੇ ਖਾਲਸੇ ਸੋ, ਜੂਝਣ ਸੱਚੜਾ ਜੋਗੁ ਸਿੰਘੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੋਹ ਮਮਤ ਨਿਵਾਰਿ ਬਲਿਹਾਰ ਹੋਣਾ, ਰਾਜ-ਜੋਗੁ ਅਤੀਤ ਗ੍ਰਿਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੨੯।

ਗੁਰਮੁਖਿ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਜੋਗ

ਸੂਰਜ ਧਿਆਨ ਅਡੋਲ ਨਿਰੋਲ ਰਹਿਣਾ, ਕੰਵਲ ਫੁੱਲ ਪੰਕਜ ਅਲਿਪਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਇਆ ਵਿਚਿ ਉਦਾਸ ਨਿਰਾਸ ਵਾਸਾ, ਗੁਰਮੁਖਿ ਜੋਗੀਆਂ ਵੈਰਾਗੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਦ ਸੁਗੰਧਤੀ ਭਾਵ ਸੁਭਾਵ ਠੰਡਾ, ਬਿਸੀਅਰ ਵੇੜਿਆਂ ਮਲੀਆਗਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਪਤ ਕਾਲ ਅੰਦਰਿ ਭੀ ਅਨੰਦੁ ਹਿਰਦਾ, ਹਰਖ ਸੋਗ ਅਤੀਤ ਬਿਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੦।

ਔਖੀ ਘੜੀ ਅੰਦਰ ਗੁਰਸਿੰਘਾਂ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੀ ਅਡੋਲ ਬਿਵਸਥਾ

ਸਖ਼ਤ ਭੀੜੀਆਂ ਵਖਤ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਦੇ, ਡੋਲੇ ਚਿੱਤ ਨ ਬਿਰਤਿ-ਅਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੱਟੇ ਕਸ਼ਟ ਕਰਾਲ ਬਿਸਾਲ ਔਖੇ, ਹਿੱਲੇ ਧਿਆਨ ਨ ਗਿਆਨ ਦ੍ਰਿੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਗਿਆਨ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਨੀਸਾਨ ਸੰਗੇ, ਨਿਹਚਲੁ ਦਿਲੁ ਅਹਿੱਲ ਬਿਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਡ ਉਤਸ਼ਾਹ ਉਮਾਹ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ, ਸਾਨੀ ਕੌਣੁ ਜਾਨੀ ਸ਼ਹੀਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੧।

ਚੜ੍ਹਨ ਹੱਸ ਵਿਗੱਸ ਕੇ ਸੂਲੀਆਂ ਤੇ, ਮੱਥੇ ਵੱਟੁ ਘਬਰੱਟ ਨ ਪਰੇਮ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਹੋ ਜੀਵਤ ਮਰ ਚੁੱਕਿਆਂ ਨੂੰ, ਮਿਰਤਕ ਖ਼ੌਫ਼ ਹੈ ਮੌਤ-ਡਰਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡਰਿ ਡਰਿ ਕੰਬਣੇ ਮੌਤ-ਸਹੰਮਿਆਂ ਨੂੰ, ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ ਮਰਨ ਭੈ ਤ੍ਰਾਸ ਮਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਰਿ ਮਰਿ ਜੀਉ ਉਠੇ ਮਰਜੀਵਿਆਂ ਨੂੰ, ਮਰਨਾ ਖੇਲ ਹੈ ਅਨਦ ਬਿਨਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੨।

ਖਾਲਸ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਵਾਲੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ

ਮੌਜ ਮੌਤ ਦੇ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦੀਆਂ ਨੂੰ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਚਾਉ ਤਨ ਪ੍ਰਾਨ ਤਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਖੇਲਣ ਵਾਲਾ ਚਾਉ ਸੱਚਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਗਲੀ ਸਿਰ ਤਲੀ ਧਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ਬਲਿਦਾਨ ਕਰਨੋਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਸਹਿਲਾ ਖੇਲ ਹੈ ਜਾਨ ਜੋਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੀਂਵਦੇ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤੀ, ਵਾਹ ਬਲਿਦਾਨੁ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ਹੀਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੩।

ਸਦਾ ਸੀਸ ਤਲੀ ਉੱਤੇ ਟਿਕ ਰਹਿਆ, ਪ੍ਰੇਮ ਮਾਰਗੀਂ ਪੈਰ ਟਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਗਿ ਲਾਇ ਸ਼ਹਾਦਤੀ ਇਸ਼ਕ ਮਹਿੰਦੀ, ਟਿਕੇ ਪੈਰੁ ਨ ਲਹਿਰ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹੀ ਲਹਿਰ ਅਗੰਮ ਦੀ ਗ਼ਾਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ, ਝੱਤ ਵੱਤ ਨ ਠਹਿਰ ਠਹਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ੂਨ ਜਿਗਰ ਮਹਿੰਦੀ ਲਾਈ ਆਸ਼ਕਾਂ ਨੇ, ਚੋਲਾ ਗਚ ਹੋਇਆ ਗ਼ਾਜ਼ੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੪।

ਗੁਝੜਾ ਲਧਮੁ ਲਾਲੁ ਮਥੈ ਹੀ ਪਰਗਟੁ ਥਿਆ

ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਲਾਲੀਆਂ ਗ਼ਾਜ਼ੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ, ਦਗੇ ਭਾਲੁ ਜਲਾਲੁ ਜਲਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੱਥੇ ਲਾਲ ਟਿੱਕੇ ਇਸ਼ਕ ਲਾਲੀਆਂ ਦੇ, ਮੁਖੜਾ ਲਾਲ ਗੁਲਾਲ ਰੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉੱਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕੁੱਲ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰਿ, ਇਸ਼ਕ ਚੋਲੜਾ ਮੁਸ਼ਕ ਝੋਕਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੁੱਕਲ ਵਿਚਿ ਭੀ ਭੁੰਚਿਆਂ ਨਾਹਿ ਛਪਿਆ, ਪ੍ਰੇਮ ਚੂਰਮਾ ਗੁੱਝੜੇ ਚੋਹਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੫।

ਚੋਹਲਾ ਗੁਪਤ ਭੁਗਤੋਲੜਾ ਭੁੰਚ ਕੇ ਭੀ, ਹੋਇਆ ਨੂਰ ਜ਼ਾਹਰ ਜ਼ਹੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਸ ਚੁੱਪ ਚੁਬੋਲੜੇ ਚੋਹਲੜੇ ਨੇ, ਰੰਗ ਖੇੜਿਆ ਦੰਗ ਦੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਗਟ ਹੋਇਆ ਆਣ ਨਿਦਾਨ ਮੱਥੇ, ਲਾਲੁ ਲੱਧੜਾ ਗੋਝ ਲਭਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹਿਆ ਚੰਦ ਲੁਕਾਇਆ ਨਾਹਿੰ ਲੁੱਕੇ, ਕੀਚੈ ਕੋਟ ਉਪਾਉ ਲੁਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੬।

ਜਲਵਾ ਨੂਰ ਨ ਢੱਕਿਆਂ ਢੱਕ ਹੋਵੇ, ਕਰੀਏ ਕੋਟ ਉੱਦਮ ਢਕਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਰੇ ਧਾਂਕ ਪਈ ਹੁਸਨ ਨੂਰੀਆਂ ਦੀ, ਕੋਟੁ ਉਸਾਰਿਆ ਕੋਟ ਬੁਰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹਿਤ ਸਿੱਧਰੀ ਪੱਧਰੀ ਬਾਹਰ ਗੁੱਦੜ, ਬੁਰਕਾ ਪਹਿਨਿਆ ਇਹ ਲੋਕ ਓਹਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਾਰੇ ਛਿਪਣ ਨਾ ਮਿਹਰ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦੇ, ਸਾਰੇ ਜਸ ਖਿੰਡੇ ਸੁਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੭।

ਮਿਹਰ ਮੁਹੱਬਤ ਆਸ਼ਕੀ, ਇਸ਼ਕ ਮੁਸ਼ਕ ਨ ਛਪੈ ਛਪਾਇਆ

ਇਸ਼ਕ ਮੁਸ਼ਕ ਛੁਪਾਇਆ ਛੁਪੇ ਨਾਹੀਂ, ਛਾਦਨੁ ਛਾਦਿਆ ਸਦ ਛਾਦਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਫ਼ਤਾਬ ਨੂੰ ਸ਼ਬ ਕਦੋਂ ਤੀਕ ਕੱਜੇ, ਹੋਇਆ ਸ਼ਫ਼ਕ ਪਰਗਟ ਪਹਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਯਾਰ ਬੁਕਲੋਂ ਹੀ ਆਸ਼ਕਾਰ ਹੋਇਆ, ਲੱਖ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਘੁੰਗਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝੁੰਬ ਮਾਰਿ ਸੁਹਾਗ ਨ ਰਹਿਣ ਗੁੱਝੇ, ਭੋਸ਼ਨ ਕੰਬਲੀ ਲਾਲ ਦਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੮।

ਜਿੰਦ ਵਹੁਟੜੀ ਕੰਤੁ ਸੰਭਾਲ ਬੈਠੀ, ਝੁੰਬ ਮਾਰਿ ਜਿਸਮ ਕਪੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਟੇ ਚੀਰ ਗੁੱਦੜ ਬਾਹਰ ਝੁੰਬੜੀ ਦੇ, ਪਟੁ ਅੰਦਰੇ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਲ ਗੋਦੜੀ ਵਿਚ ਹੀ ਦਮਕ ਉੱਠਣ, ਸਭ ਸੀਂਗਾਰ ਬਿਰਥਾ ਭੂਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਖੋ ਗੋਦੜੀ ਦੀ ਨਾਲੇ ਦਮਕ ਉੱਠੀ, ਐਸਾ ਤੇਜੁ ਲਾਲਨ ਲਾਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੩੯।

"ਜਿਨੁ ਪਟੁ ਅੰਦਰਿ ਬਾਹਰਿ ਗੁਦੜੁ ਤੇ ਭਲੇ ਸੰਸਾਰਿ" "ਲੋਕਨ ਕੀ ਚਤੁਰਾਈ ਉਪਮਾ ਤੇ ਬੈਸੰਤਰਿ ਜਾਰਿ"

ਸੁੱਚੇ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਤੇਸਿਧ ਸੋਭਾ, ਖੋਟਾ ਖੇਲੁ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਦਿਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ੁਹਰਤ ਨਾਮਵਰੀਆਂ ਦਾ ਨਮੂਦ ਨਾਹੀਂ, ਖ਼ਾਲਿਸ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਸਾਰ ਖਿਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਤਲਿਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਪਲੀਤਿਆਂ ਨੂੰ, ਨਾ ਕੁਚੱਜ ਹੈ ਲੋਕ ਉਪਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾ ਸੁਖਾਂਵਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਨੂੰ, ਕੂੜਾ ਪਾਜ ਦੁਨੀ ਉਸਤਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੪੦।

ਖੱਜਲ ਹੋਵਣਾ ਖਾਤ੍ਰ ਮਸ਼ਹੂਰੀਆਂ ਦੀ, ਇਹ ਬਿਹਾਰੁ ਹੈ ਬਾਦ ਬਫੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਹਿ ਬਫਾਵਣਾ ਕੋਈ ਉਪਕਾਰ ਕਰ ਕੇ, ਹੈ ਆਚਾਰ ਹੋਛੇ ਮਤਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪੇ ਆਪਿ ਵਡਿਆਵਣਾ ਆਪੁ ਤਾਈਂ, ਇਹ ਹੈ ਕੰਮ ਚੁੜ੍ਹੰਮ ਚੂੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਜ ਜਸ ਦਾ ਕੁ-ਰੱਸ ਝੱਸੁ ਜਿਸੇ, ਭਾਰਾ ਐਬ ਇਹ ਬੇਗ਼ੈਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੪੧।

"ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਦੋਊ ਤਿਆਗੈ ਖੋਜੈ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਨਾ" ਪਦ ਨਿਰਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਾ ਦੋਹਾਂ ਬਿਬਰਜਤ ਅਉਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੇ ਨਫ਼ਰਤ

ਉਸਤਤਿ ਆਪਣੀ ਨਿੰਦਿਆ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ, ਭੈੜਾ ਭੁਸ ਸ੍ਵੈ-ਜਸ ਗ੍ਰਾਹਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਾਣੀ ਖੁਣਸ ਸੁਣਿ ਜਸ ਪਰਮਾਣਸਾਂ ਦੇ, ਈਰਖਵਾਦ ਹੈ ਬਦ ਨੀਤੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਵਣਾ ਭੰਡ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ, ਖਾਸਾ ਬੁਰਾ ਬੁਰੀ ਫਿਤਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਨੀ ਭੰਡਣੀ ਪੁਰਸ਼ ਪਰਤਿਸ਼ਟਿਆਂ ਦੀ, ਹੈ ਬਦਖ਼ੁਲਕ ਬਦਖ਼ੋ ਬਦਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੪੨।

ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਨਿੰਦਾ ਸੰਤ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ, ਨਰਕਿ ਠੌਰ ਨਿੰਦਕ ਹੱਤਿਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿੰਦ ਨਹਿ ਭਲੇਰੀ ਕਿਸੇ ਪੁਰਸ਼ ਕੇਰੀ, ਕਾਲਾ ਮੁੱਖ ਦਰਗਹਿ ਨਿੰਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿੰਦ ਚਿੰਦ ਪਰਗਿੰਦ ਮਤਮੰਦ ਪਰਾਈ, ਗੰਦ ਧੰਧ ਸੜੰਦ ਮੁਗਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਪਜਸ ਹੋਰਨਾਂ ਆਪਣਾ ਜਸ ਲੋਚਣ, ਬੁਰ ਬਫਾਉ ਹੰਕਾਰ ਸੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੪੩।

ਆਪਨ ਕੀਰਤੀ ਸੁਣਿ ਫੁਲਿ ਫੁਲਿ ਬਹਿਣਾ, ਮਿਉਣਾ ਖੱਡ ਨਾ ਮੂਸਬਫੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੁਲਹਾਂ ਦੇਣ ਬਉਰੇ ਲੈ ਲੈ ਬਫਣ ਹੌਰੇ, ਤਿੱਕਲ ਛੱਜੁ ਨਿਲੱਜ ਮੂਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗ਼ੈਰਤਮੰਦ ਸੱਚੇ ਸਿੱਖ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ, ਨਾ ਸੁਖਾਏ ਸੁਜਸੁ ਨਿਜ ਗੁਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਭਾ ਆਪਣੀ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈ ਨਿੰਦ ਸੁਣਨੋਂ, ਕੰਨ ਬੰਦ ਸੱਚੇ ਗੁਰਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੪੪।

ਨਿਜ ਨਿੰਦਿਆ ਦਾ ਨਾ ਗੁਮੇਹ ਕੋਈ, ਨਾ ਸਨੇਹ ਗੁਣਾਂ ਆਪਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਸੱਚੜੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ, ਹੈ ਅਭਾਵ ਅਪਣੱਤ ਭਾਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਢਲ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਠਾਲੀਏਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ, ਆਪਾ ਭਾਵੁ ਹੋਮਿਆ ਅਹੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਸਤਤਿ ਨਿੰਦਿਆ ਤੋਂ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੋਏ, ਉਲਸ਼ ਪਿਆਲੜਾ ਪੀ ਸ਼ਰਬਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੪੫।

ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ ਅਮਿਉ ਮਦਰਾਵਰੇ ਸ਼ਰਬਤ

ਸ਼ਰਬਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਸ਼ੌਕ ਡਾਢੇ, ਸ਼ਹਿਦੋਂ ਮਿਠੜਾ ਸਰੂਰ ਸ਼ੌਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਰੇ ਸ਼ੌਕ ਦਾ ਸਰੂਰ ਸੁਆਦ ਏਡਾ, ਬਿਸਮ ਸੁਆਦ ਗਟਾਕ ਚਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇੱਕੋ ਘੁੱਟ ਹੀ ਗੱਟ ਅਮੁੱਟ ਕਰਸੇ, ਅਮਲ ਅਤੁੱਟ ਹੈ ਅਮੀ ਮੈਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨਿ ਸ਼ਹਾਦਤੀ ਅਮੀ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ, ਅਮਰ ਨਾਮੁ ਤਿਨ ਅਮਰ ਪਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੪੬।

ਵਿਚਿ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਦੇ ਅਮਰ ਹੋਏ, ਪੀ ਕੇ ਜਾਮ ਗੁਲਫ਼ਾਮ ਮਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਅਤੀਤ ਰਹਿੰਦੇ, ਇੱਕੋ ਧਿਆਨ ਮੰਜ਼ਲ ਧੁਰ ਪੁਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੁਚੀ ਰੰਚ ਨਾਹੀ ਫੋਕੀ ਲੀਡਰੀ ਦੀ, ਗਾਨਾ ਬੰਨ੍ਹ ਲਇਆ ਸ਼ਹੀਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹੀ ਜੰਜ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਲੈਣ ਵਾਲੀ, ਢੋਲ ਵਜਿਆ ਵਿਆਹ ਦੁਲਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੪੭।

ਜ਼ਿੰਦਾ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਇਸ਼ਕ ਪਿਰੰਮੜੀ ਜੰਜ (ਸ਼ਹੀਦੀ)

ਚੜ੍ਹੇ ਦੂਲੜੇ ਵਿਆਹੁਣ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਨੂੰ, ਰੰਗੁ ਮਾਣ ਲੈਣਾ ਜੰਗ ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਲਾ ਖੇਡਣਾ ਜੰਗ ਗੁਲਾਲ ਵਾਲਾ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਰੰਗੁ ਜਲਾਲ ਜਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਲਵੇ ਇਸ਼ਕ ਕਮਾਲ ਦੇ ਦੱਗ ਉੱਠੇ, ਝੱਲੇ ਕੌਣ ਜਮਾਲ ਜਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਮੇ ਲਾਲ ਰੰਗੀਚ ਕੇ ਗੱਚ ਹੋਏ, ਹੁਸਨ ਹੁੰਮਿ ਚੜ੍ਹਿਆ ਗਹਿਗਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੪੮।

ਪਿਰ ਪਿਰੰਮੜੀ ਦੂਲਿਆਂ ਦੇ ਜਲਾਲ ਜਲਵੇ

ਗੂੜ੍ਹਾ ਗਹਿਗਚਾ ਰੰਗੁ ਚਲੂਲ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਜੋਤਿ ਜੋਬਨੀ ਰੂਪ ਯੁਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੂਰ ਨੁੱਚੜੇ ਸੁੱਚੜੇ ਸੂਰਨ ਰੂਪੋਂ, ਹੋਇਆ ਰੰਗੁ ਸੱਚਾ ਜ਼ਮੁਰਦੀ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਹੇ ਚੋਲੜਾ ਲਾਲ ਤਨਿ ਲਾੜਿਆਂ ਦੇ, ਮਾਨ ਮਲਿਆ ਕਾਨ੍ਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਨ੍ਹਾਂ ਲਾਲੀਆਂ ਜੋਤਿ ਜਲਾਲੀਆਂ ਦੀ, ਝੱਲੇ ਝਾਲ ਕੋ ਮਰਦ ਮਰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੪੯।

ਪਿਰਮ ਜੁਝਾਰੀ ਦੂਲਿਆਂ ਦਾ ਜੂਝਣ ਦੁਲਰਾਉ

ਲਸ਼ਕੇ ਬਿਜਲ ਕਟਾਰੜੇ ਦੂਲਿਆਂ ਦੇ, ਹੋਇਆ ਮੂਰਛਤ ਦਲੁ ਦੁਲਹਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਸ਼ਕਰ ਦੂਲਿਆਂ ਦੇ ਉਮਡਾਇ ਉੱਠੇ, ਮੱਚ ਗਿਆ ਤਰਥੱਲ ਤਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉੜਦੂ ਉਠਿਆ ਕੰਬ ਗਈ ਧਰਤਿ ਸਾਰੀ, ਆਸਣ ਹਿਲ ਗਇਆ ਇੰਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਰਗੁ ਖੁਸਣੇ ਦਾ ਹੌਲ ਇੰਦਰੇ ਨੂੰ, ਦੁਲਿਹਾਂ ਤੁੱਛ ਬਾਂਛੋਲ ਸੁਰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੦।

ਬਾਂਛਾ ਸੁਰਗ ਦੀ ਮੂਲ ਨ ਦੂਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਬਿਰਥਾ ਦਹਿਲਣਾ ਸੁਰਗ ਮੁਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਅ ਦੀ ਬਣ ਗਈ ਸੁਰਗ ਦੇ ਮੁਠਿਆਂ ਨੂੰ, ਸੁਆਰਥ ਬੁਰਾ ਚਸਕ ਸਿਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੱਡੀ ਚਸਕੜਾ ਸੁਰਗ ਦੇ ਸਿਰੜੀਆਂ ਨੂੰ, ਹਵਸ ਹਿੰਸ ਬੁਰਾ ਹਿਣਸੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੁਲਿਹਾਂ ਠਰਕੁ ਨਾ ਸੁਰਗ ਬਹਿਸ਼ਤ ਸੰਦਾ, ਸੱਚਾ ਪ੍ਰਿੰਮਿ ਸੁਆਉ ਪ੍ਰਿੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੧।

ਪਿੜ ਪ੍ਰਿੰਮ ਦੀ ਸਿਰ-ਧੜੀ ਖੇਲ ਵਾਲਾ, ਇੱਕੋ ਚਾਉ ਸੱਚਾ ਦੂਲੁੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਂਛਾ ਦੂਲੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੀ, ਇਹ ਦੁਲਰਾਉ ਦੂਲੇ ਸ਼ਹੀਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਰ ਲਿਆਵਣਾ ਦੂਲੀਆਂ ਦੁਲਹਣਾਂ ਨੂੰ, ਹੁਇ ਹਬੀਬ ਮਹਿਬੂਬ ਹੁੱਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁੱਬਾਂ ਉੱਠ ਰਹੀਆਂ ਹਾਲ ਖੇਡਣੇ ਨੂੰ, ਲੱਭਾ ਖੇਤ ਆਸ਼ਕ ਮਾਸ਼ੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੨।

ਇਸ਼ਕ ਮੰਜ਼ਲੀ ਲਾੜਿਆਂ ਦੀ ਜਲਵ ਜਲਾਲੀ ਸਿਰ-ਧੜੀ ਖੇਡ

ਘੱਤਿ ਲਾੜੀਆਂ ਘੇਰ ਚੌਗਿਰਦ ਹੋਈਆਂ, ਲਾੜਾ ਵੇਖਣਾ ਇਸ਼ਕ ਜੰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਸ਼ਕ ਜੰਜ ਲੱਥੀ ਰੰਗ ਭੂਮ ਅੰਦਰਿ, ਲਸ਼ਕੇ ਰੰਗ ਸੁਰੰਗ ਇਸ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਧੇ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਿੰਮ ਅਖਾੜਿਆਂ ਦੇ, ਯੁਧ ਖੇਡ ਪਿਰੰਮ ਖਿਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਸ਼ਕ ਮੰਜ਼ਲੀ ਕਦਮ ਬਰਦਾਰ ਪਹਿਲਾਂ, ਤਾਂ ਦਰ ਲਭਸੀ ਯਾਰ ਮੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੩।

ਸਿਰ ਧਰਿ ਤਲੀ ਜਾਣਾ ਯਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਗਲੀਏਂ, ਪਿਛੋਂ ਛਤਰ ਤਲਿ ਸਿਰੁ ਦਰ-ਪੁਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਰਿ ਮਰਿ ਪੁੱਜਣਾ ਜੁੱਝਣਾ ਮਾਰਿ ਮਨੂਆ, ਦਰ ਦੀਦਾਰ ਦਿਲਬਰ ਮਰਿ ਮਿਟਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਰਨਾ ਮਾਰਨਾ ਸਿੱਖਣੇ ਸਬਕ ਦੋਈ, ਪਰਮ ਤੱਤੁ ਗੁਰਮਤਿ ਧਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਰਨਾ ਮਮਤ ਨਿਵਾਰਿ ਹੰਕਾਰ ਤਜ ਕੇ, ਮਾਰਣੁ ਦੁਸ਼ਟ ਮਹਾਂ ਬਲਿ ਦੂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੪।

ਪ੍ਰੇਮ ਯੁਧ ਦਾ ਪਿਰਮ ਸੰਧੂਰੜਾ ਜੂਝਣ ਦਾਉ ਅਤੇ ਗ਼ੈਬ ਅਗੰਮੀ ਜੂਝਣ ਚਾਉ

ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਾਇਣ ਦਿਲਦਾਰ ਦੇ ਹੋਇ ਰਹਿਣਾ, ਮਰਣੁ ਮੂਲੁ ਚਾਲਾ ਨਿਰ-ਮਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤਿ ਖੜਕਾਵਣਾ ਖੜਗ ਖੰਡਾ, ਮਾਰਨ ਮੂਲੁ ਸ਼ਸਤਰ ਸ਼ਸਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗਿ ਰੰਗੇ ਜੰਗਿ ਜੁੱਟ ਰਹਿਣਾ, ਮਾਰਨੁ ਮਰਨੁ ਪਰਵਾਨ ਪ੍ਰੇਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੰਗ ਚਾਉ ਦੇ ਮੁਸ਼ਕ ਸੰਧੂਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਗੂੜ੍ਹਾ ਅਮਲ ਚੜ੍ਹਿਆ ਅਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੫।

ਕੋਈ ਗ਼ੈਬ ਅਗੰਮ ਦੀ ਲੋਰ ਉੱਠੀ, ਮੇਘ ਘੋਰਿਆ ਤੇਗ ਕੜਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੜਕੇ ਬਿੱਜਲੀ ਵਾਂਗ ਜੁਝਾਰ ਜੋਧੇ, ਖੰਡਾ ਖੜਕਿਆ ਜੰਗ ਜੁਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੀਸ ਬੰਨ੍ਹ ਸਿਹਰੇ ਸੁਰਖ਼ਰੂਈਆਂ ਦੇ, ਹੋਇਆ ਜੂਝਣਾ ਜੰਜ ਲਾੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਦਰ ਮਿਹਰ ਦੇ ਸੇਹਰੇ ਸੀਸ ਸੋਹਨਿ, ਸਿਹਰ ਜਾਹੋ ਜਲਾਲ ਸੇਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੬।

ਪਿਰਮ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੰਜ ਲਾੜਿਆਂ ਦਾ ਸੀਸ ਸਸ਼ੋਭਤੀ ਸੇਹਰਿਆਂ ਦਾ ਸਿਹਰ-ਵਿਲੱਖਣੀ ਸੁਹਾਉ

ਸਿਹਰ ਸ਼ਾਨ ਸ਼ੌਕਤ, ਸਿਹਰ ਤੇਜ ਸ਼ਕਤੀ, ਸਿਹਰ ਜਲਵੜਾ ਸਿਹਰ ਚਿਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਹਰ ਹੁਸਨ ਸਦ-ਸਿਹਰ ਸਵੇਰ ਵਾਲਾ, ਸਿਹਰ ਬਾਂਕਪਨ ਸਿਹਰ ਯੁਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਾਮਨ ਮਾਤ ਸਿਹਰ ਚਕਾਚੌਂਦ ਚਿਹਰੇ, ਸਿਹਰ ਚਮਕਣਾ ਤੇਜ ਚਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਿਹਰੇ ਤੇਜਸੀ ਜੋਤਿ ਜਲਵੀਸ਼ਰਾਂ ਦੇ, ਫਿੱਕਾ ਜ਼ਰਦ ਮੁਖ ਮਾਹੁ ਮਿਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੭।

ਸਿਹਰ ਸਬਲ ਬਲ ਕੇਹਰ ਬਲ ਦਮਨਹਾਰਾ, ਸਿਹਰ ਦਬਦਬਾ ਸਿੰਘ ਬਬਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੋਈ ਗ਼ੈਬ ਅਗੰਮੜਾ ਸਿਹਰ ਜਾਦੂ, ਜੋਬਨ ਦੂਲਿਆਂ ਸਿਹਰ ਪਹਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਖਿ ਦੂਲੀਆਂ ਮੂਰਛਤ ਹੋਇ ਰਹੀਆਂ, ਸਿਹਰ ਦਰਸ ਹੈ ਸਿਹਰ ਸੀਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੀਸ ਸਿਹਰ ਸਸ਼ੋਭਤੀ ਲਾੜਿਆਂ ਨੂੰ, ਬਿਜੇ ਮੁਕਟ ਮਿਲਿਆ ਸ਼ੌਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੮।

ਜਲਾਲ ਜਲਵੀ ਇਸ਼ਕ ਜੰਜ ਦਾ ਢੁਕਾਉ

ਸ਼ੌਹਰ ਕਲਸ ਕਲਗੀਸ਼ਰੀ ਮੁਕਟ ਵਾਲੇ, ਕਲਗਾ ਫ਼ਤਹ ਨੀਸਾਨ ਫ਼ੈਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਫ਼ੈਰੇ ਜਿਗਾ ਮਣਿ-ਜੜਤ ਦੁਮਾਲਿਆਂ ਦੇ, ਪੇਚਾ ਜੋਤਿ ਜਿਗ ਜੜਤ ਚਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਹੇ ਖ਼ੂਬ ਸਿਰਖੋਦ ਜ਼ਰਪੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ, ਜਾਮਾ ਜਗਮਗੀ ਜ਼ਰਹ ਬਕਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਸ਼ਕ ਜੰਜ ਦਾ ਅੱਜ ਢੁਕਾਉ ਹੋਣਾ, ਸਾਜ਼ ਸਜਿਆ ਜੰਗ ਜੁਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੫੯।

ਇਸ਼ਕ ਜੰਜ ਦੀ ਜੰਗ ਪਿਰੰਮੀ ਛਿੰਜ

ਜੰਜ ਜਗਨ ਜੋਤੀਸ਼ ਮੁਕਤੀਸ਼ਰਾਂ ਦੀ, ਸੰਖ ਵੱਜਿਆ ਛਿੰਝ ਛਿੰਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਜ ਛਿੰਝ ਪਈ ਇਸ਼ਕ ਜੰਜ ਵਾਲੀ, 'ਖਾੜਾ ਰੱਚਿਆ ਪ੍ਰਿੰਮ ਦੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੈਂਦੇ ਫੇਰੀਆਂ ਲੱਥੜੇ ਮੱਲ ਦੰਗਲਿ, 'ਖਾੜਾ ਰੱਚਿਆ ਪ੍ਰਿੰਮ ਦੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਜਣਿੰ ਭੇਰੀਆਂ ਟੰਮਕਾਂ ਤੂਰ ਤੁਰੀਆਂ, ਕਾਰੁ ਜ਼ਾਰੁ ਛਿੜਿਆ ਰਣ ਰਜ਼ਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬੦।

ਰਜ਼ਮ ਬਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਰਮ

ਰਜ਼ਮ ਬਜ਼ਮ ਵਾਲੀ ਮਹਿਫ਼ਲ ਗਰਮ ਹੋਈ, ਵੱਡਾ ਜੋਸ਼ ਖ਼ਰੋਸ਼ ਜਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਹਿਮਾ ਗਹਿਮ ਨਾ ਸਹਿਮ ਸਹਿਮਾਉ ਕਿਤੇ, ਚਹਿ ਚਹਾਉ ਹਰਸੂ ਚਹਿਮਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘਾਲ ਘਾਲਨਾ ਸੱਚ ਕਮਾਈਆਂ ਦੀ, ਪੌਰਖ ਧੰਨ ਉੱਦਮ ਉੱਦਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਉਪਕਾਰ ਪ੍ਰੀਸ਼ਰਮ ਸੁਧਰਮੁ ਸੱਚਾ, ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮੁ ਗੁਰ ਕਿਰਤ ਕਿਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬੧।

"ਗੁਰ ਥਾਪੀ ਦਿਤੀ ਕੰਡਿ ਜੀਉ" ਗੁਰੂ ਥਾਪਨਾ ਦੀ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੀ ਮਹਿਮਾ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ-ਕਮਲ ਸੁਪਰਸ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਪਾਰਸ ਕਲਾ

ਵੱਡ ਕਿਰਤੱਗਤਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕਦਰ ਹੋਈ, ਮੱਥੇ ਹੱਥ ਟਿਕਿਆ ਸਮਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਸਮਰੱਥ ਨੇ ਥਾਪਨਾ ਕੰਡਿ ਦਿੱਤੀ, ਕੀਟਾਂ ਜ਼ੋਅਮ ਹੋਇਆ ਗਯੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਸਤ ਖ਼ਾਸ ਸਪਰਸ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਮਹਿਮਾ, ਸਫਲਾ ਕਾਜ ਗੁਰ ਥਾਪਿ ਥਪੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਸਤ ਕਮਲੀ ਰੁਮਾਲ ਭੀ ਕਲਾਧਾਰੀ, ਰੰਕਾਂ ਰਾਉ ਕੀਤਾ ਸਭਿ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬੨।

ਹਸਤ ਕਮਲ ਦੀ ਛਿਟੀ ਭੀ ਮੋਅਜਜ਼ਾਣੀ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਇਆ ਕਪਾਟ ਮੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੂਕਾਂ ਮੂਲ ਗੀਤਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਅਰਥ ਕੀਤਾ, ਫੁਰਿਆ ਗਿਆਨ ਸਭ ਅਗਮ ਨਿਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੀ ਖਲ ਮੂਰਖਾਂ ਵਿਦਜਾ ਨਿਧਾਨੁ ਕੀਤਾ, ਹਸਤ ਕਮਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਕਾਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਟੇ ਲੇਖ ਕਰ-ਕਮਲ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਨੇ, ਏਹ ਕਮਾਲ ਕਰ-ਕਮਲ ਕਲਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬੩।

ਲਿਖਣਸਰੀ ਕਰ ਕਮਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਦੀ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਸਾਖਿਆਤੀ ਝਾਕੀ

ਹਸਤ ਕਮਲ ਸੁਪਰਸੀਆਂ ਪਾਕ ਕਲਮਾਂ, ਕਲਮੀ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਪਾਕ ਕਲਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਲਮਾਂ ਕਾਨਿਓਂ ਕਟਿ ਕਰੁ ਕਮਲ ਘੜੀਆਂ, ਕਉਤਕੁ ਸਾਜਿ ਅਲੇਖ ਲੇਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਿਖਣ ਲੇਖਣੀ ਕਾਨਿਉ ਨਾਉ ਹੋਇਆ, ਵੱਡ ਖ਼ਿਤਾਬ ਗੁਰ ਕਲਮ ਕੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘੜਿ ਘੜਿ ਲਿਖਣਾਂ ਸਿੱਟੀਆਂ ਵਿਚਿ ਟੋਭੇ, ਟੋਭੇ ਪਰਮ ਪਦੁ ਲਿਖਣ ਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬੪।

ਲਿਖਣਿ ਸਰੀਏ ਲਿਖਾਰੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਏ, ਮਾਨੁ ਮਰਦਿਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ ਨਵੀਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਡ ਵਿਦਵਾਨ ਨਾਮੀ ਇਸ ਗੁਰਧਾਮ ਧਾਮੀ, ਵਡ ਪਰਤਾਪੁ ਲਿਖਣ ਸਰ ਬਾਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਾਂਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਕੀ ਹੋਈ ਪਰਸਿੱਧ ਨਗਰੀ, ਜਿੱਥੇ ਵਾਸੜਾ ਲਿਖਣ ਸਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਹਾਂ ਮੂੜ੍ਹ ਭੀ ਹੋ ਗਏ ਤੱਤਵੇਤੇ, ਪਾਵਨ ਧਾਮੁ ਪੁਨੀਤ ਭੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬੫।

ਕਦੇ ਦਿੱਤੀ ਨ ਆਂਵਦੀ ਮਤਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ, ਪੱਥਰ ਬੂੰਦ ਚੇਤਾ ਪੱਥਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਾਂਸ਼ੀਏ ਚਲਿ ਵੱਸਨਿ, ਲੱਗੇ ਜਾਗੁ ਉੱਤਮ ਖਮੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਵਨ ਉੱਚ ਲਿਖਾਰੀਏ ਕਲਾਧਾਰੀ, ਇਲਮੁਲ ਗ਼ੈਬ ਫੁਰੇ ਆਲਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰਬ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸਰਬੋਤਮੋ ਇਲਮ ਸੱਚਾ, ਇਲਮ ਪਾਵਨੀ ਪਰਮਾਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬੬।

ਇਕ ਲਿਖਤ ਕਲਾ ਰਸਾਇਣੀ ਲਿਖਣ-ਸਰੀਏ ਲਿਖਾਰੀ ਸੰਗ ਲੇਖਕ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਭੇਟ ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠੀ ਵਾਰਤਾ

ਸਾਰੇ ਜੌਹਰ ਕਰੁ ਕਮਲ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਦੇ, ਜਿਨਿ ਕਮਾਲ ਕੀਤਾ ਅਧਭੁਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਸਾਂ ਡਿੱਠੇ ਲਿਖਾਰੀ ਗੁਰਬਾਣੀਆਂ ਦੇ, ਜਿਨ ਪੁਰਾਤਨੀ ਸਿਦਕ ਸਰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਸੰਚੀਆਂ ਪਰਮਪਦ ਪਾਇਪੁੱਗੇ, ਪਾਰਸ ਧਿਆਨ ਅਭਿਆਸ ਲਿਖਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਿਖਿ ਲਿਖਿ ਸੰਚੀਆਂ ਸਹਿਜ ਸਮਾਧ ਲੱਗੀ, ਬੋਧ ਅਗਾਧ ਹੋਇਆ ਗੁਰਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬੭।

ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨੁ ਅਥਾਹੁ ਤਿਨ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦਾ, ਸੂਧਾ ਸਰਲ ਸੁਭਾਉ ਨਿੰਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਲਖ ਲਖ ਕੇ ਫੇਰ ਲਖਾਵਣਾ ਨਾ, ਸੱਚਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ ਤਿਨ ਅਜਰ ਜਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁੱਝੇ ਲਾਲ ਛਿਪੇ ਵਿਚਿ ਗੋਦੜੀ ਦੇ, ਕਿਸੇ ਮਰਮ ਨ ਲਾਲ ਅਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਤੇਸਿਧ ਤਿਨ ਸੰਗ ਮੂੰ ਭੇਟ ਹੋਈ, ਬਣਿਆ ਰੰਗੁ ਸਤਿਸੰਗਿ ਚਰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬੮।

ਚਰਚਾ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਸਤਿਸੰਗ ਹੋਇਆ, ਚਮਤਕਾਰ ਮੇਲਾ ਕੁਦਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮਤਿ ਗੋਸ਼ਟ ਅਨੰਦੀਏ ਲਾਭ ਹੋਏ, ਲਾਹਾ ਸੱਚ ਬੈਸਕ ਬੈਸਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘੜੀ ਮਾਤ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰਿ ਅਧਿਕ ਵਧਿਆ, ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਸਪਰੀ ਪਰਮਾਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਤੇਸਿੱਧ ਤਿਨ ਚਰਨ ਮੈਂ ਪਰਸ ਬੈਠਾ, ਥਾਹ ਰਹਿਆ ਨ ਮੂੰ ਹੈਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੬੯।

ਵਿਲੱਖਣ ਕਲਾ ਦੀ ਬਚਿਤ੍ਰ ਕਥਾ

ਮੇਰੀ ਸਭ ਰੁਮਾਵਲੀ ਰੁਮਕ ਉੱਠੀ, ਰਹਿਆ ਹੋਸ਼ ਨ ਅੱਖ ਝਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਖ ਉਘੜੀ ਤਾਂ ਡਿੱਠਾ ਹੋਰ ਕਾਰਾ, ਸਾਰਾ ਭਾਰ ਲਥਾ ਮੂੰ ਖੁਰਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡਿਠੇ ਢੱਠੜੇ ਮੈਂ ਢੜੇ ਖੁਰਜ਼ਿਆਂ ਤੇ, ਜਿਨਿ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਮੈਂ ਅਦਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹੀ ਤਾਬ ਨ ਹਿੱਲਣੇ ਜੁੱਲਣੇ ਦੀ, ਐਸਾ ਜਕੜ ਜਾਦੂ ਪਾਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੭੦।

ਬਦਨ ਬੁਤ ਸਮਾਨ ਨਿਢਾਲ ਹੋਇਆ, ਸਾਹ ਸਤ ਨ ਖੁਰਜ਼ ਛੁੜਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਤੇ ਨਿਕਲੀਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਲੇਰਾਂ, ਦੇਖਿ ਸਿਥਲ ਬਲ ਸ੍ਰੀਰ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਜ ਵਜੂਦ ਦੀ ਸੁੱਧ ਨ ਸੂਝ ਕਾਈ, ਨ ਉਸਾਣ ਨਿਜ ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੁੱਬਾਂ ਮਾਰ ਡਿਡਿਆਇ ਕੇ ਬਿਨੇ ਕੀਤੀ, ਪਾਇਆ ਵਾਸਤਾ ਗੁਰ ਗੰਭੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੭੧।

ਗੁਰੂ ਵਾਸਤੇ ਦਾਸ ਤੇ ਮਿਹਰ ਹੋਵੇ, ਦੋਖ ਹੱਤੀਏ ਮਤਿ ਹੀਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਣ ਕੇ ਵਾਸਤਾ ਗੁਰੂ ਦਾ ਉੱਠ ਬੈਠੇ, ਡਿੱਠਾ ਕਮਲ ਮੁਖ ਜਲ ਨੇਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖੁਰਜ਼ੇ ਭਿਜ ਮੇਰੇ ਤਰਾਰੇਜ਼ ਹੋ ਗਏ, ਕਰਿ ਇਸ਼ਨਾਨ ਵੈਰਾਗ ਉਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰੇ ਵਿਚਿ ਕਲੇਜੜੇ ਸਾਂਗ ਫਿਰਿ ਗਈ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਮਗ਼ਜ਼ਿ ਝਰਨਾਟ ਗ਼ੈਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੭੨।

ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਇ ਪੁਛਿਆ ਗੁਰਮੁਖੇ ਤੋਂ, ਕਾਰਨ ਮੂਲ ਇਸ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਨਿਮਰੀਭੂਤ ਹੋ ਕੇ, ਸਭ ਪਰਤਾਪੁ ਗੁਰ ਵਰ ਲਿੱਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਦਾਤ ਵੱਡੀ ਕਰਾਮਾਤ ਵਾਲੀ, ਵਰ ਵਡਾਣ ਏਹ ਕਲਮ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਿਖਣ-ਕਲਾ ਦੀ ਕਥਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸੁਣ ਕੇ, ਧੁਰਵਾ ਹੋਰ ਬੱਝਾ ਮੂੰ ਸਿਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੭੩।

ਸਤਿਗੁਰ ਆਖਿਆ ਧੰਨ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਿਖਤ ਫਲੁ ਗੁਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਣੀ ਲਿਖਤ ਮਹਿਮਾ ਧੰਨ ਧੰਨ ਗਾਈ, ਨਦਰੀ ਨਦਰ ਵਰੁ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੰਨ ਲੇਖਣੀ ਬਾਣੀਆਂ ਲਿਖਣਹਾਰੀ, ਲਿਖਣਾ ਧੰਨ ਧੰਨਾ ਲਿਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪੇ ਕਲਮ ਕਾਗਦ, ਆਪੇ ਮਸ ਬੁਘਤਾ, ਉੱਪਰ ਲੇਖ ਭੀ ਆਪ ਆਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੭੪।

ਏਕੋ ਏਕ ਵਰਤੇ ਆਪੇ ਆਪੁ ਸਚਾ, ਨਾਮੀ ਨਾਮ ਅਭੇਦ ਤਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਸ ਮੱਸ ਸੇਤੀ ਲਿਖੀ ਜਾਇ ਬਾਣੀ, ਧੰਨ ਜਸ ਗਾਇਆ ਤਿਨ ਮਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਸ ਭਾਂਡੜੇ ਇਹ ਮਸ ਭਰੀ ਜਾਵੇ, ਗਾਇਆ ਜਸੁ ਤਿਨੁ ਬੁਘਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਈ ਲੇਖਣੀ ਬਾਣੀਆਂ ਲਿਖਣਹਾਰੀ, ਅਤਿ ਅਪਾਰ ਜਸੁ ਤਿਨ ਲਿਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੭੫।

ਲਿਖਿਆ ਨਾਮੁ ਸੱਚਾ ਜਿਨ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ, ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਜਸੁ ਵਡਭਾਗੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਡੇ ਭਾਗ ਵਾਲੇ ਧੰਨ ਜਨ ਸੇਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿਦਕੁ ਵਰੁ ਲਿਖਤ ਪਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੇੜੇ ਪਾਰ ਸਦੀਵ ਗੁਰ ਸਿਦਕੀਆਂ ਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੱਚ ਨਿਸਚਾ ਗੁਰ ਵਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ੋਕ ਸਹਿਸ ਸਿਆਣਪੀ ਚਾਤਰਾਂ ਤੇ, ਕੀਤਾ ਚੌੜ ਧਨੁ ਗੁਰ ਨਿਸਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੭੬।

ਲਿਖਤ ਮਹੱਤਤਾ ਰੁੜ੍ਹਨ ਦੇ ਕਾਰਨ

ਰਚਨਾ ਛਡਿ ਦਿੱਤੀ ਲਿਖਤ ਬਾਣੀਆਂ ਦੀ, ਨਵਾਂ ਰਾਹੁ ਫੜਿਆ ਫ਼ੈਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛਾਪੇ-ਖ਼ਾਨਿਆਂ ਦੀ ਭੈੜੀ ਰੀਤ ਚੱਲੀ, ਭੈੜਾ ਚਾਲੜਾ ਦੰਮ ਖਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾੜੀ ਨੀਤ ਦੇ ਟਕੇ ਬਟੋਰੂਆਂ ਨੇ, ਉੱਲੂ ਸਿਧ ਕੀਤਾ ਨਿਜ ਹਿਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਿਰਸੀ ਮਾਣੂੰਆਂ ਮਾਇਆ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਲੂਆਂ ਨੇ, ਕੀਤਾ ਗਰਮ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੭੭।

ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ-ਚਾਰੀਆਂ ਹਵਸ ਹਿਰਸਾਰੀਆਂ ਨੇ, ਫੜਿਆ ਕਰਮ ਟਕੇ ਬਟੋਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਟਕੇ-ਵਟੂਆਂ ਨਫ਼ੇ ਨਖੱਟੂਆਂ ਨੇ, ਲਾਹਾ ਛੱਡਿਆ ਸੱਚ ਨਫ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਇਆ ਰੂਪ ਸੁਦਾਇ ਸਹੇੜ ਲਇਆ, ਖੋਹਿਆ ਲਾਭ ਸੱਚੇ ਸਉਦੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੱਲ ਰਹਿ ਖੜੋਤੀ ਸੱਚੇ ਸੌਦਿਆਂ ਦੀ, ਮਰਜ਼ ਵਧ ਗਇਆ ਲੋਭ ਲਲਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੭੮।

ਜ਼ਰ ਲਲਚੇੜੂਆਂ ਲੋਭ ਲਬੇੜੂੰਆਂ ਨੂੰ, ਭੈੜਾ ਭੁਸ ਮਾਇਆ ਲੰਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੰਪਟਾਰੀਆਂ ਲਿਬੜ ਬਾਜ਼ਾਰੀਆਂ ਨੇ, ਖੋਟਾ ਵਣਜਿਆ ਵਣਜੁ ਕਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚ ਛਡ ਕੇ ਕੱਚ ਵਿਹਾਜ ਲਇਆ, ਮੱਚ ਮਰ ਗਿਆ ਪਰਖ ਪਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਥੋਂ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਪਰਮਾਰਥਾਂ ਦੀ, ਵੱਜੇ ਛੁਣਛੁਣਾ ਅਪਸੁਆਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੭੯।

ਹਾਇ ਲਿਖਤ ਮਹੱਤਤਾ ਰੋੜ੍ਹ ਦਿੱਤੀ, ਸਿਦਕ ਤੋੜ ਕੇ ਤੱਤ ਵਣਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੱਤ ਸੱਤ ਸਉਦਾ ਕੋਈ ਵਣਜਦਾ ਨਾ, ਹੋਇਆ ਵਣਜੁ ਪਰਧਾਨੁ ਦਮੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚਾ ਸਿਦਕ ਭਰੋਸੜਾ ਭੁੱਰਰ ਹੋਇਆ, ਛੋਛਾ ਰਹਿ ਗਇਆ ਸਿਰੜ ਛਛੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਇਆ ਮਮਤ ਮੁਥਾਜੀਏ ਸਿਰੜੀਆਂ ਨੇ, ਖੋਹਿਆ ਰਤਨ ਅਮੋਲ ਕੀਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੮੦।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਘਟਣਾ

ਲਿਖਤੀ ਰਤਨ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਉੱਡੀ, ਸਰਧਾ ਭਾਵ ਉੱਡਾ ਗੁਰ ਵਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਉੱਡੇ, ਅਦਬ ਉੱਡਿਆ ਇਸ਼ਟ ਇਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਸ਼ਟਾਂ ਇਸ਼ਟ ਹੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਹੋਇਆ ਸੌਦੜਾ ਦੰਮ ਬਿਕੌਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਉ ਭਾਵਨੀ ਸੰਦੜੀ ਗੱਲ ਥੱਕੀ, ਜੁੱਗ ਉਲਟਿਆ ਸਿਦਕ-ਵੰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੮੧।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ

ਕੁਫ਼ਰ-ਗਰਦੀਆਂ ਦਾ ਜੁਗ ਛਿੜਨ ਲੱਗਾ, ਫਿਰਿਆ ਮਗਜ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਸਰਧੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੀੜ ਤੋੜੀ, ਘੋਰ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਬੇਅਦਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੀੜ ਤੋੜਿ ਬਾਣੀ ਅਦਲ ਬਦਲ ਕੀਤੀ, ਘੋਰ ਅਨ੍ਹੇਰੁ ਜੁਗੁ ਨ੍ਹੇਰ-ਗਰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬੀੜ ਵਿਚੋਂ ਬਾਣੀ ਕੱਢਣੇ ਦਾ, ਹੀਆ ਪਇਆ ਕਿਵੇਂ ਮਨਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੮੨।

ਗੁਰਬਾਣੀ-ਅਦਬ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਸਚੇ ਪੂਰਨ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਿ ਸਾਹਿਬ ਦੇਹ. ਤਿਆਗੀ, ਸਾਕਾ ਵਰਤਿਆ ਬਿਕਟ ਕਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਖਰ ਇੱਕ ਭੀ ਬਦਲ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਨਾ, ਕੀਤਾ ਅਦਬ ਬਾਣੀ ਅੱਖਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਅੰਗ ਅੱਖਰ, ਕੀਤਾ ਭੰਗ ਨ ਅੰਗ ਦੇਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਜ ਦੇਹ ਦੇ ਅੰਗ ਸਰਬੰਗ ਹਵਨੇ, ਭਾਣਾ ਮੰਨਿ ਸਚੇ ਭਾਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੮੩।

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਦਬ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਿਦਕ ਦਾ ਸੱਚਾ ਪੂਰਵਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ,

ਪਾਏ ਪੂਰਨੇ ਸੱਚੀਆਂ ਭਉਣੀਆਂ ਦੇ, ਬਣਿ ਨਮੂਨੜਾ ਖ਼ਾਸ ਸਿਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿਦਕ ਮੁਜੱਸਮੀ ਆਪ ਹੋਏ, ਸਿਖਾਂ ਸਬਕ ਸਿਖਾਇਆ ਸਿਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਿੱਤੀ ਸਿਖਿਆ ਖ਼ਾਸ ਨਜ਼ੀਰ ਬਣ ਕੇ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸਿਦਕ ਮਕਤਬ ਨਜ਼ੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਦਕ ਮਕਤਬੀ ਕਿਤੇ ਨਜ਼ੀਰ ਨਾਹੀਂ, ਖ਼ਾਸ ਸਿਦਕ ਮਕਤਬ ਗੁਲ ਘੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੮੪।

ਬਾਣੀ ਅਦਬ ਦੇ ਸਬਕ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਆਪ ਸਿਖਾਏ

ਏਸ ਸਿਦਕ ਦਾ ਅੱਜ ਏਹ ਹਾਲ ਹੋਇਆ, ਧ੍ਰਿਗ ਧ੍ਰਿਗ ਕਰਤਬ ਮਨਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਦਕ ਅਦਬ ਦੇ ਸਬਕ ਅਨੇਕ ਦਿੱਤੇ, ਬਾਣੀ ਅਦਬ ਹੈ ਸਬਕ ਸਬਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਬਕਾਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸਿਰ ਸਬਕ ਹੈ ਅਦਬ ਬਾਣੀ, ਅਦਬ ਖ਼ਾਸ ਨਜ਼ੀਰ ਟਕਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਤਿਗੁਰ ਅਦਬ ਨਜ਼ੀਰ ਦੇ ਆਪ ਸੰਚੇ, ਸਿੱਕਾ ਅਦਬ ਢਲਿਆ ਗੁਰ ਸੰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੮੫।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭ ਪੂਰਨਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਪਾਇਆ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਅੰਗਦ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ, ਕੰਮ ਅਰੰਭਿਆ ਬਾਣੀ ਸੰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਹਿਤ ਅਦਬ ਲਿਖਵਾਇ ਕੇ ਸੰਚਿ ਬਾਣੀ, ਰਾਹੁ ਤੋਰਿਆ ਅਦਬ ਲਿਖਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਖਰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਰਚੇ ਨਮਿਤ ਬਾਣੀ, ਮੁੱਢ ਅਰੰਭਿਆ ਲਿਖਤ ਰਚਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦੋਂ ਉਚਰੇ ਨਾਮ ਹੋਇਆ, ਅੱਖਰ ਗੁਰਮੁਖੀ ਗੁਰੂ ਰਚਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੮੬।

ਅੱਖਰ ਗੁਰਾਂ ਰਚੇ, ਬਾਣੀ ਗੁਰਾਂ ਉਚਰੀ, ਬੱਝਾ ਬਾਨ੍ਹਣੂ ਭਵ ਬੋਹਿਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੀਜੀ ਚੌਥੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵਲੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਸੰਚੀਆਂ ਦੇ ਪੂਜਣ ਦਾ ਅਦਬ ਸਨਮਾਨ ਪੂਰਨਾ

ਇਸ ਬਿਧਿ ਅਦਬ ਸੇਤੀ ਬਾਣੀ ਸੰਚੀਆਂ ਦਾ, ਬੇੜਾ ਤਯਾਰ ਕੀਤਾ ਭਵਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੀਜੀ ਚੌਥੀ ਗੁਰੂ ਪਾਦਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੇ, ਭੀ ਪਰਮਾਨਿਆ ਭਾਉ ਵਡ ਗੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਦੀ ਸੰਚੀਆਂ ਪੂਜ ਨਿਸਦਿਨ, ਆਪ ਸਾਂਭਿਆ ਕਾਜ ਕਾਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੮੭।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਦਬ ਦਾ ਅਦੁੱਤੀ ਪੂਰਨਾ ਪਾ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ

ਅਦਬ ਪੁੰਜ ਗੁਰ ਪੰਜਵੀਂ ਪਾਦਸ਼ਾਹੀ, ਵੱਡਾ ਸਾਂਗ ਵਡ ਅਦਬ ਚਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਿ ਵਰਤਾਇਆ ਸਬਕੁ ਸਿਖਾਵਣੇ ਨੂੰ, ਸਬਕੁ ਨਾਟੁ ਅਦੁਤਿ ਨਾਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਦਬ ਚਲਤ ਚਰਿੱਤ੍ਰ ਭੰਤਾਰ ਸਤਿਗੁਰੁ, ਢੋਆ ਢੋਇਆ ਅਦਬ ਢੋਅੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਚੱਲੇ ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰ ਤੋਂ, ਸੋਹਣਾ ਕਾਜ ਢੋਆ ਢੋਅਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੮੮।

ਬਾਣੀ ਸੰਚੀਆਂ ਲਿਆਣ ਨਮਿਤ ਕਾਰਨ, ਅਦਬ ਏਵਡ ਨਿੰਮਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਤੁਰੇ, ਨੰਗੇ ਪੈਰ ਪੁੱਜੇ, ਘਾਟਾ ਕੋਇ ਨ ਜਿਨ ਪੋਹਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਥ ਬਹਿਲੀਆਂ ਗਹਿਲੀਆਂ ਮਹਿਲ ਅੰਦਰਿ, ਨਾ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੈਵਰ ਗੈਵਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੈਦਲ ਪਿਆਨੜੇ ਕਰਿ ਸੱਚੇ ਪਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ, ਪਾਇਆ ਪੂਰਨਾ ਅਦਬ ਪੁੰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੮੯।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅੱਖਰ ਮਾਤ੍ਰ ਨ ਬਦਲਣ ਖ਼ਾਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਅਕਹਿ ਅਤੇ ਅਸਹਿ ਸਾਕੇ ਦਾ ਗੁਰੂ ਆਪਿ ਪੇਖਾਇਆ ਸਾਂਗੋਂ ਪਾਂਗ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਸੰਚੀਆਂ ਲਿਆਵਣ ਵਾਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਅਦਬ ਚੋਜੀ ਨਾਟ ਭੂਤਕਾਲ ਨਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਪੇਖੀ ਸਾਂਗੋ-ਪਾਂਗ ਝਾਕੀ

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜੇ ਨਗਨ ਚਰਨੀਂ, ਵਰਣਨ ਹੋਇ ਕਿਮ ਚਰਨ ਨਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹੜੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਧੋਇ ਕੇ ਸਿਖ ਪੀਵਨਿ, ਪਾਹੁਲੁ ਪਾਵਨ ਚਰਨਾਮ੍ਰਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹੜੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜ ਕੇ ਸਿਖ ਜੀਵਨਿ, ਜੀਵਨ ਅਧਾਰੁ ਸੱਚੇ ਜੀਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹੜੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪਰਸ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸਰਸਨਿ, ਪਾਰਸ ਪਾਰਸੁ ਸੁਸਰਸੀਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੯੦।

ਜਿਹੜੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਿਖ ਹਰਸਨਿ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਰਸੁ ਸੁਦਰਸ਼ੀਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹੜੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਧੂੜਿ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਬਾਂਛਨਿ, ਸਫਲ ਜਨਮ ਸੁਧਾ ਪੀਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹੜੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੰਮ ਕੇ ਘੋਲ ਘੁਮਿਨ, ਖਿਲੇ ਕੌਲ ਸਿੱਖਾਂ ਘੁੰਮਘੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹੜੇ ਚਰਨ ਤਮੋਲ ਰਸ ਘੋਲਿ ਪੀਵਨ, ਬਾਲਾ ਬੋਲ ਸਿੱਖਾਂ ਖੀਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੯੧।

ਜਿਹੜੇ ਚਰਨ ਮਲੋਇ ਕੇ ਸਿਖ ਮਉਲਨ, ਮਨ ਰਸ ਮਗਨ ਸਿੱਖਾਂ ਮਉਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹੜੇ ਚਰਨ ਪਲੋਸਿ ਝਰਨਾਟ ਛਿੜੇ, ਰੋਮਿ ਰੋਮਿ ਅਭਿਆਸ ਭਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹੜੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਪ ਕੇ ਖਿੜਨਿ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਹੋਵੇ ਜਾਪ ਰਸ ਧ੍ਰਾਪ ਰਸਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹੜੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਪਟਦੇ ਸਿੱਖ ਭਉਰੇ, ਲਪਟੁਲਮਸਤ ਮਨਚਰਨ ਲਿਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੯੨।

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਗਨ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਵੇਦਨ

ਅੱਜ ਧੂਲ ਲਪੇਟੜੇ ਚਰਨ ਓਹੀ, ਤਲੀਏਂ ਘਾਉ ਬੰਬੂਲ ਕੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੂਲਾਂ ਘਾਉ ਗਹਿਰੇ ਸੋਹਲ ਚਰਨ ਤਲੀਆਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਸੂਲ ਸੀਨੇ ਸੂਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੂਲੀ ਹੋਇ ਕਲੇਜੜੇ ਚੁਭਣ ਸੂਲਾਂ, ਵਿਆਕੁਲ ਹਾਲ ਹੈ ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿੰਗ ਸੂਲੀਆਂ ਵਾਲੜੇ ਸੂਲ ਉੱਠਣ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੁਖ ਹੈ ਸੇਲ ਚੁਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੯੩।

ਸਿੱਖਾਂ ਚੋਟ ਸਹੇਲੜੀ ਸੇਲ ਸੰਦੀ, ਸਹਿਣਾ ਘਾਉ ਔਖਾ ਗੁਰ ਪਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋ ਜੋ ਸੂਲ ਚੁਭੇ ਚਰਨ ਕੋਮਲਾਂ ਤੇ, ਹਿਰਦੇ ਸੱਲ ਤ੍ਰਿਸੂਲ ਤ੍ਰਿਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭੁ ਕਲੇਜੜਾ ਛਾਣਨੀ ਹੋਇ ਗਇਆ, ਹਿਰਦਾ ਚੂਰ ਜ਼ੰਬੂਰ ਬੀਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੱਟਾਂ ਜੀਭ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਚਰਨ ਤਲੀਆਂ, ਚੂਸਾਂ ਚੋਭ ਚਟਾਕੁ ਕੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੯੪।

ਸੁਖ ਲੋਚਨੀ ਮੋਚਨਾ ਦੁਖ ਮੋਚਨ, ਕਰਾਂ ਅਖੀਆਂ ਦੇ ਝਿੰਮਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੁਣਿ ਚੁਣਿ ਚਰਨ ਚੁਭੋਲੜੇ ਕੰਡਿਆਂ ਨੂੰ, ਕਰਾਂ ਚਬਨੁ ਤੰਬੋਲ ਦੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੰਡੇ ਕਢਿ ਕੇ ਚਿੱਥ ਕੇ ਚੱਬਿ ਜਾਵਾਂ, ਕਢਾਂ ਗੱਚ ਗ਼ੁਬਾਰ ਸਦਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਰਨ-ਅੱਟਣਾਂ ਦੇ ਤਲੇ ਕੱਢ ਲਾਵਾਂ, ਮਲ੍ਹਮ ਨਰਮ ਕਟੋਰ ਨੈਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੯੫।

ਗੁਰੂ ਚਰਨ ਮਲੋਵਨ ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਤਮ

ਚਰਮ ਚਰਬੀਆਂ ਦੀ ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਨਰਮ ਪੱਟੀ, ਕੀਮਾ ਸਾਜ ਕੇ ਜਿਗਰ ਮਗ਼ਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਲਟਾ ਲਟਕਿ ਮੁਮਿਆਈ ਕਢਾਇ ਲਵਾਂ, ਦਾਰੂ ਬਣੇ ਗੁਰ ਚਰਨ ਜ਼ਖ਼ਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਿ ਟਕੋਰ ਜਿਗਰ ਫੋਕ ਫਿੱਫੜੇ ਦੀ, ਭਰਨੁ ਹਰਾਂ ਇਵ ਚਰਨ ਸੋਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਜ ਲਹੇ, ਸਭ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਸੋਜ਼ ਲੱਥਣਿ, ਮਿਟੇ ਸ਼ੋਕ ਦਿਲ ਸ਼ੋਕ ਸੋਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੯੬।

ਮਿਟਣਿ ਰੰਜ ਦਿਲ ਸੋਜ਼ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ, ਪਾਤ੍ਰ ਬਣਾਂ ਆਸ਼ੀਰ-ਬਾਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਕੋਟਿ ਆਸੀਸ ਦੇਵਨਿ, ਹੋਵੇ ਸੁਤੇ ਉਧਾਰ ਉੱਧਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੈਂ ਭੀ ਉੱਧਰਾਂ, ਉੱਧਰਨ ਮੀਤ ਮੇਰੇ, ਹੋਵੇ ਉਧਰਣਾ ਸਾਕ ਸੈਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭੁ ਪਰਵਾਰੁ ਕਬੀਲੜਾ ਖ਼ੇਸ਼ ਉਧਰੇ, ਸੁਧਰੇ ਲੋਕ ਪਰਲੋਕ ਪਿਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੯੭।

ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਵਡ ਆਸੀਸ ਮਹਿਮਾ, ਵਡ ਸਿਰਪਾਉ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸਿਵਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਚਰਨ ਮਹਿਮਾ ਵਰਨੀ ਜਾਇ ਕਿਉਂਕਰਿ, ਜਿਹਬਾ ਏਕੁ ਗੁਣੁ ਕੋਟ ਕਲਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੋਟ ਕਲਪ ਪਰਯੰਤ ਗੁਣ ਵਾਦੁ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਭੀ ਜਸੁ ਅਸੰਭਵ ਗੁਰ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਐਸੇ ਚਰਨ ਮੁਬਾਰਕੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ, ਕੀਤਾ ਧਾਵਣਾ ਨਗਨ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੯੮।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਸੰਚੀਆਂ ਸੰਦੜੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਇਜਜ਼ ਨਿਆਜ਼ੀ ਚੋਜ

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਗੁਰ ਆਗਮਨ ਚਰਨ ਨੰਗੇ, ਹੈਰਤ ਮੂਲ ਹੋਇਆ ਸੰਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਾਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਦੀਆਂ, ਸੁਣਿ ਨਵ ਚੋਜਲਾ ਗੁਰ ਆਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਇ ਪਹੁੰਚੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੂੰਜ ਗਲੀਏ, ਭੇਖ ਧਾਰ ਕੇ ਭੀਖ ਮੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਣੀ ਭਿਖਿਆ ਯਾਚਕਾਂ ਨੂੰ, ਤਿਨ ਖ਼ੁਦ ਵੇਸ ਕੀਤਾ ਯਾਚਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੧੯੯।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਿਉਂ ਭਿੱਛਕਾਂ ਭਿੱਛ ਮਿਲਣੀ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਰੂਪੁ ਰਚਿਆ ਭਿਛਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੰਗਤ ਜਨਾਂ ਜਿਨਿ ਨਾਮ ਦੀ ਖੈਰ ਪਾਉਣੀ, ਸੁਆਂਗ ਧਾਰਿਆ ਮੰਗਤ-ਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦੀ ਸਾਹਿਬੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ, ਦੇਖੋ ਕੰਮ ਫੜਿਆ ਫ਼ਕੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁਕਤਿ ਭੁਗਤਿ ਦੇ ਦਾਤਿਆਂ ਖੇਡ ਰਚਿਆ, ਮੰਗਤ ਜਨਾਂ ਅਧਮ ਆਜਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੦੦।

ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰੂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ, ਲੈਣਾ ਖ਼ੈਰ ਦਰਵੇਸ਼ ਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਈਂ ਲੋਕ ਗ਼ਰੀਬ ਮਸਕੀਨ ਬਣ ਕੇ, ਪੱਲਾ ਅੱਡਣਾ ਇਜਜ਼ ਕੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੀਰ ਨੰਗ ਮਲੰਗ ਮੁਥਾਜ ਕੰਗਲੇ, ਹੋ ਕੇ ਮੱਲਣਾ ਦੁਆਰੁ ਮਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਲਕ ਹੋਇ ਕੇ ਮਿਲਖ ਪਰਾਈਆਂ ਦੇ, ਦਾਅਵਾ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹੱਕ ਜੱਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੦੧।

ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਭੀ ਹੋਇ ਅਧੀਨ ਜਾਣਾ, ਦਾਅਵਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਨਾ ਮਿਲਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੁਰ ਪਰਮਾਰਥੀ ਮਿਲਖ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ, ਨਾ ਜਣਾਵਣਾ ਮਾਣੁ ਮਾਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਨਾਥੁ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀਆਂ ਦੇ, ਦਾਅਵਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ ਕੰਮੁ ਹੋਛੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਕਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬੇਪਰਵਾਹ ਹੋਏ, ਗੁਰਾਂ ਮੰਨਣਾ ਹੁਕਮੁ ਧੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੦੨।

ਸੰਸਾਰ ਤਾਰਨ ਨਮਿਤ ਭਵ ਬੋਹਿਥ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੀਲ੍ਹਾਧਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਲੀਲ੍ਹਾ ਲਲਤ ਸੁਆਂਗ

ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ ਧੁਰੋਂ ਹੁਕਮੁ ਆਇਆ, ਬੇੜਾ ਤਯਾਰ ਕਰਨਾ ਭਵਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਭਵਜਲੋਂ ਪਾਰ ਕਰਨਾ, ਰਚਿ ਜਹਾਜ਼ ਬਾਣੀ ਬੋਹਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਪਾਲਣੇ ਕਾਰਨੇ ਹੀ, ਰਚਿਆ ਸੁਆਂਗ ਲੀਲ੍ਹਾ ਲਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਡੇ ਸੁਆਂਗ ਸੰਦੇ ਲੀਲ੍ਹਾ-ਧਾਰੀਆਂ ਦਾ, ਨਾਟੁ ਠਾਠੁ ਬੈਰਾਠ ਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੦੩।

ਰੱਬੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲਾ ਸੱਚਾ ਪ੍ਰੇਮ ਡਰਾਮਾ, ਅਜ ਸੀਨ ਵੱਡਾ ਨਾਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਗੁਰ ਪੁਰਖ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸੀ, ਅੰਤ੍ਰਯਾਮੀ ਆਗਮ ਨਿਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਮਝਿ ਸੋਇਨ ਚੁਬਾਰੜੇ ਸੰਚੀਆਂ ਨੂੰ, ਨੀਚੇ ਮੱਲਿਆ ਫ਼ਰਸ਼ ਕੂਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੂਚਾ ਯਾਰ ਦਾ, ਕੰਬਲੀ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੀ, ਚਿੱਕੜੁ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਧੂਰ ਗਲੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੨੦੪।

ਬਰਸਨਿ ਮੀਂਹ ਜੋਰੋ ਜੋਰ ਝੁੱਟੀਆਂ ਦੇ, ਤੁੱਟੇ ਨੇਹੁ ਨ ਦੇਹ ਮਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਸਤ ਦੇਹੋਂ ਬਦੇਹ ਜੋ ਨੇਹ ਮੁਜੱਸਮ, ਤਿਨ ਗੁਮੇਹ ਕੀ ਮੇਂਹ ਹੜਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਿੱਜ ਸਿੱਜ ਕੇ ਕੰਬਲੀ ਗੱਚ ਹੋਈ, ਛਿੱਜੇ ਰੋਮੁ ਨ ਸੱਚ ਰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਿਚੇ ਪ੍ਰੇਮ ਹਲੱਚੇ ਨ ਸੱਚਿਆਂ ਦਾ, ਪੱਚੇ ਪੱਚਿ ਥਕੇ ਬਲੁ ਇੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੦੫।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੇਮ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਮਨਮੋਹਨੀ ਝਾਕੇ

ਝੱਖੜ ਝਾਗਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਗਲੀਏਂ, ਪ੍ਰੇਮ ਦੂਣ ਸਵਾਇਆ ਪ੍ਰੇਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੱਕਰ ਪਏ ਪਾਲਾ ਭਾਵੇਂ ਬਰਫ਼ ਬਰਸੇ, ਵਧੇ ਇਸ਼ਕ ਉਮਾਹਾ ਇਸ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਗਰ ਧੁੰਦ ਸਮੁੰਦ ਬਹੁ ਹੋਇ ਖਾਰਾ, ਪਿੱਛੇ ਕਦਮ ਨ ਹਟੇ ਪਦਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਦਮ ਚਰਨ ਜਿਨੀ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀਆਂ ਦੇ, ਸਦਕਾ ਦੇਣ ਉਹ ਉੱਚ ਸਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੦੬।

ਤਪਣ ਥਲ ਭਾਵੇਂ ਬਾਲੂ ਟਿੱਬਿਆਂ ਦੇ, ਪਿੜੋਂ ਟਿੱਬਣਾ ਕੀ ਪ੍ਰਿਮ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਖਣ ਭੱਠ ਭਾਵੇਂ ਅਗਨ ਭਾਂਬੜਾਂ ਦੇ, ਰਣੋਂ ਨੱਠਣਾ ਕੀ ਰਣਧੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਿਲੇ ਸੌਣ ਨੂੰ ਜੇ ਸੇਜ ਸੂਲੀਆਂ ਦੀ, ਨੱਕ ਵੱਟਣਾ ਕੀ ਪਿਰ ਰਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਜੌਰ ਰੰਵਾਣਿਆਂ ਨੂੰ, ਪਿਆਲਾ ਅਮੀ ਸਮਾਨ ਜ਼ਹਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੦੭।

ਭਾਣਾ ਮਿੱਠੜਾ ਯਾਰ ਦੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ, ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਸਮ ਹੁਕਮ ਰੰਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਸ਼ਕ ਫ਼ਰੇਫ਼ਤਾ ਇਸ਼ਕ ਹਕ਼ੀਕ਼ੀਆਂ ਦੇ, ਮਿੱਠਾ ਹੁਕਮ ਹਕ਼ੀਕ ਹਕ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁਕਮੀ ਹੱਕ਼ ਹੱਕ਼ੀਕੜੇ ਦੱਯੜੇ ਦਾ, ਭਾਣਾ ਬਿਖਮ ਹੁਕਮ ਕਸੌਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਯ ਯਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਸ਼ੈਦਾਈਆਂ ਨੂੰ, ਸੁਗਮ ਬਿਖਮ ਪਰਚਾ ਹੁਕਮੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੦੮।

ਹੁਕਮ ਪ੍ਰੇਮ ਸਰੂਪ ਪਰੀਤਮਾਂ ਦੇ, ਪ੍ਰੇਮੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਰੂਪ ਪਿਆਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਏ ਹੁਕਮ ਧੁਰਿ ਬਿਖਮ ਕਸੌਟੀਆਂ ਦੇ, ਥੰਮ੍ਹ ਗੱਡਣਾ ਨੀਵ ਨਿਹਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦਾ ਥੰਮੁ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ਕੰਮ ਅਰੰਭਿਆ ਹੁਕਮ ਯਜ਼ਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਰੁ ਹੁਕਮ ਪਿਰੰਮ ਸਦਰਸ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਸਾਕਾ ਵਰਤਣਾ ਸਾਰ ਖੇਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੦੯।

ਹੁਕਮ ਰਜ਼ਾ ਦੇ ਬਿਖਮ ਕਟਾਕਸ਼ੀ ਸਾਕੇ

ਜੇਵਡ ਆਪ ਤੇਵਡ ਤੇਰੀ ਦਾਤਿ ਸਾਈਆਂ, ਤੇਵਡ ਸਾਕੜਾ ਸਾਈਂ ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਕੇ ਜੇਵਡਾ ਸਦਕੜਾ ਦਾਤ ਸੰਦਾ, ਵੱਡਾ ਵਰਤਣਾ ਸਾਂਗ ਸਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੋਹਾਂ ਭਖਦੀਆਂ ਅਗਨ ਦੇ ਵਾਂਗ ਤਵੀਆਂ, ਉਤੇ ਬੈਠਣਾ ਸੀਲ ਲੀਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਗਨਿ ਭੁਜਦੀਆਂ ਸਹਿਣੀਆਂ ਰੇਤ ਕਣੀਆਂ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਤ੍ਰਾਸ ਕੀ ਉਸਨ ਸੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੧੦।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਉਲਦੇ ਆਤਸ਼ੀ ਉਦਕ ਸਹਿਣੇ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ੌਫ਼ ਨ ਤੱਤਿਆਂ ਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਪਤ ਕੜਾਹਿਆਂ ਵਿਚਿ ਬਹਿਣਾ, ਸਹਿਣ ਸੁਗਮ ਪਗ ਤਪਤ ਰੇਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹ ਸਰੀਰ ਤੇ ਅਗਨ ਅੰਗਾਰ ਵਰ੍ਹਨੇ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਤਾਉ ਕੀ ਘਾਮ ਰੁਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਝੱਲਣੇ ਬਦਨ ਤੇ ਅਗਨ ਛਾਲੇ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਘਾਉ ਕੀ ਨਗਨ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੧੧।

ਸੁਗਮ ਲੰਘਣਾ ਆਤਸ਼ੀ ਸਾਗਰਾਂ ਨੂੰ, ਐਸਾ ਪੰਥ ਪ੍ਰੇਮ ਪੰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਟਕ ਕਉਤਕੀ ਪੂਰਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਦੇ, ਕਟਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਉਤਕ ਪੂਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਗ ਉਬਲੇ ਭਾਫ਼ ਸਟੀਮ ਵਾਲੀ, ਵਿਚਿ ਬੈਠਣਾ ਸੋਹਲ ਸ੍ਰੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੈਣ ਛਾਲੜੇ ਫੁੱਲ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ, ਬਦਲੇ ਤਿਊਰ ਨ ਸ਼ਾਂਤ ਚਿਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੧੨।

ਸਦ ਸ਼ਿਗੁਫ਼ਤ ਚਿਹਰੇ ਜੇਰੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸਿਦਕ ਜਿਗਰ ਮੋਹਕਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁਖੋਂ ਉਫ਼ ਨ ਨਿਕਲੀ ਇਕ ਵੇਰੀ, ਸਹਿਆ ਦਾਹੁ ਵਿਕ੍ਰਾਲ ਕਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਰੇ ਕਸ਼ਟ ਸਾਰੇ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਪੀਤੇ, ਪਿੱਤਾ ਸ਼ਾਂਤਕੀ ਸ਼ਾਂਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੁਤਲੇ ਸ਼ਾਂਤ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਦੀ ਅਵਧ ਸਤਿਗੁਰੁ, ਰੰਚ ਲੇਸ ਨ ਤਮਕ ਪਿੱਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੧੩।

ਹੇਠੋਂ ਭੱਠ ਭੱਖੇ, ਭੜਿ ਭੜਿ ਅੱਗ ਮੱਚੇ, ਜੋਰੋ ਜੋਰ ਲੂੰਬਾ ਭਾਂਬੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਤੋਂ ਦੇਗ ਤਪੇ, ਗੜਿ ਗੜਿ ਨੀਰ ਰਿੱਝੇ, ਹੋਰੋ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਸਟੀਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਜੇ ਵਿਚਿ ਅਡੋਲ ਗੁਰ ਸ਼ਾਂਤਿ ਮੂਰਤਿ, ਨੂਰੋ ਨੂਰ ਮੁਖੜਾ ਨੂਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਠੰਡੀ ਦੇਗ ਸਟੀਮ ਸਮੇਤ ਹੋਈ, ਓੜਕ ਦੇਖ ਗੁਰ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੧੪।

ਐਪਰ ਅੱਗ ਦਾ ਦੱਗ ਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਹੋਵੇ, ਭਾਂਬੜ ਮਚਿਆ ਅਗਨ ਜੋਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਟਾਂ ਲਪਕੀਆਂ ਦੇਗ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ, ਵੱਡਾ ਜੋਸ਼ ਉਭੜਾਉ ਅਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਨੋ ਦੇਗ ਉੱਤੇ ਅਗਨ ਕੋਪ ਹੋਈ, ਉਨਿ ਸੁਭਾਉ ਕਿਉਂ ਕੀਨ ਸੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਥਵਾ ਅਗਨ ਦਾ ਕੋਪ ਹੈ ਨੀਰ ਉੱਤੇ, ਅਸਲਾ ਛੱਡਿਆ ਨ ਜਿਨਿ ਠੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੧੫।

ਨੁਕਤੇ ਏਸ ਦਾ ਭੇਦ ਨ ਮੂਲ ਸੁੱਝੇ, ਕਾਰਨੁ ਅਸਲ ਕੀ ਲਾਟ ਲਪਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਣੀ ਜਾਣਿ ਸਤਿਗੁਰ ਗੋਝ ਭੇਦ ਜਾਨਣਿ, ਅੰਤਰਿ ਗਿਆਨ ਜਿਨ ਪੰਚ ਭੂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੰਦ ਮੰਦ ਮੁਸਕਰਾਇ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ, ਖੋਲ੍ਹਿ ਚੌਂਕੜਾ ਪਦਮਾਸਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਰਨ ਰੱਖ ਦਿਤੇ ਦੇਗ ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ, ਹੋਇਆ ਸ਼ਾਂਤਿ ਭਾਂਬੜੁ ਅਗਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੧੬।

ਸ਼ਾਂਤ ਮੁਜੱਸਮੀ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਰਸਾਇਣੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ

ਬੁਝੀ ਅਗਨ ਸਭ ਠੰਡੜੀ ਠਾਰ ਹੋ ਗਈ, ਅੰਗ ਪਰਸ ਕੇ ਚਰਨ ਸ਼ਾਂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਗਨ ਲਪਕਦੀ ਸੀ ਚਰਨ ਪਰਸਣੇ ਨੂੰ, ਪਾਇਆ ਖ਼ੂਬ ਇਨਆਮ ਅਦਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਗ ਸ਼ਾਂਤਿ ਹੋਈ, ਅਗਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਹੋਈ, ਹੋਇਆ ਸ਼ਾਂਤਿ ਜਲੁ ਜਲਤ ਦੇਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਕਤਿ ਭੂਤ ਪੰਜੇ ਦੂਤ ਸ਼ਾਂਤਿ ਹੋਵਨਿ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੁ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ਕਤੀਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੧੭।

ਐਸੀ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਰਾਂ ਦੀ, ਸਭ ਸਿਰ ਅਮਰੁ ਪਰਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਾਂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਾਂਤਿ ਪਰਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਅਸਲ ਸਾਂਚੇ, ਹੋਰ ਹੇਠ ਉਦਹਰਨੁ ਸਾਂਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਲਦੇ ਆਵਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਾਂ ਸ਼ਾਂਤਿ ਕੀਤਾ, ਸੁਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮ ਦਸਮੇਸ਼ ਚਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੇਲ ਖੌਲਦੇ ਭੀ ਗੁਰਾਂ ਠਾਰ ਦਿਤੇ, ਕਰਿ ਉਧਾਰੁ ਕੌਂਡੇ ਰਾਖਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੧੮।

ਭੜਿ ਭੜਿ ਜਲਦਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰਾਂ ਠਾਰਿ ਦਿਤਾ, ਭੈ ਨਿਵਾਰ ਜਠਰਾਗਨਿ ਜਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੜਵਾਨਲੀ ਜਲਦੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਠਾਰੇ, ਕੀ ਵਿਚਾਰੁ ਜੰਗਮ ਬਪੁੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੀ ਅਚਰਜੁ ਜੇ ਚਰਨ ਸਰੋਜ ਛੋਹਿਆਂ, ਹੋਇਆ ਠਰਨ ਅਗਨ ਅਗਨ-ਦੇਵਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਰਨ ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਗਤੀ ਦੇਖ ਕੇ ਤੇ, ਜੁੱਸਾ ਜਾਗਿਆ ਅਗਨ ਰਸ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੧੯।

ਸ੍ਵੈਗਤਿ ਸੁਆਰਥ ਦੇ ਹੇਤ ਹੀ ਗੁਰੂ ਚਰਨੀ, ਹੋਇਆ ਲਪਕਣਾ ਅਗਨ ਜਿਹਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਣਾ ਧਾਰਿ ਉਦਾਰ ਗੁਰਿ ਚਰਨ ਛੋਹੇ, ਹੋਇਆ ਲੁਪਣ ਪਰਚੰਡ ਦੇਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਈ ਲੋਪ ਪਰਚੰਡਕਾ ਸ਼ਾਂਤਿ ਹੋ ਕੇ, ਰਹਿਆ ਦੰਗ ਦਿਲ ਪਾਸ ਖੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਫਕੀਰੁ ਗੁਰ ਸਿਦਕ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਡਿੱਠਾ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਵਡ ਮੋਅਜਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੨੦।

ਬਿਖਮ ਭਾਣੇ ਦੀ ਸਹਿਨਸ਼ੀਲ ਖੇਡ

ਹਥ ਜੋੜਿ ਕੇ ਪੁਛਿਆ ਗੁਰਾਂ ਪਾਸੋਂ, ਸੁਖ਼ਨ ਗੁੱਝੜੇ ਰਾਜ਼ ਨਿਆਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੇ ਗੁਰ, ਪੀਰ, ਵਲੀ, ਉਲਿਆਇ ਪੂਰੇ! ਕ੍ਰਿਸ਼ਮ ਕਸ਼ੱਫੀ ਤੂੰ ਅਜ਼ਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਡੇ ਦੁਖ ਤਸੀਹੜੇ ਕਾਹਿ ਝੱਲੋ, ਗਾਰਤ ਕਰੋ ਇਹ ਰਾਜ ਦੁਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰਬ ਕਲਾ ਸਮਰੱਥ ਤੂੰ ਕਲਾਧਾਰੀ, ਵਡੁ ਪਰਤਾਪੁ ਤੇਰੇ ਕਲਾਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੨੧।

ਕਲਮੇ ਪਾਕ ਤੇਰੇ ਦੀ ਕੀ ਬਾਤਿ ਆਖਾਂ, ਬਲੁ ਵਿਡਾਣ ਤਉ ਸਿੱਖ ਬਚਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਧਮ ਸਿੱਖ ਭੀ ਤੇਰੜੇ ਬਚਨ ਬਲੀਏ, ਮੈਂ ਭੀ ਨਦਰ ਪਾਤ੍ਰ ਜਨਾਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰੋ ਹੁਕਮ ਗ਼ੁਲਾਮ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ, ਤਖ਼ਤਾ ਉਲਟ ਦੇਵਾਂ ਜ਼ਾਲਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਾਂ ਆਖਿਆ ਹੱਸ ਕੇ ਸਾਈਂ ਲੋਕਾ, ਅਸਾਂ ਪਾਲਣਾ ਹੁਕਮ ਧੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੨੨।

ਭਾਂਡਾ ਭੰਨਣਾ ਸੀਸ ਦਿਲੀਸੀਆਂ ਦੇ, ਭਾਣਾ ਮੰਨਿ ਰਜ਼ਾਇ ਰਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੋਲਾ ਛਡਿ ਦੇਣਾ ਹਡ ਚੰਮ ਕੇਰਾ, ਆਇਆ ਸੱਦ ਪਿਆਨ ਪੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਾਮਾਤ ਕਹਿਰ ਜ਼ਹਿਰ, ਕੁਫ਼ਰ ਅਜ਼ਮਤ, ਭਾਣਾ ਅੱਤ ਮਿੱਠਾ ਏਜ਼ਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਣੇ ਤੁੱਲ ਦੂਜੀ ਕੋਈ ਦਾਤਿ ਨਾਹੀਂ, ਭਾਣਾ ਅੱਤ ਅਮੁੱਲ ਖਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੨੩।

ਵੱਡੀ ਲਾਜ ਕੁਲੱਛਣੀ ਹਰਿ ਜਨਾਂ ਨੂੰ, ਹੈ ਕੁਕਾਜ ਨਾਟਕ ਚੇਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਨੂੰ ਯਾਰ ਸਾਈਂ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਚੰਗੀ, ਚੰਗਾ ਹੁਕਮ ਕਰਤਾਰ ਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਚ ਖੰਡ ਦਰਬਾਰ ਦਰਸਾਰੁ ਚੰਗਾ, ਚੰਗਾ ਰਹਿਣੁ ਨ ਦੂਨ ਦੁਨੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਿਕਟਾਰ ਦੀਦਾਰ ਚੰਗਾ, ਚੰਗਾ ਰਾਜ ਨ ਛਤਰਪਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੨੪।

ਕੁਰਬਾਨੀ ਪੁੰਜ ਸਿਦਕ ਮੁਜੱਸਮੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਦਕ ਸਦਕੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪੂਰਨਾ

ਖਸਮ ਭਾਣਿਆਂ ਦਾ ਸਿਰੋਪਾਓ ਚੰਗਾ, ਚੰਗਾ ਤਾਜ ਨ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਪੁਰੀ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਨਿਵਾਸ ਚੰਗਾ, ਅਬਚਲ ਰਾਜ ਫਿੱਕਾ ਨਵ ਖੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁਕਮ ਸਿਦਕ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦਾ, ਮਕਤਬੁ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣਾ ਵਡ ਸਬਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਬਕ ਅਦਬ ਪ੍ਰਿੰਮ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ, ਸਿਦਕ ਪੂਰਨਾ ਭਾਣਾ ਮੰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੨੫।

ਕਰ ਕੇ ਤਿਆਰ ਮਕਤਬ ਫਿਰ ਪਧਾਰ ਜਾਣਾ, ਚੋਲਾ ਛਡ ਕੇ ਹੱਡ ਚੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਐਸੇ ਸਿਦਕ ਮੁਜੱਸਮੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ, ਕਰਿ ਵਿਚਾਰੁ ਅਗੰਮ ਹੁਕਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੁਰਵਾ ਬੰਨ੍ਹਿ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਸੰਥਿਆ ਦਾ, ਅਰੰਭ ਅਰੰਭਿਆ ਅਦਬ ਸੰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਜ ਸਿਦਕ ਦੇ ਨਾਟ ਦਾ ਸੀਨ ਪਹਿਲਾ, ਝਲਕਾ ਮੋਹਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗਲੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੨੨੬।

ਕੜਕੇ ਬਿਜਲੀ, ਗਗਨ ਪੁਲਾੜ ਗੜ੍ਹਕੇ, ਮੂਸਲਧਾਰ ਬਰਸੇ ਮੀਂਹ ਹੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਰਨਾ ਮਾਰਿ ਬੈਠੇ ਚੋਜੀ ਕੂੰਜ ਗਲੀਏਂ, ਜਮ੍ਹਕੇ ਰੋਮੁ ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਧਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਥਰੁ ਘੱਤ ਬੈਠੇ ਸਿਦਕੀ ਸਨਮ ਬੂਹੇ, ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਦਭੁਤੀ ਸੱਥਰ ਘਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸ ਦੀਵਾਨੇ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਦਾ, ਸੋਹਣਾ ਸੀਨ ਗਲੀ ਇਸਥਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੨੭।

ਪਰਲੋ ਸਾਰਖੇ ਭਾਵੇਂ ਹੜ੍ਹ ਜੱਲ ਆਵਨਿ, ਗਲੀਓਂ ਥਿੜਕਨਿ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰੁਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਬਤ ਸਿਦਕ ਸੁਮੇਰ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ, ਪਰਲੋ ਤ੍ਰਾਸੁ ਨਾ ਭਉ ਕਿਆਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੰਮਣਾ ਕਿਆਮਤੀ ਭੈਜਲਾਂ ਨੂੰ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਵਹਿਮ ਦੀ ਤੁੱਛ ਸਹਿਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਹਿਲੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਹਿਮਕਰੀ ਬਰਫ਼ ਝੱਖੜ, ਸਹਿਲਾ ਬਰਫ਼ ਤੁਫਾਨੁ ਯਖ਼ਓਲਿਆਂ ਦਾ।੨੨੮।

ਓਲੇ ਵਰ੍ਹਨਿ ਧੜਿ ਧੜਿ, ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਹਿ ਧੜਕਨਿ, ਧੜਕਾ ਤੁੱਛ ਮੀਹਾਂ ਛਮਛਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਮਕਣ ਦਾਮਨਾਂ ਦੇ, ਗੱਜ ਬੱਦਲਾਂ ਦੀ, ਨ੍ਹੇਰਾ ਘੁੱਪ ਘਟ ਘੋਪ ਘਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਥਿੜਕੇ ਪੱਬ ਨ ਯਾਰ ਦੀ ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ, ਲੈਣਾ ਪ੍ਰੇਮ ਝਾਕਾ ਮਲੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੈ ਕੇ ਹਿੱਲਣਾ ਢੋਲੜੇ ਡੋਲੜੇ ਨੂੰ, ਐਸਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾਈਆ ਦਯੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੨੯।

ਕਰੇ ਭਉਰਿਆਂ ਵਾੜ ਕੀ ਕੰਡਿਆਂ ਦੀ, ਲਹਿਰਾ ਲੁੱਟਣਾ ਫੁੱਲ ਟਹਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁਇ ਹਬੀਬ ਮੁਹਿੱਬ ਗੁਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ, ਪੌਣਾ ਖ਼ੈਰ ਮਹਿਬੂਬ ਦਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿੱਖਾਂ ਹੇਤ ਸਦਾ ਲਈ ਜੁਗਾਂ ਤੋੜੀ, ਤੁਲਹਾ ਬੰਨ੍ਹ ਦੇਣਾ ਭਵਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਾਰਨਤਰਨ ਭਵਹਰਨ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ, ਚਿੱਠਾ ਤਾਰਨਾ ਬੋਹਿਥ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੩੦।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਸਦ ਸਦੀਵ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭਵ ਪਾਰ ਉਤਾਰਨ ਦਾ ਧੁਰਵਾ ਬੰਨ੍ਹਣਾ

ਏਸ ਬੋਹਿਥੇ ਪੂਰਾਂ ਦੇ ਪੂਰ ਚੜ੍ਹਨੇ, ਪਾਰ ਉਤਾਰਨਾ ਪੂਰ ਸਿਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਵੋਂ ਪਾਰ ਹੋਏ ਸਿਦਕ ਪੂੰਜੀਆਂ ਨੇ, ਭਾਰੁ ਉਤਾਰਨਾ ਧੌਲ ਧਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੌਲ ਧਰਮ ਤੇ ਲੱਦ ਕੇ ਨਾਮ ਪੂੰਜੀ, ਧਰਮੁ ਉਭਾਰਨਾ ਸਭ ਮਤਿ ਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੱਦੇ ਜਾਣ ਟਾਂਡੇ ਵਣਜਾਰਿਆਂ ਦੇ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਘਾਟੁ ਜਾਂ ਘਟ-ਅਵਘਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੩੧।

ਸਗਲ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਭਵ ਪਾਰ ਉਤਾਰਨ ਹੇਤ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਭਵਿਖਤੀ ਚਲਤ ਚਿਤਵਿਆ ਠਾਠ ਠਠਣਾ

ਅਨਿਕ ਟਾਂਡੜੇ ਉੱਤਰਨਿ ਪਾਰ ਘਾਟੋਂ, ਟੰਟਾ ਨਿਬੜੇ ਜਮ ਜਗਾਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਵ ਉਧਾਰੁ ਕਰਿ ਸਗਲ ਸੰਸਾਰੁ ਸੰਦਾ, ਹੋਣਾ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਗੁਰੂ ਘੁਮਘੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਸ ਭਵਿੱਖਤੀ ਚਲਤ ਨੂੰ ਚਿਤਵ ਕੇ ਹੀ, ਠਠਿਆ ਠਾਠ ਗੁਰਿ ਹਲਤ ਪਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰਾਨ ਮਾਨ ਰੰਗੀਲੜੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਚਾਵ੍ਹ ਭਾਵ੍ਹ ਗਿਦਿ ਪ੍ਰਾਣ ਪਤੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੨੩੨।

ਪ੍ਰਾਣ ਪੱਤਿ ਪਰਮੇਸ਼੍ਵਰ ਸਰੂਪ ਜਾਨਣ, ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਖਸ਼ਾਤ ਜਗ ਮਗ ਜੋਤਿ ਝਲਕ ਮਾਰੇ, ਜਿਥੇ ਜਲਵ ਅਸਥਾਨ ਜਲਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬ੍ਰਾਜਮਾਨ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸੰਚੀਆਂ ਦਾ, ਦਿੱਸੇ ਜੋਤਿ ਮੰਡਲੁ ਮੋਹਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੋਹਨ ਮਨ-ਹਰਨੁ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰੀਤਮੁ, ਨਾਇਕੁ ਸਗਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੩੩।

ਜੋਤਿ ਜਲਵੀਸ਼ਨੀ ਚੌਬਾਰੇ ਦਾ ਪਰਤੱਖ ਨਜ਼ਾਰਾ

ਕੋਟ ਭਵਨ ਪਰਕਾਸ਼ੀਆ ਜਲਵ ਜੋਤੀ, ਜੋਤਿ ਚਾਨਣਾ ਸਭਿ ਚਾਨਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਸ ਚੁਬਾਰੜੈ ਜੋਤਿ ਜਗਾਇ ਬੈਠਾ, ਜੋ ਦੁਆਰੜਾ ਦਾਸ ਮੋਹਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਹ ਨਜ਼ਾਰੜਾ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਪਰਤੱਖ ਦਿੱਸੇ, ਫ਼ਜ਼ਲ ਫ਼ੈਜ਼ ਜਿਨ ਦਿੱਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੰਕ ਦੁਆਰੜੇ ਮੋਹਨ ਚਉਬਾਰੜੇ ਨੂੰ, ਭਾਗ ਲੱਗਿਆ ਵੱਡ ਸੁਹਾਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੩੪।

ਮੋਹਨ ਮਹਿਮਾ ਮਈ ਗੁਰਵਾਕ ਉਚਾਰਨ

ਪੂਜ ਭਵਨ ਪਰਮ ਇਸ਼ਟ ਪਰਤਿਸ਼ਟ ਦੁਆਰਾ, ਪਰਮ ਪੂਜ ਕ਼ਿਬਲਾ ਪੂਜਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਰਿ ਵਾਪਾਰੀਆਂ ਨਾਮ ਪੂਜਾਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਦਿੱਸੇ ਧਾਮ ਪਰਗਟ ਪਹਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਈ ਵਹੀ ਨਾਜ਼ਲ ਅਮਰ ਬਾਣੀਆਂ ਦਾ, ਅਦਬ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤਿਨ ਅਟਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਾਂਹੀ ਉੱਚਰੀ ਗੁਰੂ ਨੇ ਮੋਹਨ ਮਹਿਮਾ, ਗਾਇਆ ਵਾਕੁ ਸਨਮੁਖੁ ਉਸਤਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੩੫।

ਤੇਰੇ ਉੱਚ ਮੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਧਰਮਸਾਲਾ, ਆਦ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਉਚਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੋਹਨ ਪਿਆਰੜੇ ਸਨਮੁਖੇ ਵਾਕ ਉਚਰੇ, ਭਾਵ੍ਹ ਮੋਹਨ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਵਜਦ ਵਿਚਿ ਲੀਨ ਹੋ ਕੇ, ਰੂਪ ਅਭੇਦ ਦਿੱਸੇ ਮੋਹਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੋਹਨ ਮੋਹਨਾ ਇਕ ਹੀ ਰੂਪ ਭਾਸਨਿ, ਇਸ਼ਕ ਜਜ਼ਬੜਾ ਸੱਚ ਜਜ਼ਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੩੬।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂਰ ਜ਼ਹੂਰੀ ਸਰਬੇ ਮੋਹਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੀ ਸਮਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ

ਜਜ਼ਬ ਜਜ਼ਬੀਆਂ ਦੇ, ਗ਼ਜ਼ਬ ਗ਼ਜ਼ਬੀਆਂ ਦੇ, ਹੈ ਅਭਾਵ ਮੁਤਜ਼ਾਦ ਸਿਫ਼ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੈ ਅਭਾਵ ਸੱਚਾ ਸਿਰਫ਼ ਗੁਰੂ ਭਾਣੇ, ਗ਼ਜ਼ਬ ਗ਼ਜ਼ਬ ਹੀ ਹੈ ਗ਼ਜ਼ਬੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗ਼ਜ਼ਬ ਸਿਤਮ ਹੀ ਰੂਦਣਾ ਮੋਹਨੇ ਨੇ, ਭਾਣੇ ਗੁਰੂ ਏਹ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗ਼ਜ਼ਬ ਯਾਰ ਭੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਟਾਖ ਮਿੱਠੇ, ਨਖਰਾ ਬੈਨੁ ਸੁਖਚੈਨ ਸਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੩੭।

ਸਾਰੇ ਯਾਰ ਹੀ ਯਾਰ ਕਰਤਾਰੁ ਦਿੱਸੇ, ਦੂਤੀ ਭਵ੍ਹ ਨਾ ਰੰਗ ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਈ ਉੱਤਰੇ ਬਚਨ ਸੋ ਯਾਰ ਵਲੋਂ, ਯਾਰ ਮੰਜ਼ਲੀ ਧਿਆਨੁ ਯਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਓਥੇ ਯਾਰ ਅਗਿਆਰ ਸਮਾਨ ਦਿਸਨਿ ਜਿਥੇ ਧਿਆਨ ਖੇਡੇ ਗਿਆਨ ਉਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਯਾਰ ਮੰਜ਼ਲੀ ਧਿਆਨ ਤੇ ਗਿਆਨ ਉੱਚੇ, ਸਭ ਜ਼ਹੂਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਤਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੩੮।

ਜਜ਼ਬੁਲ ਮਸਤੀਆਂ ਯਾਰ ਪ੍ਰਸਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਜਲਵਾ ਢੋਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਰਮ ਅਕਾਸ਼ ਪਤਾਲ ਤ੍ਰਿਭਵਨ ਸਾਰੇ, ਝਲਕਾ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਿੰਮ ਜਲਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਾਰ ਕੁੰਟਿ ਵਣਿ ਤ੍ਰਿਣਿ ਆਕਾਰ ਸਾਰੇ, ਸਭੁ ਝਲਕਾਰ ਪਿਰੀ ਦਰਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਉਣ ਪਾਣੀ ਬੈਸੰਤਰਾਂ ਅੰਦਰੇ ਭੀ, ਝਾਕਾ ਯਾਰ ਦਿਲਦਾਰ ਪਿਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੨੩੯।

ਗਗਨ ਮੰਡਲੀਂ ਖੰਡਿ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਦੀਪੀਂ, ਜੋਤਿ ਜਲਵੜਾ ਜਾਨੀਅੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਡਜਿ ਜੇਰਜੀ ਸੇਤਜੀਂ ਉਤਭੁਜੀਂ ਪੀ, ਦਿੱਸੇ ਨੂਰ ਜ਼ਹੂਰ ਸਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡੂਗਰ ਸਾਗਰੀਂ ਪਰਬਤੀਂ ਪੁਰਈਂ ਲੋਈਂ, ਸਭੁ ਪਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਰਅੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰੀਂ ਕੰਦਰੀਂ ਜਲਿ ਥਲਿ ਉਦਿਆਨ ਨਦਈਂ, ਜਗਮਗ ਹੁਸਨ ਦਮਕੇਸ਼ਹੁ ਸਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੦।

ਕੁਦਰਤਿ ਕਾਦਰੀ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਘਟਾਂ ਅੰਦਰਿ, ਝਲਕੇ ਨੂਰ ਸੱਚੇ ਮਾਸ਼ੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਵੇਂ ਅਦਾ ਮਾਸ਼ੂਕ ਦੀ ਆਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ, ਮੋਹੇ ਝਿੜਕਣਾ ਭੀ ਮੋਹਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੀਰਕ ਧੱਕੜ ਯਾਰ ਰੰਗੀਲੜੇ ਦੇ, ਸਭੁ ਪਰਸਾਦੁ ਮੋਹਨ-ਭੋਗੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਹਨਿ ਚੋਜ ਮੋਹਨ ਜਗਤ ਮੋਹਨੜੇ ਦੇ, ਜਾਦੂ ਪ੍ਰੇਮ ਮੋਹਨ ਚੋਜੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੧।

ਮੋਹਨ ਚੋਜ ਕਟਾਖ

ਸੋਹਣੇ ਚੋਜ ਕਟਾਖ ਰੰਗ ਚੋਜੀਆਂ ਦੇ, ਗੋਬਿੰਦ ਚੋਜ ਜੰਤੀ ਜੰਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਜਨਿ ਜੰਤ ਵਜਾਏ ਜਗਜੀਵਨੇ ਦੇ, ਮੋਹਨ ਪ੍ਰੇਮ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰੇਮੀੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਾਅਨੇ ਮਿਹਣੇ ਭੀ ਮੋਹਣੇ ਸੋਹਣਿਆਂ ਦੇ, ਐਸਾ ਪ੍ਰੇਮ ਮੋਹਨ ਪ੍ਰਸਤੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੋਹਨ ਪ੍ਰਸਤ ਸੱਚੇ ਹੁਸਨ ਪ੍ਰਸਤ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਹੁਸਨ ਜਾਦੂ ਸੋਹਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੨।

ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਾਮੀ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਣਾਂ ਕਰਿ ਸਰੀਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਸਨ

ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਣਾਂ ਕਰਿ ਦਿਸਨਿ ਹੁਸੀਨ ਸੋਹਣੇ, ਫੋਕਟ ਹੁਸਨ ਪ੍ਰੇਮੋਂ ਸੱਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੱਬ ਰੱਤੜੇ ਸੱਚੜੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ, ਸਾਰਾ ਜੱਗ ਹੀ ਹੁਸਨ-ਵੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹ ਘਟ ਅੰਤਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਣ ਅੰਸ ਕਿਣਕਾ, ਤਿਥੇ ਪੰਕਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਿੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀਰ ਰੂਪ ਗੁਣਾਂ ਕਰਿ ਨਾ ਮੂਲ ਰੀਝਣ, ਗੁਣ ਪ੍ਰੇਮ ਜਾਦੂ ਹੁਸਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੩।

ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਣਾਂ ਪ੍ਰੋਤੜੇ ਨੂੰ, ਚੜ੍ਹੇ ਹੁੰਮ ਕੇ ਹੁਸਨ ਅਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁਸਨ ਜੋਬਨਾਂ ਦਾ ਗੁਣ ਪਿਰਿਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿਹਰ ਆਕ੍ਰਖਣ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਿੱਚੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ, ਗੁਣ ਗੁਣਾਂ ਤਾਈਂ, ਜੋਤਿ ਪ੍ਰੋਤੜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਮ ਗੁਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮੀ ਘਟਾਂ ਦਾ ਗੁਣੁ ਏਕ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰੋਤਾ, ਓਤ ਪੋਤੜਾ ਗੁਣ ਜੋਤੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੪।

ਸ਼ਬਦ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰੋਤੜੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪਰਸਪਰ ਇਕਤਾਰ ਤੁੰਗ ਤਰਬੀ ਸੱਚਾ ਪ੍ਰੇਮ

ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਸਪਰੀ ਗੁਰਸਿੱਖ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦਾ, ਗੁਰੂ ਪੂਜ ਪ੍ਰੀਤਮ ਗੁਰਸਿਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਆਸ਼ਕ ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਕੇਰੇ, ਸ਼ਬਦ ਜਾਦੜੂ ਪ੍ਰੇਮ ਜਕੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦੀਏ ਸਿੱਖ ਇੱਕ ਤਾਰ ਜਕੜੇ, ਸਿੱਖੁ ਸਿੱਖੁ ਆਸ਼ਕ ਇਕ ਦੂਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ-ਸੰਢੇ, ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਗੰਢੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਅਲੌਕਿਕ ਪ੍ਰੀਤਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੫।

ਸ਼ਬਦ ਜੋਤਿ ਨੇ ਘਟਾਂ ਦੀ ਸੰਧ ਮੇਲੀ, ਜਕੜ ਜੰਦੂ ਸਿੱਖਾਂ ਘਟ ਜੁੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਖ ਸ਼ਬਦ ਮਫ਼ਤੂਨ ਘਟ ਜੋਤਿ ਰੰਗੇ, ਤਰਬੁ ਤ੍ਰੰਗੁ ਤਿਨ ਏਕ ਤੁੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕੋ ਤਾਰਿ ਵੱਜਨਿ, ਇਕੋ ਤਾਰ ਤ੍ਰੁੱਜਨਿ, ਗੂੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਸਪਰ ਗੁਰ ਰੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕ ਤੁੰਗੀਏ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ੈਦਾਈਆਂ ਨੂੰ, ਸਦ ਸੁਦਰਸ਼ਨੀ ਸੁਖ ਪ੍ਰਸਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੬।

ਆਤਮ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਪੀਏ ਸੁਖ-ਦਰਸ਼ਨੀ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪਰਸਪਰੀ ਅਤੁੱਟ ਪ੍ਰੇਮ

ਸੋਭਾ ਕਥੀ ਨ ਜਾਇ ਸੁਖ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ, ਪਾਵਨ ਮੁੱਖੜਾ ਸੁਖ ਦਰਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਖ ਦਰਸ਼ਨੀ ਸਿੱਖ ਸਚਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰੋਤੇ, ਜੁਟ ਅਤੁਟ ਤਿਨ ਜੁੜਤ ਪ੍ਰੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਚੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਨ ਤੁਟਈ ਜੁਗਾਂ ਤੋੜੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਅਖੁੱਟ ਵਡਹੰਸ ਜੋੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਰੱਤੜੇ ਹੰਸ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪਿ ਜੋੜੇ, ਅਮਰ ਮੇਲੜਾ ਵਡ ਹੰਸੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੭।

ਪ੍ਰਿਅ ਦਰਸ-ਰੰਗੀ ਆਤਮ ਤੁੰਗੀ ਘਟਾਂ ਅੰਦਰਿ ਸਦਨਿਕਟੀ ਨਵ ਦਿਦਾਰਾ

ਮੇਲਾ ਪ੍ਰਸਪਰੀ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹੇ ਬਣਿਆ, ਅਮਰ ਮੇਲ ਆਤਮ ਮੇਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਪੀਏ ਨਾਮ ਧ੍ਰਾਪੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਬਲੀ ਨਾਮ ਧ੍ਰਾਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮ ਧ੍ਰਾਪੀਏ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਤਾਪੀਆਂ ਦਾ, ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਹਾਗ ਅਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਸ਼ਕ ਸਾਦਕੀ ਸੰਦੜੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ, ਨਿਕਟ ਨਵ ਦਿਦਾਰਾ ਦਰਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੮।

ਦਰਸ ਰੰਗਿਆਂ ਵਿਚਿ ਮਹਿਬੂਬ ਦਰਸੇ, ਐਸਾ ਦਰਸ ਰੰਗਲੁ ਰੰਗਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਕ ਦਰਸ ਪੁਨੀਤ ਰੰਗੀਲਿਆਂ ਦੇ, ਦੇਣ ਦਰਸ ਝਲਕਾ ਪ੍ਰੀਤਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਕ ਪ੍ਰੀਤਮੀ ਦਰਸ ਦੇ ਜੋਤਿ ਜਲਵੇ, ਪਾਕੁ ਸਾਕੁ ਸਿੱਖਾਂ ਪਾਕੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਕ ਪ੍ਰਸਪਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਖ਼ਾਕੀਆਂ ਦੇ, ਪਾਕ ਪਰਸਣਾ ਪਾਕ ਖ਼ਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੪੯।

ਪਾਕ ਦਰਸ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਝਲਕਰਨੀਏ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਰਸ ਪਰਸ ਦੀ ਰਸਾਇਣੀ ਪਾਕਬਾਜ਼ੀ

ਪਰਮ ਪਾਕ ਪਾਖ਼ਾਕ ਗੁਰ ਚਾਕਰਾਂ ਦੀ, ਪਾਕ ਚੁੰਮਣਾ ਚਾਕ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਕ ਚਾਪ ਹੈ ਚਾਕ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਪਾਕ ਇਸ਼ਕ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਚਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਕ ਚਾਕ ਪਰਦੱਖਣਾ ਪਾਕ ਬੰਦਨ, ਪਾਕ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਚਾਕ ਘੁਮਘੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਕ ਚਰਨ ਪਾਖ਼ਾਕ ਹੈ ਚਾਕ ਕੇਰੀ, ਪਾਕ ਪਾਨੁ ਪਗ ਚਾਕ ਉਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੫੦।

ਪਾਕਬਾਜ਼ ਸੱਚੇ ਸਿੱਖ ਚਾਕ ਗੁਰ ਦੇ, ਵੱਡਾ ਮਰਤਬਾ ਗੁਰ ਚਾਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਕ ਚਾਕਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਚਾਕਰਾਂ ਦੀ, ਪਾਕ ਚਾਕ ਪਦੁ ਚਾਕ ਪਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਾਕ ਪਾਕ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਮਾਂ ਦੇ, ਇਸ਼ਕ ਪਾਕ ਆਸ਼ਕ ਸਾਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਮ ਪਾਕ ਇਖ਼ਲਾਕ ਸਿਖ ਚਾਕਰਾਂ ਦੇ, ਪਰਮ ਪਾਕ ਜੀਵਨੁ ਚਾਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੫੧।

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਬਿਹੂਨ ਗੁਰਸਿੱਖ ਚਾਕਰਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਸੰਭਵ

ਚਾਕ ਚਾਕਰੀ ਬਾਝ ਨ ਨਿਮਖ ਜੀਵਨਿ, ਸੀਨਾ ਚਾਕ ਹੈ ਚਾਕ ਫ਼ਰਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡਾਢਾ ਫ਼ਾਕ ਜੇ ਚਾਕਰੀ ਘੁੱਸ ਜਾਵੇ, ਹੋਵੇ ਮਰਨ ਜਿਗਰ ਚਾਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੀਨਾ ਚਾਕੀਏ ਚਾਕ ਸੂਲਾਕੀਆਂ ਨੇ, ਸਹਿਣਾ ਬਿੰਗੁ ਕ਼ਜ਼ਾਕ਼ ਹਿਜਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਿਜਰ ਫ਼ਰਾਕ ਘੁਥਾਕ ਗੁਰ ਚਾਕਰਾਂ ਦਾ, ਸੀਨਾ ਚਾਕ ਛਿਨ ਸੇਵ ਘੁਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੫੨।

ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਤਤ ਗੁਹਜ ਭਾਵ

ਸੇਵਾ ਚਾਕਰੀ ਗਾਖੜੀ ਮਹਾਂ ਕਰੜੀ, ਕਰੜਾ ਪਰਖ ਪਰਚਾ ਗੁਰ-ਪੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਸੇਵਾ ਸੱਚੇ ਚਾਕਰਾਂ ਦੀ, ਸੇਵਾ ਸਾਰੁ ਫਲੁ ਸੇਵ ਸਿਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੈ ਰਚਿ ਕਾਰ ਕਮਾਵਣੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ, ਕਰਿ ਨੁਛਾਰੁ ਅਪਣੱਤ ਭਾਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪਾ ਭਾਵ ਤਿਆਗ ਕੇ ਸੇਵ ਕਰਨੀ, ਸੱਚਾ ਪ੍ਰੇਮ ਵੈਰਾਗੁ ਸਿਵਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੫੩।

"ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਭਗਤਿ ਹੈ"

ਸੁਆਸਿ ਸੁਆਸਿ ਕਰ ਜੋੜਿ ਕੇ ਸੇਵ ਕਰਨੀ, ਸੇਵ ਭੇਵ ਗੁੱਝਾ ਸਿਮਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਰੀ ਭਗਤਿ ਹੈ ਸੱਚੜੀ ਸੇਵ ਗੁਰ ਕੀ, ਗੁਰ ਪਰਵਾਣ ਅਨੇਕ ਵਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਪਰਮਾਨ ਅਨੇਕ ਥਾਵੀਂ, ਸੇਵਾ ਭਾਵ ਉੱਚਾ ਗੁਰਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਮਰਨ ਭਜਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਦੀ ਤੱਤ ਸੇਵਾ, ਸਤਿ ਹੁਕਮੁ ਏਹੀ ਸਿਰ ਹੁਕਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੫੪।

ਸੱਚਾ ਹੁਕਮੁ ਸੱਚੀ ਦਰਗਾਹ ਵਾਲਾ, ਮੁੱਖ ਹੁਕਮੁ ਸੋਈ ਗੁਰ ਸਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਈ ਹੁਕਮੁ ਮਨਾਵਣਾ ਸੇਵਕਾਂ ਤੋਂ, ਮੁੱਖ ਧਰਮੁ ਧਰਮੱਗ ਪੁਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਈ ਹੁਕਮੁ ਕਮਾਵਣਾ ਤੱਤ ਸੱਤੀ, ਮੁੱਖ ਕਰਮੁ ਹੈ ਸਿਖ ਸਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੇਵਾ ਸੱਚੜੀ ਹੁਕਮ ਕਮਾਇਆਂ ਦੀ, ਏਕੋ ਨਾਮ ਹੁਕਮ ਹੁਕਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੫੫।

ਨਾਮ ਭਗਤਿ ਕਮਾਈ ਹੈ ਹੁਕਮ ਕੇਰੀ, ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮ ਸੱਚਾ ਸਿਖੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਕ੍ਰਿਤ ਕਾਰ ਸੁਖ ਸਾਰ ਹੈ ਨਾਮ ਕੇਰੀ, ਨਾਮ ਸੱਚ ਬਿਵਹਾਰ ਸਿਵਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਿਨਸੁ ਰੈਣ ਕਰ ਜੋੜਿ ਕੇ ਖੜੇ ਰਹਿਣਾ, ਸਚ ਉਮਾਹੜਾ ਸੇਵ ਉਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਆਸਿ ਸੁਆਸਿ ਜਪਣਾ ਨਾਮ ਖੜੋਤਿਆਂ ਨੇ, ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਚਾਲਾ ਦਰ ਖੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੫੬।

ਸੇਵਾ ਸੁਰਤਿ ਕਮਾਵਣੀ ਸੁਰਤਿਆਂ ਨੇ, ਪਵੇ ਥਾਉਂ ਘਾਲਾ ਘਾਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੇਵਾ ਘਾਲ ਅਦੁਤੀ ਮਿਸਾਲ ਵਾਲੀ, ਵਰੁ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲ ਨਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਦਰੀ ਨਦਰ ਨਿਹਾਲ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸੱਚੀ, ਸੱਚਾ ਭਾਉ ਹੈ ਨਦਰ ਕਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੇਵਾ ਭਾਵਨੀ ਸੱਚ, ਅਸੀਸ ਸੱਚੀ, ਤ੍ਰੁੱਠਣ ਸੱਚ ਆਸ਼ੀਰਬਾਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੫੭।

ਪਿਰ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਜਾ ਪਿਰ ਪ੍ਰੀਤਮੀ ਪੂਜਾ ਹੈ

ਸੱਚੇ ਚਾਕਰਾਂ ਸੰਦੜੀ ਸੇਵ ਸੱਚੀ, ਸੱਚਾ ਕ਼ਦਰ ਕ਼ਦਰਾਉ ਖਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚੀ ਸੇਵ ਕ਼ਦਰਾਵੜੇ ਚਾਕ ਸੱਚੇ, ਕ਼ਦਰ ਭਾਉ ਸੱਚਾ ਕ਼ਦਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚੀ ਚਾਕਰੀ ਵਾਲੜੀ ਸੇਵ ਸੱਚੀ, ਸੱਚਾ ਚਾਕ ਪਦ ਗੁਰ ਘੋਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਾਕਾਂ ਚਾਕ ਸੱਚਾ ਚਾਕੁ ਵਿਚ ਲੱਸੇ, ਜਾਨੀ ਨਾਇਕੜਾ ਨਾਇਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੫੮।

ਜਾਨੀ ਸੱਚੜਾ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨ ਜਾਨੀ, ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਾਨ ਪਤੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਾਕ ਮੋਹਨ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਮਸ਼ੂਕੜੇ ਦੇ, ਗੁਰੂ ਮੋਹਨ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਚਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੰਤ ਜਨਾਂ ਦੇ ਛੋਹਰੇ ਬਾਲਕਾਂ ਦਾ, ਪੂਜਣ ਪਾਕ ਹੁਕਮ ਵਾਕੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਲਕ ਸਿੱਖ ਭੀ ਪੂਜਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ, ਪੂਜਣ ਪਾਕ ਪਰੇਮ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੫੯।

ਬਾਲ ਭੋਲੜੇ ਰੰਗ ਰੰਗੋਲੜੇ ਜੋ, ਵਡ ਮਹੱਤ ਜੋਬਨ ਬਾਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਲ ਲਾਲੜੇ ਭੋਲੜੇ ਗੁਰ ਭੁਝੰਗੀ, ਪੂਜਣੁ ਪਾਵਨੀ ਮਾਸੂਮੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮ-ਜੋਤਿ ਰੰਗੀਲੜੇ ਗੁਰ ਭੁਝੰਗੀ, ਪੂਜਣ ਪਾਕ ਤਿਨ ਗੁਰ ਦੁਲਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਦੁਲਾਰੜੇ ਪਿਆਰੜੇ ਜੋਤਿ ਰੰਗੀ, ਪਾਰਸ ਦਰਸ ਨਵਰੰਗ ਪੋਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੬੦।

ਪ੍ਰੇਮ ਪੋਤਿਆਂ ਰੰਗ ਰੰਗੋਤਿਆਂ ਨੂੰ, ਪੋਹਿਆ ਪਾਪ ਨ ਦੂਨ ਦੁਨੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਪਰਮ ਨਿਸ ਪਾਪ ਪੁਨੀਤ ਹਿਰਦਾ, ਨਿਰਮਲ ਆਤਮਾ ਨਵ ਸ਼ਗੂਫ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹਿਆ ਪਾਹੁ ਪੁਨੀਤ ਗੁਰ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ, ਲੱਗਾ ਜਾਗੁ ਅਮੀ ਖ਼ਮੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੱਚੋ ਗੱਚ ਮਜੀਠੜੀ ਰੰਗੁ ਖਿੜਿਆ, ਚੋਲਾ ਰੰਗਿਆ ਨਾਮ ਤੰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੬੧।

ਐਸੇ ਚੋਲੜੇ ਝਲਕ ਝਲਕੋਲੜੇ ਤੋਂ, ਪਵੇ ਦਰਸ ਝਲਕਾ ਢੋਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਤਿ ਜਲਵੜੇ ਪੁੰਜ ਪਰਤੱਖ ਦਰਸ਼ਨ, ਪਰਤਬਿੰਬ ਨਿਰਮਲ ਨਵਲ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਵਲ ਚੋਲੜੇ ਨਵ ਜਨਮੜੋਲਿਆਂ ਦਾ, ਨਵਲ ਜਨਮ ਨਵ ਅਮੀ ਛਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਵ ਅਮੀ ਛਕੋਲੜੇ ਗੁਰ ਭੁਝੰਗੀ, ਪਾਕ ਪਰਸੁ ਪਾਰਸ ਪਿਰ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੬੨।

ਪਿਰ ਪਟੋਲੜੇ ਪੂਜਯ ਪਿਰੰਮ ਪੁੰਜੀ, ਪੂਰਨ ਪ੍ਰੇਮੁ ਪਿਰੀ ਪੇਖਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੂਰਨ ਪਾਵਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਤਲੀਸ਼ਰਾਂ ਨੂੰ, ਪਿਰੁ ਪਰਤੱਖ ਪਟੋਲ ਪਿਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿਰ ਪਟੋਲੜਾ ਹੀ ਪਿਰੁ ਪਰਤੱਖ ਦਿਸੇ, ਪੂਜਣ ਪਿਰੀ ਪਟੋਲ ਪ੍ਰਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿਰ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜ ਪਿਰੀ ਪੂਜਾ, ਹੈ ਅਭਾਵ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸਤਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੬੩।

ਪ੍ਰਸਤਸ਼ ਪਿਰੀ ਤੇ ਪਿਰੀ ਪਟੋਲੜੇ ਦੀ, ਇਕੋ ਜੋਤਿ ਜਲਵਾ ਸਮ-ਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਲਤੀਫ਼ੜੀ ਨਦਰ ਹੋਈ, ਮਹਿਰਮ ਰਾਜ਼ ਸੋ ਰਾਜ਼ ਗੂੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੂੜ੍ਹੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਰਾਜ਼ ਨਿਆਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ, ਨਦਰ ਲੁਤਫ਼ ਸਾਹਿਬ ਕਸ਼ਫ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਹਿਬ ਕਸ਼ਫ਼ੀਆਂ ਨਦਰ ਆਨੰਦੀਆਂ ਨੂੰ, ਸਾਖਸ਼ਾਤ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੬੪।

ਪਿਰ ਪਟੋਲਾ ਪਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ

ਸਾਹਿਬ ਸੱਖੜੇ ਦਰਸ ਦਾ ਝਲਕ ਦਾਤਾ, ਰੱਤਾ ਚੋਲੜਾ ਪਿਰੀ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਈ ਚੋਲੜਾ ਪਿਰੀ ਦਾ ਦਰਸ ਝਲਕੇ, ਸੋਈ ਪਿਰ ਪਟੋਲਾ ਢੋਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿਰੀ ਦਰਸ ਝਲਕਰਨੀਏ ਪਿਰ ਪਟੋਲੇ, ਸੋਹਣਾ ਨਾਮ ਪਿਰ ਜਲਵ ਝਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮ ਪਿਰੀ ਪਟੋਲੜਾ ਖ਼ੂਬ ਸੋਹੇ, ਪਿਰੀ ਜਲਵ ਜਗੰਨੜੇ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੬੫।

ਗੁਰੂ ਜਲਵ ਜੋਤੀਸ਼ ਦੇ ਜਲਵ ਅਨੰਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਯ

ਇਹ ਪਿਰ ਪਟੋਲੇ ਸਿੱਖ ਚੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਚੋਲਾ ਜਲਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਭੀ ਸਿਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਢੋਲੇ ਖ਼ਾਸ ਜਲਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਤਿੱਥੇ ਖ਼ਾਸ ਦ੍ਰਿੱਸ਼ ਜਲਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਨੂਪਮੀ ਰੂਪ ਅਰੂਪੀਆਂ ਦੇ, ਦਰਸੁ ਅਨੂਪ ਅਰੂਪ ਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਜਲਵ ਜੋਤੀਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਜਜ਼ਬਾ, ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੬੬।

ਗੁਰ-ਬਬਾਣੀ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵਾਜਬੀ

ਪ੍ਰਮ ਪੂਜਯ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ, ਭੀ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਟਣਾ ਘਰੁ ਬਬਾਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਦੀ ਅੰਸ ਬਿੰਦੀ ਬੰਸ ਗੁਰ ਬਬਾਣੀ, ਮਾਣੁ ਰਖਣਾ ਦੁਹਾਂ ਧਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦਾ, ਭੀ ਸਨਮਾਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਜ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਡ ਮਨਜ਼ੂਰ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਟਤਾ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ, ਗੁਰ ਸਦਰਸ਼ ਦਰਜਾ ਗੁਰ ਪੁਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੬੭।

ਧੁਰਿ ਮਰਯਾਦ ਪਰਸ਼ੋਤਮੀ ਰੀਤ ਵਾਲਾ, ਏਹੋ ਚਾਲੜਾ ਗੁਰੂ ਘਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਗੁਰੂ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਨਿਰਮਾਣਤਾ ਦਾ ਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਨਕਸ਼ਾ

ਜੋ ਜੋ ਯੋਗ ਸਨਮਾਨ ਬਜ਼ੁਰਗ ਰਿਸ਼ਤਾ, ਅਦਬੁ ਵਾਜਬੀ ਸਭ ਬਜ਼ੁਰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚੀ ਨਿਮਰਤਾ ਬੜੀ ਨਿਰਮਾਣਤਾ ਦਾ, ਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਨਕਸ਼ਾ ਗੁਰ ਵਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਡ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਸਹਿ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਤੋਂ, ਉਲਟ ਅਦਬ ਕੀਤਾ ਬੇਅਦਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੬੮।

ਉਲਟੇ ਚਰਨ ਚੁੰਮੇ ਗੁਰ ਸਪੁੱਤ੍ਰਾਂ ਦੇ, ਜਿਨਿ ਪਰਹਾਰ ਕੀਤਾ ਲਤ ਪਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਖੇ ਚਰਨ ਗੁਰ ਪ੍ਰੀਤਮੀ ਅੰਸ ਵਾਲੇ, ਕੀਤਾ ਅਦਬ ਗੁਸਤਾਖ਼ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਹਲ ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਜਾਣਿ ਜਾਨੀਆਂ ਦੇ, ਜਿਸਮ ਆਪਣਾ ਹੱਡ ਸਖ਼ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਏ ਸਜਲ ਨੇਤ੍ਰ ਗੁਰ ਵਿਰਾਗੀਆਂ ਦੇ, ਛੁੱਟਾ ਨੀਰ ਵੈਰਾਗ ਨਿਮ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੬੯।

ਪਿਆਰ ਨਾਲਿ ਪਲੋਸ ਕੇ ਪਗ ਪਟੋਲੇ, ਕਰਿ ਮਲੋਵਣਾ ਪਗ ਮਲੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਚਨ ਪਰਮ ਅਧੀਨਗੀ ਸਹਿਤ ਪੁੱਛੇ, ਰੋਹੁ ਨਿਵਾਰਿ ਗੁਸਤਾਖ਼ ਖਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੇਰੇ ਚਰਨ ਮਲੂਕੜੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ, ਮੂ ਤਨ ਚੰਮ ਤੇ ਹੱਡ ਕਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੋਮਲ ਚਰਨ ਨੂੰ ਸਟ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ, ਸਾਨੂੰ ਸਹਿਮ ਪਗ ਪੀੜ ਜ਼ਰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੭੦।

ਗੁਰ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਨਿਮਰ ਕਰਨੀ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ

ਦੇਖੋ ਜਰਨ ਜੇਰੇ ਸੀਲਵੰਤਿਆਂ ਦੇ, ਨਾਲੇ ਨਿਵਣ ਖਿਵਣ ਸਮਰੱਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿੱਖਾਂ ਸੇਵਕਾਂ ਸੰਦੇ ਸਮੂਹ ਹਾਜ਼ਰ, ਭਰਿਆ ਘੁੱਗ ਦੀਵਾਨ ਸੰਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਤੇ ਸਜੇ ਗੁਰ ਤਖ਼ਤ ਸੰਘਾਸਣਾਂ ਦੇ, ਧਾਰਿ ਧਿਆਨੁ ਸਮਾਧ ਅਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਤਿ ਬਿਰਧ ਸੂਖਮ ਸ੍ਰੀਰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ, ਵੱਡਾ ਜ਼ੁਅਫ਼ ਉਮਰ ਜ਼ਈਫ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੭੧।

ਅਚਣਚੇਤ ਆਇ ਦਾਤੂ ਲੱਤ ਮਾਰੀ, ਦਾਅਵਾ ਬੰਨ੍ਹਿ ਗੁਰੂ ਗਦੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਖ਼ਤੋਂ ਹੇਠ ਡਿੱਗੇ ਬਿਰਧ ਗੁਰੁ ਗੁਸਾਈਂ, ਰੋਸੁ ਰੰਚ ਨ ਮਾਨ ਭੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੰਨੀ ਪੀੜ ਨਾ ਲੱਤ ਪਰਹਾਰ ਵਾਲੀ, ਸਦਮਾ ਸਹਿ ਲਇਆ ਸ੍ਰੀਰ ਪੀੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਖ਼ਤੋਂ ਡਿਗਣ ਦੀ ਸੱਟ ਨ ਮੂਲ ਗੌਲੀ, ਹਿਰਦਾ ਸਰਲ ਗੁਰੂ ਨਿਰਅਪ੍ਰਾਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੭੨।

ਉਲਟੇ ਚਰਨ ਫੜ ਲਏ ਅਪ੍ਰਾਧੀਆਂ ਦੇ, ਬਚਨ ਬੋਲ ਕੇ ਵਡ ਨਿਮ੍ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਓ! ਖਿਮੋਂ ਅਵੱਗਿਆ ਨੂੰ, ਵਡ ਕਸੂਰ ਅਚੇਤ ਪਾਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹੀ ਸੁਧਿ ਨ ਆਪ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦੀ, ਉੱਠਿ ਅਦਬ ਨਾ ਕੀਨ ਵਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਡੀ ਅਦਬ ਪਿਰੰਮ ਦੀ ਖੇਡ ਨਿਆਰੀ, ਕੀ ਕੀ ਵਰਨੀਏ ਚੋਜ ਅਦਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੭੩।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਨਿਮਰ ਕਰਨੀ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਨਕਸ਼ਾ

ਕਿਣਕਾ ਮਾਤ੍ਰ ਏਹੀ ਉਦਾਹਰਨ ਕਾਫ਼ੀ, ਗੁਰ ਘਰ ਪੁੰਜ ਨਾਨਾ ਨਜ਼ੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਨਿਮਰ ਕਰਨੀਆਂ ਤੇ, ਠੀਕ ਚਲਣਾ ਗੁਰ ਅਨੁਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਨੀ ਵੱਡੜੇ ਗੁਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨੀ, ਤੁਰਨਾ ਰਾਹੁ ਤੋਰਿਆ ਬਜ਼ੁਰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਦੇਵ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ, ਸੋਈ ਪੂਰਨਾ ਪੁਰਾਤਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੭੪।

ਅਦਬ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਮਰ ਸਹਿਨ ਸੀਲਤਾ ਦਾ, ਨਕਸ਼ਾ ਹੂਬਹੂ ਨਕਸ਼ ਕ਼ਦਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਕਸ਼ ਕ਼ਦਮ ਤੁਰਨਾ ਵਡੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ, ਅਧਿਕ ਅੰਸ ਸਿਦਕ਼ ਨਮੂਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਲਿ ਸਗਤਿਆਂ ਡਾਢੜੇ ਵਾਹ ਪੈਣੇ, ਸਹਿਣਾ ਰੂਦ ਔਧੂਤ ਅੜਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝਿੜਕਾਂ ਪੈਣ ਤਾਂ ਭੀ ਝਿੜਕਾਂ ਯਾਰ ਦੀਆਂ, ਏਹਭੀ ਖ਼ਿਲਅਤ ਦਾਤਾਰ ਦਾਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੭੫।

ਕਰਨੀ ਪੁੰਜ ਕਮਾਲ ਜੀਰਾਂਦ ਜਰਨੀ

ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਯਾਰ ਦੀਆਂ ਘਿਰਤ ਮਿਸ਼ਟ ਨਾਲਾਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਚਨ ਕੁਰੱਖ਼ਤ ਕੁਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੌਰ ਜਾਨੀਆਂ ਦੇ ਜਰਨੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ, ਸਹਿਣਾ ਕੋਪ ਕੁਠਾਰੁ ਕਟ-ਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੱਟੂ ਬਚਨ ਭੀ ਮਿੱਠੜੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ, ਜੇਰਾ ਧੰਨ ਗੰਭੀਰ ਪੁਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਥਰ ਯਾਰ ਦਾ ਮਖਮਲੀ ਸੇਜ ਦਿੱਸੇ, ਕੂਚਾ ਰੰਗ ਮਹੱਲ ਮੋਹਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੭੬।

ਸਰ ਤਸਲੀਮ ਖ਼ਮ ਇਸ਼ਕ ਮਖ਼ਮੂਰੀਆਂ ਦੇ, ਖ਼ੰਜਰ ਕ਼ਹਿਰੁ ਹਮਦਮ ਮਜ਼ਾਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਨਮ ਖ਼ੰਜਰੀ ਜਾਮ ਦੇ ਘੁੱਟ ਮਿੱਠੇ, ਕ਼ੁਲ ਕ਼ੁਲ ਸ਼ਬਦ ਝੁਕੀ ਗਰਦਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮੀ ਇਸ਼ਕ ਮੈ ਭਰੀ ਸੁਰਾਹੜੀ ਨੂੰ, ਪੈਣਾ ਹੱਥ ਕ਼ਾਤਲ ਸਾਕੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਾਂ ਭੀ ਕ਼ੁਲਕ਼ੁਲੀ ਧੁੰਨੀ ਬਲੰਦ ਰਹਿਣੀ, ਸਰ ਬਲੰਦ ਖਮੀਅੰਦ ਗ੍ਰੀਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੭੭।

ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਜਣੀ ਦੇ ਜਿਣਨ ਜਾਦੂ ਗਮਜ਼ੇ

ਕ਼ੁਲ ਕ਼ੁਲ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ, ਕ਼ਹਿਰ ਕ਼ਾਤਲਾਂ ਦੇ, ਪਰਚਾ ਪਇਆ ਮੁਤਜ਼ਾਦ ਸ੍ਰਿਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਣੀ ਜੀਤ ਜੈ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਜਣੀ ਦੀ, ਸਹਿਨਸੀਲ ਵੱਡ ਰੱਬ-ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਟਿਕੇ ਗਦਾ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੇ ਕੌਣ ਅੱਗੇ, ਨਿਹਫਲ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੁਲਮ ਹਮਦਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੜੇ ਕੌਣ ਅੱਗੇ ਨਿੰਮਰਤੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਸਿਹਰ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਧੌਣ ਝਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੭੮।

ਸਮਰੱਥਵਾਨ ਹੋ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਾਣ ਤਿਆਗੇ, ਨਿਵਣੁ ਜਿਣਨ ਜਾਦੂ ਸਮਰੱਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਵਣ ਖਿਵਣ ਦਾ ਸੁਆਦ ਅਗਾਧ ਡਾਢਾ, ਗਹਿਣਾ ਨਿਵਣ ਹੈ ਇਸ਼ਕ ਤ੍ਰਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤ੍ਰਾਰੇ ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਨਿਵਣ ਸੰਗ ਖਿੜਨ ਕ੍ਰਾਰੇ, ਨਿਵਣੁ ਨੁਕਲ ਹੈ ਨਾਮ ਮੈਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਸ਼ੇ ਨਾਮ ਮੈ ਇਸ਼ਕ਼ ਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਦਯੁ ਜੋਤੀ ਮੂਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੭੯।

ਮੂਰਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਮੁਜੱਸਮੀ ਗੁਰੁ ਗੁਸਾਈਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਖ਼ਾਕਸਾਰੀ ਦਾਈਏ

ਮੂਰਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਮੁਜੱਸਮੀ ਗੁਰੁ ਗੁਸਾਈਂ, ਵਰਨਨ ਕਠਨ ਪ੍ਰਿੰਮ ਅਵਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਵਧੀ ਪ੍ਰਿੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤਮੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੂਰਾ, ਨਿਰੰਕਾਰ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰੂ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਢੋਲੇ ਲਲਤ ਲੀਲੋਲੜੇ ਚਲਤੁ ਰਚਿਆ, ਪਾਇਆ ਪੂਰਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਚੋਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਕ ਪ੍ਰੀਤਮ ਖ਼ਾਕਸਾਰੀਆਂ ਦੇ, ਦਾਈਆ ਇਜਜ਼ ਨਿਰਮਾਣ ਫ਼ਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੮੦।

ਬਣਿ ਗ਼ਰੀਬ ਫ਼ਕੀਰ ਮਸਕੀਨ ਆਜਜ਼, ਬਹਿਣਾ ਮੱਲ ਬੂਹਾ ਪ੍ਰੀਤਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਾਣ ਮਾਣ ਮਹੱਤ ਸਰਬੱਗ ਤਿਆਗੇ, ਕਾਸਾ ਹੱਥਿ ਫੜਿਆ ਭਿੱਛਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ੈਰ ਬੰਦਗੀ ਮੰਗਣੋਂ ਸੰਗਣਾ ਨਾ, ਮਾਣੁ ਭੰਗ ਨਾਮੂਸ ਨੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੁਛ ਪਰਵਾਹ ਨ ਮਾਨ ਅਪਮਾਨ ਕੇਰੀ, ਨਹੀਂ ਖ਼ੌਫ਼ ਅਵਧੂਤ ਗ਼ਜ਼ਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੮੧।

ਪ੍ਰੇਮ ਬਵਰੋਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵਲਵਲੇ

ਮੋਹਣ ਰੂਪ ਦਿੱਸੇ ਧਾਣਕ ਰੂਪ ਮੋਹਣ, ਐਸਾ ਵਲਵਲਾ ਪ੍ਰੇਮ ਬਵਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਦਬ ਪੁੰਜ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪੁਤਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਡਾਢਾ ਸ਼ੌਕ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਟ ਇਸ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਸ਼ਕ ਆਸਣੀ ਬੈਠ ਸਮਾਧ ਲੱਗੀ, ਫੜਿ ਸਰੰਦੜਾ ਤਾਰ ਬਿਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਣੀ ਉੱਤਰੀ ਧੁਰੋਂ ਅਗੰਮ ਪੁਰਿਓਂ, ਸ੍ਰੋਦ ਉੱਠਿਆ ਬਿਸਮ ਸੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੮੨।

ਗਲੀ ਗੁਲਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦੇ ਚੋਜ ਬਿਨੋਦੀ ਚਲਤ

ਤਾੜੀ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈ ਮਸਤ ਮੋਹਨੇ ਦੀ, ਸੁਣ ਕੇ ਸੱਦ ਮਾਹੀ ਮੋਹਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਸਵੀਂ ਸੱਟ ਵਾਲੀ ਸ਼ਬਦ ਚੋਟਿ ਡੂੰਘੀ, ਵਾਰ ਕੌਣ ਝੱਲੇ ਗੁਰੁ ਸੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰੁ ਸੰਧਿਆ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੋਦ ਸੰਦਾ, ਸੀਨਾ ਸਾਣ ਸਤਿਗੁਰ ਸੂਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸਾਣ ਗੁਰ ਸੈਕ਼ਲੀ ਸੈਫ਼ ਸੰਦੀ, ਬਾਣ ਖਾਸ ਕਮਾਣ ਸੁਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੮੩।

ਜਦੋਂ ਛੁੱਟਿਆ ਪਇਆ ਸੁੰਕਾਟ ਸਾਰੇ, ਗੁੰਬਜ਼ ਗੂੰਜ ਉੱਠਾ ਚੁਬਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕੁ ਬਾਣੁ ਨ ਮਾਣ ਸਮਰੱਥ ਗੁਰ ਦਾ, ਕਰੇ ਘਾਣੁ ਅਨਿਕ ਸੀਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਹਿਲੀ ਸੱਟ ਦਰ ਚੌੜ ਚਪੱਟ ਹੋਇਆ, ਖੁਲ੍ਹਾ ਬਾਰ ਚੁਬਾਰ ਦੁਆਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੂਜੀ ਸੱਟ ਝਰੋਖੜੇ ਖੁਲ੍ਹ ਗਏ, ਡਿੱਠਾ ਚਲਤ ਗਲੀ ਗੁਲਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੮੪।

ਜੋਤਿ-ਨਿਰੰਜਨੀ ਦੀ ਜੈ ਬਿਜੈ

ਤੀਜਾ ਬਾਣ ਵਾਹਿਆ ਮੋਹਣ ਛਟਪਟਾਇਆ, ਬਕਿਆ ਰੂਦਧਾਣਕ ਦਹੂਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੌਥੀ ਸੱਟ ਨੇ ਡਾਢੜੀ ਖਿੱਚ ਪਾਈ, ਧੂਹਿਆ ਹੇਠ ਅਵਧੂਤ ਦੂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭੇ ਸੰਚੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ, ਮੋੜਾ ਪਇਆ ਗੁਰ ਘਰਿ ਗੁਰ ਵਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਸਦੀ ਵਸਤੁ ਸੋ ਤਿਸੇ ਘੁਰ ਆਣ ਪੁੱਜੀ, ਰਿਣੁ ਸਭ ਦੂਰਿ ਅਮਾਨਤ ਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੮੫।

ਲੈ ਕੇ ਸੰਚੀਆਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਰਸੰਨ ਹੋਏ, ਕੀਤਾ ਪਿਆਨੜਾ ਸੁਧਾ ਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਦਰਿ ਸੋਇਨ ਸਜੱਨੜੀ ਪਾਲਕੀ ਦੇ, ਬਸਤਰ ਸਾਜਿ ਸੁੰਦਰ ਬਸਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਾਂ ਸੰਚੀਆਂ ਤਾਈਂ ਸਜਾਇ ਦਿੱਤਾ, ਛਾਦਨੁ ਛਾਦਿ ਅਮੋਲ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਾਰ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਪਾਲਕੀ ਚੁਕਿ ਲੀਤੀ, ਚੁਕਾ ਕੰਮ ਗੁਰਿ ਚੌਰ ਢੋਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੮੬।

ਹਸਤ ਕਮਲ ਵਿਚਿ ਚੌਰ ਤੇ ਚਰਨ ਨੰਗੇ, ਪੈਦਲ ਚਲਣਾ ਕਮਲ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘੋਲੇ ਵਾਰਨੇ ਜਾਵਾਂ ਮੈ ਲਖਿ ਵਾਰੀ, ਸੁਰਮਾ ਕਰਾਂ ਮੈਂ ਤਿਨ ਰਾਹ ਧੂੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹੀ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਿ ਏਡੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਘਾਲੇ, ਮੱਜਨ ਕਰਾਂ ਤਿਨ ਖ਼ਾਕ ਪਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਨੇ ਅੱਖੀਆਂ ਦੇ ਚੱਲਾਂ ਤਿਤ ਰਾਹੀਂ, ਜਿਥੇ ਚਰਨੁ ਪਇਆ ਪ੍ਰੀਤਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੮੭।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਸੰਚੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਓਰ ਪਿਆਨੇ ਅਜਬ ਅਦਬ ਅਦਾਇਬੀ ਅਦਾ ਅੰਦਰ

ਚੁੰਮਾਂ, ਚੁੰਮਿ ਚੁੰਮਿ ਬਾਵਰਾ ਹੋਇ ਜਾਵਾਂ, ਨਕ਼ਸ਼ ਕ਼ਦਮ ਲੱਭੇ ਜੇ ਪਦਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਿਤੋਂ ਨੈਣ ਵਿਕਾਂਦੜੇ ਜੇ ਲਹਾਂ ਮੈਂ, ਸਦਕਾ ਸੰਤ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਐਸੀ ਵਥੁ ਵਟਾਂਦੜੇ ਅਰਪ ਦੇਵਾਂ, ਤਨੁ ਮਨੁ ਪ੍ਰਾਨੁ ਨਿਧਾਨ ਨਿਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਨਿ ਜੜਾਇ ਕੇ ਤਲਿਸਮੀ ਲੋਇਣਾਂ ਨੂੰ, ਲੱਭਾਂ ਖੋਜ ਪਦਮੋਜ਼ ਸੋਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੮੮।

ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਆਂਗ ਨੂੰ ਸਾਂਗੋ ਪਾਂਗ ਪੇਖਨਹਾਰੇ ਦੀ ਆਕਲੀ ਬਿਕਲੀ ਆਤਮ ਦ੍ਰਵਤਾ ਅਤੇ ਤਿਸ ਵਿਟਹੁੰ ਘੋਲ ਘੁੰਮਣ ਦੇ ਉੱਚ ਉਮਾਹੇ

ਖੋਜਿ ਲਭਿ ਤਿੱਥੇ ਸੀਸ ਗੱਡ ਦੇਵਾਂ, ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਡਿ ਖੇਡਾਂ ਮੁਖ ਉਰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਲੇ ਮੁੱਖ ਪਗ ਉੱਪਰੇ ਉਰਧ-ਮੁਖੀਆ, ਹੋਇ ਸਜੂਦ ਗੁਰ ਪਦਮ ਸਿਜਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੀਸ ਭਾਰ ਖੜੋ ਰਹਾਂ ਜੁਗਾਂ ਤੋੜੀ, ਬਣਿ ਨਿਸ਼ਾਨੁ ਪਦਮ ਸਾਹਿਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਦਮ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦ੍ਵਾਰਾ ਪਰਸਿੱਧ ਹੋਵੇ, ਝੰਡਾ ਝੂਲੇ ਦੁਖੰਡ ਪਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੮੯।

ਸਦ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਵਾਂ, ਜੁਗ ਉਮਰੀਤ ਹੋਵਾਂ, ਪਦ ਅਮ੍ਰੀਤ ਪਾ ਕੇ ਰਜਰੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਦਮ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜ਼ਿਆਰਤ ਨਮਿਤ ਆਵੇ, ਨਿੱਤ ਚੱਲਿ ਨਵ ਦੱਲੁ ਯਾਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੱਭ ਵਾਂਗਿ ਲਤਾੜੀਅਨ ਕੇਸ ਮੇਰੇ, ਲਿਪਟੇ ਧੂਰਿ ਸੰਧੂਰੁ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਛਾਂ ਧੂਰਿ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ, ਭੋਜਨੁ ਚੂਰੁ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੯੦।

ਚੰਨਣ ਧੂਰਿ ਚਰਨੂਰ ਅਮੀਊਰੀਆਂ ਦੀ, ਸ੍ਰਵ ਅੰਕੂਰ ਹਰਿਊਰ ਸਿਰਘੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹੇ ਸਰੱਸਿਆ ਸਰੂ ਸਰੀਰ ਸਦ ਹੀ, ਉੱਗੇ ਅਮਰ ਤਰੁ ਸੀਸ ਰੋਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਰ ਤਲਵਾਇਆ ਸ਼ਜਰ ਗੁਰ ਪਾਰਜਾਤੀ, ਜੰਮੇ ਬਸ਼ਰ ਜਾਮਾ ਜਾਵਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉੱਡੇ ਉਡਿ ਪਵੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚਿ ਮੇਰੇ, ਅੰਜਨੁ ਨਿੱਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਰੇਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੯੧।

ਧੂੜੀ ਅੱਟਿਆ ਰਹਾਂ ਸਿਰ ਪੈਰ ਤੋੜੀਂ, ਚੋਲਾ ਖ਼ੂਬ ਧੂੜੀ ਮਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੋਲਾ ਚੜ੍ਹੇ ਇਹ ਨਿੱਤ ਨਿਸ਼ਾਨ ਉੱਤੇ, ਨਵਤਨ ਚੋਲੜਾ ਧੂੜਿ ਅਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੋਲਾ ਚਾੜ੍ਹਨੇ ਕਾਰਨੇ ਨਿੱਤ ਹੋਵੇ, ਮੇਲਾ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਸਾਧ ਸੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਲਿ ਮਿਲਿ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨਿੱਤ ਆਵਨਿ, ਫੇਰਾ ਪਵੇ ਗੁਰਪੁਰਬ ਮਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੯੨।

ਜਗਤ ਪੂਜ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਨੰਗੇ ਚਰਨੀਂ ਸਾਰੇ ਰਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਤਾਈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸੰਚੀਆਂ ਉਪਰ ਚੌਰ ਕਰਦੇ ਜਾਣਾ;

ਪੁਰਬ ਸੰਚੀਆਂ ਦੇ ਕਦਰ ਕੁਰਬ ਵਾਲਾ, ਚਮਤਕਾਰ ਅਦਬ ਪੂਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੇਡੇ ਪੂਰਨੇ ਅਦਬ ਦੇ ਪਾ ਦਿਖਾਏ, ਹੈ ਅਸਚਰਜ ਕਉਤਕ ਕਉਤਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਮਰਤਾ ਅਦਬ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੂਰਾ, ਦ੍ਰਵੀਭੂਤ ਗੁਰੂ ਮੂਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਖੋ ਸੰਚੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨਿ ਚਉਰ ਫਿਰਦਾ, ਜਗਤ ਪੂਜ ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੯੩।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਸੰਚੀਆਂ ਵਾਲੇ ਪਾਲਕੇ ਦੇ ਚੌਰ-ਬਰਦਾਰ ਅਰਦਲੀ ਬਣ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਛਤਰ ਨਿਰੰਜਨੀ ਦਾ ਪਾਲਕੇ ਦੀ ਬਹੁਬਹੁ ਭਾਂਤ ਪੂਜਾ ਕਰਿ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਪ੍ਰਦੱਖਣਾ ਕਰਨੀ;

ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਦੇਖੋ ਨਗਨ ਚਰਨ ਜਾਂਦੇ, ਕਰਿ ਸਨਮਾਨ ਬਾਣੀ ਬਬਾਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਲੇ ਜਿੰਘ ਭਰਦੇ, ਨਾਲੇ ਚਉਰ ਕਰਦੇ, ਦੇਖੋ ਭਾਵ ਗੁਰ ਚਉਰ ਢਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਖੋ ਛਤਰ ਨਿਰੰਜਨੀ ਚਉਰ ਕਰਦੇ, ਬਣ ਕੇ ਅਰਦਲੀ ਖ਼ੁਦ ਪਾਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੈਦਲ ਪੈਂਡੜੇ ਪਾਲਕੇ ਸੰਗਿ ਧਾਵਨਿ, ਸ੍ਵਾਂਗ ਧਾਰਿ ਅਧਮ ਸੇਵਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੯੪।

ਹੋ ਕੇ ਸਰਨ ਸੇਵਕ ਚਰਨ ਪਾਲਕੇ ਦੇ, ਨਿਉਂ ਨਿਉਂ ਕਰਨ ਜੁਹਾਰ ਨਿੰਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਮਸਕਾਰ ਪਰਨਾਮ ਡੰਡਉਤ ਕਰਦੇ, ਲੈ ਨੁਛਾਵਰਾ ਪਰਦੱਖਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਿ ਪਰਦੱਖਣਾ ਫੇਰ ਕਰਿ ਚਉਰ ਫੇਰਨਿ, ਹੇਰਨਿ ਹੇਰਨਾ ਬਿਸਮ ਹੇਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਿਰਤ ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਦੇਖਿ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੀ, ਵਡ ਨੁਛਾਰੁ ਗੁਰੁ ਘੋਲ ਘੁਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੯੫।

ਪਾਲਕੇ ਬਰਦਾਰ ਚਾਰੇ ਸਿਖ ਸੁਚਿਆਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਦੱਖਣਾ ਤੋਂ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਅੱਗੇ ਬਿਨੇ ਅਲਾਉਣਾ

ਕਰਨਿ ਸਿੱਖ ਘਿਘਿਆਇ ਕੇ ਅਰਜ਼ ਚਾਰੇ, ਨਾਲੇ ਹਿਆਉ ਲਰਜ਼ੇ ਖ਼ੁਦਗਰਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੇਰੇ ਚੋਜਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਅਪਾਰ ਸਤਿਗੁਰ, ਤੰਗ ਤਾਰ ਹਿਰਦਾ ਅਸਾਂ ਲੋਹਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੋਹਲੇ ਭੋਲੜੇ ਮਤਿ ਹੋਛੋਲੜੇ ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਵਹਿਮ ਲੱਗਾ ਕਜ ਫ਼ਹਿਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਅਗੋਚਰੇ ਚੋਜ ਤੇਰੇ, ਸਾਡਾ ਬੋਲਣਾ ਨਿਜ ਮਤਲਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੯੬।

ਕਰ ਕੇ ਮੁਆਫ਼ ਅਵੱਗਿਆ ਢੀਠਤਾ ਦੀ, ਸੁਣੀਏ ਬੈਣੁ ਗੁਸਤਾਖ਼ ਬਚਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੇ ਗੁਰ! ਵਾਸਤਾ ਗੁਰੂ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦਾ, ਗੇੜਾ ਥੰਮ੍ਹੀਏ ਨੁਛਾਵਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੇਰੇ ਨਫ਼ਰ ਪਰਦੱਖਣਾ ਘੇਰਿ ਘੇਰੇ, ਵਿਆਕੁਲ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਗ਼ੁਲਾਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਾਵਰ ਲੈਣ ਪਰਦੱਖਣਾ ਪਾਲਕੇ ਦੀ, ਵਿਚੇ ਘਾਣੁ ਹੋਵੇ ਸੇਵਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੯੭।

ਅਸੀਂ ਵਿਚਿ ਪਰਦੱਖਣਾ ਚੂਰ ਹੋਏ, ਮਨ ਰੰਜੂਰ ਹਜ਼ੂਰ ਦੇ ਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹੇ ਭਾਰ ਸਿਰ ਸਾਡੜੇ ਪਾਦਸ਼ਾਹਾ, ਹਰੋ ਤ੍ਰਾਸ ਹਰਾਸ ਉਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤ੍ਰਾਹ ਤ੍ਰਾਹ ਹੈ ਜੋਦੜੀ ਤੁਧ ਅਗੇ, ਸਾਹਿਬਾ ਰਖਿ ਲੈ ਸਦਕੜਾ ਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਸੀਂ ਪੁੱਜ ਕੇ ਸਾਹਿਬਾ ਜੁੱਚ ਹੋਏ, ਡਰ ਮੁੱਚ ਦੇ ਜੁੱਚ ਜੁੱਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੯੮।

ਪ੍ਰਦੱਖਣਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਤ੍ਰਾਸ ਦੂਰ ਕਰਨਾ

ਛਡਿ ਸਕੀਏ ਨ ਅਸੀਂ ਪਾਲਕੇ ਨੂੰ, ਹਟੇ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਪਰਦੱਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰੁਣਾ ਧਾਰਿ ਗੁਰਾਂ ਅਰਜ਼ ਮੰਨ ਲੀਤੀ, ਦਾਹੁ ਮੇਟਿਆ ਦਹਿਲ ਦਿਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਜਿ ਪਰਦੱਖਣਾ ਮੇਟਿਆ ਤ੍ਰਾਸੁ ਦਾਸਾਂ, ਮਾਨੁ ਰਖਿਆ ਦਾਸ ਖ਼ਾਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰ ਨ ਕਾਰ ਛੱਡੀ ਚੌਰ ਸੇਵਕੀ ਦੀ, ਨੇਮੁ ਪਾਲਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੨੯੯।

ਡੋਲੇ ਦੇ ਸਾਥ ਪਿਆਦਾ ਅਰਦਲੀ ਹੋ ਕੇ ਓਸ ਡੋਲ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਤੋੜ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜਣਾ

ਵੱਡ ਪਰਤੱਗਿਆ ਪ੍ਰਣ ਪ੍ਰਿੰਮੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਅਦਬੁ ਤੋੜ ਨਿਭਿਆ ਦਿਲ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਣ ਕੇ ਚਉਰ-ਬਰਦਾਰ ਗੁਰ ਸੰਚੀਆਂ ਦੇ, ਪੈਂਡਾ ਪਿਆਨਿਆਂ ਨਗਨ ਪਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਮਰਕਾਬ ਡੋਲੇ ਕੀਤਾ ਪਿਆਨ ਢੋਲੇ, ਪਿਆਦਾ ਅਰਦਲੀ ਹੋਇ ਕੇ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਸ ਡੌਲ ਪੁਜੇ ਤੋੜ ਮੰਨਜ਼ਲਾਂ ਤੇ, ਗਹਿਮਾ ਗਹਿਮ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰ ਜਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੦੦।

ਜੱਥੇ ਲਾਡਲੇ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ, ਅਨਦਿਨੁ ਕਰਨਿ ਮੱਜਨ ਸੁਧ ਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਹੁੰਮਿ ਹੁਮਾਇ ਸਭੇ, ਦੇਖਣਿ ਡੋਲੜਾ ਪੂਜ ਪੂਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਹ ਤਾਂ ਡੋਲੜਾ ਪੂਜ ਪੂਜੋਲਿਆਂ ਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੂਜੁ ਬਣਨਾ ਸਭ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੂਜ ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਬੁ ਏ ਵੱਡ ਨਮੂਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੦੧।

ਕਰਿ ਦਿਖਲਾਇਆ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹੇਤ ਸਾਡੀ, ਵੱਡ ਪਰਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਪੁੰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਜੇ ਸੰਚੀਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬੀੜ ਬੱਝੀ, ਨ ਆਕਾਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਜੇ ਮਿਲੀ ਨਾਹੀਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਪਦਵੀ, ਤਾਂ ਭੀ ਉੱਚ ਸਨਮਾਨੁ ਉੱਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉੱਚੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਏਡੜੇ ਅਦਬ ਕੀਤਾ, ਧ੍ਰਿਗਾਕਾਰ ਹੈ ਸਿੱਖ ਨੀਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੦੨।

ਸਿੱਖ ਹੋਇ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ, ਕਰਨਾ ਅਦਬ ਵਡ ਵੱਧ ਵਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਾਂ ਸਾਰਖਾ ਅਦਬ ਭੀ ਨਾਹਿ ਸਰਿਆ, ਸਦ ਅਫ਼ਸੋਸ ਖਚ ਬਿਗੜ ਸਿਖੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਗੋਂ ਉਲਟਿ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ, ਫੜਿਆ ਕੰਮ ਬੇਮੁਖ ਲਾਅਣਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਤੀ ਸਾਰ ਨ ਬਾਣੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤਿ ਵਾਲੀ, ਨ ਯਕੀਨ ਕੀਤਾ ਯਕੀਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੦੩।

ਸ਼ਕਤਿ ਅਗਾਧ ਸਪੰਨ ਗੁਰੂ ਸਰੂਪ ਗੁਰਬਾਣੀ ਉੱਤੇ ਯਕੀਨ ਸ਼ਰਧਾ

ਪਾਰਸ ਰੂਪ ਬਾਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਬਾਣੀ, ਬਾਣੀ ਰੂਪ ਪਰਤੱਖ ਗੁਰ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਕਤਿ ਅਗਾਧ ਸਪੰਨ ਹੈ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ, ਬਾਣੀ ਪਿਉਂਦ ਪਵਿਤ ਜਨਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਭਗਤ ਪੂਰੇ, ਮਿਲਿਆ ਮਰਤਬਾ ਅਨਿੰਨ ਸਿਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੂਲੜੇ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤੇ, ਪਦਵਾ ਅਨਿੰਨ ਸ਼ਹੀਦ ਯਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੦੪।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮੁੱਢ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਸ ਸ਼ਕਤ ਕਲਾ ਦਾ ਕਾਰਨ

ਦੋਈ ਸਿੱਖ ਯਕਤੇ, ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤਿ ਭਗਤੇ, ਸਿਰੋਪਾਉ ਗੁਰਬਾਣੀ ਬਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਵੱਡ ਸ਼ਕਤਿ ਕਿਥੋਂ ਆਈ ਦੋਹਾਂ ਅੰਦਰਿ, ਸਭੁ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਣੀ ਲਿਖਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਰਸ ਸ਼ਕਤਿ ਵੱਡੀ ਬਾਣੀ ਲਿਖਤ ਕੇਰੀ, ਪਾਰਸ ਅੰਗੁ ਪਾਰਸ ਭੇਟਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਰਸ ਸ਼ਕਤਿ ਵੱਡੀ ਹੈ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੀ, ਵਡ ਖ਼ਿਤਾਬ ਸ਼ਕਤਿ ਪਾਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੦੫।

ਦੋਈ ਮੁੱਖ ਲਿਖਾਰੀ ਗੁਰਬਾਣੀਆਂ ਦੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿਢਿਆ ਬਿੱਢ ਮੁਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁੱਢ ਮੁੱਖ ਬਾਣੀ ਸ਼ੁਧਿ ਲਿਖਤ ਵਾਲੀ, ਸਭ ਉਪਕਾਰ ਦੋਹਾਂ ਗੁਰਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ਦੋਈ ਲਿਖਤ ਬੀੜਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਣ ਗੁਰ ਮੁਹਰ ਛਾਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁੱਢ ਆਦਿ ਤੇ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਬੀੜਾਂ, ਲਿਖਤੀ ਫ਼ਖ਼ਰ ਦੋਹਿ ਲਿਖਤੀਸ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੦੬।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਦਬ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਧੁਰਵਾ ਬੰਨ੍ਹਣ ਹੇਤ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅੰਗ ਅੰਗ ਜੁਦਾ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸਾਕਾ

ਲਿਖਤ ਮੁਖ ਦੋਹਾਂ ਲਿਖਤੀਸ਼ਰਾਂ ਦੀ, ਸਰਟੀਫ਼ਿਕੇਟ ਗੁਰ ਦਸਤਖ਼ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਹ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖਾਰੀ ਭੀ ਧੰਨ ਹੋਏ, ਜਿਨਿ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਉਤਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭ ਤੋਂ ਮੁਕਟ ਮਣੀ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭਾਈ, ਪਾਇਆ ਪਦ ਸ਼ੋ੍ਮਣਿ ਸ਼ਹੀਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਗ ਅੰਗ ਕਟਾ ਲਏ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਧੁਰਵਾ ਬੰਨ੍ਹਿ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਅਦਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੦੭।

ਵੱਡ ਵਰਤਾਇ ਸਾਕਾ ਸਾਡੇ ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹੇ, ਵੱਡ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਭਾਣਾ ਵੱਡ ਸਿਖਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਨ ਆਈ ਕੁਮੱਤਿਆਂ ਨੂੰ, ਆਵੈ ਹਥਿ ਨ ਵੱਤੁ ਖੁੰਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਤ ਪਵੇ ਸੁਮਤਿ ਗੁਰ ਮਿਹਰ ਹੋਵੇ, ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰੇ ਮਨ ਮੂੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੱਜਤ ਹੋਇ ਬਖਸ਼ਾਣਿ ਅਪਰਾਧੁ ਅਪਣਾ, ਹੋਵੇ ਮੇਲਿ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਛੇਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੦੮।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਕਰਿ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਵਲੋਂ ਛੇਕੇ ਗਏ ਬੇਅਦਬ ਮਨਮੁਖਾਂ ਪ੍ਰਥਾਇ ਸੁਮਤਿ ਮਤਾਂ ਦੀ ਯਾਚਨਾ ਗੁਰਦੁਆਰਿਓਂ

ਖਾਇ ਲਜਿਆ ਦੀਨ ਭੈ ਹੀਨ ਹੋਵਨਿ, ਕਰਿ ਪਛਤਾਉ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਡ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਅਤਿ ਭਾਰੀ, ਸੰਗਤਿ ਪੰਥ ਗੁਰੂ ਫਿਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਸਚਾਤਾਪ ਕਰਿ ਪੰਥ ਦੀ ਸਰਨ ਆਵਨਿ, ਪ੍ਰਾਛਿਤ ਮੰਨ ਕੇ ਪਾਪ ਕਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੁੱਠੇ ਪੰਥੁ ਗੁਰੂ ਦੇਵੇ ਬਖਸ਼ਿ ਛਿਨੇ, ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪੁ ਸਭੁ ਗੁਰੂ ਗੋਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੦੯।

ਸਰਨ ਪਏ ਬਿਨੁ ਢੋਈ ਨ ਮੂਲ ਮਿਲਸੀ, ਧੱਬਾ ਲਹੇ ਨ ਮੂੰਹਿ ਕਾਲਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਲਤ ਪਲਤ ਦੋਵੇਂ ਜਾਸਨਿ ਬੇਮੁਖਾਂ ਦੇ, ਮੇਲਾ ਹੋਇ ਨ ਪੰਥ ਧਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੱਕੇ ਗਏ ਜੋ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਲੋਂ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਪਏ ਧੱਕਾ ਜਮਦੂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਵਨ ਸ਼ਰਨ ਤਾਂ ਉੱਭਰਨ ਤੱਤ ਛਿਨ ਹੀ, ਹੋਰੁ ਉਪਾਉ ਨਹੀਂ ਉਭਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੧੦।

ਗੁਰੂਆ ! ਮਿਹਰ ਕਰਿ, ਮਿਹਰ ਕਰਿ ! ਮੇਲਿ ਵਿਛੁੜੇ, ਕਰਿ ਵੀਚਾਰੁ ਛਿਨੁ ਪ੍ਰੀਤ ਗੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਐਸੀ ਧਾਰ ਕਿਰਪਾ ਤਿਨ ਸੁਮਤਿ ਆਵੇ, ਸੁਝੇ ਕਰਮ ਸੁਆਵਗੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿੰਦੇ ਲਗੜੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਹ ਬੁੱਧੀਆਂ ਦੇ, ਤਾਕ ਉੱਘੜੇ ਕਿਰਤ ਕਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਤਿ ਚੱਲ ਗਈ ਬੁੱਢੇ ਠੇਰਿਆਂ ਦੀ, ਫਿਰਿਆ ਮਗ਼ਜ਼ ਉਮਰ-ਗਜ਼ ਟਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੧੧।

ਹੋਏ ਸੱਤਰ ਬਹੱਤਰੇ ਮੱਤ ਹੀਣੇ, ਦੇਹੋ ਦਾਨ ਉੱਤਮ ਸੁਮੱਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਰਧਾਂ ਬਾਲਕ ਸਮਾਨ ਤੂੰ ਕਰਨਹਾਰਾ, ਦੇਵੇ ਬੇਮੁਖਾਂ ਪਦੁ ਸਨਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਡ ਅਪ੍ਰਾਧੀਆਂ ਮਹਾਂ ਕਲੰਕੀਆਂ ਨੂੰ, ਦੇਵੇ ਦਾਨੁ ਪਦ ਨਿਹਕਲੰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੋਟ ਕੁਸ਼ਟੀਆਂ ਦੇ ਤੈਂ ਕਲੰਕ ਮੇਟੇ, ਹਰ ਕੇ ਰੋਗੁ ਅਸਾਧੁ ਕੁਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੧੨।

ਕਰਮਹੀਣ ਤਾਰੇ, ਕੁਲ-ਮਲੀਣ ਤਾਰੇ, ਦਾਗੁ ਧੋਇ ਕੇ ਕੁਲ ਕਲੰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਾਸ਼ਟ ਕਲਮ ਤਾਰੀ, ਸੁੱਕੇ ਰੁੱਖ ਤਾਰੇ, ਤਾਰਨਹਾਰੁ ਡੁਬਦੇ ਪੱਥਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੌਡੇ ਰਾਖਸ਼ ਸਰੀਖੇ ਪਾਪਿਸ਼ਟ ਤਾਰੇ, ਤਾਰਨਹਾਰੁ ਮਹਾਂ ਨਿੰਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿੰਦਾ ਕਰਤ ਸੱਤੇ ਬਲਵੰਡ ਤਾਰੇ, ਤਾਰਨਹਾਰੁ ਮਹਾਂ ਮਲੇਛੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੧੩।

ਤਾਰੇ ਪਾਤਕੀ ਜਨਮ ਜਨਮਾਂਤਰਾਂ ਦੇ, ਪਾਪੁ ਉਤਾਰਿ ਕੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਛਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੋਟਿ ਪਤਿਤ ਕਰਮੀ ਨਿਮਖ ਮਾਂਹਿ ਤਾਰੇ, ਤੇਰਾ ਬਿਰਦ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੇਰੀ ਮਿਹਰ ਦੇ ਬਾਝ ਨ ਤਰੈ ਕੋਈ, ਤਾਰਨਹਾਰ ਤੂੰ ਚਰਨ-ਸ਼ਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭੇ ਤਰੇ ਪਰ ਤਰੇ ਜੋ ਪੜੇ ਸ਼ਰਨੀ, ਸਫਲ ਤਰਨੁ ਗੁਰ-ਸ਼ਰਨਿ ਪੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੧੪।

ਸ਼ਰਨ ਪੰਥ ਕੇਰੀ, ਸੋਈ ਸ਼ਰਨ ਤੇਰੀ, ਤੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦ ਗੁਰ ਪੰਥ ਬਖ਼ਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਫਿਟਕੇ ਗੁਰੂ, ਤਿਨ ਪੰਥੁ ਬਖ਼ਸ਼ਾਇ ਲੇਵੇ, ਹਾਮੀ ਗੁਰੂ ਨ ਪੰਥ ਫਿਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤ੍ਰੁੱਠਣ ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਲੈਣ ਬਖ਼ਸ਼ਾਇ ਗੁਰ ਤੋਂ, ਹੋਰੁ ਥਾਉਂ ਨ ਗੁਰ ਬੇਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਧ ਵਿਚ ਹੀ ਲਮਕਦੇ ਮੰਦ ਭਾਗੀ, ਹੋਸੀ ਹਾਲ ਕੀ ਅਧੋਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੧੫।

ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਆਪ ਸਹਾਈ

ਢੋਈ ਪਲਤਿ ਨ ਹਲਤਿ ਹੀ ਹੋਈ ਸੋਭਾ, ਅਹਿਲਾ ਜਨਮ ਜਾਸੀ ਮਨਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿੱਖਾਂ ਸਨਮੁੱਖਾਂ ਗੁਰ ਲਧੋਵਾਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਗੁਰੁ ਸਹਾਈ ਸਦ ਹਲਤ ਪਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਾਸ ਸ੍ਰੀ ਕਮਲੁ ਕਰੁ ਸੀਸ ਉਤੇ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਤ੍ਰਾਸ ਨ ਤੱਤੜੇ ਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਨੁ ਪਿਰਿਆਸ ਪਰਯਤਨ ਹੀ ਪਾਰਿ ਪੌਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਸਿਰ ਗੁਰ ਸਮਰੱਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੧੬।

ਗੁਰੂ ਨਿਵਾਜਿਆਂ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀ ਸਿੰਘ ਸੂਰ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਹਰ ਮੈਦਾਨ ਫ਼ਤਹ

ਮਿਲੇ ਥਾਪਨਾ ਗੁਰੂ ਕਰੁ ਕਮਲ ਕੇਰੀ, ਕਥਨੁ ਅਕੱਥ ਤਿਨ ਗਹਿਣ ਗਤੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮਿਤ ਮਰਯਾਦ ਨਾਹੀਂ, ਵਡ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਮਹਿਮਾ ਅਪਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਹਾਂ ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਗੁਰ ਥਾਪਨਾ ਹੈ, ਬਿਜੇ ਚਿਹਨੁ ਵਰੁ ਹਰ ਮਦਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਰ ਮੈਦਾਨ ਫ਼ਤਹ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦੀਆਂ ਦੀ, ਉੱਜਲ ਮੁੱਖ ਵਰੁ ਬਿਜੇ ਚਿਹਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੧੭।

ਹਰ ਮੈਦਾਨ ਫ਼ਤਹ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ, ਸਫਲਾ ਕਾਜ ਹੈ ਗੁਰ ਨਵਾਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਰ ਮੈਦਾਨ ਫ਼ਤਹ ਗੁਰ ਨਿਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੀ, ਕਾਰਜ ਰਾਸ ਆਇਆ ਰਣਿ ਜਿਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਰਗਹਿ ਸੁਰਖ਼ਰੂ ਉੱਜਲਾ ਮੁੱਖ ਹੋਇਆ, ਬਾਜੀ ਪ੍ਰੇਮ ਜਿਣਿ ਬਾਂਹ ਲਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘਾਲਾਂ ਘਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਫਲ ਹੋਈਆਂ, ਮੁੱਲ ਪੈ ਗਿਆ ਖ਼ੂਨ ਸਿੰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੧੮।

ਬੀਜੇ ਬੀਜ ਸ਼ਹਾਦਤੀ ਹਰੇ ਹੋਏ, ਉਗਵਿਆ ਸ਼ੀਰ ਸਰ ਰਕਤ ਬੀਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਕਤ ਕ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਫਲ ਅਮਰਕਤ ਲੱਗੇ, ਫਲਿਆ ਅਮਰਬਨ ਬੀਜ-ਰਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੀਜੇ ਬੀਜ ਉਪਕਾਰ ਨਾ ਜਾਨਿ ਬਿਰਥੇ, ਉਪਜਿਆ ਦੇਵ ਦਲ ਪਰਉਪਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕ ਇਕ ਬੀਜ ਸਹੰਸਰਾਂ ਫੁੱਲ ਖੇੜੇ, ਖਿੜਿਆ ਦਹਿਰੁ ਅਮਰ ਉਪਬਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੧੯।

ਨਾਮ ਰਤੜੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਤਸੰਗੀਆਂ ਦੀ ਯਾਦ

ਫੁੱਲੋਂ ਘੁੱਗ ਵੱਸੇ ਫੁੱਲਾਂ ਵਾਲ ਖੇੜੇ, ਹੰਸੋਂ ਪਿੰਡ ਚਮਿੰਡ ਹੰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮਰਬਾਦ ਬਹਾਰੀਆ ਦੌਰ ਛਿੜਿਆ, ਮੁੱਕਾ ਦੌਰ ਖ਼ਿਜ਼ਾਨ ਰੁਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੁੱਤਾਂ ਦੌਰ ਫਿਰਿਆ, ਸਾਡੇ ਤੌਰ ਬਦਲੇ, ਡੂੰਘਾ ਗ਼ੌਰ ਔਰੋ ਭੌਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੱਟੇ ਛੌੜ ਭੌਰੇ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸਟੌਰ ਹੋਏ, ਹਾਲੁ ਬੌਰੜਾ ਛੌੜ ਕਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੨੦।

ਮੰਗਲ ਮੰਡਲਾਂ ਦੇ ਚੋਜ ਠਉਰ ਡਿੱਠੇ, ਜਿਹ ਬਿਨੋਦ ਹੋਇਆ ਚੋਜੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉੱਠੀ ਸਾਂਗ ਬਿਨੋਦ ਬੈਰਾਨੜੇ ਨੂੰ, ਸ੍ਵਾਂਗ ਦੇਖਿ ਸਾਂਗੋ ਪਾਂਗੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਂਗੋ ਪਾਂਗ ਅੱਖਾਂ ਅਗੇ ਆਣਿ ਫਿਰਿਆ, ਝਾਕਾ ਕੀਰਤਨ ਕੇਲ ਕਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੇਲ ਪ੍ਰੀਤੀਆਂ ਬੀਤੀਆਂ ਯਾਦ ਆਈਆਂ, ਚਿੱਤ੍ਰ ਚਿੱਤ੍ਰਾਂ ਚਿਰ-ਬੀਤੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੨੧।

ਅੰਤਰ-ਖ਼ਾਨੜੇ ਹੁਣ ਤੀਕ ਬੱਝ ਰਹਿਆ, ਨਕਸ਼ਾ ਹੂਬਹੂ ਪ੍ਰੇਮ ਚਿਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਿੱਤ੍ਰ ਚਿੱਤ੍ਰ ਬਚਿਤ੍ਰ ਚਰਿਤਰਾਂ ਦੇ, ਨਿਰਣਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਵਾਂ ਚਿਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਾਸਤਾਨ ਕਰਾਂ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ, ਲੱਗਾ ਨਾਮ ਰੰਗੁ ਜਿਨ ਗੁਰਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਟੂਕ ਮਾਤ ਸੰਖੇਪ ਕਰਿ ਯਾਦ ਵਰਨਾਂ, ਨਾਮੁ ਯਾਦ ਪ੍ਰੋਤੇ ਪਿਰ-ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੨੨।

ਕਰਿ ਕਰਿ ਯਾਦ ਸਜੀਲੜੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ, ਵਧੇ ਅਧਿਕ ਅਨੰਦ ਅਨੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚੇ ਸੱਜਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤਿ ਦੂਣੀ, ਚਿਤਵਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਪ੍ਰੇਮੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਯਾਦਿ ਰੰਗੀਲੜੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ, ਨਾਮੁ ਯਾਦ ਲਿਆਵੇ ਪ੍ਰੇਮ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਯਾਦ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਨਾਮੁ ਢੋਲੜੇ ਦਾ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਤਾਕੁ ਸਨਮੁੱਖ ਦਿਦਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੨੩।

ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਪ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੋਤਿ ਗ਼ੁਨਚੇ, ਦੀਵਾ ਜਗਿਆ ਜੋਤਿ ਗ਼ੁਨਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਤਿ ਗ਼ੁਨਚੜਾ ਪਿਛੋਂ ਸ਼ਿਗੁਫ਼ਤ ਹੋਇਆ, ਮੁਸ਼ਕਿਆ ਨੂਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਟਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪ ਪੱਟਿ ਹੋਣਾ, ਸਭਨਾਂ ਪੱਟਿ ਦੇਣਾ, ਪਿਉਂਦ ਚਾੜ੍ਹਿ ਪਰਮਲ ਵਾਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਮਲ ਵਾਸ ਲਪਟਾਂ ਜੰਮਣਿ ਸਾਰ ਦੇਵੇ, ਹੋਣਹਾਰ ਬਿਰਵਾ ਚੰਦਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੨੪।

ਅਜੇ ਜੰਮ ਨ ਜੰਮਿਆ ਗੁਰ ਜਨੰਮਾ, ਲੱਗਾ ਜਾਗੁ ਨ ਗੁਰ ਖ਼ਮੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੌਂਪ ਖਿਚ ਡਾਢੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀ, ਨਵਲ ਚਾਉ ਨਵ ਬਾਲ ਬੈਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੋਲਨਿ ਮੋਰ ਬਬੀਹੜੇ ਭਾਇ ਭੌਰੇ, ਸੁਣਿ ਘਨਘੋਰੁ ਨਭ ਨਾਦ ਗਰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਨਾਦੀਏ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਿ ਤੂੰਗੀ, ਬੀਧਾ ਨਾਦ ਮਨੁ ਮਿਰਗ ਤੂੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੨੫।

ਮਿਰਗ ਮੋਹਨੇ ਸੋਹਨੇ ਸ਼ਬਦ ਬੇਧੇ, ਜੋੜਾ ਆਹੂਆਂ ਸਿਆਮ ਗੌਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਇਆ ਫੱਟਿਆ ਚੱਟਿਆ ਚਿੱਤ ਕੋਮਲ, ਹਾਲ ਬੌਰੜਾ ਸ਼ਬਦ ਬਵਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੰਨੇ ਫਿਰਨਿ ਸੌਂਹੇ ਨਾਦ ਸ਼ਬਦ ਆਹੂ, ਜਿੱਥੇ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰੇਮ ਤੂੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਲੋ ਭੋਲੜੇ ਮਿਰਗ ਮਸੂਮ ਬੱਚੇ, ਕੋਮਲ ਸੋਹਲ ਹਿਰਦਾ ਮਸੂਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੨੬।

ਇਕੋ ਲਿੱਲ ਲੱਗੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀ, ਸੋਹਣਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਬੀ ਖ਼ਿਆਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦੀ ਜੱਥੜੇ ਦਾ ਜਿੱਥੇ ਸੁਣਨਿ ਆਗਮ, ਜਾਣਿ ਧਾਇ ਲੈ ਖੋਜ ਖੋਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਲਾਂ ਗੁੱਝਿਆਂ ਦੇ ਮਨਿ ਉਮੰਗ ਗੁੱਝੀ, ਮਿਲੇ ਵਾਸੁ ਸਤਿਸੰਗ ਸੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕਰੇ ਅਖੰਡ ਜੇਹੜਾ, ਜੱਥਾ ਮਿਲੇ ਓਹੀ ਮਨ ਭਾਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੨੭।

ਇਕ ਅੱਖੀਂ ਡਿੱਠੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਜੀਵਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਥਾ

ਉਸੇ ਜੱਥੜੇ ਸੰਗ ਹੀ ਮਿਲੇ ਰਹੀਏ, ਭੰਗ ਹੋਵੇ ਨ ਸੰਗੁ ਰੰਗੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚੀ ਭਾਵਨੀ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਰੰਗ ਲਗਨਿ, ਅਰਥ ਸਿਧ ਸੰਕਲਪ ਸੁੱਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੁੱਧ ਸੰਕਲਪ ਤੇ ਸੁੱਧ ਹਿਰਦੇ, ਕਾਰਜੁ ਰਾਸ ਰਿਦ ਸੁੱਧ ਸੂਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੂਧੇ ਸਾਧੜੇ ਸਾਦ ਮੁਰਾਦੜੇ ਜੋ, ਸਫਲ ਕਾਜ ਤਿਨ ਸ਼ੁਭ ਮੁਰਾਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੨੮।

ਅਰਥਾਤ ਦੋ ਗੁਰਮਤਿ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਅਤਿ ਅਨੂਪਨ ਅਤੇ ਬਚਿਤ੍ਰ ਨਵਜਨਮ ਲੀਲ੍ਹਾ

ਮਨਿ ਮੁਰਾਦ ਏਹੋ ਸੱਦੇ ਆਪ ਜੱਥਾ, ਲਾਵੇ ਰੰਗੁ ਪ੍ਰੇਮ ਗੂੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰੀਏ ਐਸੇ ਜੱਥੜੇ ਤੋਂ, ਜਰੀਏ ਜਰਨ ਅਮਰ ਪਦ ਜਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਰੀਏ ਤਰਨ ਭਵ ਸਾਗਰੋਂ ਪਾਰ ਪਰੀਏ, ਮਰੀਏ ਮਰਨ ਅਮਰ ਪਦ ਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਧਾਂ ਮੇਲਦਾ ਆਪ ਬਿਧਿ ਨਾਥੁ ਸਾਈਂ, ਹੋਇਆ ਤੁੱਠਣਾ ਗੁਰ ਬਿਧਾਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੨੯।

ਕੀਤੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਪ੍ਰੀਤ ਵਿਚੋਲੜੇ ਨੂੰ, ਉੱਦਮ ਧਾਰਨਾ ਦੀਪ ਜਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੀਤ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੀਪ ਜਗੰਤ੍ਰੀ ਨੇ, ਕਰਿ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਖੰਡ ਪਾਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋੜ ਮੇਲ ਰਚਿ ਲਇਆ ਨਿਜ ਗ੍ਰਾਮ ਅੰਦਰਿ, ਹੋਵੇ ਕੀਰਤਨੁ ਰੰਗਿ ਰਤੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਗਾਤਾਰ ਦਿਨ ਰੈਣਿ ਸਤਿਸੰਗ ਹੋਵੇ, ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨ ਅਖੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੩੦।

ਜੱਥੇਦਾਰ ਦੇ ਘਰਿ ਸੱਦਿ ਲਇਆ ਜੱਥਾ, ਇਵ ਅਰੰਭਿਆ ਕਾਜੁ ਕਾਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕੋ ਕਾਜੁ ਸਿਰ ਕਾਰਜਾਂ ਸੱਚੁ ਕਾਰਜੁ, ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਨਾਮੁ ਜਪਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਵਰ ਕਾਜ ਕਿਤ ਕਾਮ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ, ਸਫਲਾ ਕਾਮੁ ਸੁੰਜਾਵ ਭਵ-ਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਫਲ ਕਾਮ ਨਿਰਬਾਣ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਦੇ, ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਹਰਿ ਜਸੁ ਗਾਵਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੩੧।

ਜੱਥੇ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅੰਦਰਿ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਤੋਰੇ ਤੁਰੇ ਰਹਿਣੇ;

ਸਦਾ ਕੀਰਤਨ ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਕਰਨੇ, ਭਜਨ ਰੰਗੁ ਅਖੰਡ ਭਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੁਰਿਆ ਰਹੇ ਤੋਰਾ ਸੱਚੇ ਆਹਰਾਂ ਦਾ, ਗਹਿਮਾ ਗਹਿਮ ਸੱਚੇ ਆਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਹਰੁ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਗੁਰੂ ਨੇ ਆਹਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਆਹਰੁ ਸ਼ੁਭ ਜੀਵਨ ਉਧਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਫ਼ੁਰਮਾਨੁ ਆਹਰੁ ਏਸ ਜੱਥੜੇ ਨੂੰ, ਜੋਤਿ ਦੀਵੜੇ ਜਗਾਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੩੨।

ਜੋਤਿ ਦੀਵੜੇ ਜਗਾਉਣ ਦਾ ਸੱਚਾ ਆਹਰ ਜੱਥੇ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਰਜ਼ਾ ਅੰਦਰ;

ਦੀਪੋਂ ਦੀਪ ਜਗਾਵਨੇ ਹੁਕਮ ਅੰਦਰਿ, ਜੱਥਾ ਪੰਥ ਪਰਵਾਨ ਦੀਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਗਨ ਜੋਗਿ ਜੀਵਨ ਜੀਉੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਆਉਣੇ, ਆਹਰੁ ਸੱਚੜਾ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਰ ਲਿਆਉਣੇ ਸ਼ਰਨਿ ਸਤਿਸੰਗ ਜੀਉੜੇ, ਪੁੰਨ ਪੁੰਜ ਉੱਦਮ ਪ੍ਰੇਰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਦਾਨ ਪ੍ਰੀਸ਼ਰਮ ਹੈ ਪੁੰਨ ਵੱਡਾ, ਧੰਨ ਜਨਮ ਪ੍ਰੀਸ਼ਰਮ ਕਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੩੩।

ਜੋਤਿ ਜਗਨ ਜੋਗ ਜੀਉੜੇ ਪ੍ਰੇਰ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਉਦਮ ਆਹਰ ਪ੍ਰੀਸ਼ਰਮੀ ਜਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਬ ਕਰੰਮੀ ਅੰਕੂਰ ਉਗਣ ਪਰ ਗੂੜ੍ਹੇ ਆਤਮ ਰੰਗ ਦੀ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ

ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਸ਼ਰਮ ਲੜਿ ਲਾਉਣ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਨੂੰ, ਚਿਠਾ ਤਾਰਸੀ ਗੁਰੁ ਤਿਨ ਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਲਗਸਨਿ ਰੰਗ ਅਪਾਰ ਗੂੜ੍ਹੇ, ਜਿਨਿ ਉਧਾਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਜੀਉੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਾਤਿ ਮਿਲੇ ਸ਼ੁਭ ਅਵਸਰੀਂ ਸ਼ੁਭੁਗਤਾਂ ਦੀ, ਬਿਰਦ ਸੱਚੜਾ ਗੁਰ ਭਰੋਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਲੇ ਸਿਦਕ ਜਿਨਿ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸਿਆਂ ਦੇ, ਤਕੀਆ ਰੱਖਿ ਭਾਰੀ ਭੁਜਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੩੪।

ਲੱਥੇ ਭਾਰ ਤਿਨ ਜਨਮ ਜਨਮਾਂਤ੍ਰਾਂ ਦੇ, ਸਿੱਟਾ ਸ਼ੁਭ ਅੰਕੂਰ ਉਗਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਦੇ ਕਰਮ ਭੁਗਤਾਇ ਸਾਰੇ, ਰਿਣ ਉਤਾਰਨਾ ਗੁਰਾਂ ਰਿਣੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਰਾਂ ਵੰਨੀ ਦੇ ਕੰਚਨਾ ਸੁੱਧ ਹੋ ਕੇ, ਮਹਿੰਗਾ ਮੁੱਲੁ ਪੈਣਾ ਕੁੰਦਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੰਚਨ ਪਾਇ ਕੁਠਾਲੀਏ ਸੁੱਧ ਕੀਤੇ, ਤਰਸੀ ਦਮ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰਗਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੩੫।

ਪ੍ਰਮਾਰਥੀ ਜੀਵਨ ਪਾਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਸਦ ਜੀਵਨੀ ਕਸੌਟੀ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦਾ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਸੱਚਾ ਸੀਨ;

ਸੋਇਨ ਵੰਨੜੇ ਚੜ੍ਹਨ ਕਸੌਟੀਆਂ ਤੇ, ਫ਼ੈਜ਼ ਫ਼ਖ਼ਰ ਬਸੀਠ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਉਣਾ ਬੁਲਬੁਲਾਂ ਨੇ ਗੁਲਸ਼ਨ ਦੇਖਣੇ ਨੂੰ, ਖ਼ੁਦ ਗੁਲ ਰੂਪ ਥੀਣਾ ਗੁਲ-ਮਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਰਨਾ ਸੱਚ ਡ੍ਰਾਮੇ ਚਸ਼ਮ-ਦੀਦੀਆਂ ਦੇ, ਹੈ ਬਿਰਤਾਂਤ ਅਧਭੁਤ ਅਚੰਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਈ ਗੂੰਜਦੀ ਸੱਦ ਚਟਸਾਲ ਅੰਦਰਿ, ਚੱਲੋ ਸੀਨ ਵੇਖਣ ਸਤਿਸੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੩੬।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਆਸੇ ਪਪੀਹੜਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੰਡਲਾਂ ਵਿਚ ਸੱਦ ਬੁਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀ;

ਕੰਨੀ ਭਿਣਕ ਪੈ ਗਈ ਮਮੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਹੋਇਆ ਤਿਆਰ ਜੋੜਾ ਛੈਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂਘ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀ ਮੁੱਦਤਾਂ ਦੀ, ਆਵੇ ਕਦੋਂ ਅਵਸਰ ਖ਼ੁਸ਼-ਖ਼ਬਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਣਿ ਖ਼ੁਸ਼ਖ਼ਬਰੀਆਂ ਹਿਰਨ ਚੁਕਸਾਇ ਉੱਠੇ, ਜਾਦੂ ਨਾਦ ਹਿਰਨਾਂ ਚੌਕਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਰਿ ਭਰਿ ਚੌਕੜੀ ਹੀਰੜੇ ਹਿਰਨ ਭੰਨੇ, ਅੰਚੁਲ ਪਕੜਿਆ ਸੰਖ ਪੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੩੭।

ਚਿਤ ਚਾੜ੍ਹਿਕਾਂ ਦੇ ਸਤਿਸੰਗ ਮੰਡਲੀ ਆਗਮ ਦਾ ਅਹਿਲਾਦ ਭਰਿਆ ਚਾਉ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੀਤਮੀ ਆਕ੍ਰਖਣ ਵਿਚ

ਲਾਈ ਡੇਰ ਨ ਮਿਰਗ ਅਹੇਰੀਆਂ ਨੇ, ਫਾਹਿਆ ਤੁਰਤ ਜੋੜਾ ਦਿਲ ਫਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਫਾਥਿਆਂ ਦਿਲਾਂ ਦਾ ਫਾਹੁਣਾ ਕੀ, ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸ਼ਿਕਾਰ-ਸ਼ੁਦਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪੋਂ ਆਪ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆਂ ਨੂੰ, ਕੀ ਗ਼ਮ ਤ੍ਰਾਸ ਸ਼ਿਕਾਰ-ਮੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋ ਸ਼ਿਕਾਰ ਫੁਨ ਮੀਰ-ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਨਾ, ਕਰਿ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜਿਗਰ ਦਿਲਬਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੩੮।

ਸੈਦ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਪਰਤ ਕੇ ਹੋਣ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਚਾਲਾ ਨਿਆਰੜਾ ਪ੍ਰੀਤ ਗੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਾਰੇ ਸੱਚੜੀ ਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਅਤਿ ਨਿਆਰੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਸੱਚੜਾ ਪਰਮਾਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਸ਼ਕ ਹੋਣ ਮਾਸ਼ੂਕੜੇ ਪ੍ਰੀਤਮਾਂ ਦੇ, ਹੋ ਕੇ ਰੂਪ ਮਾਸ਼ੂਕ ਪਰੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਏ ਪ੍ਰੀਤਮੀ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਹਾਜਣੇ ਨੂੰ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੇਮ ਸੌਦਾ ਸਿਰ-ਧੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੩੯।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਹਾਜਣ ਦਾ ਮੁੱਲ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਹਾਜਣਾ ਸੀਸ ਦੇ ਕੇ, ਹੀਆ ਵਿਰਲਿਆਂ ਮਰਜੀਵਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਣੀ ਕਣੀ ਹੋਇ ਵਿਧਣਾ ਹੀਰਿਆਂ ਨੇ, ਬਣਨਾ ਹਾਰ ਮਹਿਬੂਬ ਗ੍ਰੀਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਨਿ ਕੀਰਤਨੁ ਰੰਗਿ ਮਹਿਬੂਬ ਰੱਤੇ, ਹੋਇਆ ਦੰਗ ਜੋੜਾ ਹੀਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਸਾਂ ਲੱਭਿਆ ਦਰਸ ਦੀਵਾਨਿਆਂ ਨੂੰ, ਗੁਰ ਦੀਵਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਗੁਰਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੪੦।

ਮਸਤ ਕੀਰਤਨਿ ਦੇਖਿ ਰੰਗ ਰੱਤਿਆਂ ਨੂੰ, ਭੁੱਲਾ ਹੋਸ਼ ਹਿਆਉ ਅਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋ ਮਦਹੋਸ਼ ਅਲਾਇਆ ਸੋਦ ਤਿੱਖਾ, ਤਿੱਖੀ ਲੇਰ ਸੁਰ ਟੇਕ ਤ੍ਰਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੜ੍ਹਨ ਜੋਟੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਬਦ-ਪ੍ਰੇਮੀ, ਨਾਲੇ ਜੁਟ ਗਇਆ ਜੁੱਟੁ ਤਿੱਖ-ਸੁਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਣ ਕੇ ਤਿੱਖੀਆਂ ਤੀਰ ਦਿਲਚੀਰ ਟੇਰਾਂ, ਧਿਆਨ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਤ੍ਰੰਗ ਮਹਿਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੪੧।

ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਤ੍ਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਤਿਆਂ ਦੀ ਦੁਵੱਲੀ ਦਸ਼ਾ ਦਾ ਅਸਚਰਜ ਝਾਕਾ

ਆਈ ਕਿਧਰੋਂ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰ ਧੁਨ ਅਣੋਖੀ, ਕੇਹੜਾ ਜੋਰੜਾ ਨਵ-ਵੈਰਾਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
"ਆਇਆ ਦੂਰਹੁ ਚਲਿ ਕੈ" ਸ਼ਬਦੁ ਗਾਵਨਿ, ਠਣਕੇ ਕੰਠ ਪ੍ਰਿਮ ਜਲ ਭਰਪ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁਖ ਬੈਰਾਗ ਜਲ ਨਾਲਿ ਸੈਰਾਬ ਹੋਇਆ, ਚਮਕੇ ਚੇਹਰਾ ਨਵ-ਸ਼ਬਾਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੋਤੀ ਕਿਰਣਿ ਅੱਧ-ਮੀਟੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਚੋਂ, ਸੀਸੁ ਝੁਕਿਆ ਧੌਣ ਲਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੪੨।

ਲੰਮੀ ਧੌਣ ਲਮਕਾਇ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਟਕਣ, ਗੂੰਜੇ ਸ਼ਬਦ ਮੰਡਲ ਗੂੰਜੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਮਹਿਵੀਏ ਸਿੱਖ ਨਿਹਾਲ ਹੋਏ, ਦੇਖਿ ਹਾਲੁ ਵੈਰਾਗੀਅੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਮਜ਼ ਮਹਿਰਮੀ ਸਮਝ ਕੇ ਰਮਜ਼ ਬੋਲੇ, ਦੇਖੋ ਦੇਖਣਾ ਕੀ ਹੈਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਧ ਸੰਗ ਹਿਤ ਆਨਿਆਂ ਤੋਸ਼ਕੀ ਨੇ, ਤੋਹਫਾ ਨਵਲ ਉਮੈਦਵਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੪੩।

ਕੀਰਤਨ ਮਸ਼ਤ ਸ਼ਬਦ-ਧਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਅੰਤਰਿ ਧਿਆਨਤਾ

ਸੁਣਿ ਮੁਸ਼ਕਾਇ ਮਹਿਵੀ ਸ਼ਬਦ ਮਹਿਵ ਹੋਏ, ਬਹੁੜ ਜੁਟਿਆ ਧਿਆਨ ਧਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਮਸ਼ਟੀਏ ਕੀਰਤਨ ਧਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ, ਖ਼ਿਆਲ ਭੁੱਲਿਆ ਬਾਹਯ ਬ੍ਰਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਐਸੀ ਜੁੜੀ ਬ੍ਰਿਤੀ ਅੰਤਰ-ਧਿਆਨੀਆਂ ਦੀ, ਸਮਾਂ ਲੰਘਿਆ ਸਵਾ ਪਹਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਪਸਚਾਤ ਜਦ ਭੋਗ ਪਇਆ, ਚਰਨ ਕਮਲ ਕਲਿਆਣ ਚੌਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੪੪।

ਸਭੇ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ ਪੜ੍ਹ ਬਿਰਾਜੇ, ਕੀ ਬਿਰਾਜਣਾ ਬਿਰਤਿ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹੀ ਰਹੇ ਦਿਨ ਰਾਤਿ ਲਿਵ-ਨਾਮ-ਮਸਤੀ, ਸਵਣ ਜਾਗਣਾ ਸਮ ਲਿਵ ਲਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਿਵਾਂ ਲਾਇ ਜਗਰਾਤਿਆਂ ਜਾਗਿ ਜਾਗੇ, ਸਫਲ ਜਾਗਣਾ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਮੇਂ ਸਾਰ ਸਭੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਏ, ਕਰਿ ਨਿਤਨੇਮੁ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸੌਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੪੫।

ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਬਾਣ ਕੀਰਤਨ ਸ੍ਰੀ ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੀ ਅਖੰਡ ਚੌਕੀ;

ਸਵਾ ਪਹਿਰ ਰਹਿੰਦੀ ਰਾਤ ਫੇਰ ਸਜਿਆ, ਗੁਰ ਦੀਵਾਨੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਏ, ਰੁਚਰੁ ਫ਼ਰਸ਼ ਗੁਰ ਸਿੰਘਾਸਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਆਦਿ ਨਿਰਬਾਣ ਚੌਂਕੀ, ਆਸਾ ਵਾਰ ਛੱਕੇ ਛੰਦਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੰਗਲਚਾਰ ਅਨੰਦ ਇਕ-ਤਾਰ ਬੱਝਾ, ਰਸੁ ਅਖੰਡ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੪੬।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਰਖਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਬਾਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਖਤ ਵੇਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ਼ਬਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਭਿਆਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੀਰਤਨ ਵਰਸਦਾ ਨੂਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਮੁਖੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੁਰੱਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੇਖਿ ਵੇਖਿ ਵਿਗੱਸਿ ਵਿਗੱਸ ਤਰਸੇ, ਚਾਤ੍ਰਿਕ ਚਿੱਤ ਮਕ੍ਰੰਦ ਮਧਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਸਮ ਰੂਪ ਰਸ ਨੂਰ ਬੁਰਕੀਵੀਆਂ ਦੇ, ਖੀਵਾ ਹਾਲੁ ਮਧ-ਅਮੀਂ-ਛਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੪੭।

ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥੇ ਦੀਆਂ ਰੰਗ ਨੂਰਾਨੀ ਆਤਮ ਅਰੂੜ੍ਹ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਵ ਮਹਿਵੀ ਲਹਿਰਾਂ

ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਜੋਤਿ ਨੂਰਾਨੀਆਂ ਚੇਹਰਿਆਂ ਤੇ, ਚਮਕੇ ਚੰਦੁ ਮੁਖੁ ਜੋਤਿ ਝਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਇ ਤਾਰਿ ਨਿਹਾਰਿ ਮਫ਼ਤੂਨ ਹੋਇਆ, ਤਾਰ ਤ੍ਰੋੜ ਜੋੜਾ ਚਕੋਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇੱਕ-ਟੱਕ ਤੱਕਣ, ਪਲਕ ਨਾ ਝਮਕਣ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਯ ਮੋਹਨਾ ਮਿਰਗ ਚਸ਼ਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੋਲੇ ਭਾਇ ਫੱਟੇ ਗਏ ਮਿਰਗ ਬੱਚੇ, ਗਇਆ ਚੱਟਿਆ ਚਿੱਤ ਚਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੪੮।

ਲਿਵ ਪਾਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਉਪਰ ਮੈਸਮਰਿਜ਼ਮੀ ਬਿਸਮਤਾ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਟਕ ਲੱਗੀ ਸ਼ਬਦ ਚੇਟਕਾਂ ਦੀ, ਚਿੱਤ ਉਚਾਟ ਹੋਇਆ ਚੇਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਚੋਟ ਨੇ ਚਿੱਤ ਉਚਾਟ ਕੀਤਾ, ਇਕੋ ਖ਼ਿਆਲ ਮਕ੍ਰੰਦ ਚਾਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਲ ਮਕ੍ਰੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਖ਼ਿਆਲ ਭੁੱਲਾ, ਪਰਬਲ ਪ੍ਰੇਮ ਫੁੱਲਾਂ ਰਸ-ਭਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੀਤਮੀ ਰਸ ਭਰਪੂਰੋਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਕੁਛ ਗਮੇਹੁ ਨ ਨੇਹ ਨਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੪੯।

ਪ੍ਰੇਮੀ ਰੰਗਿ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼-ਘਟਿ ਗਿਆਨ ਗੂੰਦੇ, ਅੰਤਰਿ ਧਿਆਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਧਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਰੰਗ ਦੀਦਾਰ ਲਿਵ ਧਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ, ਕਿਵੇਂ ਧਿਆਨ ਆਵੇ ਨਵ ਨੇਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਲਿਵ ਮਸਤਾਂ ਅਤੇ ਲਿਵਤਾਰ ਚਕੋਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਵੱਲੀ ਬੇਸੁਧੀ

ਦੇਖੋ ਨਵਲ ਨਜ਼ਾਰੜਾ ਦਰਸ ਪ੍ਰਿੰਮੀ, ਦਰਸ ਮੱਤਿਆਂ ਦਰਸ ਬੌਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕਨਾਂ ਦਰਸ ਪਿਰੰਮ ਦਾ ਝੱਲ ਨਵਲਾ, ਇਕਨਾਂ ਰੰਗ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੱਬ ਦਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੫੦।

ਦਰਸ਼ਨ ਝੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾਹਲਾ, ਹਾਲ ਮਸਤ ਦੀਦਾਰ ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਤਿਆਂ ਰੰਗੁ ਦੀਦਾਰੁ ਝਲਕਾਰੁ ਮਾਰੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਝੱਲ ਦੂਣਾ ਝਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝੱਲੀ ਜਾਇ ਨ ਝਾਲ ਰੰਗ ਰੱਤਿਆਂ ਦੀ, ਹਾਲ ਝੱਲੜਾ ਝਾਕ ਝਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝਾਕਣਿ ਝੱਲੜੀ ਝਾਕਣੀ ਦਰਸੁ ਝੱਲੇ, ਅਲਵਲੱਲੜਾ ਹਾਲੁ ਕਮਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੫੧।

ਦੋਇ ਦੋਇ ਲੋਚਨ ਪੇਖਨ ਦੀ ਤਾਂਘ ਲੋਚਨ-ਤਾਰੀਆਂ ਨੂੰ

ਕਮਲੇ ਰਮਲੜੇ ਹੋ ਗਏ ਫੁਲ ਕਮਲੀ, ਐਸਾ ਰਮਲ ਫੁਰਿਆ ਰਮਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਰ੍ਰਮਲੀਆਂ ਨੂੰ ਇਲਮੁਲਰਮਲ ਡਾਢਾ, ਤਰਜ਼ੁਲ ਅਮਲ ਡਾਢਾ ਅਮਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮਲਾਂ ਬਾਝ ਗੂੜ੍ਹੇ ਅਮਲ ਚਾੜ੍ਹ ਦੇਣੇ, ਰਮਲ ਰਮਲਾਂ ਨਿਰ-ਅਮਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਨਾਂ ਫੋਰਿਆਂ ਹੀ ਅਮਲੁ ਰਮਲੁ ਫੁਰਨਾ, ਫੋਰਾ ਅਜਬ ਮੰਤ੍ਰ ਅਫੋਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੫੨।

ਫੋਰੇ ਵਿਚ ਅਫੋਰ ਦਲ ਫੋਰ ਦੇਣਾ, ਫੋਰੇ ਬਾਝ ਫੁਰਨਾ ਮੰਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਨਾ ਛੇੜਿਆਂ ਸ਼ਬਦ ਝਰਨਾਟ ਛਿੜਨੀ, ਐਸਾ ਦਰਸ ਪਾਰਸ ਅਪਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੀਨੇ ਥਰਕਦੇ, ਫਰਕਦੇ ਅੰਗ ਸਾਰੇ, ਫਰਕੇ ਬਦਨ ਸਰਬੰਗ ਫਰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੈਣ ਲੋਚਦੇ ਨੈਨ ਮਿਲਾਵੜੇ ਨੂੰ, ਬੱਝੇ ਰੰਗੁ ਦੂਇ ਦੂਇ ਲੋਚਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੫੩।

ਇਕੋ ਨਜ਼ਰ ਭਰਿ ਜੇ ਸਾਡੀ ਵੱਲ ਤੱਕਣ, ਦੇਈਏ ਵਾਰਨਾ ਲੱਖ ਨਜ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਜ਼ਰ ਅਰਪੀਏ ਲੱਖ ਨਜ਼ਰਾਨਿਆਂ ਦੀ, ਹਾਜ਼ਰ ਮਾਲ ਤਨ ਮਨ ਪ੍ਰਾਨਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚਿ ਕਿਵੇਂ ਨਜ਼ਰ ਆਇ ਠਹਿਕੇ, ਛੁਟੇ ਧਿਆਨ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੋਚਿ ਲੋਚਿ ਮਨਿ ਹੀ ਮਨਿ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ, ਮਿਲੇ ਦਾਨ ਸਰਧਾ ਪੂਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੫੪।

ਪਾਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਪਰਸਨੀ ਪਾਰਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਨਾਂ ਲਲਤ ਲੋਚਨੀਆਂ ਦੀ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਿਮੀ ਸੰਕੋਚ;

ਖਾਧੀ ਖਿੱਚ, ਪੱਟੀ ਅੱਖ-ਪਟੂਆਂ ਨੇ, ਪੇਖਣੁ ਪੇਖਿਆ ਪਿਆਰ ਪਿਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹੀ ਤਾਬ ਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਹਿਤਾਬੀਆਂ ਦੀ, ਝੱਲੇ ਝੱਲਣਾ ਕੌਣੁ ਝਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡਿੱਗੇ ਹੇਠ ਝੰਮਣ ਨੈਣ ਫੁੰਮਣਾਂ ਦੇ, ਹੋਇਆ ਨੀਂਵੜਾ ਰੁਖ਼ ਨੈਨਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਕਚੇ ਹੱਥ ਲਾਇਆਂ ਜਿਵੇਂ ਲਾਜਵੰਤੀ, ਹੋਇਆ ਸੁਕਚਣਾ ਨੈਣ ਸੁਕਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੫੫।

ਸੁਕਚੇ ਨੈਣ ਸੁਕਚੇ ਸਰੀਰ ਕ੍ਰਾਂਤ ਸਾਰੀ, ਪੇਖਣ ਪਰਸੁ ਪਾਰਸੁ ਸੁਪਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਕਚੀ ਜਿੰਦੜੀ ਸੁਰਤਿ ਸੁਕਚਿੰਦ ਸੁਕਚੀ, ਸੁਕਚਿਆ ਜੀਅੜਾ ਸੁਖ ਜੀਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਲਾਡ ਨਾਜ਼ੀਏ ਪਿਆਰ ਸੰਕੋਚ ਦੀ ਸੁੰਦਰੀਲੀ ਖਿਵਣ

ਪਾਰਸ ਪਿਆਰ ਸਪਰਸ ਦਿੱਬ ਦੀਦਿਆਂ ਦੀ, ਛਿੜਿਆ ਪਿਆਰ ਝਰਨਾਟ ਅਦਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਦਬ ਪਿਆਰ ਸੰਕੋਚ ਤੇ ਲਾਡ ਪਿਆਰੇ, ਨਾਜ਼ ਲਾਡਲਾ ਨਾਜ਼ਨੀਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੫੬।

ਨਾਜ਼ਨੀਨ ਪਾਵਨ ਲਾਡ ਪਾਵਨਾ ਦੇ, ਪਾਵਨ ਲਾਡ ਸੰਕੋਚ ਲਾਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੌਹੇਂ ਝਾਕਣਾ ਵੱਡਿਆਂ ਵੀਰਨਾਂ ਦੇ, ਨਿਰ ਸੰਕੋਚ ਚਾਲਾ ਬੇਅਦਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੀਵੀਂ ਗ੍ਰੀਵਹੋਈ ਪਿਆਰ ਖੀਵਿਆਂ ਦੀ, ਪਾਵਨ ਪਿਆਰ ਪਿਆਲਾ ਦਿੱਬ ਦੀਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਡ ਨਾਜ਼ੀਏ ਪਿਆਰ ਮਖ਼ਮੂਰ ਹੋਏ, ਪੀ ਕੇ ਪਿਆਲੜਾ ਪਿਆਰ ਨਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੫੭।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪਿਆਰ ਲੋਰੀ ਦੀ ਲਿਵ-ਰਸ ਖੀਵਣੀ ਮਗਨਤਾ ਵਾਲੀ ਮੈਸਮ੍ਰਿਕ ਸਪਰਸ

ਰਹੀ ਤਾਬ ਨ ਦੂਜੜੇ ਪਿਆਲੜੇ ਦੀ, ਇੱਕੋ ਬਸ ਪਿਆਲਾ ਮਹਿਤਾਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਾਬ ਝੱਲਣੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਹਿਤਾਬੀਆਂ ਦੀ, ਹੈ ਹਿਆਉਂ ਗੰਭੀਰ ਜਿਗਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੈ ਕੇ ਮਗਨ ਹੋਏ ਇੱਕੋ ਪਿਆਰ-ਲੋਰੀ, ਲੋਰ ਪਿਆਰੜਾ ਲਾਭ ਮਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੰਕਾਂ ਮਿਲ ਗਈ ਗ਼ੈਬ ਤੋਂ ਨਿੱਧ ਕੋਈ, ਪਾ ਕੇ ਪਾਕ ਝਾਕਾ ਪਾਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੫੮।

ਜੋੜੀ ਬਾਂਕਰੀ ਰੰਕਿਆਂ ਬੰਕਿਆਂ ਦੀ, ਬੰਕ ਰਾਉ ਪਦ ਰੰਕ ਬੰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਵੱਡੜੀ ਰੌਣਿਆਂ ਭੌਣਿਆਂ ਨੂੰ, ਰੌਣੁ ਭੌਣੁ ਮਿਟਿਆ ਜਤ ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਿਟੀ ਭਰਮਣਾ ਹੋਰਥੇ ਭਰਮਣੇ ਦੀ, ਏਥੋਂ ਪੂਰਨਾ ਘਰੁ ਨਿਰਪੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਣੇ ਪੂਰੜੇ ਘਰ ਸਰਧਵੰਤਿਆਂ ਦੇ, ਸਭ ਵਿਸੂਰੜਾ ਦੂਰ ਸਰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੫੯।

ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪੁੰਜ ਗੁਰਸਰੂਪ, ਤਿਸ ਪੁੰਜ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰ ਅਧਿਕਾਰ

ਊਣੇ ਭਾਂਡੜੇ ਭਰਨਿ ਲਬਰੇਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਮਿਲਿਆ ਪੁੰਜ ਪੂਰੇ ਭਾਂਡਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੂਰ ਭਰਪੂਰੀਏ ਸਿਖ ਭਾਂਡੇ, ਪੂਰੋ ਪੂਰ ਇਕ ਦੂੰ ਇਕ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੰਚਾ ਪੰਚ ਮਿਲ ਕੇ ਗੁਰ ਸਰੂਪੁ ਹੋਣਾ, ਵੱਖੋ ਵਖਿ ਚੋਲਾ ਗੁਰਸਿਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਿਲਣ ਭਾਂਡੜੇ ਪੰਚ ਪਰਵਾਣ ਪੂਰੇ, ਗੁਰ ਸਰੂਪੁ ਓਹ ਪੁੰਜੁ ਪਿਆਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੬੦।

ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੜੇ ਹੋਵਣੇ ਵਿਆਹ ਸੱਚੇ, ਲਾੜਾ ਵਿਆਹੁਣਾ ਮੁਕਟ ਲਾੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੁੜੀ ਜੰਞ ਜਨ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਜਾਂਞੀਆਂ ਦੀ, ਸੋਹੇ ਵਿਚਿ ਜਾਨੀ ਜਾਨੀੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਨੀ ਮੋਹਣੇ ਜਨ ਘਟੀਂ ਸੋਹਣੇ ਨੂੰ, ਦੇਖੇ ਨਵਲ ਜੋੜਾ ਦੁਲਹਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੇਖਿ ਵੇਖਿ ਜਨ ਘਟੀਂ ਜਗਜੀਵਨੇ ਨੂੰ, ਵਡ ਨਿਹਾਲ ਜੀਊੜਾ ਵਰ ਲਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੬੯।

ਜਾਨੀ ਜਨਾਂ ਦੇ ਘਰਿ ਵਰੁ ਸੁਹਾਗੁ ਲੱਧਾ, ਖਿੜਿਆ ਬਾਗ਼ ਜਨ ਘਟਿ ਚਰਾਗ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੱਟਿ ਲੱਟਿ ਜਨ ਘਟੀਂ ਚਰਾਗ ਜੱਗੇ, ਜਗਮਗ ਜੋਤਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਜਲਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇੱਕੋ ਜੋਤਿ ਚਰਾਗ਼ ਸੁਹਾਗ ਇੱਕੋ, ਜਗੇ ਬਾਗ਼ ਸੁਹਾਗਵੰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਉਂ ਨਿਉਂ ਲਾੜੀਆਂ ਨੈਣ ਚੁਰਾਇ ਦੇਖਣਿ, ਲਾੜਾ ਜਲਵ ਚਰਾਗ਼ ਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੭੦।

ਗੁਰਮੁਖ ਕੀਰਤਨ ਰਤੜੇ ਜਾਨੀਜਨਾਂ ਦੇ "ਮਥੈ ਹੀ ਪਰਗਟੁ ਥਿਆ" ਘਟ ਜੋਤਿ ਜਗੀ ਜਲਵੇ ਤੋਂ ਜਾਨੀਅੜੇ ਦਾ ਪਰਗਟ ਪਹਾਰੇ ਜਲਵੇ ਮਾਰਨਾ

ਘੱਟ ਹੱਟ ਮੰਦਰ ਲਾੜੇ ਨਾਲ ਸੋਹਨਿ, ਜਾਮਾ ਜਲਵ ਮੰਦਰੁ ਹਰ ਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਰੇ ਜਲਵ ਜਨ ਲਾੜੇ ਹੀ ਰੂਪ ਦਿਸਨਿ, ਇੱਕੋ ਜੋਤਿ ਜਲਵਾ ਸਮ ਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਗੇ ਜੋਤਿ ਜਨ ਘਟੀਂ ਨਿਜ ਘੱਟ ਸੁੰਞੇ, ਵੱਡਾ ਚਾਉ ਘਟਿ ਜੋਤਿ ਜਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੱਡੂ ਫੁੱਟਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚਿ ਲਾੜੀਆਂ ਦੇ, ਲਾੜਾ ਵਸੇ ਹਮ ਘਰਿ ਹਰਿ ਵਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੭੧।

ਨਵੇਂ ਜਨਮ ਦੇ ਜਾਗ ਜੇ ਅੱਜ ਲੱਗਣਿ, ਬੇੜਾ ਪਾਰ ਨਵ ਜਨਮ ਜਨਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਮਿਹਰ ਕਰਿ ਚਾੜ੍ਹ ਜਹਾਜ਼ ਸਾਨੂੰ, ਅਜ ਵੱਤ ਜਹਾਜ਼ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਿਲਾਂ ਵਿਚਿ ਹੀ ਜੋਦੜੀ ਕਰਨਿ ਦੋਈ, ਵਹੇ ਨੀਰ ਵੈਰਾਗ ਨੈਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੰਗਤਿ ਸਨਮੁਖੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਹੀਆ ਪਵੇ ਨ ਸ਼ਰਮਸਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੭੨।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦ ਪਿਆਸੇ ਪਪੀਹੜਿਆਂ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਆਸ ਦੇ ਮਨੋਰਾਜ ਵਾਲੇ ਕਾਹਲੇ ਪੂੰਤ੍ਰ ਅਕਹਿ ਉਮਾਹੇ ਨੂੰ ਮਹਿਰਮ ਰਾਜ਼ ਨੇ ਤੁਰਤ ਬੁਸ਼ਾਰਤੀ ਰਮਜ਼ ਲੋਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨਾ

ਨਹੀਂ ਭੋਗ ਪਇਆ ਵਾਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ, ਕਹੀਏ ਹਾਲ ਕਿਵ ਅੰਤਰਿਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁੰਦੇ ਕੀਰਤਨ ਕੁਸਕ ਨ ਸਕੇ ਕੋਈ, ਵੱਡਾ ਅਦਬੁ ਅਦਬ-ਕੁੱਠੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਵੇ ਭੋਗ ਖੜੇ ਹੋ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀਏ, ਸਰੇ ਕਾਜ ਮਨੋਰਾਜੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਨੋ ਰਾਜ ਏਹ ਭੀ ਦਿਸਨ ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ, ਮਿਲੇ ਵੇਹਲੁ ਨ ਵੇਲ ਬਿਨਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੭੩।

ਵਾਰ ਭੋਗ ਪਸਚਾਤ ਅਰੰਭ ਹੋਣਾ, ਤਾਬੜਤੋੜ ਅਖੰਡ ਪਾਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੈਣਾ ਭੰਗੁ ਨ ਰੰਗ ਸਤਿਸੰਗ ਅੰਦਰਿ, ਵੇਦਨ ਕੌਣੁ ਸੁਣੇ ਵੇਦਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਿਆਕੁਲ ਹਾਲ ਹੋਏ ਕਾਹਲੇ ਪ੍ਰੀਤ ਪੰਛੀ, ਤਿਉਰ ਬਦਲਿਆ ਸਜਲ ਚਿਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਈਆਂ ਤਿਉਲੀਆਂ ਕਮਲ ਕਮਲੌਣ ਲੱਗੇ, ਦੇਖ ਦੂੱਵਿਆ ਮਨ ਮਹਿਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੭੪।

ਮਿਲੀ ਤੁਰਤ ਬੁਸ਼ਾਰਤੀ ਰਮਜ਼ ਗੁੜ੍ਹਤੀ, ਰੰਗੁ ਪਲਟਿਆ ਫੇਰ ਬਸ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਈ ਮਿੱਠੜੀ ਪਿਆਰ ਪੁਚਕਾਰ ਲੋਰੀ, ਧੀਮਾ ਲੋਕ ਰੁਮਕਾ ਧੀਰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਹਲੀ ਤਾਂਘ ਜੇ ਕਾਹਲੀਆਂ ਯਾਰੀਆਂ ਦੀ, ਧਰੋ ਧੀਰ ਗੰਭੀਰ ਵੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਣੇ ਪਾਠ ਸਾਰਾ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਕੇ, ਬਿਘਨ ਪਵੇ ਨਾ ਬਿੰਦ ਨਿੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੭੫।

ਗੁਰੂ ਤਾਰਸੀ, ਲਾਵਸੀ ਪਾਰ ਬੇੜਾ, ਧਰੋ ਧਿਆਨ ਗੁਰੂ ਉਦਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਖੋ ਸਾਹਮਣੇ ਗੁਰੂ ਸਾਖਿਆਤ ਬੈਠੇ, ਪਰਗਟ ਰੂਪ ਦਸ ਗੁਰੂ ਜਾਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੀਮੀ ਬੇਮਲੂਮੀ ਪਈ ਭਿਣਕ ਕੰਨੀਂ, ਵਧਿਆ ਹਿਰਦਿ ਹੁਲਾਸੁ ਹੁਲਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਿਆਨ ਗੱਡਿਆ ਧਰ ਰਿਦੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਨਿਸਚਾ, ਜਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੭੬।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਰਖਾ

ਸਨਮੁਖ ਸਜ ਗਏ ਚੌਂਕੜੇ ਮਾਰਿ ਦੋਈ, ਕਰ ਕੇ ਤਿਆਰੜਾ ਪਾਠ ਸ੍ਰੋਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਏ ਪਾਠ ਅਰੰਭ ਤੇ ਦੇਗ ਵਰਤੀ, ਛਕਿਆ ਛਾਂਦੜਾ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉੱਜਲ ਬੁੱਧਿ ਹੋਈ, ਹਿਰਦਾ ਸੁੱਧਿ ਹੋਇਆ, ਦੋਹਾਂ ਦੋਧਿਆਂ ਦੁੱਧਿ ਧੁਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਰਸਨ ਲੱਗਿਆ ਛਹਿਬਰਾਂ ਧਾਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਬਾਣੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੭੭।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰੀਏ ਪੰਜੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਿੰਨੜਾ ਹਿਰਦੁ ਪੰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲੱਦਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਅਲਾਪ ਲਹਿਰਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਅਜਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਦਾ ਨਾਲਿ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇ, ਨਾਲੇ ਪਾਠੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਹਿਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਭਿ-ਰਸ ਗੁੱਧੜੇ ਪਾਠ ਉਚਰਨਿ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਝਰਨੀਆਂ ਝਰਨੁ ਰਸਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੭੮।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਅਣੀਆਲੜੇ ਤੀਰ ਛੱਡਨਿ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਿੱਲੜਾ ਨਾਭਿ ਧਨਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿੰਨ੍ਹਿ ਬਿੰਨ੍ਹਿ ਨਿਸ਼ਾਨੜੇ ਬਾਣੁ ਮਾਰਣਿ, ਵਿੱਧਾ ਫੁੱਲ ਹਿਰਦਾ ਗੁਲਜ਼ਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਣ ਬਾਣੀਆਂ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚਾਂਦ-ਮਾਰੀ, ਹਿਰਦਾ ਚੰਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਿਆਸੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦ ਪਿਆਸੜੇ ਦੋ ਪਪੀਹੇ, ਵਰਸੈ ਮੀਂਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੁਹਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੭੯।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਘਟ ਕੁੰਭ

ਚੋਏ ਧਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸੁ ਪੁਹਾਰਿਆਂ ਦੀ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮੁਖੁ ਘਟ ਕੁੰਭ ਨੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੀਰ ਕੁੰਭ ਘਟਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਰਵੇਸ਼ ਹੋਣਾ, ਨਿਯਮ ਕੁਦਰਤੀ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਕਤਿ ਆਕਰਖਣੀ ਅਮਰ ਜਲ ਪੌਣ ਉਤੇ, ਸਾਇੰਸ ਅਸੂਲ ਇਹ ਮੈਸਮ੍ਰਿਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤਨਾਮ ਦੀ ਮੈਸਮ੍ਰਿਕ ਸ਼ਕਤਿ ਡਾਢੀ, ਬਲ ਆਕਰਖਣ ਡਾਢਾ ਜਲ ਪਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮੦।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨੀਰ ਆਕਰਖਣੀ ਯੋਗ ਭਾਂਡਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟਾ ਸੁੱਧ ਆਤਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੁੱਧ ਧੋਤੜੇ ਦੋ ਆਤਮ ਸੁੱਧ ਭਾਂਡੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਜੋੜਾ ਜਲ ਕੁੰਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਲੁ ਜੀਵ ਆਤਮੀ ਸੁਧਿ ਘਟਿ ਕੁੰਭੁ ਊਤਮੁ, ਸੁਧ ਪਰਵੇਸ਼ ਜਲ ਮੰਤ੍ਰ ਅਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਣੀ ਮੰਤ੍ਰਾਇਆ ਨੀਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ, ਪਾਵਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਕੁੰਭ ਸੁਭਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮੧।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਜਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਘਟ ਕੁੰਭੁ ਸਾਂਝਾ, ਸੁਧਾ ਸ਼ਕਤਿ ਵਰ ਸੁਤੇ ਸਿਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਧਾ ਸ਼ਕਤਿ ਵਸਾਵਣੀ ਸ਼ੁੱਧ ਵਸਤੀਂ, ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸੁਪਰਨੇਚਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਪਰਨੇਚਰੁਲ ਲਾ ਪਰਮਾਰਥਾਂ ਦੇ, ਵਡ ਪਰਮਾਰਥੀ ਘਰੁ ਗੁਰਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਕਲ ਅਗੋਚਰੇ ਗੁਰਮਤਿ ਅਸੂਲ ਡੂੰਘੇ, ਏਥੇ ਕੰਮ ਨਾ ਸਾਇੰਸ-ਦਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮੨।

ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਇੰਸ ਵਾਲੀ ਆਤਮ ਮੌਜ ਨਿਆਰੀ, ਨਿਆਰਾ ਖੇਲੁ ਗੁਰਮੱਤਿ ਚਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਆਤਮ ਪਾਹ

ਚਲਤ ਵਰਤਣੇ ਅਦਭੁਤੀ ਨਿਤ ਨਿਆਰੇ, ਸਹਿਜ ਸੀਨੁ ਪਿਰੰਮ ਚੋਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹਿਆ ਪਾਹੁ ਪਟੋਲੜੇ ਪਾਕ ਹੋਏ, ਚੜ੍ਹਨਾ ਰੰਗੁ ਬਾਕੀ ਮਜੀਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੁਬਲੇ ਪਤਲੇ ਪੂਤਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਰੇ, ਸਗੀਰ ਛਾਂਟਵਾਂ ਛਾਂਟ ਛਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮੩।

ਹੋਰ ਛਾਂਟ ਦਿੱਤਾ ਪ੍ਰੇਮ ਛਾਂਦਿਆਂ ਨੇ, ਨਾਜ਼ੁਕ ਚੋਲੜਾ ਸਿਦਕ ਸਿਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਸਿਰੜ ਸਿਦਕ ਇਸ਼ਕ ਸਾਦਕੀ ਦੇ, ਸਾਦਿਕ ਨਿਸਚੜਾ ਸੱਚ ਦ੍ਰਿੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਨਿਸ਼ੱਸਤ ਅਡੋਲ ਬੈਠੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਤੱਪੁ ਸੱਚਾ ਗੁਰਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੌਦਾਂ ਪਹਿਰ ਬੀਤੇ ਤਪ-ਨਿਸ਼ੱਸਤ ਜੋਗੀ, ਜੰਮ੍ਹਕੇ ਸ੍ਰੀਰ ਨਾ ਤਪੀਸ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮੪।

ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਤਪੀਸ਼ਰੀ ਬਾਲਕਾਂ ਨੇ, ਮਲਿਆ ਮਾਨੁ ਮੁਨੀ ਮੁਨਵਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੁਆਦਸ ਚਾਰ ਦਸੀਂ ਉਮਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ, ਕੀਤਾ ਪਹਿਰ ਤਪ ਚਤਰ-ਦਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹੀ ਸੁਰਤਿ ਅਡੋਲ, ਨ ਬਿਰਤਿ ਹਿੱਲੀ, ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਯ ਸੂਰਤਿ ਮੂਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੂਰਤਿ ਸੁਰਤਿਆਂ ਦੀ, ਮੂਰਤਿ ਸੁੰਦਰਿਆਂ ਦੀ, ਫ਼ੋਟੋ ਕਠਣ ਸੰਮਿਲਿਤ ਸੀਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮੫।

ਹਿੱਲੀ ਜੰਘ ਨਾ ਹਿਲਿਆ ਅੰਗੁ ਕੋਈ, ਹਿੱਲੇ ਰੋਮ ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਮਿ ਹੋਮੀ ਗਈ ਕ੍ਰਾਂਤ ਸਾਰੀ, ਹਿੱਲੇ ਬਦਨ ਕਿਉਂ ਹਵਨ ਸਦਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ-ਹਵਨ-ਕੁੰਡੀਂ ਡੇਰੇ ਮੱਲਿ ਬੈਠੇ, ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਿੱਲਣਾ ਦਿੱਲੁ ਅਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੂਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਤਸਵੀਰ ਨ ਖਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਹਿੱਲੇ ਹਥੁ ਤਸਵੀਰ-ਖਿਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮੬।

ਦਿਲ ਹਿੱਲ ਗਏ ਵੇਖਣ-ਹਾਰਿਆਂ ਦੇ, ਸੰਸਾ ਉਪਜਿਆ ਹੌਲ ਦਿਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੈਣਾਂ ਵੀਰ ਵੇਖਣਿ ਥੰਮਿ ਕਾਲਜੇ ਨੂੰ, ਖੀਵਾ ਹਾਲੁ ਵੀਰਾਂ ਬਾਂਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੂਹਿਓਂ ਸ੍ਵੇਤ ਚੇਹਰੇ ਬਦਨ ਖੀਣ ਹੋਏ, ਜਿਵੇਂ ਹਾਲ ਜਲ-ਹੀਨ ਮੀਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੌਦਾਂ ਪਹਿਰ ਲੰਘੇ ਭੁੱਖੇ ਭਾਣਿਆਂ ਨੂੰ, ਭੈਣਾਂ ਭਰਮ ਹੈ ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮੭।

ਅੰਨੁ ਜਲੁ ਨਹੀਂ ਅੰਗੀਕਾਰੁ ਕੀਤਾ, ਕੌਲੁ ਸੂਹਕ ਗਇਆ ਸੂਹਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੈਣਾਂ ਭੋਲੀਆਂ ਨੂੰ ਚੱਜ ਲੱਲ ਨਾਹੀਂ, ਸੂਹਾ ਰੰਗੁ ਬਿਕਾਰ ਸੁਪਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿੱਥੇ ਰੰਗ ਮਜੀਠ ਨੇ ਚੜ੍ਹਨਿ ਔਣਾ, ਉੱਡੇ ਰੰਗੁ ਕੂੜਾ ਕਸੁੰਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਹਣੇ ਰੰਗ ਸੁਫ਼ੈਦ ਚੰਬੇਲੀਆਂ ਦੇ, ਛਲੀਆ ਰੰਗੁ ਕੇਸੂ ਫਿਕੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮੮।

ਭਰਾਂਤੀ ਭਰਮ ਦਮਨ ਦੁਸ਼ਾਂਦ

ਚੜ੍ਹਨ ਰੰਗ ਪੱਕੇ ਚਿੱਟੇ ਚੋਲਿਆਂ ਤੇ, ਫਿੱਕਾ ਰੰਗੁ ਨਿਰਪਾਹ ਚੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਨਲੇ ਮੈਲੜੇ ਚੀਰ ਨ ਰੰਗ ਫੜਦੇ, ਦੇਈਏ ਪਾਹੁ ਜੇ ਕੋਟ ਪਾਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੂਹਾ ਰੰਗੁ ਮਾਇਆ ਮੈਲ ਚੰਚਲਾਣੀ, ਫਕੜ ਫੈਲੁ ਸੰਸਾਰ ਛਬੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੈਲੇ ਮੂਲ ਨਾ ਰਪਸਨਿ ਚੀਰ ਚੋਲੇ, ਪ੍ਰੇਮੁ ਪਾਹੁ ਗਿਦਿ ਮੈਲ ਧੋਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੮੯।

ਅੰਦਰੁ ਧੋਤਿਆਂ ਧੋਤੜਾ ਸ੍ਰੀਰ ਚੋਲਾ, ਐਸਾ ਪਾਹੁ ਪਰਭਾਵ ਪ੍ਰੇਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਹੁ ਪਾਹੇ ਸ਼ਿਆਮ ਸ੍ਵੇਤ ਸੋਹਣੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਹੀਨੁ ਬਦਰੂਪ ਸ੍ਵੇਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰੇ ਪਾਹ ਪੁਨੀਤ ਭੈ ਭਾਵਨੀ ਦੇ, ਸੋਹੇ ਸੁਧੁ ਚੋਲਾ ਤਨ ਖੀਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਖੁੰਭਿ ਖੁੰਭੇ, ਸ੍ਵੇਤ ਚੀਰ ਸੋਹਣੇ, ਸੂਹਾ ਚੀਰੁ ਮੈਲਾ, ਚਿੱਟ ਚਮੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੯੦।

ਜੀਅਹੁ ਮੈਲੜੇ ਬਾਹਰੋਂ ਨਿਰਮਲੇ ਜੋ, ਕਾਲਾ ਚਿਤ ਚਿਟ-ਚਮੜ ਚਿਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੈਹਾਂ ਚਿਲਕਣਾ ਚਮਕਣਾ ਬਾਹਰੋਂ ਭੀ, ਭਰਿਆ ਅੰਦਰੋਂ ਕਾਲ-ਮਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੁੰਮਾ ਸੋਹਣਾ ਪੀਅਲਾ ਪੀਤ ਰੰਗਾ, ਅੰਦਰੁ ਵੇਹੁਲਾ ਕੌੜ ਤੁੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਕਲ ਚਿਟਵੀ ਪੱਦ ਬਹੇੜਿਆਂ ਦੀ, ਅੰਦਰੁ ਲਦਿਆ ਲਿੱਦ ਭੰਗ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੯੧।

ਜੀਅਹੁ ਨਿਰਮਲੇ ਨਿਰਮਲੇ ਬਾਹਰੋਂ ਭੀ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਖੁੰਬ ਭੈ ਭਾਉ ਖੁੰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਿੜੀਆਂ ਨਿਖਰੀਆਂ ਉੱਗੀਆਂ ਦੋਇ ਖੁੰਬਾਂ, ਦੂਧਾ ਰੰਗੁ ਸਰਬੰਗ ਦੁਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੋਧੀ ਭਾਹ ਖੁੰਬਾਂ ਦੁਧਿ ਧੋਤੀਆਂ ਦੀ, ਆਬ-ਦੋਧੀਆਂ ਰੱਤੁ ਦੂਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੱਤੀ ਰੱਤ ਨਾ ਦੁੱਧੁ ਹੀ ਦੁਧੁ ਹੋਇਆ, ਰਤੁ ਨਾੜੀਆਂ ਰਕਤਿ ਬੂੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੯੨।

ਰਤੁ ਪਲਟ ਕੇ ਸਾਰਾ ਹੀ ਦੁੱਧ ਬਣਿਆ, ਰਗੋ ਰੇਸ਼ੜਾ ਦੁੱਧ ਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੰਗ ਰੂਪ ਵਟਾਂਦੜੇ ਰੱਤਿ ਕੀਤੇ, ਦੇਖੋ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਰੂਪੁ ਵਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਾਇਆਂ ਪਲਟ ਜਾਣੀ, ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਹੋਣਾ, ਮਿਟਣਾ ਗਵਨ ਗੁਰਘਰਿ ਜਨੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੇਲਾ ਆਣਿ ਢੁੱਕਾ ਨੇੜੇ ਸਚੁ ਸੋਈ, ਨਾ ਸੰਦੇਹੁ ਦਿੱਸੇ ਰੰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੯੩।

ਦਰਸ਼ਨ-ਭੁੱਖਿਆਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਤ ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸ਼ਾਦੇ

ਮਾਈਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੰਦੇਹੁ ਉਲਟਾ, ਉਲਟਾ ਤੌਖਲਾ ਸਾਹ ਸੁਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੁੱਖ ਤਿਖ ਕਰਿ ਸੂਹਕੀਆਂ ਜਿੰਦ ਰੂਹਾਂ, ਵੇਲਾ ਆ ਗਿਆ ਭੌਰ ਉਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿਰੀ ਦਰਸੁ ਉਡੀਣਿਆਂ ਭੌਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਇਸ਼ਕ ਸ਼ੌਕੁ ਪੀਆ ਆਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੀਆ ਆਗਮ ਉਡੀਨੜੇ ਭੌਰ ਦੋਈ, ਭੈਣਾਂ ਭਰਮ ਭੌਰਾਂ ਉਡਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੯੪।

ਭੁੱਖ ਤਿੱਖ ਕਰਿ ਭੌਰਾਂ ਨੇ ਉੱਡਣਾ ਕੀ, ਲੈਣਾ ਚੋਗੁ ਮੋਤੀ ਹੀਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਨਲ ਪੰਛੀਆਂ ਨੇ ਅੱਜ ਹੰਸੁ ਬਣਨਾ, ਚੋਗਾ ਛੱਡਿਣਾ ਕਬੂਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੋਗੁ ਛੱਡਿ ਦੇਣਾ ਚੋਲਾ ਛੱਡਣਾ ਨਾ, ਪੱਲਾ ਅੱਡਣਾ ਨਾ ਭੁੱਖੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੁਖ ਭੁੱਖੜਾਂ ਵਾਲੜੀ ਦੂਰ ਹੋਈ, ਸੰਸਾ ਰੰਚ ਨ ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੯੫।

ਦਰਸ਼ਨ ਪਿਆਸਿਆਂ ਦੀ ਤਿਖਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ ਦਰਸ਼ਨ ਪਿਆਲੇ

ਚੋਲੇ ਛੁੱਟਣੇ ਦਾ ਰੰਚ ਫ਼ਿਕਰ ਨਾਹੀਂ, ਛੁੱਟ ਜਾਏ ਤਾਂ ਹੁਕਮੁ ਭਾਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਣੇ ਅੰਦਰੇ ਛੁੱਟਣਾ ਚੋਲਿਆਂ ਨੇ, ਬਿਰਥਾ ਫ਼ਿਕਰ ਫ਼ਿਕਰ-ਸਿਆਣਫੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਹਿਸ ਸਿਆਣਪਾਂ ਨ ਕਿਤੇ ਕੰਮੁ ਆਵਨਿ, ਆਵੈ ਸੱਦੁ ਜਾਂ ਲੱਦਿ ਚਲਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੁੱਖ ਤਿਖ ਇੱਕੋ ਇਕ ਲਿੱਲ ਲੱਗੀ, ਇਕੁ ਅਹਾਰੁ ਸੱਚ ਭੁੱਖ ਤ੍ਰਿਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੯੬।

ਹੋਰ ਭੁੱਖ ਨ ਦੂਜੜੀ ਭੁੱਖਿਆਂ ਨੂੰ, ਦਰਸ਼ਨ ਟੁੱਕ ਟੁਕ ਦਰਸ ਭੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੂਜੀ ਪਿਆਸ ਨ ਦਰਸ ਪਿਆਸਿਆਂ ਨੂੰ, ਜਲੁ ਦੀਦਾਰੁ ਦੀਦਾਰ ਤ੍ਰਿਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਠ ਭੋਗ ਦਾ ਆ ਗਇਆ ਵਖਤ ਨੇੜੇ, ਜੁੜਿਆ ਸੰਗ ਬਹੁ ਹੁੰਮ ਹੁੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੰਗ ਦੇਖ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੰਗਿ ਰਹੀਆਂ, ਗੁਰੂ ਘੋਲਿਆਂ ਘੁੰਮ ਘੁਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੯੭।

ਗੁਰੂ ਘੋਲਿਆਂ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਲੱਧੋਵਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਦ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ

ਸਾਰਾ ਪਾਠੁ ਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਹੋਰੁ ਸੁਣਿਆ, ਬੈਠਣੁ ਬੈਠਿ ਇਕੋ ਆਸਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਤੁੱਠਸੀ ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਕੇ, ਸਾਹਸ ਵੱਡੜਾ ਸੁੱਖੀ ਲਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਖੀ ਲੱਧਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਦਿ ਪਾਈਂ, ਬਚਨੁ ਭਇਆ ਆਸ਼ੀਰਬਾਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੜਕਸਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਰੈਣਿ ਚਾਰ ਘੜੀਆਂ, ਭੋਗੁ ਪਇਆ ਅਖੰਡ ਪਾਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੯੮।

ਤਾਬੜ ਤੋੜਿ ਮੰਗਲਚਾਰੁ ਆਰਤੇ ਦਾ, ਛਿੜਿਆ ਕੀਰਤਨੁ ਅਨਦ ਬਿਨਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੱਗਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਵਾਰ ਅਰੰਭ ਹੋਈ, ਵੱਡ ਚੁਲੰਭਲਾ ਅਚੰਭੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ-ਰਸੀਅੜੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ਸੁਰ ਬਿਸਮਾਦ ਰਸਨਾਦ ਰਮਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹਦੀਆਂ ਬਿਰਤੀਆਂ ਪਾਠ ਅਖੰਡ ਕਰ ਕੇ, ਰਸੁ ਅਖੰਡ ਪਰਚੰਡ ਖੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।੩੯੯।

ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਜਲਵਖੰਡੀਆਂ ਦਾ ਰਸ ਝਲਕਰਨੀਆਂ ਕੀਰਤਨ ਚੁਲੰਭਲਾ

ਖੇਡੇ ਜਲਵ-ਖੰਡੀਂ ਸੁਰਤਿ ਸੁਰਤਿਆਂ ਦੀ, ਰਸ ਝਲਕਰਨੀਆਂ ਸ੍ਰੋਦੁ ਸ੍ਰੋਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੋਦ ਨਾਦ ਬਿਸਮਾਦੀਏ ਸ਼ਬਦ ਗਾਵਨਿ, ਬਿਸਮ ਸ੍ਰੋਦ ਅਹਿਲਾਦ ਸ੍ਰੋਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉੱਤਮ ਸ੍ਰੋਤੜੇ ਦੁਇ ਸੁਧ ਹਿਰਦ ਸਰਧੇ, ਭੀਨਾ ਬਿਸਮ ਰਸ ਹਿਰਦੁ ਸਰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਤਰਿ ਸਰਧਿਆਂ ਦੇ ਰਸ ਮਿਠਾਸ ਭਰਿਆ, ਭੀ ਸਰੂਪ ਸੋਹਣਾ ਰਸ ਮਿਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੦੦।

ਸਭੇ ਥੋਕ ਸੁਹਾਵਣੇ ਹੋਣ ਤਿਨ੍ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੌਲ ਖਿੜਨਾ ਅੰਙਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੱਝੇ ਰੰਗ ਸੁਹਾਗ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੇ, ਭਾਗੁ ਜਾਗਣਾ ਵਡ ਭਾਗੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੰਤ ਭਾਗ ਸੁਲੱਖਣੇ ਕੁਆਰ-ਡੋਲੇ, ਵਰੁ ਸੁਹਾਗੁ ਸੁਲੱਖਣਾ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੰਤੁ ਭਾਗ ਸੁਲੱਖਣਾ ਯਾਰ ਢੋਲਾ, ਕੁਆਰਾ ਡੋਲੜਾ ਨਵ ਬਾਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੦੧।

ਭਾਗ ਸੁਲੱਖਣਿਆਂ ਦਾ ਨਵ ਜਨੰਮਣਾ ਸੁਹਾਗ ਸੁਲੱਖਣਾ ਕੁਆਰ ਡੋਲਾ

ਛੰਤ ਸੋਹਿਲੇ ਗੁਰਸਿਖ ਸੰਤ ਗਾਵਨਿ, ਭੀ ਸੁਹਾਗ ਹਰਿਆ ਗਾਵਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਜ ਅਮਰ ਅਨੰਦ ਵਿਵਾਹ ਹੋਣਾ, ਨਵ ਜਨੰਮਣੇ ਗੁਰ ਦੁਲਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਵਾਂ ਪੁਨਰ ਵਿਵਾਹ ਅਨੰਦ ਹੋਣਾ, ਨਾਲੇ ਵਿਆਹਿਆਂ ਸੋਹਾਗਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਤ ਨਵੇਂ ਵਿਵਾਹ ਸੋਹਾਗਣਾਂ ਦੇ, ਜਦ ਕਦ ਵਿਆਹ ਹੋਵੈ ਕੁਆਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੦੨।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਆਤਮ ਅਨੰਦ ਕੁਮਾਰ ਕਸ਼ੋਰਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਆਤਮ ਵਿਵਾਹ

ਸਾਂਝੇ ਵਿਆਹ ਕੁਆਰਿਆਂ ਵਿਆਹਿਆਂ ਦੇ, ਵਿਆਂਹਦੜ ਸਾਂਝੜਾ ਇਕੁ ਸਭਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਂਝਾ ਚਾਉ ਕੁਆਰੀਆਂ ਵਿਆਹੀਆਂ ਨੂੰ, ਧੰਨੁ ਵਿਆਹੁ ਕਸ਼ੋਰ ਕੰਵਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਵਿਆਹ ਨਿਰਾਲੜੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ, ਛਿਨੁ ਛਿਨੁ ਵਿਆਹੁ ਆਤਮ ਅਨੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਨੰਦ-ਆਤਮੀ ਗੁਰ ਸੰਸਕਾਰ ਸਾਹੇ, ਨਿੱਤ ਨਵਾਂ ਦਿਨ ਸੰਸਕਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੦੩।

ਵਾਰ ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਆਤਮ ਬਸੰਤ ਬਹਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜੈ ਜੈਕਾਰ ਧੁਨੀ ਉਤਸ਼ਾਹ

ਆਤਮ ਜਨਮ ਆਨੰਦੀਆ ਦਿਵਸ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਅੱਜ ਸਮਾਂ ਮਹਾਂ ਮੰਗਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਾਈ ਵਾਰ ਬਹਾਰ ਆਨੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਨਵ ਬਸੰਤੁ ਆਤਮ-ਬਹਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਲਹਿਰ ਬਹਾਰੀਆ ਰੰਗੁ ਖਿੜਿਆ, ਨਵ ਬਹਾਰੀਏ ਨਵ ਸ਼ਗੂਫ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਾਰ ਭੋਗ ਪਇਆ, ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੋਈ, ਵੱਡ ਉਤਸ਼ਾਹੜਾ ਜੈਕਾਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੦੪।

ਗੱਜੇ ਖ਼ੂਬ ਜੈਕਾਰੜਾ ਇੱਕ ਸਾਹਾ, ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਗਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੋਗ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੀ ਦੇਗ ਵਰਤੀ, ਲੱਗਾ ਭੋਗੁ ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਪੰਗਤਾਂ ਲਾਇ ਬਾਹਰਿ, ਅੰਦਰਿ ਅੰਤ੍ਰਿੰਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਖੰਡ ਮੰਡਲੋਂ ਦੂਰਿ ਨ ਮੂਲੁ ਹੋਇਆ, ਅਜੇ ਤੀਕ ਜੋੜਾ ਅਮਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੦੫।

ਨਵ ਬਹਾਰ ਅਨੰਦੀਆਂ ਦਾ ਸੋਲਾਂ ਪਹਿਰ ਅਖੰਡ ਸਤਿਸੰਗ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਅਖੰਡ ਵਾਸਾ;

ਸੋਲਾਂ ਪਹਿਰ ਤੋਂ ਭੀ ਉਪਰੰਦ ਹੋ ਗਏ, ਓਸੇ ਡੌਲ ਹਵਾਲੁ ਨਿਰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੰਜ ਅਖੰਡ ਪਾਠੀ ਓਹੀ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ, ਚੁਣਿਆ ਚੋਣ ਮੁਢੋਂ ਅਰੰਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਰੰਗ ਸੰਧੂਰੜੇ ਸਿੰਘ ਪੰਜੇ, ਰੰਗੁ ਅਪਾਰ ਆਤਮ ਬਵਸਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹੀ ਆਤਮ ਬਿਵਸਥ ਗਹਿਗੱਜ ਗੂਹੜੀ, ਮਨ ਮਖ਼ਮੂਰ ਰਸ ਤਾਰ ਲੀਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੦੬।

ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ

ਮੋਹਰੀ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਓਹੀ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ, ਵਾਰ ਕੀਰਤਨੁ ਆਦਿ ਅੰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਦਿ ਅਰੰਭ ਸਤਿਸੰਗ ਤੋਂ ਅੰਤ ਤਾਈਂ, ਲਾਹਾ ਮੂਹਰਲਿਆਂ ਮੋਰਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਇਆ ਪੁੱਜ ਕੇ ਏਹਨਾਂ ਹੀ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ, ਜਾਗਾ ਜਾਗਿ ਆਤਮ ਜਾਗੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਜਾਗ ਸੁਜਾਗ ਸੁਜਾਣ ਪਿਆਰੇ, ਪਾਠ ਅਨੰਦ ਅਖੰਡ ਬਿਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੦੭।

ਜੱਥੇ ਦੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠੀਆਂ ਦੇ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੀ ਪਾਠ ਦੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮ ਲੀਲ੍ਹਾ

ਆਦਿ ਅੰਤ ਮਧਿਆਨ ਅਖੰਡ ਬਿਰਤੀ, ਸਾਰਾ ਪਾਠ ਨਿਰਬਿਘਨ ਲਾਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਹੇ ਪਾਠੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ, ਪਾਠ ਸ੍ਰੋਤ ਰਜੁ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਨਾ ਪਾਠ ਤਾਂ ਪਾਠ ਹੀ ਰੂਪ ਹੋਣਾ, ਪ੍ਰੇਮ ਪੂਰਨਾ ਪਹਿਰ ਪਹਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇੱਕੋ ਝੁੱਟਿ, ਪਹਿਰੁ ਪਹਿਰੁ ਪਾਠ ਕਰਨਾ, ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨ ਪਹਿਰ ਘੜੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੪੦੮।

ਚੱਲਣ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਵਾਹ ਤਾਂ ਨਿਯਮ ਕੀਹਦੇ, ਅਚਰਜ ਰਾਹੁ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਝੁੱਟ ਦੇ ਰੰਗ ਅਟੁੱਟ ਲਹਿਰੇ, ਟੁੱਟੇ ਸਾਹ ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਘੁਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕੋ ਸਾਹੁ ਭਰ ਕੇ ਪਾਠ ਕਰੀ ਜਾਣਾ, ਨਾ ਹਿਸਾਬ ਪੰਨੇ ਪੱਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਈ ਕਈ ਪੰਨੇ ਸਾਹੁ ਤੁੱਟਣਾ ਨਾ, ਕਰਨਾ ਪਾਠ ਪੰਚਮ ਸੁਰ ਗੂੰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੦੯।

ਪੰਚਮ ਸੁਰਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਪਿਛੇ ਸਿੱਟ ਜਾਣਾ, ਰਸੁ ਅਥਾਹੁ ਨਭਿ ਸਾਹ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਤਿ ਲੰਮੜੇ ਸਾਹ ਨਭਿ ਗੈਣੀਆਂ ਦੇ, ਸਾਹੁ ਅਥਾਹੁ ਰਸੁ ਨਾਭਿ ਖਿੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੈਣੇ ਸਾਹ ਨ ਕਈ ਕਈ ਮਿੰਟ ਤੀਕਣ, ਐਸਾ ਖਿੱਚਣਾ ਧਨਖੁ ਸੁਆਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਸਿ ਪਿਰਮਿ ਖਿਚੀਜਣੇ ਸੁਆਸ ਆਪੇ, ਫਿਰਨਾ ਤ੍ਰਾਟ ਜਦ ਨਾਮ ਫ੍ਰਾਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੧੦।

ਰਸਨ ਫ੍ਰਾਟੜੇ ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ ਅੰਤਰਿ, ਥੰਮੁ ਥੰਮ੍ਹਿਆ ਥੰਮ੍ਹ ਥੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਥੰਮ੍ਹ ਜੋਤਿ ਰਸ ਝਰਣ ਪਰਨਾਲਿਆਂ ਦੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਿਰਣੁ ਰਸੁ ਰਸਣ ਝਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝਰਨੇ ਝਰਨਿ ਹਿਵਧਾਰ ਹਵਾਈਆਂ ਦੇ, ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਪਵੇ ਸੁੱਰਾਟ ਸੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਰ ਅਲਾਪ ਜ਼ੋਰੋ ਜ਼ੋਰ ਹੋਰ ਗੂੰਜੇ, ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਗਗਨ ਗੁੱਰਾਟ ਗੁੱਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੧੧।

ਗਗਨੀ ਘੋਰ ਘਨਘੋਰ ਘਨਹੋਰ ਘੋਰੇ, ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸ਼ਬਦ ਘੁੱਰਾਟ ਘੁੱਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਿਣ-ਮਿਣ-ਕਾਰ ਰਸ ਉਨਮਨੀ ਧਾਰ ਬਰਸੈ, ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਬਿਜਲ ਥੱਰਾਟ ਥੱਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਨਹਤ ਤਾਰ ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰ ਤੂਰ ਬੱਜੇ, ਦਾਮਨਿ ਦਮਕ ਦਮਕਾਰੁ ਦਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸ਼ਬਦ ਗੂੰਜੈ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਕੰਠ ਖੁਲ੍ਹੈ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਇਆ ਕਪਾਟੁ ਕੰਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੧੨।

ਥੱਕਣਿ ਮਗਜ਼ ਨ ਕੰਠ-ਕਪਾਟੀਆਂ ਦੇ, ਸੋਮਾ ਫੁੱਟਿਆ ਸੁਧਾ ਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘੁੱਟ ਸ਼ੀਰ ਦੇ ਔਣ ਅਚਰਜ ਮਿੱਠੇ, ਮਿੱਠਾ ਜਾਮ ਅਮੀਂ ਗਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਸ ਅਮੀਆਲੜੇ ਪਾਠ ਗੁਰਬਾਣੀਆਂ ਦੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਿਸ਼ਟ ਗਟਾਕ ਅਮੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਿ ਕਰਿ ਹੱਲੜੇ ਪੈਣ ਗਟਾਕ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਹੱਲਾ ਮੱਚ ਗਇਆ ਹੁਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੧੩।

ਹੁੱਲਣ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਰਸੀਆ ਕੌਣੁ ਹੋੜੇ, ਹੁੱਲੜ ਰਸਕ ਰਸਾਲ ਰਸੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਧਿ ਵਧਿ ਪੈਣ ਉਮਾਹ ਕੇ ਪਾਠ ਰਸੀਏ, ਲੈਣ ਲੋਰ ਲਹਿਰਾਂ ਲਹਿਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕ ਪਾਠ ਕਰੈ ਦੂਜੇ ਪਾਸਿ ਬੈਠਣਿ, ਜੁੜਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਹਰਹਟ ਹਰਿ-ਟਿੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਟਿੰਡਾਂ ਅਮਿਉ ਭਰੀਜੀਆਂ ਛਲਕ ਡੁਲ੍ਹਣਿ, ਡੁਲ੍ਹਿ ਡੁਲ੍ਹਿ ਪਵੈ ਰਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਡਲ੍ਹਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੧੪।

ਡਲ੍ਹਕਾਂ ਮਾਰਿ ਛਲਕਣਿ ਨੂਰ ਨੂਰੀਆਂ ਦੇ, ਐਸਾ ਨੂਰ ਜ਼ਹੂਰ ਨੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੂਰੋ ਨੂਰ ਹੋਏ ਰਸ ਠਰੂਰ ਚੇਹਰੇ, ਠਰਿਆ ਚੋਲੜਾ ਠਾਰ ਠਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਹਿ ਗਚੂਲ ਲਾਲੀ ਨੂਰ ਬੁੱਕਿਆਂ ਦੀ, ਵਡ ਜਲਾਲ ਗੁਲਾਲ ਬਰੁੱਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਿਰਨ ਬਰੁੱਕੜੇ ਗੁਲ ਗੁਲਾਲੀ, ਨੂਰੀ ਗੁਲਬਦਨ ਗੁਲ ਮਜੀਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੧੫।

ਜ਼ਰਕ ਬਰਕ ਜਮਾਲੀਏ ਜ਼ੁਲਜਲਾਲੀ, ਹੁਸਨ ਜਲਵਨਾ ਜਲਵ੍ਹ ਬਰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਤ ਅਨੂਪਮੀ ਸ੍ਵਰਨ ਝਲਕਰਨ ਝਾਕਾ, ਜੋਤਿ ਕਿਰਨ ਜ਼ੱਗੀਨ ਜ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੀ, ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੀਆ ਪਾਠ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੀਏ ਪੰਜੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠੀ, ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੀਆ ਪੁੰਜ ਪਿਆਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੧੬।

ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਕਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੀ ਪੁੰਜ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਮ ਮੰਡਲੋਂ ਨਿਮਖ ਨ ਦੂਰ ਹੋਏ, ਖੋੜਸ ਪਹਿਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਗਾਤਾਰ ਐਸੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮ ਕਲਾ ਵਰਤੀ, ਬਿਸਮ ਜਾਗ ਜਾਗਣੁ ਜਾਗਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਗਨ ਜੋਤੀਏ ਜਗਮਣੀ ਜੋਤਿ ਜਗਣਿ, ਜਾਗ ਲਾਵਣਾ ਜੋਤਿ ਮਣੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਗ ਪਾਤ੍ਰੀ ਸੁਧ ਘਟਿ ਦੂੱਧ ਬਾਸਣ, ਜੋੜਾ ਸ਼ਹਿਦ ਗੁਣ ਸ਼ੀਰਖੁਆਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੧੭।

ਤੱਤ ਮਾਖਿਉ ਸਤਿਗੁਣੀ ਸ਼ੀਰ ਖੋਰੇ, ਸੰਗ ਵਾਸਲਾ ਗੁਣ ਗੁਰਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਣੀ ਸੋਧਣਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ, ਮੁੱਲ ਪੈਸੀਆ ਸਿਰ ਤਲਿ ਧਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੋਲੇ ਸੁਧਲੇ ਪੰਧਣੂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਪੰਧ ਬਿਖਮੜਾ ਖੰਡ ਧਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖੰਡਿਓਂ ਤਿਖੜਾ ਬਾਲੋਂ ਬਰੀਕ ਨਿੱਕਾ, ਮਾਰਗ ਗੁਰੂਮਤਿ ਪਰਮਾਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੧੮।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਤਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

ਧਾਣਕ ਰੂਪ ਬਦਲੇ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ, ਚਿੱਤ ਸਹਿਮਿਆ ਸੋਹਲ ਪਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਮਿਰਦਲੀ ਰੂਪ ਪਿਆਰੇ, ਤੌਰ ਬਦਲਿਆ ਵਡ ਭਿਆਨਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੱਚ ਖਾਇ ਨਿਝੱਕ ਹੋਇ ਹੱਥ ਚੱਕੇ, ਲਇਆ ਖਿੱਚ ਖੰਡਾ ਦੁਧਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਈ ਜਾਨ ਪਿਆਰੀ ਜਾਉ ਜਾਨ ਲੈ ਕੇ, ਏਥੇ ਖੇਲ ਨ ਛੋਕ ਛੋਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੧੯।

ਸੁਣ ਕੇ ਜਾਨ ਕੰਬੀ, ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਾਣ ਕੰਬੇ, ਕੰਬੇ ਚਿੱਤ ਭੋਲੇ ਬਾਰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਗੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸੁਜਾਨ ਸਿਉਂ ਜਾਣਿ ਕਿੱਥੇ, ਥਾਨ ਚੰਗੜਾ ਘਾਣ ਘੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੰਬੇ ਜਾਨ, ਨਾ ਸਿਦਕ ਸੁਜਾਨ ਕੰਬੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਕੰਬਿਆ ਨਾ ਸੁਜਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਨਾਂ ਨੰਨ੍ਹੀਆਂ ਵੱਡੜੇ ਜਾਨ ਜੋਖੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਧੁਰਵੜਾ ਜਾਨ ਜੋਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨੦।

ਧੁਰਵਾ ਪ੍ਰੇਮ ਬੱਝਾ ਮਿਲਿਆ ਸਿਦਕ ਹੋੜਾ, ਮਿਟਿਆ ਕੰਬਣਾ ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਈ ਦੂਰ ਛਿਨ ਭੰਗਰੀ ਕਾਂਪਿ ਦੂਈ, ਇਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਥਿਰੁ ਸਿਦਕੁ ਸੱਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁੱਚੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਕ ਪ੍ਰੇਮ ਸੱਚੇ, ਸੱਚਾ ਸਿਰੜ ਦਿਲ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਦੂਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਬਲ ਪ੍ਰੇਮ ਅੱਗੇ ਖ਼ੌਫ਼ ਤ੍ਰਾਸ ਨੱਸੇ, ਸੱਚਾ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰਵਾਸੁ ਦਿਲ ਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨੧।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਤਰਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ

ਹੁੱਬਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰੀਆਂ ਭੁੱਬਾਂ ਮਾਰਿ ਬੋਲੇ, ਸਾਨੂੰ ਘੁਟਿ ਦਰਕਾਰ ਅਮੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਨੂੰ ਲੋੜਿ ਇੱਕੋ, ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਕ ਇੱਕੋ, ਅੱਗੇ ਹੁਕਮੁ ਜੋ ਹੁਕਮੁ ਰਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੀਸ ਭੇਟ ਵੱਟੇ ਇਕੋ ਘੁੱਟੁ ਲੱਭੇ, ਇਹੋ ਹੁਕਮੁ ਦਰਗਾਹ ਧੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਸਾਂ ਹੁਕਮ ਕਮਾਵਣੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ, ਸੀਸ ਲਾਹੁਣਾ ਸੱਚ ਮੁੱਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨੨।

ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤਾਉ ਹੋਰ ਚਾੜ੍ਹਨਾ

ਨਿਰ ਕਸੀਸ ਹੋ ਕੇ ਸੀਸ ਲਾਹ ਸੁਟਣੇ, ਦੇਣਾ ਮੁੱਲੁ ਨ ਸੀਸੁ ਕਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਡੇ ਹੱਥਿ ਨ ਵੱਥੁ ਅਮੁਲੁ ਭੇਟਾ, ਸਾਈਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸੱਚ ਵਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਕੋ ਸਾਡੇ ਹੱਥਿ ਆਹੇ, ਹੁਕਮ ਨੱਥਿਆ ਹੱਥੁ ਨਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਿਲੇ ਵਥੂਆਂ ਵਥੁ ਯਾ ਨਾਹਿ ਮਿਲੇ, ਨਹੀਂ ਹਾਂਬੜਾ ਹਮਾਇਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨੩।

ਸਾਨੂੰ ਕਾਣਿ ਨ ਹਾਮਿਆਂ ਜ਼ੁੱਮਿਆਂ ਦੀ, ਸਾਨੂੰ ਸਿਰੜੂ ਇੱਕੋ ਸਿਰ ਕਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੀਸ ਕੱਟ ਦੇਣੇ, ਬੂਝੇ ਪੱਟ ਦੇਣੇ, ਬੂਹਾ ਚੌੜ ਚੁਪੱਟ੍ਰ ਘਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਣ ਕੇ ਰੁੱਖੜੇ ਸੁੱਖੜੇ ਬੋਲ ਕਰਾਰੇ, ਦਿਲੁ ਹੱਲਿਆ ਨਾ ਦਿਲੀਅਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਏ ਡੋਬ ਨਾ ਗ਼ਸ਼ ਭੈ ਮੌਤ ਵਾਲੇ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਚਾਉ ਅਲੋਲ ਅਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨੪।

ਸਿਰ ਧਰ ਤਲੀ ਖੇਡਣ ਵਾਲਾ ਮਰਜੀਵਣੀ ਪਰਚਾ

ਸਿਰ ਝੁਕਾਇ ਖੜੋਤੜੇ ਬੀਰ ਬਾਂਕੇ, ਚਿੰਤਾ ਤ੍ਰਾਸ ਵਿਸਾਰ ਜੀਅੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰ ਤਸਲੀਮ ਝੁਕੇ ਇਸ਼ਕ ਨਿਆਜ਼ੀਆਂ ਦੇ, ਵਗਿਆ ਹੱਥ ਮਜ਼ਾਜ ਸਖ਼ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੜ ਧੜੰਮ ਡਿੱਗੇ ਧੂੜਿ ਸੀਸ ਲੁੱਛੇ, ਮੱਜਨ ਧੂੜਿ ਸਿਜਦਾ ਸਜੂਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਸ਼ਕ ਮਾਰ ਘੱਤੇ ਕਾਹਲੇ ਇਸ਼ਕ ਵਾਲੇ, ਸਾਕਾ ਵਰਤਿਆ ਕ਼ਹਿਰ ਕ਼ਹਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨੫।

ਪ੍ਰੀਖਿਆ-ਕਸੌਟੇ ਪੂਰੇ ਉਤਰੀਵਿਆਂ ਦਾ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਹਿਤ ਤਿਆਰੇ

ਪਈਆਂ ਮੂਰਛਤ ਸੀਸ ਸਮੇਤ ਦੇਹਾਂ, ਹਿੱਲੇ ਅੰਗੁ ਨ ਡੰਡਵਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਹਬਲ ਦੇਖ ਕੇ ਹਾਲ ਬਿਹਾਲੀਆਂ ਦੇ, ਦਿਲੁ ਪਸੀਜਿਆ ਕਰੁਣਾ ਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛੇਤੀ ਧਾਇ ਸਣਿ ਸੀਸ ਸ੍ਰੀਰ ਚੁੱਕੇ, ਹੋਇਆ ਪਰਸ ਪਾਰਸ ਸੁਪਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਰਸ ਪਰਸ ਕਰਿ ਫੇਰ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਇਆ, ਜੀਉੜਾ ਮੂਰਛਤ ਮਰ-ਜੀਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨੬।

ਖੜੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕਲਬੂਤ ਰੂਹਾਂ, ਮੁੱਖੁ ਪੂੰਝਿ ਪਰਸਿੱਧ ਮੁੜ੍ਹਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁੜ੍ਹਕਾ ਨਾਲਿ ਰੁਮਾਲ ਸੁਕਾਇ ਸਾਰਾ, ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੜਾ ਜਲ ਮੱਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਫਿਰ ਕਰਵਾਇ ਸਕੇਸ਼ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੋਹਾਂ, ਬਾਣਾ ਬਦਲਿਆ ਨਵ ਬਸਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ਾਲਸਈ ਸਜਵਾਇ ਅਕਾਲ ਬਾਣਾ ਹੋਇਆ ਫਿਰ ਸਜਾਵਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨੭।

ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ

ਤਿਆਰਾ ਸਾਜਿ ਸਾਰਾ ਫਿਰ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਧੁੰਨੀ ਬੁਲੰਦ ਹੋਈ, ਅੰਦਰਿ ਉਨਮਨਾਚਾਰੁ ਮੰਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੰਤ੍ਰ ਪਾਠ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਗੁਰੂ ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ, ਖੰਡਾ ਖੜਕਿਆ ਖੜਗ ਧਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖੰਡਾ ਫੇਰਿਆ ਸ਼ਬਦ ਖੜਗੇਸ਼ੀਆਂ ਨੇ, ਬਾਟਾ ਪੂਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਕੁੰਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨੮।

ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਖ਼ਾਲਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ, ਚੰਭੁਕ ਵਰਤਣਾ ਲੋਹ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਾਰ ਜੋਤਿ ਬਿਜਲਾਰਨੀ ਲਹਿਰ ਮਾਰੇ, ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਫਿਰੇ ਖੰਡਾ ਪਾਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੂਰ ਆਕ੍ਰਖ ਬੀਰ ਅਕਸ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਇਆ, ਨੂਰ ਬੀਰੀਏ ਬੀਰ ਨੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਾਰ ਪ੍ਰੋਤੜੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਮੀਓਲਿਆਂਦੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਕਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਲੋਇਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੨੯।

ਲਾਇ ਤਾਰ ਨਿਹਾਰ ਕੇ ਦੋਇ ਚਕੋਰੇ, ਚੰਦ ਨੂਰ ਝਲਕਾਰੁ ਲਹਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਰੇ ਲਹਿਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਖ਼ਾਲਿਸ, ਆਇਆ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਿਥਮ ਭਗਉਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਰਸ ਸ਼ਕਤਿ ਅਰਦਾਸ ਪਰਵੇਸ਼ ਹੋਈ, ਖੰਡਾ ਥੰਮ੍ਹਿਆ ਖੰਡ ਅਖੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰਬ ਲੋਹ ਦੇਗਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤੱਤ ਭਰਿਆ, ਤੇਗਾ ਸਰਬ ਲੋਹੀ ਖ਼ਾਲਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩੦।

ਦੇਗ ਤੇਗ ਫ਼ਤਹ ਖ਼ਾਲਸ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੀ, ਨੁਸਰਤ ਯਾਫ਼ਤਨ ਬੇਦਰੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਗੁੜ੍ਹਤੀ ਮਿਲੀ ਪਿਆਸਿਆਂ ਨੂੰ, ਗਜਿ ਗਜਿ ਗੱਜਣਾ ਫ਼ਤਹ ਗਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਜ਼ ਗਜ਼ ਲਾਲੀਆਂ ਮਸਤਕੀਂ ਆਣਿ ਚੜ੍ਹੀਆਂ, ਜੋਬਨ ਜੁਆਲ ਜਮਾਲੁ ਜਲਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਸਮ ਦੁਆਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸੁਪਰਵੇਸ਼ ਹੋਏ, ਝਿਲਮਿਲਕਾਰੁ ਝਲਕਾਰੁ ਝਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩੧।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ-ਹਾਰਿਆਂ ਦੀ ਨਵ-ਜੀਵਣੀ ਚਮਤਕਾਰ

ਲੱਗੇ ਨੈਣ ਟਟਾਰੇ ਮਮੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤ੍ਰੰਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਟੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਮਰ ਛਉੜ ਕੱਟੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਟਿਆਂ ਨੇ, ਅਮਰ ਆਨੰਦ ਪ੍ਰਚੰਡ ਗਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਸ ਨੂਰਾਰ ਝੋਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਝੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਰਸ ਪੁਲਾੜ ਉਘਾੜ ਉਘੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੰਡ ਰਸਾਲ ਟਕਸਾਲ ਘੜਿਆ, ਗਹਿਣਾ ਅਘੜ ਸੁਘੜਾਲ ਘੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩੨।

ਹੀਰੇ ਹੀਰ ਬਿਧੰਨੜਾ ਸਬਦੁ ਹੀਰਾ, ਬਣਿਆ ਕੰਠ ਗਹਿਣਾ ਹੀਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੰਸ ਕੰਠਿ ਸਸ਼ੋਭਤੀ ਮੰਤ ਮਣੀਆ, ਬਣਿਆ ਹਾਰੁ ਜੈਮਾਲਿ ਹੰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਤਰਿ ਕੰਠ ਮਾਲਾ ਜਗਨ ਮੋਤੀਆਂ ਦੀ, ਅਧਿਭੁਤ ਹਾਰ ਸੀਗਾਰ ਪਹਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਤਿ ਹਾਰ ਸੀਗਾਰੜੇ ਹੁਸਨ ਪ੍ਰੋਤੇ, ਦਾਮਨਿ ਹੁਸਨੁ ਦਮਕਾਰੁ ਦਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩੩।

ਝਾਲ ਝਲਿ ਬਿਜਲੀ ਵਾਂਗਿ ਦਮਕ ਉੱਠੇ, ਝੱਲਣ ਸਫਲੁ ਅਝਲ ਝਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਿਰਲੇ ਝੱਲਦੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰਜੋਤਿ ਝਾਲਾਂ, ਜਰਿਆ ਅਜਰ ਪਦ ਜਿਨ ਅਜਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝੱਲੀ ਝਾਲ ਦੁਇ ਲਾਲ ਵਡਭਾਗੀਆਂ ਨੇ, ਲਾਲੋ ਲਾਲ ਮੁਖ ਲਾਲ ਲਭਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁੱਝਾ ਲਾਲ ਲੱਧਾ ਲੱਧੋਵਾਰਿਆਂ ਨੂੰ, ਪਰਗਟ ਲਾਲੁ ਮੱਥੇ ਘਟ ਹਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩੪।

ਖੰਡੇ ਧਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੁੰਚਾਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਿ ਨਾਮ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਾਧ ਬੋਧ ਰਸ-ਸਮਾਧ ਸਥਾਪਨੀ ਪ੍ਰਤੱਖ (ਜ਼ਾਹਰ) ਕਲਾ

ਹਟੜੀ ਦਮਕ ਉੱਠੀ, ਲਾਲ ਦਗ ਉੱਠੇ, ਜਗਿਆ ਜੋਤਿ ਚਰਾਗੁ ਹੁਸਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁਸਨ ਆਤਸ਼ੀ ਜੋਤਿ ਬਿਜਲਾਰ ਦੀਵੇ, ਝਲਮਲ ਬਦਨੁ ਬਲੌਰ ਸੁਰਖ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਰਖ਼ ਆਤਸ਼ੀ ਬਦਨ ਬਲੌਰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ, ਜਲਵਾ ਸਾਫ਼ ਦੀਦਾਰ ਪਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਲਵੇ ਖ਼ਾਸ ਦੀਦਾਰ ਮੁਕੱਦਸੀ ਦੇ, ਝਾਕਾ ਜੋਤਿ ਦਰਸ਼ਨ ਦਰਪਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩੫।

ਦਰਸ਼ਨ ਦਰਪਨੀ ਜਲਵ ਜੋਤਾਰ ਜਾਮੇ, ਜਾਮ ਪਾਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰਸ ਉਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਪ ਦਰਪਨ ਦਿਲ ਅਫ਼ੋਜ਼ ਚਸ਼ਮੇ, ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਪੂਰਾ ਦਯਿ ਦਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੱਯੁ ਦਰਸ ਖੀਵੇ ਨੈਣ ਨੈਣੂਆਂ ਦੇ, ਦੀਪ ਦਰਸ ਖੀਵਾ ਮਨੁ ਦਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ੁਦ ਚਰਾਗ਼ਚੀ ਦੇਖਿ ਚਰਾਗ਼ੁ ਬਿਸਮੇ, ਬਿਸਮਨ ਰੂਪੁ ਨਵ ਭੂਪ-ਦੀਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩੬।

ਦੀਪਹੁ ਦੀਪ ਜਗੇ ਹੁਸਨ ਰੂਪੀਆਂ ਦੇ, ਗੁਣ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਦਿਲੁ ਦੀਪ ਜਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹੀਏ ਦੇਖਦੇ ਨਵ ਦੀਪ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ, ਦਰਪਨੁ ਦਰਸੁ ਬਣਿਆ ਦਯੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੌ ਬਹਾਰ ਹੁਸਨ ਦੇ ਜ਼ਹੂਰ ਨਿਆਰੇ, ਨਿਆਰਾ ਨੂਰ ਹੁਸਨ ਜ਼ਹੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਵ ਸ਼ਬਾਬ ਹੁਸਨ ਦੇ ਹੁਸੀਨ ਪਿਆਰੇ, ਪਿਆਰਾ ਦਰਸੁ ਹੁਸਨ ਸ਼ਬਾਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩੭।

ਨਵ ਸ਼ਬਾਬੀਏ ਮਸਤ ਨਵ ਰੂੜ੍ਹ ਰੰਗੀ, ਮਨੁ ਨਿਹਾਲੁ ਨਵ ਰੰਗ ਨਿਹਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਖਿ ਦੇਖਿ ਨਵ ਰੰਗੁ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਹੋਏ, ਨਵਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਜ ਆਸ਼ਕ ਮਾਸ਼ੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇੱਕੋ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮ ਕਰਿ ਭਏ ਮਾਸ਼ੂਕ ਆਸ਼ਕ, ਐਸਾ ਇਸ਼ਕੁ ਸਾਦਕੁ ਆਸ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋ ਮਾਸ਼ੂਕ ਓਹੀ ਹੋਏ ਉਲਟਿ ਆਸ਼ਕ, ਲੱਗਾ ਇਸ਼ਕੁ ਨਵੇਂ ਮਸ਼ੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩੮।

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਲਾਲ ਪਖਾਵਜੀ ਹੋਂਠ ਗ਼ੁਨਚੇ, ਲਲਨਾ ਗੁੰਗ ਮੁਖੁ ਬੋਲੁ ਅਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇਗ ਲਾਈ ਮੁਖਿ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੇ, ਹੋਵੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਮਨੁ ਡੰਝ ਡੰਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਇਆ ਰੱਜ, ਮਿਟੀ ਅੱਜ ਡੰਝ ਸਾਰੀ, ਸਾਰਾ ਚਾੜ੍ਹ ਦੇਗਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਤੋਂ ਨਾਮ ਗੁਰਿ ਮੰਤ੍ਰਿ ਗੁੱਰਾਟ ਚਾੜ੍ਹੇ, ਪਾਇਆ ਗਗਨਿ ਘੁੱਰਾਟੁ ਘੁੱਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੩੯।

ਲੱਗੀ ਤਾਰ ਅਗਾਧ ਸਮਾਧੀਆਂ ਦੀ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਸਰੂਰ ਰਸੁ ਨੂਰ ਅਮੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝੱਲੀ ਝਾਲ ਨਾ ਜਾਇ ਮੁਖ ਲਾਲੀਆਂ ਦੀ, ਝਲਕੇ ਨੂਰ ਕਮਾਲ ਜਲਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਜ ਗਈਆਂ ਵਧਾਈਆਂ ਤੂਰ ਬੱਜੇ, ਵਡ ਅਨੰਦ ਭਇਆ ਅਨਹਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਾਈਆਂ ਧੰਨਧੰਨ ਵਾਹਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਧੁੰਨੀਆਂ, ਧੁਰਿ ਪ੍ਰਵਾਰੁ ਜੁੜਿਆ ਅਪੂਰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੦।

ਹਰਿ ਜਨ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮੀ ਸਹਿਜ ਮੇਲਾ, ਜੰਞ ਅਪੂਰਬੀ ਜਾਂਞੀਅੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਕ ਪੁਰਖ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਵਿਆਹ ਲਇਆ, ਜੋੜਾ ਏਕ ਜੋਬਨ ਬਾਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਦੁਆਰੜੇ ਆਤਮ ਵਿਵਾਹੁ ਹੋਇਆ, ਵਿਆਹੁਣ ਜੋਗ ਆਤਮ ਅਰੂੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਾਵੇ ਰਾਵਲਾ ਨਵ ਬਾਲੜੋਲੀਆਂ ਨੂੰ, ਭੀ ਸੁਹਾਗ ਹਰਿਆ ਹਰਿ ਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੧।

ਸਮਾਧ ਸਥਿਤ ਜੋਤਿ ਰਿਦ-ਪ੍ਰਗਾਸੀ ਜਨਾਂ ਦਾ ਸਹਿਜ ਬਿਵਸਥੀ ਵਿਗਸਾਉ

ਸਾਹਿਬੁ ਰੰਗਿ ਰੱਤਾ ਘਟਿ ਘਟਿ ਸੇਜ ਰਾਵੇ, ਭਰਤਾ ਏਕੁ ਸਾਂਝਾ ਸਭ ਧਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਵ ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਭੋਗ ਆਨੰਦ ਨਿਆਰੇ, ਭੁੱਲਾ ਹੋਸ਼ ਨਵ ਭੋਗ ਭੁਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛੱਡੇ ਕੌਣੁ ਰਸੁ ਭੋਗੁ, ਨਾ ਛਡਿ ਹੋਵੈ, ਸੁਝੈ ਸੂਝਲਾ ਨਾ ਲੜਿ ਛੁਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛੁੱਟਣ ਧਿਆਨ ਨਾ ਅਚੱਲ ਸਮਾਧੀਆਂ ਦੇ, ਅਚਰਜ ਰੰਗੁ ਨਵਰੰਗ ਮਾਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੨।

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਸੋਭਾ ਨਵ ਸੁਹਾਗਣਾਂ ਦੀ, ਵਡ ਅਨੁਰਾਗ ਵਧਿਆ ਜਨ ਵਡਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛਿੜਿਆ ਕੀਰਤਨੁ ਕਾਂਗ ਅਨੁਰਾਗ ਵਾਲਾ, ਆਸਣ ਹਿੱਲਿਆ ਨਵ ਸਮਾਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਿੰਡੀ ਵਾਸ ਰਸ ਭੋਗ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਵਾਲੀ, ਪਸਰਿਆ ਰਸ ਪਸਾਰਾ ਸੁਗੰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰਬੇ ਭੋਗ ਸੁਗੰਧ ਦੀ ਲਪਟ ਆਵੈ, ਪਰਬਲ ਭੋਗ ਰਸੁ ਬਾਹਯ ਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੩।

ਪਈ ਖਿੱਚ ਸਨੇ ਸਨ ਸਮਾਧ ਖੁੱਲ੍ਹੀ, ਸੰਜਮ ਸਹਿਲੜਾ ਸੁਆਸ ਉਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਆਸ ਉੱਤਰੇ ਉੱਤਲੀ ਗੰਠ ਖੁਲ੍ਹੀ, ਸਾਰੇ ਪਸਰਿਆ ਰਸੁ ਰਵ ਸਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਭਿ ਨਭ ਉਰ ਅੰਤਰਿ ਸਮਾਨ ਲਪਟਾਂ, ਵਿਥ ਵਿਥਾਉ ਨਾ ਕੁਛ ਛਤ ਛਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਖ ਉਘੜੀ ਡਿੱਠੜਾ ਚਲਤ ਨਿਆਰਾ, ਭੋਗੇ ਭੋਗੁ ਰਮੀਆ ਘਟ ਘਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੪।

ਜਨ ਘਟੰਤਰੀ ਬੈਠੜਾ ਭੋਗੁ ਲਾਵੇ, ਰਾਵਲ ਰਾਵਲਾ ਨਿਜ ਸੇਜੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਏ ਗੂੰਦੜੇ ਦਿਸਨਿ ਆਨੰਦ ਭੋਗੀ, ਕਰੇ ਭੋਗ ਅਨੰਦੀ ਅਨੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਲ ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਦੂਣਾ ਭੋਗੁ ਹੋਵੇ, ਲੱਗਾ ਸਹਿਜ ਟੋਣਾ ਖ਼ੁਸ਼ ਰਮਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਟੋਣਾ ਲੱਗਿਆ ਟੁਣਕਣੇ ਟੁਣਕ ਉੱਠੇ, ਅਗਮ ਸੋ੍ਦ ਨਵਸੁਰ ਸਰੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੫।

ਨਵ ਸਰੰਦੜੇ ਬਿਸਮ ਸੁਰ ਗੁਰਿ ਸੰਵਾਰੇ, ਗੂੰਬਜ ਗੂੰਜ ਉੱਠਾ ਨਭਛਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਸ ਪਰਗਾਸੀਏ ਘਟਾਂ ਦੀ ਲਿਲ੍ਹਕ ਪਹਿਲੀ, ਅੰਤਰੁ ਬਿਲਕ ਉੱਠਾ ਰਸ-ਬਿਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ-ਰਸੀਏ ਲੋਟਿ ਪੋਟਿ ਹੋਏ, ਬਿਸਮ ਸੋ੍ਦੁ ਸੁਣਿ ਲੋਟ-ਪੋਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਖਾਂ ਛੱਤਣਾਂ ਤੇ, ਹੱਥ ਸੀਨਿਆਂ ਤੇ, ਮੇਹਿਲੇ ਸ੍ਰੀਰ ਆਕਲ ਬਿਕਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੬।

ਲੰਮੀ ਧੌਣ ਉਲਾਰ ਭੁਝੰਗ ਮੇਹਿਲਣਿ, ਮੇਹਿਲਣੁ ਮੋਹਣਾ ਫਨੁ ਫੁੰਕ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਅਭਿਆਸ ਫੁੰਕਾਰੀਏ ਗੁਰ ਭੁਝੰਗੀ, ਫਨ ਫਾਨੂਸ ਮੁਖੁ ਮਸਤ ਮਣੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਣੀਆ ਹੋਰ ਦਮਕੇ ਸੱਚ ਸੰਗੀਤ ਸੰਗੇ, ਮੁਖੜਾ ਹੋਰ ਚਮਕੇ ਫਾਨੂਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਸੋ੍ਦੁ ਸੰਗੀਤ ਸੱਚਾ, ਸੱਚਾ ਮੇਹਿਲਣਾ ਸਚੁ ਲਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੭।

ਮਣਿ ਫਾਨੂਸੀਏ ਸੱਚ ਨੂੰ ਲਖਣਹਾਰਾ, ਮਸਤ ਮੇਹਿਲਣਾ ਫਨੁ ਫਣੀਅਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਈ ਗਾਰੜੂ ਮੰਤ੍ਰੀ ਡੱਸ ਲੀਤੇ, ਡਸਣਾ ਮੋਅਜਜ਼ੀ ਮਨ-ਡਸਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਨ ਬੇਤਾਬ ਡੱਸੇ ਨਾਗ ਤੱਛਕਾਂ ਦੇ, ਫਣ ਫੁੰਕਰਨ ਮੈਜਿਕ ਮੈਜਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਵ ਮੈਜੀਸ਼ੀਅਨ ਅਧਿਭੁਤੀ ਮੈਜਿਕਾਂ ਦੇ, ਜਿਨਿ ਮਨ ਵੱਸਿ ਕੀਤਾ ਗਾਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੮।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਮ ਮੈਜਕੀ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਕੀਰਤਨ ਦੇ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਕੀਰਤਨੁ ਨਵ ਮੋਅਜਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੋਅਜਜ਼ ਕਲਾ ਠਗਉਰੜੀ ਕੀਰਤਨ ਦੀ, ਮੋਹਣੀ ਮੰਤ੍ਰ ਏਹੋ ਮੋਅਜਜ਼ੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੋਹੇ ਮੰਤ੍ਰੀ ਮੋਅਜਜ਼ੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ, ਹੁਣ ਕੀ ਫਟਕਣਾ ਮਨ ਫਾਥੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਛੇ ਲਾਗਿ ਭੰਨੇ ਮਿਰਗ ਬੀਣਿਆਂ ਦੇ, ਬੀਣਾ ਮੋਅਜਜ਼ੀਣਾ ਨਵ ਤੂੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੪੯।

ਅਮੀ ਰਸਾਇਣੀ ਕੀਰਤਨ ਅਕਸੀਰ ਨਾੜ੍ਹੇ;

ਮ੍ਰਿਗ ਮੁਸ਼ਕਣੇ ਅਧਭੁਤੀ ਨਾੜ੍ਹਿਆਂ ਦੇ, ਨਾੜ੍ਹਾ ਅਜਬ ਅਕਸੀਰ ਰਤਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਤਨ ਕੀਰਤਨ ਅਮੀ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੇ, ਗਹਿਣਾ ਖਾਸ ਮਣ ਜੜਤ ਥੇਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਥੇਵੇ ਕੀਰਤਨ ਰਸ ਅਮੀ ਮੁਸ਼ਕ ਮੇਵੇ, ਅਮੀ ਮੇਦੁ ਅਕਸੀਰ ਮੇਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਏ ਭੋਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੇ, ਦੇਗਾ ਵਰਤਿਆ ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫੦।

ਮੇਦ ਨਾੜ੍ਹੀਏ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਇਕਾਂਤੀ ਢਾਬ ਵਾਸਲੀ ਸਵਣ ਸਮਾਧ

ਛਕਿ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤੀ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਾਂਦੇ, ਸੀਨਾ ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਸਿ ਬੀਰ ਸ਼ਾਂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਰਤੀ ਸ਼ਾਂਤਿ ਦੀਵਾਨੁ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਹੋਇਆ, ਹੰਸਾਂ ਸ਼ਾਂਤਿ ਇਕਾਂਤੀ ਮਾਨਸ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਨਿ ਮਲਿਆ ਢਾਬ ਉਦਿਆਨ ਵਾਸਾ, ਖ਼ੁਸ਼ਮੁਕਾਮ ਬਿਸਰਾਮ ਹੰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੰਸਾਂ ਸਵਣ ਸਮਾਧ ਦੀ ਲੋਰ ਲੈਣੀ, ਰੰਗੁ ਖੇੜਨਾ ਮਣਿ ਜਗਮਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫੧।

ਸ਼ਾਂਤ ਉਦਿਆਨ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰੀ ਖ਼ੁਸ਼ ਮੁਕਾਮ ਮਰਾਲ ਬਿਸਰਾਮ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਚੋਜ ਮਰਾਲੀ ਨੂਰ ਜ਼ਹੂਰੀ ਨਜ਼ਾਰੇ

ਮਣੀਓ ਚਾਰ ਚੰਦੇ ਚੰਦ ਮੁਖ ਦਮਕਣ, ਹੋਇਆ ਨੂਰ ਨਾਜ਼ਲ ਰਹਿਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੱਬੀ ਰਹਿਮਤਾਂ ਦੇ ਨੂਰ ਆਨਿ ਲੱਥੇ, ਹੋਇਆ ਵੁੱਠਣਾ ਪੁਰਖ ਪਿਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿਰੀਆ ਪੁਰਖੁ ਬੈਠਾ ਮੱਲਿ ਅੰਙਣੇ ਨੂੰ, ਸਾਰਾ ਨੂਰ ਨਜ਼ੂਰ ਨਜ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਦਰੀ ਨੂਰ ਨਦਰੂਰੀਏ ਦੱਯੀੜੇ ਦਾ, ਖ਼ੁਸ਼ ਬਿਸਰਾਮ ਬੁੰਗਾ ਘਟ ਬੰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫੨।

ਬੰਕੇ ਬੁੰਗੜੇ ਅੰਕ ਬੰਕੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਜਿਹ ਘਟਿ ਬੰਕੜਾ ਬੰਕ ਅੰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੱਲੇ ਬੁੰਗੜੇ ਬੰਕੜੇ ਨਾਇਕੇ ਨੇ, ਬੁੰਗਾ ਪੂਜ ਮੰਦਰ ਪੂਜਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੰਦਰ ਸ੍ਰੀਰ ਸੁੰਦ੍ਰ, ਸੁੰਦ੍ਰ ਸੋਹਣਿਆਂ ਦੇ, ਜਹਿ ਸੁੰਦ੍ਰਾਵਲਾ ਤਾਜ ਸੁੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁੱਬਾਂ ਉੱਠੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਪੂਜਾ ਪ੍ਰੇਮ ਲੱਗਾ ਪ੍ਰੀਤਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫੩।

ਦੋ ਕਰ ਜੋੜ ਪਰਦੱਖਣਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ਅਤਿ ਬਿਚੱਖਣਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੇਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੀਉ ਬਲਿਹਾਰਨੇ ਵਾਰਨੇ ਲੈਣਿ ਫਿਰਿ ਫਿਰਿ, ਰੱਜ ਆਵੈ ਨਾ ਰਜ-ਬਾਂਛੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਾਉ ਸੱਜਰਾ, ਸੱਜਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਜਜ਼ਬੇ, ਤੂੜ੍ਹਾ ਸ਼ੌਕ ਮਜਜ਼ੂਬ ਸ਼ੌਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਰਨ ਬੰਦਨਾ ਕਰਨਿ ਡੰਡਉਤ ਬਿਛ ਕੇ, ਤਨ ਸੰਧੂਰ ਸੋਹੈ ਰਜ-ਰਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫੪।

ਰਜ ਰਵਾਲ ਦੇ ਟਿੱਕੜੇ ਭਾਲਿ ਸੋਹਨਿ, ਮਸਤਕੁ ਲਾਲ ਸੰਧੂਰ ਲਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗੁ ਗੁਲਾਲ ਸੰਧੂਰ ਟਿੱਕੇ, ਸਭ ਜ਼ਹੂਰ ਚਰਨਾਰ ਰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਤ੍ਰੰਗ ਉੱਠੀ ਚਰਨ ਚੱਟਣੇ ਦੀ, ਡਿੱਠਾ ਰੰਗੁ ਚਲੂਲ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੂਰ ਨੁੱਚੜੇ ਚਰਨ ਤੰਬੋਲਿਆਂ ਚੋਂ, ਚੋਲਾ ਸੁੱਚੜਾ ਨੂਰ ਨੁਚੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫੫।

ਅੱਜ ਢਾਬ ਕੰਢੇ ਦੁਇ ਮਰਾਲ ਸੁੱਤੇ, ਮਾਨੁ ਢਾਬ ਨੂੰ ਮਾਨਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁੱਤੇ ਜੋਤਿ ਜਗਾਇ ਜਗ-ਜੀਵਨੇ ਦੀ, ਸੌਣਾ ਜੋਤਿ ਜਲਵਾਲ ਹੰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਾਵਨਹਾਰ ਜਗਜੀਵਨਾ ਸੇਜ ਰਾਵੇ, ਸਹਿਜ ਭੋਗੁ ਸੁਖੁ ਸਾਰ ਸੁਤੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਚਰਨ ਚਾਟ ਝਰਨਾਟ ਅਚੰਭੇ

ਚਰਨ ਚਾਟ ਦੀ ਸਿੱਕ ਵਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ, ਨਾਲੇ ਅਦਬ ਕਮਾਲ ਅਦਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫੬।

ਸੁਤੇ ਰੰਗ ਮਹੋਲੜੇ ਸੰਗਿ ਪਿਰੀਏ, ਹੋਵੈ ਭੰਗਿ ਨ ਰੰਗ ਮਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਭੋਗ ਆਨੰਦ ਰਸ ਰਮਨੀਆਂ ਨੂੰ, ਪੋਹੇ ਪਰਸੁ ਨ ਚਰਨ ਚਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਾਰਿ ਧਾਰਨਾ ਗੁਪਤਿ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ, ਰਹੇ ਨਿਰਬਿਘਨ ਰਸੁ ਰਮਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਵੇ ਜਾਗ ਜੇ ਭਾਗ ਸੁਜਾਗਿਆਂ ਨੂੰ, ਲੱਗੇ ਲੇਸੁ ਨ ਅਹੰਮਮੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫੭।

ਸੂਖਮ ਅੰਸ ਹੰਕਾਰ ਭੀ ਨਾਹਿ ਪੋਹੇ, ਹੋਵੇ ਫ਼ਾਸ਼ ਨ ਰਾਜ਼ ਰਾਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਅਰਦਾਸੜਾ ਸੋਧਿ ਗੁਪਤਾ, ਖਿੜਿਆ ਰੰਗੁ ਸਰਧਾ ਪੂਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝੁਕੇ ਸੀਸ ਮੁਅਦਬੀ ਝੁਕਣੀਆਂ ਦੇ, ਝਲਕਾ ਵੱਜਿਆ ਚਰਣ ਝਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹੀ ਸੁਧਿ ਨ ਬੁਧਿ ਸ੍ਰੀਰ ਕੇਰੀ, ਐਸਾ ਪ੍ਰੇਮੁ ਝੱਲਾ ਝੱਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫੮।

ਝੱਲੀ ਹੋਇ ਚੱਲੀ ਜੀਭ ਚਰਨ ਵਲੇ, ਝੱਲੁ ਜੀਭ ਨੂੰ ਚਰਨ ਚੂਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਰਨ ਚੂਸਣੇ ਚਾਪਣੇ ਚੱਟਣੇ ਨੂੰ, ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤੜਾ ਚਾਉ ਰਸਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੱਟੇ ਚਰਨ ਮਲੂਕੜੇ ਜੀਭੜੀ ਨੇ, ਪੱਟ ਮਿਲਿ ਗਇਆ ਸੁਧਿ ਬੁਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ਾਕ ਪਾਕ ਸੰਧੂਰੀਆਂ ਚਰਨ ਤਲੀਆਂ, ਰਸ ਰਸਾਇਣੀ ਪਰਸੁ ਜੀਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੫੯।

ਦੋਹੀਂ ਦਿਸੀਂ ਰਸ-ਝਰਨ ਝਰਨਾਟ ਚੜ੍ਹਿ ਗਈ, ਵਡ ਕੜਕਾਟ ਲਸ਼ਕਾਟ ਬੀਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਏ ਝੂਟੜੇ ਬਿਜਲ ਹਲੂਣਿਆਂ ਦੇ, ਡਲ੍ਹਕਿਆ ਜੋਤਿ ਪੁਲਾੜ ਗਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੁੱਲੀ ਹੋਸ਼ ਚਰਨਾਰ ਚਟੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਸ਼ ਅਚੰਭ ਡੀਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਮਤਕਾਰ ਡਿੱਠੇ ਵਡ ਅਚੰਭਿਆਂ ਦੇ, ਥਰੁ ਥਰੱਲਿਆ ਥਿਰ-ਬਵਸਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੬੦।

ਰਹੀ ਥਾਹ ਨਾ ਹੈਰਤ ਅਫ਼ਜ਼ਾਈਆਂ ਦੀ, ਨਹੀਂ ਥਾਹੁ ਅਸਗਾਹੁ ਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਥਿਰ ਸਮਾਧ ਸਹਿਜ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਦੀ, ਥਰੁ ਬਿਸਮਾਦ ਸਮਾਧ ਜਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡੁਬੇ ਹੈਰਤੀ ਜਾਗਿ ਸਮਾਧੀਆਂ ਥੋਂ, ਸਰੁ ਬਿਸਮਾਦ ਗੋਤਾ ਜਾਗਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਗੀ ਜਾਗਦੇ ਲੀਨ ਸਮਾਧ ਹੋਏ, ਜਾਗਨੁ ਸੁਪਨ ਸਮਾਧ ਉਘੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੬੧।

ਪਗ ਪਟੋਲਿਆਂ ਲਾਲ ਲੁਪਤੋਲਿਆਂ ਦਾ "ਖੋਜ ਨ ਖੁੰਭੈ"

ਤਾੜੀ ਉੱਘੜੀ ਸਵਨ ਸਮਾਧ ਵਾਲੀ, ਚਕ੍ਰਤ ਚਲਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਅਵਸਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਗਣ ਸੁਪਨ ਸਮਾਨ ਪਰਤੀਤ ਹੋਏ, ਡਿੱਠਾ ਚੋਜੁ ਵਿਡਾਣੁ ਚੋਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡਿਠੇ ਧੂੜਿ ਲਪੇਟੜੇ ਸੀਸ ਮੂਧੇ, ਸਿਧਾ ਸਿਜਦੜਾ ਪਦ ਪੰਕਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਿਰਤ ਗੁੰਮ ਹੋਈ ਲਾਜਵੰਤਿਆਂ ਦੀ, ਦੇਖ ਪ੍ਰੇਮ ਕਉਤਕ ਕੌਤਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੬੨।

ਸੀਸ ਚਰਨ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਵਿੱਥ ਖਾਸੀ, ਰੰਚਕ ਪਰਸੁ ਨ ਚਰਨ ਸ਼ਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਐਪਰ ਚਰਨ ਸਰੋਜ ਨ ਹਿੱਲ ਸਕਣਿ, ਜਾਦੂ ਜਕੜ ਜੱਫਾ ਘਟ ਜਫੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੱਫੇ ਪਏ ਘਟ ਅੰਤਰੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ, ਖੋਲ੍ਹੇ ਕੌਣ ਗੁੰਝਲਾਂ ਗੁੰਝਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਗੁੰਝਲ ਸੁਲਝਾਵਣੇਹਾਰ ਵਿਰਲੇ, ਹੀਆ ਪਵੇ ਕਿਵ ਸੁਲਝ ਸੁਲਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੬੩।

ਤਾਣੀ ਉਲਝ ਗਈ ਇਸ਼ਕ ਪੇਚਿਆਂ ਦੀ, ਤੰਦੁ ਰਲ ਗਇਆ ਜਕੜ ਬੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਜੇਵੜੀ ਜੂੜੁ ਪੁਆਇ ਬੈਠੇ, ਜ਼ੇਵਰ ਸੋਹਣਾ ਪਗ ਜੇਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਨਿ ਪਈ ਅਜ਼ਗੈਬ ਕਮੰਦ ਕੋਈ, ਨਿਰਛਲੁ ਚਿੱਤੁ ਛਲਿਆ ਛੈਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਲ ਲੁਟ ਗਏ ਹੁਸਨ ਨਿਧਾਨਿਆਂ ਦੇ, ਵੱਡ ਅਮੋਲੁ ਜੋੜਾ ਲਾਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੬੪।

ਹੁਸਨ ਹੱਟੜੀ ਦੇ ਹੁਸਨ ਸੀਮ ਜੌਹਰ, ਲੱਭੇ ਖੋਜੁ ਨ ਕੀਮ ਸੀਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਗ ਤੰਬੋਲੜੇ ਟੋਲੜੇ ਨਾਹਿ ਲੱਭਣਿ, ਲੱਗਾ ਜ਼ੋਰ ਸਾਰਾ ਟੋਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਥੱਕੇ ਹਾਰਿ ਹੈਰਾਨਗੀ ਵਰਤ ਗਈ, ਸ਼ਸਦਰ ਹਾਲ ਹੱਕੇ-ਬੱਕੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੱਕੇ ਬੱਕੜੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹੁਸਨ ਬੰਕੇ, ਲੁਕਿਆ ਲਾਲ ਮਣੀਆਂ ਹੁਸਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੬੫।

ਹੱਥ ਫੇਰ ਸੁੰਦਰਾਵਲੇ ਸ੍ਰੀਰ ਟੋਹਣਿ, ਦਿੱਸੇ ਥਾਉ ਸੁੰਞਾ ਪਗ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਲ ਜਾਇ ਲੁੱਕੇ ਵਿਚਿ ਡੱਬਿਆਂ ਦੇ, ਡੱਬਾ ਸੰਪਟੀ ਜੋਤਿ ਜਿਗਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡੱਬੇ ਜਿਗਰ ਜੋਤੀਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਖ਼ਾਨੇ, ਖ਼ਾਸੁਲਖ਼ਾਸ ਖ਼ਾਨਾ ਸੰਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿੰਦੇ ਵੱਜੜੇ ਜਿੰਦ ਲਤੀਫ਼ਿਆਂ ਦੇ, ਨਾ ਸੁਰਾਗ਼ ਲਤੀਫ਼ ਜਿੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੬੬।

ਕੋਈ ਅਕਲ ਲਤੀਫ਼ੀਏ ਢੱਬ ਲਭਣਿ, ਬਣੇ ਰੱਬ ਸਬੱਬ ਢਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਧੂ ਵੀਰ ਸੱਜਨ ਇਕ ਪਾਸ ਬੈਠੇ, ਵੇਖਨਿ ਰੰਗੁ ਨਵਢੰਗ ਚਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਹਿਰਮ ਰਾਜ਼ ਰੱਬੀ ਪ੍ਰੇਮ ਘੁੰਡੀਆਂ ਦੇ, ਮੰਤ੍ਰ ਯਾਦ ਤਿਨ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਲ ਦਾ ਇਕ ਅਰਦਾਸ ਦਾਰੂ, ਚੱਲੇ ਹੋਰੁ ਨ ਯਤਨ ਯਤਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੬੭।

ਅੰਤਰਿ ਬਿਰਤਿ ਇਕਾਗਰ ਧਿਆਨੁ ਹੋ ਕੇ, ਅਸਥਲ ਮਲਿ ਏਕਾਂਤ ਅਸਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘਟਿ ਘਟਿ ਵਾਸੀਏ ਸੌਹੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ, ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਜੋ ਸਭ ਘਟਿ ਪੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘਟਿ ਘਟਿ ਪੀਰੁ ਪਛਾਣਦਾ ਪਟਪਟਾਂ ਦੀ, ਪ੍ਰੀਤ ਪੀਰ ਹਰਨਾ ਪੱਟ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੇਤ ਘਟਘਟਾਂ ਦੇ, ਪਰਦੇ ਪਟਪਟਾਂ ਦੇ, ਜਾਣਨਹਾਰ ਜਾਨੀ ਸਭ ਜੁਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੬੮।

ਹਰਨਹਾਰ ਪੀਰਾ ਪ੍ਰੀਤਵੰਤਿਆਂ ਦੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰੀਤ ਪਰਨਾ ਪ੍ਰਾਇਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰਾਇਣੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਆਸਰਾ ਤੂੰ, ਪਰਬਤ ਓਹਲੜਾ ਲਾਲਿਆਂ ਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਨ ਅਰਦਾਸ ਕਦੰਤ ਨ ਜਾਇ ਬਿਰਥੀ, ਬਿਰਥਾ ਤੀਰੁ ਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਹਦਫੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਤੀਰ ਬਹੱਦਫ ਅਰਦਾਸ ਵਾਲਾ, ਖੱਪਰੁ ਖੋਲ੍ਹਿ ਦਿੱਤਾ ਘਟ ਖਪਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੬੯।

ਪਗ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ ਗੁਪਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣਾ

ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਕਰਤਿ ਉੱਠੇ ਜਨ ਚਰਨਰਤ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਛੁੱਟਾ ਪ੍ਰੇਮ ਜੱਫਾ ਜਨ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਪਤੋਂ ਆਨਿ ਪ੍ਰਗਟੇ ਫੇਰ ਪਗ ਪਟੋਲੇ, ਸਿੱਟਾ ਸਿਹਰ ਅਰਦਾਸ ਗੁਪਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛੁੱਟੇ ਪ੍ਰੇਮ ਜੱਫੇ ਤੇ ਪੱਗ ਜੂੜ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਫਸਿਆ ਬੂੜੀਆ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਜੂੜ ਦੇ ਬੂੜੀਏ ਨੂਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੀ, ਆਤਮ ਨੂੜ ਰਸ ਨੂਰ ਨਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੦।

ਸੱਚੀ ਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਜੋਤਿ ਰਸ ਨਰੜ ਸੱਚੇ, ਪੇਚਾ ਸੱਚੜਾ ਪ੍ਰੀਤ ਤਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਟੁੱਟੇ ਤਾਰ ਨ ਸੱਚੜੇ ਪੇਚਿਆਂ ਦੀ, ਸੱਚਾ ਜੋੜੁ ਘਟ ਜੋਤਿ ਗੰਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਕੇ ਜੋਤਿ ਗੰਢੇ ਪ੍ਰੀਤ ਜੁਟ ਸੱਚੇ, ਘਟਿ ਗਠ ਜੋੜੁ ਸੱਚਾ ਗੁਰ ਜੁੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚੀ ਜੋਤਿ ਜੜਾਵੜੇ ਗੰਢ ਜੋੜੇ, ਨਿਬਹੇ ਤੋੜਿ ਨਾਤਾ ਗੁਰ ਰਿਸ਼ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੧।

ਦੀਪ ਦਰਸ਼ਨੀ ਦਮਦਮੇ ਚਮਤਕਾਰ ਅਚੰਭੀਏ ਅਧਿਭੁਤੀ ਬੁਤਾਂ ਦੇ ਚੰਭੁਕੀ ਪੁਤਲੇ

ਰਿਸ਼ਤੇ ਸੱਚੜੇ ਸ਼ਬਦ ਮਿਲਾਵਿਆਂ ਦੇ, ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਮੇਲ ਸੱਚੇ ਮੇਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਲੇ ਸੱਚ ਦੇ ਸੱਚੜੇ ਮੇਲੀਆਂ ਦੇ, ਧੰਨ ਸੁਵੇਲੜਾ ਮੇਲ ਮਿਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚੇ ਧੰਨ ਵੇਲੇ ਦਰਸ਼ਨ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ, ਧੰਨ ਸੁ ਥਾਨੁ ਦਰਸ਼ਨ ਦਮਦਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੰਨ ਸੁ ਦਮਦਮੇ ਦਰਸ਼ਨੀ 'ਦੀਪ' ਵਾਲੇ, ਧੰਨ ਸੁ ਦੀਪ ਦਰਸ਼ਨ ਦਲੀਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੨।

ਦਿਲ 'ਦਿਲੀਪ' 'ਹਰਿਭਜਨ' ਮ੍ਰਿਗੇਸ਼ ਧੰਨੇ, ਦਿਲ ਐਸ਼੍ਵਰਜ ਧੰਨਾ ਦਿਲ ਬਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਿਲਬਰ ਵੱਸਿ ਕੀਤੇ ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਦੇ ਕੇ, ਪਿਛੋਂ ਫਾਹ ਲਇਆ ਦਿਲ ਦਿਲਬਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੰਗੇ ਮਿਲੇ ਦਿਲਬਰ ਜਾਨੀ ਦਿਲਬਰਾਂ ਨੂੰ, ਹੱਥੋ ਹੱਥ ਸੌਦਾ ਦਿਲ ਬਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਿਲ ਬਿਹਾਝ ਕੇ ਆਪ ਦਿਲ ਵੇਚ ਬੈਠੇ, ਹੁਣ ਕੀ ਫਟਕਣਾ ਦਿਲ ਫਾਥੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੩।

ਫਸੀਆਂ ਝੜਾਂ ਖਿਚੀਜੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਤਣੀਆਂ, ਘੁਲਮਿਲ ਘਿੱਚ ਪਰਸਪਰ ਝੜ ਫਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਸੇ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆ ਨੌ ਨਿਹਾਲੀਆਂ ਨੂੰ, ਵੇਖਿ ਨਵ ਤਮਾਸ਼ਾ ਤਲਿਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਵੇਂ ਜਨਮ ਦੇ ਨਵ ਚਮਤਕਾਰ ਦੇਖੋ, ਦਿਵਸੁ ਪਹਿਲੜਾ ਨਵ ਜਨਮੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਹਿਲੇ ਦਿਵਸ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਰੰਗੁ ਸਾਰਾ, ਕਾਰਾ ਨਿਆਰੜਾ ਚਮਤਕਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੪।

ਚਮਤਕਾਰੀ ਅਚੰਭੀਏ ਚੰਭਕਾਂ ਤੋਂ, ਬਣਿਆ ਬੁੱਤ ਬੁੱਤਾਂ ਅਧਭੂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਖੋ ਢਾਬ ਕਿਨਾਰੜੇ ਬੁੱਤ ਬੈਠੇ, ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧਭੁੱਤ ਬੁੱਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੁਤ ਹੁਸਨ ਬਹਾਰ ਦੇ ਬੁੱਤ ਸੋਹਣੇ, ਸੋਹਣਾ ਨੱਕਸ਼ ਨਗਾਰ ਹੁਸਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁਸਨ ਪਾਕ ਬੁੱਤਾਂ ਨੂਰ ਪਾਕੀਆਂ ਦੇ, ਘੜਿਆ ਪੁਤਲਾ ਨੂਰ ਖ਼ਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੫।

ਰੱਬੀ ਨੂਰ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਬੁੱਤ ਬਾਂਕੇ, ਪਾਕ ਬਾਂਕਪਨ ਨੂਰ ਪਾਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਸਤਤ ਪਾਕ ਹੁਸਨ ਨੂਰ ਪਾਕੀਆਂ ਦੀ, ਪਾਕ ਪੂਜਣਾ ਪਾਕ ਰੂਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੂਜਾ ਪਾਕ ਹੁਸਨ ਪਾਕ ਪਾਕ ਰੂਹਾਂ, ਜਿਸਮ ਪਾਕ ਬੁੱਤਾਂ ਪਾਕ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰਸਤਸ਼ ਪਾਕ ਬੁੱਤਾਂ ਪਾਕ ਚੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਪਰਮ ਪਾਕ ਜਜ਼ਬਾ ਪ੍ਰਸਤਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੬।

ਹੁਸਨ ਬਹਾਰ ਦੀ ਰੁਤ ਦੇ ਬੁਤਕਾਦਰੀ ਜਲਵ ਸਰੂਪ ਦਾ ਨਿਰਗੁਣ ਆਰਤਾ

ਆਉ ਚਲੀਏ ਬੁੱਤਾ ਦੇ ਪੂਜਣੇ ਨੂੰ, ਅੱਜ ਪੁਰਬ ਲੱਗਾ ਬੁੱਤ ਪੂਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਣਿ ਕੇ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੂਰ ਦੂਰੋਂ, ਚਮਕੇ ਨੂਰ ਜ਼ਹੂਰ ਨੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਉਂ ਨਿਉਂ ਕਰਨਿ ਜੁਹਾਰ ਨੁਛਾਰ ਹੋ ਕੇ, ਮੁਖਿ ਉਚਾਰ ਧੁਨ ਵਾਹ ਵਾਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੁਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕ ਮਚਾਇਆ ਬਿਸਮਗੰਧੀ, ਵਾਯੂ ਮੰਡਲੀਂ ਵਾਸੁ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੭।

ਲੈ ਲੈ ਭੌਰ ਸੁਗੰਧੀਆਂ ਮਸਤ ਹੋਏ, ਵਡ ਗੁੰਜਾਰ ਗੰਧਾਰ ਭੌਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਿਲਿ ਮਸਤੌਰ ਗੁੰਧੌਰ ਗੁੰਜੌਰ ਭੌਰੇ, ਕਰਨ ਆਰਤਾ ਨਿਰਆਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਰਗੁਣ ਆਰਤੀ ਹੇਤ ਨ ਸਾਜੁ ਸੋਹੇ, ਧੂਪ ਦੀਪ ਨਈ-ਵੇਦੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੁਦਰਤ ਆਰਤਾ ਆਪ ਉਤਾਰ ਰਹੀ, ਬੁੱਤ ਕਾਦਰੀ ਜਲਵ ਜਾਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੮।

ਬੁੱਤ ਪੂਜਣੇ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੌਕ ਲੱਗਾ, ਦੇਖਿ ਸ਼ੌਕ ਕੁਦਰਤ ਕਾਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੇਤਿ ਆਰਤੀ ਅਸੀਂ ਭੀ ਤਿਆਰ ਹੋਏ, ਥਾਲ ਪੂਰਿ ਕ਼ਲਬ ਕ਼ਲੂਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਿਲ ਸਮੇਤ ਕਲੇਜੜਾ ਵਿਚ ਧਰਿਆ, ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਜੀਊੜਾ ਭੇਟੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਰੇ ਵਿਚਿ ਦੋ ਜਾਮ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦੇ, ਜੋੜਾ ਨੈਣ ਕਟੋਰ ਜਾਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੭੯।

ਸੀਸ ਅਰਪਿਆ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਵਣੇ ਨੂੰ, ਨਜ਼ਰ ਭੇਟ ਤੁਹਫ਼ਾ ਤੁਹਫ਼ੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਥਾਲ ਪੂਰ ਕਦਮਾਂ ਉਤੇ ਰਖਿ ਦਿਤਾ, ਲੈ ਕੇ ਵਾਰਨਾ ਪਰਦੱਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਰ ਉਤਾਰ ਉਤਾਰਨਾ ਆਰਤੀ ਨੂੰ, ਸੱਚਾ ਆਰਤਾ ਇਹ ਆਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਸੀਂ ਬੁੱਤਾਂ ਦੇ ਬੁੱਤ ਮਫ਼ਤੂਨ ਮਜਨੂੰ, ਸਾਨੂੰ ਮਰਜ਼ ਜਨੂਨ ਮਰਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੮੦।

ਇਸ਼ਕ ਮਰਜ਼ ਮਰੀਜ਼ ਜਨੂਨੀਆਂ ਨੂੰ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਹਾਲੁ ਮਜਜ਼ੂਬ ਮਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਾਲ ਕੌਣੁ ਵਰਨੇ ਹੱਡ-ਬੀਤੀਆਂ ਦੇ, ਬੌਰਾ ਹਾਲ ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਸਾਂ ਹਾਲੇ ਬੁੱਤਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲਾਹੁਣੀ, ਹਿੱਲੇ ਹਥ ਤਸਵੀਰ-ਖਿਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇੰਨ ਬਿੰਨ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਕੌਣੁ ਲਾਹੇ, ਚੱਲੇ ਤਾਣ ਨ ਮੁਸੱਵਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੮੧।

ਦਿਲ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਫ਼ਿਲਮ ਫ਼ੋਟੋ ਰੰਗ ਭਵਨੀ ਪ੍ਰੇਮ ਤੁੰਗੀਆਂ ਦੇ ਭਉਰ ਗੁਫੇ

ਅਕਲ ਇਲਮ ਮੁਸੱਵਰੀ ਮਾਤ ਹੋਏ, ਆਰਟ ਮਾਤ ਫ਼ੋਟੋ ਫ਼ੋਕਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਸਲ ਅਕਸ ਤਸਵੀਰ ਦਿਲ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਤੇ, ਅਸਲ ਦਿਲ ਮੁਸੱਵਰ ਆਸ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਅਕਸ ਨਾ ਬਾਹਰ ਆਵਣਿ, ਸਾਨੂੰ ਰਸ਼ਕ ਡਾਢਾ ਰਕੀਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਡੀ ਬੁੱਕਲਾਂ ਵਿਚ ਰਕੀਬ ਲੁਕਿਆ, ਜਿਨ ਲੁਕਾ ਲਿਆ ਫ਼ਿਲਮ ਫ਼ੋਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੮੨।

ਏਹ ਤਸੱਵਰੀ ਹੁਨਰ ਤਸਨੀਫ਼ ਤੋਹਫ਼ਾ, ਹੁਦੀਆ ਏਜ਼ਦੀ ਸ਼ਰਫ਼ ਸ਼ਰਫ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਸੀਂ ਵੰਨਗੀ ਪੂਰਬਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਹੋਵੇ ਨਜ਼ਰ ਪਾਤਰ ਹਜ਼ੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਨੂੰ ਅਨਭਵੇਂ ਫੁਰਨੁ ਸਫੁਰਨ ਹੋਵੇ, ਚਿੱਤ੍ਰ ਚਿਤਰੀਏ ਇੰਨ-ਬਿੰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਠੋ ਢਾਬਾਂ ਤੋਂ ਚਲੀਏ ਰੰਗ ਪੁਰੀਏ, ਵੱਡਾ ਤੁੰਗ ਨੌਰੰਗ ਪੁਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੪੮੩।

ਓਥੇ ਖੜੀ ਉਡੀਕਦੀ ਰੰਗ ਕੌਰਾਂ, ਆਵੇ ਸੰਗੁ ਘਰਿ ਰੰਗ ਰੱਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੰਗ ਨਵ ਤੁੰਗੀ ਆਏ ਰੰਗ ਭਵਨੀ, ਮਸਕਨ ਮੱਲਿਆ ਭੌਰ ਗੁਫੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਿੜਗਈ ਪ੍ਰੇਮ ਤੁੰਗਾ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪੈਰ ਤਾਂਈ, ਮੋੜਾ ਫੇਰ ਪਇਆ ਸਿਰ ਸਾਈਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਰੋਂ ਪਰੰਦ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੇਵਕਣ ਨੇ, ਘਰਿ ਨਵ ਸੰਗ ਆਇਆ ਪਾਹਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੮੪।

ਅਜ ਸੋਹਦੜੇ ਸਿਹਨ ਹਵੇਲੀਆਂ ਦੇ, ਸੋਭਨੀਕ ਪਿਹਨੁ ਚੁਬਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਜਨਿ ਸੋਇਨ ਚੁਬਾਰੜੀਂ ਸੋਇਨ ਝਲਕਾਂ, ਹੋਇਆ ਵੁੱਠਣਾ ਸੋਇਨ-ਵੰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਜੇ ਤੂਰ ਵਾਜੇ ਹਾਰਮੋਨੀਅਮ ਦੇ, ਬੱਝਾ ਕੀਰਤਨ ਰਸੁ ਕੀਰਤਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਹ ਚੁਬਾਰੜਾ ਕੀਰਤਨ ਘਰੁ ਮੁਨਾਰਾ, ਭਜਨ ਅਸਥਾਨ ਵਡਹੰਸ ਭਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੮੫।

ਭਜਨ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਮੁਨਾਰਾ

ਏਥੇ ਭਜਨ ਹੋਏ ਵੱਡ ਅਭਿਆਸੀਆਂ ਦੇ, ਸਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁਖਾਸਨੀ ਏਹ ਚੁਬਾਰਾ, ਸਜਿਆ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਸ਼ਬਦ ਚਿਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਸ ਚੁਬਾਰੜੇ ਪਾਠ ਗੁਰ-ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ, ਸਦਾ ਕੀਰਤਨ ਧੁਨ ਅਨਹਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੁਆਰਾ ਕੀਰਤਨ ਭਜਨ ਦਾ ਏਹ ਚੁਬਾਰਾ, ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਧਰਮੱਗ ਪੁਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੮੬।

ਧਰਮਸਾਲ ਕਹੋ, ਪਾਠਸ਼ਾਲ ਕਹੋ, ਭਜਨ ਗੁਫ਼ਾ ਭਜਨੀਕ ਭੌਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
"ਭੌਰ ਗੁਫ਼ਾ" ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਨਾਮ ਇਸ ਦਾ, ਜਹਿ ਨਿਵਾਸੁ ਗੁਰ ਚਰਨ ਭੌਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਥੇ ਚਰਨ ਪਏ ਚਰਨ-ਕਮਲੀਆਂ ਦੇ, ਹੋਇਆ ਖ਼ਾਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਏਥੇ ਜਗਨਿ ਜੋਤਾਂ, ਏਹ ਜਗਜੋਤਿ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਦੇਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੮੭।

ਜਨ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖੰਡੀ ਦੀਦਾਰ ਗੜ੍ਹ ਬੰਕ ਦੁਆਰਾ; ਆਤਮ ਅਰੂਜੀਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਬੁਰਜ ਚੁਬਾਰਾ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਦੇਵ ਜੋਤੀਸ਼ ਨਿਰਗੁਣ ਸਰੂਪਾ, ਖ਼ੁਦ ਦਿਖਲਾਇ ਜਲਵਾ ਦਰਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੀਤਾ ਨਦਰ ਨਿਹਾਲ ਨਿਹਾਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਇਹ ਦੀਦਾਰਗੜ੍ਹ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਨ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥੀ ਈਹਾਂ ਅਨੇਕ ਬੈਠੇ, ਲਾ ਅਚੱਲ ਆਸਣ ਸਮਾਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਿਆਨ ਅਖੰਡ ਅਖੰਡ ਸਮਾਧੀਆਂ ਦਾ, ਗਿਆਨ ਬੁਰਜ ਆਤਮ ਅਰੂਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੮੮।

ਏਥੇ ਅਨਿਕ ਸਮਾਧੜੇ ਲੱਗਿ ਚੁੱਕੇ, ਖੇਡ ਵਰਤਿਆ ਦਸਮ ਦੁਆਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਤਿ ਦਰਸ਼ਨੀ ਦੁਆਰੁ ਕਾਪਟ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, ਬੀਣਾ ਬੱਜਿਆ ਪੰਚ ਸ਼ਬਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਥੇ ਸਹਿਜ ਅਨੰਦਨੀ ਸ਼ਾਂਤਿ ਵਰਤੀ, ਪਾਠੁ ਅਖੰਡ ਹੋਇਆ ਸੁਖਮਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਥੇ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤੀ ਅਨਦ ਕੇਲ ਹੋਏ, ਜੋੜ-ਮੇਲੁ ਇਕਾਂਤ ਬ੍ਰਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੮੯।

ਏਥੇ ਖਿੜੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਜਗਰਾਤਿਆਂ ਦੀ, ਪੁਰਬ ਲਗਿਆ ਗੁਰਪੁਰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਥੇ ਪ੍ਰੇਮ ਆਕਰਖਣੀ ਕਲਾ ਵਰਤੀ, ਇਹ ਅਸਥਾਨ ਆਕਲ ਬਿਕਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਜ ਉੱਤਰੇ ਨਵੇਂ ਮਹਿਮਾਨ ਏਥੇ, ਚਰਨ ਪਇਆ ਸੁਜਾਨ ਸਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮਰੋਂ ਉੱਠੀਆਂ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕਾਂਗਾਂ, ਗੁੰਬਜ਼ ਗੂੰਜਿਆਂ ਭੌਰ ਗੁਫੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੯੦।

ਰਾਗ ਰਤਨ ਪਰੀਆਂ ਆਈਆਂ ਕਾਂਗ ਭਰੀਆਂ, ਹੋਇਆ ਵੁੱਠਣਾ ਗਣ ਗੰਧਰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਹਿ ਬੈਕੁੰਠ ਜਹਿ ਕੀਰਤਨ ਬਾਣੀਆਂ ਦੇ, ਗਾਵਣਹਾਰ ਜੋੜਾ ਪਿਰ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ ਰਸ ਕੀਰਤਨ ਦੀ, ਗੱਚੋ ਗੱਚ ਚੋਲਾ ਰੰਗ ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ ਜਨ ਦੇਖਣਿ ਸੁਣਨਹਾਰੇ, ਐਸਾ ਕੀਰਤਨੁ ਚੂਰੁ ਨੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੯੧।

ਕਈ ਚੇਟਕੀ ਦਿਲ ਚੂਰ ਚੂਰ ਹੋਏ, ਜਗ ਮਗ ਨੂਰ ਚਮਕੂਰ ਚੇਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛਬਿ ਬਿਲੋਕਿ ਅਲੌਕਕੀ ਲਾਲਨਾਂ ਦੀ, ਪਇਆ ਮੰਦ ਮੁਖ ਚੰਦ ਸੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਈ ਰਾਤ ਫੁਨ ਰਾਤੋਂ ਪਰਭਾਤ ਹੋਈ, ਠੱਲ੍ਹੇ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਢੋਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਾਰੇ ਆਇ ਚੁਬਾਰੜੇ ਗਿਰਦ ਘੁੰਮਣਿ, ਮਰਕਜ਼ ਭੁਲਿਆ ਧ੍ਰੂ ਸਤਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੯੨।

ਅੰਙਣੀ ਰੈਭਾਨ ਗੈਣਾਰੇ

ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਫ਼ਕ਼ ਤਲੂਅ ਦੇ ਧਿਆਨ ਭੁੱਲੇ, ਇਕੋ ਧਿਆਨ ਸ਼ਫ਼ਕ਼ ਸ਼ਫ਼ਕੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਡੇ ਅੰਙਣੇ ਭਾਨ ਸੁਲਤਾਨ ਸ਼ਫ਼ਕੇ, ਵਡ ਉਜਿਆਰ ਕੋਟਾਨ ਭਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਨੂੰ ਸੁਧ ਨ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਲਹਿਦਿਆਂ ਦੀ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਰਹੇ ਰੈਭਾਨ ਭਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਡੀ ਅੱਖ ਨ ਉੱਘੜੇ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ, ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਉਚਾਨ ਉਫ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੯੩।

ਸਾਨੂੰ ਪੈਣ ਝਲਕੇ ਅਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰੀਤਮੇ ਦੇ, ਡਲ੍ਹਕੇ ਨਭ-ਖ਼ੱਲਾ ਅਰਸ਼ ਕੁਰਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਭ ਪੁਲਾੜ ਡਲ੍ਹਕੇ, ਛਲਕੇ ਨੂਰ ਸਰਵਰ, ਸਾਡਾ ਛਲਕਿਆ ਸਰ ਨਭ ਘਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਭਸਰ ਨਾਭਸਰ ਗੈਣਸਰ ਇੱਕ ਹੋਏ, ਸਭ ਪਰਵਾਰ ਸਾਗਰ ਸਮੁੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰ ਸਮੁੰਦ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਧਾਰ ਬੱਝੀ, ਰਸ ਸਰਸ਼ਾਰ ਨਾਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੯੪।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਹੰਸਲੀ ਵਗੇ ਸਮੁੰਦ ਵਿਚੋਂ, ਸੁੱਭਰ ਤਾਲ ਘਟ ਨੂਰ ਅਮੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਡੇ ਉੱਛਲੇ ਤਾਲ ਰਸ ਪ੍ਰੇਮ ਲਹਿਰੇ, ਲਸ਼ਕੇ ਨੂਰ ਪੁਲਾੜ ਗਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਗਨੀ ਘਟਾਂ ਉਮਗਾਈਆਂ ਨੂਰ ਭਰੀਆਂ, ਪਾਰਾਵਾਰ ਨ ਘਟ ਸਾਗਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘਟਸਰੁ ਗੈਣਸਾਗਰੁ ਇੱਕ ਮਿੱਕ ਹੋਏ, ਰੰਚ ਅੰਤਰਾ ਨ ਘਟ ਗੈਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੯੫।

ਲਗਾਤਾਰ ਸਤਿਸੰਗ ਆਨੰਦ ਮੇਲੇ, ਵੱਡਾ ਚਾਉ ਨਵ ਮੇਲ ਮਿਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਹੋ ਚਾਉ ਸਤਸੰਗਤੀਂ ਮਿਲੇ ਰਹੀਏ, ਰਹੇ ਰੰਗ ਸਦ ਰੰਗ ਨਸ਼ੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਸ਼ੇ ਚੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣ ਗੂੜ੍ਹ ਮਸਤੀਆਂ ਦੇ, ਅਮਲ ਉੱਤਰੇ ਨਾ ਖੀਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮਲਾਂ ਬਾਝ ਖੀਵੇ ਰਹੀਏ ਦਿਵਸ ਰਾਤੀਂ, ਉਲਸ਼ ਜਾਮ ਪੀ ਕੇ ਮਜਲਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੯੬।

ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਬਿਰਤੀਆਂ ਸੁਰਤੀਆਂ ਸੁਰਤਿ ਰਲੀਆਂ, ਸਦਾ ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸੁ ਸੁਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਦਰਿ ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸੁ ਕਵਾੜ ਖੁਲ੍ਹੇ, ਸੁਰਤਿ ਉਘਾੜ ਕਵਾੜ-ਖੁਲ੍ਹੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੂ ਭਵਿਖ ਭਵਾਨ ਸਮਾਨ ਦਿੱਸਨ, ਦਿੱਬ ਜਲਵੜਾ ਦਿੱਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੰਗਲ ਜਲਵੜੇ ਭੀ ਵਿਚਿ ਸੰਗਲਾਂ ਦੇ, ਪ੍ਰੀਤ ਕੇਲੁ ਜੰਗਲੁ ਜੇਲ੍ਹੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੯੭।

ਜੇਲ੍ਹ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਜੋਤਿ ਮੰਗਲ, ਰਸਕ ਸ਼ਾਦੀਆਨਾ ਮੰਗਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਜ ਸੱਚ ਮਾਣੇ ਰਸ ਭਾਣਿਆਂ ਦੇ, ਆਇਆ ਸੁਆਦ ਭਾਣੇ ਮਿਠੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਣੇ ਮਿਠਿਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥ ਜਾਣੇ, ਅਨਦ ਮਾਣਿ ਮੰਗਲਚਾਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੰਗਲਚਾਰ ਹੀ ਚਾਰ ਚੁਫ਼ੇਰ ਸਾਨੂੰ, ਹਿਰਦਾ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸੀਤਲ ਸੀਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੯੮।

ਮਿੱਠੇ ਭਾਣਿਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥ

ਸੀਤਲਤਾਈਆਂ ਸਭ ਸੀਲਵੰਤਿਆਂ ਨੂੰ, ਠੰਢਾ ਠਾਰ ਮਨੁ ਠਾਰ ਠਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਿਰਦੇ ਠੰਢ ਵਰਤੀ ਨਾਮ ਠੰਢਕਾਂ ਦੀ, ਰੋਮ ਰੋਮ ਠਰਿਆ ਠੰਢੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਪਤ ਘਾਮ ਮਹਿ ਭੀ ਸੀਤ ਠਾਂਢ ਵਰਤੀ, ਸਭ ਤਪਤਾਉ ਮਿਟਿਆ ਗ੍ਰੀਖਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗ੍ਰੀਖਮ ਗਾਖੜੀ ਹਿਮਕਰ ਸਮਾਨ ਹੋਈ, ਨਾਹੀਂ ਸੀਤ ਪੋਹੇ ਹਿਮਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੪੯੯।

ਉਸਨ ਸੀਤ ਸਮਸਰ, ਪਾਲਾ ਘਾਮ ਇੱਕੋ, ਰਿਦ ਬਿਸਰਾਮ ਜਿਨ ਨਾਮੁ ਰਤਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਮੁ ਹਿਰਦੇ ਸਸੀਅਰ ਸਰਦ ਹੀਰਾ, ਪੋਹੇ ਘਾਮੁ ਨ ਗ੍ਰੀਖਮ ਰੁਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਿਮਕਰ ਬਰਫ਼ ਬਰਸਾਵਣੀ ਰੁਤ ਅੰਦਰਿ, ਨਿੱਘੁ ਸੱਚੜਾ ਨਾਮ ਭਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਭਾਨੁ ਠਰੂਰ ਹੁਨਾਲ ਅੰਦਰਿ, ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਮ ਹੁਮਾਉ ਘਾਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੦੦।

ਨਾਮੁ ਨਿੱਘੜਾ ਭਾਨੁ ਸਿਆਲ ਰੁੱਤੀਂ, ਮੁੱਕਾ ਠਾਰ ਠਰਾਉ ਠਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮ ਡਾਚੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਘਾਮ ਪਾਲਾ, ਸਦ ਖਿੜਾਉ ਬਹਾਰ ਰੁਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਿੜੀ ਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹਾਰ ਸਾਨੂੰ, ਸਾਡਾ ਮੌਲਿਆ ਕੌਲ ਹਿਰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਦ ਬਹਾਰੀਆਂ ਮਾਹੁ ਬਸੰਤ ਖਿੜਿਆ, ਮਾਹਾ ਮਾਹੁ ਮੁਮਾਰਖੀ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੦੧।

ਸਾਨੂੰ ਨਿਤ ਨਵੀਆਂ ਸਦ ਬਹਾਰ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ, ਆਤਮ ਮਉਲਿਆ ਨਾਮ ਪੁਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭ ਪਰਤਾਪ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਕੇਰਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਿਰਛ ਹਰਿਆ ਅਮਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੇ ਆਸਰੇ ਠੀਕ ਬਣਿਆ, ਸਦਨੁ ਬੰਦਗੀ ਬੰਦੀ ਘਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੰਦੀ ਖ਼ਾਨੜੇ ਬੰਦਗੀ ਸਦਨ ਦਿਸਨਿ, ਐਸਾ ਭਜਨੁ ਪਰਭਾਉ ਭਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੦੨।

ਅੰਦਰਿ ਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰਲੇ ਖ਼ਾਸ ਬੰਦੇ, ਭਗਤੀ ਭਾਵ ਜਿਨ ਪੂਰ ਕਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੂਰੇ ਉੱਤਰੇ ਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚਿ ਰਹਿ ਕੇ, ਪੂਰਾ ਭਾਗੁ ਤਿਨ ਬੰਦੀ ਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਟਸਰ ਨੀਕੜੇ ਸੇਈ ਹਰਿ ਜਨ, ਮਨੁ ਅਡੋਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਟ ਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਰਖੁ ਸੋਗੁ ਸੁਖੁ ਦੁਖੁ ਸਮਾਨ ਤਿਨ੍ਹਾਂ, ਗਦ ਗਦ ਕੰਠ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਰਪੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੦੩।

ਭਜਨ ਗੁਫੇ ਬਣੇ ਜੇਲ੍ਹ ਕੋਠੀਆਂ ਦੇ, ਤਿਨ ਬੈਕੁੰਠ ਬਣਿਆ ਜੇਲ੍ਹੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਹਿ ਬੈਕੰਠ ਜਹਿ ਕੀਰਤਨੁ ਨਾਮ ਬਾਣੀ, ਵਡ ਪਰਤਾਉ ਹਰਿ ਭਾਉ ਭਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਗਤੀ ਭਾਉ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਸਾਰੇ, ਨਦਰੀ ਨਦਰ ਨਦਰਾਉ ਨਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀਸੈ, ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੁਣੀਐ, ਏਹ ਪਰਤੱਖ ਲਖਾਉ ਲਖਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੦੪।

ਅਲੱਖ ਲੱਖ ਕੇ ਫੇਰ ਲਖਾਉਣਾ ਨਾ, ਐਸਾ ਅਜਰੁ ਜਰਾਉ ਜਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਹਿਜ ਅਵਸਥ ਚੜ੍ਹਿ ਸਦਾ ਮਗਨਸ਼ਟ ਰਹਿਣਾ, ਰੰਗ ਮਸਤ ਸੁਭਾਉ ਸਹਿਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮ ਰੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸਹਿਜ ਰਾਜ ਲੀਲ੍ਹਾ, ਸਹਿਜ ਜੋਗੁ ਲਿਵ ਨਾਮ ਅਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਣ ਨਿਹਚਲ ਸਦਾ ਅਨਦ ਮੰਗਲ, ਹੁਕਮੁ ਬੁਝਿ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੦੫।

ਭਾਣੇ ਸੱਚੜੇ ਦੀ ਸੋਈ ਸਾਰ ਜਾਨਣ, ਖਿੜਿਆ ਕੌਲ ਜਿਨ ਨਾਮ-ਲੀਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖਿ ਨਾਮ ਲੀਣੇ ਭਾਣੇ ਰਸ ਪਤੀਣੇ, ਆਇਆ ਰਸ ਤਿਨ ਸੱਚ ਭਾਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਣੇ ਮਿਠੜੇ ਦਾ ਸੋਈ ਰਸ ਮਾਣੇ, ਰਸਿਆ ਰਸੁ ਜਿਨ ਨਾਮ ਅਮੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਾਖਿਆ ਨਾਮ ਰਸੁ ਸੋਇ ਜਾਣੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲੁ ਅਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੦੬।

ਨਦਰ ਮਿਹਰੀ ਰਹਿਮਤਾਂ

ਕੀਮਤਿ ਕੋਇ ਨਾ ਜਾਣਦੋ ਨਾਮ ਕੇਰੀ, ਸਾਈਂ ਨਾਮੁ ਅਮੋਲੁ ਕੀਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਈ ਹਰੀ ਰੰਗੁ ਮਾਣਦੇ ਜਨ ਸੁਭਾਗੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗੁ ਮਥਾਰ ਧੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਬਸੰਤ ਖਿੜਿਆ, ਵਿਗਸਿਆ ਦਹਿਰੁ ਰਸ-ਜੋਤਿ-ਕੁਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਭ, ਪਾਤਾਲ, ਧਰਿ, ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਸਾਰੇ, ਇੱਕੋ ਜੋਤਿ ਜਲਵਾ ਜਲਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੦੭।

ਜਲਵੁਲ ਜਲਵੀਏ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿੱਸੇ, ਇਕੋ ਜਲਵ ਝਾਕਾ ਜ਼ੁਲ-ਜਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜ਼ੁਲ-ਜਲਾਲੁ ਜਲਵਾਲੁ ਰਸਾਲ ਰਸੀਆ, ਵੁੱਠਾ ਆਣਿ ਰਾਵਲ ਸੇਜੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੂ ਘਰਿ ਸਦਾ ਰੰਗੀਲੜਾ ਲਾਲ ਪਿਆਰਾ, ਆਸ਼ਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਪਹਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੂ ਭਤਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਨ ਵਿੱਥ ਰਾਈ, ਕਿਵ ਗਲਿਹਾਰੁ ਪਹਿਰਾਂ ਪਿਰੀਅੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੦੮।

ਮੂ ਗਲਿਹਾਰੁ ਕਿ ਪਿਰੀ ਪਿਆਰ ਆਹੇ, ਪਿਰੀ ਹਾਰੁ ਬਣਿਆ ਮੂ ਗ੍ਰੀਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਗੱਦ ਗੱਦ ਪੁਲਕ੍ਰਿਤ ਕੰਠ ਹੋਇਆ, ਖਿੜਿਆ ਕੰਵਲ ਗੁਲ ਘਟ ਗੁਲਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਗ਼ ਬਾਗ਼ ਹਿਰਦਾ, ਸ਼ਾਦ ਸ਼ਾਦ ਤਨੁ ਮਨੁ, ਰੌਸ਼ਨ ਰੌਜ਼ੜਾ ਦਿਲ ਦਿਮਾਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ਼ ਸਰੱਸੜੇ ਸਬਜ਼ ਹੋਏ, ਹਰਿਆ ਬਾਗ਼ ਰੌਸ਼ਨ ਜ਼ਮੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੦੯।

ਬਾਗ਼ੋ ਬਾਗ਼ ਸ਼ਾਦਾਬ ਸਰਸ਼ਾਰ ਹੋਏ, ਇੰਦ ਵਰਸਿਆ ਨਦਰ ਮਿਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਜ ਕੁਲ ਕਦੂਰਤਾਂ ਦੂਰ ਹੋਈਆਂ, ਦਰੁ ਖੁਲ੍ਹ ਗਇਆ ਰਹਿਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭੇ ਰਹਿਮਤਾਂ ਰੱਬ ਰਹੀਮ ਦੀਆਂ, ਹੈ ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦ ਦਰਵੇਸ਼ ਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਰ ਦਰਵੇਸ਼ ਜੋ ਆਪਿ ਲੜਿ ਲਾਇ ਲਏ, ਸਾਹਿਬ ਸਾਈਂ ਸੱਚਾ ਦਰਵੇਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੧੦।

ਗਦ ਗਦ ਪੁਲਕ੍ਰਿਤ ਸਨਮੁਖ ਸਨਿਮਰ ਕ੍ਰਿਤੱਗਤਾ ਉਤਕੰਠ ਬੇਨਤੀ

ਧਣੀ ਮਾਣ ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਇੱਕ ਤੂੰਹੀ, ਤੂੰਹੀ ਆਸਰਾ ਨਿਰਆਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਣ ਜੀ ਜਾਨ ਸਭ ਕਿਛੁ ਤੇਰਾ, ਸਾਹਿਬ ਬੰਦਿਆਂ ਬੈਖ਼ਰੀਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੂੰ ਬੇਓਟਿਆਂ ਓਟ ਪਰਵ੍ਰਦਗਾਰਾ, ਸੱਚਾ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਹੁ ਸ਼ਾਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੂ ਨਿਥਾਵਿਆਂ ਥਾਉਂ ਹੈ ਪਾਤਸ਼ਾਹਾ, ਸੱਚਾ ਨਾਥੁ ਅਨਾਥ ਬੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੧੧।

ਬੈਖ਼ਰੀਦ ਬੇਦਾਮ ਬੇਧਾਮ ਬੰਦੇ, ਵਾਰਸ ਵਾਲੀ ਤੂੰ ਲਾ-ਵਾਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭ ਦਰ ਛੱਡਿ ਤੇਰੇ ਦਰ ਆਨਿ ਡਿੱਗੇ ਸਾਂਭੂ ਤੂੰਹੀ ਤਿਨ ਖ਼ਾਸ ਬਰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਰਦੇ ਤੁਧ ਘਰ ਦੇ, ਕੂਕਰ ਤੁਧ ਦਰ ਦੇ, ਤੂੰ ਹੀ ਤ੍ਰਾਣ ਦਾਤਾ ਕੂਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋ ਬੇਨਾਮ ਬੇਕਾਮ ਬੇਠਾਮ ਗੋਲੇ, ਤੂੰ ਹੀ ਓਹਲੜਾ ਤਿਨਹਾਂ ਬੇਓਹਲਿਆਂ ਦਾ।੫੧੨।

ਜੋ ਬੇਤ੍ਰਾਣ ਬੇਪ੍ਰਾਣ ਬੇਜਾਨ ਜੀਊੜੇ, ਜੀਆਵਣਹਾਰ ਤੂੰਹੀ ਮਿਰਤਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚੀ ਟੇਕ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਨਿਟੇਕਿਆਂ ਦੀ, ਤੂੰ ਆਧਾਰ ਆਧਾਰ-ਊਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕਿਰਪਣ, ਤੂ ਮਸਕੀਨ ਮਾਲਕ, ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਦਾਤਾ ਗ਼ਰੀਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੂੰ ਹੀ ਭਗਤ ਵੱਛਲ, ਤੂੰ ਹੀ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ, ਬਖ਼ਸ਼ਣਹਾਰ ਅਪ੍ਰਾਧ ਕੋਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੧੩।

ਕੋਟ ਖਤੇ ਖਿਨ ਬਖ਼ਸ਼ਿ ਨਿਸਤਾਰ ਲੇਵਹਿ, ਗਤਿ ਉਧਾਰ ਕਰਹਿ ਨਿਗੱਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੰਦੀ-ਛੋੜ ਤੂੰ, ਨਰਕ ਨਿਵਾਰ ਤੂੰ ਹੀ, ਮੇਟਣਹਾਰ ਤੂੰ ਭਉ ਭਵਜਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਟੁੱਟੀ ਗੰਢਣੇਹਾਰ ਸਮਰੱਥ ਸਾਂਈ, ਜੋੜਨਹਾਰ ਜੋੜਾ ਚਿਰ-ਵਿਛੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਰਹੋਂ ਕੁੱਠੜੇ ਚਿਰੀ ਵਿਛੁੰਨੜੇ ਜੋ, ਮੇਲਣਹਾਰ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿਰਹੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੫੧੪।

ਨਿਮਖ ਭਰ ਵਿਜੋਗ ਦੇ ਕਾਰਨੇ ਬਹੁੜ ਸੰਜੋਗ ਹਸਰਤ ਭਰੀਆਂ ਬ੍ਰਿਹਾ ਵੇਦਨੀ ਅਰਜ਼ੋਈਆਂ

ਸੋਗ ਮੁੱਠੜੇ ਰੋਗ ਵਿਜੋਗ ਬਿਰਹੀ, ਕਰਿ ਸੰਜੋਗ ਵਿਜੋਗੀਅੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੰਮੇ ਫੇਰ ਪੈ ਗਏ ਵਿਛੋੜਿਆਂ ਦੇ, ਕਰਿ ਦੇ ਮੇਲ ਵੈਰਾਗੀਅੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝੱਲੇ ਜਾਣ ਨ ਸੱਲ ਜੁਦਾਈਆਂ ਦੇ, ਬੇਗ ਵਸਲ ਕਰਿ ਹਿਜਰ ਕੁਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਰਿ ਹਿਜਰ ਵੈਰਾਗ ਲਾਚਾਰ ਕੀਤੇ, ਕਰਿ ਇਲਾਜ ਹਿਜਰ ਆਜਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੧੫।

ਦਰਦਮੰਦ ਦੁਖਿਆਰ ਬੀਮਾਰ ਆਜਜ਼, ਤੂੰ ਹਬੀਬੁ ਤਬੀਬੁ ਮਰਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਰਜ਼ੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਇਕ ਦੀਦਾਰ ਦਾਰੂ, ਦਾਰੂ ਹੋਰ ਨਾ ਇਸ਼ਕ ਦਰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਵੀਂ ਖ਼ੈਰ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਆਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ, ਹੋਰ ਠੌਰੁ ਨਾ ਤੌਰ ਬੌਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਰਹੋਂ ਬਾਂਵਰੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀਦਾਰ ਭੌਰੇ, ਔਖਧੁ ਬੱਸ ਇੱਕੋ ਦਰਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੧੬।

ਦਰਸ ਬਾਝ ਨ ਚੈਨ ਦਿਨ ਰੈਨ ਆਵੈ, ਠੱਲ੍ਹੇ ਵਹਿਣ ਨ ਨੈਣ ਨੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਲੈ ਨੀਰ ਵਹੈ ਵਹਿ, ਨ ਧੀਰ ਹੀਅਰੇ, ਜੀਅਰਾ ਜਰੇ ਪਿਰੀਆ ਬਿਹੀਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕੋ ਲਿੱਲ ਲੱਗੀ, ਇਕੋ ਤਾਂਘ ਲੱਗੀ, ਭੁੱਲਾ ਖ਼ਿਆਲ ਜੰਜਾਲ ਦੁਨੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਵੈ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰੁ ਨ ਹੋਰੁ ਕੋਈ, ਝੀਣਾ ਬੈਣੁ ਵੈਰਾਗੁ ਰੁਦਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੧੭।

ਅਸਾਂ ਬੈਣੁ ਬੈਰਾਗ ਦਾ ਜੋਗੁ ਝੋਇਆ, ਰੁੰਨਾ ਸਾਰੜਾ ਦਹਿਰੁ ਦੁਖੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੁਖੀਆਂ ਦਰਦ ਘਣੇ ਬਿਰਹੋਂ ਵੇਦਨਾ ਦੇ, ਤੂੰ ਹੀ ਵੈਦ ਧਣੀ ਵੇਦਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਲ ਸੁੰਧਕਦੇ ਵੇਦਨੀ ਸੀਨਿਆਂ ਦੇ, ਬੇਗ ਮੇਲ ਮਲ੍ਹਮ ਮਿਲਾਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੁਰਤ ਲੋੜੀਏ ਵਸਲ ਮਿਲਾਪ ਮੇਲਾ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਨਾਹਿ ਵੇਲਾ ਬਿਲੰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੧੮।

ਰਾਤੀਂ ਨੀਂਦ ਨਾ ਦਿਨੇ ਆਰਾਮ ਸਾਨੂੰ, ਸਭ ਹਰਾਮ ਅਹਾਰੁ ਭੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਾਣਾ ਪੀਵਣਾ ਸੌਣਾ ਸੁਖਾਂਵਦਾ ਨਾ, ਨਾ ਸੁਖਾਵੇ ਪਹਿਰਨੁ ਬਸਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਨੂੰ ਖਾਰ ਦਿੱਸਣ ਭਾਰ ਬਸਤਰਾਂ ਦੇ, ਦਿੱਸੇ ਭਾਰ ਜਾਮਾ ਨਿਜ ਤਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਨ ਸੀਗਾਰ ਤੰਬੋਲ ਰਸ ਖ਼ਾਮ ਸਾਰੇ, ਬਿਖ ਬਿਸਰਾਮ ਧੌਲਰ ਮੰਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੧੯।

ਸਾਨੂੰ ਸ੍ਰੀਰ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਸੁਰਤਿ ਭੁੱਲੀ, ਤੀਰ ਵੱਜਿਆ ਪੀਰ ਪਿਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ
ਸੀਨੇ ਛੇਕ ਪਾਵੈ, ਖ਼ਾਲੀ ਨਾਹਿ ਜਾਵੈ, ਬਾਣੁ ਬਾਹਿਆ ਗੁਰੁ ਸੂਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੀਰ ਸਿੰਨ੍ਹਿਆ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ ਮੋਰ ਹਿਰਦਾ, ਰਹਿਆ ਠੌਰ ਪੈਕਾਮ ਪਿਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਹੀਂ ਨਿੱਕਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪੈਕਾਮੁ ਲੱਗਾ, ਲਾਇਆ ਖ਼ਾਸ ਸੁਜਾਨ ਸਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੨੦।

ਨਾਭ ਕੌਲ ਗੁਲਜ਼ਰੀ ਦੇ ਵਿਚਿ ਧਸਿਆ, ਸ਼ਬਦ ਬਾਣ ਅਮੋਘ ਸ਼ਿਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੱਗੀ ਪੀਰ ਪ੍ਰਿੰਮੜੀ ਕੌਣੁ ਝੱਲੇ, ਰੜਕੇ ਤੀਰ ਅਧੀਰ ਕਰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਈ ਕਰਕ ਕਲੇਜੜੇ ਮਾਂਹਿ ਮੇਰੇ, ਹੇਰੈ ਵੈਦੁ ਰੁਖ਼ ਮਰਜ਼ ਨਬਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਬਜ਼ ਨਾੜ ਦੀ ਵੈਦ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਨਾਹੀਂ, ਪਾਰਾ ਕਬਜ਼ ਥਰਮਾਮੀਟਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੨੧।

ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤ ਸੁਜਾਨ ਦਾ ਇਸ਼ਕ ਲੱਗਾ, ਬਰਜਨ ਬਿਰਥੜਾ ਬੈਦ ਅਜਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਨੂੰ ਲੱਗੀਆਂ ਦਰਸ ਪਰੇਮ ਸਿੱਕਾਂ, ਸਾਹਿਬ ਤੁਧ ਦੀਦਾਰ ਸਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੂੰ ਹੀ ਲੱਗੀਆਂ ਤੋੜ ਨਿਭਾਉਣਹਾਰਾ, ਬੇੜਾ ਪਾਰੁ ਕਰਿ ਮੰਝਧਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੰਝਧਾਰ ਭੰਵਰਾਂ ਵਿਚਿ ਪਈ ਬੇੜੀ, ਖਾਵੇ ਖ਼ੌਫ਼ ਗਰਦਾਬ ਲਹਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੨੨।

ਬਿਨੈ ਤੁਠਣ ਮਿਹਰ ਨਦਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਿਹਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਤਮ ਮੁਅਜਜ਼ਾ

ਲਹਿਰਾਂ ਲੱਖ ਸੈਆਨ ਝੜ ਝੱਖੜਾਂ ਦੇ, ਡੁੱਬਣਿ ਦੇਇ ਨ ਪਿਰੀ ਪ੍ਰੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘੁੰਮਣ-ਘੇਰ ਵਿਚੋਂ ਬੇੜੇ ਕਢਿ ਲਏ, ਪਿਰੀ ਮੇਉ ਬੋਹਿਥ ਬੋਹਿਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਂਹ ਦੇਇ ਕੇ ਆਪ ਬਚਾਇ ਲਏ, ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਖੇਵਟ ਖੇਵਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਠੰਡਿ ਸ਼ਾਂਤਿ ਪਾਈ ਗੁਰੂ ਪੂਰਿਆਂ ਨੇ, ਦੁਖੁ ਨੱਠਿਆ ਚਿੰਤ-ਭਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੨੩।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲੱਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਅਰਸ਼ ਪੌਣਾਂ, ਕੌਲ ਖਿਲਿਆ ਮੌਲ ਮਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਿੜੇ ਚਮਨ ਗੁਲਾਬ ਚੰਬੇਲੀਆਂ ਦੇ, ਬਾਗ਼ੁ ਮਹਿਕਿਆ ਮੁਸ਼ਕ ਮਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਰੇ ਖਿੱਲਰੀ ਵਾਸ ਕਸਤੂਰੀਆਂ ਦੀ, ਨਾਫ਼ਾ ਮੁਸ਼ਕਿਆ ਮਰਦ ਮਿਰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਚੇ ਨਾਭ ਕਸਤੂਰੀਏ ਮਰਦ ਮੁਸ਼ਕੇ, ਮੁਸ਼ਕ ਮਾਤ ਹੈ ਮਿਰਗ ਨਾਫੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੨੪।

ਨਾਭ ਕੰਵਲ ਦੀ ਲਪਟ ਬਿਸਮਾਦ ਭਿੰਨੀ, ਬਿਸਮਨ ਮੇਦੁ ਹੈ ਅਮੀ ਹੀਅਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੀਅਰੈ ਅਮੀ ਨਿਧਾਨ ਦੀ ਖਾਨ ਮੁਸ਼ਕੀ, ਬੋਸਤਾਨ ਪ੍ਰਗਟੰਨਾ ਕੁਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੁਸਮਾਂ ਚਾੜ੍ਹਿ ਨਸ਼ੇ ਲੋਟ ਪੋਟ ਕੀਤੇ, ਆਇਆ ਲੋਰੁ ਲਟਕੋਰੁ ਅਰਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਨੂੰ ਸੁੱਧ ਨ ਬੁਧ ਸਰੀਰ ਕੇਰੀ, ਸਾਰਾ ਦੁੱਖੁ ਨੱਠਾ ਵੇਦਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੨੫।

ਲਾਹੇ ਸਗਲ ਵਿਸੂਰੜੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ, ਕਿਲਵਿਖ ਕੱਟਿਆ ਕੱਟ ਕਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝੋਰੇ ਝੂਰੜੇ ਸਾਰੜੇ ਦੂਰ ਹੋਏ, ਹੌਲ ਹੱਟਿਆ ਹਟਿ ਹਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਏ ਦੁੰਦ ਕਲੇਸ਼ ਜਨਮਾਂਤਰਾਂ ਦੇ, ਰੋਗ ਘਟਿਆ ਘਟ ਘਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਿਟੇ ਸੂਲ ਵਿਜੋਗ ਵਿਛੋੜਿਆਂ ਦੇ, ਬੂਝਾ ਪੱਟਿਆ ਪਟਿ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੨੬।

ਘੁੱਟਿ ਘੁੱਟਿ ਵਲਾਈਆਂ ਬਾਹੋੜੀਆਂ, ਰਸੁ ਘੁੱਟਿਆ ਘੁੱਟ ਘੁਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘੱਟਿ ਘਾਟਿ ਤੇ ਜੱਫੀਆਂ ਆਇ ਪਈਆਂ, ਜੁਟੁ ਜੁੱਟਿਆ ਜੁੱਟਿ ਜੁਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ-ਭੋਗ ਰਹੱਸ ਸੰਜੋਗ ਹੋਏ, ਲਹਿਰਾ ਲੁੱਟਿਆ ਲੁੱਟ ਲੁਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਜਰ ਅਮਰ ਪਦਾਰਥੀ ਲੁਟ ਲੁੱਟੀ, ਕੜੁ ਟੁੱਟਿਆ ਟੁੱਟ ਟੁਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੨੭।

ਪੰਜੇ ਦੂਤ ਮਹਾਂ ਬਲੀ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਤੇ, ਗੜ੍ਹ ਛੁੱਟਿਆ ਛੁੱਟ ਛੁਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਤਰਿ ਸਹਿਜ ਸੁਤੰਤਰੀ ਰਾਜ ਹੋਇਆ, ਰਾਜੁ ਉੱਠਿਆ ਉੱਠ ਉਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਾਂਦੂ ਉੱਠ ਜਾਣੇ, ਵੈਰੀ ਉਠਿ ਨੱਠੇ, ਕੁੱਟਣ ਕੁੱਟਿਆ ਕੁੱਟ ਕਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਇਆ ਧਰਮ ਸ੍ਵਰਾਜ ਹਲੇਮੀਆਂ ਦਾ, ਗੜ੍ਹ ਫੁੱਟਿਆ ਫੁੱਟ ਫੁਟੋਲਿਆ ਦਾ।੫੨੮।

ਫੁੱਟੇ ਬੁਕਲਾਂ ਵਿਚਿ ਗਿਆਨ ਲੱਭੂ, ਗਿਆਨ ਗੁਰੂ ਚਾਨਣ ਚਰਾਗ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਗੇ ਜੋਤਿ ਚਰਾਗ਼ ਘਟਿ ਚਾਨਣਾਂ ਦੇ, ਨੱਠਾ ਨ੍ਹੇਰੁ ਅਗਿਆਨੁ ਤਿਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਮਰ ਦੂਰ ਹੋਏ ਦੂਈ ਦੂਰੀਆਂ ਦੇ, ਡਿੱਠਾ ਨੂਰ ਜ਼ਾਹਰ ਜ਼ਹੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੁਰ-ਜ਼ਹੂਰ ਪੁਰ-ਨੂਰ ਹਜ਼ੂਰ ਦਰਸ਼ਨ, ਘਰੁ ਭਰਪੂਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹਜ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੨੯।

ਅਨਦਿਨ ਨੂਰ ਜ਼ਹੂਰ ਹਜ਼ੂਰੀਆਂ ਦੇ, ਦਰਸ਼ਨ ਨਿੱਤ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਨਿਸਦਿਨ, ਅੱਤ ਵਡ ਭਾਗ ਹਜ਼ੂਰ ਰਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹਿਣ ਹਜ਼ੂਰ ਹਜ਼ੂਰੀਏ ਸਿੰਘ ਸੋਈ, ਚਮਕੇ ਨੂਰ ਸੁੱਚੇ ਭਾਂਡਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਚੇ ਭਾਂਡੜੇ ਨੂਰ ਦੁਧੂਰ ਧੋਤੇ, ਦਰਸ਼ਨੁ ਪਾਕੁ ਹੈ ਦੁੱਧ ਧੁਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੩੦।

ਪੂਰੇ ਭਾਂਡੜੇ ਪੂਰੇ ਨੇ ਆਪਿ ਪੂਰੇ, ਊਰਾ ਕਿਛੁ ਨ ਪੂਰ ਪੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੂਰਨ ਡੋਲਤਾ ਨਾਂਹਿ ਕਦੰਤ ਭਾਂਡਾ, ਤਿਥੇ ਭਰਮ ਨ ਡੋਲ ਡਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਂਡਾ ਭਰਮ ਵਾਲਾ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਭੰਨ ਦਿੱਤਾ, ਲੱਗਾ ਰੰਗੁ ਸਾਖਿਆਤ ਦਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਂਡਾ ਭਰਮ ਦਾ ਭਾਂਡੜਾ ਫੁੱਟ ਗਇਆ, ਭਇਆ ਮਨਹਿ ਪਰਗਾਸ ਪਿਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੫੩੧।

ਬੇੜੀ ਬੰਧਨਾਂ ਦੀ ਗੁਰੂ ਕਟਿ ਦਿਤੀ, ਕਰ ਕੇ ਬੰਦ ਖਲਾਸ ਬੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਾਉ ਬੁਝ ਗਇਆ ਤਪਤ ਕੜਾਹਿਆਂ ਦਾ, ਵਿਗਸਿਆ ਨਾਮੁ ਸੀਤਲ ਗੁਰ ਸੰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਰਾ ਚੁੱਕ ਗਇਆ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਮ ਵਾਲਾ, ਪਾਇਆ ਪਦੁ ਨਿਹਕਰਮ ਕਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਕੈ ਬਾਣਿ ਬੱਜਰ ਕੱਲਿ ਛੇਦ ਸਿੱਟੀ, ਪਦੁ ਪਰਗਾਸਿਆ ਉਨਮਨ ਸੁੰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੩੨।

ਚੂਕਾ ਸ਼ਕਤਿ ਅੰਧੇਰ ਭਰਮ ਜੇਵੜੀ ਦਾ, ਨਿਹਚਲ ਵਾਸੁ ਸ਼ਿਵ ਘਰਿ ਗੁਰ-ਸੁਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁੰਨ ਮੰਡਲੀ ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸੁ ਹੋਇਆ, ਸੁਰਤਿ ਧਨਖੁ ਸਰੁ ਸ਼ਬਦ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਲਟਤ ਪਵਨ ਚੱਕ੍ਰ ਖੱਟ ਭੇਦ ਸਿੱਟੇ, ਰਸ ਅਨੁਰਾਗੁ ਥਿਰ ਜੋਤਿ ਮਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੈਸਾ ਦੀਆ ਪਲੀਤੜਾ ਝਲਕ ਤੈਸੀ, ਜਸ ਸਸਿ ਕਿਰਣ ਤਸ ਰਸ ਸੰਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੩੩।

ਮਿਹਰਵਾਨ ਸਮਰੱਥ ਨੇ ਦਇਆ ਧਾਰੀ, ਖਹਿੜਾ ਛੁੱਟਿਆ ਬਿਲਬਿਲਾਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਨੇ ਕੀਨ ਰੱਛਾ, ਆਵਾ ਊਤਿਆ ਦੂਤ ਦੁਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਕਤ ਦੁਸ਼ਟ ਨਿੰਦਕ ਸਭਿ ਬਿਦਾਰ ਘੱਤੇ, ਝੇੜਾ ਮੁਕਿਆ ਸਭਿ ਸੰਕਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਸ਼ਟ ਦੇਣਹਾਰੇ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕ ਗਏ, ਸਾਹੁ ਸੁੱਕਿਆ ਬਿਕਟ ਕਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੩੪।

ਆਵਾ ਗਉਣ ਵਾਲੇ ਮਿਟੇ ਸਗਲ ਸੰਸੇ, ਗੇੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਨਮ ਮਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਾੜ੍ਹ ਲਏ ਭੈ ਸਾਗਰੋਂ ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ, ਸਤਿਗੁਰਿ ਕੀਤੜਾ ਧਰਮੁ ਧਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਿਲਿਆ ਵਾਸੁ ਸੱਚ ਥਾਨੁ ਸੱਚ ਬੈਠਕਾਂ ਤੇ, ਸੱਚਾ ਸੁਆਉ ਬਣਾਉ ਬਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚ ਪੂੰਜੀਆਂ ਤੇ ਸੱਚ ਵਖਰਾਂ ਦਾ, ਡਿੱਠਾ ਖੋਲ੍ਹ ਖਜ਼ਾਨਾ ਨਿਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੩੫।

ਖਾਣਾ ਖਰਚਣਾ ਰਲਿ ਮਿਲਿ ਭਾਈਆਂ ਨੇ, ਨ ਨਿਖੁੱਟਸੀ ਵਰੁ ਬਰਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੁਰਿ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਦੀਆਂ ਦਾਤਾਂ ਬਰਕਤਾਂ ਏਹ, ਵਾਧਾ ਵਧੇ ਵਧਾਉ ਵਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਾਤਾਂ ਦੂਣ ਸਵਾਈਆਂ ਤੋਟ ਨਾਹੀਂ, ਹੈ ਅਤੁਟ ਭੰਡਾਰ ਦਾਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੂਰੀ ਦਾਤ ਖਸਮ ਦੀ ਘਟੇ ਨਾਹੀਂ, ਪੂਰਾ ਬੋਲੁ ਖਸਮਾਨ ਖਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੩੬।

ਹਰੀ ਜਨਾਂ ਦਾ ਸਫਲ ਪਰਸੁਆਰਥੀ ਜੀਵਨ

ਪੂਰੇ ਉੱਤਰੇ, ਨਿਕਲੇ ਨਾਂਹਿ ਕੱਸੇ, ਪੂਰਾ ਤੋਲ ਤਰਾਜੜੂ ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਨ ਪੱਲੜੇ ਨਾਮੁ, ਧਨਵੰਤ ਸੇਈ, ਧੰਨੁ ਜਨਮ ਹੈ ਭਾਗਠੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੰਨ ਭਾਗਠੜੇ ਸੰਤ ਭਗਤ ਜਨਾਂ, ਜੀਵਣੁ ਸਫਲ ਸਫਲ-ਯਾਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਗਤਿ ਆਏ ਨਮਿਤ ਪਰਸੁਆਰਥਾਂ ਦੇ, ਸਫਲ ਆਗਮਨ ਪਰਸੁਆਰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੩੭।

ਤੱਤ ਉਪਕਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਤੱਤ ਉਪਕਾਰ

ਜਨਮੁ ਮਰਨੁ ਹਰਿ ਜਨ ਦੋਹੂ ਮਾਂਹਿ ਨਾਂਹੀ, ਤਤੁ ਅਵਤਾਰੁ ਹੈ ਗੁਰ ਹਰਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੁਰੋਂ ਅਵਤਰੇ ਖ਼ਾਸ ਉਪਕਾਰ ਖ਼ਾਤਰ, ਕੀਤਾ ਪਾਲਨਾ ਖ਼ਾਸ ਹੁਕਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁਕਮੁ ਖ਼ਾਸ ਦਰਬਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸੰਦਾ, ਖ਼ਾਸ ਉਧਾਰ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਾਨੀੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨੂੰ ਤਾਰਨਾ ਚਾੜ੍ਹ ਬੇੜੇ, ਚੱਪਾ ਲਾਇ ਕੇ ਖ਼ਾਸ ਚਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੩੮।

ਖ਼ਾਸੁ ਉਧਾਰੁ ਉਪਕਾਰ ਹੈ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ, ਖ਼ਾਸੁ ਅਵਤਾਰੁ ਉਧਾਰੁ ਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੀਆ ਦਾਨੁ ਦੇ ਜਗਤ ਉਧਾਰ ਕਰਨਾ, ਹੈ ਉਪਕਾਰ ਕਰਤਾਰ-ਪਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਗਤੀ ਲਾਇ, ਮਿਲਾਇ ਕਰਤਾਰ ਸੰਗੇ, ਲੇਖੁ ਮੇਟਣਾ ਜਨਮ ਮਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਹ ਉਧਾਰੁ ਉਪਕਾਰ ਅਲੌਕਕੀ ਹੈ, ਤੱਤ ਉਪਕਾਰ ਗੁਰ ਤੱਤ-ਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੩੯।

ਤੱਤ ਪ੍ਰਮਾਰਥੀ ਗੁਰਮਤਿ ਉਪਕਾਰ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ

ਗੁਰੂ ਮਤਿ ਸੁਧਾਰੁ ਵਿਲੱਖਣਾ ਹੈ, ਏਹੋ ਵਾਧੜਾ ਗੁਰੂ ਘਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਸ ਉਪਕਾਰ ਦੀ ਹੋਰ ਨਜ਼ੀਰ ਨਾਹੀਂ, ਡੂੰਘੁ ਥਾਹੁ ਲਇਆ ਮਤ ਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡਿੱਠੇ ਠੋਕ ਵਜਾਇ ਕੇ ਮੱਤ ਸਾਰੇ, ਲੱਭੇ ਮੁਸ਼ਕ ਨ ਤੱਤ ਵਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਣਾ ਤੱਤੁ ਤੁਰੀਆ-ਗੁਣੀ ਅੰਸ ਵਾਲਾ, ਹੈ ਉਪਕਾਰ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੦।

ਗੁਰੂ ਗੁਣੀ ਗਹੀਰ ਅਵਤਾਰ ਪੂਰੇ, ਪੂਰਾ ਪੂਰਨਾ ਪਰਉਪਕਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋੜ ਦੇਵਣਾ ਨਾਲਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ, ਆਤਮ ਦਾਨ ਦੇ ਖ਼ਾਸ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ਾਸ ਕੰਮੁ ਏਹ ਗੁਰ ਕਲਾਧਾਰੀਆਂ ਦਾ, ਏਥੇ ਗੰਮ ਨਾ ਹੋਰ ਅਵਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉੱਚ ਤੱਤ ਪਰਮਾਰਥੀ ਸੱਚ ਵਾਲਾ, ਹੈ ਉਪਕਾਰ ਗੁਰਮਤਿ ਮੰਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੧।

ਆਨਮਤ ਮਤਾਂਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਲੋਕਾਚਾਰ ਖਲਜਗਣੀ ਪ੍ਰਚਾਰ

ਲੋਕਾਚਾਰ ਸੁਧਾਰ ਅਨਮਤੀਆਂ ਦੇ, ਹੈ ਖਲਜਗਣ ਗੀਫ਼ਾਰਮਰ ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖੰਦੇ ਰਲ ਗਇਆ ਬੇਦਾ-ਚਾਰ ਵਾਲਾ, ਭੇਡਾ-ਚਾਰ ਸੁਧਾਰ ਭੇਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘਰਿ ਘਰਿ ਨਵੇਂ ਗੀਫ਼ਾਰਮਰ ਨਿਤ ਬਣਦੇ, ਸਰੇ ਕਾਜ ਨਾਹੀਂ ਕਰਤਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੱਤ ਕਰਤਬੀ ਉੱਚ ਪਰਮਾਰਥਾਂ ਦਾ, ਨਾ ਸੁਧਾਰ ਹੈ ਗੀਫ਼ਾਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੨।

ਰਹਿਆ ਸੱਚੁ ਕਿਨਾਰੇ ਪਰਚਾਰਕਾਂ ਤੋਂ, ਛਿੜਿਆ ਕੱਚ ਪਰਚਾਰ ਕਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਚ ਮਨਤਵੀ ਸਾਰ ਪਰਚਾਰ ਵਾਲਾ, ਘੁੱਥਾ ਅਸਲ ਆਦਰਸ਼ ਸਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਰੁ ਸੱਚ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨ ਸਾਰ ਕਿਸੇ, ਫੋਕਾ ਸਚ ਹੋਕਾ ਕੁਫ਼ਰ ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭੇ ਸੱਚ ਦੀਆਂ ਡੀਂਗਾਂ ਮਾਰਿ ਟੱਪਣ, ਕੂੜਾ ਟੱਪਣਾ ਡੀਂਗ ਡੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੩।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਚ ਦਾ ਮੁਸ਼ਕ ਨਾ ਰੰਚ ਮਿਲਿਆ, ਵਾਧੂ ਬਫਣੁ ਬਫਾਉ ਬਫੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿੰਨੇ ਮੱਤ ਟੋਲੇ, ਸਚੋਂ ਸਭਿ ਪੋਲੇ, ਸਚੋਂ ਸੱਖਣਾ ਮੱਤੁ ਸਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੱਤੁ ਸੱਚੁ ਦਾ ਮਰ ਗਇਆ ਮੱਚੁ ਮੂਲੋਂ, ਮਰਿਆ ਮੱਚ ਭੀ ਸੱਚੁ ਕੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭੋ ਕੋਇ ਵਖੋ ਵਖ ਸੱਚ ਕੂਕੇ, ਕੂਕਣ ਬਾਦ ਸਚੋਂ ਸੱਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੪।

ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਖੜੇ ਹੋਏ ਮੱਤ ਜੋਈ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੁ ਫੜਿਆ ਨਵ ਢੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਹੁ ਚੜ੍ਹਿਆ ਨਵੇਂ ਢੰਗ ਵਾਲਾ, ਸਿਵਲੀਜ਼ੇਸ਼ਨੀ ਸਾਇੰਸ ਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਇੰਸ ਵਿਦਿਆ ਮਾਇਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ, ਤਿੱਥੇ ਮੁਸ਼ਕ ਨ ਤੱਤ ਵਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਧੀ ਹੰਗਤਾ ਚਤਰੁਤਾ ਚਪਲਤਾਈ, ਹੋਇਆ ਹਾਲ ਇਹ ਸਾਇੰਸ-ਪੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੫।

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਦਿਆ ਬਿਹੂਣ ਸਭ ਵਿਦਿਆ ਅਵਿਦਿਆ ਹੈ

ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਸਭ ਨਾਸਤਕ ਹੋਇ ਬੈਠੇ, ਟਾਵਾਂ ਬੂਟ ਕੋ ਕੋ ਆਸਤਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੁਨਕਰ ਹੋਇ ਬੈਠੇ ਰੱਬ ਮੰਨਣੇ ਤੋਂ, ਦਾਅਵਾ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਸੱਚ ਗਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਮਰ ਗਿਆਨ ਦਾ ਨਾਉਂ ਗਿਆਨ ਧਰਿਆ, ਚਪਲ ਗਿਆਨ ਹੈ ਗਿਆਨ ਅੰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਿਆਨੋਂ ਅੰਧਲੇ ਸੱਚ ਦੀ ਧੰਧ ਪਿੱਟਣ, ਧੂੰਆਂਧਾਰ ਗਿਆਨ ਧੁੰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੬।

ਧੁੰਦ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਤੱਤ ਗਯਾਨ ਆਖਣਿ, ਫਿਰਿਆ ਮਗਜ਼ ਅਗਿਆਨ ਗੰਧਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੰਧਲ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਗੱਡੇ ਲਦਿ ਲਏ, ਲੇਖੇ ਕਾਜ ਨਾ ਝਾਖ ਝਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘੋਖਿ ਘੋਖਿ ਵਿਦਿਆ ਐਵੇਂ ਝਖਿ ਮਾਰੀ, ਲੱਦੂ ਲੱਦਿਆ ਭਾਰੁ ਗਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੱਦਿ ਲੱਦਿ ਵਿਦਿਆ ਪਿਛੋਂ ਲਿੱਦ ਕੀਤੀ, ਗਧਾ ਗਿਆਨ ਹੈ ਰੂੜ ਵਿਦਿਓਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੭।

ਰੁਲਦੀ ਰੂੜੀਆਂ ਤੇ ਡਿੱਠੀ ਕੂੜ ਵਿਦਯਾ, ਰੁਲਦ ਗਿਆਨ ਹੈ ਰੂੜਿ ਰੁਲਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੱਝਾ ਸੱਚੁ ਨਾ ਢੋਰ ਦੇ ਢੋਰ ਰਹਿ ਗਏ, ਬਲਦ ਗਿਆਨੁ ਬਹੁ ਪੜ੍ਹਤ ਪੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਾਣਸ ਚੰਮ ਪਲੇਟੜੇ ਬਾਹਰੋਂ ਓਹ, ਅੰਦਰੁ ਕਾਲੜਾ ਢੋਰ ਪਸੂਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੜ੍ਹਿ ਪੜ੍ਹਿ ਵਿਦਿਆ ਸਾਇੰਸ ਹੋ ਬਹੇ ਚਾਤਰ, ਅੰਧਘੋਰ ਅੰਦਰੁ ਢੋਰ ਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੮।

ਜੇਤੇ ਪੜ੍ਹੇ ਤੇਤੇ ਕੜ੍ਹੇ ਸੜੇ ਹਉਮੈ, ਪੜ੍ਹਿਆ ਪੂਰ ਸਾਰਾ ਡਵ-ਦਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਾਵਾ ਅਗਨਿ ਵਣ ਤ੍ਰਿਣ ਸਭ ਜਾਰ ਸਿੱਟੇ, ਦੱਧਾ ਬੜਵਾਨਲਿ ਥਲ ਜਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੰਗਲ ਝੱਲ ਡੂੰਗਰ ਥਲ ਵਰਾਨ ਹੋਏ, ਬਨ ਉਦਿਆਨ ਦੱਧਾ ਝਲਨੋਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਉਮੈ ਨੱਲ ਦਾ ਝੱਲੁ ਅਕਲ ਸਾੜੇ, ਅਕਲ ਮੱਦੂ ਫਾਦਲ ਹੈਂਕੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੪੯।

ਝੱਲੇ ਹੋਏ ਪੜ੍ਹੱਲ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਦੇ, ਭੈੜਾ ਝੱਲੁ ਵਿਦਿਅੱਲ ਸੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੱਤੀ ਤੋਇ ਨਾ ਪਲਵੇ ਜਲ ਟੁੱਭੇ, ਝੁਰਨਾ ਝੂਰਨਾ ਡੋਹਾਗਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਏ ਰੱਬ-ਡੁਹਾਗਣੇ ਵਿਦਿਆ ਅਕਲੀ, ਝੁਰਿ ਵਿਸੂਰਨਾ ਰੱਬ ਵੰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਾਂਜੇ ਰੱਬ ਰਹੀਮ ਦੀ ਰਹਿਮਤਾਂ ਤੋਂ, ਹੋਸੀ ਹਾਲ ਕੀ ਤਿਨ ਬਪੁੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੦।

ਧਰਮ ਬਿਹੂਨ ਇਖ਼ਲਾਕ ਫੋਕਟ

ਛੁੱਟੇ ਬਪੁੜੇ ਤਿਲ ਬੂਆੜ ਸੁੰਞੇ, ਸੁੰਞਾ ਖੇਤ ਨਾਹੋਂ ਛੁਟੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਫਲੀਅਨ ਫੁਲੀਅਨ ਚਾਰ ਦਿਹਾੜ ਜੁਲੀਅਨ, ਭੀ ਤਨੁ ਕਾਲੜਾ ਕੁਸੰਭੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਾਹਰੋਂ ਚੋਪੜੇ ਅੰਦਰੋਂ ਸੁਆਹ ਉੱਡੇ, ਚੰਚਲ ਚੀਤ ਬਿਹਾਲ ਚਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੀਤਰ ਭਰੀ ਭੰਗਾਰ ਚਿਤ ਚੰਚਲਾਂ ਦੇ, ਬਾਹਰੋਂ ਖੰਡ ਲਿਵਾੜੁ ਖੁਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੧।

ਖ਼ੁਲਕ ਨੇਕ ਇਖ਼ਲਾਕ ਦੀ ਟਾਹਰ ਮਾਰਨਿ, ਧਰਮਹੀਨ ਇਖ਼ਲਾਕ ਫਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਰਮੁ ਪੰਖ ਲਗਾਇ ਕੈ ਉੱਡਿ ਗਇਆ, ਪਇਆ ਕਾਲੁ ਪੁੰਨਿਓਂ ਚੰਦ੍ਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਾਲੀ ਕੂੜ ਅਮਾਵਸੀ ਰਾਤ ਪੈ ਗਈ, ਛਿਪਿਆ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਸਚ ਪੁੰਨਿਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਗੀ ਵਾਉ ਇਕੋ ਮੱਤ ਮਤਾਂਤਰਾਂ ਨੂੰ, ਝੋਲਾ ਮਾਰ ਗਇਆ ਨਵਲ ਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੨।

ਤਿਮਰ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਾ ਜਾਲ ਪਸਰ ਰਹਿਆ, ਕਿਤੇ ਦਿਸੇ ਨ ਤੱਤ ਰੁਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਵੀਂ ਰੌਸ਼ਨੀ ਆਖਦੇ ਤਿਮਰ ਤਾਈਂ, ਰੌਲਾ ਪੈ ਗਇਆ ਰੋਲ ਘਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚਾ ਤੱਤ ਉਜਾਲੜਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋਏ, ਬਾਕੱਾ ਵੱਗ ਗਇਆ ਪੱਛਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਰੇ ਪੁਆਰੜੇ ਪੱਛਮੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ, ਜਿਨਿ ਪਸਾਰਿਆ ਜਾਲੁ ਤਿਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੩।

ਤਿਮਰ ਅਨ੍ਹੇਰ ਪਿੱਛੇ ਭੰਨੀ ਖ਼ਲਕ ਸਾਰੀ, ਪਸਰ ਰਹਿਆ ਪਸਾਰਾ ਪਸਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਖ ਉੱਘੜੇ ਨਾਹਿ ਅਨ੍ਹੇਰਿਆਂ ਤੇ, ਕਿਵੂੰ ਪਏ ਝਲਕਾਰਾ ਝਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਮਿਹਰ ਕਰੇ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਉਤੇ, ਹੋਵੇ ਤੱਤ ਪਰਚਾਰ ਤਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਫਿਰੇ ਨਾਮੁ ਚੱਕਰੁ ਸਾਰੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟ ਉਪਰ, ਪਵੇ ਸੌਝਲਾ ਤੱਤ ਵਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੪।

ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਮ ਹੀ ਤੱਤ ਸਤੁ 'ਸੱਚ' ਵੱਥ ਹੈ;

ਤੱਤ ਅਧਿਆਤਮੀ ਤੱਤ ਆਦਰਸ਼ ਦਰਸ਼ੀ, ਸਤਿਨਾਮੁ ਹੈ ਤੱਤ ਤਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਤਿਨਾਮੁ ਤੱਤੋ ਤੱਤ ਵੱਥੁ ਸੱਚੀ, ਸੱਚਾ ਸਉਦੜਾ ਸਚੁ ਵਣਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਦੂੰ ਪ੍ਰੰਦ ਹੈ ਸੱਚੁ ਨਾ ਹੋਗ ਹੋਸੀ, ਨਾਮੁ ਸਚੁ ਹੈ ਆਦਿ ਧੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਦਿ ਸਚੁ ਜੁਗਾਦਿ ਭੀ ਸਚੁ ਏਹੀ, ਨਾਮ ਸੱਚੁ ਹੈ ਧੁਰ ਜੁਗਜੁਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੫।

ਨਾਮ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਥ ਪਦਾਰਥ ਸੱਚ ਨਹੀਂ;

ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਸੁਜਨਮ ਦਾ ਨਾਮੁ ਲਾਹਾ, ਨਾਮੁ ਇਸ਼ਟ ਜਗ ਜਨਮ ਯਾਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮ ਸਫਲ ਫਲ ਜਗ ਸਫਲ ਯਾਤਰਾ ਦਾ, ਨਿਰਮਲ ਕਰਮੁ ਏਹੁ ਸਰਬ ਕਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਪੂਜ ਸਰਬੋਤਮੋ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪੂਜਾ, ਨਾਮੁ ਧਰਮੁ ਸਿਰੁ ਸਰਬ ਧਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਸੱਤਿ ਪਦਾਰਥਾਂ ਸਿਰ ਪਦਾਰਥ, ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪੰਥ ਸਿਰਤਾਜ ਪੰਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੬।

ਨਾਮ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਮਹੱਤਤਾ

ਨਾਮੁ ਉੱਚ ਕਿਰਿਆ, ਨਾਮੁ ਸੱਚ ਸੰਜਮ, ਨਾਮੁ ਸੱਚ ਮੰਤ੍ਰ ਮੰਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਸੱਚ ਵਿਦਿਆ, ਨਾਮੁ ਸੱਚ ਸਾਇੰਸ, ਨਾਮੁ ਸੱਚ ਨਾਲਜ ਨਾਲਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
'ਥੀਊਰੀ' 'ਆਈਡੀਅਲ' ਨਾਮੁ ਹੈ ਸੱਚ 'ਮੋਟਿਵ' ਨਾਮ ਫ਼ਲਸਫ਼ਾ ਸਿਰ ਫ਼ਲਸਫ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਅਕਲ ਸੱਚੀ, ਨਾਮੁ ਸਚ ਲਾਜਿਕ, ਨਾਮੁ ਸਚੁ ਨੁਕਤਾ ਨੁਕਤੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੭।

ਨਾਮੁ 'ਡਵਿਨਿਟੀ' ਨਾਮੁ 'ਡੀਵਾਈਨ ਵਿਜ਼ਡਮ', ਨਾਮੁ ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਗਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਬੁੱਧਿ ਸਬੁੱਧਿ ਵੀਚਾਰ ਸੱਚੀ, ਨਾਮੁ ਸੁੱਧ ਬਿਬੇਕ ਬਿਬਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਸੱਚਿ ਪੂਜਾ, ਨਾਮੁ ਸੱਚਿ ਅਰਚਾ, ਸੱਚਾ ਬਰਤ ਉਪਾਰਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਸਚ ਤੀਰਥੁ, ਨਾਮੁ ਸਚ ਮੱਜਨੁ, ਨਾਮ ਕੋਟ ਫਲ ਗੰਗ ਪ੍ਰਾਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੮।

ਕੋਟ ਪ੍ਰਾਗ ਫਲੁ ਲਵੇ ਨ ਲੱਗਿ ਸੱਕਨਿ, ਨਾਮੁ ਸਿਰ ਮਹਾਤਮ ਅਠਸਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭੂ ਅਬਿਨਾਸ ਅਬਿਗਤਿ ਬਿਧਾਤਾ, ਨਾਮੁ ਪੁਰਖੁ ਅਗੋਚਰ ਅਨਾਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਸੱਚ 'ਥੀਆਸਫ਼ੀ' ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ, ਨਾਮੁ ਨਵਲ ਨੁਸਖ਼ਾ ਸੂਫ਼ੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਚੇ ਸੂਫ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮੁ ਹੈ ਤਸੱਵਫ਼, ਨਾਮੁ ਵਿਰਦੁ ਵਾਹਦ ਪ੍ਰਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੫੯।

ਨਾਮੁ ਸੱਚਿ ਕਰਨੀ, ਕਰਾਮਾਤ ਸੱਚੀ, ਨਾਮੁ ਮੋਅਜਜ਼ਾ ਸਿਰ ਮੋਅਜਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਕੀਮੀਆ, ਨਾਮੁ ਹੈ ਸੱਚੁ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ, ਭੀ ਮਸੀਹੜਾ ਸਿਰ ਮਸੀਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਸੱਚ ਵੇਦਾਂਤ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸੱਚਾ, ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਬ੍ਰਹਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਸੱਚੁ ਗੁਰਦੇਵ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ, ਨਾਮੁ ਨਾਮੀ ਅਭੇਦ ਅੰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੬੦।

ਪਰਾਬ੍ਰਹਮ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਨਾਮ ਸੱਚਾ, ਅਸਲਾ ਓਤਪੋਤੀ ਪ੍ਰੰਪ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨ ਹੈ ਤੱਤ ਭੂਤੀ, ਤੱਤ ਸੱਤ ਗੁਰ ਗਿਆਨੁ ਗੋਝੋਲ੍ਹਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਗਿਆਨੁ ਪੁਰਖੋਤਮੀ ਪਾਰਗ੍ਰਾਮੀ, ਨਾਮੁ ਔਜ ਨਿਹਕੇਵਲ ਪਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੜੇ ਕੈਵਲਾਂ ਪੁਰਖ ਪਰਕਿਰਤੀਆਂ ਸਿਰ, ਨਾਮੁ ਡੰਡੜਾ ਗੁੰਝਲ ਸੁਲਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੬੧।

ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹ ਸੁਲਝੋਲ ਹੈ ਨਾਮੁ ਖੰਡਾ, ਸੁਰਤੀ ਸਿਮਰਤੀ ਖਟ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਧਕ ਨਾਮੁ ਨਿਰਬਾਣ ਹੈ ਖੜਗੁ ਸੱਚਾ, ਦ੍ਵੈਤਵਾਦੀਆਂ ਅਦ੍ਵੈਤਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੁੜ੍ਹੇ ਫਿਰਨਿ ਸਭਿ ਅੜੇ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਅੱਗੇ, ਨਾਮੁ ਸਿਰ ਸੁਮੇਰੁ ਸਿਮਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਭਰਮ ਗੜ੍ਹ ਤੋੜ ਸਿਰ ਫੋੜ ਕੁਤਕਾ, ਚਾਰਵਾਕੀਏ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੬੨।

ਨਾਮੁ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰਾ ਤੱਤ ਮਸਲਾ, ਰੌਂਦਣਹਾਰ ਸਰਬੱਤ ਮਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ ਸੋਧਣੇਹਾਰ ਅੰਕਸੁ, ਮੈਗਲ ਮੱਤ ਵੇਦਾਂ ਕਤੇਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮੁ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸੁਧਾਰ ਪਰਚਾਰ ਸੱਚਾ, ਪਹੁੰਚ ਅਗੰਮੜਾ ਗੀਫ਼ਾਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ੁਸ਼ਕ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦੀ ਏਥੇ ਗੰਮਤਾ ਨਾ, ਅਤਿ ਅਗੰਮ ਪਦੁ ਨਾਮ ਅਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੬੩।

ਸਤਿਨਾਮ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ ਅੱਤ ਡੂੰਘੀ, ਥੋਥਾ ਮਗਜ਼ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜ਼ਰਾ ਜੱਗਿ ਸਿਆਣਾ ਸਿਰਕੱਢ ਕੋਈ, ਆਗੂ ਹੋ ਬਹੇ ਪਿਛਲਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੋਕੀ ਓਸ ਪਿਛੇ ਲਗਿ ਤੁਰਨਿ ਸਾਰੇ, ਕੋ ਵਿਚਾਰ ਨ ਖੂਹ ਖਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਾਤੇ ਵਿਚਿ ਸਿੱਟੇ ਭਾਵੇਂ ਖੂਹ ਟੋਭੇ, ਭੰਨਾ ਜਾਏ ਭਰਮਾਰੁ ਭੇਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੬੪।

ਅੰਨ੍ਹੇ-ਵਾਹ ਸਭੇ ਧ੍ਰੁੱਸ ਦੇਈ ਜਾਵਨ, ਲਾਰਾ ਬੰਨ੍ਹਿ ਨਿਕੇਲ ਨਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਆਣੇ ਆਗੂਆਂ ਨਕਿ ਨਕੇਲ ਪਾਈ, ਹੈ ਵੀਚਾਰੁ ਟੋਇਆਂ ਨਾ ਟਿਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੋਕੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਅਵਤਾਰ ਆਖਣਿ, ਜਿਨਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਖੱਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘੜੇ ਨਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਨਵ ਟੋਲਿਆਂ ਨੇ, ਵਧਿਆ ਮਾਨੁ ਅਵਤਾਰ ਘੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੬੫।

ਅਵਤਾਰ ਪਦ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ

ਖੱਜਲ ਖੁਆਰ ਇਹ ਲਫ਼ਜ਼ ਅਵਤਾਰ ਹੋਇਆ, ਹੈ ਕਰਤਬੁ ਏਹ ਥੀਆਸਫ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਥੜੀ ਥਿਆਸਫ਼ੀ ਠੋਕਿ ਬਜਾਇ ਡਿੱਠੀ, ਸਾਰਾ ਪੋਲੁ ਹੈ ਪੋਚ ਪੋਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਇਹ ਭੀ ਡੀਂਗ ਮਾਰਨ; ਹੀਂਗ ਹੀਂਗਦੇ ਅਹੰਬ੍ਰਹਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਸਤੀ ਪੁਰਖ ਅਕਾਲ ਦੀ ਮੰਨਦੇ ਨਾ, ਸ਼ੁਸ਼ਕ ਟੋਲੜਾ ਹੈ ਦਹਿਗੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੫੬੬।

ਥਿਆਸਫ਼ੀ ਮਤਿ ਦਾ ਪਾਜ ਖੋਲ੍ਹ

ਬੁੱਧ ਮਤਿ ਸਮ ਕਰਮ ਪਰਧਾਨ ਮੰਨਣ, ਬ੍ਰਹਮ ਬੁੱਧ ਹੀ ਹੈ ਬੁੱਧੂ ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਿੜਬਸ ਰਖਦੇ ਹੋਰ ਵੇਦਾਂਤ ਵਾਲੀ, ਸ਼ੰਕਰ ਵਰਨ ਹੋਇਆ ਸ਼ੰਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਯਾ "ਡੀਵਾਈਨ ਵਿਜ਼ਡਮ", ਐਵੇਂ ਨਾਮ ਹੈ ਲੋਕ-ਦਿਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਾਰ ਏਹਨਾਂ, ਨਿਰਾ ਫੋਕ ਸੁੱਕੇ ਫ਼ਿਲਸਫ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੬੭।

ਅਕਲੀ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਸਭ ਢਕੌਂਸਲੇ ਹਨ, ਨਾ ਨਮੂਦ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਟਕ ਚੇਟਕਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਲੱਤ ਮਾਰਨ, ਇਲਮ ਮੰਨਦੇ ਭੂਤ ਪ੍ਰੇਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਏਹਨਾਂ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ, 'ਵਿਲ ਪਾਵਰਾਂ' ਮੈਸਮ੍ਰਿਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੀਰ ਮੰਨਦੇ ਮੈਡਮ ਬੌਲਵੇਸਕੀ ਨੂੰ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਮੁੱਢ ਨਾਟਕ ਚੇਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੬੮।

ਚਾਟ ਲੱਗ ਕੇ ਨਾਟਕਾਂ ਚੇਟਕਾਂ ਦੀ, ਚਿੱਤ ਭਰਮਿਆ ਭਰਮ ਭੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਪੜ੍ਹਾਕੂਆਂ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ, ਪਿੱਛੇ ਲਗਿ ਤੁਰਿਆ ਟੋਲਾ ਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਈ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰ ਭੀ ਫਿੱਸ ਗਏ, ਘਰੁ ਛੱਡਿ ਗੁਰੂ ਸਤਿਗੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰੀ ਭਰੋਸੜੇ ਛੱਡਿ ਦਿੱਤੇ, ਕੌਣ ਹਾਲੁ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਲ-ਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੬੯।

ਬੰਨੇ ਲਗਸੀ ਕਿਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਯੁੱਤ..............ਸਿੰਘਾ, ਬੇੜਾ ਜਰਜਰਾ ਡਕਡਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਰਮ ਭਾੜਿਆਂ ਖੇਪ ਗਵਾਇ ਲਈ, ਆਵੇ ਹਥਿ ਨਾ ਵਥੁ ਖਿਸਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਮਿਹਰੁ ਕਰਿ ਓਹਨਾਂ ਸੁਮਤਿ ਪਾਵੇ, ਸਾਂਭ ਲੈਣ ਮੁੜਿ ਘਰੁ ਕਦੀਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਭੀ ਏਹਨਾਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿਖਣਿ, ਵੱਤੁ ਬਹੁੜ ਨਾ ਹੱਥੋਂ ਖੁੰਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੭੦।

ਵਣਜ ਛਡਿ ਕੇ ਲਾਲ ਤੇ ਹੀਰਿਆਂ ਦੇ, ਕਰਨ ਸੌਦੜਾ ਕਿਉਂ ਰੱਤਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰ ਅਵਤਾਰ ਸੱਚੇ ਦਸੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ, ਹੋਰ ਪਾਜੁ ਹੈ ਕੂੜ ਕੁਫ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਾਂ ਬਾਝ ਨਾ ਹੋਰ ਅਵਤਾਰੁ ਕੋਈ, ਕੱਟੇ ਛਉੜ ਜੋ ਘੋਰ ਤਿਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਲਜੁਗਿ ਪੋਚ ਅਵਤਾਰ ਬਣਿ ਬਹਿਣ ਬਹੁਤੇ, ਭਰਮੇ ਚਿੱਤ ਭੋਲੇ ਭੌਂਦੂ ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੭੧।

ਦੇਖਿ ਅਵਤਾਰ ਭਰਮਾਰ ਇਸ ਟੋਲੜੇ ਨੇ, ਭੀ ਅਵਤਾਰ ਘੜਿਆ ਨਿਜ ਘੜਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਈਸਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਸਾਂਝਾ, ਇਕ ਬਾਲਕਾ ਨਵਲ ਯੁਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਹ ਅਵਤਾਰ, ਬਾਜ਼ੀ ਖੇਡ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ, ਚਾਲਾ ਚੱਲਿਆ ਅਕਲ ਚਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਦੁ ਅਵਤਾਰੁ ਹੈ ਏਹਨਾਂ ਖੁਆਰੁ ਕੀਤਾ, ਪਾਜੁ ਉੱਘੜੂ ਪਾਜ-ਲਾਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੭੨।

ਖਹਿੜਾ ਛਡਿ ਹੁਣ ਏਸ ਕੁਸੰਗ ਵਾਲਾ, ਰੰਗੁ ਮਾਨਿ ਸਤਿਸੰਗ ਘਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੂੜੀ ਰਾਸ ਬਿਗਨੀਓਂ ਖੱਟਣਾ ਕੀ, ਮੁੜ ਕੇ ਸਭ ਨਿਜ ਘਰੁ ਰੰਗਲੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਹ ਘਰਿ ਸਦਾ ਰੰਗਲ ਮੰਗਲਚਾਰ ਹੋਵਨਿ, ਸੋਘਰੁ ਰੰਗਲਾ ਗੁਰਕੀਰਤਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਿਨੇ ਰਾਤ ਧੁੰਨਿ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਲਿਆਂ ਦੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਨਹਦੀ ਨਾਦ ਅਨਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੭੩।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸੁਦਰਸ਼ਨੀ ਜਾਮ ਦੇ ਲਿਵ-ਲੋਰੀ ਅਮਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਆਨੰਦ ਨਿਧਾਨ ਗੱਫੇ, ਸਦ ਭਰਪੂਰ ਭੰਡਾਰ ਨਿਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿੱਧਿ ਰਿੱਧਿ ਸਿੱਧ ਦਾਸੀਆਂ ਨਾਮ ਦੀਆਂ, ਨਾਮੁ ਨਾਥੁ ਸਭ ਮੁਕਤਿ ਭੁਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੱਥ ਹੱਥ ਸਮਰੱਥ ਸਨਾਥ ਕੇਰੇ, ਖਸਮੁ ਨਾਮੁ ਨਿਹਕਾਮੁ, ਨਥੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਮ ਨਿਹਕਾਮ ਰਸ ਜਾਮ ਪੀਤੇ, ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਇਕ ਸਰੰਜਾਮੁ ਜਾਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੭੪।

ਨਾਮ ਜਾਮ ਦੇ ਬਾਝ ਦਾ ਤਲਬ ਦੂਜੀ, ਨਾਮੁ ਤੁਆਮੁ ਰਸ ਜਾਮ ਤਲਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਰਸ ਭੁੰਚਿ ਬਿਸਮਾਦ ਹੋਏ, ਬਿਸਮ ਦਰਸ ਰਸੁ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਮ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਸੁ ਬਿਸਮ ਦਰਸੀ, ਇਹ ਝਲਕਾਰੁ ਦਰਸਾਰੁ ਪਦਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਦਮ ਚਰਨ ਕੰਵਲਾਰ ਦੀਦਾਰ ਝਲਕਾ, ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ-ਖੁਮਾਰੁ ਅਮੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੫੭੫।

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁੱਧੇ ਅਮਲ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ, ਪਿਰਮ ਦਰਸੀਆ ਅਮਲੁ ਰਸੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮ ਰਸ ਦਰਸ ਪਿਰੰਮ ਮਾਵੇ, ਨਸ਼ਾ ਗੂੜ੍ਹ ਪਿਰੰਮ ਤਰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸ ਮਖ਼ਮੂਰ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲੋਰ ਸਦ ਨਾਮ ਨਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਸੁਦ੍ਰਸ਼ਨੀ ਜਾਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਲਾ ਪ੍ਰੀਤਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੭੬।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸ ਸੁਪਰਸਣਾ ਨਾਮੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਦਰਸ਼ਨ ਜਾਮੁ ਅਮੀ ਪਾਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਰਸ ਦਰਸ਼ਨੀ ਦਰਸ ਪਰੇਮੀਆਂ ਦਾ, ਪਾਰਸ ਪਰਸੁ ਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਤਿਆਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ, ਇਕ ਅਧਾਰ ਅਮੀ ਗਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖ ਬਿਰਵੜੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਾੜੀਆਂ ਦੇ, ਰਸਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸਬਿਸਮ ਪੋਹਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੭੭।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾੜੀਆਂ ਬਿਸਮ ਰਸ ਪੁਸ਼ਪੀ ਬਿਰਵੜੇ

ਆਪੇ ਬਿਰਵੜਾ, ਪੋਹਪ ਰਸੁ ਕੰਵਲੁ ਆਪੇ, ਆਪੇ ਭਵਰੁ ਰਸੁ ਪੋਹਪ ਬੀਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੱਸ ਅਮੀ ਅੰਗੂਰ ਸਰੂਰ ਆਪੇ, ਆਪੇ, ਰਸੀਅੜਾ ਰਸਕ ਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚੂਰ ਅੰਗੂਰ ਟਸੂਰ ਆਪੇ, ਭੀ ਟਸਾਵੜਾ ਰਸ ਅੰਗੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਟੱਸਿ ਟੱਸਿ ਰਸ ਰੂੜ੍ਹ ਅੰਗੂਰ ਟੱਸਣਿ, ਨੂਰ ਟਸਕੀਆ ਮੁਖੁ ਹੁਸਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੭੮।

ਹੁਸਨ ਨੂਰ ਸ਼ਬਾਬੀਏ ਸੰਤ ਮੁਸ਼ਕੇ, ਨਵ ਅੰਕੂਰ ਫੁੱਲਾਂ ਲਹਿਲਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਹਿਲਹਿ ਕਰਨਿ ਫੁਲ ਨਵਲ ਹੁਸਨੂਰ ਨੂਰੀ, ਟਹਿ ਟਹਿ ਕਰੇ ਮੁਖ ਨੂਰ-ਕਿਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਵ ਅੰਗੂਰ ਰਸ ਅਮੀ ਸਰੂਰ ਵਾਲੇ, ਨਵ ਜ਼ਹੂਰ ਅੰਕੂਰ ਨਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਵਲ ਰੰਗ ਸ਼ਬਾਬ ਅੰਕੂਰੀਆਂ ਦੇ, ਨਵਲ ਹੁਸਨੁ ਆਤਮ ਸ਼ਬਾਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੭੯।

ਆਤਮ ਰੰਗ ਸ਼ਬਾਬੀਏ ਤ੍ਰੰਗ ਮਿੱਠੇ, ਮਿਠਾ ਬਚਨ ਆਤਮ ਤ੍ਰੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਿਠੀ ਰਸਨ ਰੰਗੀਲੜੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ, ਮਿਠਾ ਹੁਸਨ ਪਿਰ ਰੰਗੀਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੇਰੇ ਰਸਕ ਰਸੋਲੜੇ ਭਗਤ ਰਸੀਏ, ਤੂੰ ਰਸਾਲੜਾ ਭਗਤ ਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੂੰ ਮਸ਼ੂਕੜਾ ਸੱਚੜੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦਾ, ਭੀ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਆਸ਼ਕ ਮਸ਼ੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮੦।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੇ ਪ੍ਰੀਤਵਾਨਾਂ ਦਾ ਪਰਸਪਰੀ ਜੋਤਿ ਆਕ੍ਰਖਣ ਪ੍ਰੇਮ

ਤੂੰ ਹੈਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਟੋਲੜਾ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦਾ, ਭੀ ਤੂੰ ਪ੍ਰੇਮੀੜਾ ਭਗਤ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੈਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪਟੋਲੜੇ ਭਗਤ ਤੇਰੇ, ਤੂੰ ਪਟੋਲੜਾ ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਤਿ ਜਲਵਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਤੇਰਾ, ਪਰਮ ਪੱਟ ਏਹ ਪਟ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਹ ਪਟੋਲੜੇ ਤੈਂਡੜੇ ਜਲਵ ਜਾਮੇ, ਤੂੰ ਜ਼ਹੂਰ ਹੈਂ ਨੂਰ ਜਲਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮੧।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੀਤ ਤਾਰ ਪਰੋਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦਾ ਰਸ ਜੋਤਿ ਉਦੋਤੀ ਪਰਸਪਰੀ ਪ੍ਰੇਮ

ਜੋਤਿ ਜਲਵ ਜਾਮੇ ਕਿ ਰਸ ਰੂਪ ਬੁੱਕੇ, ਹੈ ਪ੍ਰਭਾਉ ਤਉ ਚਲਤ ਚੋਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੂੰ ਪਰਕਾਸ਼ ਪਰਜੂਲ ਰਸ ਜੋਤਿ ਜਲਵਲ, ਤੂੰ ਹੀ ਢੋਲੜਾ ਪੱਟੂਆਂ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੂੰ ਹੀ ਜੋਤਿ ਮਣੱਕੜਾ ਜਾਮਿਆਂ ਦਾ, ਤੂੰ ਹੀ ਲਾਲਨਾ ਲਾਲ ਦਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਲਵ ਜਾਮਿਆਂ ਦੀ ਜੋਤਿ ਤਾਰ ਤੂੰ ਹੀ, ਜੰਤੀ ਜੰਤ ਤੂੰ ਤ੍ਰੰਗ ਤਰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮੨।

ਤਾਰ ਤਰਬ ਤਰੰਗ ਵਜਾਉਣਹਾਰਾ, ਤੂੰ ਹੈਂ ਪ੍ਰੇਮ ਝਰਨਾਟ ਪ੍ਰੇਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਬੂੜੀਏ ਤੂੰ ਹੀ ਫਸਾਉਣਹਾਰਾ, ਇਸ਼ਕ ਮੁਸ਼ਕ ਰਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਰਸੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੱਸ ਪ੍ਰੇਮ ਪਰਸਪਰੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦਾ, ਗੂਹੜਾ ਗਹਿਗਹਾ ਰੰਗ ਤੂੰ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਫਸੇ ਬੂੜੀਏ ਰੰਗ ਰੰਗੂੜੀਆਂ ਦੇ, ਤੁੱਟੇ ਜੋੜ ਨ ਜੁੜਤ ਜੁੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮੩।

ਜੋਤਿ ਤਾਰ ਪਰੋਤੜੇ ਜੁੜਤ ਜੋੜੇ, ਅਜਬ ਜੁੱਟ ਅਟੁੱਟ ਪ੍ਰੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੁੱਟ ਜੁੜੇ ਅਗਣਤ ਅਪਾਰ ਐਸੇ, ਨਾ ਸ਼ੁਮਾਰ ਗੁਰ ਜੜਤ ਜੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰ ਸੁਹਾਗ ਦੀਆਂ ਬਖ਼ਸ਼ਸ਼ਾਂ

ਜੜਤ ਜੜੇ ਜੋ ਗੁਰ ਪੰਨੇ ਪਾਇ ਲਏ, ਵੱਡਾ ਮਰਤਬਾ ਗੁਰੂ ਬਖ਼ਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਬਖ਼ਸ਼ਸ਼ਾਂ ਹੋਈਆਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਗਿਆ ਭਾਗੁ ਧੁਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮੪।

ਕੰਤ ਭਾਗੁ ਲੁੜੰਦੜਾ ਜੋੜ ਲੱਧਾ, ਨਿੱਭੇ ਤੋੜ ਸੁਹਾਗ ਅਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਜਰ ਅਮਰ ਸੁਹਾਗ ਹੰਢਾਇ ਲੈਣਾ, ਜਾਗੁ ਲੱਗਿਆ ਆਤਮ-ਭੋਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਭੋਗ ਅਸਚਰਜ ਅਨੰਦ ਭਰਿਆ, ਹਰਿਆ ਕੌਲ ਰਸ ਭੋਗ ਭਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਠੇ ਪਹਿਰ ਚੌਸਠ ਘੜੀ ਰਾਤ ਦਿਨੇ, ਹੋਵੇ ਭੋਗੁ ਸਦ ਅਮਰ-ਸੁਆਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮੫।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੁਆਦ ਰਸ ਆਤਮੀ ਭੋਗ ਦੇ ਨੂਰ ਠਰੂਰੀ ਝਰਨੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੁਆਦ ਰਸ ਆਤਮੀ ਭੋਗ ਕੇਰੇ, ਨਾਭ ਕੰਵਲੁ ਭਰਿਆ ਰਸ-ਪਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਵਨ ਅਭਿਆਸ ਰਸ ਜੋਤਿ ਝਰਨਾਟ ਛਿੜਿਆ, ਝਰਿਆ ਝਰਨੁ ਰਸ ਲੋਟਪੋਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਫੇਰੂ ਫਿਰੇ ਰਸ ਜੋਤਿ ਮਧਾਣਿਆਂ ਦੇ, ਇੰਜਣ ਚੱਲਿਆ ਭਕ ਭਕ ਭਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੱਤ-ਜੋਤਿ-ਸਟੀਮ-ਰਸੁ ਨਾਭਿ ਡੁਲ੍ਹੇ, ਡਲ੍ਹਕੇ ਨੂਰ ਠਰੂਰ ਬੀਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮੬।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਕਸੀਰ ਖਮੀਰਾਂ ਦੇ ਆਤਮ ਬੀਰਜੀ ਗਰਭਾਦਾਨ

ਬੀਜਲ ਬੂੰਦ ਰਸ ਆਤਮੀ ਬੀਰਜਾਂ ਦੇ, ਗਰਭਾਦਾਨੁ ਅਕਸੀਰ ਭੋਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰਗਟੇ ਪੁਰਖ ਭਤਾਰ ਅਬਿਨਾਸ਼ ਹਿਰਦੇ, ਜਨਮਿਆ ਜੀਵਨ ਆਧਾਰੁ ਜਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪੇ ਜਾਗੁ ਲਾਏ ਆਪੇ ਜਨਮੁ ਲੇਵੇ, ਏਹ ਖਮੀਰ ਅਧਿਭੁਤ ਕਉਤਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੀ ਖਮੀਰ ਅਕਸੀਰ ਰਸਾਇਣਾਂ ਨੂੰ, ਮਨੁ ਮਖ਼ਮੂਰ ਹੋਇਆ ਵੱਡ ਭਾਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮੭।

ਆਤਮ ਅਨੰਦੀਆਂ ਦੀ ਅਨਿਕ ਤ੍ਰੰਗੀ ਜੋਤਿ ਜਲਵਨੀ ਅਲਮਸਤ ਦਸ਼ਾ

ਸੇ ਜਨ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਸੁਹਾਗਵੰਤੇ, ਅਤਿ ਵਡਭਾਗ ਘਟਿ ਨਾਹੁ ਲਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਿਰਦੇ ਨਾਹ ਸੰਮ੍ਹਾਲਿ ਨਿਹਾਲ ਹੋਏ, ਆਤਮ ਮਸਤੁ ਰਿਦ ਮਸਤ ਕੰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਸਤ-ਅਨੰਦੀਆ-ਕੰਤ ਜਿਨ ਰਿਦੇ ਵੁੱਠਾ, ਮਸਤਕੁ ਲਾਲ ਤਿਨ ਹਾਲ ਮਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਾਲ ਮਸਤ ਅਲਮਸਤ ਖ਼ਿਆਲ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਮੋਹੇ ਲੋਰੁ ਮੋਹਨ ਡਗਮਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮੮।

ਡਗ ਮਗ ਚਾਲ ਸੁਢਾਲ ਮਸਤੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਜਗ ਮਗ ਨੂਰ ਹੈ ਜੋਤਿ ਜਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਇਨ ਢਾਲ ਹੈ ਨੂਰ ਢਰੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਜੋਬਨ ਜੁਆਲ ਚੇਹਰਾ ਜਗਮਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਟਕਣ ਤੋਰ ਹੈ ਲੋਰ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਬਿਸਮਨ ਲੋਰ ਹੈ ਤੋਰ-ਲਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਟਕਣ ਲਟਕ ਹੈ ਬਾਣ ਬੀਧੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਤੀਖਣ ਬਾਣੁ ਹੈ ਨੈਣ-ਖੀਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੮੯।

ਖੀਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਮੀ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟ ਆਹੂਆਂ ਦੀ, ਭਿੰਨਾ ਦਰਸ, ਰਸ-ਅਮੀ ਬਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਿੰਨੀ ਦੇਹੁਰੀ ਰਸ-ਤ੍ਰੇਲ-ਤ੍ਰੇਉਰੀਆਂ ਦੀ, ਭਿੰਨਾ ਫੁੱਲ ਅਮੀ-ਸ਼ਬਨਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮਿਉ ਸ਼ਬਨਮੀ ਕ੍ਰਾਂਤ ਗੁਲਬਦਨੀਆਂ ਦੀ, ਅਨਦ ਸ਼ਾਂਤੀਆਂ ਤੇਜੁ ਮੁਖੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੂਪ ਤੇਜਸੀ ਸ਼ਾਂਤ ਮੁਖੜੇਸੀਆਂ ਦੇ, ਨਾਮ ਅਨੰਦੀਆਂ ਰਿਦੁ ਪਿਰ-ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੦।

ਪਿਰ ਰਸਾਂਤਕੀ ਸੁਖ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਤਲਿਆਂ ਦੇ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਂਤਕੀ ਮੁਖੁ ਸੁਖ-ਲਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੂੰਦ ਸੁਆਂਤਕੀ ਰਸ ਪਿਰੀ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ, ਅਮੀ ਚੁਆਂਤਕੀ ਚਿੱਤ ਚਾਤ੍ਰਿਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੂਰ ਕ੍ਰਾਂਤਕੀ ਬਦਨ ਸੁਖ ਸਦਨੀਆਂ ਦੇ, ਸੁਅਰਨ ਮਾਤਕੀ ਬਰਨੁ ਰਵ ਠਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੂਰ ਠ੍ਰਾਂਤਕੀ ਛਬਿ ਚੰਦ ਮੁਖੜੀਆਂ ਦੀ, ਜੋਤਿ ਕ੍ਰਾਂਤਕੀ ਜਲਵ ਜ੍ਰਾਂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੧।

ਗੁਰਮੁਖ ਜਨਾਂ ਦਾ ਅਜਰ ਜਰਨ ਮਰਜੀਵੜਿਆਂ ਦਾ ਅਮਰ ਜੀਵਨ

ਅਜਰ ਜਰਾਂਤਕੀ ਜ੍ਹਾਂਦ ਵਡ ਜਿਗਰੀਆਂ ਦੀ, ਦਿਲੁ ਗੰਭ੍ਰਾਂਤਕੀ, ਅਲਖ ਲਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਡ ਗੰਭੀਰ ਗੌਰੇ ਜਿਗਰ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਦੇ, ਅਜਰ ਜਰਨੁ ਵਡ ਜਿਗਰ ਗੰਭ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਡ ਗੰਭੀਰਤਾ ਜਿਗਰ ਗੰਭੀਰੀਆਂ ਦੀ, ਧੀਰਜ ਧਰਨੁ ਵਡ, ਪੀਰ ਜਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੀਰ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰੀਤੰਮੜੀ ਜਰਨਿ ਜਰੀਏ, ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਪਦੁ ਜੀਵ-ਮਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੨।

ਸ਼ਬਦ ਚੋਟ ਮਰਜੀਵੜੇ ਅਮਰ ਮਰੀਏ, ਅਮਰੁ ਜੀਵਨਾ ਮਰਿ-ਜੀਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਰਨਿ ਮਰਮ-ਮਗਨੀਵੜੇ ਮਨ-ਮਰੀਵੇ, ਧੰਨ ਜਨਮੁ ਜਨ ਮਨੁ-ਮ੍ਰੀਵੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਰਨ-ਜੁਗਤਿ-ਮਰੰਮੀਏ ਜੀਊਣ ਸਦ ਹੀ, ਸਦ ਸੁਰਜੀਤ ਜੀਵਨੁ ਮਨ-ਜਿਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਨੂਆ ਮਾਰਿ ਜੋ ਜਨ ਸਦ-ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਏ, ਪਦੁ ਅਮਰੀਤੁ ਤਿਨ ਅਮਰ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੩।

"ਹਾਰਿ ਚਲੇ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਗ ਜੀਤਾ"

ਮਨੂਆ ਮਾਰ ਕੇ ਪਾ ਲਈ ਅਮਰ ਸ਼ਕਤੀ, ਧੰਨ ਹਾਰ ਚਲਣਾ ਜਗ ਜਿਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਾਰੈ ਜਿਣੈ ਮਨ ਮਾਰ ਕੇ ਮਰੈ ਜੀਵੈ, ਮਰਨੁ ਜੀਊਣੁ ਜਿੱਤਣੁ ਹਾਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖ ਹਾਰਿ ਜਿਤੇ ਤਰੇ ਪਾਰ ਭਵਜਲ, ਸਫਲ ਤਰਨੁ ਜਗੁ ਦੁਤਰ ਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਹਿਜ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਇ ਭਵ ਤਰਨਿ ਤ੍ਰੰਗੀ, ਤ੍ਰੰਗ ਵਲਵਲਾ ਪ੍ਰੀਤ ਪਿਰੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੪।

ਪਿਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਰਤੰਨੇ ਗੁਰਮੁਖ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤ ਪਿਰੰਮੀ ਚੋਜ ਸੁਹੱਪਣ

ਲੋਟ ਪੋਟਣੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪ੍ਰਿੰਮੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਹਿਰਦਾ ਬੇਧਣਾ ਤੀਰ ਅਣੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਿੱਤ ਚੱਟਣੀ ਚੋਟ ਸ਼ਬਦੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਬੂਝਾ ਪੱਟਣਾ ਬੋਲੁ ਗ਼ਮਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਿਲ ਫੱਟਣੀ ਗ਼ਮਜ਼ ਚੋਜੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਗ਼ਮਜ਼ੱਟਣਾ ਚੋਜ ਬਾਂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੱਬ ਰਮਜ਼ਣੀ ਛੱਬ ਛਬੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਛੈਲ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਰਮਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੫।

ਪਾਕ ਪਾਵਨੀ ਬਾਂਕ ਪਾਕੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਬਾਂਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਟਾਖ ਅਦਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਦਬ ਅਦਾ ਸੁਹਾਵਣੀ ਸੋਹਣਿਆਂ ਦੀ, ਰੂਪ ਰੰਗੁ ਨਿਆਰਾ ਸਜਧਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੂਖਮ ਸੋਹਲ ਸਰੀਰ ਸੁਭਾਉ ਸਰਲਾ, ਬੀਰ ਬਾਹੁ-ਬਲੁ ਸ੍ਰੀਰ ਸੁਬਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਿਰਦਲ ਮੋਮਦਿਲ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਮੋਮਨਾਂ ਦੇ, ਮਧੁਰ ਮੁਖੁ ਮਨੋਹਰ ਮਧਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੬।

ਮਧੁਕਰ ਰਸੀਅੜੇ ਬਾਸ ਮਧਰਾੜੀਆਂ ਦੇ, ਮਿਠਾ ਮੁਖੁ ਮਨੁ ਮਿਠ-ਸੁਗੰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਖ਼ਨ ਮੀਠ ਮਧੁਰਾਵੜੇ ਮਧੁਕਰਾਂ ਦੇ, ਬੋਲ ਮੋਹਨਾ ਮੀਠ-ਸੁਖ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮੀ ਪੁੱਜ ਕੇ ਪਿਆਰੜੇ ਮਧਰ ਮੁਖੀਏ, ਦਰਸ ਆਕੱਰਖਣੀ ਮਧਰ ਮੁਖੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਗ ਮਗ ਲਾਲ ਮਣੀ ਮੁਖੜੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਮਣੀਆ ਲਾਲੁ ਮਸਤਕੁ ਤੇਜਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੭।

ਭਜਨੀਕ ਗੁਰਮੁਖ ਜਨਾਂ ਦਾ ਜੋਤਿ ਜੋਬਨੀ ਤੇਜ ਪਰਤਾਪ

ਰੂਪ ਤੇਜਸੀ ਭਜਨ ਪਰਤਾਪ ਦਰਸੀ, ਭਜਨੁ ਜੋਤਿ ਰੰਗੁ ਤੇਜ-ਵੰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੇਜ ਭਜਨ ਪਰਤਾਪ ਮਣਿ ਜੋਤੀਆਂ ਦਾ, ਜੋਤਿ ਜਗਨ ਮੁਖੁ ਭਗਤ ਭਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਜਨ ਤੇਜ ਜੋਬਨ ਜੋਤਿ ਲਾਲੀਆਂ ਦੇ, ਤੇਜਵੰਤ ਮਸਤਕੁ ਜੋਬਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਜ਼ ਜੋਬਨੀ ਛੱਬਿ ਕਸ਼ੋਰੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਸਦਾ ਜੋਬਨਾ ਰੂਪ ਸੁੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੮।

ਰੂਪ ਛੈਲ ਸੁੰਦ੍ਰਾਵਲੇ ਤੇਜਵੰਤੇ, ਸ਼ਬਦ-ਧਿਆਨੁ ਜਿਨ ਸੁਰਤਿ ਗਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਦਾ ਜੁਆਨ ਜਿਨ ਸੁਰਤਿ ਗਯਾਨ ਅੰਤਰਿ, ਸਦ ਸੁਹਾਗੁ ਜੋਬਨ ਬਾਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।

"ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਢੇ ਕਦੇ ਨਾਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾ ਅੰਤਰਿ ਸੁਰਤਿ ਗਿਆਨੁ"

ਗੁਰਮੁਖ ਸਦਾ ਬਾਲੇ, ਕਦੇ ਨਾਹਿ ਬੁੱਢੇ, ਜੋਬਨੁ ਬਾਲੜਾ ਨਵਲ ਯੁਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਦ ਸ਼ਬਾਬ ਵਾਲਾ ਹੁਸਨ ਨੌ-ਬਹਾਰੀ, ਸਦ ਬਸੰਤ ਨਵਤਨ ਸ਼ਬਾਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੫੯੯।

ਸਦ ਬਹਾਰ ਬਸੰਤ ਸ਼ਬਾਬ ਖਿੜਿਆ, ਸਾਰਾ ਫ਼ੈਜ਼ ਸਾਕ਼ੀ ਸਾਗਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਗਰ ਆਬਿ ਹਿਆਤ ਸ਼ਰਾਬ ਵਾਲਾ, ਭਰਿਆ ਖ਼ਾਸ ਗੁਰੂ ਸਾਕ਼ੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।

ਅਮਰਜ਼ੀਸਤੀ ਹੁਸਨ ਸ਼ਬਾਬ ਦਾ ਅਸਲ ਨੁਸਖ਼ਾ;

ਸਾਕ਼ੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਲਸ਼ ਪਿਆਲਿਆਂ ਦੇ, ਉਲਸ਼ ਜਾਮ ਅਮਰ-ਜ਼ੀਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮਰਜ਼ੀਸਤ 'ਅਲਿਕਜ਼ਰੀ' ਅਸਰਵਾਲਾ, ਅਮੀ ਤਤੁ 'ਅਲਿਕਿਜ਼ਰ' ਕੀਮੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦੦।

ਹੁਸਨ ਜੋਬਨੀ ਅਮਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਤੱਤ ਕੀਮੀਆ

ਏਹ ਅਮਰ ਸ਼ਬਾਬ ਦਾ ਅਸਲ ਨੁਸਖ਼ਾ, ਤੱਤ ਕੀਮੀਆ ਅਮਰ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਤ ਨਵਲ ਜੁਆਨੀਆਂ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ, ਜਤੀ ਬਰਤ ਪੂਰਾ ਜਿਤਿੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਪਨੇ ਬਿੰਦ ਬੀਰਜ ਕਦੇ ਝਰੇ ਨਾਹੀਂ, ਚਲੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਕਾਮ ਦੇਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਕਰਿ ਕਾਮ ਨੂੰ ਵਸਿ ਕੀਤਾ, ਬਲ ਘੱਟਿਆ ਪੰਚ ਦੂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦੧।

ਗੁਰਮਤਿ ਗ੍ਰਿਸਤ ਈਮਾਨ ਧਰਮ ਦੰਪਤੀ

ਸੁਪਨੇ ਰੂਪ ਨ ਯਾਦ ਪਰਨਾਰੀਆਂ ਦੇ, ਨੇਤ੍ਰ-ਬ੍ਰਤ ਪੇਖਣਿ ਪਰਤ੍ਰਿਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇੰਦ੍ਰੀ-ਜਿੱਤ ਪੂਰੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਿਸਤੀ, ਪਤਨੀ ਇਕ ਈਮਾਨ ਗ੍ਰਿਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਮੁਖ ਪੂਰੜੇ ਗ੍ਰਿਸਤ ਈਮਾਨ ਧਰਮੀ, ਡੋਲੇ ਧਰਮ ਨ ਬਿੰਦ ਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨੇਹੁ ਸਚੜਾ ਸੰਗ ਨਿਜ ਪੱਤਨੀ ਦੇ, ਜਤੀ ਧਰਮ ਪੁਨੀਤ ਪੁਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦੨।

ਸੱਚੀ ਪ੍ਰੀਤ ਪਤੀ ਸੰਗਿ ਪੱਤਨੀ ਦੀ, ਸਤੀ ਧਰਮ ਇਹ ਪਤਿਬਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਤੀ ਪੁਰਖ ਬਿਨ ਹੋਰ ਨ ਪੁਰਖੁ ਕੋਈ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਬਰਤ ਪਰਤਿਸ਼ਟ ਪਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਚੀ ਪਤਿ ਪਰਤੀਤ, ਪਰੀਤ ਸੱਚੀ, ਪ੍ਰਸਪਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਚਾ ਦੰਪਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੰਪਤ ਧਰਮੁ ਸੱਚਾ ਗੁਰਮੁਖ ਜੋੜੀਆਂ ਦਾ, ਏਕ ਜੋਤਿ ਦੋਇ ਪ੍ਰੇਮ ਜਾਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦੩।

ਪ੍ਰੇਮ ਜੋਤਿ ਰਸ ਉਦੋਤ ਜੋਤਿ ਜਾਮੇ

ਪ੍ਰੇਮ ਜਾਮ ਕਿ ਜਾਮੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੱਤੇ, ਭਰਿਆ ਜੋਤਿ ਰਸੁ ਓਤ ਪੋਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਤਿ ਜਾਮ ਰਸ ਨੂਰ ਭਰਪੂਰ ਹੋਏ, ਲਾਲੋ ਲਾਲ ਚੇਹਰਾ ਲਾਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਲ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲਾਡਲੇ ਸਿੰਘ ਬਾਂਕੇ, ਚੋਲਾ ਲਾਲ ਮਜੀਠ ਰੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਲੀ ਦੱਗਦੀ ਦਗ ਦਗੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਮੁਖਿ ਜਲਾਲ ਜਲਵਾ ਦਗਮਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦੪।

ਰੱਬੀ ਰਮਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮਹਿਰਮ ਰਾਜ਼

ਮੁਖ ਮਣੀ ਦਗੇ ਦੰਗ ਰੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਬਣਿਆ ਰੰਗੁ ਗੁਲਾਲੁ ਮਣੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਣੀ ਲਾਲ ਕਿ ਮੁਖੜਾ ਲਾਲ ਹੈ ਏਹੁ, ਅਜਬ ਨੁਕਤੜਾ ਦੰਗ ਦੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿੱਸ ਅਕਲ ਲਤੀਫ਼ ਖੁਦਾਇ ਸੰਦੀ, ਮਹਿਰਮ ਰਾਜ਼ ਰੱਬੀ ਨੁਕਤੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਮਜ਼ਾਂ ਸਮਝੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ, ਜਿਨ ਜ਼ਹੂਰ ਹੈ ਜ਼ਾਹਰ ਸ਼ਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦੫।

ਪੇਖਿ ਪੇਖਿ ਸੋਭਾ ਸੁ ਗ਼ਲਤਾਨ ਹੋਏ, ਲਇਆ ਲੁਤਫ਼ ਸੱਚਾ ਲੁਤਫ਼ੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੁਤਫ਼ੁ ਲੁਤਫ਼ ਕਹਿ ਕਹਿ ਦੁਨੀ ਧੰਧ ਪਿੱਟੇ, ਵਿਰਸਾ ਲੁਤਫ਼ ਲਤੀਫ਼ ਖ਼ਾਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ਾਸਾਂ ਖ਼ਾਸ ਵਿਰਲੇ ਖ਼ਾਲਸੋਲਿਆਂ ਨੂੰ, ਮਿਲੇ ਖ਼ਾਸ ਵਿਰਸਾ ਵਿਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗ ਜਾਗੇ ਧੁਰ ਧੁਰੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਅੰਕੁਰ ਉਗਿਆ ਪੂਰਬ ਲਿਖਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦੬।

ਨੂਰ ਅਗੰਮੀਆਂ ਦੀ ਹੁੰਨ ਵਰਖਾ

ਆਈਆਂ ਰਾਗ ਰਤੰਨ ਪਰਵਾਰ ਪਰੀਆਂ, ਗਾਵਨਿ ਸੋਹਿਲਾ ਸੱਚ ਘਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੰਦਰੁ ਸੱਚੜਾ, ਗੁਰੂ ਦਰਬਾਰ ਸੱਚਾ, ਜਿਹ ਘਰਿ ਕੀਰਤਨ ਸ਼ਬਦ ਸੱਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਗਤ ਸੱਚੜੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਹਾਰੇ, ਰੰਗੁ ਸੱਚੜਾ ਭਗਤ ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁੰਨ ਵਰਸਦੇ ਨੂਰ ਅਗੰਮੀਆਂ ਦੇ, ਮਾਲਾ ਮਾਲ ਚੋਲਾ ਰੰਗ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦੭।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮੋਦ ਦੀਆਂ ਬਿਸਮ ਲਪਟਾਂ ਅਮਿਉ ਸੁਗੰਧਤੀ ਤ੍ਰਿਹਾਵਲ ਭੁਗਤਾਂ

ਆਈਆਂ ਠੰਡੀਆਂ ਰੁਮਕਿ ਪਰਭਾਤ ਪਉਣਾਂ, ਠਰਿਆ ਹੀਅੜਾ ਠਾਰ ਠਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁਲਸਾਈਆਂ ਮਸਤ ਨੈਣਾਂ, ਧਿਆਨ ਜੁਟਿਆ ਜੁੱਟ ਜੁਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਈਆਂ ਅਮੀ ਲਪੇਟੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮ ਲਪਟਾਂ, ਖਿੜਕਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਬਿਸਮ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਈ ਅਜ ਸੁਗੰਧ ਤਿਰਹਾਵਲਾਂ ਦੀ, ਮੁਸ਼ਕ ਮਾਤ ਪਇਆ ਅਰਗਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦੮।

ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਿ ਡੰਝ ਲੱਥੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕਿਆ ਛਕ ਛਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛੱਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਛਕਿ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਰਸੀਏ, ਆਇਆ ਸੁਆਦੁ ਬਿਸਮਾਦ ਬਿਸਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛੱਕਿ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਕੜਾਹ ਕੁਣਕੇ, ਰਸ ਭੁੱਲ ਗਇਆ ਨੇਅਮਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਰਸ਼ੋਂ ਉਤਰੇ ਭੁਗਤਿ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਛਾਂਦੇ, ਥਾਲੁ ਪੂਰਿਆ ਭੋਗੁ ਕੁਣਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੦੯।

ਅਜ ਰੱਜ ਕੇ ਭੋਗ ਪ੍ਰਸਾਦੁ ਭੁੰਚੇ, ਭੋਗੁ ਲੱਗਿਆ ਗੁਪਤ ਭੁਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੱਖ ਨਿਅਮਤਾਂ ਲਵੇ ਨ ਲਗਿ ਸੱਕਨਿ, ਦਰੁ ਖੁਲ੍ਹਿ ਗਇਆ ਦਰਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਰੁ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਕੀ ਵਪਾਰ ਬੈਕੁੰਠ ਮੁਕਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖੇਲੇ ਸੁਰਤਿ ਗਗਨੰਤਰੀਂ ਸੁਰਤਿਆਂ ਦੀ, ਹੁਝਕਾ ਵੱਜਿਆ ਪ੍ਰੇਮ ਹਿਝਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧੦।

ਸ਼ਬਦ ਸਰੂਰੀ ਪੀਂਘਾਂ ਦੇ ਝੂਟੇ

ਝੂਲੇ ਝੂਲਣੇ ਇਸ਼ਕ ਪੰਘੂੜਿਆਂ ਦੇ, ਲਹਿਰਾ ਲੁਟਿਆ ਲੋਰ ਚੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੇਜੇ ਸ਼ਬਦ ਸਰੂਰ ਦੀ ਪੀਂਘ ਝੂਟੀ, ਅਮਲੁ ਚੜ੍ਹਿ ਗਇਆ ਹਾਲ ਮਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖੇਡੇ ਹਾਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਰੰਗ ਮਸਤੀਆਂ ਦੇ, ਇਕੋ ਖ਼ਿਆਲੁ ਖ਼ੁਦ ਮਸਤ ਖ਼ਿਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ਿਆਲ ਮਸਤ ਸੇ ਮਸਤ ਖ਼ੁਦਾਇ ਬੰਦੇ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਰੰਗੁ ਅਭੰਗ ਦਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧੧।

ਰੰਗ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਲੋਰ ਮਸਤੀ ਦੇ ਝੂਲਣੇ; ਰੱਬੀ ਪ੍ਰੇਮ ਹੰਡੋਲੇ ਦੇ ਚਕ੍ਰਿਤ ਚਕਰੀ ਹਲੋਰੇ

ਝੂਲਨਿ ਝੂਲਣੇ ਰੰਗ ਦੀਦਾਰ ਰੱਤੇ, ਰੱਤਾ ਮੁਖੁ ਦੀਦਾਰ ਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਲੋਰ ਚੜ੍ਹੇ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਰੰਗ ਖਿੜੇ, ਝੂਲਾ ਹੋਰ ਝੂਲੇ ਝੂਟਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜ਼ੋਰੋ ਜ਼ੋਰ ਹਲੋਰੜੇ ਔਣ ਲੱਗੇ, ਚੱਕਰ ਚਲਿਆ ਪ੍ਰੇਮ-ਚੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਡੋਲੇ ਬੈਠ ਕੇ ਢੋਲੜੇ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ, ਆਵੈ ਰੱਜੁ ਨ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧੨।

ਹੋਰੋ ਹੋਰ ਲੋਚਾ ਵਧੇ ਖੇਡਣੇ ਦੀ, ਘਟੇ ਸੁਆਉ ਨ ਕੇਲ ਕਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੋਰੇ ਤੁਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਹਲੋਰਿਆਂ ਦੇ, ਝੂਟਾ ਲਇਆ ਲਿਵ ਪੀਂਘ ਝੂਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਫੋਰੇ ਫੁਰੇ ਅਫੋਰ ਫੁਰਨੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਮੰਦਲੁ ਵਜਿਆ ਧੁਰ ਮੰਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਗਗਨ ਅਗੰਮੀ ਅਨਹਤ ਮੰਡਲੀ ਖੇਡ,

ਘੁਰਨੇ ਘੁਰੇ ਅਘੋਰ ਘੁਰਨੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਘਨੀਅਰ ਗਰਜਿਆ ਗਗਨ ਮੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧੩।

ਬਿਨਾਂ ਬੱਦਲੀ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਹੋਇ ਰਹੀਆਂ, ਮੀਂਹੁ ਬਰਸਿਆ ਤੱਤ ਬੂੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛਲਕੇ ਅੰਬਰੀ ਹੌਜ਼ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋਈਆਂ ਦੇ, ਸੋਮਾ ਫੁੱਟਿਆ ਸਰਦ ਚਸ਼ਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਅਮਰ ਬੂੰਟੀ ਬਸੰਤ ਬਹਾਰ ਦੇ ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸੀ ਆਤਮ ਪ੍ਰਗਾਸੀ ਗੁਲਸ਼ਨ

ਚਸ਼ਮੇ ਉੱਛਲੇ ਅਦਿਭੁਤੀ ਕਉਸਰਾਂ ਦੇ, ਮਾਤ ਪੈ ਗਇਆ ਬਾਗ਼ ਇਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਟੂਸੇ ਅੰਕਰੇ ਅਮਰ ਸ਼ਗੂਫ਼ਿਆਂ ਦੇ, ਮਿਲਿਆ ਆਬੇ ਹਿਆਤੁ ਅਰਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧੪।

ਸਬਜ਼ਾਜ਼ਾਰ ਹੋਏ ਸਰਵ ਗੁਲਸ਼ਨਾਂ ਦੇ, ਵੁੱਠਾ ਅਬਰ ਬਹਾਰੁ ਅਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੰਦਿ ਮੰਦਿ ਹੱਸੇ ਦਹਿਨ ਗੁੰਚਿਆਂ ਦੇ, ਸਿਹਨੁ ਸਰਸਿਆ ਮਲੀਆਗਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਟਹਿਕੇ ਨਿਆਰੜੇ ਕਿਆਰੜੇ ਨਰਗਸਾਂ ਦੇ, ਗਿਆਨ ਅਬਰ ਲੱਥਾ ਅੰਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਜਨ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਜਨੀ ਅੱਖੀਆਂ ਨੇ, ਮਾਨੁ ਖੱਸਿ ਲਇਆ ਖੰਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧੫।

ਪ੍ਰੇਮ ਕਸਾਈਆਂ ਜੋਤਿ ਨਿਰੰਜਨੀ ਲੋਇਣਾਂ

ਇਸ਼ਕ ਅੰਜਨੀ ਖੰਜਨੀ ਲੋਇਣਾਂ ਨੇ, ਚਿੱਤੁ ਡੱਸ ਲਇਆ ਨਰਗਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਅਰਨ ਬਰਨ ਮਨ ਹਰਨ ਮਮੋਲਿਆਂ ਦੇ, ਮਨੁ ਹਿਰ ਲਇਆ ਹਿਰਨ ਮਿਰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਿਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਸਾਈਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਨੇ, ਮੀਂਹੁ ਬਰਸਾਇਆ ਨੀਰ ਨਿਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਬ ਤਾਬ ਰੌਣਕ ਵਧੀ ਰੌਜ਼ਿਆਂ ਦੀ, ਅਬਰੁ ਆਣ ਲੱਥਾ ਛਹਿਬਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧੬।

ਨਦਰ ਮਿਹਰੀ ਮੇਘ ਦੇ ਹੜ੍ਹੋਲ੍ਹ

ਊਨਵਿ ਊਨਵਿ ਉਮਾਹਿਆ ਲਾਇ ਝੜੀਆਂ, ਸੁਚਾ ਨੀਰ ਨਿਪੰਗ ਅਰਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੂਸਲਧਾਰ ਵੱਸੇ ਅੱਜ ਖੁਲ੍ਹ ਗਇਆ, ਮੇਘਾ ਅੰਬਰੀ ਸਮੁੰਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਬਰ ਪਾਟਿਆ ਥਿੱਗਲੀ ਕੌਣ ਲਾਵੇ, ਠੱਲ੍ਹ ਹੋਇ ਨ ਵਹਿਣ ਹੜ੍ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੜ੍ਹ ਗੈਣ ਸਰੋਵਰੀ ਵਹਿਣ ਆਏ, ਕੜ੍ਹ ਪਾਟ ਗਇਆ ਅੰਬਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧੭।

ਦਿੱਬ ਜੋਤਿ ਲਤੀਫ਼ ਥਰ ਤਤ ਜਲਹਰੀ ਗੈਣ ਸਰੋਵਰ

ਗਗਨਿ ਪਵਨ ਹੜਜੱਲ ਉਛੱਲਿ ਆਏ, ਵੁੱਠਾ ਮੀਹੁ ਅਮੀ ਜਲਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਲਹਰੁ ਅਮੀ ਸਰੁ ਸੁਭੱਰਾ ਵਰਸਿ ਰਹਿਆ, ਸੁਭੱਰ ਤਾਲੁ ਰਸ ਜੋਤਿ ਛਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧਰਨ ਗਗਨ ਪਤਾਲ ਸਭਿ ਇੱਕ ਹੋਏ, ਡਲ੍ਹਕੇ ਜੋਤਿ ਪੁਲਾੜੁ ਨੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਤਿ ਨੀਰ ਪੁਲਾੜੁ ਅਥਾਹ ਛਲਕੇ, ਭਰਿਆ ਨੂਰ ਸਰੁ ਅਮੀ-ਉਦਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧੮।

ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਾ ਥਾਹ ਦਿਖਹੱਦ ਕੋਈ, ਹੈ ਅਸਗਾਹ ਥੱਰ ਹਰਿ-ਸਰਵਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਥੱਲਿ ਥੱਲਿ ਕਰੇ ਥੱਰ ਥੱਝਿ ਰਹਿਆ, ਰੱਸ-ਜੋਤਿ-ਅਮੀ-ਮਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਹਿਆਤ ਅਬਦੀ ਜਾਵਦਾਨ ਜਲ

ਦਿੱਬ ਜੋਤਿ ਲਤੀਫ਼ ਥਰ-ਤੱਤ ਸਰਵਰ, ਜਾਵਦਾਨ ਜਲ ਹਿਆਤ ਅਬਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਿਆਤ ਅਬਦੀਏ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਇ ਜੀਵਣਿ, ਪੀਵਣਿ ਆਬੇ ਹਿਆਤ ਯਜ਼ਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੧੯।

ਅਮਰ ਆਤਮੀ ਦਾਤ ਹਿਆਤ ਅਬਦੀ, ਸਾਖਸ਼ਾਤ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਭ-ਲਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਖਣਾ ਅਲੱਖ ਦਰਸ਼ਨ ਸਾਖਸ਼ਾਤ ਕਰਨਾ, ਸੁਆਂਗ ਧਾਰਨਾ ਸਰਲ ਬਿਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਸ਼ਬਦ ਅਹਾਰੀ ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਅਧਾਰ

ਬਿਰਤ ਰੱਖਣੀ ਆਲਿਆਂ ਭੋਲਿਆਂ ਦੀ, ਪਾਇ ਮਰਤਬਾ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਨਾਮ ਅਧਾਰ ਇੱਕੋ, ਸਾਰ ਸ਼ਬਦ ਅਹਾਰੁ ਅਮੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨੦।

ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਅਭਿਆਸ ਪਵਨ ਰਸ ਜੋਤਿ ਬਿਲੋਵਣਾ ਤਤ

ਸੁਆਸਿ ਸੁਆਸਿ ਹਿਵਧਾਰਿ ਲਿਵਪਵਨ ਮਸਤੀ, ਸਸ ਘਰਿ ਸੂਰੁ ਰਸਜੋਤਿ ਜਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਸੀਅਰ ਜੋਤਿ ਉਦੋਤਿ ਰਸ ਪਵਨ ਮਗਨੇ, ਪਵਨ ਸ਼ਬਦ ਸੁੱਰਾਟ ਰਸਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਸਨਿ ਪਵਨ ਥੱਰਾਟ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਕੇਰੀ, ਗਗਨੀ ਸ਼ਬਦ ਗੁੱਰਾਟ ਘੁੱਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਗੁੱਰਾਟ ਘੁੱਰਾਟ ਘੁੱਰੇ, ਲਸ਼ਕੇ ਜੋਤਿ ਪੁਲਾੜੁ ਗਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨੧।

ਨਾਮ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਉਜਿਆਰਾ

ਧਾਰ ਜੋਤਿ ਕਿਰਨਾਰ ਬੂੰਦਾਰ ਬਰਸੇ, ਕੋਟ ਭਾਨ ਪਰਕਾਸ਼ ਭਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਡ ਉਜਿਆਰ ਚਮਕਾਰ ਤ੍ਰਿਭਵਣ ਸਾਰੇ, ਵਰ੍ਹਿਆ ਮੀਂਹ ਮਣਿ ਜੋਤਿ ਸੁਅਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਭੁ ਨਾਭੂਰ ਸਾਰਾ ਨੂਰੋ ਨੂਰ ਹੋਇਆ, ਜੋਤਿ ਮੰਤ੍ਰਿ ਮਨੁ ਅਸਥਿਰ-ਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਪਵਨ ਲਿਵ ਝਕੋਲਨੀ ਹਵਨ ਮਲਿਆਗਨੀ ਜੋਤਿ ਸਰਸਨੀ ਸਦ ਨਵ ਬਹਾਰੀ ਬਸੰਤ ਰਿਦ ਵਿਗਾਸੀਆਂ, ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਗਾਸੀਆਂ ਅਮਿਉ ਤ੍ਰਿਪਤਾਸੀਆਂ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਬਚਨ

ਲੱਗ ਰਹੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਪੁਹਾਰਿਆਂ ਦੀ, ਦਉਰ ਚੱਲਿਆ ਪਵਨ ਝਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨੨।

ਮਿੱਠੀ ਕੰਦ ਨਬਾਤ ਹੈ ਕੂਜ਼ਿਆਂ ਦੀ, ਅਜਬ ਸੁਆਦ ਗਟਾਕ ਚਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬਾਤ ਨਬਾਤ ਹੈ ਚੂਜ਼ਿਆਂ ਦੀ, ਬੋਲੁ ਤੋਤਲਾ ਮੀਠ ਤੁਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੜ੍ਹਿਆ ਸਦਾ ਬਸੰਤ ਬਹਾਰ ਵਾਲਾ, ਮਾਹਾ ਮਾਹੁ ਮੁਬਾਰਕ ਰੁਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੌਲੀ ਸਗਲ ਬਨਰਾਇ ਫੁਲੰਤ ਜੋਤੀ, ਹੋਇਆ ਹਵਨ ਮਲਿਆਨ ਧੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨੩।

ਜੋਤਿ ਜੱਗਿ ਉੱਠੀ ਵੱਡੇ ਚਾਨਣੇ ਦੀ, ਪੱਖਾ ਚੱਲਿਆ ਪਵਨ ਚੌਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਢੁਰੇ ਚਉਰ ਨਿਰੰਜਨੀ ਛਤਰ ਛਾਏ, ਤਖ਼ਤੁ ਬਖ਼ਤੁ ਬਲੰਦ ਭਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇੰਦਰ ਲੋਕ ਅੰਦਰਿ ਹੱਲ ਚੱਲ ਮੱਚੀ, ਅੰਦਰੁ ਹਿੱਲ ਗਇਆ ਇੰਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕੋਟ ਇੰਦ੍ਰ ਪੁਰੀਆਂ ਨਾ ਲੁਭਾਇ ਸੱਕਨਿ, ਸੱਚਾ ਬਿਮਲ ਮੇਅਰਾਜ ਮਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨੪।

ਇਸ਼ਕ ਮਸਤ ਦਰਸ਼ਨ ਰੰਗ ਰੱਤਿਆਂ ਨੂੰ, ਫਿੱਕਾ ਸੁਖੁ ਬੈਕੁੰਠ ਕੋਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਚਰਨ ਕਮਲ ਰਸਾਇਣੀ ਮੌਜ ਮਸਤੌਜੀਆਂ ਦਾ ਬਿਮਲ ਮੇਅਰਾਜ

ਚਰਨ ਕੰਵਲ ਦੀ ਮੌਜ ਮਸਤੌਜ ਅੱਗੇ, ਮਾਤ ਖ਼ੁਲਦੇ ਬਰੀਂ ਮੋਮਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਰਨ ਸ਼ਰਨ ਸਰੋਜ ਦੇ ਮੌਜੀਆਂ ਨੂੰ, ਘਟਿ ਫ਼ਿਰਦੌਸ ਲੱਝਾ ਵਡ ਖ਼ੁਲਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਰਸੇ ਚਰਨ ਰਸਾਇਣੀ ਖ਼ੁਲਦੀਆਂ ਦੇ, ਮਾਨੁ ਮਿਟ ਗਇਆ ਖ਼ੁਲਦ ਗ਼ੁਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨੫।

ਖ਼ੁਣਸ ਵਧ ਗਈ ਖ਼ੁਲਦ-ਗ਼ਲਤਾਨੀਆਂ ਦੀ, ਚਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਚਰਨ ਪਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪਾਰਸ ਖ਼ਾਕ ਫ਼ਰਦੌਸ ਰਸਾਇਣੀਆਂ ਦੀ, ਕਿਣਕਾ ਪਾਕ ਰਜ ਖ਼ਾਕ ਚਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਾਫ਼ੀ ਨਾਮ ਰਸਾਇਣੀ ਇਕ ਰੱਤੀ, ਖਿੜਿਆ ਅਮਲ ਖੀਵੇ ਸੂਫ਼ੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।

ਨਾਮ ਰਸਾਇਣ ਖੀਵੇ ਅਮਲੀਆਂ ਦੀ ਅਥਾਹ ਲਿਵ ਗੈਣ ਸਰੋਵਰੀ ਗੰਮਤਾ ਲਿਵ ਨੈਣ ਝਰੋਖਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਮੀ ਗੈਣ ਸਰੋਵਰ ਦਾ ਅੰਤਰ ਘਟ ਵਿਗਾਸ;

ਅਮਲਾਂ ਬਾਝ ਖੀਵੇ ਸ਼ਬਦ ਲੋਰ ਅਮਲੀ, ਸਦ ਮਖ਼ਮੂਰ ਮਨ ਸ਼ਬਦ ਗਟਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨੬।

ਚੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣ ਟਟਾਰੜੇ ਨੈਣ ਖੀਵੇ, ਲੱਭੇ ਖੋਜੁ ਨਾ ਗੈਣ ਗਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਹੀਂ ਥਾਹ ਅਥਾਹ ਸਰੋਵਰਾਂ ਦੀ, ਚੁੱਭਾ ਗਹਿਰ ਲਿਵਤਾਰ ਗੈਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਖੋ ਗੈਣਸਰ ਅੰਙਣੇ ਆਣਿ ਵੁੱਠਾ, ਇਹ ਰਸਾਇਣ ਲਿਵ ਨੈਣ ਝਰੋਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਤਰਿ ਘਾਟਿ ਝਰੋਖੜੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ, ਚੋਏ ਗਗਨਿ ਰਸਾਲੁ ਅਮੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨੭।

ਅੰਙਨੜਾ ਰਸ਼ਕੇ ਰੁਜ਼ਵਾਨ; ਭਵਨ ਅੰਙਨੜਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭੰਡਾਰ

ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਰਸ਼ਕ ਰਜ਼ਵਾਨ ਹੋਇਆ, ਝਰਨਾ ਝਰਨ ਲੱਗਾ ਨਿੱਝਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਨਹਦ ਕੀਰਤਨ ਅਮੀ ਪੁਹਾਰ ਪਵੇ, ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰੁ ਅਖੰਡ ਅਨਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕ-ਤਾਰ ਰਸ-ਜੋਤਿ ਦੀ ਧਾਰ ਬੱਝੀ, ਝਿਲਮਿਲ ਥੰਮੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਭਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝਿਲਕੇ ਜੋਤਿ ਪਰਕਾਸ਼ ਦੇ ਥੰਮ ਨਿਆਰੇ, ਅਦਭੁਤ ਮਹਿਲ ਇਹ ਜੋਤਿ ਥੰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨੮।

ਰੰਗੁ ਮਹਿਲੁ ਕਿ ਭਵਨੁ ਪਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਇਹੁ, ਕਿ ਭੰਡਾਰੁ ਰਸ ਜੋਤਿ ਪਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੱਝੇ ਥੰਮ ਰਸ-ਧਾਰ ਪ੍ਰਨਾਲਿਆਂ ਦੇ, ਜੋਤਿ ਝਿਲਕਣਾ ਭਵਨੁ ਝਿਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਝਿਲਮਿਲ ਥੰਮ ਕਿ ਮਣੀ ਮੁਨਾਰੜੇ ਇਹ, ਸੁੰਦਰ ਭਵਨ ਮੰਦਰੁ ਮਣਿ-ਜੜੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਭਵਨੁ ਭੰਡਾਰੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਣਿਆ, ਝਿਲਕੇ ਝਾੜ ਫ਼ਾਨੂਸ ਜੁਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੨੯।

ਜੋਤਿ ਜੁਗਨੂਆਂ ਦੇ ਜਗਨਿ ਗਗਨਿ ਤਾਰੇ, ਮੀਂਹੁ ਵਰਸਿਆ ਜੋਤਿ ਕਿਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਿਰਨਿ ਕਿਣਮਣੀ ਜੋਤਿ ਰਸ ਕਿਰਨ ਕਣੀਆਂ, ਖੇਤ ਕੇਰਿਆ ਜੋਤਿ ਰਤਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਹਿਲਹਾਂਵਦੀ ਫ਼ਸਲ ਜੋਤਾਰ ਕੇਰੀ, ਖਿੜਿਆ ਬਾਗ਼ ਰਸ ਜੋਤਿ ਚਮਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੰਮੀ ਫ਼ਸਲ ਇਹ ਅਮਰ ਬਹਾਰ ਵਾਲੀ, ਸਮਾਂ ਸਰਸਿਆ ਜੋਤਿ ਸਮਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੩੦।

ਅਮਰ ਵੇਲ ਨੂੰ ਝਾੜ ਫਲ ਸਮਰੁ ਲੱਗੇ, ਪਾਰਜਾਤੁ ਫਲਿਆ ਗੁਰ ਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰਵੀ ਝਾੜ ਉਤੇ ਝਾੜ ਫ਼ਾਨੂਸ ਝਿਲਕਣ, ਜੋਤਿ ਜਲਵੀਆ ਬਾਗ ਸਰਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਰਵਰ ਅਧਭੁਤੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ ਅੰਦਰਿ, ਸੀਨਾ ਚਾਕ ਹੈ ਸਰਵ ਕ਼ਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰਵ ਕ਼ਦ ਤਰਵਰ ਅਮਰ ਜੋਬਨਾਂ ਦੇ, ਅਮਰ ਸਮਰੁ ਸ਼ਜਰਾਂ ਅਦਿਭੁਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੩੧।

ਕਲਪ ਬਿਰਛ ਵਿਗਸੇ ਗੁਰੂ ਗੁਲਸ਼ਨਾਂ ਦੇ, ਲਹਿਰ ਬਹਿਰਿਆ ਦਹਿਰ ਸ਼ਜਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ਜਰ ਝਿਲਮਿਲੇ ਜੋਤਿ ਸਨੌਬਰਾਂ ਦੇ, ਖਿੜਿਆ ਨਵਲ ਫ਼ਰਦੌਸ ਤੂਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੂਬੇ ਜੰਨਤੀ ਉੱਗਵੇ ਜੋਤਿ ਰਤਨੇ, ਬਾਗ਼ ਮਾਤ ਹੋਇਆ ਜੰਨਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।

ਅੰਙਨੜਾ ਫ਼ਰਸ਼ ਫ਼ਰਦੌਸ

ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਫ਼ਰਸ਼ ਫ਼ਰਦੌਸੁ ਬਣਿਆ, ਬਿਰਖੁ ਜੰਮਿਆ ਪਾਰਜਾਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੩੨।

ਏਸ ਬ੍ਰਿਛ ਨੂੰ ਫਲ ਰਤਨ ਭਾਂਤ ਲੱਗੇ, ਇਹ ਫ਼ਰਦੌਸ ਮਣਿ ਜੜਤ ਫ਼ਰਸ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਸ-ਜੋਤਿ ਭਿੰਨੀ ਛਾਉਂ ਤੂਬਿਆਂ ਦੀ, ਜੋਤਿ ਰਸੀਅੜਾ ਪੈਹਨ ਛਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਹਣਾ ਫ਼ਰਸ਼ ਫ਼ਾਨੂਸ ਏਹੁ ਜੋਤਿ ਮਣੀਆ, ਜਲਵਾ ਜਗਮਗੀ ਜੋਤਿ ਪਦਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਲਵ ਜੋਤਿ ਪਦਮਾ ਦੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਲੱਗੀ, ਪਾਰਾਵਾਰੁ ਨਾ ਜੋਤਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੩੩।

ਚਲਤ ਚਕ਼ਮਕ਼ੀ ਜੋਤਿ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੀ ਚਾਨਣਾ ਰਵਿ ਗੁਲਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਲਰੂ ਮਾਹਰੂ ਜੋਤਿ ਨੂਰਾਰ ਦੀਵੇ, ਖਿੜਿਆ ਦਰਸ਼ਨੀ ਬਾਗ਼ ਦੀਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੀਪ ਦਰਸ਼ਨੀ ਨੂਰ ਜੋਤਾਰ ਦਰਸ਼ਨ, ਲਹਿਰਾ ਲੁੱਟਣਾ ਦਰਸ ਬਾਂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਜੋਤਿ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਬਣਿਆ, ਵਧਿਆ ਰਸ਼ਕੁ ਬਹਿਸ਼ਤ ਸੁਰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੩੪।

ਅੰਙਨੜਾ ਜੋਤਿ ਗੁਲਜ਼ਾਰ

ਅੰਙਨੜਾ ਅਭੱਗ ਦੀਵਾਨ ਗੋਬਿੰਦ ਭੇਟੋਲਿਆਂ ਦਾ

ਅੰਙਣਿ ਚੰਦੁ ਸੋਭਾ ਜੋਤਿ-ਚਾਨਣੇ ਦੀ, ਹੈ ਉਜਾਲੜਾ ਕੋਟ ਸੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣਿ ਕੋਟ ਮਲਿਆਨ ਮਲਿਆਗਰਾਂ ਦੇ, ਹੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੋਟਾਨ ਚੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੰਦਨ ਚੰਦ ਅੰਙਣਿ ਸੀਤਲਾਈਆਂ ਦੇ, ਅੰਙਣੁ ਭਵਨੁ ਗੋਬਿੰਦ ਭੇਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਖ਼ਾਸ ਦਰਬਾਰੁ ਬਣਿਆ, ਹੈ ਅਭੱਗ ਦੀਵਾਨੁ ਖ਼ਾਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੩੫।

ਅੰਙਣਿ ਭਾਗੁ, ਅੰਙਣਿ ਹੈ ਸੁਹਾਗੁ ਮੇਰਾ, ਅੰਙਣਿ ਰਸੀਅੜਾ ਕੇਲ ਕਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣਿ ਕੰਤ ਰੰਗਾਵਲਾ ਰੰਗੁ ਮਾਣੇ, ਰਾਵਲ ਰਾਵਲਾ ਭੌਰ ਅੰਙਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੌਰਾ ਰਸਕ ਰੀਸਾਲੜਾ ਕੰਤੁ ਮੇਰਾ, ਰੱਸੁ ਚੂਸਦਾ ਕੰਵਲ ਮੁਸ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੂਸੇ ਰੱਸ ਕਿ ਅੰਙਣੇ ਰੱਸ ਰੱਸੇ, ਰੱਸੋ ਰੱਸ ਹੋਇਆ ਗੱਚ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੩੬।

ਅੰਙਨੜਾ ਸੇਜ-ਭਤਾਰ

ਗੱਚੋ ਗੱਚ ਹੋਇਆ ਚੋਲਾ ਭਿੱਜਿ ਮੇਰਾ, ਚੋਆ ਚੋਇਆ ਸੁਧਾ ਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਸੁਧਾ ਚੁਅੰਙਣਾ ਏ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਗ ਭੋਗੰਜਣਾ ਢੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਢੋਲੜਾ ਸੇਜ ਹੰਢੋਲੜਾ ਏ, ਰਸੁ ਗਿਆਨ ਚਓਲੜਾ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਚੋਲੜਾ ਸਦ-ਰੰਗ-ਢੋਲੜਾ ਏ, ਹੈ ਗਲੋਲੜਾ ਗਿਆਨ ਅਮਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੩੭।

ਹੈ ਰਸਾਇਣੀ ਅਮਲ ਗਿਆਨੁ ਗੂੜ੍ਹਾ, ਭੋਗ ਸੁਆਦ ਰੂੜ੍ਹਾ ਸੇਜੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੱਜ ਧੱਜ ਮੇਰੇ ਅਜ ਅੰਙਣੇ ਦੀ, ਵਰਨੇ ਕੌਣ ਕਵੀ ਅਨਭਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਙਿਆਨੁ ਰਾਉ ਰਵਿ ਅੰਙਣੇ ਭੋਗ ਭੋਗੇ, ਆਤਮ ਭੋਗ ਅਪਾਰ ਅਨੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਸੇਜ ਭਤਾਰ ਬਣਿਆ, ਰਚਿ ਅਡੰਬਰੀ ਸਾਜੁ ਸਾਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੩੮।

ਅੰਙਣ ਦੰਗ ਦੁਆਰੜਾ ਵੱਜੜੇ ਦਾ

ਜਾਨੀ ਬੈਠੜਾ ਅੰਙਣਾ ਮੱਲਿ ਮੇਰਾ, ਸੱਚਾ ਜਾਨੀਅੜਾ ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣਿ ਮੈਂਡੜੇ ਸੁਘੜ ਸੁਜਾਨ ਜਾਨੀ, ਚੋਜੀ ਸੱਚੜਾ ਚੋਜ ਚੋਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਦਰਿ ਅੰਙਣੇ ਲੱਧੜਾ ਖੋਜਿ ਸੁੰਦਰ, ਪਿਰ ਸੁੰਦ੍ਰਾਵਲਾ ਸੁੰਦਰ ਸੁੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ਰੰਗੀਲੜੇ ਮੋਹਨੜੇ ਨੇ, ਰੰਗੁ ਖੇੜਿਆ ਦੰਗ ਦੁਆਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੩੯।

ਅੰਙਣ ਸੋਇਨ ਮੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਸੋਹਿਨੇ ਦਾ

ਸੋਭਾ ਔਜ ਸੀਮਾ ਸੁੰਦਰਤਾਈਆਂ ਦੀ, ਅੰਙਣੁ ਸੋਮਾ ਅਨੂਪ ਸਰੂਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ੍ਵਾਲਿਓਹ ਰੂਪ ਬਿਚੱਖਣਾ ਮੋਰ ਅੰਙਣੁ, ਅਤਿ ਸੁਲੱਖਣਾ ਘਰੁ ਸੁੰਦਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਹਣਾ ਅੰਙਣੇ ਜੋਤਿ ਜਗਾਇ ਬੈਠਾ, ਅੰਙਣੁ ਸੋਇਨ ਮੰਦਰ ਸੋਹਨੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣੁ ਸੋਹਿਅੜੇ ਸੁੰਦਰਾਂ ਸੋਹਣਿਆਂ ਦੇ, ਜਿਤੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸੂਰਜ ਸੂਰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੪੦।

ਸੋਹਣਾ ਸੋਹਣਿਆਂ ਦਾ, ਸੁੰਦਰ ਸੁੰਦਰਾਂ ਦਾ, ਸੂਰਜ ਸੂਰਜਾਂ ਚੰਦ ਚੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੋਹਨ ਮੋਹਨਾਂ ਦਾ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੀਤਮਾਂ ਦਾ, ਲਾਲਨ ਲਾਲਨਾ ਨੂਰ ਨੂਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਲਨ ਲਪਟ ਆਵੇ ਮੇਰੇ ਅੰਙਣੇ ਤੋਂ, ਮੁਸ਼ਕ ਮਹਿਕਿਆ ਲਪਟ ਲਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਹਿਕ ਲਪਟ ਇਹ ਮਹਿਕਣੇ ਲਾਲਨੇ ਦੀ, ਅੰਙਣੁ ਲਪਟਿਆ ਲਪਟ ਖ਼ੁਸ਼ਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੪੧।

ਅੰਙਣ ਮੁਸ਼ਕ ਮਿਹਕੰਜਣਾ ਲਾਲਨੇ ਦਾ

ਸੰਪਟ ਅੰਙਣਾ ਲਪਟ ਲਪਟਾਇ ਬੈਠਾ, ਖਿੜਿਆ ਸੰਪਟੀ ਫੁੱਲ ਹਿਰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਫੁੱਲ ਮਹਿਕੰਜਣਾ ਏ, ਲਾਲਨੁ ਭਾਨੁ ਹੈ ਫੁੱਲ ਖਿੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖਿੜਿਆ ਫੁੱਲ ਅਨੂਪਮੀ ਭਾਨ ਮੁਖੀਆ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਭਾਨੁ ਸੁਲਤਾਨੁ ਭਾਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣਿ ਭਾਨੁ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਅੰਙਣਿ ਫੁੱਲ ਖਿੜਿਆ, ਏਹ ਭੀ ਚੋਜੁ ਵਿਡਾਣ ਵਡਓਲਿਆਂ ਦਾ।੬੪੨।

ਭਾਨੁ ਫੁੱਲ ਅੰਦਰਿ, ਫੁਲੁ ਭਾਨ ਅੰਦਰਿ, ਘੁਲ ਮਿਲਿ ਘਿੱਚ ਝਲਕਾ ਸਨਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਫੁੱਲ ਭਾਨ ਮੁੱਖੀਆ, ਭਾਨ ਫੁੱਲ ਮੁਖੀਆ, ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਭੇਦ ਰਵਿ ਫੁੱਲ ਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੇਜ ਗੰਧ ਰਸੀਆ, ਗੰਧ ਤੇਜੁ ਜੋਤੀ, ਜੋਤਿ ਅਭਿੰਨ ਰਸੁ ਤੇਜ ਗੰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੇਜੁ ਜੋਤਿ ਸੁਗੰਧ ਰਸੁ ਇਕ ਹੋਏ, ਅਜਬ ਮੇਲ ਫੁਲੇਲ ਅਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੪੩।

ਅੰਙਣਿ ਮੱਚਿਆ ਮੁਸ਼ਕ ਮਿਲਾਪ ਵਾਲਾ, ਮਿਲਿਆ ਨਾਹੁ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪ੍ਰੀਤਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰੇ ਅੰਙਣੇ ਗੂੰਜ ਗੜਗੱਜ ਗੂੰਜੀ, ਘੁਰਨਾ ਘੁਰਨਿਆ ਘੁਰਨ ਘੁਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰੇ ਅੰਙਣੇ ਘੋਰ ਘਨਘੋਰ ਉੱਠੀ, ਮੰਦਲ ਗੂੰਜਿਆ ਗੂੰਜ ਗੂੰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘੂਕਣਿ ਅੰਙਣੇ ਘ੍ਰਾਟ ਘੁਕਾਟਿਆਂ ਦੇ, ਸ਼ਬਦ ਘੂਕਿਆ ਘੂਕ ਘੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੪੪।

ਅੰਙਣ ਮਿਲਾਪ ਮਕਰੰਦ ਪ੍ਰੀਤਮੇ ਦਾ

ਫੂਕੇ ਅੰਙਣੇ ਫ੍ਰਾਟ ਫੁਕਾਟਿਆਂ ਦੇ, ਨਾਦ ਫੂਕਿਆ ਫੂਕ ਫੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਬਣਿਆ, ਓਤ ਪੋਤ ਇਹ ਚਲਤ ਚਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣ ਅਮਰ ਅਟਾਰੜੇ ਇਕ ਹੋਏ, ਭਰਮ ਭੇਦ ਨਾ ਵਿੱਥ ਵਿਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰੇ ਅੰਙਣੇ ਕਉਤਕੀ ਚਲਤੁ ਰਚਿਆ, ਤਖ਼ਤ ਮੱਲਿਆ ਦਸਮ ਦੁਆਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੪੫।

ਅੰਙਣ ਅਮਰ ਅਟਾਰੜਾ ਦਸਮ ਦੁਆਰੜਾ ਇਕ ਮਿਕ;

ਅੰਙਣਿ ਜੋਤਿ ਰਸ-ਪਵਨ ਦੀ ਗੰਠ ਖੁਲ੍ਹੀ, ਨਾਭੁ ਵਿਗਸਿਆ ਸ਼ਬਦ ਰਿੜਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਭਿ ਪਵਨ ਰਸ-ਜੋਤਿ ਦੀ ਛੱਲ ਉੱਠੀ, ਚੜ੍ਹਿਆ ਗਗਨਿ ਰਸੁ ਜੋਤਿ ਛਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਗਨੀ ਜੋਤਿ-ਰਸ-ਝਿਲਕਣਾ ਚੱਕੁ ਘੁੰਮੇ, ਚੱਕਰੁ ਬੱਝਿਆ ਛੌੜ ਕਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛਉੜ ਕਟਣੇ ਚੱਕ੍ਰ ਸੁਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ, ਚੱਲੇ ਚਰਖੜਾ ਜੋਤਿ ਬਰਕ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੪੬।

ਅੰਙਣ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਚੰਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚਸ਼ਮਾ

ਅੰਙਣਿ ਸ਼ਬਦ ਝਰਨਾਟ ਦੀ ਕੱਲ ਮਰੋੜੀ, ਇੰਜਣ ਚੱਲਿਆ ਗਗਨ ਚੱਕ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਰਕ੍ਰੀ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਸ ਕਲਾ ਵਾਲਾ, ਦੌਰੁ ਚੱਲਿਆ ਚਰਖ ਇੰਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੱਖੇ ਕੋਟ ਤਾਕਤ ਸਟੀਮ ਇੰਜਣਾਂ ਦੀ, ਕੋਟ ਕਲਾ ਇੰਜਣ ਨਭ ਖੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਭ ਅਖੰਡ ਮੰਡਲ ਸਭ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੋਏ, ਪੁਰਜ਼ਾ ਦੱਬਿਆ ਨਾਭ ਪਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੪੭।

ਨਾਭਿ ਸ਼ਬਦ ਰਸ ਪਵਨ ਦੀ ਕਲਾ ਦੱਬੀ, ਛਿੜਿਆ ਜੋਤਿ ਚੱਕ੍ਰ ਨਭਿ ਵਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਤਿ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਚੰਡਨੀ ਝੱਖੜਾਂ ਦਾ, ਨਭਿ ਘੁਕਾਟ ਉੱਠਾ ਘਨਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗਿਆਨ ਝੱਖੜਾਂ ਲਾਈਆਂ ਜੋਤਿ ਝੜੀਆਂ, ਸਰਵਰੁ ਪੂਰਿਆ ਨਾਭ ਨਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾਭ ਨੱਭ ਭਰੱਬ ਕੇ ਇਕ ਹੋਏ, ਆਰਾ ਪਾਰ ਨਾ ਹੱਦ ਬੰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੪੮।

ਅੰਙਣ ਜੋਤਿ ਛਬਿ ਛਲਕਣੀ ਅਮਿਉ ਸਰੋਵਰ

ਭੰਨੇ ਹੱਦ ਬੰਨੇ ਜੋਤਿ ਛਹਿਬਰਾਂ ਨੇ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਾ ਧੰਨੁ ਅੰਙਣੂ ਘਨਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਘਟਾਂ ਉੱਠੀਆਂ ਘਨਹਰੀ ਅੰਙਣੇ ਤੋਂ, ਨਭਿ ਚਮਕਾਰ ਬੀਜਲ ਦਾਮਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚਮਕੇ ਬਿਜਲੀ, ਅੰਙਣੇ ਜੋਤਿ ਲਿਸ਼ਕੇ, ਰਵਿ ਉਘਾੜੁ ਦਸਮ ਦੁਆਰੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣ ਕੁੰਜੜੀ ਦਸਮ ਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ, ਕੁਫ਼ਲ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਅਗਮ ਦੁਗਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੪੯।

ਅੰਙਣ ਕੁੰਜੜੀ ਦਸਮ ਦੁਆਰੜੇ ਦੀ

ਦੁਗਮ ਦੁਰਗ ਗੜ੍ਹ ਅੰਙਣੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ, ਅੰਙਣੂ ਦੁਆਰੜਾ ਬੰਕ ਬੰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਬੰਕੜੇ ਅੰਙਣੇ ਚਰਨ ਪਾਇਆ, ਕੰਵਲ ਜੋਤਿ ਮਣੀ ਪਦਮੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣ ਤਖ਼ਤ ਚਰਨਾਰ ਕਰਤਾਰ ਬਣਿਆ, ਰਸ਼ਕ ਅੰਙਣਾ ਕੰਵਲ ਵਿਗਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੂਰਜ ਚੰਦ ਮਾਸ਼ੂਕੜੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੇ, ਮੇਰਾ ਭਾਨੁ ਆਸ਼ਕ ਮਾਸ਼ੂਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੦।

ਅੰਙਣ ਤਖ਼ਤ ਚਰਨਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸੰਦਾ

ਕੰਵਲ ਕੁਦਮਨੀ ਖਿੜਨਿ ਰਵ ਚੰਦ ਦੇਖੇ, ਖੀਵਾ ਭਾਨੁ ਖੀਵੇ ਅੰਙਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਭਾਨ ਭਰਤਾਰ ਮੂੰ ਅੰਙਣੇ ਦਾ, ਆਸ਼ਕ ਸੱਚੜਾ ਫੁੱਲ ਖਿੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪੇ ਖਿੜੇ, ਭੀ ਅੰਙਣਾ ਆਪਿ ਖੇੜੇ, ਰਸੀਆ ਰੱਸੁ ਆਪੇ ਰੱਸ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪੇ ਚੋਲੜਾ, ਸੇਜ ਭਤਾਰ ਆਪੇ, ਰਮੀਅਲ ਰਾਵਲਾ ਓਤ ਪੋਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੧।

ਆਪੇ ਬਣੇ ਮਾਸ਼ੂਕ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਆਪੇ, ਆਪੇ ਲਾਲ ਮੋਹਨੁ ਮਨਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪੇ ਭਗਤਿ ਅਧੀਨ ਹੈ ਭਗਤ ਵੱਛਲ, ਆਪੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ੈਦਾਈ ਭਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪੇ ਸਨਮ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਆਪੇ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਆਪੇ ਅੰਙਣਾ ਪ੍ਰੀਤ ਪ੍ਰੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਪੇ ਰਮੇ, ਰਮਾਏ ਭੀ ਆਪ ਤਾਈਂ, ਅੰਙਣਿ ਮੇਲੁ ਰਸ ਕੇਲ ਕ੍ਰੀੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੨।

ਅੰਙਣ ਰਮਨ ਅਸਥਾਨ ਰਲੀਓਲਿਆ ਦਾ; ਅੰਙਣ ਦੀ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੀ ਸੋਭਾ

ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਅਮਰ ਬਣਿਆ, ਰੰਗਲ ਰਮਨ ਅਸਥਾਨ ਰਲੀਓਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਮਰ ਛੈਲ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨ ਅਟੱਲ ਅੰਙਣ, ਛਲੀਆ ਗੋਕਲੀ ਬਿੰਦ੍ਰਾਬਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕ੍ਰੀੜ ਅਸਥਾਨ ਅਦੁਤੀ ਆਨੰਦ ਦਾਤਾ, ਮਾਨ ਮਰਦਨੀ ਕਾਨ੍ਹ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕ੍ਰੀੜਾ ਆਤਮੀ ਭੋਗ ਸੰਜੋਗ ਵਾਲਾ, ਅਜੱਰ ਅਮਰ ਆਨੰਦ ਬਿਨਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੩।

ਆਤਮ ਅਨਦ ਬਿਨੋਦੀਆ ਭੋਗੁ ਉੱਤਮ, ਤੁਰੀਆ ਗੁਣੀ ਬਿਸਮਾਦ ਸੁਆਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਭੋਗ ਦਾ ਸੁਆਗ ਬਿਸਮਾਦ ਆਵੇ, ਅਚਰਜ ਅਨਦ ਅਹਿਲਾਦ ਸੇਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੇਜੇ ਚੋਜ ਅਡੰਬਰੀ ਸਾਜੁ ਸਜਿਆ, ਅਦਿਭੁਤੰਬਰੀ ਪਾਟ ਪਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੇਜੇ ਬਿਸਮ ਸੁਅੰਬਰੀ ਕਾਜ ਰਚਿਆ, ਸਦ ਗੰਧਰਬ ਵੀਵਾਹ ਨੌਸ਼ਹੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੪।

ਨੌਸ਼ਹੁ ਦੱਯੜਾ ਅੰਙਣੇ ਆਣ ਵੁੱਠਾ, ਆਤਮ ਭੋਗੀਆ ਸੇਜ ਭੋਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣਿ ਸਰਧ ਅਪਾਰੜੀ ਸੇਜ ਸੋਹੇ, ਕਰਿ ਸੀਂਗਾਰੁ ਪਟੰਬਰੀ ਚੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਰਿ ਪਟੰਬਰੀ ਅੰਗੁ ਸ੍ਰੀ ਰੰਗ ਚੋਲੇ, ਏਹ ਸਰਧੰਬਰੀ ਠਾਠੁ ਸਰਧੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੱਯੁ ਦੰਗ ਬਿਸਮੰਗਰੀ ਢੰਗ ਢੋਲੇ, ਏਹ ਦਿਗੰਬਰੀ ਨਾਟ ਨਾਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੫।

ਨਟ ਵਟ ਨਾਟ ਸੇਜੇ ਸਾਰੰਗਪਾਣ ਖੇਲੇ, ਰਮੀਅਲ ਰਾਵਲਾ ਕੇਲ ਕੇਲੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਰੰਗੀਲੜਾ ਰੰਗੁ ਮਾਣੈ, ਲੈਂਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਲਹਿਰਾ ਪੰਘੂੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰੇ ਅੰਙਣੇ ਪਲੰਘ ਅਨੂਪ ਵਿਛਿਆ, ਆਤਮ ਭੋਗ ਲੀਲ੍ਹਾ ਲਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰੇ ਅੰਙਣੇ ਅਮਰ ਸੋਹਾਗ ਹਰਿਆ, ਥਿਰ ਸੰਜੋਗ ਸੰਗਮ ਜੁਗ ਜੁਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੬।

ਅੰਙਣ ਅਜ਼ਲ ਅਬਦੀ ਆਫ਼ਤਾਬ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਨਾ ਹਿਸਾਬੁ ਪੂਰਬ ਪੱਛਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਦੇ ਛਿਪੇ ਨ ਰਾਤਿ ਅੰਧੇਰ ਹੋਵੇ, ਐਸਾ ਭਾਨੁ ਸੁਲਤਾਨ ਸਿਫ਼ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਾ ਗ਼ਰੂਬ ਨਾ ਸ਼ਫ਼ਕ ਤਲੂਅ ਮੁੜਿ ਮੁੜਿ, ਚੁੱਕਾ ਗੇੜਾ ਮਸ਼ਰਕ ਮਗ਼ਰਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਉਫ਼ਕ ਜੋਤਿ ਪੁਲਾੜ ਉਘਾੜ ਹੋਇਆ, ਸੀਤਲ ਚਾਨਣਾ ਜੋਤਿ ਕਿਰਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੭।

ਸਸ ਵਿਗਾਸੀਆ ਸੂਰ ਪਰਗਾਸ ਹੋਇਆ, ਕੋਟ ਨੂਰ ਜ਼ਹੂਰ ਸ਼ਫ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣ ਸੂਰ ਡਲ੍ਹਕੇ ਕੋਟ ਸੂਰਜਾਂ ਦਾ, ਝਲਕੇ ਨੂਰੁ ਕੋਟਾਨ ਚੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭਾਨਾ ਭਾਨ ਹੈ ਮੈਂਡੜਾ ਭਾਨੁ ਸੱਚਾ, ਠਾਕੁਰ ਕੋਟ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਖੰਡੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਭਾਨੁ ਪਰਧਾਨੁ ਬਣਿਆ, ਚਸ਼ਮਾ ਫ਼ੈਜ਼ ਸਸੀਅਰ ਸ਼ੱਮਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੮।

ਅੰਙਣਾ ਭਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਬ ਸਸੀਅਰ ਸੂਰਜਾਂ ਦਾ ਚਸ਼ਮਾਏ ਫ਼ੈਜ਼

ਸ਼ੱਮਸ ਮੈਂਡੜਾ ਸ਼ੱਮਸਾਂ ਸਾਰ ਸ਼ੱਮਸ, ਚੰਦ ਬਦਰ ਸਿਰਤਾਜ ਬਦਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਦਰ ਮਾਹ ਮੈਂਡਾ ਭਾਨ ਜੋਤਿ ਚਸ਼ਮਾ, ਸਰਬ ਸੂਰ ਸਸੀਅਰ ਉਡਗੁਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੋਈ ਅੰਙਣੇ ਮੈਂਡੜੇ ਉਦੇ ਹੋਇਆ, ਜੋਤਿ ਚਾਨਣਾ ਸਭ ਚਾਨਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਿਸ ਦੇ ਚਾਨਣੇ ਸਰਬ ਮਹਿ ਹੋਇ ਚਾਨਣ, ਜੋਤਾਂ ਜੋਤਿ ਜੋਤੀਸ਼ ਜੋਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੫੯।

ਚਾਂਦਨ ਆਙਣਾ ਸਰਬ ਦਾ ਜੋਤਿ ਚਾਨਣੁ, ਪੁੰਨਿਓ ਪੂਰੜਾ ਚੰਦੁ ਥਿਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਦ ਅੰਤ ਮੱਧੇ ਸਦਾ ਚੰਦੁ ਪੂਰਾ, ਨਾ ਦਸਤੂਰ ਹੈ ਘਾਟ ਘਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣ ਚੰਦ ਸੁਲੱਖਣਾ ਆਨਿ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਵਡ ਸੁਲਤਾਨ ਸਭ ਭਾਨ ਚੰਦ੍ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਤਖ਼ਤੁ ਸੁਲਤਾਨ ਬਣਿਆ, ਕੇਂਦਰ ਕੁੱਲ ਨਖਿਅਤਰ ਭੂਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੦।

ਅੰਙਣ ਤਖਤ ਸੁਲਤਾਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਬ ਨਖਯਤ੍ਰ ਭੂਗੋਲਿਆਂ ਦਾ

ਗਗਨੀ ਮੰਡਲੀ ਖੰਡ ਬ੍ਰਹਮੰਡ ਤਾਰੇ, ਸਭੁ ਪਰਵਾਰੁ ਧ੍ਰੂ ਪਰਦੱਖਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧ੍ਰੂ ਸਮੇਤ ਮੂ ਅੰਙਣੇ ਗਿਰਦ ਘੁੰਮੇ, ਬਣਿ ਪਰਵਾਰੁ ਰੌਸ਼ਨ ਉਡਗਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਨਿਰਤਕਾਰੀਆਂ ਕਰਿ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨ, ਅੰਙਣ ਮੂਲ ਮੰਗਲ ਸ਼ੁਭ ਲਗਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ੁੱਭ ਲਗਣ ਸ਼ੁਭਲੱਖਣਾ ਸ਼ੁਭ ਨਛੱਤਰ, ਅੰਙਣ ਪਿਰੀ ਸੁਰਜਨ ਸੁਰਜਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੧।

ਉਡਗਨ ਘੱਤਿ ਪਰਵਾਰ ਚਉਫੇਰ ਨੱਚਨਿ, ਅੰਙਣੁ ਨਿਰਤ ਮਰਕਜ਼ ਆਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਿ ਕਰਿ ਆਰਤੀ ਲੈਣ ਪਰਦੱਖਣਾ ਭੀ, ਅੰਙਣ ਧ੍ਰੁਜ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣ ਧ੍ਰੂ ਹੈਰਤ ਅਫ਼ਜ਼ੰਦ ਬਣਿਆ, ਰਸ਼ਕ ਕੰਦ ਉਡਗਨ ਰਕੀਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਈ ਕੋਟ ਰਵਿ ਚੰਦ ਨਿਖੱਤਰਾਂ ਦੇ, ਸਭੁ ਸਮੂਹ ਅੰਙਣ ਆਸ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੨।

ਹੁਇ ਆਸ਼ੱਕਤ ਡੰਡਉਤਿ ਵਿਚਿ ਪਏ ਲੰਮੇ, ਡਿੱਠਾ ਨਾਹ ਅੰਙਣ ਨਿਸ਼ੱਸਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣ ਆਸਣ ਉਤੇ ਲਾ ਸਮਾਧ ਬੈਠਾ, ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਪੂਜੁ ਅਰਸ਼ੀ ਆਸਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਙਣ ਮੈਂਡੜਾ ਪੂਜ ਅਸਥਾਨ ਬਣਿਆ, ਸਦਕਾ ਪੂੰਜ ਪਰਤਾਪ ਪ੍ਰੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਤਮ ਜੋਤਿ ਜਗੰਨੜਾ ਮੋਰ ਅੰਙਣੁ, ਮਰਕਜ਼ ਜੋਤਿ ਪਰਮਾਤਮ ਜੁੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੩।

ਅੰਙਣ ਪੂਜ ਅਸਥਾਨ ਅਰਸ਼ੀ ਪੂਜਾਰੀਆਂ ਦਾ

ਪਰਮ ਜੋਤਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨਾਲਿ ਜੁੜਿਆ, ਆਤਮ ਜੋੜ ਅੰਙਣ ਮਰਕਜ਼ੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜਿਗਰ ਜੋਤਿ ਪਰਮਾਤਮੀ ਲਖ਼ਤ ਬਣਿਆ, ਜੋਤਿ ਅੰਙਣਾ ਲਖ਼ਤ ਜਿਗਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਮਰਕਜ਼ ਆਧਾਰ ਬਣਿਆ, ਤਖ਼ਤ ਲਖ਼ਤ ਜਿਗਰ ਬਖ਼ਤਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਸਦਾ ਅਬਿਨਾਸ਼ ਰਹਿਸੀ, ਨਿਹਚਲੁ ਤਖ਼ਤੁ ਅਜ਼ਲ ਅਬਦਲੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੪।

ਅਬਿਚਲ ਜੋਤਿ ਨਗੀਨੜੇ ਜੜਤ ਜੜਿਆ, ਕਾਲ ਰਹਿਤ ਅਕਾਲ ਝਮਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਅੰਙਣਾ ਤਖ਼ਤੁ ਅਕਾਲ ਬਣਿਆ, ਉੱਚ ਗੁੰਬਜ਼ਾ ਗੂੰਜ ਗੂੰਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬਿਸਮ ਘੜਤਿ ਮਣਿ ਜੜਤ ਮੁਨਾਰਿਆਂ ਦੀ, ਬੁੰਗਾ ਬੰਕੜਾ ਬੰਕ ਦੁਆਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਰਾਂ ਆਪਿ ਸੰਵਾਰਿਆ ਸਾਜਿ ਹੱਥੀਂ, ਨਿਹਚਲੁ ਨੀਂਵ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੫।

ਅੰਙਣ-ਤਖ਼ਤ ਅਕਾਲ

ਏਸ ਬੁੰਗੜੇ ਅਮਰ ਅਖੰਡ ਧੁਨੀਆਂ, ਅਨਹਦ ਨਾਦ ਹੋਵੇ ਕੀਰਤਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਿਫ਼ਤ ਸਦਾ ਕੰਤੂਹਲੀ ਕੇਲ ਹੋਵੇ, ਅਮਰ ਖੰਡੀਏ ਸੰਤ ਭਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਰਮ ਖੰਡੀਏ ਬਿਸਮ ਆਨੰਦ ਵਾਲਾ, ਰੂਪ ਅਰੂਪ ਜਲਵਾ ਅਦਭੁਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਚ ਖੰਡ ਵਾਸੀ ਨੂਰ ਬੁੱਕਿਆਂ ਦਾ, ਝਾਕਾ ਅਪਰ ਅਪਾਰ ਦਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੬।

ਝਾਤੀ ਪਾਵਨੀ ਬੈਠਿ ਝਰੋਖਿਆਂ ਤੇ, ਕੁਆੜ ਖੁਲ੍ਹਿਆ ਅੰਤਰ-ਗਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਾਕ ਉੱਘੜੇ ਹੋਏ ਤ੍ਰਿਕਾਲ ਦਰਸੀ, ਭਇਆ ਗਿਆਨੁ ਭਵਿੱਖ ਭੂਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸੁਝੇ ਭੂਤ ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ, ਗਿਆਨ ਆਤਮੀ ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੰਤਸ਼ਕਰਨ ਵਿਚਿ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਿਬ ਦੱਗੇ, ਜੱਗੇ ਦੀਪ ਰੌਸ਼ਨ ਜ਼ਮੀਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੭।

ਦਿੱਬ ਦੀਪ ਏਹ ਰੌਸ਼ਨ ਜ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ, ਹੈ ਖ਼ਮੀਰ ਅਕਸੀਰ ਸਿਫ਼ਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦਿੱਬ ਦੀਪ ਕਿ ਹੈਨ ਇਹ ਦਿੱਬ ਲੋਇਨ, ਚਸ਼ਮਾ ਦਿੱਬ ਦੀਦਾਰ ਨਿਰਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਾਖਸ਼ਾਤ ਪਰਤੱਖ ਦੀਦਾਰ ਦਿੱਸੇ, ਰਾਜ਼ ਫ਼ਾਸ਼ ਨਕਾਬ ਪਹਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਬੁਰਕਾ ਪੋਸ਼ ਮਹਿਬੂਬ ਪਰਕਾਸ਼ ਹੋਏ, ਘੁੰਘਟੁ ਚੁੱਕਿਆ ਨੂਰ ਮੁਖੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੮।

ਸਾਖਸ਼ਾਤ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਬਯ ਦੀਦਾਰ

ਦਰਸ ਝਲਕ ਦਿਖਲਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਲੱਗਾ, ਸਤਰ ਤੋੜਿਆ ਸਰਮ ਹਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਤਰ ਅਸਥਾਨ ਤੋੜੇ, ਸਰਮ ਹਰਮ ਤੋੜੇ, ਪਰਬਲ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀਦਾਰ ਅਰਪੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰਹੀ ਸੁਰਤਿ ਨਾ ਪੜਦਾ-ਨਸ਼ੀਨੀਆਂ ਦੀ, ਸ਼ੌਕ ਉਠਿਆ ਦਰਸ ਝਲਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮੇਰਾ ਸਨਮ ਭੀ ਪੜਦਿਆਂ ਵਿਚਿ ਰਹਿੰਦਾ, ਨਾਇਕ ਢੋਲੜਾ ਸਗਲ ਭਵਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੬੯।

ਦੇਖੋ ਢੋਲੜਾ ਪੜਦਾ-ਨਸ਼ੀਨ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਪਰਜੋਲੜਾ ਸਰਬ ਪੜਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਪਤ ਆਸਣੀ ਹੋਇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਬੈਠਾ, ਸਿਰਜਨਹਾਰ ਕਰਤਾ ਕੁਦਰਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਰਗਟ ਪਹਾਰੜੇ ਨਾਹਿ ਦਿੱਸੇ, ਜੋ ਪਰਗਟਾਲੜੂ ਸਰਬ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਗੇ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਆਸ਼ਕਾਰ ਹੋਏ, ਬੁਰਕਾ ਦੂਰ ਕਰਿ ਨੂਰ ਨਖ਼ਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੦।

ਪੜਦੇ ਨਹੀਂ ਏਹ ਨੂਰ ਕਜੂਰ ਨਖ਼ਰੇ, ਚੋਜੀ ਕੇਲੁ ਲੁਕਣ ਮੀਟਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੁਕਣ ਮੀਟੀਆਂ ਖੇਲਿ ਕਲੋਲ ਕਰਨਾ, ਅੰਤ ਰੱਖਣਾ ਦਿਲ ਆਸ਼ਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੇਰਾ ਖੇਲੁ ਅਸਾਡੜਾ ਮਰਨੁ ਹੋਵੈ, ਤੈਨੂੰ ਚੋਜ ਚੰਗਾ ਕਰਵਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਵਟ ਦੇ ਨ ਪਿਆਰਿਆ ਮਾਰਿ ਮੈਨੂੰ, ਸਾਨੂੰ ਕਹਿਰ ਕਰਵਟ ਪਲ ਛਿਨੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੧।

ਚੋਜੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ ਲੁਕਣ ਮੀਟੀ ਲੀਲ੍ਹਾ

ਇਕ ਨਿਮਖ ਮਾਤਰ ਤੇਰੇ ਕਰਵਟਾਂ ਦੀ, ਸਾਨੂੰ ਕਹਿਰ ਭਾਸੇ ਜੁਗ ਜੁਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਰਵਟ ਤੇਰੜੀ ਮੋਹਿ ਭਲੇਰੜੀ ਨਾ, ਏਦੂੰ ਬਿੰਗ ਭਲਾ ਕਰਵੱਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹਉ ਬਲਿਹਾਰਨੇ ਮੁਖੜਾ ਫੇਰਿ ਪਿਆਰੇ, ਮੈਂ ਮੁਸ਼ਤਾਕ ਦਰਸ਼ਨ ਸਨਮੁਖੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਦਾ ਸਨਮੁਖੀ ਦਰਸੁ ਦੀਦਾਰ ਹੋਵੇ, ਕਰੋ ਬਿਲਮ ਨਾ ਨਿਮਖ ਭਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੨।

ਲੁਪਤ ਲੀਲੋਲੜੇ ਲੀਲ੍ਹਾਵੰਤ ਅਗੇ ਲੁਕਣ ਲੀਲ੍ਹਾ ਲੁਕੋਵਣ ਲਈ ਲੇਲੜੀਆਂ

ਸਦ ਨਵਰੰਗ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚਿ ਰੰਗਿ ਲਵੋ, ਕਰੋ ਭੰਗੁ ਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਚਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਪੂਰਬ ਪ੍ਰੀਤਿ ਵੀਚਾਰੀਏ ਪ੍ਰਾਨ ਨਾਥਾ, ਰੋਹੁ ਨਿਵਾਰਿ ਮੇਰੇ ਅਵਗੁਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਚਣਚੇਤ ਮੈਥੋਂ ਭੁਲਾਂ ਹੋਇ ਗਈਆਂ, ਭੇਦੁ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਨਿਜ ਬਿਵਸਥੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਵਗੁਣਿਆਰ ਗੁਣਹੀਣ ਤੋਂ ਖਤਾ ਹੋਈ, ਬਖ਼ਸ਼ਣਹਾਰ ਤੂੰ ਹੀ ਅਵਗੁਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੩।

ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਾ ਤੇਰੀਆਂ ਬਖ਼ਸ਼ਸ਼ਾਂ ਦਾ, ਕੁਛ ਸ਼ੁਮਾਰ ਨਾ ਮੋਰ ਖਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅਸੀਂ ਖਤੇ ਕਮਾਂਵਦੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਹਾ, ਬਖ਼ਸ਼ਣਹਾਰ ਤੂੰ ਖ਼ਤਾ ਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁਨਹਗਾਰ ਸਦ ਭੁੱਲਣੇਹਾਰ ਖਿਨੁ ਖਿਨੁ, ਵਡ ਭੰਡਾਰੁ ਹੈ ਤੋਰ ਛਿਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਛਿਮਾ ਕਰੋ! ਛਿਮੋ! ਮੋਰ ਅਵਗੁਣਾਂ ਨੂੰ, ਤੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦ ਭੁੱਲੇ ਬਾਰਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੪।

ਕੋਟ ਖਤੇ ਖਿਨ ਬਖ਼ਸ਼ਣੇਹਾਰ ਹੈਂ ਤੂੰ, ਤਾਰਨਹਾਰੁ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੂੰ ਕਰੀਮ ਕਾਮਲ, ਤੂੰ ਰਹੀਮ ਰਾਜ਼ਕ, ਤੂੰ ਕਰਿ ਅਫ਼ਵ ਗੁਨਾਹ ਕਿਬਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸਭਿ ਕਬੀਰ ਸਗ਼ੀਰ ਗੁਨਾਹ ਬਖ਼ਸ਼ਹਿ, ਤੈਨੂੰ ਤਰਸੁ ਹੈ ਤਉ ਦਰ ਢਠੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਜੋਈ ਸ਼ਰਨਿ ਆਵੈ ਤਿਸੈ ਕੰਠਿ ਲਾਵੈ, ਸੱਚਾ ਬਿਰਦੁ ਤਉ ਫ਼ਜ਼ਲ ਕਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੫।

ਕੂਕਰ ਦਾਸ ਦਰ ਦੇ ਕਿੰਕਰ ਕੀਟ ਬਰਦੇ, ਤੂੰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਦਾਸਾਂ ਕਿੰਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦ ਬਾਪੂ ਮੈਂ ਫ਼ਰਜ਼ਿੰਦ ਤੇਰਾ, ਤੂੰ ਰਹਿੰਦ ਭੁੱਲੇ ਫ਼ਰਜ਼ਿੰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਹੋਈ ਹੋਛੀ ਮੱਤਿ ਮੇਰੀ, ਮੈਂ ਕੁਚੱਜ ਕੀਤਾ ਹੋਛੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਅੱਤਿ ਪੁੱਜ ਕੇ ਹੋਛੜਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਫੜਿਆ ਢੰਗ ਮੈਂ ਛੋਛ ਹੁੱਬੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੬।

ਹੁੱਬਾਂ ਛੋਛੀਆਂ ਹੋਛੀਆਂ ਉੱਠਿ ਖਲੀਆਂ, ਮਨੁ ਗੁਮਰਾਹ ਹੋਇਆ ਮਤਿ ਛਛੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਹੁੱਬ ਉੱਠੀ ਕਰੀ ਸਿਫ਼ਤ ਅੰਙਣੇ ਦੀ, ਨਾ ਸੰਕੋਚ ਕੀਤਾ ਰੰਚ ਓਹਲਿਆਂ ਦਾ।
ਭੈ ਦੀਵਾਨੜਾ ਹੋਇ ਨ ਮਸ਼ਟ ਵੱਟੀ, ਨ ਕਰਤੱਬ ਕੀਤਾ ਆਲੇ ਭੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ੁਦ-ਸਤਾਇਸ਼ੀ ਭਾਂਵਦੀ ਨਾਹਿ ਤੈਨੂੰ, ਕੀਤਾ ਰੋਸ ਤੈਂ ਰੋਗ ਕਟੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੭।

ਰੋਗ ਪਾਪ ਸੂਖਮ ਭੀ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦੇਵਹਿ, ਦਾਰੂ ਹੋਇਆ ਰੋਸੁ ਰੋਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਖ਼ੁਦ-ਸਤਾਇਸ਼ੀ ਭੋਲੜੇ ਭਾਇ ਹੋਈ ਤੇਰਾ ਰੋਸ ਰੁੱਠਣ ਨਹੋਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਚੂਕਾ ਰੋਸ ਨਹੋਰੜਾ ਭੁਲ ਮੰਨੀ, ਤੂੰ ਬਖ਼ਸ਼ਿੰਦ ਹੈਂ ਬਿਨੈ ਕਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਧੰਨ ਦਾਤਿਆ! ਫੇਰ ਤੈਂ ਮਿਹਰ ਕੀਤੀ, ਵੱਡ ਭੰਡਾਰੁ ਦਾਤਾਰੁ ਮਿਹਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੮।

ਤੁੱਠੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਬਹੁੜ ਰੁਠ ਕੇ ਤੁੱਠੇ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਅੰਙਣੜੇ ਦੀ ਸਦ ਬਹਾਰੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਲਗਣੀ ਤੇ ਲੱਗੀ ਰਹਿਣੀ

ਲਟ ਛੁਟਕਾਇ ਕੈ ਫੇਰ ਤੈਂ ਬਾਂਹ ਦਿੱਤੀ, ਭਾਰਾ ਹੌਸਲਾ ਭਾਰੀ ਭੁਜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤੇਰਾ ਨਦਰ ਕਰੰਮੜਾ ਧੰਨ ਜਿਗਰਾ, ਧੰਨ ਕਰਮੁ ਉਦਾਰ ਕਰਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਸ਼ੁਭ ਮੱਤੀਆਂ ਤੇਰੀਆਂ ਰੋਸ ਝਿੜਕਾਂ, ਤਉ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਹਣਾ ਝਿੜਕਣੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਦੇਵੇਂ ਮੱਤੜੀ, ਰੋਸੁ ਦਿਖਾਇ ਝਿੜਕੇਂ, ਰਾਹੁ ਅਨੂਠੜਾ ਰੋਸ ਸਮਝੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੭੯।

ਬਹੁਬਿਧਿ ਝਿੜਕਿ ਸਮਝਾਇ ਫਿਰ ਕੰਠ ਲਾਵਹਿ, ਬਹੁੜ ਮਾਣ ਰਖਹਿ ਲੜਲਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਤਉ ਲੜ ਲੱਗਿਆਂ ਦੀ ਤੈਨੂੰ ਲਾਜ ਆਹੇ, ਤੁੱਠਾ ਸਾਂਈ ਤੂੰ ਸ਼ਰਨ-ਪੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਇਕ ਵਾਰ ਝਲਕਾਰ ਦਿਖਾਰਿ ਪਿਛੋਂ, ਤੈਨੂੰ ਫ਼ਿਕਰ ਹੈ ਦਰਸ ਭੌਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲਾਇਹਿ ਲੜਿ ਜਿਸੈ ਤਿਸ ਲੜਿ ਆਪ ਲਗਹਿ, ਭਲਾ ਚਲਤ ਏਹ ਤਉ ਚਲਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੮੦।

ਕਰਹਿ ਵੱਸਿ ਜਿਸੈ ਤਿਸ ਦੇ ਵੱਸਿ ਹੋਵਹਿ, ਇਹ ਬਿਨੋਦ ਭਲਾ ਤਉ ਬਿਨਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਫੜਹਿ ਬਾਂਹ ਨ ਬਹੁੜ ਤੂੰ ਮੂਲ ਛਡਹਿ, ਭਲਾ ਬਿਰਦੁ ਇਹ ਤਉ ਬਿਰਦੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਰੰਗੁ ਲਾਇ ਕੈ ਫੇਰ ਨਾ ਰੰਗੁ ਮੋੜਹਿ, ਕਰਹਿ ਭੰਗੁ ਨਾ ਨੇਹੁ ਚਿਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਆਇਆ ਵੱਸਿ ਪਿਰੁ ਕਦੇ ਨ ਛੋੜਿ ਜਾਈ, ਭਲਾ ਨੇਹੁ ਭਗਵੰਤ ਗੀਤੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੮੧।

ਭਲੀ ਭਈ ਭਗਵੰਤਿ ਫਿਰ ਸਾਰ ਲਈ, ਮੁਖ ਫੇਰਿਆ ਜਲਵ ਦਰਸੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਵਾਹ ਧੰਨ ਜਲਵੇ, ਤੇਰੇ ਧੰਨ ਜਲਵੇ, ਧੰਨ ਜਲਵੜਾ ਜੋਤਿ ਮੁਖੜੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਲੱਗੀ ਫੇਰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਦੀਦਾਰਿਆਂ ਦੀ, ਖਿੜਿਆ ਕੌਲੁ ਰਸੁ ਜੋਤਿ ਜਲਵੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਏਥੇ ਠੱਪ ਦੇ 'ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ' ਡੱਬਾ, ਖਿੰਡੇ ਮੁਸ਼ਕ ਨਾ ਅਮੀ ਅਮੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੮੨।

ਹਿਰਦੇ ਰਖਿ ਸੰਭਾਲ ਨ ਡੁੱਲ੍ਹ ਜਾਏ, ਵੱਥੁ ਅਮੁਲ ਏਹ ਮੁੱਲ ਮਹਿੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਕਿਸੇ ਕਦਰ ਨ ਮਹਿੰਗੜੇ ਵੱਥ ਸੰਦੀ, ਕਾਲ ਪਇਆ ਸੱਚੇ ਗਾਹਕੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਮਸ਼ਟ ਹੋਇ ਰਹੁ ਖੋਲ੍ਹ ਨ ਭੇਦੁ ਡੂੰਘਾ, ਗੁੜ ਖਾਇ ਕੇ ਗਿਆਨ ਗੁੰਗੋਲਿਆਂ ਦਾ।
ਗੁੰਗਾ ਹੋਇ ਰਹੁ ਗਟਿ ਗਟਾਕ ਪੀ ਕੇ, ਸਬਕ ਸਿਖ ਲੈ ਅਜੱਰ ਜਰੋਲਿਆਂ ਦਾ।੬੮੩।

ਅਰਥਾਵਲੀ

ਇਸ ਅਰਥਾਵਲੀ ਵਿਚ ਔਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੱਖਰੀ ਅਤੇ ਨੇੜੇ ਢੁਕਦੇ ਅਰਥ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਆਤਮਕ ਭਾਵ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪਾਠ ਵਿਚ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਸਣ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਅਨਭਵੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਿਆਂ ਅਤੇ ਚਮਤਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਾਰੀ ਅਲੰਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਣਾ ਸੋਭਦਾ ਨਹੀਂ। ਮਸਲਨ 'ਉਲਸ਼' ਫ਼ਾਰਸੀ ਲਫ਼ਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਰਥ ਹਨ—'ਸੀਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ' ਪਰ *ਜੋਤਿ ਵਿਗਾਸ* ਵਿਚ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਲਫ਼ਜ਼ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਰਸ-ਗਟਾਕ' ਦੇ ਭਾਵ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਣ ਤੇ ਨਵੀਂ ਜਿੰਦ ਪਾਈ ਹੈ।

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
	(ੳ)
ਉਦਕ	ਜਲ
ਉਦਮਾਦ	ਮਸਤੀ, ਖ਼ੁਮਾਰੀ
ਉਨਮਨ	ਮਸਤ, ਉਚ ਅਟਾਰੀ ਵਾਲੀ, ਅਫੁਰ ਅਵਸਥਾ
ਉਮਕਾਇਆ	ਭਰਿਆ, ਉਛਲਾਇਆ
ਊਨਵ ਊਨਵ	ਝਿਮ ਝਿਮ, ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ
ਉਲਸ਼	ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਰਸ-ਗਟਾਕ
ਉਲਸਿਤ	ਅਨੰਦਿਤ
ਉਰਧ ਕਮਲ	ਮੂਧਾ ਕਮਲ
	(ਅ)
ਅਲਿ	ਭੌਰਾ
ਆਫ਼ਤਾਬ	ਸੂਰਜ
ਅੰਙਣਾ	ਵੇਹੜਾ, ਹਿਰਦਾ, ਨਾਭ-ਪੁਲਾੜ
ਅੰਦਲੀਬ	ਬੁਲਬੁਲ
ਅਵਤੰਸੀਆ	ਭੂਸ਼ਿਤ (crowned), (garlanded)
ਅਹਿਲਾਦ	ਖ਼ੁਸ਼ੀ, ਉਮਾਹ
ਅਧਿਆਸ	ਆਸਣ ਅਸਥਿਤੀ
ਅਨਰਾਓ	ਪ੍ਰੇਮ, ਪਿਆਰ, ਇਸ਼ਕ
ਆਕਰਖ	ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ, ਸ਼ਕਤੀ
ਅਨਲ ਪੰਛੀ	ਪਵਣ ਅਹਾਰੀ ਪੰਛੀ
ਆਈਡੀਅਲ (ideal)	ਆਦਰਸ਼ਕ

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
ਅਮਰਜ਼ੀਸਤ	ਸਦ ਸਦੀਵੀ (eternal)
ਅਲਿਕਸਰ (elixer)	ਅੰਮ੍ਰਿਤ
	(ੲ)
ਇਜਜ਼	ਨਿਮਰਤਾ
	(ਸ)
ਸਿਰਪ (syrup)	ਸ਼ਰਬਤ
ਸ਼ਾਦਾਬ	ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ
ਸਰਚਣਾ	ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ, ਪਰਚਾਓ
ਸ਼ਬ	ਰਾਤ
ਸ਼ਫ਼ਕ	ਸੂਰਜ ਦੇ ਛਿਪਣ ਵੇਲੇ ਦੀ ਲਾਲੀ
ਸੇਲ	ਬਰਛਾ
ਸਿਵਲੀਜ਼ੇਸ਼ਨ (civilization)	ਸਭਿਅਤਾ, ਨਵ ਖ਼ਿਆਲੀ
ਸਦਨ	ਘਰ
ਸਨਮ	ਮਾਸ਼ੂਕ, ਪਿਆਰਾ, ਸੁੰਦਰ
ਸ੍ਰਿਸਤ	ਸੁਭਾਓ
ਸ਼ਿਕਾਰ ਸ਼ੁਦਨ	ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ
ਸੈਦ	ਸ਼ਿਕਾਰ
ਸੁਪਰਨੈਚੁਰਲ (supernatural)	ਅਸਾਧਾਰਨ, ਅਗੰਮੀ
ਸੂਹਟ	ਤੋਤਾ
ਸ਼ਮਸ	ਸੂਰਜ

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
ਸੀਮਾ	ਹੱਦ
ਸ਼ਬਦ ਖੰਡਾ	ਨਾਮ ਅਭਿਆਸ
	(ਹ)
ਹਿਵਧਾਰ	ਸੀਤਲ
ਹਬੀਬ	ਪਿਆਰਾ
ਹਵਸ	ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ
ਹਮਦਮ	ਇਕ-ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਨ ਸਾਥੀ
	(ਕ)
ਕਟਕ	ਫੌਜ, ਸਮੁੱਚੇ ਹੀ
ਕਸਬ	ਪੇਸ਼ਾ
ਕੈਵਲਾਂ	ਜੋਗੀ
ਕਲਬ	ਦਿਲ
ਕੈਂਵਲ	ਮੁਕਤੀ
ਕੁਤਕਾ	ਸੋਟਾ
ਕਸ਼ਫ	ਕ੍ਰਾਂਤੀ
	(ਖ)
ਖਗ	ਪੰਛੀ
ਖੋੜਸ	ਸੋਲ੍ਹਾਂ
	(ਗ)
ਗੁਦੜ	ਪਾਟੀਆਂ ਲੀਰਾਂ ਦੀ ਲੇਫ਼, ਜੁੱਲਾ
ਗੁੰਚੇਲੇ	ਅਣਖਿੜੇ ਫੁਲ
ਗੁੰਬਜ਼	ਜੋਤਿ ਜਗੰਨਾ, ਗਗਨ ਅਕਾਸ਼ ਤੁਰੀਆ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ
ਗੋਸ਼ਾ	ਨੁਕਰ, ਕਿਨਾਰਾ
ਗਾਰੜ	ਵਿਸ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੰਤਰ ਦਾ ਜਾਣੂ
ਗਾਜ਼ੀਆਂ	ਧਰਮ ਵੀਰਾਂ
ਗੁਲਫ਼ਾਮ	ਗੁਲਾਬ ਜਿਹੇ ਰੰਗ ਦਾ
ਗਯੰਦ	ਹਾਥੀ
ਗਮਜ਼	ਕਟਾਖਯ, ਤਿਰਛੀ ਤੇ ਕਾਟਵੀਂ ਪਿਆਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
ਗਰਤ	ਟੋਆ
	(ਘ)
ਘਿਧੀ	ਅੰਗੀਕਾਰ ਕੀਤਾ
ਘਨਹਰ	ਬੱਦਲ

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
	(ਚ)
ਚੀਰ	ਕੱਪੜੇ
ਚਰਵਕ	ਇਕ ਨਾਸਤਕ ਰਿਸ਼ੀ
ਚਾਕ	ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ, ਮਜ਼ਬੂਤ
	(ਛ)
ਛਾਦਨ	ਕੱਪੜੇ
ਛੈਲ	ਸ਼ੁਭ ਗੁਣੀ
	(ਜ)
ਜਰ	ਸੋਨਾ, ਧਨ
ਜੌਹਰੜਾ	ਕੀਮਤੀ ਵਸਤੂ
ਜ਼ੋਅਮ	ਮਾਣ
ਜਿਣਿ	ਜਿਤ
ਜ਼ਰਕ	ਸੋਨੇ ਦੇ ਵਰਕ (gold-leaf)
ਜ਼ਿਆਰਤ	ਮੁਲਾਕਾਤ, ਦਰਸ਼ਨ
	(ਝ)
ਝੋਵਣਾ	ਰਸ-ਰਿੜਕਣਾ
ਝੁਨਕਾਰ	ਧੁੰਨਕਾਰ
	(ਟ)
ਟਾਂਡਾ	ਕਾਫ਼ਲਾ (caravan)
	(ਡ)
ਡਿਵਿਨਿਟੀ (divinity)	ਧਰਮ ਵਿਦਿਆ
ਡਿਵਾਈਨ ਵਿਜ਼ਡਮ	ਆਤਮਕ ਫ਼ਿਲਾਸਫ਼ੀ
ਡੂੰਗਰ	ਪਹਾੜ
	(ਢ)
ਢੋਲਾ	ਪ੍ਰੀਤਮ
ਢੋਰ	ਪਸ਼ੂ
	(ਤ)
ਤਰਾਰਾ	ਨਸ਼ਾ
ਤਸਨੀਫ਼	ਰਚਨਾ
ਤਲੂਅ	ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨਾ
ਤਬੀਬ	ਹਕੀਮ
ਤਸੱਵਫ਼	ਸੂਫ਼ੀਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ	ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
ਤਰਬ	ਉਹ ਤਾਰ ਜੋ ਆਪ ਹੀ ਵੱਜਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਿਲਰੁਬਾ ਵਿਚ ਤਰਬਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।	ਪ੍ਰਾਨ ਅਕੋਰ	ਪ੍ਰਾਣ ਭੇਟਾ ਜਾਂ ਉਪਹਾਰ ਕਰਨੇ, ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦੇਣੇ
		ਪਟਬੀਜਨ	ਜੁਗਨੂੰ
		ਪੰਕਜ	ਚਿੱਕੜ
	(ਥ)	ਪ੍ਰਗਿੰਦ	ਚੰਗੀ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ
ਥਰਮਾਮੀਟਰ	ਬੁਖ਼ਾਰ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਜੰਤ੍ਰ	ਪ੍ਰਸਤਸ਼	ਪੂਜਾ
ਥਿਊਰੀ (theory)	ਕਲਪਨਾ, ਸਿਧਾਂਤ, ਖ਼ਿਆਲ	ਪੈਕਾਮ	ਤੀਰ
ਥਿਆਸਫ਼ੀ	(Theo—ਬ੍ਰਹਮ) + (Sophy—ਗਿਆਨ) = ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਦਿਆ, ਵਿਸਥਾਰ ਦੇਖੋ ਅੰਤਿਕਾ	ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ	ਮਾਦਾ, ਜੜ੍ਹ ਵਸਤੂ
		ਪੰਨੜੇ ਪਾਏ	ਪੁਜ ਪਲੋਏ, ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ
			(ਫ)
ਥਿਗਲੀ	ਟਾਕੀ	ਫ਼ੋਕਸੋਲਿਆਂ ਦਾ	ਫ਼ੋਕਸ (focus) ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ
ਥਾਂਗੀ	ਥੰਮਣ ਵਾਲਾ		
	(ਦ)	ਫਾਦਲ	ਨਿਕੰਮਾ
		ਫ਼ਰਦੋਸ	ਬਹਿਸ਼ਤ
ਦਹਿਰ	ਸਮਾਂ		
ਦਹਿਨ	ਮੂੰਹ		(ਬ)
ਦਸਤਗੀਰ	ਹੱਥ ਫੜਨ ਵਾਲਾ	ਬਿਸ਼ਗੁਫ਼ਤਾਵੀਂ	ਖਿੜਾਵੀਂ
ਦਸ਼ਵਾਰੀਆਂ	ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ	ਬੋੜ	ਕੜ
	(ਧ)	ਬੇਗਲ	ਦੂਜੀ ਗੱਲ
ਧ੍ਰਾਪ	ਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਰੱਜਿਆ	ਬੋਸਤਾਨ	ਬਾਗ਼
		ਬਦਨ	ਮੁਖੜਾ
	(ਨ)	ਬਾਤਨ	ਮੁਖੜਾ
ਨਾਲਜ (knowledge)	ਗਿਆਨ	ਬਸੀਠ	ਵਿਚੋਲਾ
ਨਿਰਤ	ਨਾਚ	ਬਿੰਗ	ਕਸਾਈਆਂ ਦਾ ਟੇਢਾ ਛੁਰਾ
ਨਾਫਾ	ਕਸਤੂਰੀ	ਬਾਕਾ ਵਗ ਗਿਆ	ਭੈੜੀ ਗੱਲ ਟੁਰ ਪਈ, ਮਾਰ ਪੈ ਗਈ
ਨਾਹ	ਪਤੀ		
ਨਿਸ਼ਸਤ	ਬੈਠੇ ਹੋਏ	ਬਸ਼ਰ	ਮਨੁੱਖ
ਨਾਯਾਬ (rare)	ਦੁਰਲਭ		
ਨਾਜ਼ਨੀਨ	ਲਾਡਲੇ, ਪ੍ਰਿਆ, delicate		(ਭ)
ਨਿਰਬਾਣ	ਨਿਰੋਲ	ਭਾਲ	ਮੱਥਾ
ਨੁਸਰਤ	ਫਤਹ	ਭੋਂਵਦਾ	ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਸਮਾਉਣਾ
ਨਿਵਾਹ (ਨਬਾਤ)	ਖੰਡ, ਮਿਸਰੀ	ਭੂਗੋਲ	ਧਰਤੀ
ਨਲ	ਅੱਗ		(ਮ)
	(ਪ)	ਮੰਦਲ	ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਢੋਲ, ਮ੍ਰਿਦੰਗ
ਪਿਕ ਬੈਨੜੀ	ਮਿੱਠੇ ਤੇ ਰਸੀਲੇ ਬੋਲ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ (ਪਿਕ = ਬੁਲਬੁਲ)	ਮੰਦ ਮੰਦ	ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ, ਕੋਮਲ ਤੇ ਨਰਮ
		ਮਸ਼ਟ	ਚੁੱਪ

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
ਮੁਅਜਜ਼ਾ	ਕਰਾਮਾਤ
ਮੁਕੱਦਸੀ	ਪਾਕ, ਪਵਿੱਤ੍ਰ
ਮਕ਼ਸੂਦ	ਪ੍ਰਯੋਜਨ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕੀਤਾ ਜਾਏ
ਮਕ਼ਬੂਲ	ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਏ, ਅੰਗੀਕ੍ਰਿਤ
ਮਅਬੂਦ	ਪੂਜਣ ਯੋਗ
ਮੁਕ਼ੱਦਸ	ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ
ਮਾਰਫ਼ਤਿ	ਆਤਮ ਗਿਆਨ
ਮਹਿਬੂਬ	ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ
ਮਕ਼ਦੂਰ	ਸ਼ਕਤੀਵਾਨ, ਸਮਰੱਥ, ਹਿੰਮਤ
ਮੂਸ ਬਫੋਲੇ	ਚੂਹੇ ਵਾਂਗ ਫੁਲ ਬੈਠੇ
ਮੁਤਜ਼ਾਦ	ਇਕ ਦੂਏ ਦੇ ਉਲਟ
ਮੂਕ	ਗੁੰਗਾ, ਮੂਰਖ
ਮੋਟਿਵ (motive)	ਉਦੇਸ਼, ਨੀਅਤ, ਮੰਤਵ
	(ਯ)
ਯੁਜ਼ਦਾਨ	ਖੋਜੀ
ਯਾਫ਼ਤਨ	ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ

ਸ਼ਬਦ	ਅਰਥ
	(ਰ)
ਰੁਣਝੁੰਜਨੜਾ	ਰੁਣ ਝੁਣਕਾਰ ਵਾਲਾ ਅਨੰਦੀ-ਨਾਦ
ਰਵਿ	ਸੂਰਜ
ਰੰਗ ਪੁਰੇ	ਨਾਰੰਗਵਾਲ ਪਿੰਡ
ਰੁਚਰ	ਮਨੋਹਰ, ਸੁੰਦਰ, ਮਧੁਰ
ਰਮਲ	ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜੋਤਿਸ਼ (ਅਰਬੀ)
ਰੀਫ਼ਾਰਮਰ (reformer)	ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ
	(ਲ)
ਲਾ (law)	ਕਾਨੂੰਨ
ਲਾਜਿਕ (logic)	ਤਰਕ ਗਿਆਨ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ
ਲਤੀਫ਼	ਸੂਖਮ (graceful)
	(ਵ)
ਵੇੜ੍ਹਿਆ	ਲਪੇਟਿਆ
ਵਾਹਦ ਪ੍ਰਸਤ	ਇਕ ਅਕਾਲ ਉਪਾਸ਼ਕ

(ੳ) ਅੰਤਿਕਾ [Appendix]

ਖ਼ਾਸ ਨੋਟ

ਪੰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ
੩੭ ੧੪੩-੨੫੦
ਤੋਂ ੪੦

ਸੁਰਤ ਕੁਰੇ (੧੪੩), **ਤ੍ਰੰਗ ਕੁਰੇ** (੧੭੯), **ਗੁਲਮਸਤ ਕੁਰੇ** (੧੮੧), **ਕਰਤਾਰ ਕੁਰੇ** (੧੮੪), **ਨਿਰਤ ਕੁਰੇ** (੧੯੧), **ਬਿਸਮ ਕੁਰੇ** (੨੪੫), **ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁਰੇ** (੨੫੦)।

ਸੁਹਾਗ-ਸੇਜਾ ਉੱਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਵਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਬਿਸਮ ਕੌਰ, ਗੁਲਮਸਤ ਕੌਰ ਤੇ ਸੁਰਤ ਕੌਰ ਬਣ ਕੇ ਸਮਾਈ ਪਾਈ ਅਤੇ ਤ੍ਰੰਗ ਕੌਰ, ਨਿਰਤ ਕੌਰ ਬਣ ਕੇ ਨਿਰਗੁਣ ਨਾਚ ਕੀਤਾ।

ਪੰਨਾ ਬੰਦ ਨੰ:
੪੩ ੨੨

"ਚੱਕਰ ਖ਼ੂਬ ਸੋਹੇ ਕਿਰਨ ਸ਼ੋਅਲਿਆਂ ਦਾ॥"

ਹਰ ਇਕ ਮਾਨਸ ਰੂਹ ਦੇ ਮੁਖੜੇ ਦੁਆਲੇ ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜੋਤਿ ਰਿਸ਼ਮੀ ਚੱਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਇਹ ਜੋਤਿ ਕਿਰਨੀ ਸੇਹਰਾ ਬੜਾ ਹੀ ਤੇਜਮਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨਮੁਖਾਂ, ਵਿਕਾਰੀ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਚੱਕਰ ਮੱਧਮ ਪੈਂਦਾ ਪੈਂਦਾ ਕਾਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਿਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਏ ਗੁਰਮੁਖਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਏਸ ਤੋਂ ਹੀ ਕਈ ਵੇਰੀ ਜਗਿਆਸੂਆਂ ਦੀ ਆਤਮਕ ਦਸ਼ਾ ਦੇਖ ਪਰਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

੬੧- ੧੬੩-੧੭੬
੬੨

"ਗੁਰਬਾਣੀ ਹੱਥੀਂ ਲਿਖਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ॥"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਹੱਥੀਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਆਤਮਕ ਸੁਖ-ਫਲ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਭੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰਨ ਯੋਗ ਉਚ ਅਟਾਰੀ ਦੀ ਬ੍ਰਹਮ-ਗਿਆਨੀਆਂ ਵਾਲੀ ਪਦਵੀ, ਅਤੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੀ ਜਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਲੇਖਕ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਿੱਬ-ਕਲਾ ਕੌਸ਼ਲੀ ਕਮਾਈ ਵਾਲੇ ਇਕ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਭੀ ਮਿਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ੧੬੭-੧੭੨ ਬੰਦਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਹ ਦਮਦਮੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਭਾਈ ਚੂੜ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਨ। ਆਪ ਤੁਖਾਣ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ, ਪਿੰਡ ਬਿਲਾਸਪੁਰ, ਡਾਕਖ਼ਾਨਾ ਖੁਮਾਣੋਂ, ਰਿਆਸਤ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਨ।

੬੩ ੧੮੨)
੮੦ ੩੧੩ ਤੋਂ ੩੧੬)

"ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਤੋੜੀ॥"

ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਬਾਬੂ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਸੌੜ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲ ਹੈ। ੧੫ ਜੁਲਾਈ ੧੯੨੮ ਈ: ਨੂੰ ਬਾਬੂ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੱਖੀ ਵਿੱਚੋਂ ਖ਼ਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਆਪ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹੁਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹੁਰੀਂ ਓਨੀ ਦੇਰੀ ਮੱਥੇ ਲਗਣੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੰਨੀ ਦੇਰੀ ਓਹ ਪੰਥ ਦੀ ਸ਼ਰਨੀ ਆ ਮੁਆਫ਼ੀ ਨਾ ਮੰਗ ਲੈਣ। ਕਿੰਤੂ ਭਸੌੜੀਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਤਕ ਆਪਣਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਖ਼ਸ਼ਾਇਆ।

੮੧ ੩੨੪
੮੨ ੩੩੩
੮੨ ੩੩੬

"ਮੈਸਮਿਰਿਜ਼ਮ ਜਾਂ ਮੈਸਮ੍ਰਿਕ ਸ਼ਕਤੀ॥"

ਡਾਕਟਰ ਫ਼ਰਾਂਜ਼ ਆਨਤੋਨ ਮੈਸਮਰ (Dr. Franz Anton Mesmer) ੧੭੩੩-੧੮੧੫ ਆਸਟ੍ਰੀਅਨ ਡਾਕਟਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬੱਝਿਆ ਕਿ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਤੇ ਨਖੱਤਰਾਂ

ਪੰਨਾ ਬੰਦ ਨੰ:

੮੮ ੩੮੦

ਦਾ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਗ਼ਾਇਬ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਹੀਂ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਅਭੇਦ ਸਮਝਦਾ ਸੀ, ਫੇਰ ਮਿਕਨਾਤੀਸ (magnetism) ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਸਮਝਣ ਲੱਗਾ। ਏਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ੧੭੬੬ ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ *Deplantarm Influx.* ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਦਰੀ (J.J. Gassner) ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਟਕਰਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਮੈਸਮਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਜਿਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਸਰ ਇਕ ਦੂਏ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਟਿਕਾਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸੁਰਤ-ਕਲਾ (occult force) ਆਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਸਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਮੈਸਮਰ ਨੇ ਏਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਇਲਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ੪੮ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਦੇਸ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ। ਮੈਸਮਰ ਨੇ ਫ਼ਰਾਂਸ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੇ ਸਾਇੰਸ ਅਕੈਡਮੀ ਨੇ ਮੈਸਮਰਿਜ਼ਮ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਭੀ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਮੈਸਮਰਿਜ਼ਮ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ—ਅਕਰਖਣ ਸ਼ਕਤੀ।

੧੦੧ ੪੮੪

ਉਥੇ ਖੜੀ ਉਡੀਕਦੀ ਰੰਗ ਕੌਰਾਂ

ਯਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਬੇਬੇ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਜੀ ਸੁਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਘਰ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਰੰਗ-ਮੌਜ-ਮਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਵਿਸਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਬੈਠੇ ਓਥੇ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਸਮਾਧੀ ਲੱਗੀ ਰਹੀ, ਜਿਥੇ ਕੀਰਤਨ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ ਓਥੇ ਦਿਨ ਸਬਾਈ ਤੇ ਰੈਣ ਸਬਾਈ ਇਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਿਵੇਂ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਬੇਬੇ ਜੀ ਭੀ ਅਹਿਲ ਸਿਦਕ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਰਸ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਰਾਤ ਤੇ ਦਿਨ ਇਕ ਕਰ ਦਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬੇਅੰਤ ਸੰਗਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਉਸੇ ਵਕਤ ਅਤੁੱਟ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ। ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਪੀਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਛਕਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਭੀ ਭਾਵੇਂ ਸੇਹਤ ਅਤੇ ਅਵਸਥਾ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਉੱਤੇ ਬੇਬੇ ਜੀ ਸੇਵਾ ਅਥੱਕ ਕਰਦੇ ਹਨ।

੧੧੧ ੫੬੨

ਚਾਰਵਾਕੀਏ

ਨਾਸਤਕ, ਚਾਰਵਾਕ ਤੀਸਰੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਇਕ ਬੜਾ ਹੀ ਕੱਟੜ ਨਾਸਤਕ ਰਿਸ਼ੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੋਧੀਆਂ ਅਤੇ ਜੈਨੀਆਂ ਦੇ ਵਾਯੂ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ "ਲੋਕਜਤਾ" ਮੱਤ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਪ੍ਰਚਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਜ਼ਿਕਰ *ਸਰਵ ਦਰਸ਼ਨ ਸੰਗ੍ਰਹਿ* ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਦਵਾਨ V.S. Apte ਆਪ ਬਾਰੇ ਇਉਂ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :

"He was a sophiscrical philosopher (said to have been a pupil of Brihaspat) who propounded the grossest form of atheism or materialism."

੧੧੧ ੫੬੬

ਥੀਆਸਫ਼ੀ

ਮਾਦਾਮ ਬਲਾਵਟਸਕੀ (Mm. Helena Petrouna Blavatsky) ਰੂਸੀ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸਤਰੀ ਸੀ। ਬਚਪਨ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰਤੋ ਅਤੇ ਅਸਤਰਖ਼ਾਨ ਵਿਖੇ ਗੁਜ਼ਰਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਕਰੀਬਨ ੮੦,੦੦੦ ਕਾਲਮੂਕ ਬੋਧੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਆਤਮਕ ਖੋਜ ਦੀ ਚੇਟਕ ਇਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਲੱਗੀ। ੧੮੭੫ ਈ: ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ ਕਰਨਲ ਆਲਕਾਟ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਥੀਆਸੋਫ਼ਿਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਣਾਈ। ੧੮੯੧ ਈ: ਵਿਚ ਮਾ: ਬਲਾਵਟਸਕੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਈ। ਕਰਨਲ ਆਲਕਾਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ੧੯੦੭ ਈ: ਤਾਈਂ ਰਿਹਾ। ੧੮੯੩ ਈ: ਵਿਚ ਇਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਦੋ ਧੜੇ ਹੋ ਗਏ; ਇਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲਾ ਜੋ ਕਿ ਵਿਲੀਅਮ ਜੱਜ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਹੇਠ ਹੁਣ ਤਾਈਂ ਅੱਡ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਕਰਨਲ ਆਲਕਾਟ ਅਤੇ ਐਨੀ ਬਸੰਤ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿਚ। ਐਨੀ ਬਸੰਤ ਆਇਰਿਸ਼ ਲੜਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬਰਨਾਰਡ ਸ਼ਾਅ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਟੀ ਦੀ ਲੈਕਚਰਾਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਂ ਨੇ ਹੀ

ਪ੍ਰਚਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਤਾ। ਏਸ ਮੱਤ ਨੇ ਬੋਧੀ, ਤਿੱਬਤੀ ਅਤੇ ਉਪਨਿਸ਼ਿਦਕ ਮੱਤਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚੜੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਤਕ ਅਲੂਣੀ ਹੀ ਰਹੀ। ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈੱਡ-ਆਫ਼ਿਸ ਅਦਿਆਰ (ਮਦਰਾਸ) ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ: ਆਰੰਡੇਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਬਨਾਰਸ ਹਿੰਦੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਭੀ ਰਿਹਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਪੋਲ, ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰ ਹੋਇਆ, ਖੁਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪ੍ਰੈਲ, ੧੯੮੭

—ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਸਿੰਘ

(ਅ) ਅੰਤਿਕਾ

ਗਯਾਨੀ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗਯਾਨੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ

ਬੰਦ ੩੨੪ ਤੋਂ ੪੯੨ ਤਕ ਗਯਾਨੀ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਚਮਿੰਡੇ ਤੇ ਗਯਾਨੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਫੁਲਾਂਵਾਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਪਿੰਡ ਗੁਜਰਵਾਲ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਇਕ ਚੌਂਕੜੀ ਬੈਠ ਕੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸੁਣਨ ਤੇ ਫੇਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਚੌਦ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਸੰਨ ੧੯੧੩ ਈ: ਦਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਤ ਮੰਤ੍ਰੀ ਦੀਪ ਜਗੰਤ੍ਰੀ

ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਗਯਾਨੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਵਾਲ ਹੈ। (ਬੰਦ ੩੩੦-੩੩੧) ਬੰਦ ੩੩੨ ਤੋਂ ੩੩੫ ਇਸੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਹਨ।

ਜਥੇਦਾਰ

ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜਥੇਦਾਰ ਪਿੰਡ ਗੁਜਰਵਾਲ, ਇਹ ਫ਼ੌਜੀ ਸਿੰਘ ਸਨ। ਜੈਤੋ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਵਿਚ ਗਏ ਸਨ। ਆਪ ੧੬ ਨਵੰਬਰ ੧੯੩੯ ਈ: ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਏ। ਆਪ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਭੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ *ਗੁਰਮੁਖ ਬਾਬੇ* ਨਾਮੇ ਟ੍ਰੈਕਟ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਹੈ।

ਚਟਸਾਲ

ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ 'ਮਾਲਵਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ' ਵੱਲ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਯੰਗ ਮੈਨਜ਼ ਲੀਗ (ਖ਼ਾਲਸਾ ਭੁਜੰਗੀ ਸਭਾ), ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਹਰ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸਾਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਗੁਰਪੁਰਬ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਏਥੇ ਬੰਨੇ ਦੇ ਹਾਤੇ ਵਿਚ ਕਈ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਹੋਏ। ਕਈ ਵਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਇਆ। ਬੜੇ ਰੰਗ ਬੱਝੇ, ਕਈ ਅਚਰਜ ਕੌਤਕ ਵਰਤੇ। ਏਥੇ ਭੁੰਜਗੀਆਂ ਦਾ ਤਕੜਾ ਜਥਾ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਭੁਜੰਗੀ ਸਭਾ ੧੮੯੫ ਈ: ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਹੋ ਕੇ ੧੯੧੫ ਈ: ਤਕ ਬੜੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਰਹੀ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਏਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਸਦਾ ਹੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਸ: ਹਰਿਭਗਤ ਸਿੰਘ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ (ਮੁਕਤਸਰ), ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਤੁਲਾਵਾਲ ਰਿਆਸਤ ਪਟਿਆਲਾ ਏਨ੍ਹਾ ਸਮਾਗਮਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਪਰ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਭੁਜੰਗੀ ਸਭਾ ਬਾਰੇ ਪੂਰਾ ਨੋਟ ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਚਾਰ ੧੯੦੯ ਤੋਂ ੧੯੧੪ ਤਕ ਦੇ ਹਨ (ਬੰਦ ੩੩੬)।

ਪੂਰਾ ਨੋਟ ਜੇਲ੍ਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ।

ਬੰਦ ੩੨੪ ਤੋਂ ੪੯੨ ਤਕ ਗਯਾਨੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗਯਾਨੀ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਨ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਣਾ। ਫੇਰ ਪਿੰਡ ਗੁਜਰਵਾਲ ਜਥੇਦਾਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਇਕ ਚੌਂਕੜੀ ਬੈਠ ਕੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸੁਣ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ।

ਬੰਦ ੩੩੨ ਤੋਂ ੩੩੫—ਨਾਹਰ ਸਿੰਘੋਲਿਆਂ = ਗਯਾਨੀ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਵਾਲ।

ਸਾਧੂ ਵੀਰ ਸੱਜਣ

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਪਿੰਡ ਚਕਵਾਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਿਹਲਮ—ਆਪ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮੀ, ਗੁਰਮੁਖ ਸੱਜਣ ਹਨ। ਇਹ ਭੀ ੧੯੧੪-੧੫ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਕੈਦ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ੧੯੨੦ ਈ: ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਾਗ਼ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ ਸਨ।

ਅਚਰਜ ਪ੍ਰਸੰਗ

ਬੰਦ ੪੫੧ ਤੋਂ ਬੰਦ ੪੮੩ ਤਕ ਅਚਰਜ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਗਯਾਨੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗਯਾਨੀ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ, ਗੁਜਰਵਾਲ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨਾਰੰਗਵਾਲ ਨੂੰ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਗੁਜਰਵਾਲ ਦੀ ਢਾਬ ਮੱਲੇਆਣੇ ਪਰ ਜਾ ਬੈਠੇ। ਇਹ ਢਾਬ ਗੁਜਰਵਾਲ ਤੇ ਨਾਰੰਗਵਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗੁਜਰਵਾਲ ਦੀ ਹੱਦ ਅੰਦਰ ਨਾਰੰਗਵਾਲ ਦੀ ਹੱਦ-ਪੱਟੜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਗੁਜਰਵਾਲ ਤੋਂ ਨਾਰੰਗਵਾਲ ਦਾ ਰਸਤਾ ਭੀ ਇਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੂਰ ਪਰ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਢਾਬ ਬੜੇ ਸੋਹਣੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਥਾਂ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਹੈ। ਏਸੇ ਥਾਂ ਜਾ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨਾਮ ਅਭਯਾਸ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਂਦੇ ਸਨ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਏਸ ਢਾਬ ਦੇ ਕੰਢੇ ਬੈਠ ਕੇ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਬਹੁਤ ਸਿੰਘ ਭੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਢਾਬ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਏਥੇ ਆ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚਿਤਵਿਆ ਕਿ ਗਯਾਨੀ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗਯਾਨੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮ ਦੇ ਬੜੇ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਜੋਤਿ ਦਾ ਝਲਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਮਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨ ਚੁੰਮੀਏ। ਏਤਨੇ ਨੂੰ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਸੱਜਣ ਢਾਬ ਦੇ ਕੰਢੇ ਸਜ ਕੇ ਨਾਮ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੀ ਸੌਂ ਗਏ। ਇਧਰ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਰਦਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨ ਚੱਟੀਏ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਭੀ ਨਾ ਲੱਗੇ। ਜਦ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਸੌਂ ਗਏ ਤਾਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚਰਨ ਚੱਟਣ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਏਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨ ਆਤਮਿਕ ਬਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਏ। ਜਦ ਇਹ ਖੇਡ ਵਰਤ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਕਵਾਲ ਪਾਸ ਹੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਦਿਖਾਈ ਹੀ ਨਾ ਦੇਣ ਤੇ ਨਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ। ਉਹ ਬੜੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। ਭਾਈ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧੋ, ਤੁਹਾਡਾ ਕਾਰਜ ਸਿੱਧ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਜਦ ਏਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧਿਆ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨ ਭੀ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਲੱਗੇ ਲੱਭ ਗਏ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਗਏ। ਫੇਰ ਏਥੋਂ ਉਠ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਈ ਦਿਨ ਪਿੱਛੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨਾਰੰਗਵਾਲ ਪਹੁੰਚੇ।

ਭੌਰ ਗੁਫ਼ਾ

ਬੰਦ ੪੮੪ ਤੋਂ ੪੯੬ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਕਿ ਢਾਬ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਭ ਸੱਜਣਾਂ ਸਮੇਤ ਘਰ ਆਏ, ਜਿਥੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਪਤਨੀ ਬੇਬੇ ਕਰਤਾਰ ਕੌਰ ਕਈ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੀ ਸੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਠੇ ਪਰ ਪਉੜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਲਗਵਾਂ ਚੜ੍ਹਦੀ ਵਲ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਚੁਬਾਰਾ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਰਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਘਰ ਆ ਕੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸਿੰਘਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਜੋ ਰੰਗ ਵਰਤਿਆ, ਸੋ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ। ਅੱਗੇ ੪੯੭ ਬੰਦ ਵਿਚ ਫੇਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚਲੇ ਭਜਨ ਮੰਗਲਾਚਾਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਿਛਲਾ, ਵਰਤਮਾਨ ਤੇ ਅਗਲਾ ਸਮਾਂ ਇਕ ਸਮਾਨ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੁਬਾਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਭੌਰ ਗੁਫ਼ਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਯੁਤ ਸਿੰਘ

ਬੰਦ ੫੭੦—ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ, ਪਿੰਡ ਨਵਾਂ ਚੰਦ, ਡਾਕਖ਼ਾਨਾ ਖ਼ਾਸ, ਤਸੀਲ ਮੋਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫ਼ੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਜਣ ੧੯੦੭ ਈ: ਵਿਚ ਵੈਨਕੋਵਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਗਏ ਤੇ ੧੯੧੫ ਈ: ਵਿਚ

ਉਥੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਆਏ। ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ੫ ਜਨਵਰੀ ੧੯੧੭ ਈ: ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ, ਜੋ ਪਿੱਛੋਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈ। ਆਪ ੧੯੧੮ ਤੋਂ ੧੯੩੦ ਤਕ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਬਰਸ ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਾਗ਼, ਰਾਜ ਮੰਦ੍ਰੀ, ਮਦਰਾਸ, ਨਾਗਪੁਰ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਹੇ। ਜਦ ੧੯੩੦ ਵਿਚ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਨਾਗਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸੱਜਣ ਓਥੇ ਹੀ ਸਨ। ਪਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਹਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦਿਆਂ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੀ 'ਥਿਆਸ ਫ਼ੀਕਲ ਸੁਸਾਇਟੀ' ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ੪ ਅਕਤੂਬਰ ੧੯੩੦ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ। ਪਰ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ੨੦ ਦਸੰਬਰ ੧੯੩੬ ਨੂੰ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ। ਸ਼ੋਕ ਕਿ ਆਪ ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਭਰ ਬੀਮਾਰ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਗਰ ਨਵੇਂ ਚੰਦ ਵਿਚ ੪ ਅਪਰੈਲ ੧੯੪੪ ਨੂੰ ਸਭ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ।

ਭਾਈ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਖੀ

ਆਪ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਉਥਾਨਕਾ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਦੁਖੀ ਜੀ ਨਾਲ ਖ਼ਾਸ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾਉਣੀ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਭਾਈ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ ਤੇ ਦੇਸ਼-ਭਗਤ ਹਨ। ਆਪ ਭੀ ੧੯੧੫ ਈ: ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਆਏ। ਤੇ ਤੀਜੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੈਦ ਹੋਏ ਤੇ ੧੯੨੦ ਈ: ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰੀ ਬਾਗ਼ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ। ਆਪ ਨੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਬਾਂਗਾਂ, ਪ੍ਰੇਮ ਤਾਂਘਾਂ, ਪ੍ਰੇਮ ਕਾਂਗਾਂ ਤੇ ਜੁਬਲੀ ਦੀ ਗੱਪ-ਸ਼ੱਪ ਪੁਸਤਕਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀਆਂ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚਲੇ ਸੱਜਣਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ 'ਕਵੀ ਕੁਟੀਆ' ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਤੇ ਰਸਾਲਾ ***ਕਵੀ*** ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਕੱਢਦੇ ਰਹੇ। ਉਪਰੰਤ ਆਪ ਨੇ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਤੋਂ ਰਸਾਲਾ *ਵਿਹਾਰ ਸੁਧਾਰ* ਭੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਆਪ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅਪ੍ਰੈਲ, ੧੯੮੭